Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 1

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
CUMA
16 Kasım 1951

Her yerde 10 Kuruş

1957 S S MİLLİ KÜTÜPHANE

Müslümanlar! İşte Şimdi Bir Gazeteye Maliksiniz!

Fuad Köprülü Türk siyasetini açıkladı

"Türkiye, sulh ve güvenliğe ulaşmak için Atlantik paktına girmiştir ve hiçbir tecavüz niyeti beslememektedir. Orta doğu meseleleri karşılıklı iyi niyetlerle halledilecektir.,,

Ankarada mühim siyasî temaslar oluyor

Paris 15 (A.P.) — Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun bu günkü toplantısında demeç veren Türkiye Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, memleketinin sulh ve güvenliğe ulaşmak gayesiyle Atlantik Paktına iltihak ettiğini söylemiştir. Köprülü, Atlantik Paktının mütecaviz bir teşkilât olduğuna dair Sovyet Dışbakanı Andrei Vichinsky'nin geçenlerde ortaya attığı iddiaları reddetmiş ve bu ittifakın yegâne gayesinin müdafaa olduğunu beyan etmiştir.

Orta - Doğudaki gerginliğe temas eden Köprülü, «İyi niyet ve mütekabil anlaşmanın bu bölgede sulh ve huzuru yeniden kurabileceği» ümidini izhar etmiştir. Türkiye Dışişleri Bakanı Korede savaşan Birleşmiş Milletler askerlerini tebcil etmiş, bu askerlerin, milletlerin istiklâl ve hürriyetine inandıkları için tecavüze karşı savaştıklarını, bu idealler için en mükemmel garantinin Birleşmiş Milletler ve kollektif güvenlik olduğunu söylemiştir.

Ankara 15 (Büyük Doğu) — Ortadoğu meselelerinin birdenbire dünya politika sahnelerinde ön plânı işgal etmesi üzerine Ankarada siyasî Firekans bugünlerde azamî haddine yükselmiştir.

Batılı devletler temsilcileri ile bilhassa Arap devletlerinin memleketimizdeki elçilik erkânı arasında sıkı temaslar vukubulmakta ve Türk hariciyesi de bu görüşmelerden muntazaman haberdar edilmektedir.

Bununla beraber kendisine müracaat ettiğimiz Mısır elçiliğinden yetkili bir zat şimdilik açıklanabilecek bir durumun mevcut olmadığını söylemekle iktifa etmiştir.

İlâvemiz

Müvezziden parasız ilâvemizi isteyiniz!

Bu ilâve, okuyucunun, numara sırasiyle sekize katlamak suretiyle formalaştıracağı (101 Hadis - manzum, meal ve tefsir) isimli eserdir.

Necip Fazıl'ın en liliz bir çalışma sonunda meydana getirdiği bu eseri, şimdi tam 4 gün sürecek 4 ilâve halinde ve parasız olarak takdim ediyoruz.

Eser hakkında hiç bir kıymet hükmü koymadan onu takdirinize bırakırken, âzamî itina ve masrafla meydana getirilen ve kırk binden fazla bastırılmış olan bu ilâvelerle, gazetemizin ilk dört sayısını, hepsi satılsa bile zararına çıkardığımızı bildiririz.

Daha evvel (101 Hadis) i 250 kuruşa satın almış olanlar, günlük gazete davasını desteklemek için bu yardımı yaptıklarına göre, şimdi Allah sayesinde, gerçekleşmiş bulunan ideallerinin neticesinde, aynı eserin bedelsiz olarak dağıtılmasından, bilhassa fahr ve zevk duymalıdırlar. Onlar kalblerimizde isim ve adresleriyle mahkûkdurlar. Asıl metinleri ihtiva eden ilâveyi, gazeteden ayrı ve fevkalâde hürmetle muhafaza etmelerini Müslümanlardan ayrıca rica ederiz.

Amerika - Yugoslavya askerî anlaşması

Bu anlaşma mucibince Yugoslavyaya muhimmat ve malzeme verilecek

Vaşington 15 (Usis) — Yugoslavya ve Birleşik Amerika hükûmetleri, yeni imzaladıkları askerî yardım anlaşmasiyle dünya sulhü için sarfedilen gayretlerde tam bir işbirliği yapacaklarını bildirmişlerdir.

Bugün Belgrad'da imzalanan anlaşma mucibince, Birleşik Amerikanın Yugoslavyaya mühimmat, malzeme ve diğer hizmetler sağlıyacağı veya temine devam edeceği bildirilmektedir.

Yardım, Birleşik Amerika Kongresinin geçen celselerinden birinde tasvip ettiği karşılıklı emniyet kanunu ahkâmınca arttırılacaktır. Bu kanun, Türkiye ve diğer hür milletlere de yardım yapılmasını derpiş etmektedir.

Anlaşmada, Yugoslavyanın bu yardımı, münhasıran Birleşmiş Milletlerin sulh ve güvenliği geliştirmek gayeleriyle, Yugoslavyanın kendi savunmasını muhtemel bir tecavüze karşı kuvvetlendirmesi hususlarında kullanacağı belirtilmektedir.

Müslümanlar! İşte şimdi bir gazeteye maliksiniz! Bundan büyük hâdise olamaz.

Mizacımız, sekiz sütun üzerine başlık çığırtkanlığı gibi bir vakarsızlığa müsaade etmeyeceği halde onu ancak Nadirlerin Nadiri, harikaların harikası vakıalara mahsus, taşkın ve çoşkun şekilde bil diriyoruz.

Anlayana inkılâp çapında tecelli... Zira kırk yıldanberi ilk defa görülmüş hamle ... Hattâ, gerçek manasiyle, hiç bir zaman görülmemiş birşey denebilir. Ve çeyrek asırdır, değil gerçek manasiyle, en mücerret ve umumî şekliyle dahi tezahürüne imkân bırakılmayan iş...

Hele (demokrasi) mefhumunun ancak kelimede ve lâfta karar kıldığı, kıdırıldığı son beş sene ve bu kısacık müddetin nihayetindeki bir buçuk yıl içinde, vücudü vücutsuzluğundan beter kayıtlar ve şartlar altına alınmış büsbütün mazlûm, büsbütün münkesir dâvâ..

Tecelliye bakın ki, müslümanlar, bütün bu şartlar manzumesinin ortasında, bütün bu şartlara

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Büyük Doğu'nun üç başı (Ali Rıza Cansu, Necip Fazıl, Raif Ogan).

Günün özü:

Köprülü, Birleşmiş Milletler (assamble) sinde umumî dünya politikasına dair bir nutuk verdi ve Türk politikası hakkında bir takım malûmlardan bahsetti. Arap devletleri elçileriyle Garpli devlet elçileri arasında, Türkiye Dışişleri Bakanlığının bilgisi altında Ankara'da gizli temaslar yapılıyor. Günün en mühim hâdisesi olarak, Amerika, Yugoslavya ile askerî bir yardım anlaşması imzaladı. Şehrimize gelen ve 250 bin ton buğday almak isteyen bir heyetin mânâsı mühimdir. İsrailde darlık ve kıtlık vardır; beter olsunlar! Nazım Hikmet haini (Yalman'ın kulakları çınlasın!) yeni zehirler kustu. Aile - usul faili meçhul cinayetler, sefaletler, rezaletler vesaire...

B.

Görülmedik hâdise

Hükûmet radyosu, parasını aldığı ve mukabilinde makbuz verdiği radyo ilânımızı yapmaktan vazgeçiverdi!

Malûm... İstanbul ve Ankara radyoları bir takım ticarî ilânlar kabul eder. Hattâ kabul etmekle kalmaz; kendisine ilân verilmesi için, ayrıca ve dakikalarca işbu ilân servisinin ilânını yapar. Yani bizzat ilân peşinde gezer, ilân rica eder.

İlânların fiyatı, on kelimeye kadar, vaktına göre 75 lira ile 125 lira arasındadır.

Gazetemizin intişarından evvel, sadece bu kanunî ve ticarî usûlden faydalanarak İstanbul ve Ankara radyolarına onar kelimelik birer ilân verdik. Bunlardan İstanbula ait olanını elden ve bilfiil teslim, Ankaraya ait olanını da mektup ve posta havalesiyle temin ettik.

On kelimelik ilânımız şuydu:

Muazzam Tecelli ! Büyük Doğu günlük gazete oldu! 16 kasımda çıkıyor!

İstanbul radyosunda ve bizzat müdürün edasında, ilân şeklimiz münakaşa mevzuu oluyor. Radyo müdürü Mesut Cemil, memurumuza diyor ki:

"— (Muazzam tecelli!) Ne demek? Allah mı (Hâşa - bu kelime bizimdir). Tecelli ediyor? Bunun değiştirilmesi lâzımdır.

Sanat idraki noktasından herkesten daha zeki olması gereken Mesut Cemil unutuyor ki, her hâdi senin kendi had ve ölçüsü dışında-

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Bu gazete

★ Bu gazete, ancak ileri mütahassısların anlıyacağı ve değerlendirici bir keyfiyet olarak, sayfa tertibi «Mizanpaj) denilen sanatta, misilsiz bir yenilik ve aydınlık getiriyor.

★ Kocaman ve çığırtkan başlıklara, bu türlü başlıklar arasında birbirini ve birbiriyle mütenasip ölçülerini kaybeden mânasız ve nizamsız kalabalıklara sayfalarımızda yer yoktur. Yazılarımız, ekseriyetle, başka sayfaya mabat vermez.

★ Gazetemize giren her virgül bile, en müsamahasız bir lisan, fikir ve bedii ölçüsünün mürakabesi altındadır. Ne Tanzimat lisanı, ne de uydurma dil.. Ajans haberlerine ve gayet basit istihbar yazılarına kadar her kelime ve cümle, bu titiz ölçüye vurulacak, hem fikir ve tahkiye, hem de lisan ve ifade bakımından düzeltilecektir. Mânasız (küçük) büyütülür; lüzumsuz (büyük) de küçültülür. Yalnız ruh ve öz..

★ Herhangi bir gazeteyi, gazetecilik meslek ve muhtevasına zıd, kalpazanca ve sahtekârca Yahudi buluşlariyle sürmeğe çalışmaktan başka mânası olmayan piyango, kupon, ikramiye gibi (marifetleri) bizden beklemeyiniz! Bir gün her bakımdan kuvvetlenir ve zenginleşirsek, tek taraflı olarak okuyucularımıza, takatimiz dahilindeki her hediyeyi dağıtabiliriz; fakat karşılıklı faiz veya kumar akitleri şeklinde, asla!...

★ Muhtevamız, anlıyanlar için, dört sahife içinde bastırılarımın tam altı sayfasıdır. Bir de bu sayfalardaki icaz ve ... fet hünerini hesaba ... olursanız, sekiz sayfa ... onların umumiyetle ... iki buçuk ve hattâ üç ... ilânlarla kaplıdır. E... prensibimize uygun ... tiyle kabul edeceğimiz ... bir sayfayı aşacak olur... falarımız devamlı olarak ... çıkacak ve gazetenin fiya... ğişmiyecektir. İlânlar, bi... çuk sayfayı geçtiği anda, d... on kuruş fiyatla, her gün ... kiz sayfa halinde intişar edec... ğiz. İlân prensibimiz şudur: Sarap ilânına hayır, çorap ilânına evet!

★ Muharrir kadrosu bakımından ayarımızda ve kuvvetimizde hiç bir gazete mevcut değil ... ve Raif Ogan'ı bir tarafa ve hükmünüze bırakalım! Din bahislerinin en büyük iki üstadı olan Kâmil miras ve Urfalı Mahmut Kâmil münhasır olarak mahmızdır. Fikri, ilmî ve içtimaî davalarda, müstesna kalemiyle kendisini gerçek Türk ruhunda abideleştirmiş olan Ordinaryüs Profesör Ali Fuat Başgil, Büyük Doğu yüzüğünün en kıymetli taşlarındandır. Profesör Ziyaeddin Fahrî Fındıkçıoğlu, Nureddin Topçuoğlu, Mehmet Kaplan gibi, porsumamış ve müstamel hâle gelmemiş müstesna şahsiyetler

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Millî Piyango

Millî Piyankonun dünkü keşidesine ait numaraları, ilk sayımızda, mahsus vermiyoruz. Bundan böyle okuyucularımıza bu numaraların lisanından haber vermeğe mecbur olsak da bugün kendimizi numaralardan mahrum etmeği daha uygun bulduk.

Çalışma Bakanı işçilere vâdetti!

Faz a mesai ücret eri halledilecek

Fakat Bakanın işçiler toplantısında gazetecileri kabul etmemesi hayret uyandırdı

Şehrimizde bulunan Çalışma Bakanı ve Tekel Bakan Vekili Nuri Özsan dün Tekel Genel Müdürlüğünde tekel işçi mümessillerini kabul ederek fazla mesai ücretlerinin kaldırılması ve ücretlere zam yapılması mevzuunda konuşmuştur.

Bakan işçi mümessillerine arzuları hususunda ezcümle şunları söylemiştir:

«— İhtiyaç olan yerlerde fazla mesai tatbik edilecektir. İhtiyaçlarınız incelenmiş ve gerekli komisyonların takdirine arzedilmiştir. Ücret meselesinin işçinin lehine halledileceğini zanne diyorum.»

Bakan işçilerle birlikte içeriye giren gazetecileri dışarıya çıkartmış ve suallerini yazılı olarak vermelerini, cevaplarını da Tekel neşriyat servisinden almalarını söylemiştir.

Bu hareket tarzı basın mensupları arasında hayretle ve teessürle karşılanmıştır.

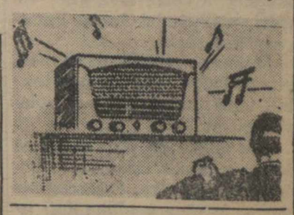

Musaddık Çekiliyor!

Gavamussaltana yeni İran kabinesini kuracak.

Tahran, 15 (Nafen) — Dr. Musaddık'ın yerine İran hükûmetini eski Başbakanlardan Gavamussultaneh'in kuracağı hususunda israrlı haberler dolaşmaktadır. Dr. Musaddık'ın Vaşingtona yaptığı seyahatin hiç bir netice vermemiş olması Musaddık ile taraftarlarının vaziyetini büsbütün müşkülleştirmiştir.

Bugün Musaddık'ı tutmakta olan gazetelerden birkaçı müstakbel Başbakan Gavamussultaneh'i tehdit etmiye başlamışlardır. Bunlardan biri, «General Razmaranın âkıbetini düşün» demektedir. Diğer bir gazete de «Dr. Musaddık'ın yerini alacak olan sahis normal bir ölümle ölmiyecektir» demiştir.

Kızıl şairin yeni hezeyanları

Nazım Hikmet yılanı Moskovada iğrenç zehrini kusuyor

Ankara, 15 (A.A.) — Moskovada çıkan «Ogonyok» gazetesi, «Nâzım Hikmetin evinde» serlevhasını taşıyan bir röportaj neşretmiştir. Bu röportajda, vatan haini Nâzım Hikmet, Türkiye, Komünist Partisinin faaliyeti hakkında ifşaatta bulunmakta ve bâzı isimler bile vermektedir.

Yazıda, Nâzım Hikmetin «Yeni Dünya» dergisinin eylûl sayısını ele alıyor. Bu sayıda, Türk komünistlerinden S. Üstüngelen'in «Hapisanede ve serbest hayatta» başlıklı mektupları dercolunmuştur. Nâzım Hikmete göre, bu mektupların muharriri «Türk edebiyat sanatında ilk defa olarak, Türk halkının ve onun öncüsü Komünist Partisinin hürriyet ve bağımsızlık, sulh ve ekmek uğrunda yapmakta oldukları mücadeleyi doğru bir şekilde aksettirmektedir.

Bundan sonra Nâzım Hikmet Türkiyedeki arkadaşlarının barış taraftarlığını ve onların çıkardığı «Barış» isimli dergiyi methetmekte ve malûm yâvelerini sıralamaktadır. Tabiî kızıl şair Behice Boran ve hempalarını methetmeyi unutmamıştır.

Almanyadan gelen heyet

Türkiyeden çeyrek milyon ton buğday alacak!

Mukaddeme halindeki hâdise üzerinde pek vahim mânalar kabul edebiliriz

Dün şehrimize kendilerini gazetecilerden büyük bir titizlikle gizleyen Batı Almanya hükûmetinin mümessilleri olarak beş kişilik bir heyet gelmiştir. Heyet buradan doğru Ankaraya gidecek ve hükûmetin elinde bulunan istihlâk fazlası 250 bin ton kadar buğdayı satın almak için hükûmet mümessilleri ile müzakerelerde bulunacaktır.

Heyet bu akşam Ankaraya hareket edecektir.

Bu hususta piyasada yaptığımız tahkikattan şu bilgiyi elde ettik:

«Hükûmetin, elinde bulunan hububat fazlasını bir elden ve fiks bir fiatla satmak gibi bir karar alması, menfaatlarına aykırı olur. Kaldı ki, bu fazlalığı tek elden bir devlete veya firmaya satmak için sebep mevcut değildir.

Çünkü Avrupa açtır ve talepler günden güne çoğalmaktadır. Hattâ son günlerde pazarlık su-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

İsrail'de darlık var!

Türkiyeden göç etmiş olan Yahudiler geriye dönmek için çareler arıyor.

Filistinden son gelen Yahudilerin anlattığına göre, İsrailde büyük bir yiyecek ve işsizlik sıkıntısı başgöstermiştir.

Bilhassa Almanya ve Polonyadan Filistin çöllerine göç eden Eskenaz Yahudileri tarafından Türkiye ve diğer memleketlerden gelen Sefarat Yahudileri ağır şartlar dahilinde

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Gazete

Necip Fazıl KISAKÜREK

Üç inkılâp devremiz var: Tanzimat, Meşrûtiyet, Cumhuriyet..

Bunlardan birincisi 112, ikincisi 43, üçüncüsü 28 yıllık... Kısaca ve topluca, bir asır, yarım asır ve çeyrek asırlık üç devre..

Garpli bir müessese olan gazete, bizde Tanzimat ile başlar.

Tanzimat... Kendisinden birkaç asır evvel Garp âlemine karşı olanca taarruz iktidarını kaybetmiş, hazin ve mezbuh bir müdafaaya geçmiş bir cemiyetin, tamamiyle muvazaacı ve satıh üstü taklitçi hareketi.. Bu devrin gazetesinden, büyük Türk topluluğunun kök hakla rını koruyabilmesi zaten beklenemezdi. Hattâ bu mahrem ve girift hakların müdafaası şöyle dursun, bizzat gazete, o devirde, ayrıca ve yüzüncü sınıf bir taklit eseri.. Elbette ki, garbe körü körüne mahkûm ve nefs muhasebesinden mahrum ellerde bulunacaktı.

Meşrûtiyete kadar hep böyle gitti. Basit teknik ve dış yüz ifadesiyle dahi gazete şekillenemedi. Hele Türk toplu ğunun iç plânlardan nabzını dinlemek, onun tercüme edeme diği ruh acılarını dile getirmek istidadında tek gazete zuur etmedi.

Bacakları çarpık ve bakışla yılgın, pantalonu ve ceketiy- garpli, fesi ve galoşiyle klı bir Tanzimat paşası ney Meşrûtiyete kadar Tanzi- gazetesi de odur.

azetenin, şöyle böyle gazeolarak zuhuru, Meşrûtiyet-

Bu devrede, kendini gûya esindeki kızıl sultan baskıdan kurtulmuş farzeden ga , hakikatte, tam bir Yahuertibi "Hürriyet, Müsavat, let,, maskeleri altında, per kası gizli kuvvetlerin kuk lur. "Eşek,, ten "Kalem,, türlü isimler altında ve göstermelik cambazane hay vanlarına mahsus bir hürriyet içinde gazete, o zamanki galip ve hâkim seciyesiyle, doğru dan doğruya kozmopolitlik ve köksüzlüğün idare ettiği bir iflas curcunacısı...

Mütareke yıllarında ve İstiklâl Savaşı başlarında, millî ruh la temasa geçer gibi olan gaze te, Halk Partisi ve Cumhuriyet teşekkül eder etmez, bazı tsirleri yıkmak adına kendini kaptırdığı garp tesiri baskısına, bir de, cihanın hiç bir zaman ve mekânında görülmemiş bir ruh ve menfaat baskısının bindiğine şahit olmuş; ve 1923 ten 1,46 ya kadar tam 23 yıl, bu yürekler acısı memuriyetinde sadikane devam etmiştir. Öyle ki, "Allahtan ve

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Niçin Müslüman oldum?

Fatma Hidayet ismini alan genç kız "İslâm dinine intisab etmekten büyük bir sevinç duyuyorum !,, dedi

Hidayete erişen bahtiyar Fatma Hidayet.

Üç gün önce Tarabyada oturan genç ve güzel bir Rum kızının ihtida ederek Müslüman olmak üzere ilgili makamlara müracaat ettiği hatırlardadır.

Fatma Hidayet adını alan «Varvara» bu hususta kendisiyle konuşan bir arkadaşımıza şunları söylemiştir:

«— Beni, İslâmlığın yüksekliği celbettiği için Müslüman oldum. Yoksa söylenildiği gibi Hüsameddini sevdiğim için değil». O, benimle evlenmeseydi bile, ben gene dini olan İslâm dinine girmiş olacaktım. Büyük bir hak

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Ay doğarken

İlâhiyat Fakültesi Bursları kesildi

Ankara, 15 (Büyük Doğu) — M. Eğitim Bakanlığı tarafından İlâhiyat Fakültesine verilmekte olan öğrenci burslarının bu yıl kaldırılmış olması ilgili çevrelerde iyi karşılanmamıştır. Bu yıl İlhiayât Fakültesine kaydolunacak talebelere burs temini yolunda Rektörlükçe yapılan temasların bir netice vermemiş olması türlü tefsirlere yol açmıştır. Bilindiği gibi İlâhiyat Fakültesi mezunları diğer fakülte mezunları gibi çalışacakları sahalarda kanunî mevzuata bağlanmış durumda olmayıp istikballeri meçhulâta terkedilmiş durumdadır.

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl Kısakürek

Röportaj

Bundan iki hafta evveldi. Cumhuriyet Bayramı günü... Günlük (Büyük Doğu) nun hazırlık kazanında başım, pişmiş kelleye dönmüştü. Saat gecenin dokuzu, tarife ağ ziyle yirmi biri..

Etrafımdaki, dâva âşıkı ve her biri benim kadar yorgun gençlere şöyle dedim:

— Haydi çocuklar, sizinle Sirkecide bir yemek yiyelim! Sonra Beyoğluna kadar çıkıp biraz dolaşırız. Nasıl bir san'at istediğini size deminden beri anlatmaya çalıştığım röportaj dehasiyle etrafı incelemek fena olmaz!

Matbaadan çıktık. Pişmiş kelelerimizin ağızlarından, bir işkembecide, pişmiş koyun kelleleri geçirmeyi uygun bulduk. İçine on bin küsur araba düşmekle, caddelerini, birbiri üstü ne çıkmış koyunlarla tıklım tık lım dolu bir otomobil ağılı, yaya kaldırımlarını da Firaun'un esirlerine mahsus bir geçit haline getiren İstanbulda, adam başına 50 kuruşa satılık bir asalet tahtaravanı sayesinde, Beyoğluna vardık.

Gördüğümüz manzara karşısında yangından kaçarcasına geriye dönüp gölgesine sığınacak bir zülmet ve tenhalık köşesi ararken röportajımızı bitirmiştik. Yüz milyon ampul İki yüz milyon kilovat elektrik sarfiyatı.. İki yüz bin bayrak.. Elli ton içki... Cumhuriyetin yirmi sekizinci yılında, yirmi sekiz milyon defa oynanmış iskambil kâğıtları gibi pörsük klişeler... İtişen, kakışan, çimdikleşen ve nebati sesler çıkaran bir kalabalık... Ve bu arada kalabalığa karışan ve yirmi sekiz yıl aransa bulunamıyacak olan Cumhuriyet...

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: 1

Zabıtlarla tarih... Bu, misilsiz bir iş olacaktır. İlim, tarih, hakikat, ifade, fikir, usul, terkip, tahkiye ve nihayet sanat ve keşif bakımından misilsiz br iş. (Kristof Kolomb) un yumurtası gibi, basit olduğu nisbette harikadan bir buluş. Bu iş sayesinde, İnkılâbın, istiklal hareketi başından sonuna ve sonundan ilerilere doğru devamına kadar bütün hareket esasları, bütün ruh ve iş ölçüleri, hulâsa, topyekûn usulü ve manası, mutlak ve riyazî bir huccet ifadesiyle meydana çıkacaktır. Meydana çıkacak olan, hakikatin tecelli etmesi için gerekeni noksnsız ve yanlışsız bir malzeme yığınından, vesikalar kütlesinden, vâkıalar istifinden başka birşey değildir. Malzemeyi şu veya bu türlü kullanıp vesikaları şu veya bu ölçüden öne sürüp, vâkıaları şu veya bu biçimde gösterip herhangi bir kıymet hükmüne bağlamak işi ve kastile alâkamız yoktur. Bu işi, dileyen, dilediği gibi yapsın... Bizim yaptığımız olanları olduğu gibi ve tek bir teşhis koymadan apaçık belirtmek; ve tam manasiyle bîtaraf ve müstağni bir ilim mevdiyle, aksettirmek.. Kaynağımız Büyük Millet Meclisinin ilk devresinin ilk içtimaından itibaren tutulmuş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi matbaası tarafından basılmış resmî zabıtlar olduğu için, herhangi bir şüphe, itiraz veya tenkit imkânından katî şekilde uzağız. Bugün, hemen hiç kimse de, hatta resmî müesseseler ve kütüphaneler de bile mevcudu bulunmayan (acaba niçin ve nasıl?) bu zabıtları, ayniyle, fakat daha hareketli, vakıaların özünden ibaret müthiş bir filmden daha hareketli şekilde hulâsa ve tahkiye ederken gösterdiği biricik sanat, ortaya, uzun yılları birkaç ayın nezaret ufku içine sığdıran ve tabak gibi gösterici harikulâde bir plan koymamızdadır.

Metinlerde her harf ve kelime, tekrar edelim, aynen zabıtlarda olanlardan ibarettir; ve kendimize ait tek bir kıymet hükmü, tek bir mülâhaza, tek bir teşhis, tek bir eda mevcut değildir. Yalnız, Osmanlıca kelimeleri kerre içinde ve başka harflerle açıklamak, zabıtlardan kopya etmediğimiz kısımların gene aynı şekilde, sahih ve dürüst olarak hulâsasını vermek ve parça aralarını noktalı satırlarla göstermek gibi lüzumlu bir vazife dışında, kalemimizi ve fikrimizi bu işe karıştırmadık. Biz arzedivoruz; isteyen fikretsin!..

BİRİNCİ İÇTİMA
BİRİNCİ CELSE

23 Nisan 1336 (1920) cuma

Reis-i sin *(Baş reis)* Sinop mebusu Şeref Bey - Huzzar-ı kiram! İstanbul'un muvakkat kaydile kuvva-yı ecnebiye tarafından işgal olunduğu ve bütün esasatile makam-ı hilâfet ve merkez-i hükûmetin istikbâli iptal edildiği malûmunuzdur. Bu vaziyete serfürû etmek *(boyun eğmek)*, milletimizin, teklif olunan ecnebi esaretini kabul etmesi demekti. Ancak istiklâl-i tam ile yaşamak kat'isinde olan milletimizin bu teklifi nelezel *(ezeldenberi)* hür ve serbest yaşamış olan milletimiz, esaret vaziyetini kemal-i şiddet ve kat'iyetle reddetmiş ve derhal vekilinizi vücude getirmek üzere bir meclis-i âlinin resmî sıfatile ve tevfik-i milletimizin dahilî ve istiklâl-i tam dahilinde vücudatını bizzat deruhde etmeğe başladığını cihana ilân ederek Büyük Millet Meclisini küşad edişiniz. Metbu-u akdesimiz *(tâbirlerinin en mukaddesi)* bütün müslümanların hakimi ve Osmanlıların Padişahı Sultan Mehmet Han-ı Sâdis *(Altıncı Mehmet)* Hazretlerinin Kuyud-u ecnebiyeden *(yabancıların bağlarından)* tahlise ve ebedî payitaht-ı seniye olan İstanbulumuz ile, işgal altında bulunan bilcümle vilâyat-ı mazlûmemizin istihlâsına *(mazlûm vilâyetlerimizin kurtuluşuna)* muvaffakiyet ihsan buyurmasını Cenab-ı Allahtan niyaz eylerim. (alkışlar).

Mustafa Kemal Paşa (Ankara) — Meclis-i âliniz, malûm âlileri, selâhiyet-i fevkalâdeyi haiz olarak yeniden intihap edilen mebusan-ı kiram ile, dûçar-ı taarruz olan makarr-ı saltanattan tahlis-i nefs ile buraya gelen mebusan-ı kiramdan mürekkeptir. Tahlis-i nefs edip gelebilecek olan mebusan ile birlikte bir Meclis-i âli vücuda getirilmesi ancak yeni intihap edilen tarz-ı intihapta mevzu-u bahs olmuştur. Bu anda Meclisimiz münakidir. Evvelce intihap edilen mebusanın dahi ayni derece-i selâhiyette ifa-yı vazife etmesinin mebusanın tarz-ı intihabından daha ziyade şumullü olduğu için bunu...

(Muvafık, muvafık sedaları).

Mustafa Kemal Paşa (Ankara) devamla — Muvafık olacağı kanaatindeyim. Bu hususu teyid etmek isterim. Mebusanın mazbatalarını tetkik etmek üzere bir encümen teşkili tensip olunursa o meseleye geçilsin.

(İki kâtip ve iki encümen âzası seçiliyor. Muhtelif mazbataların tetkiki.. Peşinden bir mebus intihap usuluna dair ortaya kanunî olmak kaydını atıyor ve bunun üzerine Kırşehir mebusu Müfid efendi söz alıyor.)

Müfid efendi (kürsüde) — Bu yapılan intihabatın intihab-ı mebusan kanununa teb'an yapıldığı ve bu kanun olduğu halde ondan inhiraf edilmemesini Haydar Bey refikimiz teklif buyuruyor.

(Devamı var)

NOKTA

Dâva

Mevzuu: Boşanma,

Davacı : Sarıyer yargıcı Ferhad Dömeke,

Davalı : Dömeke'nin zevcesi, Prenses Emine (Ayda otuz bin lira geliri olan),

Davacı vekili: Konya milletvekili Ulmran Nafiz Yiğit,

Davalı vekili : Gene Konya milletvekili Hidayet Hadi Aydıner,

Şahit: Şevket Mocan (O da bir milletvekili) ,

İyi amma bir boşanma davasında bu kadar milletvekilinin işi ne? Millet Meclisi müzakerelerinde bile bu kadar milletvekili bulamıyoruz!

Ömer Öztürkmen.

BÜYÜK DOĞU

Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli fazla)

İLÂN: Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

İnsan ve Cemiyet Dâvaları

Dost Pâkistan

YAZAN: Ord. Prof. Ali Fuat Başgil

Birkaç gün evvel Pakistan sefirinin, izinli olarak şehrimizden ayrılması münasebetile, Parkotelde, seçkin bir münevverler kütlesine bir çay ziyafeti verildi. Müstesna fikir ve ilim adamı Ord. Prof. Ali Fuat Başkil bu vesileyle kaleme aldığı bir hitabeyi ziyafette iradetti.

Kalem mahsullerini tamamile Büyük Doğu'ya hasr ve lütfetmek inceliğini gösteren üstadımız, Büyük Doğu'nun ilk sayısına bir yazı yetiştirmek arzularını böylece telâfi etmiş oluyorlar ve hitabelerini (orijinal) olarak kendi gazetelerine veriyorlar.

Pek yakında üstadın "mane viyat buhranımız,, ve "Anayasa,, mevzulu esasî yazılarına Büyük Doğu'da kavuşacaksınız.

Seksen küsur milyonluk bir Pakistan'ın kuruluşu, hiç şüphe yok ki, İkinci Dünya Harbinin doğurduğu neticelerin başında gelir. Gerçi bugün, milletlerin, içinde çırpındığı iç ve dış gaileler bu cihanşümul hâdisenin tarihî ve siyasi ehemmiyetini nazarlardan bir hayli gizlemektedir. Vaktile Fatih Sultanın İstanbulu fethi de böyle olmuştu. Bu hâdisede o zamanın insanları nazarında lâyık olduğu ehemmiyeti almamıştı. Fakat zaman ve vukuat, gösterdi ki, Fatihin ordularile İstanbula girmesi ve Şark ile Garbin bu bağlanış noktasında büyük Türk İmparatorluğuna merkez kurması, alelâde bir memleket fethi ve bir asker zaferi değil, yeni bir tarih devrinin başlangıcı idi.

İslâm dünyasında büyük Pakistanın doğuşu da bence böyledir. Hayır belki daha yüksek bir ehemmiyet taşımaktadır. Büyük hâdiseler karşısında insanlar ekseriya ihtisas dumuruna uğramakta; ya mübalâğaya saplanmakta, yahut da eksik kıymet tahmini hatasına düşmektedir. Zannediyorum ki, birçoklarımız, hususile resmî mahfiller, müstakil Pakistan'ın doğuşu bahsinde böyle bir hata ve gaflet içindelerdir. Fakat eminim ki, Pakistan'ın kısa bir zamanda, Allahın inayetile, devlet olarak kuvvetlenip gelişmesi bu gaflet perdesini yırtacak ve bu asil islâm devleti, son devirlerin karanlıklarında bunalan islâm dünyasının güneşi olacaktır.

Sefir hazretleri; siz benim nazarımda herhangi bir devletin alelâde ve sade resmî etiketli meşkûr bir mümessili değilsiniz! Şark dünyamızda başlayan yeni bir tarihin fasıl başı kardeş Pakistanın ümit ve imkânlarla dolu varlığının Türkiyeye ilk müjdesini getiren tarihî bir şahsiyet ve bahtiyar bir insansınız! Daha ilk buluşmamızda, sizi ruh gözümle böyle gördüm, sevdim ve selâmladım. Bu akşamki veda toplantısında da, ayni his ve sevgile selâmlıyorum.

Biliyorsunuz ki, müslümanlıkta "Sila'i Rahim,, vacibtir. İki buçuk sene evinizden, yakınlarınızdan ve millettaşlarınızdan uzak kaldınız. Onlarla yeniden buluşup kucaklaşmak hakkınız, hem de dünya vazifenizdir. Gerçi yabancılar için de değildiniz; Müslüman - Türk kardeşlerinizin evinde idiniz. Sizi evimizin ateşile ısıtıp ağırlayabildikse ne mutlu bize!... Şunu söyliyeyim ki, gönüllerimizde bıraktığınız sevgi ve dostluk izleri derindir. Bunları izinli bulunduğunuz dört aylık bir ayrılık değil, ancak ölüm silebilir. Güle güle gidiniz! Ve gittiğiniz diyardaki kardeşlerimize - bizim, görüp şahit olduğunuz, küçüklük ve kötülüklerimizi bağışlayınız da - içimizin derinliklerinde yaşayan samimi bağlılık ve kardeşlik duygularımızı armağan götürünüz! Tanrıdan size ve çok muhterem ailenize selâmetler dilerken ayrılığımızın uzun sürmemesini temenni eylerim. Emin olunuz ki, Türkiye - Pakistan dostluğu yaşamak ve kuvvetlenmek için, sizin gibi faal, müteyakkız, açık yürekli, bilgili bir devlet adamına şiddetle muhtaçtır.. Türkiyede bulunmak, sizin için bir mahrumiyet olsa dahi, başladığınız büyük eserin tamamlanması için bir beşarettir. Hiz metiniz meşkûr, yolunuz açık olsun!

Pakistan sefirinin bir muharririmize, kelimesi kelimesine beyanatı

"— Matbuat âlemine çıkan her gazete, hars ve irfan sahası için yeni bir kazançtır. Gazetenizin Müslüman - Türk okuyucusunu düşünerek, İslâmî gaye ile çıkışından ayrıca çok mütehassis olduğumu belirtmeliyim. Pakistan devleti, mücadelesine, İslâmî gayeye bağlı olarak başladı ve bu gayeye daima sadık kalmayı şiar edindi. Memleketimizin yükselmesi için yeni ve ileri terakki hamlelerini benimsemekteyiz. Bu hususta rehberimiz gene İslâmiyettir. Çünkü dinimizin her türlü terakkiyi emrettiğini bilmekteyiz. Devlet olarak hakikî Müslümanlığa bağlı kalacağız. Bilhassa adaletimizin ölçüsü İslâmiyettir. Manevî inanışlarını kaybeden ve dinine gereken ehemmiyeti vermeyen devletler, komünistliğin daha çabuk kurbanı olmaya mahkûmdurlar. Türkiyenin bu hususta doğru ve isabetli yolu seçtiğine kaniim. Şuna da inanıyorum ki, Türkiye ve Pakistan siyasî ve dinî meselelerde doğru yolun bir öncüsü olacaklardır.

Türkiye batıdaki siyasetinde muvaffak olmuştur. Temenni edelim ki, Büyük Doğuda da muvaffak olsun...,,

İSTANBUL

40 bin liralık sahtekârlık

Bir bakkal sahte nüfus kâğıdı ile evkafın mallarına el koydu, fakat ihbar üzerine yakalandı.

İstanbul Adliyesine yeni bir sahtekârlık hâdisesi intikal etmiştir.

Eyüpte, Fethi Çelebi caddesinde bakkallık yapan Naci Civelek isminde bir şahıs, aynı semtte oturan ve 25 yıl evvel ölen Sobacı Avni isminde bir şahsın oğlu olduğunu (!) iddia ederek emlâkine sahip çıkmıştır. Üç arsa ve bir eski taş mektepten ibaret olan mülkün sahibinin ölü olduğunu ve hiç bir de vârisi bulunmadığını bilen Naci Civelek, Eyüpten aldığı bir muhtar ilmühaberiyle Küçükpazar nüfus memurluğuna gitmiş ve kendisini, ölü Avninin oğlu olduğunu iddia ederek bir nüfus kâğıdı almıştır.

Müteakiben de tapuya giderek hâlen vakıf idaresine intikal etmiş olan sobacı Avninin mülkünü kendi nâmına tesçil ettirmiştir.

Naci bundan sonra gayri meşru olarak ele geçirdiği arsaları satışa çıkarmış ve hâdise de bir ihbarla İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğüne bildirilmiştir.

Bunun üzerine Vakıf İdaresince harekete geçilerek, Fatih 3 ncü Sulh Hukuk Mahkemesinde Naci aleyhine bir dâva açılmıştır.

Naci Civeleğin sahip olduğunu iddia ederek satmaya teşebbüs ettiği bu malların 40 bin lira değerinde olduğu söylenmektedir.

Karadenizde bir mayın görüldü

Sadıkzadelere ait «Sadık» şilebi, evvelki gün, Zonguldaktan limanımıza gelirken Zonguldak la Kandilli mevkiinin 15 mil kuzeyinde bir serseri mayın görmüş ve vaziyeti telsizle alâkadarlara bildirmiştir.

5 memeli olduğu bildirilen serseri mayının imhası için ilgililere gereken emir verilmiştir.

Güney Kore Başbakanı gitti

İki gündür şehrimizde bulunan Güney Kore Başbakanı Dr. John Mynn ve maiyeti dün saat onda uçak ile Parise hareket etmiştir.

yurt

Müzmin dert

Lüleburgaz (Büyük Doğu) — Lüleburgaz'ın Kebirtepe köy enstitüsü öğrencilerinden Akarca köylü Necip Tan, birdenbire okuldan kaybolmuştur. Onbeş gün sonra Tan'ın kendisini tirenden attığı, yaralandığı ve neticede Cerrahpaşa hastahanesine yatırıldığı öğrenilmiştir.

Delikanlının ele geçen kitapları arasındaki iki mektubdan anlaşıldığına göre, hâdiseye sebebiyet veren nokta, Lâtife isimli bir kıza ait maceradır. Lâtife, alelusul mektep talebesidir ve sevgilisinden son zamanlarda yüz çevirmiştir.

Köy enstitüleri davası ve talebelerinin ahlâkı murakabesi üzerinde bugüne kadar bunca neşriyat yapıldığına göre, bu hâdiseyi, ayni derdin yeni bir tezahürü sayabiliriz.

Milliyetçiler Derneği

Uzunköprü — (B. D.) İlçemizde beş ay evvel kurulan Türk Milliyetçiler Derneği şehir kurulu, iki avukat, bir doktor ve iki esnaftan mürekkep faal bir heyetin çalışmalariyle faaliyetini genişletmiştir. Siyasetten uzak mukaddesat ve milliyetçiliği hedef tutan bu teşekkülün her ân ehemmiyet kazandığı görülmektedir.

Uzunköprü Savcısız mı?

Uzunköprü — (B. D.) İlçemiz savcısının üç ay önce İstanbula atanması üzerine yerine tayin edilen savcı bir haftalık mesaiden sonra rapor alarak Uzunköprüden ayrılmıştır. O gündenberi ilçemizde savcılık işleri başkâtip tarafından görülmektedir. Elli sekiz köyü ile nüfusu altmış bine varan Uzunköprü, bu şekilde, üç aydanberi savcısızdır.

Göçmenler

Kırklareli — (B.D.) Vilâyetimizin bazı ilçe mıntakalarında göçmenler hâlâ yersiz ve mekânsız durumda beklemektedir. Yaklaşan kışa nazaran bu vaziyet acıklı olmaya doğru gidiyor.

Kilisde gaz buhranı

Kilis — (B.D.) Kilisde gaz buhranı vardır. Işin acıklı tarafı İskenderun havalisinde gaz pek çok olduğu halde teneke buhranı yüzünden Kilise sevkiyat yapılamamaktadır. Gaz işi, karaborsadadır.

beni İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: 1

— Nereye böyle gece vakti?

— Kardeşim (Ays) ın elinden kaçıyor, ALLAHA gidiyorum!

Ağızdan ağıza yayıldı:

— İsrail!.. İsrail!.. z

Ve Hazreti Yakubun adı (İsrail) oldu.

Yani: «Allaha gece giden...»

Evet... Hazret-i Yakup, 160 yaşındaki babası Hazret-i İshak'ın ölümünden sonra, kendisine düşman olan kardeşi Aysdan korkuyor.

Çünkü Yakup babasının duasiyle ve Allahın lütfiyle Peygamber olacaktır. Babası bunu müjdelemiştir. Kardeşi Ays, ise, Allahın takdirini unutuyor, ve Yakub'u kıskanıyor. Babası ölür ölmez haber gönderiyor:

— Yakup gözüme görünme sin!.. Yakaladığım yerde canını alacağım!

Ays amcası Hazret-i İsmail'in kızı Sabiha ile evlidir. Malı mülkü, pek fazla.. Babası Hazret-i İshak'ın duasiyle zengin ve çoluk çocuk sahibidir. Rum ismindeki erkek çocuğunu da pek çok seviyor. Fakat kardeşi Yakub'a düşman.. Neden o peygamber olacak da kendisi olmayacak?..

Yakup bekârdır. Allaha ve Allahın takdirine inanmıştır.. Susuyor.. Fakat korkuyor. Kardeşi Ays'dan, onun şerrinden korkuyor... Hiç bir yere çıkamaz olmuştur. Anası, Yakub'a diyor ki:

— Oğul, gel sen, buradan gizlice kaç! Şam'a, dayının yanına git! Kardeşinle başa çıkamazsın!.. Allah seni onun şerrinden saklasın!.

Ve Hazret-i Yakup, bir gerçek, başını alıyor, gizlice Kenan diyarından çıkıyor, Şam'ın yolunu tutuyor.. Kaçıyor..

Yolda kendisine rastlayanlar, onu tanıyorlar ve soruyorlar:

— Nereye böyle gece vakti?

Yakup boynunu bükerek cevap veriyor:

— Kardeşim Ays'ın elinden kaçıyorum! Allaha gidiyorum!

Bu cevabı alanlar, Yakub'a:

— İsrail!

diyorlar.

Yani «Allaha gece giden...»

Ve Yakub'un adı, (İsrail) oluyor..

★

Şam'ın zengin çiftçisi Livan... Allah, mal mülk ve evlât ihsan etmiş ona... En büyük davarlar, en besili ve sütlü koyunlar onun..

İki de güzel kızı var ki, dillere destan: Liya ve Rahil..

Kardeşinin şerrinden, Allahın takdirine iltica ederek kaçan genç Yakup, Şam'a gelmiş, ve dayısı Liyam'ın karşısına dikilmiştir.

— Dayı, ben geldim!,

Dayı, yeğenine kucağını açıyor:

— Hoş geldin, safa geldin!

Muhacır delikanlı, babası İshak Peygamberin vasiyetini yerine getirmek zamanı geldiğine kanidir. Evlenecek... Dayısının iki güzel kızından birisini, yani Rahil'i beğenmiştir.

Dayısına baş vuruyor:

— Dayıcığım, babam İshak peygamber bana «Dayın Liyanın kızile evlen!» diye vasiyet etmişti. Anam da bunu tavsiye etti. Şimdi ben de anamın ve babamın sözlerine uyarak, küçük kızın Rahil'i, Allahın emriyle zevceliğe istiyorum!

Liyan düşünüyor.. Susuyor... Sonra:

— Yakup, diyor, talebin muvafık... Senden daha iyi damat bulamam. Fakat âdetimiz şudur ki; evlenecek erkeğin karısını geçindirecek kadar işi, gücü ve dünyalığı ola! Senin ise, bir dikili aacğın bile yok.. Kızımı sana nasıl vereyim? Sen, onun nikâhının mihrini bile verecek vaziyette değilsin!

Şimdi Yakup susuyor... Dayısının itirazını haklı bulmuştur. Düşünüyor..

Sonra müşkül bir meseleyi hallettiği zaman sevinç duyan bir insan tavriyle atılıyor:

— Dayıcığım, bunun kolayı var!

— Nedir kolayı?

— Evet, şu anda benim elimde hiçbir şey yok. Ben bir İsrailim. Fakat bu işin çaresi şu: Emret, senin koyunlarına çobanlık edeyim! Kaç sene istersen bu işi yapayım! Koyunlarını güdeyim! Bu iş için bana verceğin ücret sende dursun, toplansın. Sonra vazifem bitince bana toptan verirsin. Ben de o parayı zevceme Mihr olarak veririm. Kızımı bana nikâhlarsın. Olur mu?

(Devamı var)

( ) İbranice (İsra) gece giden, (İl) de (Allah) demektir.

FIKRA

Başlarken

Hemen hemen bir çeyrek asır önce bir gazetede çıkmış fıkralarım için o gazetenin yazı işleri müdürü (Diyorum ki.) başlığını münasip bulmuştu. Ben de kısa bir tereddütten sonra bunu kabul etmiştim. O zamandanberi geçen yıllar bana hiç değilse tevazü kazandırmış olacak.. Zira üç dört sene önce neşriyatına nihayet veren başka bir gazetedeki fıkralarıma başlık olarak sadece (fıkra) yı seçtim . Ömrünün ömründen uzun olmasını dilediğim bu gazetede ise, ayni (başlıkla) iktifa ediyorum, Mevcutlardan hiç birine benzemiyecek şekilde, pırıltılı, gürültülü yeni bir başlık aramıyorum.

Tevazuum başlıkta kalmayacak, metinde de devam edecektir. Yani, bu kısa yazılar içinde, bir Başbakanın muhtelif meseleler hakkında (direktifler verişi) şeklinde konuşmaktan çekineceğim. Hatta pek büyük ve girift mevzulardan kaçınacağım.. Çünkü bir fıkra mühim ve büyük işleri tahlil edip hükümler veremez. Ancak kısa ve mevzii terkiplere memudur.

Büyük bir dâva ve meseleye küçük parçalardan da girilebilir. Küçük bir parçanın tahlili ile de "bütün,, çok kere aydınlanır. Başka bir ifade ile, gazete ve gazetenin davaları, denizde bir gemidir. Kumandan mevkiinde Başmuharrir söz sahibi ise vapurun daha mütevazi vazifelerde çalışan işçileri de vardır.

Gemi yoluna devam edebilmek için onların hepsine birden muhtaçtır.

Gayem bu köşede kalmak, köşemden görünen, görünebilen hâdiselerle meşgul olmak, ele aldığım şeylerin gerçek çehrelerini ortaya koymak; ve iddiasız ve gösterişsiz, hakikate memur olmaktır .

Ufak memuriyetsiz büyük memuriyetin tahakkuk edemiyeceğini bilenlerce tevazuum meskenet sayılmıyacaktır.

Nahid Sırrı Örik

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN Tefrika: 1

Bu tefrika, müsellsel ve müstakil bir tarih değil... Romanlaştırılmış kuru bir nakil de değil...

Tarihin en acı vâkıasından, Allah Sevgilisinin irtihallerinden başlayarak asrımıza kadar gelen siyasi - irticai hâdiseler ve bilhassa şeriat - Mezhep bakımından her türlü hilâflar ve ihtilaflar üzerinde hikâye uslûplû bir hikmet ve illet araştırıcılığı... İşimiz budur. Bu itibarla on üç küsur asır içindeki vâkıaları sırasile ve tek tek kuşatmak gibi bir usule yabancıyız. Fakat harp ve sulh siyaseti, içtimai saikler, şeriat ve mezhep müessirlerile münasebete geçince, bunlar üzerinde bilhassa duracağız. Böyle olunca, bazan Fıkıh, Fıkıh, Usulü, bazan Kelâm, bazan da hikmet ve tasavvuf bahislerine uzanmak zorunda kalacağız. Ama bu uzanış, vakıaların illetini bulmak ve göstermek gayesinden daha ileriye geçmeyecektir. Bu arada, şarktan veya garpten, imandan veya dalâletten, hâdiselerin gerçek ruhuna nüfuz edememiş ve yalnız kendi tarafını temsil zorile büyük hakikate erişememiş olanlar, elden gelebildiği nisbette cevaplandırılacaktır. Biricik dayanağımız, muteber ve sahih vesika ve senetler olacaktır.

Muvaffakiyet Allahtandır. Hüküm ve nakillerde iyi ve doğru herşey Allahın lûtfundan, kötü ve eğri herşey de benim aczimden meydana gelecektir. Umulur ki, fazl ve inayetin tek kaynağı olan Allah, âlimlere rahmet olarak gönderdiği Sevgilisi hürmetine, aczimizin kötülüğünü, niyetimizin iyiliğine bağışlar.

SIYRILAN KILIÇ

Onbrinci Hicret senesi Rebiülevvel ayının 13 ncü pazartesi (8 Haziran 632) günü... vakit öğleyi çoktan geçmiş... güneş, Arabistan semalarına mahsus ısırıcılığını kaybetmekte... Medine sokaklarından günün taşkınlığı kalkmış ve er taraf derin bir sessizliğe bürünmüştür. Böyleyken, halk Allah Resulünün evleri etrafında kümelenmiş bulunuyor. Yüzlerinden acı, hallerinden kaygı akan bazı insanlar da kuytularda başbaşa vermiş, izdırapla fısıldaşıyorlar.

Zira Allahın Sevgilisi günlerdenberi hasta... Namaza imamet edememiş, yerlerine en büyük dostları Ebubekir Hazretlerini tevkil buyurmuşlardır.

O gün, insan oğluna bağlı hilkati şerifin zirve noktası Son Peygamber, odalarının mescide açılan kapısından mübarek başlarını uzatarak bakmışlardı: İmamet makamına vekil kıldıkları en büyük Sahabînin arkasında, bütün Sahabîler, bütün bir vecd ve nur halkası içinde namaz kılıyorlardı. Alemlerin Fahri bu manzaradan memnun olmuşlar, tebessüm buyurmuşlar, fakat cemaate iştirâklerine zaafları mani olduğu için gene odalarına çekilmişlerdi. Son Peygamberin mescit kapısından bu son görünüşlerini görenler, madde âleminden çekilmek üzere bulunan Nurların Nurunu son defa görüyorlardı.

Selâtı-selamın kendisine olduğu Ekmel Peygamber, çok ağır bir hal içindeydi. Böyle olmasına rağmen, biricik kaygıları, dayanılmaz derecede ağır halleri değil, Şeriatı ve ümmeti için birinci derecede ehemmiyetli buldukları bir sıhhat şartının açıklanması idi.

Bilmeyen yoktur ki, Alemlerin Fahri, insanların Vâhid ve Ehad olan Allahtan başka her şeyi maddî ve manevî zâhir ve gizli varlığa bağlanarak küfre sapmamaları için ne kadar şirk ve putperestlik görenek ve âdetj varsa hepsini tepelemiş, yıkmıştı. Bu bakımdan, kendilerinden sonra ümmetin, cahiliyet devirlerinde olduğu gibi nebîlerini ve beyinlerine mahsus eşyayı putlaştırmasına engel olacak en tesirli ihtarı yerine getirmek lâzım...

Müminlerin annesi Hazret-i Ayşe ve İbn-i Abbas'tan rivayet edildiğine göre, ölüm döşeğindeyken, yüzlerindeki örtüyü çekip kaldırdılar ve buyurdular :

"— Allahın lâneti, Peygamberlerinin mezarlarını secde yeri yapan, Yahud ve Nâsara üzerinedir. Onların yaptıkları şeyi işlemekten sizi alıkoyarım.,,

Mealini verdiğimiz bu hadis üzerinde, onun gerçekliği mevzuunda, bütün din âlimleri müttefiktir. İslâm dininin, Allahtan başkasına secde etmeği yasak etmek suretile insan ruhuna, vicdan hürriyetine ve fikir hakkına biçtiği haysiyet derecesini, Allah Sevgilisinin ölüm yatağında bile telâffuz buyurmakta geri kalmadıkları bu hadîs delildir.

Büyükler Büyüğü, ölüm sekeratı ânında:

"— Allahın nimetine ulaşmış Peygamberler, doğrular, şehitler ve dinde salâh sahiplerile beraber olmak, bunlarla arkadaşlık etmek ne güzeldir.,,

Dediler; ve sonra, hikmetlerin en derin noktasına işleyen gözlerini açtılar, ellerini kaldırdılar ve gökleri göstererek, buyurdular:

"— En yüksekteki üstün refik'e,,

Bu sözleri takip eden şehadet kelimesinden sonra elleri düştü; gözleri, semadaki en derin hikmet noktasına bağlı kaldı. Kâinatın ve varlığın sebebi olan ruh, en küçük ve en büyük bütün kullara mukadder olduğu gibi, unsurî cesedini bırakmış ve biraz evvel işaret ettiği "Refik-i alâ,, ya kavuşmuştu.

(Devamı var)

Günlük (Büyük Doğu) nun dinî tefrikası, derhal hatıra geleceği gibi, Necip Fâzıl Kısakürek'in mecmua şeklindeki (Büyük Doğu) larda seksen tefrika devam etmiş ve ancak Nübüvvet zamanına kadar gelmiş olan (Çöle İnen Nur) eseri olmalıydı. Muharririnin "Hayatımın tek gayesi ve en büyük eseri., diye vasıflandırdığı bu esere, günlük (Büyük Doğu) gazetesinde başından başlamak, onu bu zamana kadar takip edenleri, bekledikleri yenilikten mahrum bırakacak, kaldığı yerden devam etmek de, çok daha geniş bir okuyucu kütlesine hitap iddiasındaki bugünkü şeklimiz için özürsüz bir eksiklik belirtecekti. Yegâne çare, Gayey-i insan ve Ufku Peygamber'in madde âleminden ayrıldıkları âna kadar devam edecek olan (Çöle İnen Nur) un, muharriri tarafından, en hassas itina altında bitirileceği güne kadar neşrinden vazgeçmek; ve bu zaman hududunu mahfuz tutarak, ilerisine ait vaka ve tecellileri, en güvenilir bir kaleme devretmekti. Gerçekten pek çetin bu vazifeyi en yerinde bir ehliyetle ve lütfen kabul eden Raif Ogan üstadımız (Son Peygamberden Sonra,,) başlığı altında (Çöle İnen Nur) un eksikliğini hatırlatmayacak bir fikir ve ilim değerinde bir eser dokumasına başlamış bulunurken, Necip Fazıl da, kendi eserini, neşir vasıtası çıkmakta devam ettikçe aceleyle hazırlanan bir iş olmaktan çıkaracak, onu "hayatının tek gayesi ve en büyük eseri,, olmaya lâyık şekilde hazırlayıp bitirecek, bu zamana kadar kaleme aldığı kısımları da yeniden gözden geçirecek, yenileştirecek; ve eser nihayetlenir nihayetlenmez, başından başlayıp günlük Büyük Doğu, gazetesinde Müslüman Türklere takdim edecektir.

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi	
1371	16	1367	
Safer		Kasım	
16		9	
		Gün 320	

16 Kasım 1951 Cuma

	Vasati	Ezan
Sabah	06 46	01 55
Öğle	11 59	07 07
İkindi	14 35	09 43
Akşam	16 51	12 0[illegible]
Yatsı	18 25	01 [illegible]4
İmsak	05 06	12 [illegible]

Başyücelik emirleri: Kıyafet ve ŞAPKA

● Prensip, şahsiyetimizin, bütün maddî tezahür çerçevelerinde, baştanbaşa istiklâl kazanmasıdır. Bu istiklâl ifadesini, ruhumuzdan başlıyarak, en hurda madde unsuruna kadar nakşetmekle mükellefiz.

● Dâvanın, müşahhas unsurlar kadrosunda, (1) numaralı maddesi, kılığımız ve serpuşumuzdur.

● Tarihî «haşr-ü-neşr» leri bakımından ayni kıyafet ölçüleri içinde pişmiş olmalarına rağmen Avrupalı milletlerden her birinin öbürüne nazaran keskin farkları varken, bizim gibi apayrı ve zıd kökten gelen bir milletin, Avrupayı, orta malı ve hususiyetsiz (gardrob) plânında maymunvârî taklid etmesinden daha hazin bir iflâs tavrı olamaz.

● Dava, ne şalvara, ne de kavuğa dönmekte... Madde unsurlarının, bizzat madde sıfatile hiç bir kıymet ve haysiyeti yoktur. Herşey mânada...

● Dava, sadece, Yirminci Asır hayat tarzının dâvet ettiği şeklî zaruretler içinde, şahsiyetimize lâyık müstakil kılık ölçüsünü bulmakta...

● Şahsiyetimizin, ruhumuza üflenen korkunç hayretle beraber, nasıl kılığımızı da hayretler içinde bırakıcı bir buhrana düştüğüne misal, Tanzimattan bugüne kadar devre devre (gardrob) umuzdur. Artık şalvarı içinde, yeni zamanların gerektirdiği çevikliği bulamıyan eski tip, zorla pantalonu benimserken, bu hakîr madde parçasının nefs muhasebesinden uzak; ve fesile pantalonu, cübbesile fotini arasında en canhıraş hayreti belirten bir tezad ifadesine maliktir.

● Nihayet bu milletin başına zorla ve kanunla (!) yerleştirilen şapka, (Giyyom Tel) in direk üzerinde selâmlamaya mecbur edildiği zulûm şapkası hâdisesinden daha ağır bir îtisafla, şahsiyetimizi topyekûn Garba teslim ettirilişimizin, yüzde yüz palyaço haline getirilişimizin, bir paspas üzerinde millî ırzımızı Avrupalıya feda etmeğe zorlanışımızın resmî, alenî ve nihaî hamlesi olmuştur. Binaenaleyh şapkada, şapkayı aşan bir mânâ vardır. Bütün dinî, millî, bedîî, tarihî ölçülerimizin istikrah duyduğu bu unsuru başımıza geçirmeğe mecbur tutulmakla, topyekûn mukaddesatımızı, tarihî can düşmanımızın emrine vaz'etmeğe zorlanmış oluyorduk.

● Halbuki şapkada, dinî, millî, bedîî, tarihî ölçülerle, bizzat maddesi bakımından, muhabbet veya nefret hissine değer hiçbir kıymet ve haysiyet mevcut değildir. Bütün kıymet ve haysiyet, onun remz ve alem teşkil ettiği ruh ölçüsündedir. Bu da küfürdür.

● Bize zorla ve cihanda bir eşi görülmemiş kanunî bir mükellefiyetle şapkayı giydiren fikrî saik, şahsiyet ve hüviyetimizi küfre teslim etmekten başka tek gaye sahibi değildir. Yoksa ne fes, fes olarak güzel; ne de şapka, şapka olarak çirkindir. Nitekim bir Müslümanın, gölgesine bile el değdiremiyeceği salip, bizzat şekli bakımından hiçbir suç sahibi değidlir. O, sadece alemi olduğu mâna adına küfrü temsil eder; binaenaleyh küfrün, madde çerçevesinde ta kendisi sayılır.

● Salip üzerinde olduğu gibi, ona yakın ve uzak her unsur üzerinde de, zıd mânayı temsil derecesine göre dinî ölçü buyken, millî ve bedîî ölçüler başka türlü değildir. Bütün kabahati, ruhumuzla ruhu arasında maddî bir tefrik alâmeti olarak Hıristiyan el tarafından şekillendirilmek olan şapka, bize, mücerred millî ve bedîî ölçülerle de şiddetle istikrah vericidir.

● İşte bu bakımdan, milletlerarası kıyafet (konvansiyon) ları içinde umumî kılığımızı en keskin ve güzel çizgilerle şahsiyetlendirmek için inceden inceye cehd sarfederken, şapkayı büsbütün başımızdan çıkarıp atmak ve yerine bütün Doğu âlemini ziynetlendirecek ve en ileri şahsiyet ifadesine ulaştıracak millî bir icad koymak başlıca vazifemizdir.

● Bütün sanatkârlarımız bu millî icada şekil vermek için çalışacaklar ve modellerini tetkik edilmek üzere Başyüceliğe tevdi edeceklerdir. Nihayet belli başlı bir şekil üzerinde karar verilip Yüceler Kurultayınca bu şekil tasvib edildikten sonra, keyfiyet millete mal edilecektir.

İdeolocya Örgüsü — BÜYÜK DOĞU

1001 ÇERÇEVE | Necip Fazıl KISAKÜREK

Medeniyetlerin Hali

YİRMİNCİ asrın ikinci yarısına girdiğimiz ve yer yüzünü korkunç bir tezat inkıbazı içinde kan ve tere batmış gördüğümüz bu hengâmede, sınaî ve hayalî bütün putlariyle bütün medeniyet iddiacıları, artık bağlılarını elden kaçırmış, hattâ bizzat öz nefsinden şüpheye düşmüş bulunmanın canhıraş buhranını yaşamakta... Vahşilerin yonttuğu heykellerden fabrika bacalarına kadar putlaştırılmış hangi istinat (sembol) ü varsa, hepsi birden müflis ve kendi öz nefsinden mustarip... Bunlar, sükûtî bir çığlıkla haykırıyorlar:

— Kurtarıcımızı bekliyoruz!

Ve ufuklarda, kurtarıcıdan, kurtarıcının yaklaştığını sezdirici bir ayak sesi veya gölgeden bile eser yoktur. Ve sınaî ve hayalî bütün putlar, şimdi birbiriyle savaşmakta, gıdalarını birbirinin kanını emmekten başka bir sahada bulamamaktadır.

Yer yüzünü kâmil şifaya ulaştırıcı gerçek medeniyet (sembol) ü olan ezelî ve ebedî medeniyet kadrosu, bulunmak için aranmaya muhtaç değildir. Onun ismi İslâmiyettir; ve bu mutlak kurtarıcı, bugün, canhıraş çilesini belirttiğimiz Garp dünyasının vurduğu sillelerle, bütün şahsiyet ve hüviyetinden mustarip hale getirilmiş bazı Şark milletlerinin, tıpasını açamadıkları ve çöplüğe attıkları bir hayat iksiri halinde beklemektedir.

Allahım; sen bizi ne çetin bir işe memur kıldın!..

Gazete

(Baştarafı 1 nci sayfada) ahlâktan bahsetmek yasaktı!„ diyecek ve bunu gazete gazete tamim edecek kadar. Küçülebilmiş, cihanın hiç bir (Tiran) ve zâlim bulunamazken, bu imtiyaz, İkinci Dünya Harbi başlarında Şükrü Saraçoğlu hükûmetine nasip olmuştur. Kendisinden mahud tarihî emri alan gazeteler de "olbabda emr-ü ferman...„ edasiyle zaten öz yüreklerince müsamaha ve müsaade edilmeyecek bir keyfiyetin lüzumsuz yasağı önünde eğilmeyi, caizecilik ahlâkına bağlı bir edeb ve muaşeret borcu bilmişlerdir.

Tanzimattan Cumhuriyete kadar bir türlü gelemeyen, olamayan gazete bu halini en büyük maziyet derecesine çıkaracak bir geliş, bir oluş ve bir zümre ruhuna bağlanış ifade etti. Halk Partisi ne kadar halkın partisi olabildiyse, o da ayni derecede Hakkın sesini temsilde muvaffak oldu. 1946 yılına kadar Halk Partisi iktidarı boyunca gazete, Türk milletinin kendi kendisini unutturmak plânının tatbiki işine bağlı parti bürolarından birisidir.

Hürriyet için hürriyet mefkûrecisi büyük cihan kutuplarının zoriyle de, gazete, 1946 da, tam 23 yıl kölesi geçindiği rejimle birlikte, hürriyet oyunu oynamaya mecbur oluyor!

Tamam! Cebren verilen bir hazin hürriyetin ve onu takip eden devrenin mahzun manasını düşünün! Hürüz; fakat kendi istediğimiz ve olduğumuz gibi değil, başkalarının dilediği ve olmaya zorladığı gibi..

C. H. P. iktidarından sonra ise bütün mana, dışardan gelen, burun kaşıyacak kadar küçük bir hürriyet neticesinde Türk milletinin ne yaptığı ve karşılığında ne bulduğudur.. Türk mileti, başından, derhal şekavet çetesini atmış, fakat onu attıktan sonra gene istediğini değil, ancak o ân olması mümkün olanı bulmuştur. C. H. P. gidecekse D. P. den başka hiç birşey gelemezdi. Zira Demokrat Parti, Halk Partisi teknesinin, ayni omurgaya dayalı yosunundan başka birşey değildi; ve elbette ki, bu tekne devrilince o yosun, su yüzüne çıkacaktı.

Böyle oldu; ve bu oluş henga mesinde gazete, otuz iki dişi arasında ciğerini öğüten Türk Milletinin ruhundaki inkisarları mihraklaştırmak yerine, gününe ve günün vâdine göre, ayni kürenin nöbetleşe, karanlık ve aydınlık iki müsavi parçasından başka birşey olmayan iki taraftan birini şakşaklamaktan gayri bir şeye akıl erdiremedi. Ve yasak, hürriyet içinde yasak, her tarafın birden ittifakiyle, başka bir kürenin haberini vermek ve şartlarını münakaşa etmek oldu.. İsterse o bizim öz küremiz, aslî dünyamız olsun..

Bizse, burun kaşıyacak kadar hürriyetten faydalanarak, işi, kanun dairesinde ruh kaşımaya döküyoruz; ve bu işin tam yüz yıldır hasret çekilen gazetesini kurmuş bulunuyoruz.

Hürriyet, gaye değil, sadece usuldür; ve her şeyden evvel bana beni vermeğe memurdur. Bizim de Türk milltine verilmesini istediğimiz, ayni usul dairesinde, kendi asliyet ve hakikatinden ibaret..

İşte yüz senedir keşfedilemeyen ve gazeteleşemeyen kök acımız!.. Gazetemiz, madde ve kemmiyet ölçüsile ne olursa olsun, mâna ve keyfiyet ölçüsiyle bu acının biricik merhemidir.

Necip Fazıl KISAKÜREK

İsrailde darlık

(Baştarafı 1 nci sayfada) çalıştırılmakta bir lokma ekmeğe muhtaç bırakılmaktadırlar.

İsrailde "Proteksiya„ adam kayırma hastalığı eskenaz yahudileri arasında artmış ve bu yüzden diğer sefarat yahudileri ezilmektedir.

Diğer taraftan mevcut gıda stokları diğer senelere nazaran nisbeten tükenmiştir.

Halk iki senedenberi bütün ihtiyacını vesika ile temin etmekte, fakat mağazalarda, dükkânlarda alınacak hiç birşey olmadığından vesikalar da bir işe yaramamaktadır.

Halk mütemadiyen paslı kutular içinde konserve yemekten vücutlarında yaralar çıkmaktadır.

Bu ağır şartlara tahammül edemiyen binlerce Türk Yahudisi, Türkiyeye dönmek için ilgili makamara müracaat ederek sıra beklemektedirler.

Bu arada, Tunus, Cezayir, Yemen, İspanya, İtalya ve Cenubî Amerikalı Yahudiler de çok kötü bir vaziyette olduklarından her an memleketlerine dönmek için fırsat bekledikleri bildirilmektedir.

Kadın polis kadrosu arttırılıyor

İstanbul Emniyet Müdürlüğü sivil polis kadrosunu takviye etmek için yeniden kadroya 48 kadın polis almıştır.

Son günlerde mektep talebeleriyle sokakta yalnız giden kadınlara tasallut ve uygunsuz hareketlerin artması üzerine sivil zabıta kadrosunu artırmayı uygun görmüştür.

Yeniden tâyinleri yapılan bu kadın polislerin lise mezunu olmaları ve lisan bilmeleri gözönünde tutulmuştur.

Eski DİPLOMAT

Politika

Kısa Bir Tahlil

Politika ince bir iştir. Esaslı bir siyasî kültür almamış, bilhassa bol bol tarih okumamış, uzun seneler dünya işlerini yakından takip etmemiş olanlar, bu sahada adım başına sendelemeğe mahkûmdurlar.

Bu kadar da değil.. Ayrıca politikanın bir memlekette çok eski bir mazisi de olmak lâzımgelir. Bazı memleketler var ki, askerî, iktisadî, sınaî sahalarda çok ileri oldukları halde politika sahasında geri olmaları onları daima zebun etmiş, muvaffakiyetli bir politika tarihine ve itiyatlarına mâlik olmamaları onları daima felâketten felâkete sürüklemiştir.

Bu sahada bir misal aranırsa, Almanyayı gösterebiliriz.

Tâ Bismarck zamanındanberi iyi politikacı yetiştiremeyen, yahut da yetiştirdiği iyi politikacılara saha vermeyen Almanya, muhteşem askerî kuvvetine, ilmine, metodik çalışma usullerini bilmesine, halkının çalışkanlığına ve disipline merbutiyetine rağmen bugün iki tarafın bir işgal altındadır.

Gene bu yüzden, sırf politikayı kendilerine ananevi bir ince meslek addettiklerinden dolayı İngiltere bugün bu hale gelmiş; İsveç ve İsviçre; nüfuslarının azlığına rağmen dünyanın en yüksek refah ve kültür seviyesine çıkmağa muvaffak olmuşlardır.

Bize gelince, tarihi şöyle bir karıştırsak, politika sahasında hakikaten dünya çapında adamlar yetiştirmiş olduğumuzu görürüz. Osmanlı devletini en kısa zamanda en yüksek itilâ mevkilerine çıkaranlar bunlar olduğu gibi, inhitad devrinde de felâketleri önlemekte, hiç olmazsa geciktirmekte pek büyük maharet göstermiş olanlar da bunlardır.

33 yıl süren saltanatı sırasında bütün Balkanlarda ve arap âleminde tam bir sulh ve selâmet havası yaşatmağa muvaffak olmuş ve her an Osmanlı ülkesini parçalamağa amade bulunan İngiliz, Fransız, İtalyan ve Rus emperyalistleri karşısında silâhsız, kırık dökük bir ordu, iktisaden zaif bir maliye ile dayanmış olan Abdulhamit çapında bir politikacı yetiştirmeğe muvaffak olmuş kaç millet vardır?

Keçecizade Fuat Paşaya izafe edilen bir fıkra vardır. Bu dirayetli Osmanlı vezirine muvaffakiyetin sırrını sormuşlar. Şu cevabı vermiş:

"— Ne zaman başım sıkılsa, bir mesele hakkında hüküm ve karar vermek zorunda kalsam hemen Rus sefirine sorar, derdimi söyler, tavsiye isterim. Ve o ne tavsiye etse tam aksini yapar, işin içinden çıkarım!„

Bugünkü politika hayatımızda ro oynayan şahıslara ve icraatlarına baktıkça bu dirayetli veziri rahmetle anmamak mümkün olmuyor. Madem akılları bu işe ermiyor, hiç olmazsa elde bulunan bu şaşmaz mihenkten neden istifa de etmiyorlar?

Balkanlar ve Arap âlemi bizim idaremiz ve istilâmız altında bulundukları sıralarda bizi severler, sayarlar, sözümüzden çıkmazlardı. Şimdi hepsi istiklâllerini kazandılar. Türkiye bir hâmi, bir müstevli rolünden çıktı. Bizi büsbütün, vecek, sayacak, bize hürmet edecekleri halde, istisnasız hepsini kendimize düşman ettik!

Ne acı gerçek!

İşte bu sütunlarda halis bir memleket sevgisiyle dünya hâdiselerini ve bunların dolayısiyle bize tesirlerini incelemeğe, tahlil etmeğe ve bunlardan neticeler çıkarmağa çalışacağız!

Hakime Hakaret

Bir katil suçlusu Ağırceza Reisi üzerine yürüdü.

Af Kanunundan faydalanarak hapisten çıkmış Fikret adında bir sabıkalı, yeniden bir arkadaşını öldürmekten sanık olarak 1 inci Ağır Ceza mahkemesinde yargılanmakta idi. Dünkü duruşmada 21 seneye mahkûm olduğunu öğrenen kaatil, mahkeme başkanı Nef'i Demirlioğlunun üzerine küfrederek sandalye ile tecavüze kalkışmıştır.

Mütecaviz kaatil, zâbıta tarafından yakalanarak dışarı çıkarılmış ve hakkında yeniden takibata başlanmıştır.

İşçiler için İngilizce kursu

Amerikan-Türk Derneği Sendikalar Birliği işçiler için bir İngilizce kurs, açmaya karar vermiştir.

İstanbul Üniversitesinde açılacak olan bu kursa arzu eden bütün işçiler iştirak edebileceklerdir.

Devlet Bakanı şehrimizde

Devlet Bakanı ve İçişleri Bakan vekili Yevzi Lütfü Karaosmanoğlu dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Bakan kendisiyle görüşen gazetecilere mezunen İstanbula geldiğini ve tedavi için bu sabah uçakla İsviçreye gideceğini söylemiştir.

Pakistan Güvenlik Konseyine giriyor

Paris, 15 (A.A.) (Afp) — Güvenlik Konseyi üyeliklerinde Şili Ekuvator'un ve Pâkistanda Hindistanın yerini alacaktır. Konseyde değiştirilecek üçüncü üye Yugoslavyadır. Bunu tahlif edecek üç memleket vardır. Sovyet bloku ile İngiltere gibi bâzı memleketler tarafından desteklenen Beyaz Rusya, Filipinler ve Yunanistan.

İngilizler bizden hindi ve kaz alacaklar

İngiliz firmalarından birisi memleketimizden her sene olduğu gibi külliyetli miktarda hindi ve kaz almaya karar vermiştir. Fakat henüz resmî bir müracaat yapılmamıştır.

Büyük Doğu fotoğrafçısının göziyle:

Kadıköy vapurunun birinci mevki kamarasında resmen ve alenen kumar...

Müslümanlar! İşte Şimdi Bir Gazeteye Maliksiniz!

(Baştarafı 1 nci sayfada) rağmen, şimdi gerçek, yüzdeyüz sahici bir gazeteye maliksiniz!

Sekiz yıl evvel.. "Allah„ ve "ahlâk„ mefhumları, kelimelerde bile yasak... Yasak emri "Şükrü Saraçoğlu„ imzasiyle gazete gazete tamim edilmiştir. Bir hadis naklinin rejime suikast cürʼetinden farksız sayıldığı hengâme... Böyle bir zamanda ortaya çıkıp bu dâvayı dünya ve kâinat çapında, bütün Şarkı ve bütün Garbı süzgeçten geçirmiş bir fikir ve irfan hamulesiyle müdafaa eden Büyük Doğu, bugünkü nailiyetine o günden müstahak ve namzet bulunuyordu.

Nihayet devir değişip, Vekiller Heyeti karariyle tatiller, tevkifler, nefiyler, Örfî İdare vesaire gibi zâhir plânının umacıları gene ve sadece zâhir plânından silinir gibi olunca... O vakit ortalığı tenhikesiz gören bazı kolay şart (!) müslümanlarının bu muazzez ve mukaddes davayı ne türlü istismara yeltendikleri, ne türlü bulandırdıkları, ne türlü seviyesizleştirdikleri, izaha değer bir keyfiyet olmasa gerek.. Günlük gazete teşebbüs çerçevesi dışında, bugüne kadar gelen güya islâmî yayınların çoğundaki seciye budur!

Ayrıca ve günlük gazete çerçevesinde:

(Demokrat Parti) nin ezan ölçüsü gibi, sadece Türk kütlesinin sâf ve candan müslüman olduğunu bilmekten, binaenaleyh kendilerine rüşvet verilmesi gerektiğini anlamaktan gelen ticarî bir oyun var.. Bir veya birbuçuk gazetenin, arada bir Holivut bacakları, şehvet röportajları yanında yer verdiği, Hac seyahatleri, dinî şahsiyet tefrikaları, filân, falan gibi haller.. Bunlarsa, toprağımızın ve ruhumuzun mutlak sahibi İslâmiyete, verile verile ne nisbette bir hak ve nasıl bir sığıntı mevkii bahşedilebildiğini göstermekte en acıklı örnektir.

Ve gerisi, yalnız karanlık, rezalet, dalâlet, pislik...

Büyük Doğu, şeni küfürle deni sahtekârlık arasında, yıllarca savaştı, durdu. Her biri çığır açıcı ve basamak kurucu tarihî gazalarına rağmen, bugüne kadar, ancak haftada bir gün limandan çıkabilen minicik bir hücum botu vaziyetinden ileriye geçemedi. Tam da bu minicik teknenin su aldığı ve karaya oturduğu zannı beslenirken, işte birdenbire o, koca bir zırhlı heybetinde ortaya çıkıyor!!!

Zira bu davanın kökleşmesinden ve gerçekleşmesinden başka bir servet gözlemeyen temiz bir servet sahibi (Ali Rıza Cansu) ile, Necip Fazıl Kısakürek ve Raif Ogan arasında bir anlaşma olmuş, Büyük Doğu'nun sahipliği Ali Rıza Cansu'ya, fikir riyaseti de Necip Fazıl'a verilmiş, ve gene Büyük Doğu'nun mazisiyle istikbali arasına tam bir merhale perdesi çekilerek, ona, bu yepyeni tekevvünü sağlanmıştır.

Dünün çatanası bugün bir (dretnot) tur; ve sancak direğinde, onu, şimdiki dereceye ulaştıran şerefli çilelerine ait renk renk filâmalar dalgalanmaktadır. Sayısız muhakeme ve o nisbette beraat, hesapsız kapatılmalar, toplatılmalar, üç defa hapis ve sonra... Sonra, hesap gününde, iman ve ahlâka karşı biricik tezkiye senedini teşkil etmeğe memur, küfür tarafından imzalanmış bir sürü isnad ve iftira!..

Veyl, küfrün, sırf iman ruhunu körletmek gayesiyle tertipliyeceği ve mühürlediği bu senetlere kıymet verecek müslümanlara!... Onlara, müslüman değil, küfür anonim şirketinin gafil ortakları demek doğru olur.

Nihayet Büyük Doğu, artık her günü ve her ânı kollamak vazifesinde bir (dretnot) gibi, açıkları ve ufukları kucaklamaya doğru, tepeden inme, kızaktan inmiştir.

Başkalarının, kızaktan bir tekne inerken geminin bordasında kırdıkları şampanya şişesi, bizde tek bir kelimedir:

ALLAH

Ve hepsi ve herşeyi, bu kelimeden fışkıran hikmetin içinde...

Müslüman! senden yalnız şu inceliği takdir etmeni istiyoruz: Allah göstermesin ve her kötülüğü vatanımız için muhal kılsın; eğer bu ülke düşman istilâsı altında olsaydı, müstemleke bekçilerinin sevk ve idare edeceği bir matbuat, bu gün Türk basınını temsil iddiasındaki bazı kodaman unsurlar derecesinde senin ruhuna düşmanlık göstermezdi. Haydi, düşmanlığı bir tarafa bırakalım; bil ki, senin ruhunun kurduğu, bin yıldır koruduğu ve hattâ ilk sermayesi olmakta devam ettiği bu vatanda, doğrudan doğruya senin ruhuna bağlı ve dayalı, senin ruhunun dâvacısı ve aksettiricisi tek bir gazete bile mevcut değildir! Hayallere sığmaz komedya... Senin halin, tek sahibi olduğun ve baştan başa dolduruldun bir vatanda sana zıd olarak, seni, yani umumî vicdanı temsil davasında bulunanların yalanına tahammül etmekten, hattâ bu yalanları para vererek satın almaktan ibaret, bir hazin durumdur!

İşte biz, işte herşey ve ötesi!..

Ötesi, dua edelim, senin ve bizim, birbirimizi anlamamız, tutmamız, yürütmemiz ve erdirmemiz olsun..

Herşey, çatanayı en ümitsiz anda zırhlıya çeviren ve geriye ve ileriye doğru bin yıl menzilli toplarla donatan Allahın lûtfüne muhtaç...

Yâ Allah !!!

HASAN MELLÂH

Özleştiren ve sadeleştiren: Neslihan Kısakürek· Tefrika: 1

Marsilyadan kalkıp Fas'ın birinci iskelesi olan Tanca'ya yanaşmak için Septe boğazına doğru yol alan bir gemi, Akdenizin Minorka ve Mayorka adalarını geçince, karşısında Palos burnunu görür. Burunun cenup tarafından içindeki koy üzerinde Kartaca kasabası...

Kartacanın nüfusu otuz bine varmaz. Küçük bir yer. Böyleyken İspanya ülkesinin Akdeniz kıyıları boyunca birinci derecede sayılan bir limana maliktir. Ticareti de fevkalâde.. Bunun için Akdenizde gezen İspanyol ticaret gemileri sahiplerinden çoğu burada oturur. Akdeniz sularını layıkile bilen İspanyol kaptanları da kış mevsimini ve boş vakitlerini burada geçirirler.

1790 yılına doğru bu şehirde Alfons adında bir adam türedi. Alfons, zenginlikte devrinin yegânesiydi.

Bu adam Kartacanın yerlisi.. Lâkin kendisi Cezayir, Mısır ve Osmanlı ülkelerini uzun zaman dolaşmış bir insan olduğu için Kartacanahlar ona "Şarklı„ lakabını takmışlardı. Rivayete göre, o, misilsiz olan servetini şark taraflarındaki seyahatlerde yaptığı alış verişler yüzünden kazanmıştır.

Alfonsun konağı, kasabanın alt tarafında, cenubu garb istikametinde, denizi tabak gibi gören bir bayırın üstündeydi. Konağın etrafını kuşatan bahçenin bakımı ve ziynetleri, Kartacena muhitinde mesel haline gelmişti. Dillere destan... Konak o kadar büyük birşey değildi ama, nihayet sekiz on parça oda ve salondan ibaret bir heyet içinde en zengin mimarî hususiyetlerini toplamıştı. Kasaba halkının çoğu gibi Alfons da güzel binaya meraklı bir adam olduğu için, konağının fevkalâdeliği için her fedakârlığı yerine getirmişti. Mimarını Cezayirden davet etmiş binaya arap kârî, güzel bir üslûp verdirmişti. Konağın iç bölümleri de ona göre...

Alfonsun serveti, bu konaktan ve denizlerde gezen onbeş yirmi parça gemiden başka, nakid olarak yüzbin Taler... Bunca servete karşılık bütün familya kadrosu, bir kendisi, bir de kızı Cüzellâdan ibaret... Fakat uşak, seyis, bahçıvan gibi adamları on onbeş kişi.. Ayrıca ahçısı, sofracısı, biri kendisine ve öbürü kızına ait iki kız hizmetçisi...

Cüzellânın tam on altı yaşında bulunduğu andayız. Onda, Avrupa ve Asyanın her tarafındaki güzellerde bulunabilecek, uzun boy, tenasüplü endam, beyaz ten gibi kıymetlerden başka, doğrudan doğruya İspanyol güzellerine mahsus, iri siyah gözler, enli ve gür kaşlar, çekme burun, manalı dudaklar ve derhal insanı büyüleyici bir cazibenin çerçevelediği keskin hususiyetler vardı. Kızın mizacında, sadelik içinde zerafet başlıca yeri almıştı. Yaz mevsimlerinde ekseriyet le açık mavi, kış mevsimlerinde de siyah bir elbise giyer ve bu elbiselerin üzerine ziynet ve göstermelik cinsinden hiç birşey ilâve etmeden, onları endamının zerafetinden ibaret bırakırdı. Sadece koyu kumral saçlarını, elbisesi renginde bir kordelâ ile bağlayıp arkasına düşürürdü.

Cüzellânın sesi sesindeki ton onun başlıca hususiyeti... İtalyan ve İspanyol güzellerinde sık sık rastlanan tatlı ve ihtizazlı seda onda, en güzel örneğini bulmuştu. Cüzellânın konuşma kabiliyeti ayrıca fevkalâde olduğu için, o konuşurken füsun altında kalmamak mümkün değildi. Bu kabiliyete, bir de, fikrini çalıştırmış ve hayli okumuş bir insanın değerini ilâve ediniz! Din ilimleri ve felsefe, edebiyat ve şiir, en sevdiği kafa malzemesi.. Hürriyete bayılır ve hristiyanlık taassubunun bütün hikmet ve tabiat kanunlarına zıd telkinlerine mukavemet edebilecek bir seciye taşırdı. Babasının dünya evinde biricik evlâdı olduğu için her arzu su başı tacı edilir, dilediği gibi hayat sürmesine kimse karışmazdı.

(Devamı var)

Merhum ve meşhur Ahmet Mithat Efendi... İlk romancılığımızın, son derece yerli bir mizaç ve çeşni içinde, her türlü sahtelik ve sunilikten uzak, gayet açık ve samimî, belki macera romanına kaçan, fakat bunu asli ve şahsî bir uslûbe, hattâ fikir ve irfan kıymetine bürüyen, gerçek ve temel çehrelerinden biri... Gazetemiz, onun en namlı eseri (Hasan Mellâh) ı, büyük bir titizlikle, bütün fazlalarından ve lüzumsuzlarından ayıklayıp özleştirmek ve sadeleştirmek yolunu açarken, Türk edebiyatında, dünü bugüne bağlayıcı yepyeni bir tarz getirdiğine ve müstesna bir buluş elde ettiğine kanidir.

Almanyadan gelen heyet

(Baştarafı 1 nci sayfada) retiyle satılan üç partiden birincisi 95 - 76, ikincisi 98 - 55 ve üçüncüsü 102 - 11 dolara satılmıştır. Buna nazaran ilk satışla son satış arasında 7 dolar gibi büyük bir fark mevcuttur. Kısa zamanda görülen bu yükseliş malımızın elde kalması ihtimallerini ortadan kaldırmaktadır. 250 bin ton bizim için büyük bir rakam olmakla beraber, aç Avrupa için büyük bir kıymet ifade etmemektedir Bir de, ayrıca teemmül edilecek bir nokta daha vardır: Farzedelim ki hükûmetimizle Bon hükûmeti arasında bir anlaşma yapılmıştır; bu takdirde bu işin komisyonculuğu elbette ki bir firmaya verilecektir. Unutmamak lâzımdır ki, Atıf İnan da memleket dışına sattığı ve malûm iskandala sebep olan buğday işini münhasıran Trak şirketine verdiği için B. M. Meclisinin takibatına uğramıştı!»

Bu görüşü ortaya atmakla Büyük Doğu, hâdisenin daha mukaddemesinde onun istiklâlini ne ait vahim bir istidadı bildirdiğine kanidir.

Kibrit sanayii işçileri kongresi

Kibrit Ağır İşçileri Sendikasının yıllık kongresi 24 kasım cumartesi günü fabrika lokalinde yapılacaktır.

Bu Gazete

(Baştarafı 1 nci sayfada) bizimdir ve bizdendir, Abdurrahman Şeref Lâç, İzzet Mühürdaroğlu, Nahid Sırrı Örik ve daha nice kıymet, hep bizim ve bizden.. Dene bilir ki, böyle bir davanın mihrakında, bu kadar kıymetin toplandığı, saf bağladığı ve harekete geçtiği, görülmüş hâdiselerden değildir.

★ Haber namusu ve mesuliyeti denilen nesneye bizde güvenebilirsiniz Bildiğimiz ve bildirdiğimiz mutlaka doğru olacaktır. Kahvehane masasında haber paylaşma ve hayal taştahtasını röportajla doldurma kepazeliğini bizden beklemeyiniz! Anadolunun hemen her esaslı kasabasında, Müslümanlık âleminin birçok merkezinde ve başlıca dünya başkentlerinde muhabirlerimiz bulunacaktır. Bunlar, menfaat değil, dava adamları olacaktır.

★ Bizde -bugünlük sır- dünya mikyasile bir misli ve menendi görülmemiş hamleler, ifşalar ve tesbitlere şahit olacaksınız. Bazı sahalarda istihbar ve istihraç kabiliyetimiz, (Entelicens) ve (federal polis) ten ileri harikalar gösterecek olursa şaşırmayınız!

★ Hasılı Büyük Doğu, siyasî, fikrî, edebî içtimaî en ileri bir dünya görüşünün etrafında, her harfi onaeş bir gazetecilik sanat ve dehasile hareket etmeği ve bu arada ahlâk ve ihlâsını birinci plânda örnekleştirmeği gaye edinmiştir. Müslümanlar, onu koruyunuz ki, o da sizi ve bu vatanın azim tekevvün davasını koruyabilsin. Cümlemizi Allah korusun..

Görü medik hâdise

(Baştarafı 1 nci sayfada) kî üstün oluşu, gene kendisine göre muazzam bir tecellidir; ve bu sözü radyo söylemekle, hükûmetin sözünü değil, bizim sözümüzü söylemiş olacaktır.

Bunun üzerine Mesut Cemil ile telefonda temas ediyor ve lüzumsuz münakaşalardan vaz geçerek derhal (Muazzam Tecelli!) sözünün (dikkat, dikkat!) şeklinde değiştirilmesini istiyoruz. Kabul ediyorlar. Parasını alıyorlar. Elimize de (A) serisinden 288394 numaralı ve 8. 11. 51 tarihli bir makbuz veriyorlar.

İhtiyaten bir de Ankara radyosuna mektup yazıyoruz; ve (Muazzam Tecelli!) sözünde bir mahzur varsa, kendilerinin de onu (dikkat, dikkat!) diye değiştirebileceklerini bildiriyoruz.

İlân günü geliyor. Hayret!.. İlân saatinde ilânımızdan eser yok! Ne olmuştur? Yoksa günü mü şaşırılmıştır? İlk intibaımız, bu... İstanbul radyosuna gece telefonla soruyoruz. Cevap:

"— Yarına kaldı. Yarın başlıya cağız!„

O takdirde üç günlük ilânımızın üçüncü günü, intişar günümüze rastlayacaktır, ve manası kalmaya caktır.

Ertesi günü erkenden İstanbul radyo müdürünü telefonla arıyoruz. Cevabı şu:

"— Vaziyete bir bakayım da yarım saat sonra ben sizi ararım!„

Tam iki saat geçiyor. İkinci sualimize cevap:

"— İlânlarımız çok yüklü.. Evvelden gelmiş olanlar var.. Yer bulamıyoruz! Kusura bakmayın!„

İşin içinde siyasî bir mânâ ve mâni varsa açıkca bildirmesini rica ettiğimiz radyo müdürünün son cevabı:

"— Ne münasebet! sadece dolu olduğumuz için neşredemiyoruz!. Zaten mecbur da değiliz! Derhal bir adamımız gelsin de makbuzumuzu getirsin, parayı iade edelim!„

Hemen telefonla aradığımız Ankara radyosundan da, şu, tamamiyle idarî bakımdan gayet dürüst ve lemenfi, fakat hem ticaret ve hukuk ölçüsü ile, hem de ruhî ve idarî bakımdan gayet dürüst ve kacamaksız cevabı alıyoruz:

"— İlânınızı neşretmiyoruz. Zaten paranızı da almadık. Postahanededir.„

İşte vaziyet!.. Bu vaziyette, ilânın metni üzerinde münakaşadan sonra kabul edilmiş, parası alınmış ve mukabilinde makbuz verilmiş, yani taahüd altına girilmiş bir ilânın bilâhare neşredilmemesi gibi bir de azim hukuki ve ticarî muamele fecaati var!.. Fakat bunun hiç ehemmiyeti yok!.. Bütün ehemmiyet ve kıymet, kendi öz devlet müessesesini hukukan bu mevkiye düşürecek kadar pervasızca bâlâdan gelen bir emrin, gazetemize ve dâvamıza karşı şimdiden aldığı tavırdadır.

İşin bundan sonraki hali şekli, Türk hâkiminin huzurunda tesviye olunacaktır.

Kral Faruk

İngiliz kıtalarını çıkartmak için kurtuluş taburları kuruluyor

Kahire, 15 (A.A.) (United Press) — Bugün Mısır Parlamentosunun açılışı münasebetiyle Başbakan Nahas Paşa, Kral Faruk'un nutkunu okumuştur.

Kral Faruk bu nutkunda Mısırın Süveyş Kanal bölgesi ve Sûdan hakkında vermiş olduğu karardan vazgeçmiyeceğini ve bu bölgeden İngiliz kıtalarını çıkartmak için kurtuluş taburlarının kurulacağını belirtmiştir

Niçin Müslüman oldum?

(Baştarafı 1 nci sayfada) maktan büyük bir gurur duyuyorum».

23 yaşında bulunan Fatma Hidayet, gerekli muamelesinin ikmali için dün Müftülüğe müracaat etmiştir.

KONGRE

Uluborluyu kalkındırma Derneğinin genel kurul toplantısı 18 Kasım pazar günü saat 10 da Beyazıt Vezneciler No. 90 da yapılacaktır. Bütün Uluborluların teşrifleri rica olunur.

Bütün Dünya

★ Japon ahlâkı:

Japonyanın ve Japon milletinin uğradığı hal, herkesin malûmu... İkinci Dünya Harbi sonunda bu efsaneler diyarı millet ve memleket, bu zamana kadar tarihte misli az görülmüş bir zebunluğa düştü. Halbuki onun ruh kıymeti, böyle bir zebunluğa düşmesine asla imkân vermez bir keyfiyet befirtiyordu. İşte günümüzün bu en ince ve girift nüktesi üzerinde meşhur bir Fransız muharriri (Japon Ahlâkı) ismiyle yazdığı bir makalede bir takım fikirler ileriye sürmektedir. Fransız muharriri (Römondo) ye göre, Japonlar, Avrupalıyı hayran bırakan cesaret ve Asyaî ruhlarından, bu ruhun ahlâkî değerlerinden hiç birşey kaybetmemişlerdir. Bugün madde kuvveti vasıtasiyle dize getirilmiş olan bu milleti, kendi öz ruhunun en hâlis ifrazı olan cesaret ve fedakârlıktan mahrum farzetmek yanlıştır.

Muharrir, Japon cemiyet ve tarihi üzerinde uzun bir tahlil yaptıktan sonra Japon ruhunun son tecrübeden bir takım madde ve hakikat dersleri aldığını, Amerikan Generali (Mak Artür) den birçok şey öğrendiği, bu arada bazı sapık itikadlardan kurtulduğu, fakat için deki saffeti muhafaza ettiğini iddia ediyor; ve girift vâkıalar üzerinde Avrupalılara kolay hüküm vermekten çekindirmek istiyor.

★ Göte Yaşıyor!

Meşhur Alman şair ve edibi (Göte) nin Frankfurt'taki evi, 22 mart 1944 te, (Anglosakson) tayyarelerinden atılan bombalarla yıkılmıştı. Gariptir ki, bu tarih, tam da büyük edibin doğduğu gündü.. Bu münasebetle son günlerde dahi edibin evini ziyaret eden Avrupalı bir şahsiyet, herşeye rağmen Göte'ye ait bütün manaların yerli yerinde durduğunu ve her zamankinden fazla göze çarptığını yazıyor.

Acaba muharririn demek istediği, romantik Alman ruhunun da yerli yerinde durduğu ve üstünde ki baskıya rağmen zuhur ânını beklediği midir?

★ İslâm İlerliyor:

Fransanın meşhur fikir gazetelerinden (Fransız sözü) isimli gazete bu serlevha ile gayet mühim bir yazı neşretmiştir.

Diyor ki:

"İkinci Dünya Harbinden sonra dünya iki cepheye ayrıldı. Amerika ve Rusya kutupları etrafında kümeli devletler ve devletçikler... Bu iki cephe arasında, son zamanlarda bir üçüncüsünün peydahlandığını görüyoruz. Üçüncü cephe, İslâm milletlerinin birliğidir. Batavya'dan Jakartaya kadar uzanan İslâm milletleri kümesi, bugünkü alâmetlere göre asırlık uykusundan uyanmış bir hal belirtmektedir. Bu hal, yalnız milli istiklâl isteğiyle kalmıyor, ayni zamanda beynelmilel sahada da rol oynamak arzusunu ifade ediyor. Müslüman milletler eğer küçük bir vahdet kurup maddeten de birleşecek olurlarsa, vaziyet fevkalâde ehemmiyet iktisap eder. O zaman bu birliğin temayül edeceği taraf, mutlaka öbür tarafa galebe edecektir. Binaenaleyh bugün garp demokrasilerine düşen en ince borç, İslâm birliğini kendi cephelerinden soğutmayacak ve ayırmayacak her tedbiri almaktır. Sovyet Rusyanın kolladığı başlıca fırsat da budur.„

Bu hakkı sözlere hiçbirşey ilâve edemiyoruz.

Ali Genceli

İktisat

Muhtelif Maddeler

Dünya siyasetinin birdenbire ger ginleşmesi, hafta boyunca altın fiatlerine tesir etmiştir. Alâka, daima olduğu gibi, bilhassa Reşad altınına karşıdır.

Diğer taraftan (Kredi Fonsiye) mevzuunda İngiliz parası ölçüsüyle (devalüasyon) kıymet tenzili yapılacağı üzerinde söylentiler var dır. Bu da onun düşmesini intaç et mektedir. Sadece siyasî ve ruhî hava nın tesirleri...

Hafta içinde Merkez Bankasının yayınladığı bültene göre (emisyon) para ihraçları devam etmektedir. Ekim ayında 1,118,760,280 olan pa ra miktarı, 12 kasım tarihinde 1,158,157,621 liraya yükselmiştir. Mütedavil para sıkıntısına mevzii çareler bulunurken paranın iştira kıymeti her ân düşürülüyor.

Kalay piyasasında daimî bir yük seme var. Son rakamlara göre piyasamızda külçe kalay 920 ve çubuk kalay 925 - 30 üzerinden mua mele görmektedir. Ayni yükseliş dünya piyasasında da vâki..

2954 çuval çinko ithal edilmiş ve fiatler 575 - 600 kuruş arasında gezmekte bulunmuştur.

Demir sıkıntısı devamdadır. Hükûmet, 6 milimlik demirde olduğu gibi, 8 - 10 milimlik demir üzerinde de serbest ithal lisansı vermemekte...

Kanaviçe ithali hızlanmaktadır. Bir hafta içinde, memleketimize 872 balya kanaviçe girmiştir.

Bulgaristandan külliyetli miktarda limon teklifi almış bulunuyo ruz. Fransaya elli bin ton kömür satışı yapılmıştır. Arttırmaya, İtal ya, Yunanistan, Fransa, İngiltere, Almanya ve Belçika firmaları iştirak etmiştir. Bu Allah vergisi mahsulden, nihayet 4 milyon liralık döviz elde etmek vaziyeti doğmaktadır.

Arkamızda bıraktığımız hafta nın, iktisadî olmaktan ziyade ticarî manzarasını belirten bu tablodan alınacak (Ekonomik) dersi müteredditi, plânsız ve kendi kendine müteharrik bir havanın devam etmekte bulunduğudur.

Zafer SÜLEK.

Bulmaca

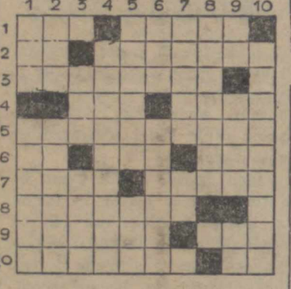

Soldan sağa:

1 — Şahsî zamir, Erişmek. 2 — Bir emir, renkten renge girme; 3 — Tersi maksadını elde eden. 4 — Üst değil. Tersi terbiye 5 — 10 uncu asırda İran ve Hindistanda hükümdarlık etmiş olan bir Türk sülâlesi (Cemi) 6 — Bir emir, faydalı bir hasere, Tersi eski Türk destanlarında kahramanlar tarafından söylenilen teşvik edatı. 7 — Mezemmet. Bir kuş. 8 — Eskiden fetvalarda böyle yazılırdı. 9 — Tersi bıkkınlık. Alış verişin başı. 10 — İkisinin değil, nota.

Yukardan aşağıya:

1 — Nihayet, Meşhur Alman şairi. 2 — Bir göz rengi. Orta Asyada yaşıyan bir mıntakanın halkından. 3 — Tersi meşhur efsanevî pehlivanın babası. Tersi Hind hükümdarı. 4 — İçinde bir nevi kokulu ot fazladır. 5 — 18 inci asırda meşhur Fransız edib ve muharriri. Tersi yenidir. (Eski istilâh) 6 — Fena değil, sonuna bir harf gelirse vücudumuzun gıda bakımından ihtiyaç gösterdiği madde 7 — Gülistan'ın müellifi. 8 — Valideler. 9 — İki harf yanyana. 10 — Sonuna bir harf gelirse Sovyetlerin İranda son günlerde göz diktikleri mıntaka.

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayatî sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

Adnan Menderes:
Başbakan,
(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

Ali Nihad Tarlan:
Profesör,

1 — Muvazene beşerî ve insanî umdelere uymazsa çok tehlikeli...
2 — Kanaatimce başlıyor.
3 — Maalesef evet!
4 — Plâna sahibiz. Realize edemedik.
5 — Bugün için yoktur.
6 — Gayet tabiî!
7 — Olamaz!
8 — İş, umdeleri tatbik edilmekte...
9 — Bilmem...

Emin Onad:
Teknik Üniversite Rektörü:

— Sualleriniz şumulü olduğu için cevap veremiyeceğim.
(Demek ki, rektör, yalnız şumulsüz suallere cevap verebilir.)

Nuri Karahöyüklü:
Profesör.

1 — Daha zor tabiî!
2 — Yok, yok!
3 — Mutlak hakikat!
4 — Haaayır!!!!
5 — Yok, sıfır!
6 — Bulurum!
7 — Olamaz!
8 — Edemez!
9 — Yüzdeyüz! Ondan başka yol yok!

Fahri Celâl:
Akıl doktoru - Muharrir.

1 — Siyasetle uğraşmam!
2 — Bilmem!
3 — Bilmem!
4 — Bunlar saham değil!
5 — Bunlar saham değil.
6 — Bilmem!
7 — Bilmem!
8 — Bilmem!
9 — Bilmem!

İsmet İnönü:
Eski Cumhurreisi.
(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

Tomris Balcı:
Avukat.

1 — Daha zor!
2 — Yok!
3 — Evet!
4 — Değiliz!
5 — Milliyetcilik olması arzu edilir!
6 — Hem de nasıl?!!
7 — Olamaz!

bunu temsil edecek bir partide tatmin edebilir.

9 — Çok muhtacız!

Ferid Hakkı Sayman:
Profesör - Hukuk.

— Büyük Doğu dağdağalı bir yol takip ediyor. Onun için cevap veremiyeceğim!

Subhi Dönmezer:
Profesör - Hukuk,

— Bunların hepsi uzun hikâye...
8 — Ancak bütün milletin ruhunu temsil edecek bir partide tatmin edebilir.

Peyami Safa:
Muharrir.

1 — Askerî müdafaa bahis mevzuu ise, hayır!

2 — Dünyanın bugünkü ideal buhranı içinde, Türkiye, tereddüdün de yalnız değildir.

3 — Hâdise millî eğitime ait olmaktan ziyade, bütün dünyanın venç nesillerini tedirgin eden büyük bir çağ dönümü devresinde olmamızla ilgilidir.

4 — Hayır!

5 — Vardır, fakat yetersizdir.

6 — Şüphesiz! Fakat bu, milli olmaktan ziyade cihanşümuldür.

7 — Fikirsiz hürriyete, hürriyetsiz fikri tercih ederim!

8 — Partiler sebeb değil neticedirler!

9 — Geçmiş, gelecek üzerindeki âmillerden yalnız birisidir; hepsi de değildir.

M. Faruk Gürtunca:
Muharrir.

1 — Müdafaayi icabettiren bir tehdit vazivüzü tahayyül, sulh ve müvazenenin kararlaşmaması demektir.

2 — Evet. Vardır! Kore'de Türk maneviyatı, bunun isbatıdır!

3 — Her sahada, her bakımdan insan yetiştirmekteyiz. Tabiî, bu da zamana muhtaçtır. Nesiller, ancak iş sahasına alınmamakta ve kabiliyetler elenmemekle, başıboş bırakılmamaktadır.

4 — Maarifte bir plâna sahip olabilmek için her zaman plân değiş tirmemek lâzımdır.

5 — Bu mesnede şiddetle muhtacız!

6 — Boşluklar dolmaktadır. Aksi halde, bu, sahıslarımızı da inkârdır.

7 — Hayır!

8 — Hayır!

9 — Mazide kendimizi bulmak, onun karanlıklarında değil, Türke asil ve millî bir veçhe veren güzel ananeleri geliştirmekle mümkün olabilir.

İslâm medeniyetinde demokrasi ve onun Türk idaresindeki inkişafı

Gazete neşrine teşebbüs eden birkaç sayın dostum benden yazı istediler. Bir müddet tereddüt ettim. Sebebi, vaktile kıymetli sütunlarında dinî musahabeler yazdığım Tasvir gazetesinin uzun zamandanberi neşriyatını tatil etmesinden, benim yazı hayatımın da tatile uğramasıydı.

Uzun bir fasıla ile tahrir hayatından ayrılmak, o zamana kadar kazanılan yazı melekesini bende söndürmüştü. Bu dâvete icabet etmekte tereddüt etmiştim. Fakat bir taraftan yarım asırlık yazı hayatımın cazibeli hatırası, bir taraftan da aziz dostlarımın müsbet bir cevaba intizarları, beni icabete mecbur etti. İnşallah haftada bir iki yazı vermeğe çalışacağım.

Bu kararım üzerine geniş bir mevzu intihabını düşündüm. İstedim ki, intihap edeceğim mevzuun millî, dinî, tarihî ve hukukî safhalara şumulü bulunsun; ferdî ve içtimaî hakları, vazifeleri ihtiva etsin.. Gene istedim ki, bu demokratik umdeler, islâmiyetin vahy ile müeyyideli düsturlariyle izah edilebilsin.. Nihayet, islâmiyetin, zamanımızın siyasî vaziyetinden, daha kesif bir zulmet içinde bunalan beşeriyeti nurlu bir hayata nasıl çıkardığını; ve en mühimi, Türkün hamaset menkibeleriyle dolu, kahramanlığiyle ve bütün irfan ve zekâ eseriyle islam medeniyetine ettiği hizmetleri tebarüz ettirebilsin..

Bu maksatla çok düşündüm. Nihayt makalelerimin unvanını buldum.

Bu başlıkla beş on makale yazacağımı ve yukarıda arzettiğim hususları izah edeceğimi sanıyorum, Tevfik Allâh dandır,

Profesör Kâmil Miras

Yukarıdaki satırlar, devrimizin en büyük ilim ve irfan sahiplerinden ve en yüksek din şahsiyetlerinden muhterem Profesör Kâmil Miras'ın, gazetemize veya gazetelerine lütfettikleri harikulâde makale serisinin başlangıcıdır.

Bu muhteva kesafetine rağmen, hocamızın imzalarından ilk sayıda bile mahrum kalmaya razı olamayacağımız için, makalelerinin başındaki birkaç satırı tasarruf etmeğe karar verdik; ve muhterem ilim ve din adamının kaleminden bir rayiha olsun takdim edebildik.

Yarın, büyük profesörün ilk ve harikulâde makalelerini okuyacaksınız.

Radyo

ANKARA

7.30 Açılış ve program — 7.35 Kuran-ı Kerim — 7.45 Haberler — 8.00 Saz eserleri ve şarkılar — 8.25 Günün programı ve hava raporu — 8.30 Müzik (Pl) — 9.00 Kapanış.

12.15 Memleketten selâm — 12.20 Memlekete selâm — 12.30 Şarkılar — 13.00 Haberler — 13.15 Salon orkestrası müziği (Pl) — 13.30 Öğle gazetesi — 13.45 Müzik: Dağ havaları (Pl) — 14.00 Hava raporu, akşam programı. Kapanış.

17.58 Açılış ve program 18.00 Müzik: Beraber şarkılar — 18.15 Köylü saati — 19.00 Haberler — 19.15 Tarihten yaprak — 19.20 Müzik: İncesaz (Uşşak faslı) — 19.45 Konuşma: Çocuk kitapları — 20.00 Müzik: Beethoven (Pl) — 20.15 Radyo gazetesi — 20,30 Müzik: Bir besteci (Pl) — 21.00 Konuşma Türkiyede Marşal plânı — 21.15 Müzik — 21.30 Haftanın turizm konuşması — 21.40 Müzik: Piyano soloları (Pl) — 22.00 Konuşma: B.M.M. saati — 22.15 Müzik: Dans müziği (Pl) — 22.45 M. S. ayarı ve haberler — 23.00 Program ve kapanış.

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar — 13.00 Haberler — 13.15 Hafif öğle müziği (Pl) — 13.45 Şarkılar — 14.15 Programlar ve dans müziği (Pl) — 14.40 Türküler (Pl) — 15.00 Kapanış.

17.57 Açılış ve programlar — 18.00 Dans müziği (Pl) — 18.20 Konuşma — 18.30 Hafif müzik ve operet şarkıları (Pl) — 19.00 Haberler — 19.15 Radyo senfoni orkestrası konseri — 20.00 Şarkılar — 20,15 Radyo gazetesi — 20.30 Kısa şehir haberleri — 20.35 Fasıl heyeti, Ferahnak faslı — 21.10 Şan soloları — 21.30 Şarkılar — 22.00 Konuşma — 22.10 Saz eserleri — 22.30 Haftanın film yıldızları (Pl) — 22.45 Haberler — 23.00 Program ve dans müziği (Pl) — 23.30 Kapanış.

Spor

Zaferden sonra akla gelenler!

Millî takımımız İsveç millî takımı ile yaptığı karşılaşmayı kazandı. Fakat biz şahsan bir çok arkadaşlarımız gibi bu galibiyette göklere çıkarılabilecek bir zafer havası görmedik ve görmüyoruz.

İki takımın çıkardığı oyun, vasatın bile altında idi. Tek gollük galibiyetimiz haklı bir hâkimiyetin ve üstünlüğün meyvesi değildi. Şansın ve tesadüflerin bize İsveçlilerden biraz daha fazla yüz göstermesinin mes'ut bir neticesiydi. Ayni tesadüf İsveçliler için vaki olabilir ve biz stadyomdan ayni netice ile mağlûp olarak ayrılabilirdik.

Bu satırları alâkalıların önümüzdeki hafta çarşamba günü yapılacak olan Türkiye - Almanya millî maçı mevzuu üzerinde daha fazla durmaları için yazıyoruz. Millî takım şüphesiz eldeki mevcut elemanların tarafsız bir şekilde seçilerek ve yerleştirilerek yapılmıştır. Fakat âşikâr olarak görünüyor ki, Türk millî takımının tam formünde olmayışı ve maçta bir takım beraberliği kurmamış olmasıdır. Bu herhalde iyi hazırlanmış olmamanın tabiî bir neticesidir. Turğay ve Ali İhsan müstesna, diğer bütün oyuncular normal oyunlarından aşağı bir tempoda hedefsiz, plânsız, maksatsız ve âdeta şuursuz koşuşmaktan başka bir şey yapmamışlardır.

Alman millî takımı, İsveç millî takımından çok üstündür. Bu itibarla geçen sene Berlinde elde ettiğimiz güzel galibiyeti bu defa Almanlara kaptırmak tehlikesi vardır ve bu tehlike oldukça da büyüktür. İtalyadan gelecek olan Şükrü, Alman millî takımına karşı Türk mdillî takımının tek şansı ve kozu olacaktır.

Dağan Nail

PERAKENDE SATIŞ FİATLARI

Erkek kol saati, ufak saniyeli, çelik	42.—
Erkek kol saati, ortadan saniyeli, çelik	52.—
Erkek kol saati, altın kaplamalı	67.—
Kadın kol saati, altın kaplamalı	75.—
Nacar cep saati, krome	42.—

En son modelleri gelmiştir. Saatçilerden ısrarla isteyiniz.

REKLAM ve AFİŞÇİ

AFİŞÇİ
Nihat Özcan — Cemal Kılıç
Ankara Cad. No. 31-59
Acentaları: ANKARA - İZMİR - BURSA
NOT: Seri ve teminatlı asılır.

İSLÂM Takvimleri
Tertip eden, basan ve yayan:
M. RAİF OGAN
Bilhassa tavsiye ederiz.

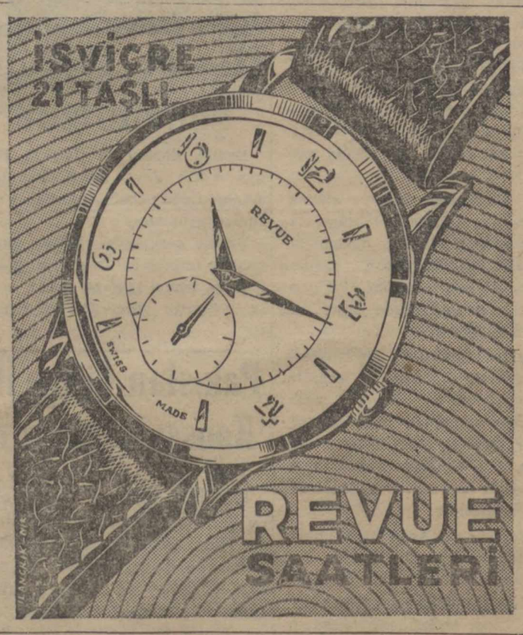

KRİSTAL KÖŞE
Sizin Mağazanızdır
Cam Eşya Porselen Emaye Kristal
İTHALAT TOPTAN PERAKENDE
MISIR ÇARŞISI İÇİ No. 38

GLOBUSMANN-GOLD

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl Sayı : 2

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
CUMARTESİ 17 KASIM 1951

Her yerde 10 kuruş

M. Meclisinde kopan fırtına

Konuşan Demokrat Partili bir hatip C. H. P. Milletvekillerini komünistlikle itham etti. Gürültüler oldu, Meclis gizli bir celse yapdı

Başbakan Menderes vaziyeti tatlı dille yatıştırdı

Ankara 16 (B.D.) — Büyük Millet Meclisi bugün Meclis tarihimizin en hararetli celselerinden birisini yapmış ve komünistler hakkında teklif edilen bir kanun tasarısı yüzünden eski Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile sabık Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve topyekûn Halk Partisi itham edilmiş, bunun üzerine iki partiye mensup milletvekilleri arasında cereyan eden sert münakaşalar neticesinde C. H. P. milletvekilleri Meclis salonunu terk etmişlerdir.

Tasarı etrafındaki görüşmeleri bildiriyorum:

— Kürsüye gelen Şevket Mocan 9 ncu B. M. M. nin bugünkü oturumunun tarihi bir mahiyeti olduğunu belirterek birkaç gün önce İstanbulda meydana çıkarılan gizli Türkiye komünist partisinin program, tüzüğünden bazı parçalar okudu. Mocan sözlerine devamla, gizli komünist partisinin yurdu üç parçaya bölmek gayesini güttüğünü fakat gizli faaliyetlerini önleyecek mevzuatın bulunmayışı yüzünden bu vatan hainleri için müessir takibatın yapılamadığını belirtti.

Şevket Mocan büyük bir dikkatle dinlenen konuşmasında D. P. ve C. H. P. tüzüklerinin de bu nevi faaliyeti kanun dışı kabul ettiği halde bunun icaplarının halen yerine getirilmiş olmamasından duyduğu teessürü belirtti.

Şevket Mocan.

Hatib nihayet "Ben ve 53 arkadaşım,, diye bir teklif verdiklerini, bu teklifin Meclis Başkanlığına tevdi edildiğini, fakat bugüne kadar bu teklifin Meclis gündemine alınmadığını söyledi.

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

İlk Gün

Gazeteciler, bayiler ve alâkalıları arasında bir söz vardır:

"— Gazete, ilk günü çıkmaz!,,

Yani demek isterler ki, bir gazetenin ilk sayısı, şekiller ve mânalar yerleşinceye kadar bir müsveddeden farklı değildir.

Buna rağmen okuyucularımızın ilk sayımız üzerindeki intibalarını müsait gördük. Yalnız şu kadar haber verelim ki, Büyük Doğu, başındaki şekil ve mânâ ölçüsüz itimadı yüzünden, tek tecrübe, dizgi ve baskısına dayanmaksızın çıkmış ve kusurlarının nerelerde olduğunu hemen kestirmiştir.

Bunların telâfisine doğru gider ve sahife tertibimizdeki "az çağırtkan,, ve "çok vakur, olmak ölçüsüne dikkat rica ederken, Allahtan lûtf ve Müslümanlardan itimat dileriz.

ilâvemiz

Parasız (101 hadîs) ilâvemizin 2 nci formasını bayilerimizden lûtfen isteyin

GÜNÜN ÖZÜ

Mecliste fırtına koptu. Birbirlerine girdiler. Nihayet Adnan Menderes'in arabuluculuğu ile barıştılar. Eski Temyiz Umumî Reisi, Adalet ve İçişleri Bakanı Halil Özyörük Bey, meğer bir Fransız kadınına ait köşkü, haksız ve kanunsuz olarak yıllarca tasarrufunda tutmuş... Pakistan basını, Türkiye'nin Orta Doğu politikasını beyen miyor. Güzellerin teşhirindeki mâna: Türk kızlarının mânen kirletilmesi... Çirkin dolaylarda iğrenç olaylar...

Be. De

Mısırın notası

Sudanda serbest pilebisit yapılması kabul edildi

Portsaitte kanlı çarpışmalar oldu

Kahire 16 (A.A.) — Buradaki İngiliz sefaretine Mısır Dışişleri Bakanlığı tarafından yeni bir nota tevdi edilmiştir.

SUDDAN - MISIR

Paris 16 (AP) — Mısır bugün Birleşmiş Milletlere yaptığı müracaatta, İngiltere de aynı şeyi yaptığı taktirde, Sudanda serbest bir plesibit yapılması için resmi memurlariyle silâhlı kuvvetlerini geri çekmeye hazır olduğunu bildirmiştir.

PORTSAİTTE ÇARPIŞMALAR

Portsaid 16 (A.A.) — Portsaidin Arap mahallesinde ortalığa heyecan veren bir silâhlı çarpışma neticesi 2 İngiliz, 4 Mısırlı yaralanmış, 1 Mısırlı ölmüştür.

PAKİSTAN VE ARAPLAR

Paris 16 (A.A.) — Birleşmiş Milletler nezdindeki Arap diplomatları Pakistan Dışişleri Bakanı Zaferullah hanı hususî bir görüş

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

KADIN Simsarları

Türkiye ile Suriye arasında kadın simsarlığının hazin ve elîm hikâyesidir

Gazete sütunlarında vakit vakit çeşitli çirkin dedikodulara mevzu teşkil eden ve (Beyaz

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Muharririmiz ve mevzuu Bir barda çalışan ve Suriyeye gitmek için teklif alan 19 yaşındaki genç kız; Şadan

Müstekreh!

Tertemiz kızlarımız mânen kirletiliyor

Taksim Belediye Gazinosu!.. Bar kısmındayız!.. salon hınca hınç dolu...

Bu akşam burada fevkalâde olan nedir ki, şehrin bütün sosyetesini toplayıvermiş...

Her renk ve kalıbı bir arada toplayan hâdisenin sebebi, bir gazetede çıkan üç beş satırlık bir ilân...

«1951, Fransa, Batı Almanya Şimali Afrika ve Paris güzelleri tualet, şort ve Bikini mayoları ile halka teşhir edilecek!»

★

Kalabalık arasında vakit ilerledikçe müthiş sabırsızlık alâmetleri beliriyor. Vakit gece yarısına gelmişti. Herkeste en kritik anların yaşandığı zehabı var...

Güzeller, önce gayet şık tuvaletler giyinmiş olarak arz-ı endam ediyorlar. Ancak nezaket ifade eden alkışlar... Sonra normal mayolarla... Alkış potansiyelinde hafif bir yükseliş...

Nihayet, kalabalığın toplanmasının sebebi: Güzeller Bikini mayolarla görünüyorlar.

Bikini mayo ne demektir? Ancak iki meme ve avret yerini örten kurabiye kadar bez parçaları...

Salonda bâriz bir kaynaşma var. Erkekler, şehvetengiz manzarayı görmek için piste en iyi nâzır olabilecekleri şekilde ya yer değiştiriyor, yahut kol tuklarını yerlerinden oynatıyorlar. Bütün salon önünde; yanımda ayakta duran biri; arkadaşı olacak, gençten birine aynen diyor ki:

Dâva uğrunda neşrine mecbur olduğumuz hayasızlık..

— Alman güzeli şahane bir... (Gerisini yazmağa edebimiz müsaade etmiyor).

Salondaki konuşmalar, boğuşmalar bir şehvet panayırındaki bezirgânların çığlıkları halinde... Su gibi sarfedilen alkolle buğulanmış kafalar, en galiz ve müstehcen sermayelerini dökmekte... Bu hal, her güzel, pistte nöbet teslim aldıkça artarak devam etti:

Artık teşhirin sonlarındayız. Teker teker millî kıyafetleri ile salona gelen güzeller, Kâmran Çelebinin dâvetine icabet ederek mikrofon başına geldiler. Kâmran Çelebi'nin tercümanlığı ile idare edilen konuşmalar ve sual, cevaplar... birini enteresan bulduğum için aynen naklediyorum:

— Mikrofon önünde Paris güzeli (Janin Rousset)!.

Kâmran Çelebi salondakilere hitap ediyor:

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Müdafaamız

Necip Fazıl KISAKÜREK

Nefs muhasebesi... Öz nefsini hesâba çekmek mânasına Fransızca bir terkip karşılığı ve galiba çok yerinde bir tâbir... İşte bu mânadaki "Nefs Muhasebemiz,, in ilk suali şudur:

"— Yarın, dünyada sulh ve müvazene takarrür edince müdafaamız daha zor olmayacak mı?,,

Gördük ki, idealimize bağlı veya aykırı her şöhret ve şahsiyete yonelttiğimiz ve alınan cevapları aksettirmekte tamamiyle (objektif) davrandığımız bu sualin azim mânâsını kavrayanlar pek az...

Bilhassa bizim çilekeş mefkûremize yabancı olanlarda müşahede ettiğimiz bu kavrayışsızlık, hiç te hayret uyandırıcı değil... Zira bize bu suali tertipleten, yahut kendi kendisine böyle bir suale vücut veren saik, umumiyetle münevver saydığımız zümreye sârî fikir boşluğu ve kafa çilesizliğidir; ve bizzat bu kavrayışsızlık, sualimizde nekadar haklı olduğumuzu gösterir. Herkes onların mânasını bir lâhzada anlayabilse ve karşılığında hazırlıklı bulunsaydı, sualin belirttiği tehlike zaten evvelden görülmüş ve karşılanmış olurdu. Mikrobun ilk aradığı şart, bünyenin, tâ mikrop mevzuuna kadar gafletidir. Öyleyse sualimizin çerçevelediği hakikati, her şeyden evvel, suale ve onun mevzuuna karşı duyulan yabancılık hissi ispat etmeğe yeter.

Heyhat ki, sualimiz, biraz girift ve mahrem olmakla beraber, muazzam ve kaskatı bir vâkıaya el atmış bulunuyor.

Şöyle ki:

Garp medeniyeti, ehlinin derinden derine bildiği ve anladığı gibi, 19 uncu asrın sonlarından 20 nci asrın ortalarına doğru, binbir zaaf ve tezad içinde boğulmuş ve olanca müvazenesini kaybetmiştir. Onun ana dayanağı olan Liberalizma'dan sonra Komünizma, peşinden Faşizma ve Nazizma, hep aynı zaaf ve tezad yüzünden zuhura geldi.

Birinci Dünya Harbinin garp bünyesinde tam mânasiyle açığa vurduğu ve tesviye edemeden ortada bıraktığı bu zaaf ve tezad, kendini İkinci Dünya Harbinde bir hall şekline ulaştırmak istemiş; ve İkinci Dünya Harbi, Liberalizma, Faşizma, Nazizma ve Komünizma kutuplarının içiçe ve hep birden hesâplaşması zarûretinden doğmuştur.

İkinci Dünya Harbi, Faşizma ve Nazizma bütününün, her biri teker teker kendisine ve birbirine zıd iki kutup arasındaki sahte ve sun'î ittifak yüzünden, tasfiyesiyle bitti. Şimdi sıra, Liberalizma ve Komünizma dünyaları arasındaki şifa bulmaz tezada gelmiş bulunuyor. İşte bu tezadın hall şeklidir ki, Üçüncü Dünya Harbini çerçeveleyecektir. Bu da, görenler ve anlayanlarca, kaçınılması imkânsız bir iş... Garp âlemi ve cihan, fânî veya devamlı, fakat uzunca bir müddet için garantili bir sulh ve müvazene devrine, ancak bu çetin işten sonra girebilir.

İşte şimdi, ana sualimize bağlı sualler serisi başlıyor:

Her türlü kurtuluş hesabı mutlâka Liberalizma dünyasının zaferine bağlı olduğuna ve mâkûs ihtimalde simsiyah bir ademden başka birşey bulunmadığına göre, böyle bir müvazene kurulunca, bütün varlık imkânını ve hayat hakkını garp âleminin tezadları arasında barınmakla sağlayan küçük milletlerin hâli nice olacaktır? Hele bizim gibi, keyfiyette büyük, fakat tarihî şevket ve hâkimiyetini birkaç asırdır kaybetmiş ve ogün bugün kökte ve özde istiklâlli ve şahsiyetli bir hayat ifadesine ulaşamamış bir millet için, böyle bir müvazene şartı ve tezadsız bir garp dünyası önünde, gerçek ve üstün hayattan bir nasib var mıdır? Yarınki dünya, bunca kanlı terübeden sonra, mücerret Liberalizma ve Demokrasya mefhumuna ne nisbette sedakat iddia ederse etsin, cihanı birkaç büyük milletin emr-ü kumandasında sımsıkı tutmaktan başka bir yol tanıyacak mıdır?

Yarınki tezadsız dünyada, dünkü tezadlı dünyanın umumî müsamaha ve zarurî aldırışsızlık havasından tek zerre bulunabilecek midir? Yarınki tezadsız dünyada, herhangi bir milletin vücut hakkına nail olabilmesi için, onun, insanî hayat dâvasında müstakil ve şahsiyetli bir oluşa ehliyet belirtmesi şart koşulmayacak mıdır? Yarınki tezadsız dünyada, medenî hayat coğrafyasının, tarihî sebepler yüzünden en nâzik

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Yeni bir ihbar

Eski Bakan H. Özyörük bir köşkü haksız olarak yıllarca elinde tuttu

Alâkalı makamlar meseleyi tahkik ediyor

Ankara 16 (B. D.) — Bir otomobil yüzünden sandalyesinden olan eski İçişleri Bakanı hakkında haksız mal iktisabı ve hazineyi izrar iddialariyle alâkalı makamlara mühim bir ihbarda bulunulmuştur. Ve hâdise hakkında tahkikat açılmıştır.

İddiaya nazaran Halil Özyürük Erenköyde yıllardanberi icarla elinde bulunan bir köşkü asıl mal sahibi öldükten sonra alâkalı makamlara bildirmemek suretiyle yıllarca tasarrufunda bulundurmuş ve bu yüzden gayri meşrû menfaat temin etmiştir.

Erenköyündeki bu köşk, aslen Fransız olan Türk tabiiyetinde Çiti isimli bir kadına ait bulunmaktadır. Çiti Fransada öldükten

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Azılı Bir Komiser

Metresinin misafir bulunduğu ev sahibine mükemmel bir sopa çekti

Evvelki gece Eyüpte bir komiser muavininin sebep olduğu çok çirkin bir tecavüz hâdisesi olmuştur.

Mardin kadrosuna kayıtlı Hasan Denizkurdu adında bir komiser muavini, bir aylık izinini kullanmak üzere, birkaç gün önce şehrimize gelmiş ve dosdoğru Eyüp - Otakçılar caddesi 1 numarada oturan dostu Muazzezin evine gitmiştir.

Fakat Muazzez, bir saat önce komşuya gittiğinden evde bulamamıştır.

Bunun üzerine muavin Hasan, dostunu aramaya başlamış ve neticede kadının, ayni semtte oturan bakkal Mahmudun evine misafir gittiğini öğrenerek mezkûr yere gidip Muazzezin dışarıya çıkmasını istemiştir.

Fakat ev sahibi, sivil kıyafette olan bu şahsı tanımadığını söyliyerek:

— Ben ve Muazzez sizi tanımıyoruz, siz kimsiniz. Buraya ne için geldiniz,, demiştir. Bunun üzerine sivil komiser muavini ev sahibi Mahmudun üzerine hücum ederek:

— Alçak herif, o karı benim nişanlımdır. Sen ne karışırsın bu

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Eisenhower Plânı

At.antik ordusu kuruluyor

Paris 16 (A.A.) — 1952 senesi sonuna kadar Avrupada hazır bir orduya batının sahip olması lüzumu ile bu gayeye erişmek için tek çarenin Birleşik Amerika tarafından kıtaya silâh yollamak olduğuna Eisenhowerin yüksek Amerikan şahsiyetlerini ikna ettiği dün öğrenilmiştir.

Başkanlık seçimlerinin şayiası ile kısmen karartılan "Vaşingtona son yaptığı seyahati,, esnasında general nüfuzlu Amerikan siyasî şahsiyetlerine,, gelecek sene nihayetine kadar son derece kuvvetli teçhiz edilmiş orta kudrette bir Atlantik ordusunun teşkilini derpiş eden "Eisenhover plânını,, kabul ettirmiştir.

Dün verdiğimiz haber

Bugün ajansla geliyor !

Ankara, 16 (ANKA) — Beş kişilik bir Alman ticaret heyeti bu sabah şehrimize gelmiştir. Batı Almanya Ticaret Bakanlığına mensup bulunan heyet üyeleri, bugün Toprak Ofise giderek memleketimizdeki buğday mübayaası etrafında derhal temaslara girişmişlerdir. Mutabakata varıldığı takdirde, Almanlar memleketimizden 50 200 bin ton miktarında buğday alacaklardır.

Bulgarlara cevabımız

Hudut hâdisesi münasebetiyle verdikleri notayı reddeden mukabil nôtamız Bulgaristan elçisine verildi.

Ankara 16 (B. D.) — Bulgaristandan yurdumuza vizesiz sokulan ve kızıl tahrikçi olduklarından şüphe edildiği için hükûmetimiz tarafından geri çevrilen 123 çingeneyi Sofya makamlarının kabul etmemesi üzerine Türk Bulgar

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Avrupa Ordusu

Eisenhower'in plânı Amerika tarafından kabul edildi

Paris (U.P.) — 1952 yılı sonuna kadar Avrupada Batının hazır bir orduya sahip olması zaruri görülmektedir. Fakat, bu ordunun silâhlanma işi henüz katiyet kesbetmemiştir. Bugün ise General Eisenhover yüksek Amerikan şahsiyetlerini ikna etmiş bulunmaktadır. Bu münasebetle gelecek senenin nihayetine kadar son derece teçhiz edilmiş bir Atlantik ordusunun teşkilini derpiş eden Eisenhover plânı Amerikan makamları tarafından kabul edilmiştir.

Ilahiyat Fakültesi

Ankara 16 (B. D.) — Öğrendiğimize göre İlâhiyat fakültesine Kahire Üniversitesinden dâvet edilmesi evvelce kararlaştırılan

Konyadan bir okuyu cumuzun gönderdiği bu resmi, tek yorumsuz, neşrediyoruz.

1001 ÇERÇEVE

Necip Fazıl KISAKÜREK

Yolda düşündüklerim

BEN, ben, ben, der, dururdun! Git de kuytuda bir aynaya bak! Gözlerini, göz bebeklerininin ipliği kopacakmış gibi açarak, bak aynaya ve çığlığı bas:

— Ben, ben, ben, evet, fakat ben çizmediğime göre bu suratı kim resmetti?

Yalnız bu sualin cevabını ararsan yetmez mi sana?..

★

Körlerin bile parmaklariyle gördüğünü görmeyen bakar köre bakarken, bakmaktan utanıyorum.

★

Allah dostluğunu insan bas kısıyle ortadan kaldırabileceğini sanan Yirminci Asır Firaunlarının başlıca teranesi şudur:

— Hürriyet!!!

★

Tarihimiz bizim, müthiş bir tren bundan tam bir asır evvel, dönemeci dönerken Yahudi vâri bir makasçı hilesine kurban oldu. Yıllardır, hedefine zıt yolda, baş aşağı gidiyor. Tabanlariyle başlarının yerini değiştirmiş, gökleri uçurum ve uçurumu gök sananlarca, bu halin ismi terakkidir.

★

Toprak üstünde Türk taklidi yapan bir kaç bin kişinin, yine toprak üstündeki yirmi milyon Türkle, toprak altındaki yirmi milyar Türke rağmen içtimaî iradeyi temsil edebilmesindeki sırrı hiç düşündün mü?..

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika No. 2

Haibuki heyet-i muhtereme - nin malûmudur ki, bu defaki intihabat, mebusan kanunu - nun fevkinde bir intihaptır.

Paşa Hazretleri en müstacel bir zamanda mebusları burada görmek arzu ettiklerinden dolayı bu usulû vaz'ı buyurmuşlardır. Binaenaleyh Paşanın vaz'ı buyurduğu usul, elimizde mevcut intihab-ı mebusan kanununun fevkinde ve vazifemiz de onun fevkinde olduğundan dolayı o usul dairesinde yapılan intihabın kabulünü heyet-i muhteremeye teklif ediyorum.

(Doğrudur sesleri, alkışlar)

Reis-i sin bey — Mazbata reye konacaktır. Kabul edenler ellerini kaldırsınlar!

(Eller kalkar).

Diğer bir mebus bey — Ekseriyet yok!

Bir mebus bey — Ekis bey, söz isterim!

(Umum — Kabul, kabul sesleri)

Bir mebus bey — Müzakerenin kifayetini teklif ediyorum.

Reis-i sin bey — Kabul olundu. Söz Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinindir.

Mustafa Kemal Paşa (kürsüde) — Muhterem milletvekilleri! Bugün içinde bulundu ğumuz vaziyeti Meclis-i âlinizin nazarında tamamile tecelli ettirebilmek için bazı beyanatta bulunmak istiyorum. Vukubulacak mâruzatım birkaç devreye ayrılabilir: Birincisi, mütarekeden Erzurum kongresine kadar geçen zaman zarfındaki ahvale dairdir. İkinci, Erzurum kongresinden on altı mart tarihine kadar yani İstanbulun düşmanlar tarafından işgal edildiği güne kadar, Üçüncü safhası da 16 marttan bu dakikaya kadar olan ahvale dair olacaktır..

(Vaziyetin tasviri) .

Mustafa Kemal Paşa — İşte bu sırada idi ki, Anadoluda mülkî ve askerî hususatla muvazzaf olmak üzere ordu müfettişliğine tayin edildim.. Bu teveccühü din ve millete hizmet etmek için en büyük bir mazhariyet-i ilâhiye addeyledim.

(Samsun'a çıkış ve oradaki ilk işlerin, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerile ilk temas ve ilk teşebbüslerin nakli.)

Mustafa Kemal Paşa — Bu pek nazik zamanda idi ki, Harbiye Nazırından atideki telgrafı aldım: "Maiyet-i âlinizdeki istimbotlardan birile hemen buraya teşrifiniz rica olunur. 8 Haziran sene 35 - Harbiye Nazırı Şevket Turgut,, Bu davetin mana ve mahiyetini anlıyamadım, istizah ettim Bir taraftan erkân-ı harbiye-i umumiye reisi olan Cevad Paşadan da sordum. Müşarünileyhten (11 Haziran 335) aldığım cevapta, kıymetli bir jeneralin Anadoluda seyahati efkâr-ı umumiyeye iyi bir tesir yapmıyacağı cihetle İngilizlerin beni talep eylediği bildiriliyordu. Bu hakikate vâkıf olunca, doğrudan doğruya zât-ı akdes-i Padişahiye şu mâruzatta bulundum:

"Mabeyn-i Humayun-u Cenab-ı,,

"Mülûkâne baş kitabet-i celilesi,,

"Vasıtasile atebe-i hümayunu cenab-ı,,

"Padişahiye:

"Büyük milletin ve mukaddes hilâfetin imad-ı *(direk)* sahih-i yegânesi bulunan saltanat-ı hümayunlarını Cenab-ı hak masun-u âfat *(afetlerden korunmuş)* buyursun! Şevketpenahım! memleketin bugün uğradığı âfat-ı tazyik ve tehlike-i inkisam *(bölünmek tehlikesi)* karşısında, ancak zat-ı humayunları başta olmak üzere millî ve mukaddes bir kudretin sayha-i mevcudiyeti *(varlık sesi)* vatanı ve istiklâl-i devlet ve milleti ve hanedan-ı celilüşşanımızın altı buçuk asırlık mübeccel tarihi kurtarabilir. Her tarafça bu içtihat ve kanaat yektadır. En son huzur-u şahanelerinde şerefmüsule *(kabul olunmaya)* mazhar buyurulduğumda, İzmir vak'a-i müellimesinden pek mahzun olan kalb-i hümayunlarının bu nokta-i necata *(kurtuluş noktasına)* ait ilhamatı bu anda dahi hâfızaâra-yı intibahım (hatırımda) dır.

(Telgrafın okunması kesilerek verilen izahat).

(Devamı var)

FIKRA

Lüzumsuz bir hareket

Mısır'ın bugün takip etmekte bulunduğu yol tamamen yanlış olabilir. Bu münasebetle bazı Mısır gazetelerinde bize karşı pek çirkin, pek iğrenç şeyler çıktığı ise muhakkaktır. Bizim dış siyasetimizi de tabii kendi menfaatlerimiz ayarlar ve şerefimizi ihlâl eden neşriyata karşı lâzımgelen teşebbüslere Dışişleri Bakanlığı her yerde girişmekle mükelleftir. Bu noktalardan hiç birine karşı bir tenkidde bulunmamak şartiyle, sade kendi basınımızda Mısırlıları ve mazilerini hor görmek üzere yazılmış yazıların hiç değilse sevimsiz şeyler olduklarını söylemek isterim. Osmanlı İmparatorluğu her millete, her ırka mensup tebaasını öz evlâdı saydığı için Mısırlılara hiç bir zaman köle nazariyle bakmamıştı. Mısır kıtasını Firavunlardan bu güne kadar kimlerin idare etmiş oldukları hakkında mektep kitaplarının sahifelerini dikkatle karıştıracak herkes tarafından çıkarılması mümkün, seneli ve aylı listeler çıkarıp Mısırlıların hep dışardan gelmiş kimselere boyun eğdiklerini şimdi söylemeğe lüzum yoktur. Zaten böyle şeyler başka yerlerde de olmamış değildir. Toskana'dan Korsikaya hicret etmiş bir ailenin çocuğunu Fransızlar kendilerine daha bir buçuk asır önce İmparator seçtiler. O Korsikalının mareşal yaptığı bir adam da İsveç tahtına çıkmış ve evlâdı orada hala saltanat sürmekte bulunmuştur.

Mısırın uzak ve yakın mazisine ait olan bir takım malûmatı böyle haykırmak, Hüseyin Rahmi'nin romanlarında tahta perdeyi yumruklıya yumruklıya komşusunun (cemaziyelevvelini) iln eden mahalle kavgalarının feryatlarını hatırlatıyor. Fakat o feryatların tesirleri kısa sürdüğü ve mahalle komşuları arasında sulh ve sükûn çabuk avdet ettiği halde böyle hakaretlerin unutulmaz tesirleri olabilir. İşi umumileştirmemek ve birkaç sersem yahut satılmışın hezeyanına cevap vermek üzere bütün bir milleti muhatap yapmamak icabeder.

Kaldı ki, cevaba tenezzül etmemek, mukabelelerin çok kere en müessiri ve en asilidir.

Nahid Sırrı Örik

Din ve İlim Bahisleri

İslâmda demokrasi ve onun Türk idaresindeki inkişafı

İslâm medeniyeti, milletin hâkimiyeti ve meşveret esası üzerine kurulmuş bir din ve devlet sistemidir. Medeniyet tâbirinin meşhur ve mütearef olan medlûlü, insanın, cemiyette, malından, canından, şeref ve namusundan emin olarak hürriyet saadeti içinde

YAZAN:

Prof. Kâmil Miras

yaşaması suretinde hulâsa olunabilir.

Bu emniyet ve bu refah ve saadeti temin için her medeniyet bir takım düsturlar, ferdi ve içtimaî haklar ve vazifeler kabul etmiştir. Bütün bunların esasları, İslâm medeniyetinde vahy ile müeyyideli naslara, milletin yüksek menfaatlerini ifade eden şûra kararlarına istinad eder. Bu cihetten, vicdanlar üzerinde derin izleri ve tesirleri vardır.

Meşveret esası Kur'anın bir sûresiyle tesis buyurulup "Resul-ü- Ekrem,, tarafından da vahy ile istişare edilmek suretiyle tatbik olunmuş tur. Bu meşveret sistemine "Hulefa-yı Raşidin,, tarafından da devam olunmakla beraber, devlet reisi demek olan Halifeler milletçe intihap olunduklarından, İslâm medeniyetinde idare şekli, Cumhurî idi. Şu kadar ki, bu intihap ve meşveret esâsı, iptidaî bir millette, zamanımızın en mütekâmil şekli olan umumî seçim suretinde tatbik olunamazdı. Ancak İslâm hukukunda "erbab-ı hall-ü akd,, diye anılan ilmî, içtimaî, en yüksek şahsiyet sahiplerinin birleşmesiyle seçim yapılıp , bu da halk tarafından kabul olunurdu. Milletin vâkıaya itiraz etmeyip sükût etmesi, icma sayılırdı.

İslâm medeniyeti, beşeriyete, ulûhiyet ve sıfatları, ubûdiyet ve ibadet hakkında en sarih bilgileri verdiği gibi, can ve mal, şeref ve namus, vicdan ve tefekkür hürriyeti gibi esasi hakları da bahsetmiştir.

İslâm tebligatı arasında en mühimi, akla, hajz olduğu kıymet ve ehemmiyeti vermiş olmasıdır. Dinlerin başta ibadeşa esatirî şekle girdiği sırada tebliğ olunan İslâmiyet, insanlara, tefekkürün kaynağı olan aklımızın kullanılma tarzını öğretmiştir. İslâmiyet, bu mukaddes cevherin hûrafâttan siyanet edilmesini ve bu suretle kâinatın ve eşya ya ait hakikatlerin, yaratılışlarındaki asıllarla dosdoğru görülmesini emretmiştir. Kur'anın sayısız âyetleri akla hitap etmekte ve insana tefekkürü emretmektedir. Peygamber Efendimiz de:

"— İnsanda dininin fazilet mikyası aklıdır. Aklı olmayanın dininde kıymet yoktur.,,

Buyurmuşlardır.

İslâmiyette, insan denilen ve ruhiyle, şuuriyle, ebedî bir muamma olan mahlûkun mahiyeti, hilkat sebebi ve iyi veya kötü temayülleri bildirilmiş ve medenî olması için gereken bütün fazilet yolları kendisine gösterilmiştir.

İSTANBUL

Cinayet salgını

Kurtuluşta öldürülen Anna Mantaoğlunun hakiki katilleri tesbit edilmiştir.

Faillerin tesbiti şöyle olmuştur.

Cinayet mahallinde tetkikat yapıldığı esnada Rumca bilen iki memur evde saklanmış, diğer memurlar da maktulün kardeşleri Mihal ile Eleniyi evde bırakarak ayrılmışlardır. Evde yalnız kaldıklarını zanneden Mihal kızkardeşine dönerek:

"— Artık korkma., Bizi yakalayamazlar. İşi gören eden de yok., Fakat sen gene ne kadar sıkıştırsalar birşey söyleme!,, demiş ve bu, dolapta saklı bulunan memurlar tarafından tesbit edilmiştir. Bunun üzerine evvelce tevkif edilmiş olan elektrik memuru Tevfik serbest bırakılmıştır.

Kardeş katilleri nezaret altına alınmışlardır.

Diğer taraftan dün sabah saat 5,30 da Çınar karakolu bekçilerinden Ali Osmana işçi kız sokağında evlerden birinden şüpheli bir şahsın çıktığını görmüş ve yakalamak üzere iken hırsızın bıçakla saldırması üzerine tabancasını çekerek ateş etmiştir. Kurşun kalbine isabet ettiğinden hırsız ölmüş ve ceset hüviyet tesbiti için morga kaldırılmıştır. Maktul hırsızın Mehmet Bayram adında biri olduğu anlaşılmış ve çarşamba cinayetinin faili olması ihtimali düşünülerek şoför Feritin karısına gösterilmiştir. Şoför Feritin karısı "Bilemem, fakat benziyor,, demiştir.

İmam-hatip okulu kayıtları başladı.

Langadaki imam hatip okulunun talebe kayıtları başlamıştır. Kayıtlar bu ayın sonuna kadar devam edecektir.

Birinci devreye 1933 - 1939 doğumlular ve ilk okul mezunları ikinci devreye ise 1931 - 1936 doğumlular ve orta okul mezunları alınacaktır.

Hukuk Fakültesi öğrencileri.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 5 - 6 sömestr talebeleri, B grubu derslerinden şubat ayında imtihana alınmadıklarından Senatoya şikâyet etmişlerdir.

İlâç geliyor.

Marshall yardımından bir miktar ilâç ve mustahzarat alınması için Amerika ile mutabık kalınmıştır. Bu mallar yakında memleketimize gelecektir.

Verem mücadele kursu dün sona erdi.

Verem mücadele kursuna devam eden hükûmet doktorlarına sertifikaları verilmiştir.

"Ege,, vapuru da çürüğe çıkarılacak.

Devlet Denizyollarının, kadrodan çıkardığı Karadeniz ve Cumhuriyet vapurlarından sonra Ege vapuru da çürüğe çıkarılmıştır.

GÖZÜME DEGDİKÇE

Ko - Koy !

Deveye:

— Boyunun eğri!..

Demişler...

— İnsaf ediniz, nerem doğru?

Cevabını vermiş. Bu fıkra, (Türk Dil Kurumu) biçiminde Türk Dilinin nahvına uygunsuz bir terkip ile adlandırılmış olan topluluğun maksadını ve gayesini, yaptığını ve yapmak istediği ni tam ifade eder.

Onların aylık Fikir ve edebiyat Dergilerinin birinci ve ikinci numaralarını gördük. Fikir ve Edebiyat gibi, bilhassa şu (ve) misillu yabancı dilden alınmış nesnelerin hâlâ kendilerince de kullanılmakta olduğuna da güldük.

Bir Hekimbaşının Topkapı sarayındaki eski eczahanesine asılmış levhada «Ne ararsan bulunur, derde devadan gayri!» vecizesi malum. Türk Dil Kurumunun da isminden başlıyarak, mecmuasının son satırına kadar içinde Türk diline, fikir ve edebiyata yarayacak ne varsa hepsinden biraz olsada derde reva olabilecek nesnelik eser bile yoktur!

Ön sözde şu ibare var:

«... İsteseler de, istemeseler de, karşı komağa çalışsalar da...»

Türkçede (komak) diye bir mastar, bir kök voktur,. Bunun doğrusu (koymak) dır. Öyle olunca Komağa değil, Koymaya demek lâzımdır. Daha başlangıçta dilimizin öz lûgatlerini doğru dürüst yerine koyamıyanların dilimize ve ruhumuza ne koyabileceklerini tahmin buyurun!

KELAMCI

Birinci Millet Meclisi zabıtları

İstanbulun en büyük ve hepsi Milli Eğitim Bakanlığı emrindeki devlet kütüphaneleri şunlardır: Umumi kütüphane namile maruf Beyazıt kütüphanesi, Süleymaniye kütüphanesi, Ragıp Paşa kütüphanesi, Üniversite kütüphanesi, Köprülü kütüphanesi, Millet kütüphanesi Fatih kütüphanesi...

Birinci Millet Meclisinin matbu zabıtları gibi tarihi ve birinci derecede mühim bir eser, bunlardan hiç birinde mevcut değildir!!! Bu hususu tevsik çin muharrirlerimizden biri kütüphane kütüphane dolaşmış ve şu cevabı almıştır:

«— Yoktur! Yalnız Ankarada, Büyük Millet Meclisi kütüphanesinde bulunabilir!»

Bir de matbu zabıtların, «İnkılâp kütüphanesi» ismi verilen İstanbul Belediye kütüphanesinde bulunduğunu duyduk ve gidip baktık. Oradakiler, 80 ininci celseden itibaren mevcut, ilk kısımlarda «Türkiye Büyük Millet Meclisi» adının değişik bir ifadesiyle mukayyet ve mahfuzdur.

Böylece, her resmî kütüphanede mutlaka vücudü şart olan millet çapında bir eserin, hemen hiç bir devlet kütüphanesinde mevcut olmadığı tarafımızdan kat'iyyetle tesbit edilmiş bulunuyor. İstiklâl hareketi ve Cumhuriyet mefhumlarının girmediği bir Türkiye şehrinin vaziyetinden bir derece daha garip olan durumun esrarını çözebilecek anahtar acaba nerede???

yurt

Keskinde üç kişi öldürüldü

Keskin 16 (Hususi muhabirimizden) — Kasabada çiftçilikle meşgul olan Tevfik Kurkut Haydardede köyünün eski muhtarı Mahmut Özlük ve yeni muhtarı Ali Askerle İbrahim namında üç kişiyi bir tarla ihtilâfından dolayı tarla üzerinde çiftesiyle öldürmüştür.

Atılan kurşunlarla ölmeyen İbrahim Tevfike kendisini öldürmemesi için çok yalvarmış ise de katil son kurşununa kadar silâhı bu zavallının üzerine atarak kendisini yere sermiştir. Hükûmet katili şiddetle takip etmektedir.

Kilis belediyesinde istifalar.

Kilis (B. D.) Şehrimiz belediye meclisinde bazı istifalar olmuştur. Gaziantep milletvekillerinin Kilise gedikleri günün akabinde olan bu istifalar, burada, oldukça mânidar karşılanmış ve istifa edenler arasında seçkin bazı zevatın bulunması bu istifanın siyasî çevrelere karşı bir hoşnutsuzluk ifadesi olduğu zannını kuvvetlendirmiştir.

Çocukların yalnız dolaşmaları yasak.

Diyarbakır 16 (B. D.) — Belediyemiz, aldığı bir kararla sekiz yaşından aşağı çocukların sokakta dolaşmalarını yasak etmiştir.

Buna sebep, küçük çocukların caddelerde bazı kazalara maruz kalmalarıdır.

Bir kız kaçırıldı.

Edirne 16 (B. D.) — Saray - Akpınar ilçesinde oturan Mümin Yedipire adında bir genç Sabahat Soncu adındaki bir kızı evlenmek vaadiyle kaçırmış, gece yarısında alıkoymuştur. Sanık yakalanmıştır.

Çay fabrikasının bu yılki rekoltesi düşük.

Rize 16 (B. D.) — Rize çay fabrikası kampanyasını kapatmıştır. Bu seneki mahsul ümit edildiği gibi 350 bin kiloyu tutmamış 336 bin kilo olarak tesbit edilmiştir.

İzmitte parti hayatı.

İzmit, 16 (B. D.) — Karamürsel Millet Partisi ilçe teşkilâtının açılış töreninde, İstanbuldan ve Kocaeli muhitinden gelen hatipler ve değerli şahsiyetler hazır bulunmuştur. Emekli general Sadık Aldoğan, Ertuğrul Akça, Nuri Leflef, ile başkanı Rıza Arslanalp konuşmalar yapmışlardır.

Tütüncüler kongresi.

İzmir 16 (T.H.A.) — Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı tarafından tertip edilen ve 21 kasım çarşamba günü başlıyacak olan tütüncüler toplantısında Ege tütüncülerini temsil edecek heyet seçilmiştir.

İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika No. 2

Bu teklif zengin Şamlıya mülâyim gelmiştir. Derhal:

— Kabul!

Diyor.

Ve dayı yeğen, mukavele yapıyorlar. Yakup, dayısının yanında yedi sene çobanlık edecek..

★

Büyük iman sahibi, genç Yakup, tam yedi sene çölde çobanlık ettikten sonra asâsını bir kenara bırakarak dayısının karşısına tekrar dikiliyor:

— Vakit tamam, kızını ver?

— Buyur, al!

Zengin Şamlı kızını veriyor.

Fakat Yakub'un istediği küçük kızı Rahil'i değil, büyük kızı Biya'yı!..

Yakub'un kaşları gerilmiş, alnındaki çizgiler kat kat olmuştur.

— Nasıl olur, diyor, ben senden küçük kızını istemiştim ve onun için yedi sene çobanlık ettim.

Zengin dayı, hâkim bir tavırla cevap veriyor:

— Oğlum, büyük kız evde durken küçük kızı kocaya vermek âdetimize aykırıdır. Eğer ben bu âdeti bozarsam halk bana lânet eder. Sen, şimdilik Liya'yı al, onunla evlen! Eğer mutlaka Rahil'i istiyorsan, daha yedi sene bana çobanlık edersin. Sonra onu da sana veririm. (*).

— Peki, öyle olsun!

Yakup, dayısının büyük kızı Liya ile evlenmiştir. Fakat yine dayısının çobanıdır.

Daha yedi sene çölde çobanlık!...

Sonra küçük ve güzel Rahil ile de izdivaç...

Şimdi, iki kızının kocası Yakub'a, kayınpederi Liyan, mamülkünün, dâvarlarının ve koyunlarının yarısını da vermiş ve onu zengin etmiştir.

Her külfetin bir nimeti...

Bu kadar ısrar ve cevre tahammül... On dört sene çobanlık ve sonra sevgiliye kavuşmak...

Elbette ki Yakup o anda pek mes'ut...

★

İsrail olgunlaşıyor...

Seneler geçiyor...

Mal ve mülk artıyor...

Beni İsrail de meydana geliyor...

(*) Hazreti İbrahim'in dini ne göre, o zaman, bir erkek iki kız kardeşle aynı zamanda evlenebilirdi.

Yâkub'un ilk karısı Liya'dan altı oğlu olmuştur. Rubil, Şemun, Yehuda, Lâvi, Ziyolon, Yestahir... Fakat asıl sevgilisi, uğrunda 14 sene çobanlık ettiği güzel karısı Rahil doğurmuyor!

Yakup üzgündür.

Çaresi var mı?

Allahın takdiri...

Dünyada tamamlık olur mu?

Allah sevgiliyi verdi. Fakat evlâd vermiyor...

Kocasını çok seven Rahil, onu kederli görmek istemiyor:

— Üzülme, diyor; ne yapalım? Allahın takdiri bu... Bana evlâd vermiyor. Fakat beni memnun etmek istersen, şimdi sana söyliyeceğim şeyi yaparsın: Zülfe ismindeki câriyemi, ben sana hediye ediyorum. Onunla derhal evleneceksin. Allah ondan sana bir evlâd verirse benim gönlüm hoş olacak. Belki de ben o çocuğu benim cariyemden olduğu için kendi evlâdım gibi seveceğim. Yüreğim de rahat edecek.

Yâkub bu teklif karşısında büsbütün üzülmüştür.

Yine evlenecek?

Hem de sevgilisinin üstüne.

Bu pek acı...

Hem de ayıp...

Acaba Rahil ağız mı arıyor?

— Bu asla olamaz!

Diye cevap veriyor.

Fakat genç kadın ısrar ediyor:

— Hayır, olacak! Eğer beni seviyorsan, bunu yapacaksın! Senin çocuklarının yalnız Liya dan olmasına tahammül edemiyorum!

Mesele anlaşılıyor.

Kadın, kadındır. Kendi öz kardeşini bile kıskanır.

Yakup, artık sevgilisinin arzusuna yerine getirmekle mükelleftir. Onun verdiği câriyeyi, Allahın emirlerine ve Hazreti İbrahim dininin esaslarına göre istifraş ediyor.

Ve Rahil'in arzusu yerine gelmiştir. Kocasına bağışladığı bu cariye, iki erkek evlâd doğuruyor.

Yakub'un evlâd adedi sekiz olmuştur.

Büyük karısı Liya kocasına diyor ki:

— Benim kız kardeşim ve senin küçük karın Rahil, beni kıskandı. Sana bir câriye hediye etti. Beni üzmek için... Fakat ben, Allahın emrine mutiim. Hiç üzülmedim. Ve sana gücenmedim. İşte sana ispatı: Ben de, cariyem, Mahrav'yi sana bağışlayorum. O da sana kârlık yapacak.

Büyük İyman, haya ve sabır sahibi olan Yâkup, yine kızarıyor:

— Nasıl olur?

diyor.

Cevap:

— Olur! Allahın emri ve benim arzum.

Ve Yâkup dördüncü karısı ile de evlenmiştir.

Allah, bu câriyeden de Yakup kuluna daha iki erkek evlâd veriyor.

Beni İsrail tam on adet ve hepsi erkek.

Seneler geçiyor.

İsrail oğulları büyüyorlar.

(Devamı var)

NİKTA

Cesaret

Peyami Safa, "Nefis Muhasebemiz,, in yedinci sualine:

"— Fikirsiz hürriyetten ise hürriyetsiz fikri tercih ederim!,,

Cevabını veriyor.

Aman üstadım, ne duruyorsun??? Ortaya, suya sabuna dokunur bir fikir at da görelim: Hürriyetin mi fikirsiz, yoksa fikrin mi hürriyetsiz?..

Belki de kendine hâs bir uslûp oyuniyle, muhaliflik çeşnisi içinde en yaman muvafıklığı göstermekte ve "bugünkü rejimi tercih ederim!,, demeğe getirmektesin!...

Ömer Öztürkmen

Dünn u. Breitschliff
GLOBUSMANN SOLINGEN
aber
GLOBUSMANN
Breitschliff

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN

Tefrika: 2

Efendimiz, Hazret-i Ayşenin odasında, fanî ve suri hayat ufkuna gözlerini yumdular. Müminlerin anneleri olan temiz lerin temizi Peygamber zevceleri odada toplanmış bulunuyorlardı. Âlemlerin Fahrinin irtihal etmiş olduklarını ilk nazarda anlıyamadılar.

Mübarek yüzleri kızarmış ve hafif bir terle örtülmüştü. Başka ölülerde görülen donukluk ve katılıktan kendilerinde hiç bir eser yoktu.

Onu bayılmış sandılar. Hazret-i Ayşe kendilerini doğrultmak istiyerek ellerinden tuttu ve göğsüne doğru çekti.

Burada en mevsuk İslâm tarihçilerinden Zehebi iki şekilde nakil yapıyor:

Birincisi:

«Hazret-i Ayşe, Allah Resulünü yataklarına yatırdı. Fakat gözlerinin semaya dikilerek sabit kaldığını görünce, Ayşe, Ebubekire, Hafasa, Ömer'e; Fatime de Ali'ye haber verdiler.

(Zehebî - İslâm tarihi - cilt 1 - Sayfa 317 - 319).

İkincisi:

«— Sonra yataklarına yatırdı. O esnada Ömer ile Mugeyre gelip yetiştiler. Onu alarak içeriye girdiler. Ömer sordu: Yâ Ayşe, Allahın Resulü ne halde dir? Ayşe, Allah sevgilisinin yüzlerindeki örtüyü kaldırdı: Bir ka saattir baygın yatıyor! Ömer cevap verdi: Her halde bir baygınlık ve dalgınlıktır! Sonra örtüyü tekrar Allah Resulünün yüzüne örttüler. Mugeyreye hiç bir şey söylemeden döndüler. Kapıdan çıkılırken Mugayre haykırdı: Allahın Resulü vefat etmişlerdir, Yâ Ömer! Ömer karşılık verdi: Yalan söyledin! Resul ölmedi! Bütün münafıkların öldürülmesini emretmedikçe de ölmez! Sen fitnecilik ediyorsun!

Sonra Ebubekir gelip yetişti.»

Görülüyor ki, iki rivayet arasındaki fark, esasa tesir edecek derecede mühim değildir. Birinci rivayete göre, zevceler ölümü ilk olarak anlamışlardır, ikinciye göre tereddüt bir müddet daha devam eylemiştir.

Birinci rivayete göre, Resulün vefatı şayi olunca halk:

— O ölmemiştir! Öllürse bizim üzerimize nasıl şahit olur? (Yâni işlerimize ve idaremize nasıl bakabilir?) o bize, biz de nâsa şahitleriz. Ölmemiştir! Nasıl ki İsa vefat etmeyip de göğe çekildi ise Resûl dahi ölmemiştir! O, defin de olunamaz. Çünkü hayattadır!

Diyor Ömer de bu görüşü destekliyor. Halktan (Öldü!) diyecek olanları öldürmek ve parçalamakla tehdit eyliyordu. Nâsmeclise doldu ve ağlamağa başladı.

Şimdi bütün rivayetleri bir araya toplıyarak acı hâdisenin tafsilâtı üzerinde durabiliriz:

Peygamberin evi dışında toplanmış olanlar, sanki Peygamberlerini rahatsız eylememek için göz yaşlarını, içlerine akıtırlarken birden içeride yürekleri parçalıyan feryatlar koptu. Halk, geleceğinden korkulan neticenin vakıa ve hakikat biçiminde tecelli ettiğini anladı. Böyle olmakla beraber, Resulün öleceğine ve öldüğüne birdenbire inanamadılar. Korkuları şaşkınlık durumunu aldı.

Hazreti Ayşe'nin odasından gelen çığlık ve hıçkırıklar devam ediyordu.

Hayret, dehşete yerini terkedince halk ne diyeceğini ve ne yapacağını şaşırdı.

— Peygamberimiz öldü!

— Hayır ölmedi!

— Ölmez, bizi bırakmaz, bırakamaz!

Bu sözler ağızlarda dolaşır, topluluk coşmuş deniz dalgaları gibi birbirlerile karışıp kaynaşır her ağızdan bir çeşit söz çıkarken sert ve gür bir ses yükseldi:

— Kim Peygamber öldü derse kafasını uçururum!

Bunu, cemaatin arasında bulunan uzun boylu, pehlivan yapılı bir zat söylüyordu.

Kımıldan sıyırdığı yalın kılıcı sağa, sola savurarak, zaten şaşkınlık ve korku içinde ezilmiş bulunan halka büsbütün korku salıyordu.

Bu zat; hikmet ve fazileti nefsinde cemetmiş, temkin ve metaneti ile şöhret bulmuş olan Ömer binil Hattab idi. Faruk yerinde duramıyor, yalın kılıcı savurarak :

— Hey, gözlerinizi açınız! münafıklardan bazıları Resulün vefat ettiğini sanıyorlar! Bend and içerim ki o ölmemiştir. Musa, nasıl kavminden kırk gece ayrıldı ise o da Rabbinin nezdine gitmiştir (1) Musa nasıl geri döndüyse o da avdet edecektir.

(Devamı var)

(1) Musanın, Cenabı Hakkın emirlerini telâkkî etmek üzere Tur dağına gidip de geri dönmesi uzayınca kavmi:

— Artık Musa geri gelmez! Demişler, hak dininden dönerek put yapıp tapmağa başlamışlardı. Musa avdet edince putlarını ve heykellerini kırdı onları tekrar hak yoluna çevirmeğe uğraştı.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri 1371 Safer 17 — Rumi 1367 Kasım 9 Gün 321

17 Kasım 1951 Cumartesi

	Yasati	Ezani
Sabah	06 48	0157
Öğle	11 59	0708
İkindi	14 34	09 43
Akşam	16 50	12 00
Yatsı	18 25	01 35
İmsak	05 07	01 16

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü :
Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)

İLÂN:
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

Müdafaamız

(Baştarafı 1 ncide)

yerlerini işgal altında bulunduran milletlere, bundan böyle ayni yerleri bayrakları altında tutabilmek için, beşerî eser ehramına hangi yeni taşı koydukları sorulmayacak mıdır? Yarınki tezadsız dünyada, daha ziyade fikrî ve ruhî teçhizat mânâsına gelen korunma vasıtaları bakımından, asliyet ve şahsiyet buhranına düşmüş milletlere ne gibi bir muamele tatbik olunacaktır?

Şimdiye kadar garp medeniyetinin tezadları yüzü suyu hürmetine bedava hayat hakkı bulan bazı milletler, iki ve hattâ üç Cihan Harbi boyunca elde ettikleri ve edecekleri kolay şartları, yarınki tezadsız dünyada muhafaza edebilecekler midir?

İmdi:

Bugün bir vücudu baştan başa sarmış umumî hastalık sebebiyle gözden kaçan mevzii illetler, yarın vücut sıhhate kavuşur kavuşmaz derhal kendisini göstermeyecek midir? Yani dünyanın sıhhati, aksine, bazı dünya parçalarının sıhhatsizliğini ortaya çıkarmayacak mıdır?

Vatanımız için bu ana sualden ve onun tamamlayıcı suallerinden büyük dâvâ yoktur.

Necip Fazıl KISAKÜREK

Anadolunun her köşesinden İstanbula gelip, şaşkın ve perişan, sahipsizliğimizi ilân edenler...

M. Meclisinde kopan fırtına

(Baştarafı 1 ncide)

daşım bir kanun teklifinde bulunduk. Ayrıca adalet komisyonunun raporu ve hükûmetin programına göre hazırladığı tasarı bu gün önünüzdedir. Ben ve 106 arkadaşımla bugün hükûmet tasarısının yalnızca 141 nci maddesinde idam cezasını isteyen teklifimizde ısrar ediyorum,,, demiştir.

Bundan sonra söz alan Arif Nihad Asya Halk Partisine ve şeflerine tarizlerde bulunmuş bu yüzden Mecliste büyük gürültüler çıkmıştır. Kürsüye gelen Şemsettin Günaltay hatibe, sözünü geri al diye bağırmıştır .

Bu esnada milletvekillerinin bir çoğu ayaklandı, Başbakan dışarıya çıktı. Gürültüler devam ediyor, başkan sükûneti iade edemiyordu.

Uzun süren gürültülerden sonra ve birkaç hatibin kürsüde bir kaç söz konuşmasından sonra C. H. P. milletvekilleri topyekûn Meclis salonundan çıktılar.

Şevket Mocanın bir takriri üzerine Meclis gizli toplantı yapmağa karar verdi. Gizli toplantı yirmi dakika kadar sürdü.

Açık celse başladığı zaman Adnan Menderes kürsüye gelerek dedi ki: "Arif Nihad Asya arkadaşımızın söylediği bazı sözler C. H. P. milletvekilleri arkadaşlarımızı sinirlendirmiştir. Arif Nihat Asya hiçbir milletvekili arkadaşımıza komünist demek istememiştir. C. H. P. milletvekillerinin de böyle bir zanna kapılarak Meclisi terketmelerinin uygun olamıyacağı kanaatindeyim! Arkadaşımız sözlerini zaten geri aldı,,, Bu sırada Arif Nihad Asyanın oturduğu yerden kalkarak "Hayır sözümü geri almadım,, dediği duyuldu.

Menderes sözlerine devamla C. H. P. ye böyle bir isnadda bulunmak aklımızdan geçmez,,

Menderes'ten sonra Meclis grup başkan vekili Faik Ahmet Barutçu kürsüye gelerek "Menderesin sözlerini takdirle karşılarım,,, demiştir.

Başkan Sıtkı Yırcalı pazartesi günü gizli bir birleşim ile müzakerelere devam edileceğini bildirerek celseyi kapatmıştır.

Azılı bir Komiser

(Baştarafı 1 ncide)

işe?,, deyip ev sahibini başından ve yüzünden ağır surette yaralamıştır.

Az sonra mahallî zabıta hâdiseden haberdar olarak tahkikata başlmıştır. Fakat bu sırada Hasan Denizkurdu, yaralıdan af dileyerek şikâyetten vazgeçmesini rica etmiştir. Mağdur bakkal da, bunu kabul ederek, bir geceyarısı bütün mahalle halkının rahatsız edilmesine sebep olan muavin, bu suretle kendisini adaletin eline düşürmekten kurtarmıştır.

Yeni bir ihbar

(Baştarafı 1 nci sayfada)

sonra bundan haberdar olan Halil Özyörük durumu maliyeye bildirmesi icabederken bunu yapmamış ancak köşkün vergisini ödemekle iktifa etmiştir. Köşkün yıllık geliri vergi nisbetinden kat kat üstün olduğu için Halil Özyörüğün bu hareketi ayni zamanda ölen kadının hayatta bulunan çocuklarının miras haklarını da ihrar etmiştir.

Şehir meclisi fevkalâde bir toplantı yapacak.

Şehir meclisi önümüzdeki hafta içersinde fevkalâde bir toplantı yapacaktır. Ruznamede elektrik - tramvay ve sular idarelerinin bütçelerinin müzakeresi vardır.

Bir cinayet ihbarı

Geçen sene Kartal Çimento fabrikasının değirmeninde ezilerek ölen Mustafa Özdemir'in ölüm sebebi hakkında dün Kadıköy savcılığına bir ihbar yapılmıştır.

Bu ihbara göre, Mustafanın kaza eseri ölmediği, Emin Reis adında Bulgaristan göçmenlerinden bir usta tarafından fabrika değirmenine kasten itilmek suretiyle öldürüldüğü bildirilmiştir.

Kadıköy savcılığı bu ihbar üzerine harekete geçerek; ölen Mustafanın bir cinayete kurban gidip gitmediği hakkında gereken tahkikata başlamıştır.

Kadın simsarları

(Baştarafı 1 ncide)

kadın ticareti) diye isimlendirilen bir hâdiseden çok kişi haberdardır. Fakat henüz hâdisenin ne hakikati ve tarzı aydınlatılabilmiş, ne de isim ve mânası dosdoğru tesbit olunabilmiştir.

Hâdise, düşkün veya düşkünlüğe müstait bâzı Türk kızlarını Cenup hududumuzdaki bâzı Arap memleketlerine peşkeş çeken şenî bir kombinezonun iğrenç eserinden ibarettir; ismi de mücerret (Beyaz kadın ticareti) değil, doğrudan doğruya ismi (Türkiye ve Suriye arasında fuhuş simsarlığı) dır. Ve işin en hazin tarafı, bu simsarlığın, (Tark) diye gösterilen ve Türkçe konuşan bâzı kız ve kadınları hedef tutmuş olmasıdır.

Tarih boyunca temiz bir mâzisi olan aile hayatımızı yabancılar nazarında lekelemiye müsait bu mevzu hakkında etraflı malûmat sahibi olmak için, bir arkadaşımızı bu işe memur ettik. Muharririmiz, kâh hiç Türkçe bilmeyen bir Beyrutlu artist menajeri, kâh işletmekte olduğu gizli fuhuş yuvası kapatılmış bir ahlâk düşkünü hüviyetine bürünerek işi yapan şebeke ile temasa geçmiye muvaffak olmuştur,

Bu satırların intişarına kadar arkadaşımızı Beyruttan İstanbula kadın almak için gelmiş bir acenta olarak tanıyacak olan, Yakın Şarka gitmek heveslisi birçok genç kız ve kadın, kendileriyle konuşan arkadaşımıza, hiç çekinmeden ne maksatla götürdüklerini anlatmışlardır. Bunlardan Beyoğlunda (Özgür bar) da çalışan 19 yaşlarında Şadan adında bir genç kadın şunları söylemiştir:

«— Birçok arkadaşımız Halebe, Beyruta ve Şama gittiler, Ben de yakında Beyruta gideceğim. Geçenlerde oradan bir artist acentası gelmişti. Piyasada çalışan bir çok kimselerle tanıştı. Bu arada bana ve bir arkadaşımıza gelerek (Size yol parasından hariç, çok bol yevmiye vereceğiz! Beyruta gidip sanatkâr olacaksınız! Burada kıymetleriniz bilinmiyor! Gelin sizi alıp götüreyim!) dedi. Ben Beyruta gitmek istiyorum ama henüz katî karar vermiş değilim. Zira, bâzı tanıdıklardan oraya giden, genç kızların ötekine berikine peşkeş çekildiklerini duydum. Bunun için gitmekte biraz tereddüt ediyorum».

İsminin açıklanmasını istemiyen bir bar konsomatrisi de. (Artist menajeri ve artist acentesi) adı altında Yakın Şarktan şehrimize gelen bâzı kimselerin şehrimizden güzel ve genç kızları alıp Beyrut ve Halebe götürüldüklerini, bu arada Tokatlıyanın müdavimlerinden Kireçburnunda oturan Pakize adında bir genç kadınla Melâhat ve Neriman adında iki genç kızın halâ Beyruttan geri dönemediklerini söylemiştir.

Bu hâdiselerin tahkiki sırasında bir taraftan da resmî makamlarca temasa geçtik. Emin bir kaynaktan öğrendiğimize göre, İçişleri Bakanlığı tahminen bir iki ay önce İstanbul zâbıtasına bir tezkere göndererek bu mevzuda polisi vazifeye dâvet etmiştir. Nitekim üzerinde iki tane kırmızı ay taşıyan (Mahremdir) ibareli bu yazıda aynen şöyle denilmektedir:

Bâzı gazetelerde İstanbuldan Yakın Şark memleketlerine beyaz kadın ticareti yapıldığına dair vakit vakit haberler intişar etmektedir. Alâkadar olunması rica olunur.

«İçişleri Bakanı Halil Özyörük»

Bu beyanlardan anlaşılacağı gibi, bugün memleketimizden Yakın Şark memleketlerine (Fuhuş simsarlığı) yapıldığı artık inkâr kabul etmez bir hakikattir. Nitekim millî örf ve âdetlerimizle asla telif kabul etmiyecek olan bu hal, bugün Beyoğlunun birçok bar ve kokteyl salonlarında en fazla ele alınan bir mevzu olmuştur.

Bu işlerin organizatörü vazifesini gören ve hariçten gelen bir takım fuhuş simsarlarına, bir de bu çirkin ticarete vasıta olan şehrimizdeki bazı kokteyl salon ve bar müstecirlerini ilâve edersek, işin vahameti tamamiyle canlanır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesinde bile şiddetli takbih edilen bu çirkin hareketin, memleketimizle olduğundan bir kat daha fazla, dışarda, millî itibarımızı nasıl sarsmak istediği üzerinde duralım:

Bir hafta önce Beyrut, Şam ve Halep civarında bir seyahatten dönen bir dostun öğrendik. Her bakımdan sözüne itimat edilebilir yüksek tahsilli bir genç olan dostumuzun sözlerini hiçbir ilâve yapmadan buraya geçiriyoruz.

«— Havaların soğuması üzerine yirmi gün önce Halep, Beyrut ve Şama kadar bir gezinti yaptık. Türk hududunu geçtikten sonra gördüklerim ve işittiklerim, ne yalan söyliyeyim, beni hayretler içinde bıraktı. Halepte birçok mağazalarda alış veriş yapan Türk kadınlarını gördüm. Her biri gayet hafif giyinmiş olan bu kadınların tezgâhtarlarla lâubalî konuşmalarından cesaret alarak yanlarına yaklaştım. Baha, birkaç ay önce İstanbul, İzmir ve Adanadan artist, sanatkâr olmak için bâzı simsarlar tarafından buralara getirildiklerini şimdi de gizli olarak fuhuş yaptıklarını hiç çekinmeden söylediler.

Beyruta geldiğim zaman bir akşam bara gittim. Tesadüfen yanıma İstanbulun Aksaray semtinde oturduğunu söyliyen Gülten adında 17 yaşında bir kız düştü. Kendisi o barda konsomatris olarak çalışıyordu Bir aralık kulağına eğilerek hayatından memnun olup olmadığını sordum. Bana ağlayarak (Beni buralara getirenlerin boyu bosu devrilsin. Biz dört kız, İstanbulda Beyoğlunda gezerken (Z ... O...) adın da bir artist organizatörü ile tanıştık. O, bizleri sahne artisti yapmak üzere buraya gönderdi. Ne sahnesi?. Alenen fahişelik yapıyoruz! Bir iyilik yapmak istiyorsan Türkiyeye gidince bunları bir gazeteye falan söyle de, bizim gibi dans ve sahne meraklıları aldanıp böyle yabancı yerlere ve tuzaklara düşmesinler!... En feci, bizi gören bazı kimseler, burada başımıza gelen felâket yetmiyormuş gibi, söyle diyorlar. Türkiyede erkekler aç ve sefil... Onlar karınlarını doyurmak için ancak karılarını dışarı yollayıp hareketlerine göz yummaktan başka birşey yapamıyorlar!»

Beyruttan yeni gelen dostumuzun bu anlattıkları üzerine alâkadarlarla temasa geçtik ve neticede son iki ay zarfında İstanbul zabıtası tarafından 1.9.951 den 30.9.951'e kadar Beyrut için 65 kadın ve 40 erkeğe; 1.10.951 den 31.10.951 e kadar da 69 kadın ile 44 erkeğe pasaport verildiğini tesbit ettik. Fakat iki ay zarfında Beyruta giden ceman 134 kadının içerisinde Gülten adında bir isme rastlıyamadık. Ancak bu şahsın, kaçak olarak Beyruta giden diğer bazı kimseler gibi pasaport almadan kaçırılmış olması ihtimalini düşündük.

İşte bütün içyüzü ve bütün ip uçlariyle hakikat!..

HASAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika: 2

Limanda, iki direkli gayet zarif bir çektirme, karada bir kaç araba ve ona göre atlar, her ân emrine hazır, beklerdi. Yazın, mehtaplı gecelerde, çok defa babasiyle beraber denize çıkar, arada bir yakın adalardan herhangi birisine seyahat etmekten hoşlanırdı.

Alfons'un konağında, ilk katta, sağ tarafa düşen salon, kendisinin... Bu salondan, gizli bir merdivenle çıkılan üst kattaki oda da kendisinin...

Görülüyor ki, Güzel İspanyol kızı, etrafını saran bunca göz kamaştırıcı renkler ve çizgiler içinde, can sıkıntısı mefhumuna yabancı bir hayat imkânına malik.. Böyle iken son zamanlarda, güzel kızın içini, gizli bir kurt kemirmeğe başlamıştı.

Beş altı aydan beri gelmiş ti ona bu hal.. Eline neyi alsa kendisini eğlendiremiyor, hangi işi istese ve yapsa onda ruhunu kandıracak revnak ve cazibeyi bulamıyor... Yegâne meşgalesi kitap okumak, satırlara dalmak...

Kızın bu haline başlangıçta dikkat eden olmadı. Fakat gitgide mânalar ve farklar belirmeğe başladı. Ancak yemekten yemeğe odasından çıkıyor... Başı ve güzel saçları daima kitaplara, eğik... Hattâ sofraya bile, elinde kitapla gelecek kadar garip ve esrarlı bir iç hayat yaşıyor Cüzellâ....

Artık bu hali pek âşikâr görmeğe başlayan babası, ona sordu:

— Kızım, niçin kendini bu kadar kitaplara veriyorsun? Biraz gezip dolaşsan daha iyi değil mi? Buna mâni ne var?

Cüzellâ babasına beylik ve sudan bir cevap verdi ve can sıkıntısını dağıtmak için kitaplardan daha yararlı bir vasıta bulamadığını söyledi.. Kızının cevabını dikkatle dinleyen Alfons, onun ruhî bir ukde içinde bulunduğunu sezdi ve Cüzellâ'yi daha sıkı bir mürakabe altında tutmak lüzumunu duydu.

★

Beş altı ay evvel, İspanyanın Kadiks şehrinden Kartacena'ya Pavlos isimli bir delikanlı gelmişti. Hava değiştirmek ve gezmek için... Gûya bu delikanlı, Kadiks'in en büyük tacirlerindenmiş.,,,, Şöhreti, Akdeniz kıyılarının her köşesini kaplamış...

Ne ise, bu işin ve servetinin iç yüzünü sonra anlıyacağız. Pavlos Kartacanaya geldiği zaman, Alfons'un konağı civarında bir bağ tutarak oraya yerleşir. Ve bu münasebetle de Alfons ile dost olur. Delikanlı bir münasebetle Alfons'a servetinden bahseder. Gerek babasından kaldığı, gerekse yaptığı ticaret sayesinde üç yüz bin Taler'e malik olduğunu söylemesi üzerine, ne de olsa aç gözlü ve paraya düşkün bir insan olan Alfons, derhal ona itibar göstermeğe başlamıştı. Hattâ o kadar ki, bu adamın kızı Cüzellâya mükemmel bir koca olacağına da kanaat getirmişti.

Öyle ya, o da nihayet bir kız babası idi ve her kız babası gibi, kızına iyi bir koca bulmak isterdi. Pavlos ise, hem genç, hem yakışıklı ve bilhassa hem de zengindi. Kızına ondan iyi bir koca bulmak belki de imkânsız olacaktı.

Alfons kızına bir kaç defa söz arasında bu meseleyi açmış ve ona Pavlos'u methetmişti. Hattâ onun kendisine iyi bir koca olacağını da söylemişti. Fakat genç kız bu sözlere pek ehemmiyet vermedi.

Alfons o zaman Pavlos'u evine de kabul etmeğe başladı. Delikanlıyı kızına takdim etti. Bu suretle gençlerin kendi aralarında daha iyi anlaşacaklarını ümit etti. Pavlos da genç kızı görünce kendisini pek ziyade beğenmiş olacaktı ki, hemen ona kur yapmağa başladı. Fakat her nedense genç kız ondan hoşlanmadığı için, bütün sırnaşmalarına rağmen kendisine katiyen yüz vermiyordu.Pavlos buna rağmen genç kızın peşinden ayrılmıyor, ona sırnaştıkça sırnaşıyordu.

Bu hal, bir buçuk ay kadar devam etti. Nihayet Pavlos, bağdan ayrılıp memleketine döndü. Genç kız da sanki üzerinden bir dağ kalkmış kadar rahatladı.

Ancak bu sefer Pavlos, genç kızı mektuplariyle rahatsız etmeğe başlayınca, Cüzellâ ondan tamamile kurtulmuş olduğunu sanmakla ne derece hata etmiş olduğunu anlamakta gecikmedi.. Pavlos her mektubunda açık ça aşkından, sevgisinden bahsediyor ve işin kötüsü de Alfons bu mektupları kendi eliyle kızına taşıyor ,daima da ona böyle soğuk hareket etmemesini, Pavlos'un aşkına lâkayıt kalmamasını tavsiye ediyordu.

İşte genç kıza ârız olan dalgınlığın ve can sıkıntısının da asıl sebebi buydu.

Bu ısrarlı aşk mektupları, sırnaşmalar, genç kızda büsbütün bir nefret ve istikrah uyandırıyordu.

(Devamı var)

Birleşmiş Milletler Asamblesinde

Vichinsky ve Schuman birer konuşma yaptılar

Paris 16 (Radyo) — Bugün Birleşmiş Milletler Asamblesinde ikinci defa konuşan Sovyet Dışişleri Bakanı Vişinski dört maddelik bir sulh planı teklifi yapmıştır. Bunlar: Atom enerjisinin kanun dışı edilmesi için 952 den evvel bir komisyon teşkili, silâhların ve silâhlı kuvvetlerin üçte bir nisbetinde azaltılması, Atom bombası ve üçler hakkında bütün milletlerce malûmat verilmesi ve yukarıdaki teklifleri kontrol edecek milletler arası bir teşekkülün kurulması.

Paris 16 (Afp) — Birleşmiş Milletler asemblesinde nutuk veren Fransız Dışişleri Bakanı Schuman, Sovyet murahhas heyetine hitap ederek şunları söylemiştir

Sizinle vekar içinde bir mütareke yapmağa tedrici bir surette gerginliği azaltmağa hazırız.

Rejimlerimizin tezad halinde bulunduğunu ve uzlaşmaz olduğunu biliyorum, Fakat harp etmeden bunlar yanyana yürüyebilirler.

Müstekreh!

(Baştarafı 1 ncide)

— Soracağınız bir şey varsa matmazel cevap vermeğe hazırdır!

Sanki herkes bu âni bekliyormuş gibi bir sual yağmuru başladı.

— Yaşınız kaç?

— Hangi tip erkekler hoşunuza gider?

— Kaç defa âşık oldunuz?

Ve daha birçok sual...

Paris güzeli hepsine ayrı, ayrı cevap verdi. Yalnız:

— Hangi tip erkekler hoşunuza gider? sualine:

— Esmerlerden hoşlanırım! dediği vakit, beş on kişi yerinden fırladı:

— Buradayım!

— Buradayım!

— — İşte!

ve ancak «Korkunç» kelimesinin ifade edebileceği, herkesçe kabul ve teslim olunmuş içtimaî bir hal tarzında, alenî şehvet ve nazarı zinâ ticaret...

Bizde yapılan güzellik müsabakaları da dahil, bu namı altındaki marifetin ne demek olduğunu acaba anlatabildik mi?

İffetleri gibi tertemiz ve bembeyaz tülbent baş örtülü muazzez annelerin kızları ve torunları, içtimaî (!) ve medenî (!) bir özür tertibi içinde nasıl kirletilmektedir.

Mısırın notası

(Baştarafı 1 nci sayfada)

me yapmaya davet etmişlerdir.

Zannedildiğine göre, 6 Arap devletini temsil eden delegeler Zaferullah han ile Ortaşark meselerileriyle Fas müslümanlarının durumunu müzakere edeceklerdir.

Bugün yapılması beklenilen bu görüşmelere Arap birliği genel sekreteri Abdurrahman Azzam Paşa da iştirak edecektir.

Adliyede terfiler.

Ankada 16 (ANKA) — Adalet Bakanlığı, 1 ve 2 sayılı Adalet komisyonları Ağustos sonuna kadar sürelerini bitiren yardımcı, yargıç ve savcılarla yargıç sınıfından olanlara ait 100 kişilik bir terfi listesi kabul etmiştir.

ŞÜKRAN

Dün sabahın en erken saatinden gece yarısına kadar yüzlerce telefon, tel ve şahsî ziyaretle gazetelerini tebrik eden muazzez okuyucularımıza ve bu arada intişarımızı kutlayan (Hergün) gazetesine en hararetli teşekkürlerimizi takdim ederiz.

Kore harbi bitecek mi?

Londra 16 (AP) — İngiliz işçi partisine mensup 11 mebus bugün Churchill hükûmetine bir takrir vererek Korede harbin durdurulmasına gayret edilmesini talep etmişlerdir.

Takrirde şu hususlar da belirtilmektedir:

a) Kızıl Çinin Birleşmiş Milletlere kabulü, b) Almanyada vahdetin tesisi için serbest seçimlerin yapılması, c) Bir silâhsızlanma konferansı toplamak.).

İlahiyat Fakültesi

(Baştarafı 1 nci sayfada)

(İslâm dini) kürsüsü âliminin çağırılması geri bırakılmıştır. Mısırdaki son hâdiselerin sebep olduğu bu durum karşısında Kahire büyük elçimize yapılan tebliğat geri alınmıştır.

Bulgarlara cevabımız

(Baştarafı 1 ncide)

hududu bir müddet evvel kapatılmıştı, bu karar üzerine Bulgar hariciyesi dün Sofya elçiliğimize bir nota tevdi ederek kararımızı resmen protesto etmiş ve bu tedbirin Türkiyeye gelmek isteyen göçmenlere mâni olunduğunu belirterek normal muvasalâtın tesisünü istemiştir.

Haber aldığımıza göre hükûmetimiz nota muhteviyatından haberdar olurolmaz Bulgarlara derhal cevabî notayı göndermiş ve notamızda "Türk hükûmeti çingenelerin geri alınmasını ve vizesiz göçmen gönderilmemesi şartları tekrar edilmiştir.

Politika — Eski DİPLOMAT

Arap âlemi ve İngiltere

İkinci Cihan Harbi sırasında Arap âlemi, her türlü propagandalara rağmen müttefikler cephesini tutmuştu. Yalnız Irakta bir ara Reşid Geyani hâdisesi zuhur etmiş ve Irak mihver devletlerine meyyal bir siyaset takip etmek hevesine kapılmıştı.

Fakat bu hareket İngiliz kuvvetleri tarafından bastırılmış, Irak Başbakanı da memleketini terkederek Almanyaya iltica etmişti.

Suriye, Lübnan, Ürdün, Mısır, Suudi Arabistan tamamile müttefikler cephesini tutmuşlardı. Hattâ Alman Mareşali Rommel'in idaresindeki ordu, Mısır kapılarına, Elâlâmeyn mevkiine dayandıkları zaman bile Mısırda İngilizler aleyhinde en ufak bir tezahür bile olmamış, Almanların yaptıkları şiddetli propagandalara rağmen Mısırlılar hiç bir suretle bunlara kapılmamışlar ve sonuna kadar müttefiklere yardımcı olarak kalmışlardır.

Esas itibariyle ikinci cihan harbi sırasında hiç bir Müslüman millet mihver tarafını tutmamış, Garb demokrasyaları yanında vaziyet almıştı.

Bugün ise dünya yine iki kısma ayrılmıştır: Bir tarafta İngilizler, Amerikalılar, Fransızlar, bir kelime ile Garp demokrasyaları var. Türkiye de bu kütlenin yanında yer almıştır. Diğer tarafta ise komünist âkidelerini müdafaa eden ve bunları dünyaya yaymak istiyen Sovyet Rusya bulunuyor.

Komünizma dünyası demek, Allahsız, imansız dünya demektir. Komünizma âkideleriyle İslâm âkideleri taban tabana zıttır.

Allahı tanımıyan, mukaddes kitaplara kıymet vermiyen, aile mefhumunu inkâr eden, mülkiyet hakkını kabul etmiyen âkidelerle İslâm dünyasının âkideleri arasında namütenâhî fark vardır. Bu âkidelerin bağdaşmasına hiç bir suretle imkân yoktur.

Buna rağmen bugünkü manzara, bütün Arap âleminin garp demokrasyalarına karşı umumi bir cephe almış olması şeklindedir. Yarın eğer üçüncü bir dünya harbi mukadder ise, bugünkü vaziyette Arap âleminin Garp demokrasyalarını destekle mesi ihtimali çok zayıflamıştır. Bugün Mısırda ve bütün Arap ülkelerinde İngiltere aleyhinde şiddetli nümayişler yapılmaktadır. Yalnız Arap âleminde değil. İranda da halk İngilizler aleyhine dönmüştür. Pâkistan ve Hindistan da bu büyük dâvada İngiltereyi desteklemek şöyle dursun bilâkis onun aleyhinde cephe almışlardır.

Pek tabii olarak Rusların işine pek yarıyan bu vaziyetin sebebi nedir? İngiltere İslâm âlemindeki mevki ve nüfuzunu neden böyle kısa bir zamanda kaybetmiştir? Bunu da yarın inceliyeceğiz.

Bütün Dünya

İslâm âlemi

Bir Fransız gazetesi, son zamanlarda Müslüman memleketlerin durumunu incelerken aşağıdaki hükümleri veriyor:

«— Son zamanlarda Müslüman memleketlerin durumlarında bir değişiklik yapılabilmesi için bâzı sui - ikast hareketleri müteşebbisleri maksatlarına ulaştıramamıştır. Nitekim bir müddet evvel Pâkistan Başbakanı Liyakat Ali Han'ın ve buna tekaddüm eden günlerde Kral Abdullahın öldürülmeleri ve yine Kahirede Mısır Başbakanı Nokraşi paşanın da katli, İslâm memleketlerinin siyasetlerinde katiyen bir tebeddüle sebebiyet vermemiştir. Ancak Pâkistan askeri şefinin komployе âlet olduğu için tevkifi vaziyeti nâzikleştirmiştir. Liyakat Ali Han'ın öldürülmesinde medhaldar olarak bir Afganlı tutulmuş ise de hakikatte Liyakat Ali Han'ın memleketinin ilk istiklâli günlerinden bu zamana kadar devam etmekte olan Afganistan hükûmeti ile aralarındaki ihtilâfa kurban gittiği tahakkuk etmiştir .

Afganistanın Pâkistan hududundaki şimali garbi eyaleti üzerinde hak iddia etmekte olması da buna yegâne delil addolunabilir. Ancak bu mıntakanın Müslüman bir ülke olması sebebiyle Pâkistana bağlanmış olması, eski Hint ve Afgan ihtilâfını yeniden canlandırmıştır. Bundan başka Afganlılar kendilerini ayni zamanda çok kuvvetli bir rakibin karşısında görmektedirler. Yedi milyonluk Paştu Geraji hükûmetinin idaresi altına geçmiş bulunması ve Pâkistanın Hint müslümanları birliği üzerine tesis etmiş olması bu mıntakanın daima Pâkistanın nüfuzu altına girmiş olduğuna delil addedilmekte ve Afganistan işte bundan dolayı pek büyük endişe içinde kalmaktadır.

Geraji hükûmeti bu siyaseti takip etmediği halde Belucistan'ı terketmiş ve Kişmiri kaybetmiş olacaktır. Pâkistan Hindistanın kırk milyondan fazla Müslümanlarını birleştirmek gayesini korumakta olduğuna göre Liyakat Ali Han merhumun ölümü meseleyi halletmiş değildir. Onun halefi Hacı Hoca Nâzım da ayni siyaseti takip etmektedir. Esasen Geraji hükûmetinin tamamile garbe bağlanmış olması, hükûmetlerinin siyasetini tamamen aydınlatmış bulunmaktadır. Pâkistan mutlaka eski siyasetine devam edip gidecektir. Aksi hal, Pâkistanı ortadan kaldırmak demektir.»

Tabii bu görüşün bir Avrupalı telâkkisi olduğunu ve hâdiselerin ruhunu ayrı bir zaviyeden ve satıh üstünden mütalea ettiğini bildirmek lüzumsuzdur.

Ali Genceli

Sizinle başbaşa

Nuri Ersöz: M. K. Paşa — Bütün Büyük Doğu bağlıları gibi, günlük bir gazete halinde çıkışımızdan duyacağınız memnuniyetin sonsuz olacağına inanıyoruz. Size ve kasabanızdaki Büyük Doğu'culara en samimi selâm ve sevgilerimizi takdim ederiz.

Ekrem Ruhi Özel, Hadim — Bağlılığınız ve dâva yolundaki coşkun heyecanınızdan çok mütehassisiz. Her türlü kötü kasitlere rağmen ne kadar emin ve kuvvetli adımlarla ilerlediğimizi görüyorsunuz. İçinizdeki ateşin daima mevcudiyetini ve büyümesini temenni ederiz. Muhabbetler...

Rahmi Özcan, Kayseri — Dâvamıza karşı olan bağlılınıza en candan teşekkürler.. Mektubunuzun sonuna eklediğiniz altı sualin cevabını, eski bir Büyük Doğu okuyucusu olduğunuza göre, muhtelif yazılarımızda okumuş olmanız lâzım. Günlük gazete olarak da aynı mevzulara devamlı olarak temas edeceğimizi şimdiden bildiririz. Sevgiler...

Osman Biçer, Osmaniye — Büyük Doğu mefkûresine ve dâvamıza karşı olan candan bağlılığınızdan mütehassisiz. Hâdiselerin son gelişmesi hepimizin ne kadar haklı olduğunu göstermiyor mu? Düşmanlarımız, karşılıkların en güzelini günlük gazete olmamızda bulacaklardır. Bahsettiğiniz şahıs her bakımdan malûm olduğuna göre sizin sözlerinize yeni bir şey ilâve etmemize lüzum yok. Selâmlar...

Turgut Özkut, Kayseri — Güven, bağlılık ve hâdiselerin iç yüzüne nüfuzunuzdan mütehassisiz. Allah cümlemizin yardımcısı olsun. Selâm ve sevgiler...

M. Özer Kastamonu — Samimî ve içten gelen sözlerinize teşekkür ederiz. Temennilerinizin bir gün hakikat olacağına, Allah ve mukaddesat düşmanlarının, istihkaklarını bulacaklarına inanalım. Dâvamıza bağlılığımız bizim en büyük desteğimizdir. Size selâm!...

Lütfullah Noyan, Hüseyin Baştuğ, Hayri Akarcalı, İstanbul:

— Alâkanıza nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyoruz. Altı veya sekiz sayfa olabilmek için nisbeten ucuz ve büyük bir kâğıt stokuna ihtiyacımız var. Ismarladık, inşallah muvaffak olacağız. Bağlılıklar...

Niyazi Yemenici İzmir —

Sorduğunuz günde gazetemizin nasıl olacağını, o gün gelince anlıyacaksınız. Selâm...

Samed Ağaoğlu: Başbakan Yardımcısı

(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Şükrü Hâzım Tiner: Akıl doktoru.

1 — Bu sual siyasidir. Cevap veremem.

2 — İnsanlığın istirabını dindirmek için aklın hâkimiyetini tesis lâzımdır.

Bize gelince, biz henüz yeni dünyaya ulaşabilmek istirabındayız ve daha, çok önemli merhaleleri aşmaya mecburuz. Aramızdaki mesafenin yıllarla değil zihniyet ölçüsü ile ifade edilmesi bence daha isabetli olur. Mesafe yıl mesafesi değil, bilgi ve metot, çalışma ve

Bulmaca

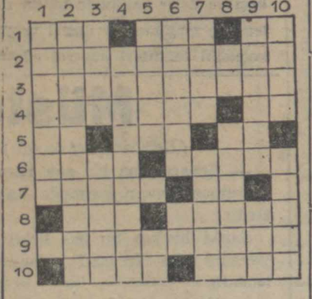

Soldan sağa:

1 Gözü görmeyen, İnandığımız ve tuttuğumuz yol, Bir emir, 2 — Meşhur bir İtalyan resamı, 3 — Tayyareciye böyle emir verilir. 4 — İzmirde bir semt, Tersi su. 5 — Ortasına bir harf gelirse Almanyada bir nehir, Valide, Tersi bir emir. 6 — Tersi dördüncü demektir. (Eski ıstılah), Tersi bakkalın arkadaşı 7 — Tersi bir erkek ismi aynı zamanda takdir makamında söylenen bir kelime, Edat. 8 — Hendese ıstılahı, öbür tarafına geçer. 9 — Tersi- Bu meseleye yemin et demektir. 10 — Hakiki, Bina yapma.

Yukardan aşağıya:

1 — Sıtma ilâcı 2 — Kardeş ve dost bir devletin Ankara elçisinin ismi. 3 — Bir Türk feylesuf ve hekiminin babasının adı, Rahat eden. 4 — Azıtanları buraya gönderirler. 5 — Buz haline gelen, Bir renk. 6 — Bir kış meyvasının büyüğü, Nota. 7 — Keyif, Aynı ismi taşıyan arkadaşı. 8 — Ortasına bir harf gelirse beygirin yavrusu olur. Zamanımızda dünyanın rahatını kaçıran adam. 9 — Selçuki Türklerinde bir unvan, Piyano nun parçalarından. 10 — İyi bir şey olsaydı cennetten çıkmazdı orada kalırdı, İskenceye

Dünkü bulmacamızın halli:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	S	E	N	■	V	İ	S	A	■	■
2	C	■	■	B	O	Y	A	N	M	A
3	N	A	■	O	L	İ	A	N	■	Z
4	■	■	A	■	T	■	D	E	D	E
5	G	A	Z	N	E	■	İ	■	E	R
6	C	R	■	A	R	İ	■	E	R	B
7	T	A	H	N	■	T	U	R	N	A
8	E	L	C	E	V	A	B	■	■	Y
9	■	L	A	L	E	M	■	T	İ	C
10	B	İ	R	İ	N	İ	N	■	L	A

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayali sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştirmediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştirmediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

düşünce farkları ile mukayese edilmelidir.

3 — Nesilleri başıboş bıraktığımız iddiası insafsızlık olur Bilâkis şimdiye kadar onların kabiliyetlerini inkişaf ettirecek yerde sıkı bir baskı ve cendere içine alma yolu tutulmuştur. Böyle serbest düşünceyi boğan, zihni dar bir malûmat hafızlığı içinde bunaltan bir neticeye götürdü ve bu hale geldik.

4 — Maarif sistemimiz daha hâlâ bilgi vermeyi esas tutan eski usuller içinde çalışıyor, ilmî ve psikolojik mânasiyle terbiye henüz emekleme safhasındadır. Buna ne kadar ihtiyacımız olduğunu sorumlu makamlara anlatmak vazifesini taşıyanlar düşünmelidirler.

5 — Şuur ve aklın hâkimiyeti başlamıştır. Geç te olsa bu, iyi ve ümit verici bir belirtidir.

6 — Bilmem ki siz imanla neyi kastediyorsunuz? Eğer dar mânasiyle imanı alıyorsanız bu, her şeyi izaha kâfi değildir. Her vaziyet onu çerçeveleyen şartlar ve muhit ile mütalâa olunmalıdır. Dünkü ahkâm o şartlar altında o neticeyi verdi. Bugünkü şartlar çok değişmiştir. Buna uygun bir çare ve tedbir düşünmek ister,

7 — Hürriyet terakkinin ve inkişafın zarurî lâzımesidir. Cemiyet nizamını bozmıyan ferdin hürriyeti hava kadar, kan kadar lâzımdır.

Büyük Doğu Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne

Büyük Doğu'nun 11K nüshasını gördükten sonra, tertip ettiğiniz ankete, Gazetenizin veçhe ve temayülü dolayısile, cevap vermekten istinkâf ediyorum. Muhabirinizin sorduğu suallere evvelce verdiğim cevapların neşredilmemesini talep ve rica ederim. 16/11/951.

Avukat Burhan Apaydın

Hürriyetin olmadığı yerde esaret ve tedenni tehlikesi her zaman vardır.

8 — Yanlız Türk milleti değil, bütün dünya daha iyi bir idarenin hasretini çekiyor. Partiler cemiyetin, düşünce ve temayüllerini hesaplıyarak programlar hazırlıyan ve çalışma vadeden teşekküllerdir. Her yerde parti esas değil vasıtadır.

9 — Mâzi bizim için incelenecek ders ve ibret alınacak bir tarihtir. Yarını o derslerin ışığı altında, yeni muhit ve zamanın icaplarını düşünerek çizeceğimiz programlarda tahakkuk ettirmek mecburiyetindeyiz. Her millet düşünce kabiliyetleri ile hamle gösterir.

Lûtfi Bornovalı: Fabrikatör:

1 — Sulha taraftar olanların samimiyetine bağlı.

2 — Bocalama içindeyiz.

3 — Tamamen.

4 — Yoktur.

5 — Din olması arzu edilir.

6 — Tabiî,

7 — Hürriyet bir vasıtadır.

8 — Millet Partisi mensubuyum,

9 — Evet.

Reşat Ekrem Koçu: Öğretmen ve muharrir:

Ben memurum, üç kuruş maaşım var. Bunlar siyasidir. Cevap veremem!

Faruk Haznedar: Avukat:

Kıyma bana! Bu kadar avukat var, onlar cevap versin...

Sıtkı Yırcalı: B.M.M. Başkan Vekili:

(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Hamit Çağıl Avukat:

1 — Hayır,

2 — Hayır,

3 — Bazan böyle bazan şöyle...

4 — Hayır,

5 — Hayır,

6 — Evet,

7 — Hürriyet içinde olsa kâfi,

8 — Hüsnüniyet sahibi kimseler lâzım,

9 — Eveeet!

Mısır meselesi üzerinde

Bugünlerin siyasi havasına Mısır hâdiseleri hâkimdir. Ehemmiyet, bizim, Mısırın yakın komşusu olmamızdan ileri gelmiyor. Cenubi Amerikanın cenubundaki Ateş Adası sâkinleri bizim kadar endişede

Fakat bizim endişemiz, bir Ateş Adalı, bir İngiliz müstemleke alâkalısı mânasından uzaktır. Ateş Adalı, bir mücadele patlarsa, dünya müvazenesi bozulur, harp genişler, kendisine kadar gelir diye üzülür. Bir İngiliz müstemleke alâkalısı, Mısırdaki iktisadi menfaatleri baltalanır, diye endişe eder.

Biz, Müslüman Türkler ise, din kardeşlerile meskûn bir ülke harap olur: yürekleri asırlarca bizimle beraber çarpmış ve çarpmakta olan bir topluluk ve bunun arkasında Müslümanlık harap olur diye üzülürler.

Aramızda üzülmiyenler olmaz mı? Üzülmekten geçtik, Arapların topyekûn ezel düşmanlarımız olduklarını, onlara hadlerini bildirmek icap ettiğini açıkça bağıran gayretkeşler, Mısırlıların etnik menşelerini kıptiliğe kadar götüren matbuat mensupları vardır.

Bütün bunların sebebi nedir acaba? Mısırın bilmem ne mecmuasında intişar eden ve Cumhurbaşkanının şahsında bütün Türklere hakaret ifadesi taşıyan bir karikatür... Bu karikatürden hepimiz müteessiriz. Mısır hükûmeti nezdinde teşebbüste bulunuldu. Mecmua mahkemeye verildi. Oradaki mevzuata göre ya ceza görecek veya görmiyecek... Fakat bir memlekette matbuat hürriyeti hâkim ise, hükûmet mecmuayı emirle kapatamıyorsa hababat demokraside mi diyeceğiz? Nihayet bir mecmua yüzünden, dost geçinmek ve karşılıklı yardımlaşmak için bütün şartları haiz iki Müslüman komşunun birbirlerine hakaret etmelerini ve selâm sabâalı kesmeleri mi lâzımdır? Bundan acaba kimler kazanacak ve kimler kaybedecektir? Komünistlerle, siyonistler ve müstemlekeciler kazanacaklar ve yalnız biz kaybedeceğiz.

Bundan bir kaç sene evvel bizde intişar eden aşırı solcu (Marko Paşa) tipi gazeteler mütemadiyen Amerikalılara hücum ve hakaret ettikleri zaman, Amerikalılar bizimle selâm sabahı kestiler mi? Bilâkis, bunların, Türk milletinin asil ruhunun bir kenarı bile olmaktan âciz, bedbaht uşakçıklar olduklarını bilerek, alâkadar olmadılar ve bize yardım ellerini uzattılar. Kaldı ki, haberin tek parti idaresi boyunca Arap âlemine karşı matbuatımızda çıkan karikatürler ve yazılar nezaketle uyuşturulamaz. Bütün bu geçen hâdiseler, her iki tarafın siyasi görüş hatâ ve tecrübesizliklerinden doğmuş ve bize dost olmıyan kuvvetler tarafından körüklenmiş, durmuştur.

Tarihî on iki adalarımızı bizlere danışmadan ve el çabukluğu ile ilhak eden ve Kıbrıs adamız için de, halk nümayişleri bir tarafa, en salâhiyetli ağızlarile Birleşmiş Milletlere kadar şikâyete giden, milli futbol takımımıza misafir olarak gittikleri kendi sahalarında (yuha) çeken komşumuz Yunanistanla, bütün bu acı hâdiselere rağmen, can ciğer dost olabiliyor ve (ezeli kardeşlik) ten bahsedebiliyoruz. Böyleyken, istiklâli için, hatâlı yollardan bile olsa çırpınan ve aslen bizimle beraber olan bir camiaya karşı neden memleketimizde nefret hisleri uyandırmağa çalışıyoruz?

İzzet Mühürdaroğlu

Radyo

İSTANBUL

12,57 Açılış ve program, 13,00 Haberler, 13,15 Dans müziği, 13. 45 Radyo salon orkestrası konseri. 14,15 Şarkılar, 14,45 Coni Gitar Kuarteti, 15,10 Saz eserleri. 15. 30 Cumartesi konseri (Pl.) 16,00 Amatör fasıl heyetleri, 16,30 Dans orkestraları geçidi (Pl). 17,10 Türküler. 17,30 İtfaiye saati, 17,35 Radyo küme faslı, 18,20 Konuşma, 18,30 Dans müziği (Pl). 19,00 Haberler, 19,15 Ağız armonikası, 19,30 Şehirde bu hafta, 19,45 Şarkılar. 20,15 Radyo Haftası. 20,30 Kısa şehir haberleri. 20,35 Dinleyici istekleri. 21.20 Şarkılar, 22,00 Konuşma. 22,10 Haftanın program geçidi, 22,30 Müzik (Pl) 22. 45 Haberler. 23,00 Programlar, şarkılar, caz ve dans müziği (Pl) 24,00 Kapanış.

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7.30 M. S. Ayarı, 7,31 Müzik (Pl) 7,45 Haberler 8.00 Müzik, köçekçeler, 8,25 Günün programı ve hava raporu. 8,30 Müzik. Hafif melodiler. 9,00 Kapanış, 12.15 Memleketten selâm, 12.20 Memlekete selâm 12. 30 Müzik, Askerin istediği havalar. 13,00 M. S. ayarı ve haberler. 13,15 Müzik, Şarkılar. 13,45 Müzik. 14,00 Radyo salon orkestrası. 14,30 Film yıldızları söylüyor. 14,55 Kayıp mektupları. 15,00 Hava raporu, Akşam programı ve kapanış. 16,58 Açılış ve program. 17.00 M. S. ayarı ve Çocuk saati. 18,00 Dans müziği. 18,30 Şarkılar. 19,00 M. S. ayarı ve haberler. 19. 15 Tarihten bir yaprak. 19,20 Müzik, Halk türküleri. 19,45 Radyo İngilizce. 20,00 Müzik. 20,15 Radyo gazetesi. 20,30 İncesaz. 21,00 Konuşma. 21,15 Müzik (Pl) 21,30 Misafir saati. 21,45 Müzik. 22.00 Konuşma. 22.15 Müzik: Şarkılar. 22,45 M. S. ayarı ve haberler. 23,00 Dans müziği (Pl) 23,30 Program ve kapanış.

SPOR

Malmöe Fenerle karşılaşacak

İsveçin Malmöe takımı bu pazar ve cumartesi günleri Fener, Beşiktaş, Galatasaray takımlariyle muhtelif müsabakalar yapacaktır.

İstanbul lik maçları bir ay sonra başlıyacak.

Birinci kümeye mensup klüplerin, lik maçları bir ay sonra başlıyacaktır.

Mektep maçları.

Liseler arasındaki spor müsabakalarına bu ayın 28 nci çarşamba günü Fener, Vefa stadlarında başlayacaktır.

Bu Çarşamba Türk - Alman Millî Maçı Oynanacak.

Çarşamba günü İsveç milli takımını 1 — 0 mağlûp eden Türk millî takımı bu çarşamba günü, gene Alman millî takımiyle karşılaşacaktır.

Geçen yaz Almanyada, Alman millî takımını 2 — 1 mağlûp etmiştik. Bu maç da Almanyadaki müsabakanın rövanşı olacaktır. Bu suretle bir hafta içinde iki millî maç birden yapmış olacağız.

Bakalım millî takımımız bu sefer de galip gelebilecek mi?

Türk - İtalyan genç milli takımları maçı.

Geçen Pazar Mısırda genç takımlar arası turnuvasında Mısır genç takımına 2 — 0 mağlûp olan İtalya genç millî takımı önümüzdeki şubatın 24 ünde Türkiye genç millî takımiyle Napolide karşılaşacaktır.

Malûm olduğu üzere İtalya genç takımı geçen yaz Türk millî genç takımiyle sıfır, sıfıra işi beraberlikle bitirmişlerdi.

Bizim memleketteyse spor, kafa ile bedenin tam bir ayrılığı ve şifa bulmaz bir dargınlığa düşmesi şeklinde tecelli ediyor.

Bu şartlar altında ne bir (sokrat), ne de hakiki (Olempik) kahramanı yetişebileceğine göre mukayeseyi içimize kadar sûmullendiremiyoruz.

Bir fikir

Meşhur Yunan Filezofu (Sokrat) mahkeme huzurunda şöyle demişti:

"— Elbette ki, ben, millet sarayında ziyafete davet edilmeğe herhangi bir olimpiyad koşucusun dan daha layıkım!,,

(Sokrat) ın bu lâfını duyan Eski Yunan sporcuları da:

"— (Sokrat) dururken biz liyakat mefhumunu ağza alamayız,,

Diye cevap vermişlerdi.

Fikirle kuvvetin birbiriyle nasıl içtima ettiğini gösteren bu misal, ruha tâbi gerçek sporun ana ölçüsü olmak gerek...

Doğan NAİL

Otomatik teksir MAKİNELERİ

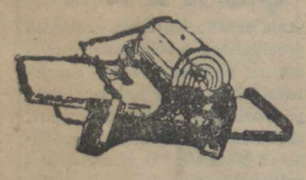

Fiatı 150 T. L.
Nümeratörlü 175 T. L.

UCUZ - SAĞLAM • DAYANIKLI

Başlıca kırtasiye mağazalarında arayınız.
Türkiye Mümessili: Türhol Ticaret Ltd. Şti.
Posta Kutusu 433 — İstanbul.

FAROS

Fener pilleri size bol ve sürekli ışık temin eder

Türkiye Mümessilliği
TÜRHOL TİCARET Ltd. Şti.
Kalpakçıoğlu Han 2nci kat No 10 İstanbul Tel.: 20833 Telgr. NEERLANDİA

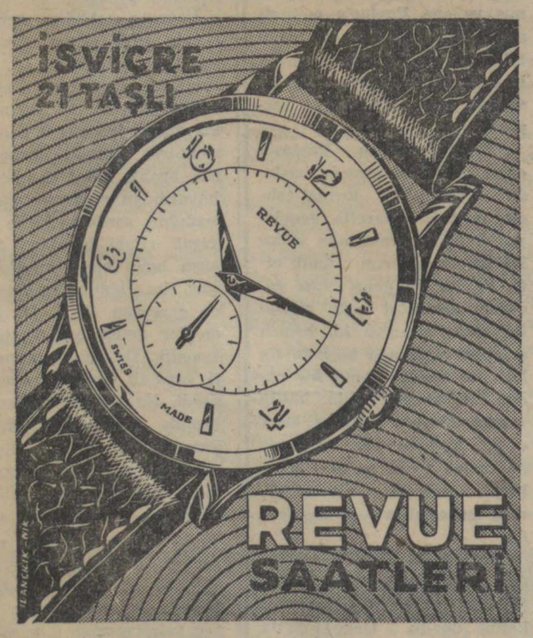

21 Taşlı Revü Saati

Ömrünüz müddetince size hizmet edecektir. Yurdun her köşesinde bütün saatçilerden arayınız.

Toptan satış yeri: Bahçekapı Tahir han No: 9 — 10
Telefon: 25929

Duvar Takvimi

Cemiyetler, Klüpler ve Hayır müesseselerine:

En güzel şekilde hazırlanmış 1952 yılına mahsus duvar takvimleri blokları hazırdır. İstenilen kartona yapıştırılabilir. Reklâm takvimi yapmak isteyenlere derhal teslim olunabilir. Ayrıca istenilen şekilde reklâmlı kartonları, iki yahut üç renk olarak dört günde hazırlanıp teslim olunabilir. Ucuzluk, sür'at harikulâdedir.

Adres: Ankara caddesi: M. Raif Ogan

Röportaj: Kral Abdullah niçin öldürüldü?

Suriye Muhabirimiz Avni Muhiddin'den

— 1 —

İlk Büyük Suriye projesi, 1906 da, Paris'te o zamanki Arap Birliği tarafından ortaya atıldı. Mekke Şerifi Hüseyin ve oğlu Faysal, bütün gayretlerine rağmen projeyi tahakkuk ettiremediler. Kral Abdullah ayni fikri babasından ve kardeşinden tevarüs etti. Tabii, Suriye tahtına geçmek istiyordu. Bu münasebetle sık sık kendisinin ve babasının müttefiklere yaptıkları hizmetten bahsediyor, Suriye tahtına geçirileceğine dair (Çörçil) tarafından 1921 de yapılan sarih vaadi hatırlatıyordu.

★

Otuz senelik ayrı idare, Arap hükûmetleri arasında birçok rekabete, menfaat ayrılıklarına sebep olmuştur. Bu dahili fikir ayrılıklarından başka siyasi mülâhazalar da mevcuttur. Ortaşark, nüfuz mıntakalarına ayrılmıştır. Fransa daha dün kendisi tarafından idare edilen yerlerde Kral Abdullah vasıtasiyle İngiliz nüfuzunun genişlemesini iyi karşılamıyoru. Haşimîlerle Vehabiler arasındaki ziddiyet, günden güne artarken, gerek Mısır, gerek Suudi Arabistan, bugünkü muvazenenin devamını arzu ederek bu muvazeneyi bozacak kuvvette bir Suriye bloku kurulmasını iyi karşılamıyorlardı. Arap memleketleri din, ırk, dil, âdet ve tarih birliğine, tek devlet olarak birlikte yaşamak arzularına rağmen, gayelerini tahakkuk ettirecek şartlara malik değildirler. Ortaşarktaki İngiliz ve Fransız nüfuzuna, şimdi Amerikan nüfuzu da katılmıştır. Amerikalılar, askeri bir andlaşma imzaladıkları ve petrol kaynaklarını işlettikleri Suudi Arabistana istinad ediyorlar. Mısır, Ürdün, ve İrak, muhtelif muahedelerle İngiltereye bağlıdır. Böylece yedi Arap devleti arasında kelimenin tam manasiyle istiklâline sahip tek devlet var: Suriye ve Lübnan... Büyük Suriye projesinin tabakkuku ile istiklâllerinin tehlikeye gireceğini anlıyan Suriye ve Lübnan, mahut projenin en büyük muarızı oldu. Suriye ve Ürdün arasında ayni proje yüzünden cereyan eden siyasi çarpışmalar, her iki memleketin sefaretlerini lâğvetmesi neticesine kadar gitti. Halk... Evet tamamen Müslüman ve Haşimi ailesinin en ufak ferdine dahi hürmeti borç bilen halk, bu sebeple, Kral Abdullahtan, ölümüne sevinecek kadar nefret etti. Bu nefret yalnız tek mevzua inhisar etseydi, belki zamanla unutulabilirdi. Etmedi ve tarih seyrini takip ederek Filistin harbi patladı.

Arap Birliğine dahil devletler, İslâmiyetin bağrında Siyonist bir devlet kurmağa çalışanları zorla Filistinden atmağa karar verince, 60 bin İrak, 20 bin Ürdün, 10 bin Mısır ve 10 bin Suriye ve Lübnan askerinden müteşekkil 100 bin kişilik Arap ordusu Başkumandanlığına, şahsi bir cemile olmak üzere, Kral Abdullah getirildi. Malûm olduğu gibi, Filistin harekâtı başladı. Müşterek Arap ordusunun ileri harekâtı esnasında İrak ordusu, sadece Cinin muharebesinde 4 bin Yahudi imha etti. Muzaffer ordunun ileri harekâtına devam etmesi gerekirken Cinin muharebesinden sonra, ordu ileri harekete devam etmemesi emrini aldı. Ürdün ordusu da, esaslı hiç bir muharebeye iştirak etmedi. Onun Filistin hareketindeki rolü sadece mevzii çarpışmalara inhisar etti. Bu hiyanette Kral Abdullah, Ürdün ordusu komutanı İngiliz Klup Paşa ile, yine Ürdün ordusunda vazifeli İngiliz zabitlerinin rolü ön plânda idi.

Bilâhare Mısırda intişar eden "Ahbar-Al-Yovm,, gazetesinin neşrettiği vesika ve mektuplar daha Filistin harbi devam ederken Kral Abdullahın, Ürdün Paris sefiri vasıtasiyle bugün İsrailin Ankara elçisi olan İlyas Sason'la, bir sulh muahedesi yapılması ve harp haline nihayet verilmesi mevzuunda diğer Arap devletlerinin haberi olmadan temasa geçmiş olduğunu açıkça isbat ediyordu.

Nitekim İsraille ilk mütarekeyi yapan Arap devleti Ürdün olduğu gibi, Ürdün ve İrakın ihanetinden, Amerika ve İngilterenin askeri yardımından kuvvet alan İsrail ordusu bütün kuvvetiyle Mısır ordusuna yüklendi. Neticede Süveyşten kuvvet geçiremiyen Mısırdaki İsrail ile mütareke akdine mecbur oldu. Mısırı Suriye ve Lübnan takip etti. Filistin Harbinin kaybı, gerek İslâm ve gerek Arap âlemi için yüz karası olmuştur. Filistinin kaybından maada bugün bir milyon Filistinli muhacir evlerinden, vatanlarından uzakta, yaz kış çadır altında tevekkülle ölümü beklerken, ayrıca, verem, kanlı kılıcı elinde, atını alabildiğine oynatmakta devam etmektedir.

İşte Arap âleminin Kral Abdullahtan nefret etmesinin, katline sevinmesinin ve hattâ teşebbüs etmesinin ikinci sebebini de, merhumun İngiliz siyasetine uyarak Filistin harbinde ettiği muazzam ihanet teşkil etmektedir.

1949 şubatında Filistin ihanetinin intikamını almak üzere üç Filistin muhaciri, Kral Abdullahın geçeceği Salt köprüsüne, köprüyü altmış metre irtifaa atacak kuvvette dinamit ve bombalar yerleştirdi.

Teşebbüs muvaffak olamadı. Bombalar bulunarak müteşebbis tevkif edildi. Muhakemeleri esnasında suikasta teşebbüs edenlerin, talimatı sabık Suriye Cumhurbaşkanı Şükrü El-Kuvvetli'den aldıkları iddia edildi. Bir ay süren muhakeme neticesinde her üçü de idama mahkûm olundu Malûm ihanetler dolayısiyle Arap devletleri Filistin harbini kaybedince İsraile karşı iktisadî boykot ilânına karar vererek hemen kararın tatbikine geçtiler. Kararlarında muvaffak olduklarının en büyük delili, İsrailin bugün içinde kıvrandığı iktisadî buhrandır. Bugün İsrail, iktisadî krizi, Amerikadan aldığı yüzlerce milyon dolarlık yardımlarla önlemeğe çalışmaktadır.

Yardımın da bir hududu olacağına göre iktisadî boykot bihakkin tatbik edildiği takdirde İsrailin ergeç çökmesi mukadderdir. İslâm ve Arap âleminin Siyonizmle mücadele mevzuunda son kozu da budur.

Kral Abdullahın öldürülmesini hazırlıyan sebeplerin umumî hulâsasına ait bu yazıdan sonra doğrudan doğruya, onun niçin öldürüldüğüne geleceğiz.

Büyük Doğu Ortaşark Muhabiri:

(Devamı yarın)

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 3

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
PAZAR 18 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Halil Özyörük'ün Erenköyündeki evi

Eski Bakanın yeni marifeti

Fransız kadına ait köşk vesaire etrafındaki ince sanat

Eski İçişleri bakanı Halil Özyürük'ün Erenköyünde, Ethem efendi caddesinde oturduğu villâ sahibi fransız kadının Pariste öldüğünü ve eski bakanın bu ölüm keyfiyetini kimseye bildirmeden villâyı istediği gibi tasarruf ettiğini, dün Ankara muhabirimizden aldığımız haber üzerine yazmış ve her gazetenin bu mevzudaki gafletini isbat etmiştik.

Villâ aslen fransız, fakat Türk tabiiyetine geçmiş bulunan madam (Keti)ye aittir. Kadının asıl ismi budur. Ketinin yalnız bir hemşiresi vardır. Oda avrupadadır. Onun hayatta olup olmalığı buraca meçhuldür. Bu itibarla eğer vefat hadisesi hükümetçe haber alınmış olsaydı. içe şahıs hukuku sulh yargıçlığının el koyması icabederdi.

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Kral Abdullah niçin öldürüldü?

Kral Abdullah Türkiyeye, buradaki İsrail Sefiri İlya Sason ile görüşüp bütün araplara rağmen gizli bir sulh anlaşması yapmak için mi geldi ve sonra bu yzüzden mi öldürüldü?

Kral Abdullahın son Türkiye seyahatı, Suriye - İsrail silâhlı çarpışmalarının da, tekrarı başladığı günlere tesadüf etti

Arap Birliği siyasî konseyi de, Şam'da içtimaa davet edildi

Kral Abdullah

Kral Abdullah'ın gaybubeti esnasında Ürdün Krallığına şimdiki Ürdün Kralı Tallâl I vekâlet etmekteydi. Veliaht, Başbakan Semir Paşa Rifai'den, Ürdünü Arap Birliği siyasî konseyinde temsil etmek üzere, Şam'a hareket etmesini istedi Veliahtın bu emrine icabet etmeyen Başbakan şu cevab verdi: «Beyrut Sefirine, toplantıya iştirak etmesi husunda gerekli emir verildi. Benim gitmeme lüzum yoktur!»

Veliaht emrinde ısrar edince Başbakan bu sefer: «Babanı Türkiyeye gitmeden önce bu şekilde hareket etmem için bana emir verdi!» demiş ve asabileşen Veliaht: «Şu anda Kral be-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Kore Komutanlığından ayrılan General Tahsin Yazıcı bir kahraman erini öpüyor

Gnl. Tahsin Yazıcı Koreden Ayrıldı

Cephede veda töreni

Kore cephesi 17 (A.F.P.) — bu sabah Birleşmiş Milletleri temsil eden askeri şahsiyetlerin hazır bulundukları bir merasimde Koredeki Türk Tugayı komutanı general Tahsin Yazıcının yerini alacak olan general Namık Argüç, birliğin komutasını devir almıştır.

1950 eylül ayında ilk Türk kıtalariyle buraya gelmiş olan general Yazıcı bugün 8 inci ordu komutanı general Wan Feet'i ziyaretle kendisine veda etmiştir. General Wan Feet Türk generali ne Birleşik Amerika ordu bakanlığı tarafından Birleşmiş Milletler davasında 8 inci ordu ile bir likte yaptığı hizmetlere mükâfat olarak verilen liyakat nişanını takmıştır.

Merasimin tafsilâtı:

103 Korede Türk karargâhı 17 (United Press) — Bugün çın hatlarının biraz gerilerinde Türk tugayı komutanı general Tahsin azıcı müessir olduğu kadar heyecanlı bir merasimle askerlerine vada etmiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Suiistimâl

Sümerbank Yerli Mallar Pazarlarında iki milyon liralık yolsuzluk yapıldığı anlaşıldı

Birkaç günden beri şehrimiz Sümerbank Yerli Mallar Pazarı Alım Satım müessesesinde, bir suiistimal meydana çıkarıldığı hakkında bazı şayialar ortaya çıkmıştır.

Verilen haberlere göre, Sümerban yerli mallar pazarı satış işleri müdür muavini Sadi Altan ile şube müdürlerinden Ratip genel müdürlük emrine alınmıştır. Bir müddetten beri alım satım müessesesinde tahkikatta bulunarak Ankaraya dönen müfettişle rin verdikleri raporlardan sonra bu iki selâhiyetli müdürün genel müdürlük emrine alınması, bu sıralarda dolaşmakta olan suiistimal şayialariyle alâkalı görülmüştür.

Miktrı iki milyon lirayı geçtiği söylenen bu söylentiler hakkında dün kendisine müracaat ettiğimiz Beykoz Deri Kundura müesseseleri müdürü olup halen İstanbul yerli mallar pazarı alım satım müdür vekilliğinde bulun-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

ilâvemiz

Parasız (101 hadîs) ilâvemizin 3 üncü formasını bayilerimizden lûtfen isteyin

Bulgarlara Cevap

Notamız dün Bulgar hükûmetine verildi

Ankara 17 (B.D.) — Hükümetimiz tarafından kapatılan Türk Bulgar hududu hakkında birkaç gün önce Bulgarlar tarafından bir nota verildiği malumdur. Mezkûr notaya bugün hükümetimiz ce cevap verilmiş ve cevabî notamız Sofya elçiliğimiz tarafından

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Şam Radyosu intişarımızı haber verdi

Şam radyosu dün geceki neşri yatında Büyük Doğunun intişarını haber vermiş ve hararetli medih kelimeleriyle gazetemizi öğmüştür.

Karşılıklı müslümanlık alâkasının tabiî bir icabı gördüğümüz bu tezahüre teşekkürlerle mukabele ederiz.

Yeni Sovyet Notaları

İngiltere, Amerika, Fransaya dün verildi

Moskova 17 (AP) — Sovyet Dışişleri bakan muavini Andrei Gromyko bugün İngiltere, Birleşik Amerika ve Fransaya notalar tevdi etmiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Kabine değişiyor mu

Adalet, Ulaştırma, Ekonomi Bakanları ile Başbakan yardımcısı Samet Ağaoğlu çekilecekmiş

Ankarada Bakan olmak için rekabet müthiş!

Ankara 17 (B.D.) — İkinci Adnan Menderes hükümetinin istifasının bir gün meselesi olduğu etrafındaki şayialar Ankarada günün mevzuunu teşkil etmektedir. Millet vekillerinin bir çokları kabinede sandalye işgal edebilmek için azami gayret sarfetmektedirler.

Kabine tebeddülü taktirinde Adalet Bakanı Rüknettin Nasuhoğlu Ulaştırma Bakanı, Seyfi Kurtbek, Ekonomi Muhlis Ete ustta Başbakan yardımcısı Samet Agaoğlu mevkilerini kaybedecekleri buna mukabil Burdur Millet vekili Fethi Çekikbaşın Balıkesir millet vekili Sıtkı Yırcalının Konya millet vekili Remzi Biraltın hükümete girecekleri ısrarla söylenmektedir.

Menderes'in Başbakanlıta kalacağı muvakkat addedilmektedir.

Diğer taraftan halen iş başında bulunan hükümet vekâleten vekilliklerle idare edilen bu durum şimdiye kadar eşine rastlanmamış bir hususiyet arzetmektedir.

Halil Özyürükten açılan İçişleri Bakanlığına elan devlet bakanı Fevzi Lütfü Karaosmanoğlunan vekâlet etmesi ve onun da İsviçreye gitmesiyle gerek İçiş-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Dün Kurtluş cinayeti ile alâkalı olarak dinlenen ve tahliye edilen ölünün kardeşleri Mihal ve Eleni

Cinayet Salgını

Kurtuluş cinayeti ile alâkalı olarak yakalanan ölünün kardeşleri tahliye edildi. Öldürülen hırsızın kaatil olmadığı anlaşıldı

Esrar perdesi gittikçe koyulaşıyor

Kocamustafa paşada Sancaktaş mahallesinde bekçilik yapan Ali Osmn tarafından öldürülen gece hırsızı Mehmet Bayram hakkındaki tahkikatın adlî safhası savcı yardımcılarından Selman Yürük tarafından idare edilmete dir.

Bayramın evvelce yapıp kaçmağa muvaffak olduğu 4 hırsızlık vak'ası tespit edilmiştir. İlk zamanlarda Bayramın şarşambada öldürülen şoför Feridin de katili olduğu tahmin edilmişse de Feridin eşi Bayan İrfan,

(Devamı Sa. 3 Sü. 2)

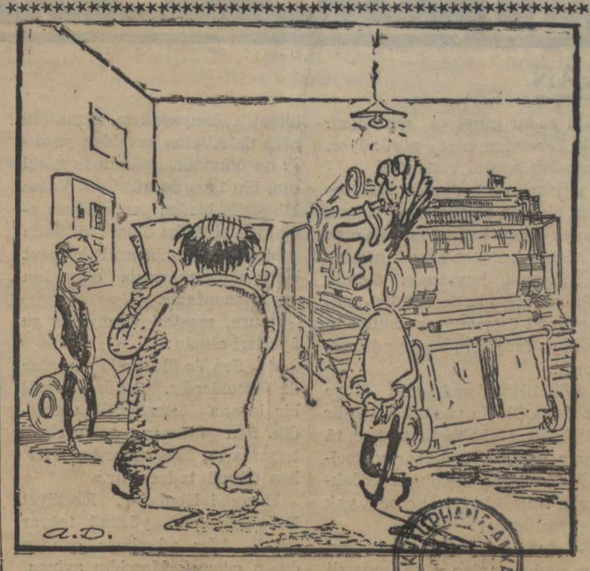

İdare müdürü — Patron resmî ilânlar bugün dört sütun
Gazete patronu — Öyle ise Samedin dört sütunu üç resmini koyun

İmam, Hatip okullarında!

Beklenen hasilenin alınması için tedris proğramının tesbiti lâzımgelmektedir.

Ankara 17 (B.D.) — Milli Eğitim Bakanlığının açtığı İmam Hatip okulları hâlâ istenilen randımanla tedrisata başlayamamıştır. Bu okullar için Bakanlık imkân veremiyecek derecede hoca tahsis edilen binalar tedrisata rap ve kullanışsız oluşu, tedris programının da bugüne kadar

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Muhalif-Muvafık

Necip Fazıl KISAKÜREK

Bir ordunun nasıl manevra yaptığını biliriz. Kendi içindeki kuvvetleri (kırmızı) ve (mavi) isimli iki kısma ayırır ve tamamiyle nazarî plânda birbiriyle çarpıştırır. Manevrada kırmızı veya mavi kuvvetin, gerçekten kırmızı veya mavi olmakta, hakikî birer şahsiyet belirtmekte zerre miktarı rolü olamaz.

İşte biz de particilik ve bundan doğma (muhalif) ve (muvafık) mefhumları, bir ordunun manevra bölünleri gibi basit bir izafilik ölçüsündeki başka ayırd edici hiç bir vasfmâlik olamamıştır. Halbuki manevrada bütün kıymet, bu izafi tefrikin ilerisine, ilerisindeki harekete aitken, particilikte bütün esas, tefrik unsurunun hakiki olmasında değilmidir? Manevrada, kırmızı veya mavi olmakta, (niçin) v (neden) yoktur. Fakat particilikte muhalif veya muvafık olabilmenin tek haysiyeti, sadece işin (niçin) ve (neden) indedir.

Meşrutiyet inkılâbına ait nefis bir hatıra anlatırlar:

«Yaşasın!» diye bağıran bir keçe külâhlıya sormuşlar:

— Kim yaşasın?

Cevap vermiş:

— Kim isterse o yaşasın! İster padişah efendimiz, ister hürriyet babamız!

İtimad ediniz ki, meşrutiyetten başlayan fiilî ve alenî particiliğimiz, Cumhuriyetin 28 inci yılına kadar, tam yarım asırdır, mahut keçe külâhlının belirttiği ruh seviyesinin üstüne çıkabilmiş değildir.

Teşhisimizin başlıca ispatı, çeyrek asırlık dâsitanî bir istibdattan sonra, C. H. P. nin, yerinden devrilir devrilmez, hayâsızca kullandığı ve nefsine kondurduğu (muhalif) sıfatıdır. C. H. P. için (muhalif) ne kelime?.. Bir yerde (flit) sıkılıp haşarat öldürülmeğe başlanınca, artık onlara muhalefet hakkı mı teveccüh eder? Bu memlekette herkes muhalif olabilir; fakat C. H. P. için muhalefet ebediyyen imkânsız!...

Böyle olmakla beraber, Demokrat Partinin sözüm ona muhalefette bulunduğu hengâmeden ve onun ilerisine ve gerisine doğru bütün devirlerden itibaren bizde muhalefet, en sığ, en basit, en kolay ve en ucuz cinsinden olmuştur. Tıpkı mavi kuvvetlerin bir eri gibi, bizde muhalif, sadece mavi olduğu için mavi, yani muhalif olduğu için muhalifitir. İşin hileli tarafiyle, yani (neden) ve (niçin) ile de hiç bir alâkası yoktur ve böyle giderse de olmıyacaktır.

Ortalık, fikir ve idrak sanatkârlariyle, hâdiselerin illet ve kaynaklarını araştırıcı kafa soylulariyle değil, tek çift oynayan particilik esnafiyle, kaba menfaat zanaatkârlariyle doludur; meydan onların tahakkümü altındadır ve böyle olması için masum ve mazlûm Türk milletine ait bazı hassalarının yaman şekilde istismarı bahis mevzuudur.

★

Ey, bir zamanlar hıristiyanlık tahtını, Bizans İmparatorluğunun kapısını kılıcıyle ikiye bölen ve Garp dünyasının iç hisarı Viyana önlerinde at oynatan, hem geldiği, hem gittiği, hem de niçin gelip neden gittiğini bilen büyük Türk milletinin bugünkü çocuğu!.. Sana, idrakini ve bağlı olduğun dünya görüşünün esaslarını unutturmak için asırlarca çalışmış ve hayli muvaffak olmuş bulunan köksüzlük cereyanı, bugün de ortalığı «tek mi, çift mi?» tarzında bir (muvafık - muhalif) oyuniyle kayırmakta ve seni bu oyuna getirmek için bilcümle numaralarını icra eylemektedir. İş ne şu, ne bu partide; ve itham ne şu, ne bu partiye ait.... Sadece ahmak ve haysiyetsiz (muhalif - muvafık) mefhumuna karşı...

Bu işi anladığın gündür ki, anlamadığın kalmıyacaktır.

SPOR

Adalet dünkü maçında Malmöye mağlup oldu: 2 - 1

Adalet - Malmö dün berbat bir hava ve devamlı bir yağmur altında Mithat paşa stadyomun da karşılaştılar tribünlerde ancak bin beş yüze yaklaşan seyirci kalabalığı vardı. Maç Adaletin 2-1 mağlubiyeti ile neticelendi.

Fakat adalet "galip sayılır, bu yolda mağlup„ mislini oyu -

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Yazının muharriri avukat Abdurrahman Şeref Lâaç

SAVCI!

Seni işe davet ediyorum!

Dostumuz Avukat Abdürrahman Şeref Laç'ın harikulâde hitabı

«Güzel» diye dünya avrat pazarlarından getirilmiş bir kaç kadın, İstanbulda, İstanbul Belediyesinin Gazinosunda çırılçıplak, anadan doğma soyularak meraklıların şehvet nazarlarına arzedildi.

Bu şehrâyini seyreden bütün İstanbul gazetelerinin çoğunda ittifak vardı:

«— Kadınların bütün mahrem yerleri ve hatları en ince teferruatlarına kadar meydanda idi. Çırılçıplak bir kadını görünce Havvâ anayı hatırladık...»

«— Erkekler, kadınların en mahrem hatlarını görünce ince ve kalın bir takım sesler çıkardılar...»

Vesaire... vesaire...

İmdi, işbu hal; hiç bir tevil ve su götürmez ki: Mahut çıplak kadınların alenen ve hayâsızca teşhirindeki hedef ve maksat, şehvettir; şehveti tahriktir! Ve tahrik edilen bir şehvet sayesinde para kazanmaktır!

Evvelâ: Türk Ceza Kanununda şu hükümler var:

«Alenen hayâsızca vazu harekette bulunanlar.... Altı ay dan bir seneye kadar hapsolunurlar. Madde: 419».

«Bir kimse edebe muhalif bir surette halka görünür veya bir

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

GÜNÜN ÖZÜ

★ Öldürülen Ürdün Kralı Abdullah'ın katli hakkında müthiş bir ifşamız var: Cinayete sebep, merhumun Türkiye seyahatı ve iddiaya göre burada İsrail Büyük Elçisi (Elia Sasson) la teması dır. Eğer doğru ise, muazzam siyasi hâdiselerin eşiğinde olduğumuza hükmedebiliriz.

★ Kabinede tadilât şayiaları yine piyasadadır. Fakat şayiaların devam ettiği müddetçe kabinenin sadece basını yalancı çıkarmak iddiasiyle yeminin muhafaza edilmesine intizar olunabilir.

★ Suiistimal, suiistimal... Şimdi de Sumerbank'ta... Yarın nerede olacak, bekliyelim! O kadar alıştık ki.

★ Çıplak kadın ticareti şimdi Türkiyede de bütün fecaatiyle revaçta. Bu bakımdan savcıyı harekete davet ediyoruz. Neticeyi merakla bekliyoruz.

Be. De.

Bir Müftü seçemedik

Yeşilada «Kıbrıs» hâlâ bizden bir müftü istiyor, fakat biz...

Ankara 17 (B.D.) — Kıbrıs Müslüman Türklerinin arzuları üzerine geçen yıl diyanet işleri başkanlığınca tayin edilen müftünün bir müddet evvel vazifesinden istifa ettiği malûmdur.

Ana vatandan gönderilen hakiki bir din aliminin kısa zamanda vazifesinden ayrılmak mecburi-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

1001 ÇERÇEVE — *Necip Fazıl KISAKÜREK*

Kahramanlar

UMUMİ helâ duvarlarının kitabet kahramanları ayarında bir sınıf, bilmem ki, bizim dünyamızdan başka bir yerde var mıdır? Bunlar insan oğluyla gölgesi arasındaki asgarî hayâ duygusunu bile zedelemiş ve sukutun (namütenahi) noktasını bulmuş nümunelerdir. Bir yandan Allaha, bir yandan vicdanlarına arzetmekte mahzur görmedikleri fezahati, sırf insanlar görmüyor ve kendilerini bilmiyor diye serbestçe işlerler. Yahut serbestliklerini ancak bu sayede bulurlar. Sonra da, helâ duvarlarındaki imzasız beyanatlarının hain ve mesuliyetsiz zevkini hür ve cesur adamlara mahsus tavır içinde taşırlar.

Bu misalin bir de aksi vardır:

Fazahat alenileştiği, içtimaileştiği, mâşerileştiği zaman, tek başına ve tek ferd olarak onun karşısına dikilip de:

— Durun! Uçuruma gidiyor sunuz!

Diye bağırmaktan korkanlar, vicdanlarının hak olan sesini, tıpkı umumî helâ duvarlarının kitabet kahramanları gibi, sahibi meçhul bir sefalet ibaresiyle içlerinin en mahrem noktasına kazıyıp gömerler ve taş çatlasa kendilerini belli etmezler. Yani Allahın evi olan kalblerini, hakkı içinde boğmak ve kokutmak noktasından helâ duvarlarına çevirirler.

Kurtuluş, ikincisi birincisinden biraz daha şeni olan helâ duvarları kahramanlığından kurtulmakta; hürriyetse, kalbi le dili ve eli arasında alenen hür olabilmekte...

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No. 3

Bu ilhamatı izah etmek isterim. İstanbuldan en son müfarakat edeceğim gün şeref-müsule *(kabul edilmeğe)* nail olmuştum. Bu esnada zat-i hazret-i padişahî, Boğaziçinde bulunan İngiliz zırhlılarını, saraya mütevecciih olan toplarını göstererek "görüyorsun, dedi, ben artık memleket ve milleti nasıl kurtarmak lâzımge leceğini tasavvurda tereddüte düçar oluyorum.,, Ve ellerini kaldırarak "İnşallah, millet mütenebbih ve müteyakkiz olur, bu vaziyet-i elîmeden gerek beni ve gerekse kendisini tahlis eder,, buyurmuşlardı. Bi naenlaeyh, mâruzatımda arzet mek istediğim, bu ifadei humayunlarıdır.

(Telgrafın devamı okunuyor:)

Dilhâh-ı mülkdârîlerinden mülhem azm ve iman ile vazife-i âcizanemde müdavim bu lunuyorum.

(Bu cümlenin mânası aynen şudur: Gönül arzunuzdan aldığım azm ve iman ile âci zane vazifemde devam ediyorum.)

NOT — *Havza'dan çekilen ve Büyük Millet Meclisinin ilk içtimaında okunan bu telgrafın bir suretini 24 eylûl 1335 tarihli İrade-i Milliye Gazetesi neşretmiştir. Orada telgrafın, yukarıda gösterdiğimiz son cümlesi:*

"İlka-yı mülkdarilerinden mülhem azm ve iman ile vazife-i âcizanemde müdavim bu lunuyorum.,,

Şeklindedir. Bu cümlenin ise mânası aynen şudur: Bana ilka ettiğiniz, yani aşıladığınız fikirden aldığım azm ve iman ile âcizane vazifemde devam ediyorum. Mecliste okunan telgraf suretile, o tarihten 7 ay evvel İrade-i Milliye gazetesinde çıkan suret arasındaki bu küçük farkı belirtiriz.

Millet baştan aşağı uyanık olup istiklâl-i devlet ve milleti ve hukuk-u aliye-i saltanat ve hilâfeti teyid için kavi bir azım ve iman ile mücehhez bulunuyor. İstanbulda iken milletin bu kadar kuvvetli ve az vakitte felâketlerden bu derece müteyakkız olduğunu tahayyül edemezdim.

Telgraftan sonra İngilizlerin tesiriyle nasıl azil olunduğunun bu azilden padişah ve sadrıazamın haberdar olduğunun nakli ve bu mevzuda girişilen muhaberelerin okunması, nihayet istifa ettiğinin beyanı..)

Fuat bey (Çorum) — fedakârlığının en mühim noktası bu değil mi arkadaşlar?

Mustafa Kemal Paşa (devamla) — Birinci sahifeye ait olan maruzatım hitam bulmuştur. Arkadaşlar! Fakat zannediyorum, fazla yora-

cak; ufak bir teneffüsten sonra devam etmek istiyorum.

Fazıl paşa (Burgaz) — Siz yoruluyorsunuz. Fakat biz dinlemekle mütelezziz oluyoruz.

Muvakkat reis bey — beş dakika istirahat!

(Birinci celseye nihayet verilmiştir.)

(Devamı var)

FIKRA

Bir iflâs karşısında

İstanbulda bir garson kursu açılmış da ona yazılanlar arasında Kolej mezunu bir genç kız, bir çok da Üniversite mezunu varmış... Gazeteler bu haberi vermek vesilesiyle münevver işsizliği mevzuunu yine ele alıyor, maarifimizin lise sisteminden ziyade meslek mekteplerî sistemine göre ayarlanması lüzumunu müdafaa ediyorlar. Bu müdafaayı yapanlar güzel bir heyecan içinde konuşuyorlar da... Sade arada bir şey unutuluyor: Meslek mektepleri açmak dâvası bundan sonra ele alınacak bir keyfiyet değildir; uzun seneler önce ele alınmış, derecelri muhtelif pek çok san'at mektebi ve enstitüsü vücuda getirilmiş, bunları idare için de Maarif Vekâletinde bir umum müdürlük, sonra bir müsteşarlık kurulmuş, velhasıl teşkilât büyüdükçe büyüyerek bu işe seneler senesi mikdarı gittikçe artan milyonlar harcanmıştır

Kaç milyon harcanmış ve bu milyonlardan hangi neticeler alınmıştır? Son Milli Eğitim Şurası bakanı iş başına gelinceye kadar müsteşarlık şeklini muhafaza eden bu teşkilâtın neye mal olduğunu anlamak için, geçmiş yılların maarif bütçelerini tetkik etmek kâfidir. Bir esasa dayansın, dayanmasın, uzun konuşmak ve parlak lâf etmek de güç bir şey olmadığından, bu işin yıllarca başında kalanlar şatafatlı raporlar vererek takdirlere teb riklere hak iddia edebilirler. Maalesef henüz yazılmamış olan bu raporlara intizaren, ben bu mütevazi köşemde sadece kendi dar ufkuma uygun bir şeyi kaydedip hükmümü ondan çıkaracağım;.

Kandillideki evimde kısmen çöken bir tavanı sıvatmak için, kırılmış üç camı takdırmak için, birdenbire susuveren radyoyu dile getirmek için, nihayet bir sobanın yeri değişerek yeniden kurulması için günlerce ve günlerce tetkikat, araştırma, gayret ve hattâ rica gerekli oldu. Esefle söyliyeyim ki, elde edilen netice de pek parlak değildir:

Radyo yeniden sustu ve tavan şimdiden çatlamağa başladı.

Hal bu olunca, bana şimdiye kadar mesleki ve teknik tedrisat umum müdürlüğü, müsteşarlığı yüksek teşkilâtı ve falanı ve filanı boşuna dönmüş bir çark gibi geliyor.

Nahid Sırrı ÖRİK

PIRILTILAR

Merhamet

İslâmiyette merhamet hissini az ve şiddeti çok bulan nasipsizlere, büyük bir velinin:

— Yarabbi, öldükten sonra benim vücudumu o kadar büyüt ki, cehennemini yalnız ben doldurayım; başka kullarına orada yer kalmasın!

Şeklindeki duasını söylemeğe ne lüzum var? Bu nasipsizlerin kalpleri düğümlüdür; onlara hiç bir tesir işlemez.

İslâmiyette merhametin hudutsuzluğunu şundan anlayınız:

Oğluna niçin bu kadar şiddet gösterdiğini soranlara hilafetin tacı Ömer, şu cevabı verdi:

— Merhametimden...

MUTASAVVIF

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü:
Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

Abone: Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışariya bir misli)

İLÂN:
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

Din ve İlim Bahisleri

MANEVİYAT BUHRANI

YAZAN: **Ord. Prof. Ali Fuat Başgil**

Dünyamız boğucu bir buhran içindedir. Milletler muztarip, milletler içindeki ferdler muztarip; genç, yaşlı, fakir, zengin, hemen herkes bu günden yarının endişesile üzgün... Gerçi bu, yeni bir devrimize mahsus değildir İnsanlar daima acı ve ıstırap çekmişlerdir. Istırap, beşerin duyma ve anlama imtiyazının bir fidyesidir. İnsan oğlu doğar, ağlar, yaşar, ağlar. Gözyaşını ancak ölüm merhemi dindirir' Bunun içindir ki, yeryüzünde mutlak bir huzur ve sükûn köşesi ararsak, bunu yalnız mezarda buluruz.

Fakat bu günün buhranı, bundan evvelki hiç bir devirde kıyaslanamıyacak şekilde ıstıraplı ve umumidir; siyasî, iktisadî, içtimaî, fikrî bütün hayat sahalarını kaplamış ve nefes alacak yer bırakmamıştır. Biraz yükselip hayvanlıktan sıyrılan bir insan için, bu gün rahatça yaşama imkânı hemen hemen kalmamıştır. Zavallı halkımız! Uyuşturucu maddelerin istihlâkindeki görülmedik artışı; intiharların, tüyler ürpertici bir fecaatte işlenen cinayetlerin, tiksindirici bir çirkinlikteki cürümlerin duyulmadık bir hadde çıkması kargışında ürküyor ve kendi kendine «Nereye gidiyoruz?» diye soruyor! Zabıtayı ve kanunları ithama ediyor. Bilmiyor ki, Türkiye nüfusunun bir yarısını öbür yarısı üstüne polis ve jandarma yapsanız ve her vatandaşa bir jandarma katsanız, eski tercüme kanunlar yerine bu defa Amerikadan kopye edip kanun koysanız da bu, yine böyle olacak ve ıstırap dinmiyecektir.

Bu hal yalnız mevzii mahiyette umumî ve Türkiyeye mahsus değil, cihanşümuldür. Bu gün hemen her memleket, az çok farklarla, aynı buhranın doğurduğu ıstırabı çekmektedir. Geçen yazın başdan başa Fransayı dolaştım, İngiltereye gittim. Gördüm ki, oralarda da insanlar aynı derdin acılarile kıvranmaktadır. Hattâ milletler arasındaki bir türlü bitmek tükenmek bilmiyen huzursuzluk ve düşmanlıklar da, netice itibariyle, yine o derdin ârâzı olmaktan başka bir şey değildir.

Hulâsa, ıstırap umumi ve cihanşümuldür. Ve bu bir vâkıadır. Bunu hepimiz hissediyor, hattâ bilfiil yaşıyoruz. Fakat sebeblerini bilmediğiniz yahut da ha doğrusu, bilmek istemediğimiz için ıstırabın izalesi çarelerini, beyhude yere, çare olmıyan şeylerde, meselâ, iktisadi kalkınma plânlarında arıyoruz. Parti programlarına, devlet adamlarının resmî nutuklarına dikkat ediniz! Hep iktisadi işlemler ve memleketi servet ve refaha kavuşturacaklarından bahsetmekte ve yaptıkları iktisadî teşebbüslerle öğünmektedirler. Cemiyet hayatına böyle tek cepheden bakış, yirmibeş asır neslinde Marks'ın Materyalist felsefesinin bir yadigârıdır. Ben burada bu felsefeyi münakaşa edecek değilim. Yalnız şuna kanîim ki, ıstırabın ana kaynağı iktisadi değildir. İnsanı ve insanlardan mürekkep olan milletleri yalnız iktisadî varlık tatmin etmiyor. Et mediğinin delili, bu gün bu varlığın en yüksek noktalarına ulaşmış milletlerin tatmin edilmiş olmaktan uzak bulunmasıdır. Şüphe yok ki, maddi yaşama şartlarının iyileşmesi ve refah imkânlarının genişlemesi insanca yaşamak için şarttır. Maddi sefalet, ahlâkî redaete götürür. Yoksul ve perişan bir memlekette ilim, sanat, hattâ ahlâkın bile yerleşip kök tutmasına imkân yoktur. Medeniyet ve terakki, gelişmek için refahlı bir muhit ve iklim ister. Bu bir hakikattir. Onu inkâr etmek bedahate göz yummaktır. Yalnız, mesele şuradadır ki, iktisadi hayat seviyesinin yükselmesi, bir memleketetin rahata kavuşması için ilk ve tek şart mıdır? Bunu zannetmiyorum. Bence servet ve refah uslu oturup mesut yaşamanın müteaddit şartlarından yalnız biridir, fakat ilk ve kâfi şartı değildir. Eğer kâfi olsaydı, refah ve konfora ermiş olanların hepsini mesut görmemiz lâzım gelirdi. Bilâkis, saadet nimetinden mahrum olup ıstırabı çeken bedbahtların çoğunu bunlar arasında görüyoruz.

★

Uzatmıyalım! buhran ve doğurduğu ıstırabın sebepleri mânevidir. İlâcı da mâneviyattır Bu buhran, zannedildiği gibi, gelip geçici bir şey değildir. Bilâkis, hayatın temellerindeki sarsıntıdan ve derin bir muvazenesizlikten neş'et etmektedir. Binaenaleyh ilâcı maddi olamaz. Siyasi ve iktisadi tedbir ve plânlarla yatıştırılamaz. Evlâdını kaybeden bir annenin iç sızısını hekimin hapı dindiremez. Devrimizin insanları, yaşamak için elzem olan, bir şey kaybetmişlerdir. Onlarda hayati ehemmiyette bir şey eksik: Mâneviyat ve ruh disiplini...

Çektiğimiz ve daha çekeceğimiz ıstırapların ana kaynağı bu eksikliktir. Beşerî tabiatın ele manter muvazenesi bozulduğu zaman, mânevî varlığın tabiî ve lâyezal hakları inkâr edilip çekindiği zaman, insanlığın gayesi ve mukadderatı üzerinde düşünülmeğe lüzum görülmediği zaman her devirde ve her yerde insanlar aynı ıstırapları çekmiş ve daima çekeceklerdir.

★

Tabip, dikkat et! İçimin sızısı, kaybettiğim imanımın boş kalan yerinden geliyor. Muktedirsen bana imanımı ver ve beni, mahrum olduğum iç disiplinine kavuşturun! Başka ilâç istemem!

ISTANBUL

Gangsterler, randevucular

Meşhur randevucu Naciye Üren'in evini müfettişler basmış

Beyoğlunda Balo sokağında randevuculuk yapan Naciye Üren dün sabaha karşı Beyoğlu Emniyet Amirliğine telefon ederek, evinin gangasterler tarafından basıldığını söylemiştir. Bunun üzerine zabıta, derhal harekete geçerek, jandarma ve polisten mürekkep on kişilik bir ekibi mezkûr yere göndermiştir. Evde yapılan araştırmada Haçik Kâtipoğlu, Muhittin Kiper ve Ahmet isiminde üç şahıs yakalanarak üstleri aranmış fakat hiç bir şey bulunamamıştır.

Biraz sonra polis tarafından evin diğer odalarını araken bir kapının arkasında 1 tabanca ile iki bıçağa tesadüf edilmiştir. Zabıta silâh ve bıçakları müsadere ederek gangaster taslaklarının Kurtuluş cinayeti ile bir ilişiklikleri olup olmadığı hakkında tahkikata başlamıştır.

Ticaret Odesının yeni çalışma sistemi

Ticaret ve Sanayi Odası umumi Katibi Zeki Zeybekoğlu dün saat 12,30 da bir basın toplantısı yaparak gazetecilere odanın çalışma programı üzerinde izahat vermiştir.

Buna göre, yeni Ticaret ve Sanayi Odası yarından itibaren beş komisyon halinde çalışacaktır.

Bundan başka bir neşriyat servisi kurulması da düşünülmektedir.

Ticaret kanununda değişiklik yapılacak

Halihazırda meriyette olan ticaret kanununda bazı tadilât yapılacaktır. Hükumet bu hususta ki çalışmalarına hız vermiştir.

İspanya ile İsraile tuz ihraç ettik

Japonya ve İsrail, Tekel İdaresiyle bir anlaşma yaparak, 85 milyon kilo tuz satın almıştır.

Filistin meyva istiyor

Filistin firmaları memleketimizden bol miktarda kuru meyva istemektedirler. Taleplerin bir kısmı kobul edilmiştir.

GÖZÜME DEGDİKÇE

Mahût Kuş !

Falih Rıfkı Atay, C. H. P. sal tanatının inkirazından sonra, Ulus'un devamlı malı olmaktan, gündelik matbuatın müşterek malı olmak mertebesine çıktı veya düştü.

Mevzu kıtlığına düşünce, Nima) dan bir parça alıp da onu günümüzün nesrine uyduruyor, yahut «bir küfe portakalın için de üç tanesi çürük çıkarsa, çürükleri mi ayırıp atmalı, yoksa küfeyi mi denize boşaltmalı, bunlardan hangisi yapılırsa irtica ve hangisi yapılmazsa terakki hamlesi olur?» gibi hayati ehemmiyeti olan mevzulara el atıyor. Böylece topluluğu kara taassubun irtica isteklerine âlet olmaktan (!) koruyor!

Harici siyaset ve dahili idare işlerinde olduğu kadar dil, din, terakki, irtica gibi mevzuların geniş meydanında zamanın gidişine göre sağa hücum ederek, son cepheyi koruyan bu kalem süvarisinin sıçrayışları kadar, gerileyişleri mezbuhça hücumlardır.

İşte bir satırları:

«Bağımsız ilim dilliği etmiyen Türkçe...»

(Lik) edatının nerelerde kullanıldığını ve mânâ üzerinde hangi ifadeye memur olduğunu kavrayamadım. Bu lûgati bilecek ne bir Türk, ne de herhangi bir insan şivesi vardır.

İkinci bir şartları:

«Dil inkilâbı olmuştur. Dil irticaı, şeriat irticaından da imkânsız bir şeydir.»

Akıcı hayata nüfuz şöyle dursun, samimiyetsiz Atay'ın hususî konuşma ve mektup ifadesine bile yerleşememiş bir yama inkilâbı hakkında bu hükmü vermekse. cihanda ancak iki şahsa yakışır: Biri Falih Rıfkı Atay, öbürü de başını kumlara sokup kimsenin kendini görmediğine ve etrafın yalnız gördüğünde ibaret olduğuna inanan mahut kuş!..

Kelâmcı

yurt

Bakanlığın bir hatası

Tokatta verem pavyonu olmadığı anlaşılıyor.

Tokat 17 (B. D.) Sağlık Bakanlığınca radyo ile açıklanan rakamlar ve bildirilen yerler arasında Tokatta yirmi yataklı bir verem pavyonunun mevcudiyetinden bahsedilmiştir. Sağlık Bakanlığı her ne kadar Tokatta da veremli hastaların tedavisi için böyle bir pavyonun ihdas edildigini bildirmekte ise de bugün için Tokatta ne böyle bir pavyon ve ne de devlet hastahanesinde veremli hastalara tahsis edilmiş tek bir yatak mevcut değildir.

Suriyeden kaçak eşya getiren iki talebe yakalandı

Ankara 17 (T.H.A.) — Bir müddet evvel İstanbuldan pasaportla Suriyeye giden Işık lisesi onuncu sınıf talebelerinden Hasan Kazankala ile Tophane Erkek Sanat Enstitüsü son sınıf talebelerinden Kemal Öz memleketimeze avdetlerinde kaçak olarak getirdikleri dört bavul eşya ile Ankara garına geldikleri sırada Emniyet İkinci Şube memurları tarafından suç üstünde yakalanmışlardır.

Kaçak eşyalar müsadere edilerek sahıklar hakkında takibata geçilmiştir.

Yabancı dil devlet imtihanları

Ankara 17 (T.H.A.) — Muhtelif devlet dairelerinde çalışmakta olan memurlar için tertip edilmiş olan yabancı dil imtihanlarına 19 kasım gününden itibaren Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde başlanacaktır.

İmtihanlar yazılı ve sözlü olmak üzere iki şekilde cereyan edecektir. 19 kasım günü Almanca, 20 kasım Fransızca, 21 kasım günü ise İngilizce imtihanı yapılacaktır.

Parşütçü erlerin diplomaları

İzmir 17 (A.A.) — Gazi Emir de açılmış bulunan komando paraşütçü kursuna iştirak eden 108 kahraman erimize dün parlak bir törenle diplomaları verilmiştir.

Beni İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 3

Babaları Yâkup, Allahın yolunda ve büyük ceddi Hazreti İbrahim'in dininde, kıl kadar şaşmadan ihtiyarlamaktadır.

İlk göz ağrısı, ve sevgili karısı Rahil de neredeyse gençliğe veda edecek, fakat hâlâ Allah kendisine bir evlâd vermiş değildir.

Bu Allahın takdiridir. Kısmanmakla, rekabetle halledilecek mesele değildir.

Anlıyor ve Allahına tevecüh ediyor:

— Rabbim, diyor, Sen kadiri mutlaksın. İstersen neler olmaz? Bana da bir evlâd vermez misin?

Allah, âlemlerin rabbi olan Büyük Allah, yalnız kendisinden istiyen kuluna neyi vermez ki? İlâhî irade ve oluş:

Rahil bir erkek evlât doğurmuştur:

Yûsuf:

On bir erkek evlâdın en güzeli.

Ana, baba âlemlerin Rabbına hamd için secdeye kapanıyorlar

Bu öyle bir saadet öyle bir lezzet, öyle bir ilâhî lütûf ki, her ikisi de Allaha ne kadar şükretseler az buluyorlar.

Yine seneler geçiyor...

Yâkup, artık ihtiyar denilecek çağa girmiştir.

Dünyanın her türlü lezzet ve nimetlerini tatmıştır.

Tam on bir erkek evlâd, kadınlar ve cariyeler, mal ve mülkün de haddi hesabı yok.

Fakat içinde hiç durmayan bir sızı, daima kanayan bir gizli yara var: Anası ve kardeşi

Onlar, doğduğu topraklarda, Kenan ilinde kendisinden uzak ve ayrı yaşıyorlar.

Onların sağ olduklarını biliyor. Fakat hepsi bu kadar. Hasret, yüreğini dağlıyor.

Karar: Doğduğu topraklara, dönecek, anasını ve kardeşini görecek ve son günlerini orada geçirecek!

Ya kardesi Ays?

O, hâlâ kendisine düşman ise?

Ya, yine fenalık yapmağa kalkarsa?

Ne olursa olsun. Allahın takdirine karşı bundan fazla tedbir olmaz. Her hüküm Allahındır.

Kalktı. Hazırlandı. Karılarını ve çocuklarını önüne kattı. Mallarını develere yükledi. Davarlarını sürdü. Paralarını heybelere doldurdu ve Kenan ilinin yolunu tuttu.

★

İsrail, gece Allaha giden Yakup, Kenan ilinden gizlice kaçtıktan sonra kardeşi Ays, bu firara sebebiyet verdiği için büyük pişmanlık duymuş ve son derece üzülmüştür.

Gece gündüz ağlıyor...

Fakat ağlamak para etmeyince, derdini avutmak için, kendisini avcılığa veriyor.

Dere tepe, avare geziyor.

★

Şam yolundan bu tarafa gelen bu kafile ne ola acep? Çoluk, çocuk, kadın erkek.. Koyunlar, develer, sığırlar?

Yüklü, derli toplu koca bir kervan?

Kim bunlar böyle?

Adamlariyle avlanmakta olan Ays, kervanı görünce duruyor, adamlarından iki atlıya emir veriyor:

— Koşun, şu karşıdan gelenlerin kim olduğunu öğrenin ve bana haber getirin.

Koşuyorlar, kervanın önüne geçiyorlar.

İhtiyar Yâkup telâştadır.

— Bu gelenler, mutlaka kardeşim Ays'ın adamlarıdır. Benim görünmem doğru değil.

Diyor ve davarlarının arasına saklanıyor. Adamlarına da şu emri veriyor:

— Gelenler size sual sorarlarsa şöyle söyleyin. Hakikaten gelenler soruyorlar:

— Bu kervan nereden geliyor, bu koyunlar ve davarlar kimindir?

Yakubun adamları onun talimatına göre cevap veriyorlar:

— Bu kervan Şamdan geliyor. Bu koyunlar, bu davarlar bu mal ve mülk Ays'ın, Şamda bulunan Yâkup adlı kölenindir!

Yaaa!

Gelenler derhal geriye dönüyorlar ve aldıkları cevabı Ays'a bildiriyorlar. Ays ağlıyor ve diyor ki:

— Yâkup, Ays'ın kölesi mi? Allah o günü bana göstermesin!

Göz yaşı ve nedamet!

Sonra içten gelen itiraf!

— Yâkup benim canım, ciğerim büyük kardeşimdir. Ve bizim devletimizdir.

Biraz duruyor.

Gözlerinin yaşını siliyor.

Ve karşıdan gelen kervana bakıyor.

Kervan olduğu yerde durmuştur.

Ays, yerinden kalkıyor, koşa koşa kervana yanaşıyor!

Koşa koşa gelen, yüzünden, gözünden kan terler akan bu adam kim?

Kervanın adamları merak, heyecan ve korku içindedirler.

Yâkup, sığırların arasına sinmiş, kalmıştır.

Ortalıkta ufak bir çıt bile yok.

Herkes susuyor.

Telâşla gelen adam, heyecanla soruyor:

— Yâkup nerede?

Cevap yok.

— Çabuk söyleyin? Neredeo, onun yüzünü bana gösterin çabuk?

Kimsede söz söyliyecek cesaret yok.

Söylememek için de emir almış bulunuyorlar. ve susuyorlar...

Gelen adam büsbütün telâşve heyecan içindedir.

Ağlıyarak feryad ediyor:

— Benim gözümün nuru. Yâkup nerede, gösterin onu bana?

Kimsenin cevap vermesine lüzum ve mahal kalmadan, Yâkup ortaya çıkmıştır.

— Buradayım. Burada benim aziz kardeşim.

İki kardeş birbirlerine sarılmışlardır. Hıçkıra hıçkıra ağlıyorlar. Ve o acı, uzun hasret, bir anda göz yaşı halinde erimiş ve akmıştır.

Çok ihtiyar ana da, evlâdına kavuşmuştur. İki kardeş baba toprağında son günlerini saadet içinde geçirivorlar.

(Devamı var)

NOKTA

Kim kimi ?

Zafer gazetesi, vaktiyle Nâzım Hikmeti değerlendirdi diye (Ulus) tan Peyami Sefanın kovulmasını teklif ediyor. Peyami Sefa ise:

"— Ben Nâzım Hikmeti değerlendirmedim,, hattâ affı için imza topladıkları zaman imza atmayanlardan birisi de benim.,,

Buyurmuş...

Peyami Sefa haklı... Ama bu sefer de imza atmadı diye (Ulus) tan kovulması lâzım.. Zira (Ulus) çular, mahut af isteğini bir baştan bir başa imzalamışlardı...

Ömer Öztürkmen

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Kaif OGAN Tefrika: 3

Ömer o derece kendisinden geçmişti ki, efendisine bağlılığı ona hayat kadar ölümün de bir mukadder olduğunu unutturmuştu. Akıl ve iradenin, azmi ve cesaretin şahıslanmış timsali olan Ömere artık hisleri ve istırabı hâkim bulunuyordu. Tehditlerine devam eyleyordu. Ebu Bekir, vaziyeti kavradı. Fakat derhal müdahalede bulunmadı. Hemen; Resulün yatmakta bulunduğu kızı Ayşenin odasına koştu. Onun her şeyden evvel ilk vazifesi, hayatında daima aziz ve tazim eylediği Peygamberine ve üstün arkadaşına son hürmet vazifesini yerine getirmek idi.

Resullerin Fahri, sevgili zevcesinin odasında, üzerlerine renkli ve çizgili bir ihram örtülmüş olarak, yatıyorlardı. Peygamber, mematında da hayatındaki kadar güzel ve muhteşem idi. Tebessüm eder görünüyor, yaşadığı hissini veriyordu.

Allahın vicdaniyet dinini talim, ahlâkın faziletlerini tamamlamak üzere her asrın bütün insanlarına rahmet olarak gönderdiği Resulü hayatında olduğu gibi mematında da Allahın rahmetlerini ümmetine ve bütün insanlara fevç fevç saçar görünüyordu.

Ebu Bekir mukaddes ölüye yaklaştı. Nurlu yüzünü örten örtüyü açtı. Muhabbetin tâzime, tâzimin muhabbete kadar yükseldiği bir üstün bağlılıkla dudaklarını iki gözlerinin arasına yaklaştırıp öptü::

— Sen, dedi; benim için anam dan ve babamdan daha kıymetli ve azizsin! Artık bir ikinci defa ğa ve hemen her defasında onun gösterdiği yolu tutmağa mecbur olurdu.

Cesinin odasında, üzerlerine bur olurdu.

Ebubekir gelip yetişince, topluluğun gözleri ona dikildi. Ömer farkında bile değildi. Tehditlerine devam eyleyordu. Ebu Bekir, vaziyeti kavradı. Fakat derhal müdahalede bulunmadı. Hemen; Resulün yatmakta bulunduğu kızı Ayşenin odasına koştu. Onun her şeyden evvel ilk vazifesi, hayatında daima aziz ve tazim eylediği Peygamberine ve üstün arkadaşına son hürmet vazifesini yerine getirmek idi.

Ebubekir gelip yetişince, topluluğun gözleri ona dikildi. Ömer farkında bile değildi. Tehditlerine devam eyleyordu. Ebu Bekir, vaziyeti kavradı. Fakat derhal müdahalede bulunmadı. Hemen; Resulün yatmakta bulunduğu kızı Ayşenin odasına koştu. Onun her şeyden evvel ilk vazifesi, hayatında daima aziz ve tazim eylediği Peygamberine ve üstün arkadaşına son hürmet vazifesini yerine getirmek idi.

Resullerin Fahri, sevgili zevcesinin odasında, üzerlerine renkli ve çizgili bir ihram örtülmüş olarak, yatıyorlardı. Peygamber, mematında da hayatındaki kadar güzel ve muhteşem idi. Tebessüm eder görünüyor, yaşadığı hissini veriyordu.

Allahın vicdaniyet dinini talim, ahlâkın faziletlerini tamamlamak üzere her asrın bütün insanlarına rahmet olarak gönderdiği Resulü hayatında olduğu gibi mematında da Allahın rahmetlerini ümmetine ve bütün insanlara fevç fevç saçar görünüyordu.

Ebu Bekir mukaddes ölüye yaklaştı. Nurlu yüzünü örten örtüyü açtı. Muhabbetin tâzime, tâzimin muhabbete kadar yükseldiği bir üstün bağlılıkla dudaklarını iki gözlerinin arasına yaklaştırıp öptü::

— Sen, dedi; benim için anam dan ve babamdan daha kıymetli ve azizsin! Artık bir ikinci defa ölümü tadmıyacaksın. Senin ölümün de Allahın evvelden yazdığı bir ölümdür. Sağlığında güzel din, ölü iken de güzelsin. Vakıa ölümünle bizden yarılıyorsun ama, hiç birinciyi ölümü bütününden ayırmadı gibi seni de mevt bizim Peygambermiz olmaktan ayırmamaktadır.

Sonra, mealini verdiğimiz şu âyetleri okudu:

«— Sen de öleceksin ve onlar da öleceklerdir. Senden evvel bir insana ölümsüzlük vermedik. Sen ölürsen onlar ebedî hayatta mı kalacaklardır? Herkes ölümü tadacaktır.»

Hazret-i Ebubekir, Ebediyet Bayraktarının yüzünü tekrar örttü. Ağır adımlarla odadan dışarı çıkarak Mescidin avlusuna geldi. Ömer, eski durumunda ve korkutucu sözlerine devamda... Ebubekir Ömer'in yanına gitti ve onu sükûnete davet etti:

— Sâkin ol, ya Ömer, kendine gel!.. Beni dinle!

Ömer bu sözleri duymadı bile... O kadar coşmuş ve kendinden geçmişti ki, kulağına hiç bir şey girmiyordu. Ne sözlerine son verebiliyor, ne de kılıcını kınına sokuyordu. Ebubekir onunla daha fazla uğraşmadı. Topluluğa döndü kendisi de söz söylemek istediğini bir işaretle bildirdi.

Âni bir dikkat... Herkes ihtiyarsızca Ebubekir'e dönmüş, onun söyliyeceklerini bekliyordu. Bir an için, Ömer'in saldığı dehşetten kurtulmuşlardı.

Cemaatın sükûnet ve dikkati, Ömer'i duraklattı. O da dinlemeğe hazırlandı. Ebubekir ağır ağır hutbesine başladı:

— Şahadet der ve inanırım ki, Allah birdir. Ve o tekdir, birdir. Şerik ve naziri yoktur. Yine şahadet eder ve tasdik eylerim ki, Efendimiz onun kulu ve Resulüdür. Ona nazil olan Kitaba, O'nun teşrii eylediği dine, onun tahdis eylediği hadise, ve O'nun söylediği her söze inanır ve onları doğrularım! Muhakkak ki, Allah, apaçık (Hak) dır. Ey nâs, her kim Peygambere kulluk ediyor ve ona tapıyorsa, katiyen bilsin ki, Peygamber ölmüştür Kim Allaha kulluk ediyor ve O'na tapıyorsa, yine bilsin ki, Allah mutlaka diridir ve asla ölmez.

Peygamber, bir Resülden başka bir şey değildir. Eğer vefat eder ve ya katlolunursa siz geriye döner ve irtidat mı edersiniz? Geriye dönmekle Allaha zarar verilmiş olmaz.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvim.

Hicri		Rumi	
1371	18	1367	
Safer 18		Kasım Gün 322	

Kasım 1951 Pazar

	Vasati	Ezani
Sabah	06 49	01 59
Öğle	11 59	07 09
İkindi	14 33	09 44
Akşam	16 49	12 00
Yatsı	18 24	01 35
İmsak	05 08	12 18

Kral Abdullah niçin öldürüldü

(Baş tarafı 1. incide)

nim! Babam Ankaradadır! Binaenaleyh benim emirlerimin infazı zaruridir!» cevabiyle Başbakanı huzurundan kovmak mecburiyetinde kalmıştır. Hâdisenin vukuundan bir saat sonra, Veliaht, İngilterenin Amman Elçisi tarafından ziyaret edildi. Ziyaret esnasında Elçi, hiçbir mukaddemeye lüzum görmeden Veliahttan, Semir Paşanın Şam'a gitmesi hususunda ısrar etmemesini talep edince, bu acaip talebe karşılık olarak: «Bu Ürdünün dahilî bir dvasıdır. Bir Elçi olarak bu işe müdahaleniz hiçbir bakımdan doğru değildir! Tek lifiniz aynı zamanda Ürdünün dahilî işlerine müdahaledir! Memleketimde istediğim icraatı yapmakta serbestim!» cevabını vermiş, buna rağmen Elçi ısrarından vazgeçmeyince, ayağa kalkan Veliaht ziyaretin bittiğine işaret etmiştir. Bu jestin Elçi üzerinde hiçbir tesiri görülmemiş, tekrar asabileşen Veliaht, adamlarına: «Elçi hazretlerine kapıyı gösterin» emrini vermek mecburiyetinde kalmıştır. Ankarada bulunan Kral Abdullah'a telefonla vaziyet bildirildi. Merhum, telefon edildiği vakit, Mısır sefaretinin şerefine tertiplediği akşam yemeğindeydi. Ziyafette mevcut misafirler telefon konuşmasından sonra, konuşma mevzuuna muttali olmamalarına rağmen, merhumun üzücü bir haberle karşılaştığını zahirî teessüründen, kolayca anladılar. Sorulan suallere hiç cevap vermedi. Konuşma esnasında Başbakan Semir Paşaya, veklete küçük oğlu Emir Naif'in getirilmesi emrini verdi. Vaziyetten son derece müteessir olan Veliaht Tallâl Ürdünü terkederek Lübnana geldi ve istirahat maksadiyle bir otele çekildi. Bir kaç gün sonra Ürdüne dönen Kral Abdullah Veliahtı tekrar Ürdüne davet etti. Veliaht bu davete icabet etmeyince bizzat Kral, beraberinde Irak Kral Naibi Emir Abdülillâh olduğu halde bir gün için Beyruta gelerek oğlu ile görüştü. Kral Abdullahın avdetini müteakip Veliahtın deli olduğu şayiası dolaşmaya başladı. Tallâl'ı tanımıyanlar şayialara inanmadılar değil.. İnaondılar.

Fakat onu tanıyanlar?.. Bizzat ben Lübnan'ı Müslüman kızlar cemiyetinin tertipliediği bir hayır toplantısına veliahtı davete gi - den heyetler beraber vaki olan görüşmemize şayiaların ne kadar asılsız olduğunu hayretle müşahade ettim.

Türkiye seyahtinin Kıral Abdullahın öldürülmesinde bariz bir rolü olduğu, bir hakikattir.

Kıral Abdullah İstanbulda, eskiden tanıdığı İsrailin Ankara elçisi İlyas Sasonla yapmış olduğ gizig örüşmede İsraille Ürdün arasında sulh muahedesinin yapılmasını kararlaştırdı. Ve bu karar onun idam hükmü oldu.

Ankaradan Ürdüne dönen Kıral Abdullah İsraille sulh yapılması için yalnız olarak teşebbüse cesaret edemediğinden yardımcılar bulmak gayesiyle sabık Lübnan başbakanı Riad-El-Sulhu Ammana davet etti.

Davete icabedet eden Riad-El-Sulh, Ammanı terketmeden 16 Temmuz 1951 pazartesi günü saat 17 de milliyetçi araplar tarafından katledildi.

Riad-El-Sulhun katili kıralla cereyan eden görüşmelerde konuşulan mevzuun anlaşılmasına imkân vermedi.

İlk yazımızda tebarüz etirdiğimiz gibi Araplar Filistin harbini kaybedince bütün emelleri ni, tatbik etmekte oldukları iktisadî boykota bağlamışlardı. Böylece İsraille sulh muahedesi yapmayı kararlaştıran Kral Abdullah, Filistin harbinde olduğu gibi iktisadî boykot mevzuunda da ikinci bir ihanetle İsraili tamamen Arap yurmadasına hâkim olabilecek bir durama getiriyordu. Bariz tehlikeyi gören Filistinliler ihanet hamlesini boşa çıkarmak için Kral Abdullahın katline karar verdiler.

İşte Kral Lbdullah'ın Türkiye seyahatindki gizli gaveleri.. İşte Kral Abdullah'ın Ankarada gizlice eksettiği İsrail sefiri (İlya Sason)... İşte bu İsrail sefiriyle Kral Abdullah arasındaki, Yahudi aleyhtarı Arap camiasına rağmen sulh akdetmek tertibi ve işte netice!.

Avni Muhiddin

Bu yazı, Süveyş muhabirimiz Avni Muhiddin, dün başlangıç kısmını mücerret röportaj şeklinde neşrettiğimiz makalesine bağlı haber ve ifşa kısmıdır.

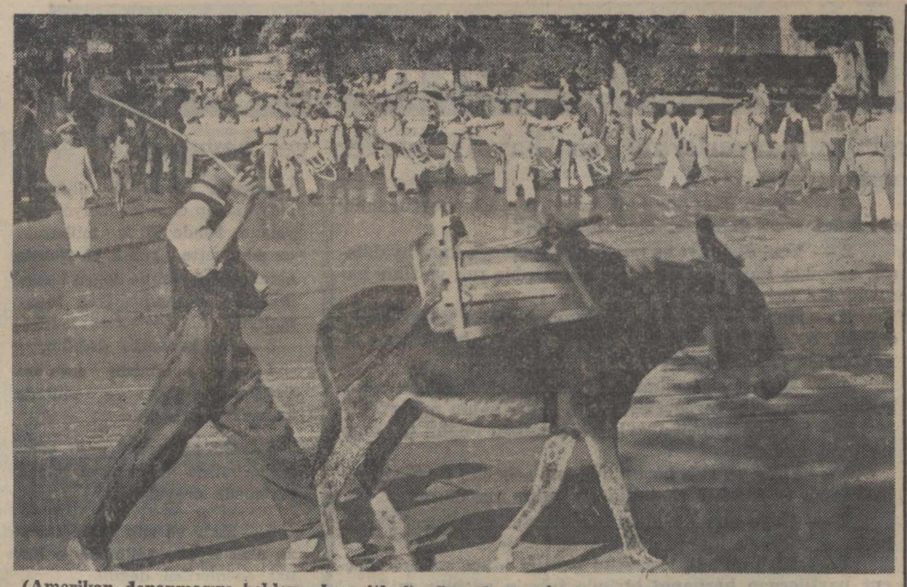

(Amerikan donanmasını beklerken ithaf) Geçenlerde, İngiliz donanmasının İstanbulu ziyaret günü, şehrimiz ve halimiz...

Eski Bakanın yeni marifetleri

(Baş tarafı 1. incide)

Bunu önlemek için Halil Özyörük Erenköy tahsil şubesine giderek (Keti) nam ve hesabına villânın bütün vergi ve borçlarını ödemiş, tamamen hesabatı kapatmış ve böylece hadisenin meydana çıkmasına mani olmuştur. Hattâ söylendiğine göre villânın muazzam bahçe ve korusundaki sütunu da başka yere nakletmiş tir.

Öğrencilere tifo, tifüs aşısı yapılıyor

Sağlık Müdürlüğü okullarda sağlık işleriyle yakından alâkadar olmaktadır. 116 ilk okulda tifo-tifüs aşısı yapılmıştır.

Bir Müftü seçemedik

(Baş tarafı 1. incide)

yetinde kalması hakikaten teessürle karşılanacak bir keyfiyet - tir. Memleketimizden giden müftü kıbrısa muvasalat ettikten sonra gerekli dinî telkin lerine başlamış komünistlere ve farmasonlara karşı manevî bir mücadele açmıştır. Bunun üzerine Kıbrıs rumları ile komünist güruh el ele vererek müftüye karşı bir cephe kurmuşlar ve onu Atatürk aleyhtarlığı yapmak la itham ederek sindirmeğe çalışmışlardır.

Bu gibi meselelerde fazlasiyle hassas bulunan diyanet işleri başkanlığı da müftüyü geri almağa mecbur kalmıştır. Öğrendiğimize göre Kıbrıslıların ısrarlı arzularına rağmen diyanet işleri başkanlığı yeni bir müftü tayininde müşkülât çekmektedir.

Bu hususta din âlimlerine yapılan tekliflere itiraz beyan edilmiştir.

İmam, Hatip okullarında

(Baş tarafı 1. incide)

tesbit edilmemiş bulunması yüzünden bu okullarda din eğitimi yapılmasına imkân vermemektedir.

Ayrıca İmam Hatip okullarına selâhiyetli din adamlarının tayin edilmemiş bulunması gelecek yıllar için her hangi bir inkişaf imkânını da önliyecek mahiyette değildir.

İmam Hatip okullarından mezun olacak olanlara devlet hizmetinde vazife almalarını temin edecek her hangi bir garanti verilmiş olmadığı halde öğrenci velilerinin gösterdikleri rağbet her türlü takdirin fevkindedir.

Suiistimal

(Baş tarafı 1. incide)

durulan Faruk Gönel şunları söylemiştir:

"— Gerek Sadi Altan ve gerekse yün işleri şubesi müdürü Ratibin genel müdürlüğe nakilleri doğrudur.

Yalnız ne gibi bir vazifede çalıştırıldıklarını bilmiyorum.

Şimdiye kadar da müfettişler - ce burada her hangi bir muameleye el konmuş değildir.„

Kabine değişiyor mu

(Baş tarafı 1 incide)

leri bakanlığının gerekse Devlet bakanlığının münhal kaldığı Tekel bakanlığından istifa eden Rıfkı Salih Burcanın yerine Çalışma bakanı Nuri Özsan'ın vekâlet etmesi, Dışişleri bakanlığına Samet Ağaoğlunun vekâlet etmesi ve yakında Almanyaya gidecek Ekonomi bakanının yerine de yine diğer bir bakanın vekil bırakılması kabinenin vekâletler heyeti haline geldiğini göstermek tedir.

Bakanlıklara bu suretle tayinler yapılmaması da Menderesin yakında kabinesinde esaslı bir değişiklik düşündüğüne ait şayiaları teyit etmektedir.

Yeni Sovyet notaları

(Baş tarafı 1. incide)

Selâhiyetli bir batılı kaynaktan bugün bildirildiğine göre Notalar Sovyet Dışişleri Bakanlığında tevdi edilmiştir.

Her üç batılı sefaret bugün Rus Dışişleri bakanlığından nota aldıklarını teyit etmişler ve Rusların bu notaların muhtevasını bu gece veya yarın açıklayacaklarını zannettiklerini belirtmişlerdir.

Öldürülen Esirler

Başkomutan verilen bütün haberleri teyit ediyor

Tokyo 17 (AP) — Birleşmiş milletler kuvvetlerinin başkomutanı general Matthew B, Rigdvay kızılların, müttefik harp esirlerini vahşiyane bir surette katletmiş olduklarına dair haberleri teyit etmiştir.

HAŞAN MELLÂH

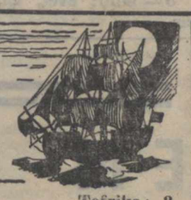

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika: 3

Babası ona: Neyin var, neden böyle dalgınsın? Neden eskisi gibi neşeli değilsin?. Neden gezip dolaşmıyorsun? diye sordukça, genç kız artık babasına da cevap vermeğe lüzum görmüyordu. Çünkü babası pek âlâ kendisinin neden bu halde olduğunu biliyordu. Bu aşk mektuplarından ne derece rahatsız olduğunu pekâlâ tahmin etmesi lâzımdı.

Nihayet bir gün Pavlos'tan bir mektup daha geldi.. Babasının bir uşakla kızına gönderdiği bu mektupta şöyle deniyordu:

«Aşkının hayali ruhumun azabı olan Cüzellâ!

«Altı aydan beri göndermekte olduğum mektuplara cevap vermemeniz beni pek büyük yeislere düşürmüş olmakla beraber, yüksek merhametinize inanmam, bana yine de teselli veriyor. Bu günlerde hareket edecek bir gemi ile tekrar gelerek ayak larınızın toprağına yüzümü süreceğim. Ve bu sefer icap ederse muhterem pederinizin de ayaklarına kapanacağım ve onun delâleti ile nişanlanmamızı kabul etmeniz için yalvaracağım.,

«Köleniz: Pavlos»

Genç kız bu mektubu okuduktan sonra bunu derhal hiddetle parçalayıp kâğıt sepetine attı. Ondan sonra da kütüphanesine kapandı. Bir kitap alarak okumağa çalıştı. Fakat okuduğundan bir şey anlamıyordu ki.. Pavlos'un bu yeni teşebbüs ve nişanlanmak arzusu onu fena halde hiddete sevk etmiş bulunuyordu.

Gerek her nedense zerre kadar sevemediği Pavlos'a, gerekse babasının bu yoldaki ısrarına nasıl karşı koyabilecekti?

Zavallı genç kız bunları düşünür ve üzülürken, oda hizmetçisi içeri girerek babasının kendisini istediğini söyledi.

Onun eve bu kadar çabuk dönmüş olması, genç kızı şaşırtmıştı:

— Babam ne zaman geldi?

— Şimdi geldi efendim.

— Yüzü nasıl? Neşeli mi, yoksa bir şeye canı sıkkın mı?

— Gayet neşeli efendim, Gelir gelmez de hemen sizi istedi.

— Pekâlâ, sen git, ben geliyorum.

Hizmetçi dışarı çıktıktan sonra, genç kızı yeni bir düşüncedir aldı. O, babasının neden dolayı neşeli olduğunu pek güzel biliyor, tahmin ediyordu. Herhalde bu neşesinin sebebi Pavlos'tan neşet etmeliydi. Kendi kendine: «Böyle neşe de yerin dibine batsın!» diye düşündü. Fakat hizmetçi gittikten sonra da hemen babasının yanına koşmakta acele etmedi.

İKİNCİ KISIM

Evet, Cüzellâ pek güzel tahmin etmiş bulunuyordu. Alfons'un neşesinin sevinci, Pavlos'tan gelen mektup yüzündendi. Çünkü Pavlos ayrıca kendisine de bir mektup yazmış, hattâ genç kıza gönderdiği mektubun bir kopyasını kendisine de göndermiş bulunuyordu. İşte istediği şey nihayet olmuş, bitmiş sayılabilirdi. Pavlos gibi üç, dört yüz bin Taler servete malik, genç, becerikli ve yakışıklı bir damat nerede bulunabilirdi? Pavlos vaktâ daha evvel de kızına talip olduğunu söylemişti ama, resmî bir teklif henüz yapmış değildi. Bu teklifi bu gün ilk defa yapıyordu.

Fakat Cüzellâ da nerede kalmıştı? Neden gelmek için bu kadar nazlanıyordu? Alfons'un tahammülü tükenmek üzereydi ki, genç kızın odasına girdiğini görerek rahat bir nefes aldı. Fakat ilk bakışta kızının yüzünü hiç de beğenmemişti. Böyle güzel bir haberden dolayı onun çok neşeli olması icabederken, suratını neden asmıştı?

Buna rağmen bu hissini, kızına hemen belli etmekten kaçındı:

— Nerede kaldın? diye sorduktan sonra hemen maksadda girdi:

— Nasıl nişanlının mektubunu okudun mu?

Genç kız böyle bir hitaba maruz kalacağını önceden bildiği için şaşırmadı. Sâkin bir tavırla şu cevabı verdi:

— Neden nişanlım olsun?

— Evet, doğru.. Henüz resmen nişanlı değilsiniz. Fakat bugün yarın gelecekmiş. O zaman nasıl olsa nişanlanacaksınız. Düşün bir kere, seni ne kadar seviyor ve bana ne kadar hürmet ediyor? İcap ederse tavassut ve delâletimi temin etmek için benim ayaklarıma bile kapanacakmış! Az bir şey mi bu?

— Bunlar beni alâkadar etmez.

— Nazlanmasını da nasıl bilirsin? Vakıa kız kısmına ağır başlı davranmak, nazlanmak yakışır ama, bu kadarı da fazla.. Pavlos gibi dört yüz bin Taler sahibi bir genç seni istemek için ayaklarına kapanacak hale geldikten sonra..

— Canım bunlardan bana ne?

— Yoksa Pavlos'un senin ayaklarına mı kapanmasını, isterdin?.

(Devamı var)

General Tahsin Yazıcı

(Baş tarafı 1. incide)

Korede 14 ay müttefik kuvvetlerinin Türk birliklerine komuta etmiş olan general Yazıcıyı müttefik generalleri içten gelen sözlerle övmüş, başlarında bulunduğu askerler de ona karşı besledikleri bağlılık duygularını açıkçak izhar etmişlerdir.

General Tahsin Yazıcı, Türk kuvvetlerine veda edip te çam dalları ile örtülü takın altından geçerken, general ile askerler gözyaşlarını zaptedememişlerdir.

Hisleri açığa vurmak itiyadında olmıyan Türklerin bu hareketi Koredeki vazifesinden ayrılan Türk komutanı ile askerleri arasındaki duygu kaynaşmasını aksettirmektedir.

Merasimde dokuzuncu kolordu komutanı William Page, 25 inci tümen komutanı general Swift ve güney Kore komutanı general on Gea Hung hitabede bulunmuşlardır.

Bulgarlara cevap

(Baş tarafı 1. incide)

Bulgar hükümetine tevdi edilmiştir. Bunda:

"1950 yılı zarfında akın mahiyetini almış olan ve iki hükümet arasında müteaddit notalar teatisine mevzu teşkil eden Bulgaristan Türklerinin muhaceretinden istifade edip Bulgar makamlarının, 1925 ikamet mukavelenamesinin hükümlerine aykırı olarak göçmenler meyanına Türk aslından bulunmıyan kimseleri de ithal etmiye çalıştıkları sık sık vakidir.

Türkiye elçiliği müteaddit defalar bu hilelerle dışişleri bakanlığının dikkat nazarını çekmeye mecbur kalmış ve fiiller, bulgar notasında da işaret edildiği veçhile, Türk makamlarını şimdi bir defa daha almak mecburiyetinde kaldıkları tedbirlere müşabih tedbirleri 1950 senesinde de ittihaza sevk eden esaslı sebeplerden biri olmuştur.„

Dendikten sonra, 6 madde halinde sıralanan cevapta Bulgar makamları tarafından yurdumuza sokulmak istenen çingeneler hakkında elçi ve ve maslahatgüzarımızın yaptığı teşebbüsler zikredilmektedir.

SPOR

— Baş tarafı 1 incide —

nun bütün seyircilerine bir kere ha hatırlatacak şekilde çok muvaffakiyetli bir maç çıkardı.

Muhakkak olan ikinci küme şampiyonu olan Adaletin bu tanınmış İsveç kulübünden çok da ha iyi oynadığı idi.

Maç nasıl geçti.

Takımlar şu kadrolarla oynıyorlardı:

Adalet: Hicri, Fahri, Salim, Halim, Samim, Jose.Erol, Selâhattin, Necmi, Hamid, Salim.

Malmö: Svensson, Sanbbring, Nillssom, Hanssen, E. Nilson, Tengvalt, Jonsson, Ek, Rydell, Tillberg, Andersson.

Hakem Sulhi Garan:

Oyun süratli bir tempo ile başladı. Adaletliler ilk dakikalardan itibaren canlı bir oyun tuttura - rak teşebbüsü ele almışlar ve üst üste hücumlarla isveç kalesini zorlamağa başlamışlardır.

Bilhassa uzaktan çektikleri şutlar isveç kalesi için tehlikeli oluyordu.

25 inci dakikada isveç müdafaası Erolün bir hücumunu faullü bir müdahale ile durdurdu. Erol un çektiği faulü Salim bir kafa vuruşu ile tamamiyarak adalete bir gol kazandırdı.

Bu gol oyunu adam akıllı hızlandırmıştı. Fakat adletin baskılı temposu devam ederken isveçliler ani bir hücum yaparak 33 üncü dakikada beraberlik golünü çıkardılar. Hemen beş dakika sonra da müdafaanın tereddüdünden fayalan isveçliler ikinci golerini de yaptılar.

Devre bu şekilde 2-1 bitti.

İkinci devrede adelet arjantinli oyuncu Josenin yerine Ahmedi almıştı.

Bu devreye bütün gayretleriyle başlıyan adaletliler ilk dakikalardan itibaren isveç yarı sahasına yerleştiler.

Fakat isveç müdafaası da galibiyeti kaçırmamak için canla başla oynuyordu.

Adaletliler oyunun sonuna kadar İsveç kalesini zorladılarsa da bir türlü gol çıkaramadılar. Maç bu şekilde 2-1 Malmönün galibiyetiyle sona erdi.

Yarın 14 de Malmö Galatasaray la oynıyacaktır.

F.Ü.

Yabancı doktorların durumu

Ankara 17 (T.H.A.) — Memleketimizde çalışmakta olan yabancı doktorların işlerine son verilmesi için Etibba Odaları tarafından Sağlık ve Sosyal yardım Bakanlığına yapılmış olan muracaat reddedilmiştir.

Savcı seni işe davet ediyorum

(Baş tarafı 1. incide)

yerini gösterirse, bir aya kadar hapse mahkûm olur. Madde 576»

Umumî mahallerde alenen şehveti tahrik ve istismar. ceza müeyyidelerine göre fuhşu teşvikten ve bunun cezasından yakasını kurtarmağa muvaffak olsa bile, bu halin Türk Ceza Kanunu ile menedilen «Kadın oynatmak» tan farkı var mıdır?

Teşhir edilen o çıplak kadınlar, korkunç şekilde tahrik ettikleri erkeklerin şehvet fışkıran bakışları karşısında en ince avret ve hayâ noktalarını göstermek suretiyle kıvrana kıvrana arz-ı endam ve mahremiyet eylememişler midir?

Gerçek Türk Ceza Kanunun 420 inci maddesi (Fuhuş maksadiyle) kadın oynatanları altı aya kadar hapisle tehdit eder. Oynayan mahudelerle onları oynatanların, fuhuş maksadiyle bu işi yaptıkları söylene bilirse de şehvet makasadiyle yaptıkları asla inkâr edilemez!

Nasıl inkâr edilebilir ki, şehvet dereler gibi akıp gitmiştir.

Ve eğer kadın oynatmanın boynuzu varsa, bu neşir rezalet de boynuzun binbir dallısı vardır.

Nasıl inkâr edilir ki, Türk ceza kanunun resmî fahişeleri bile bu halde umumî yerlerde görünmekten men edişi, işin böylece

Cinayet salgını

(Baş tarafı 1 incide)

dün bizzat savcı tarfından dinlenmiş ve maktul hırsızın evvelce, yatak odalarına giren ve sonra da kocasını öldüren şahıs olmadığını katiyetle bildirmiştir.

Buna göre, şoför Feridin ölümündeki esrar perdesi henüz kalkmış değildir.

Cinayetin olduğu pazartesi gününden bugüne kadar Emniyet Müdürlüğüne çağırılıp dinlenen ve lüzum görüldükçe muvacehe leri yapılanların yekûnu 270 i bulmuştur.

Diğer taraftan Kurtuluş caddesindeki 99 sayılı evinde bir yumrukla öldürülen Anna Marta oğlunun tahkikatı savcı yardımcılarından Aziz tarafından devam edilmektedir.

Sanık oldukları üzerinde ısrarla durulan maktulün kardeşleri Mihal ve Eleninin dün geç vakit 1 inci sulh ceza mahkemesi tarafından sorguları yapılmıştır. Neticede her iki şahıs, delilsizlik yüzünden tahliye edilmişlerdir.

Bu suretle Çarşamba cinayetinden sonra Kurtuluş cinayetinde alenen ve hayasızca şehveti tahrik ve alenen fuhuş icra eylememeleri içindir.

Fuhuşla mücadele nizamnamesinin, 93 üncü maddesi de yine bu alenî şehvet tahrikini şöyle ece meneder:

«Umumî kadınların, açık, saçık veya yatak kıyafetiyle sokak kapısı önünde durmaları ve ya sokakta dolaşmaları yasaktır. Hilâfında hareket edenler, hemen menedilmekle beraber, suçlarının nev'ine göre, Türk Ceza Kanunun 419, 547 ve 576 ıncı maddelerinie göre, haklarında takibat yapılır.»

Ne hazindir ki, fuhuşla mücadele nizamnamesinin vazıı çıplaklığın, âr ve hayâ kıtlığının bu derecesini, vesikalı fahişeler için bile aklından geçirmemiş de ancak (açık saçık) ve (yatak kıyafeti) tâbirlerini kullanmakla iktifa etmiştir.

Belediye Gazinosundaki ana dan doğma ıpçlak avratların cesaretine ve onları bu halde teşhir edenlerin yüzündeki âr ve hayâ duygularını hiçe saymalarına ne buyurulur!

Fecaat meydanda!

Asıl beklediğimiz ve merak ettiğimiz nokta şudur: Cumhuriyet savcısı, bu halin, kanunlar muvacehesinde bir suç olup olmadığını aradı mı, aradı mı? Aradıysa ne neticeye vardı? Türk milletinin hakiki âr ve hayâ hisleri namına bunu soruyor ve savcıyı hareket te davet ediyoruz.

Abdurrahman Şeref Lâ

Demir perde gerisine bakır kaçırılıyor

Hükümetin aldığı bir karara göre hurda ve külçe bakır ihracı lisansa tâbi tutulmaktadır. Halbuki son günlerde piyasada dolaşan şayialara göre, Polonya'ya bin ton hurda bakır satılmıştır.

Bu hadise ihracat maddeleri - mizin tam bir murakabe görmediğini göstermektedir. Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının dikkatini çekeriz.

Bir kadın uyku ilâcı ile zehirlendi

Kadıköyde Moda caddesinde oturan Bedia Soyral adında genç bir kadın dün fazla miktarda uyku ilâcı aldığından zehirlenme alâmeti göstermiş ve Haydarpaşan numune hastahanesine kaldırılmıştır.

Muamele vergisi için bir ihtisas komisyonu kuruldu

Ticaret ve Sanayi Odası bir ihtisas komisyonu kurarak gelir ve muamele vergisi kanunu üzerinde tetkiklere başlamıştır.

Yüksek Tahsil Gençliğinin gazetemizi tebriki

Yüksek Öğretmen Okulu
ve
EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
Talebe Cemiyeti
Sayı :

Muhterem Necip Fazıl Kısakürek,

(Büyük Doğu) Başmuharriri

Büyük Doğu'nun çıkışı vesilesiyle duyduğumuz sevinç büyüktür. Sizleri tebrik eder, Allahdan muvaffakiyetler dileriz.

Başkan :
Osman Akkuşaklı

Bütün Dünya

Latin birliğinden Atlantik medeniyetine

Fransız Akademisi âzâsından meşhur (Jorj Dühamel), bir makalesinde, Brezilyanın merkezinde toplanan Lâtin birliği kongresini ele alarak, Lâtin milletlerinin ırki hususiyetlerini kısaca anlattıktan sanra bu milletler arasındaki müôterek vasıfları sayıyor ve bu medeniyetin yüksekliğinden bahsediyor. Muharrire göre, temsil edilen milletler, dil an'ane ve bir çok müşterek vasıflarla birbirlerine bağlıdırlar.

Muharrir, bundan sonra, Lâtin medeniyet havzasını çepçevre Akdeniz kıyılarile çerçeveleyerek bu çerçeve dahilindeki milletlere aynı medeniyetten pay lar vermekte ve bu noktadan da Lâtin medeniyetinin nasıl Afrika ve Amerikaya zıpladığını izahlandırmaktadır.

Muharrire göre, şimdi da eski medeniyetin yerinde bir Atlantik medeniyeti meveuttur; ve bu yeni medeniyet tamamiyle Lâtin medeniyetinin eseridir.

Muharrir demek istiyor ki:

— Eğer Amerika aynı medeniyeti şahıslandırıp ilerletecek ve mefkûreleştirecek olursa insanlığa en büyük hizmeti edecektir.

Suikastler ve netice:

Avrupa gazetelerinden birisi, geçenlerde suikaste kurban giden Pâkistan Başbakanı merhum Liyakat Ali Hanın vefatından sonra Pâkistan siyasetini ele alarak şöyle diyor:

«— Liyakat Ali Han, daha evvel Kral Abdullahla, ondan da evvel Mısır Başbakanı Nakraşi Paşa... Böyle suikastlerden hiç bir şey çıkmaz! Nitekim Pâkistan, eski Başbakanının arkasından, yeni gelen vasıtasile yine aynı siyaseti takipte bedevamdır. Pâkistanın asıl siyaseti, Hint Müslümanlarının kâffesini bir araya toplamaktır. Böyle siyasette, bu birlikler arasındaki geçen ihtilâfların doğuracağı şahsî neticeler ne olursa olsun, bir takım suikast tedbirlerile durdurulamaz. İslâm âlemile alâkalı garp devletleri, yürüyen ve daima yürüyecek olan cereyanları, şahısların fevkinde görmek ve ona göre İslâm âleminin tevecchühünü kazanmaya matuf tedbirleri almakla mükelleftir.»

Ali Gencell

Politika

Eski DİPLOMAT.

Uyanan İslâm Âlemi

İkinci Cihan harbi sırasında bir Atlantik şartı ilân edilmişti. Fransız ihtilâlinin meşhur hukuku beşer beyannamesinden sonra bu beyanname, milletlerin hak ve hürriyetlerini zıman altına almakta idi. Bilâhare harpten sonra San Fransiskoda toplanan Birleşmiş Milletler konferansında da bir insan hakları beyannaması kabul olunmuştu. Artık her millet mutlak surette hür olacak, insanlar gibi milletler de birbirlerini istismar edemiyeceklerdi. Bu hürriyet ve emniyet havası içinde her millet rahat rahat terakkî edebilecek, milletler birbirlerile dostane münasebetler idame edeceklerdi. harp felâketi beşeriyetin başından ebediyyen yok olacaktır.

Fakat evdeki pazar çarşıya uymadı. Daha ilk hamlede Birleşmiş Milletlerin fevkinde bir Güvenlik Konseyi kuruldu. Bir nevi dünyayı idare etmek mesuliyetini üzerine alan bu Güvenlik Konseyinde Rusya, Amerika, Fransa ve İngiltereye daimi yerler kabul edildi. Üstelik yine bu dört devlete veto hakkı da tanındı.

Yani bu dört devletten biri herhangi bir ihtilâflı mesele hakkında «hayır» dedi mi, her şeye rağmen o iş yapılamıyacaktı.

Böylece bütün milletlerin eşit haklara ve toprakları üzerinde mutlak bir hürriyete ve hareket serbestisine malik olmaları hulyası ilk hamlede yok oluyor., dört devlet bütün dünyanın mukadderatiyle oynamağa hak kazanmış bulunuyordu.

Bu dört devlet de derhal ayrılmış Rusya ile büyük garp demokrasileri, dünya hâkimiyetini mutlak surette kendi ellerine geçirmek kavgasına giriştiler.

Evvelâ sözle, fikirle başlayan mücadele Korede birdenbire bir harbe inkilâp etti. İki taraf harıl harıl harp hazırlıklarına giriştiler. Atom bombaları yapmağa koyulmalar ve bundan da müthiş harp silâhları hazırlamağa başladılar.

Böylece milletlerin eşitlikleri müsavi haklara malik olmaları tekrar bir hayal oldu.

Harpten sonra Atlantik artı na ve San Fransisko beyannamesine istinad ederek evvelâ 70 milyonluk Cava Müslümanları hürriyetlerini istidiler. Bu mukaddes ihtilâle on milyonluk Hollanda karşı koymak küstahlığında bulunmak istedi. Asırlardan beri istismar ettikleri bu bölgelerde her şeye rağmen istismar siyasetlerini idame etmek istediler. Birleşmiş Milletler bir şey yapamadı ve Cava Müslümanları silâhlarının ve imanlarının kuvvetiyle bu müstemlekeci ve aç gözlü mileti başından silkip attı.

Ondan sonra hürriyetlerine kavuşan Hindistanla Pâkistanda birbirlerinden ayrıldılar. Müslüman Hintlilerin ekseriyet teşkil ettikleri mıntakalarda büyük bir Pâkistan Cumhuriyeti teessüs etti. Nüfusu şimdiden yüz milyonu geçen bu ülkelerde kurulan cumhuriyet, pek kısa bir zamanda büyük mali ve içtimaî hamleler yaptı. Dünyanın birinci sınıfında gelen milletlerin arasına katıldı.

Ondan sonra komşu İran petrol dâvâsını ele aldı. Ve bildiğimiz gibi hâlâ da dedikodusu devam eden mücadelesini kazanmağa muvaffak oldu.

İşte bu hâdiselerden sonra da Mısır kendi dâvasını halletmek lüzumunu hissetti.

Onun dâvâsını dakısmet olursa yarın inceleyeceğiz.

SİNEMA

Türk Filimleri

Uzun müddet Arap filmlerinin tesiri altında kalan Türk filmciliği son iki mevsimdir bazı terakki hamleleri göstermiştir. Göz yaşartıcı bir mevzu, mutta sıl uzatılan şarkılar ve şarkının uzunluğuna uymak için yerli yersiz gösterilen manzara resimleri bir kaç bayağı çengiye oynatılan göbek havaları kahkahalarla gülünecek bir mizansan facia sından ileri gidemiyen filmciliği mizde gördüğümüz bu kımıldanış muhakkak memnuniyet vericidir.

Ayrıca, tarihi olmak iddiasındaki filmciliğimizde görülen 20 inci asır medeniyetine ait sahneler bunları imâl endenlerde zaman endişenin olmadığını gösteriyor.

Filmciliğimizin yalnız para kazanmak endişesiyle değil bu işin bir sanat ve teknik olduğunu kabul ederek o hava içinde çalışma sını ve ilerlemesini temenni ederiz.

Dava, fikir, hamle ve memleket meselelerine istinat ederek yapılacak filmlerin Türk seyircisi tarafından tutulmıyacağı en dişinde bu mükemmeliyette film yaptıkları zaman yanıludıklarını anlıyacaklardır.

Zaten seyirci bayağı mevzuların cazibesine kaptırarak seviye düşüklüğüne sebep olmak yine film amillerinin kabahatidir.

Her bakımdan mükemmel bir Türk filmi gördüğümüz gün, bunu alkışlamak en büyük zevkimiz olacaktır.

Doğan Nail

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayati sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

Rüknettin Nasuhioğlu
Adalet Bakanı;

(Mektubunuza cevap vermemiştir.)

Saadet Kaçar
Avukat

1 — Yarın için böyle bir devre kabul etmek fazla nikbinlik olur.

2 — Millî bünyemiz böyle bir zemini fıtraten bahşetmiştir. Üzerinde işlemek lâzım.

3 — Mutlak olarak evet!

4 — Maalesef.

5 — Şüphesiz yok! En büyük derdimiz de budur.

6 — Şüphesiz!

7 — Daima tehlikelidir!

8 — Mükemmel de olsa bir partiyi istisna etmek doğru değildir.

9 Maziyi inkâr etmiyen bir inkılâba muhtacız.

Esat Çağa
Avukat

Artık siyasetle uğraşmıyorum, Suallerinize cevap veremiyeceğim. Hem bu suallere cevap verebilmek için bir hayli kitap karıştırmak lâzım.

Hakkı, Tarık Us
(Vakit gazetesi sahibi)

1 — Bizim aleyhimize bütün bir dünya sulhu farz ve tasavvur olunursa ,tabiî,

2 — Son otuz yıllık savaş tarihimiz baştan başa bu hazırlığı gösterir.

3 — Öteki memleketlere bakarak: «Hayır!» diyorum.

4 — «Yetiştirmek istediğimiz tâbiri sübjektif bir arzu ifade etmiyorsa okul programları, belki kifayetsiz, fakat bu plânın kendisidir.

5 — Türkiye halkının umumiyetine ait telâkkiye kastederek: evet.

6 — Boşlukta olan bir azlık için öyledir.

7 — Hürriyet için hürriyet, hürriyeti müdafaa için hürriyet demekse: elbette! Fakat (ibaret) kaydı olmaksızın.. Yoksa hürriyet hürriyet için değil, bir mizan kurup kemiyeti korumak içindir.

8 — Cumhuriyetle idare edilen Türk milleti başka bir idare şeklinin hasretini sevmez; bütün partiler de bu şekli korumakta elbirliği etmişlerdir.

9 — (İnkılâb) ın kendi kafandaki muhtevasına göre : evet.

Falk Ahmet Barutçu
C. H. P. Meclis Gurup Başkanı.

(Mektuplarınıza cevap vermemiştir)

Cevap veremiyeceğim, Esbabı mucibesi uzundur.

Haşmet Eskiv
Kimyager

1 — Hayır.

2 — Yok,

3 — Evet.

4 — Hayır.

5 — Millî evet, içtimaî hayır.

6 — Zaten başka şeyden gelmez, şu kadar ki, iman mengeini çok menbalardan alır.

7 — Olamaz.

8 — Demokrat Parti.

8 — Dinde muhakkak.

9 — Siyaset ve içtimaiyatta kısmen.

Ethem İzzet Benice
Son Telgraf Gazetesi sahibi

1 — Savunun hedefi askerî coğrafî müdafaa ise evet. Sosyal ve kültürel müdafaa ise, bence bu bakımdan da Türkiyenin her sahadaki millî kalkınışı müsbet düşünüşümüzün teminatı olabilir.

2 — Bugünün kültürde ve yaşamada teknik bir cihazlanmaya sahip olan medeniyet dün yasının içinde Türk milletinin de zihniyette, ruhta ve fikirde beraberlik hedefine doğru hazırlıklarını hızlandırdığına inanmalıyız.

3 — Bu kanaatte değilim.

4 — Bu sualinizin cevabını yetişen nesillerde ve realitede aramak doğru olur.

5 — Bu mesnedi millî geleneklerimizde ve cemiyet karakterimizde arayabiliriz.

6 — Fikir ve ruh boşluğunuza aksi ispat edilmedikçe kanat edenlerden değilim

7 — Hürriyet için hürriyet olmaz. Millî hâkimiyet ve demokratik insan haklarını sağlayan ve tekâmülcü hürriyet mefhum ve prensiplerine inananlardanım.

8 — Türk milleti seçtiği idare şeklini Cumhurifyet rejiminde bulmuştur. Bu bakımdan partiler ancak bu yolda vasıtadırlar.

9 — Bir millet tarihinin şeref ve başarılarını ileri hayatındaki başarı ve muvaffakıyetleriyle memzuç bir halde bulundurmak vasfına sahip olabilirse, nefsine daha çok güven kazandırmak fırsatına sahip olur.

Cemal Refik
Muharrir

1 — Umumî muvazeneye, ayak uydurabilirsek zorlağun zail olacağı kanaatındayım.

2 — Önümüzdeki zamandan istifade ederek hazırlanmak mecburiyetinyeyiz.

3 — Bir çok sahalarda inkârı kabil olmayan acı bir hakikat.

4 — Henüz sahip değiliz.

5 — Mesnedinden inhiraf etmiş bulunuyor.

6 — Bu kanaatte değilim.

7 — Olamaz.

8 — Buna da kani değilim.

9 — Bu şekilde bir inkılâp olamaz.

Bulmaca

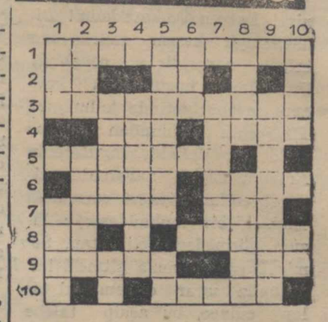

Soldan sağa:

1 — Tersi büyük demir halka takma 2 — Bir hayvanın sesi, tersi edat, 3 — Rita Hayworth'un kayın pederinin müridleri (cemi), 4 — Tersinin başına bir harf gelirse üzümün anası olur, Cin'in arkadaşı, 5 — Asyada bir hükmetin merkezinde, 6 — iki dağın arasında akan nehir, inatçı, 7 — Gemilerde tehlikeyi haber veren alet, sol değil, 8 — Bir renk, dünyayı yaratan büyük varlık, 9 — Sonuna bir harf gelirse cenubî garbî Avrupada bir dağ silsilesi, 10 — Bir erkek ismi (yeni isimlerden.)

Yukardan aşağıya:

1 — İnkârî soru edatı, tersi bir emir, 2 — El sürmek, etrafı su ile çevrilmiş bir yerde oturanlardan, 3 — İbadet edilen yer, nota 4 — Tahakküm eder vaziyette, 5 — Yelkenli gemileri idare edenler (cemi) bir soru edatı 6 — Tersinin başına bir harf gelirse vilâyette demektir, 7 — sicimde sallnadıra, 8 — Feryad tersi bir erkek ismi. 9 — Osmanlı padişahlarının ceddi, 10 — Asker (eski istılah) vilâyet.

Dünkü bulmacamızın hâlli:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	M	A	■	D	İ	N	■	A	S
2	T	İ	N	T	O	R	E	T	T	O
3	E	Y	İ	İ	N	İ	Ş	Y	A	P
4	B	A	S	M	A	N	E	■	B	A
5	R	N	■	A	N	A	■	S	E	■
6	İ	B	A	R	■	R	A	T	K	A
7	N	E	S	H	A	■	D	A	■	Z
8	■	Ş	U	A	■	R	A	L	T	A
9	Ç	İ	D	N	A	E	Ş	İ	U	B
10	■	R	E	E	L	■	İ	N	Ş	A

Duvar Takvimi

Cemiyetler, Klüpler ve Hayır müesseselerine:

En güzel şekilde hazırlanmış 1952 yılına mahsus duvar takvimleri blokları hazırdır. İstenilen kartona yapıştırılabilir. Reklâm takvimi yapmak isteyenlere derhal teslim olunabilir. Ayrıca istenilen şekilde reklâmlı kartonları, iki yahut üç renk olarak dört günde hazırlanıp teslim olunabilir. Ucuzluk, sür'at harikulâdedir.

Adres: Ankara caddesi: M. Raif Ogan

AMERİKAN ŞİRİN EVLER
MÜESSESİNDEN
VATANDAŞ ARSAN MI YOK?
20 Lira Peşin Ver Tapunu Cebine Koy

1 — ŞİRİN EVLER ARSALARI tamamen Marmaraya hâkim sıhhat kaynağı Londra asfaltı mevkiinde olmakla Bakırköy İncirli Bahçeli Evlerle mevki komşusu olup Küçükçekmeceden 22, Floryadan 10, Yeşilköyden 88 kilometre ŞEHİRE daha yakındır.

2 — Her parsel 210 metre karedir. Peşin (420), ayda 50 lira taksitle (500), 40 lira taksitle (580), 30 lira taksitle (660) 20 lira taksitle (740) liradır.

3 — Bu suhulet ve şartlar dahilinde ancak istanbulda arsası olmıyan vatandaşlara satılmaktadır.

4 — Peşin ve taksitlerden herhangi birisini tercih eden müşteri taksit veya peşin arsa parasını müessese veznesine yatırırken aynı dakikada kendisine tescil edilecek arsa tapusu takdil edilecektir.

5 — Taşradan talip müşteri müessese adına posta veya banka havalesi göndererek talip olabilir ve arsa tapuları hemen namlarına postalanır.

6 — Aynı muhitte diğer müesseseler bir parsellik arsayı 3000 liraya satarken müessesemiz topraksız vatandaşları arsa sahibi yapmak için bu suhulet ve fedakârlığa katlanmıktdır.

7 — Peşin arsa bedeli olan 420 lirayı 3 ayda ikmal eden müşteriye arsa 420 lira üzerinden verilecektir.

8 — ŞİRİN Şehire gerek İstanbul Belediyesinin ve gerekse Müessesemizin lüks ve konforlu otobüsleri çalışmaktadır.

9 — Her arsa müşterisi sarih adresleriyle bilahare 3 resim ve nüfus örneği Müessesemize göndereceklerdir.

10 — Önü tamamen yeşil saha ve birinci grupumuzu eşkil eden 210 nar metre karelikler ayrılmış, 164, 129, ve 128 ada parsellerinin satış fiyatı peşin 630, ayda 50 lira taksitle 850 liradır.

ADRES: AMERİKAN ŞİRİN EVLER MÜESSESESİ

Galata Rıhtım caddesi Kefeli Hüseyin Han bitişiği Küçük Han kat 1/2 stanbul.

NOT: Arsalar hakkında basit kroki ile ve maddelerle de bütün hususat beyan edilmiş olduğundan lüzumsuz muhaberata meydan verilmemesini istirham ederiz.

Bir arsa tapusu nazine demektir. Siz de Şirin Şehirden arsa almakla bu hazineye malik olmakta acele ediniz.

Ağır Duyanlara ve Sağırlara Mahsus

Alman AMİCO. İşitme âletleri

Mütehassıs JAN STOŞEVİÇ tarafından satılmaktadır.

Atelyemizde her marka alet tamir olunur ve parçalar ile pilleri daima mevcuttur.

Adres: Elhamra Pasajı No: 2 İstiklâl cad. Beyoğlu.

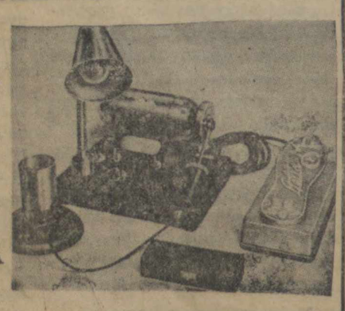

★ Eşsiz, Fevkalâde Pratik Sessiz (STELLA) Modern Çorap kaçık tamir makinaları

★ Portatif kokusuz GAZ sobaları

★ Otomatik saatlı açıp ve ve kapayan Alman yeni model AİRA SEGA radyoları

Mutedil Fiatlarda ve Tediyede Kolaylık

Tünel Yüksek Kaldırım baş başı Galip dede cad. 23

Tel: 45885

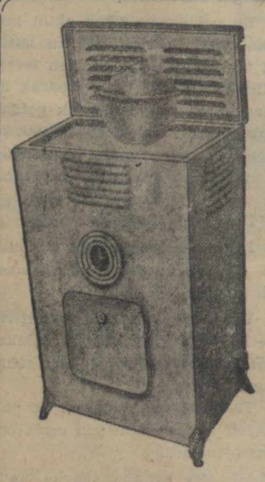

YANARDAĞ SOBALARI

SAĞLAM
Kullanışlı
Tasarruflu ve UCUZ

Fi: 65 lira

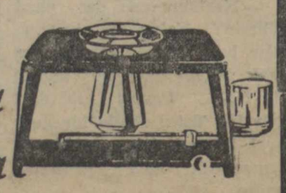

Yanardağ ocakları
Tekli: 20 lira
Çiftli: 40 lira

Bakır ve madenî eşya fabrikası
Cağaloğlu Yanık Saraylar 7 - 15

Telefon : 20877

UCUZLUK BAYRAMI

Bu seferki
UCUZ SATIŞIMIZ BÜTÜN AVRUPA, YERLİ İPEKLİ-YÜNLÜ FANTAZİ KUMAŞLARIMIZA ŞAMİLDİR. UCUZ FİATLARA DİKKAT!

MELE ROBLUK	5,50
MEDYENA ROBLUK	7,15
ONDE ROBLUK	12,90
TEKSİTİL ANA ROBLUK	11,50
DUVİTİN MANTOLUK	19,90
DUVİTİN AĞIR ROBLUK	26,75
MELE MANTOLUK	25,50
SİRE SATEN	4,60
İPEK BİRMAN	5,80
ROMEN SATEN	7,50
ANVER SATEN	5,50
İPEKİŞ AMAROZA	16.—
İPEKİŞ KREP SATEN	10.—
İPEK KADİFE FANTEZİ	15.—
Fransız Mantoluklar	30 ilâ 65

STOK KUMAŞ MAĞAZASINDA
SULTAN HAMAM II-13

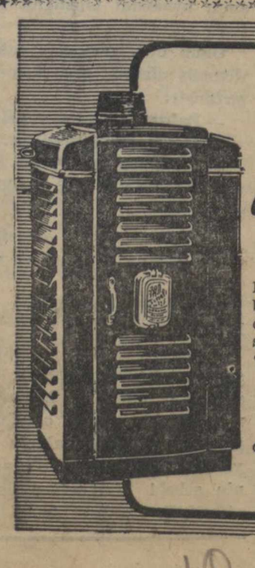

TINAL
LİNYİT SOBALARI
HER ŞEYİ YAKAR!

Linyit ve her cins kömür ile fındık, ceviz kabuğu, talaş, küsbe, mısır somağı, odun gibi mahrukatı KOKU VERMEDEN is yapmadan yakan bu emsalsiz sobalar ateşi 24,36 saat muhafaza eder. Linyitten %50, koktan %15, odundan %35 idare eder.

TINAL SOBALARI

Adres: Galata, Fermeneciler caddesi, Kardeşim sokak Eratay Han No: 13

Telefon: 49920 Telgraf: MİMTINAL

Radyo

ANKARA

8.28 açılış ve program, 8.30 haberler ve hava raporu, 8.45 istediğiniz şarkılar (pl), 9.15 günün programı, 9.20 sevilen melodiler (pl), 9.45 radyo ile ingilizce, 10.00 plâk albümü, 10.15 sabah nağmeleri, 10.45 yalnız sazlar, 11.00 pazar sohbeti, 11.15 yurttan sesler korosu, 11.45 bunlar kimin bestesi, 12.00 makamların rengi, 12.15 Memleketten selâm, 12.20 memlekete selâm, 12.30 temsil (pazar skeci), 13.00 M. S. ayarı ve haberler. 13.15 radyo salon orkestrası, 13.30 öğle gazetesi, 13.45 radyo salon orkestrasının devamı, 14.00 akşam programı ve kapanış. 17.58 açılış ve program, 18.00 ince saz (mahur faslı), 18.45 oyun havaları, 19.00 M. S. ayarı ve haberler. 19.15 tarihten bir yaprak, 19.20 akşamın karma müziği (pl) 20.00 şarkılar, 20.15 radyo gazetesi, 20.30 hazır cevap adam, 21.45 dansa davet, 22.15 müzik severin saati 22.45 M. S. ayarı ve haberler, 23.00 program ve kapanış.

İSTANBUL

12.57 açılış ve programlar 13.00 haberler, 13.15 küçük orkestradan melodiler 13.40 saz eserleri ve oyun havaları 13.00 dans müziği 14.30 şarkılar, 15.00 pazar konseri (pl) 16.00 şarkı ve türküler (pl) 16.20 konuşma 16.30 sevdiğmiz sesler (pl) 17.00 çocuk saati 17 20 saz eserleri-şarkılar 18.00 konserto (pl) 18.30 dans müziği 19.00 haberler 19.15 kadınlar fasl heyeti 20.00 haftanın bestekârı (pl) 20.15 radyo gazetesi 20.30 kısa şehir haberleri 20.35 şarkılar 21.00 konuşma, 21.10 dinleyici istekleri, 21.45 spor haberleri 22.00 her kes için müzik, 22.45 haberler, 23.00 programlar ve dans müziği (pl) 23.30 kapanış.

ISLAM Takvimleri

Tertip eden, basan ve yayan:

M. RAİF OGAN

Bilhassa tavsiye ederiz.

Kiralık Daire Yazıhane

Marpuççularda Cansu hanında, bir kat ilâvesiyle meydana getirilen daire, gerek oda oda, gerekse daire halinde kiralıktır. Taliplerin hanın altında, "Azim ve Sebat,, şirketine müracaat etmeleri rica olunur.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 4

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
PAZARTESİ
19 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

GİZLİ CELSE

Komünizm dâvası için gizli toplantı yapılacak

Ankara 18 (Anka) — B. M. M. yarın saat 15 te toplanacaktır. Gündeminde, Türk Ceza Kanununa, fikir ve sanat eserlerine nun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair üç kanun tasarısı vardır.

Meclis yarın biri gizli, diğeri alenî olmak üzere iki toplantı yapacaktır. Gizli celsede, Türk Ceza Kanununda yapılacak değişikliğe dair tasarının tümü üzerinde görüşmeler olacak, tasarının maddeleri açık oturumda oya konulacaktır.

Meclisin geçen toplantısında yapılan sert tartışmalardan sonra kanunun bu müzakeresinde uzun boylu müzakereler olmayacağı kapalı celsede verilecek izahatın ka

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Mısır Büyük elçimiz geldi

Bugün Ankaraya hareket edecek.

Türkiyenin Kahire Büyük Elçisi Fuat Hulûsi Tugay, dün saat 16 da bir Mısır uçağı ile şehrimize gelmiştir.

Büyük Elçi, bu sabah Ankaraya hareket edecektir. Fuat Hulûsi, seyahatı etrafında bu

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

ihtiyarlık sigortası

Kanunda işçiler lehine yeni değişiklikler yapılması bekleniyor

Ankara 18 (Büyük Doğu) — 5417 sayılı ihtiyarlık sigortası kanunu tadil tasarısı önümüzdeki günlerde çalışma komisyonunda görüşülmeğe başlanacaktır. Tasarı, işçilerin mağduriyetine meydan veren hükümlerin değiştiril-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Ortadoğu dâvası ve Türkiye

Dışbakanlığımız Mısır ve Kanal meselesinde daha anlayışlı bir politika takibine karar verdi

Türkiyenin, İngiltere-Mısır münasebetinin düzelmesinde kendisine düşen vazifeyi yapmak kararı iyi karşılandı

Ankara 18 (Büyük Doğu) — Hariciyemizin İngiltere, Fransa ve Amerika ile birlikte bir müddet evvel Mısır hükûmetine tevdi ettiği notanın memleketimizin husûsî durumu bakımından yerinde bir teşebbüs olarak karşılanmadığını ilk nushamızda okuyucularımıza bildirmiştik.

Dış politikamıza ait bu mevzuun ilk defa "Büyük Doğu,, sütunlarında hakikate tevafük eder bir mahiyette aksettirilmesi ve bu hususun cesaretle ortaya konması alâkalı mahfillerde çok mü

sait karşılanmıştır. Memnunlukla müşahede etmiş bulunmaktayız ki, bir Müslüman devleti olan Mısırın bu millî davasını Büyük Doğunun neşriyatından sonra hariciyemizde daha anlayışlı bir zihniyetle ele almış bulunmaktadır. Bu nun ilk müsbet emaresi de halen Pariste bulunan Dışişleri Bakanımız Fuat Köprülünün bugün Mısır hariciye nazırı Salâhaddin Paşa ile gayri resmî bir surette bir mülâkat yapmış olmasıdır.

Ankarada Ortadoğu meseleleri ni yakından takip eden manafilin kanaatine göre Köprülünün bu teması Mısır ile aramızda hâsıl olan soğukluğun ortadan kalkması için atılmış ilk adımdır.

Şayet tahminimiz tahakkuk ettiği takdirde Türkiye - Mısır ve İngiltere münasebatının yeniden düzelmesi yolunda kendisinden beklenen hayırlı rolu ifâ edecektir. Bu takdirde Ankaranın İngiltere Mısır müzakerelerine sahne olması çok mümkün görülmektedir.

İRANDA İŞLER

Komünist talebelerin yaptığı özenti nümayişi

Tahran 18, (A.P.) — Komünist tahrikçiler tarafından heyecana getirilip ayaklandırılan bin kadar Tahranlı Üniversiteli dün akşam polis hatlarını yardıktan sonra Tahran Üniversitesine girerek sağlamca yerleşmişlerdir.

İçlerinde 200 de kız talebe bulunan Üniversitelileri dağıtmak üzere polis sopa ve su kullanmasına rağmen muvaffak olamamıştır.

Tahran şehrinin merkezinden bir mil mesafede bulunan Tahran Üniversitesinin parmaklıkları önünde cereyan eden bir müsademede polisden yaralaanlar olmuştur. Daha faz la zayiattan korkan polis kuvvetleri Üniversitenin önünden gece yarısına doğru çekilmişlerse de 1.100 kadar Üniversiteli Üniversiteden çıkmağı reddetmişlerdir. 500 kadar talebe de

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

GÜNÜN ÖZÜ

★ Dış Bakanlığımız galiba hakikati anladı. Ankara mahreçli bir haber Orta Doğu meselelerinin artık Türk menfaatleri bakımından tetkik edildiğini bildirmektedir. Şevinelim mi dersiniz?

★ İran Başbakanı Mısırda bekleniyor. Bu ziyaretten sonra Orta Doğu meselelerinde yeni bir inkişaf beklenebilir. Beklivelim mi dersiniz?

★ Kabine değişikliği meselesi sakız gibi uzamaktadır. Değişiklik olacak ama, galiba vakit ve saati bekleniyor. İnanalım mı dersiniz?

★ Ve bütün bunlardan başka dünyanın dört bir tarafından gelen barut kokan haberler, salgınlar, kavgalar... Günler hep birbirini benziyor; ya siz ne dersiniz?

Be. De

Deliler

Son günlerde bilhassa kadın akıl hastalarının arttığı doğrumudur? Bu hususda yaptığımız anketi aşağıda okuyacaksınız

Son günlerde akıl hastahanelerine müracaat edenlerin sayısının arttığı haber alınmıştır. Bu mevzuda üç sinir ve akıl hastalıkları mütehassısının fikirlerine müracaat ettik. Bunlardan kendisiyle görüştüğümüz Haseki Hastahanesi Başhekimi Şükrü Hazım, bu mevzuda, şunları söylemiştir:

«— Akıl hastahanelerine yatırılanların sayısının artışı, iki esaslı sebebe dayanır. Birincisi, hastahanelere müracaat hususunda halkın anlayışının inkişafıdır. İkincisi, son Cihan Harbinin cemiyetimiz üzerinde tesirleri ve halihazırdaki soğuk harbin beden ve sinirler üzerinde yaptığı psikonevrotik ârıza-

lardan ibarettir. Bu sebeplerle, bakımdan malûl olanların müracaatları, geçen senelere nisbetle % 60 bir artış göstermiştir. Normal olarak, Haseki

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Anketimize cevap veren Dr. Sabahattin Kerimoğlu.

Mısır ve İran

Mısır polisine, İngiliz askerlerine karşı kuvvet kullanarak mücadele için emir veriliyor

Kahire 18 (A.A.) — Dün akşam bir toplantı sırasında demeçte bulunan Başbakan Nahas Paşa tarafından bildirildiğine göre, İngiliz makamlarına müracaatta bulunan Mısır hükûmeti, İngiliz kuvvetlerinin Mısır milletine karşı tecavüzlerini durdurmadıkları takdirde, Mısır polisinin kuvvete kuvvetle mukabele edeceğini, Mısır millî davası menfaati uğrunda, Mısır hükûmetinin muhtelif teşkilleri ve kurtuluş birliklerini doğrudan doğruya kontrolü altına alacağını bildirmiş ve demiştir ki:

— Müstevliye karşı bütün kuvvetlerimizi birleştirmeliyiz. Savaş meydanı, bütün savaşçılarını zı öne sürecek kadar geniştir.,,

Diğer taraftan öğrenildiğine göre, İçişleri Bakanı Seracettin Pa-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Bugün İran Başbakanı ile görüşecek olan Nahas Paşa.

Çare Nedir?

Necip Fazıl KISAKÜREK

Hâdiseler diyor ki, Üçüncü Dünya Harbi pek yakın...

Hâdiseler demişti ki, İkinci Dünya Harbi bitmemiştir.

İkinci Dünya Harbinden bizi, şahısların değil, hâdiselerin dehası, yani Allahın takdiri kurtardı. Üçüncü Dünya Harbinden de, bizi, gene ilâhî kaderden başka hiç birşey kurtaramaz. Kula mahsus iş ve irade, plânının apaçık hükmüne göre Üçüncü Dünya Harbi muhakkaktır ve onun ilk toslama noktası Türkiyedir.

İkinci Dünya Harbinde kakaplanı beraberce parçalayıp komünizma cephesinden daha tehlikeli gördüğü, kendi azmanı Nazizmayı tasfiye ettikten sonra, şimdi asıl tezad kutbuyla başbaşa kalmış bulunuyor. 1944 denberi, iki taraf arasındaki vaziyet, bir ve plânı beraberce parçalayıp kanlı ağızlariyle biribirine bakan ve ilk hareketi kimin yapacağını kollayan bir ayı ile kurdun halidir ve her şey bir ân meselesidir.

Ural dağlarından Misisipi boylarına kadar, tarihî buhranını yaşayan ve onu var kuvvetiyle yenmeğe çalışan Garp medeniyetinin, bu hal, en buhranlı nefs muhasebesi olacaktır. Böyle olacak ve tez vakitte Batı dünyası, kendi iç bölümünün bu iki kutbundan birine topyekûn râmolacaktır.

Batı medeniyet dünyasına ait ve cihan kuruldu kurulalı bir eşi gelmemiş olan bu azim nefs muhasebesinin kanlı imtihan saatinde ise, memleketimiz, tarafların başlıca kapışma noktasını teşkil edecektir.

Dâvayı komünizma ve materyalizma cephesi kazanırsa, milletçe ölüp silinmek var... Ondan sonraki hayat, Türk için hayat değildir.

Dâvayı liberalizma cephesi kazandığı takdirde ise (bu ihtimal yüzdeyüze yakındır) gereken şahsiyet ve hayat ehliyetine ulaşıncaya kadar, çok acı çekmek zorundayız. Ne hazindir ki, taraflardan birinin kazanması bizim için mutlâk esaret, öbürünün kazanması da apaçık tâbiiyettir. H. Partisi devrinden başlayan, mutlâka doğru ve sâlim, lakin gayet ve basit ve ucuz bir sezişle liberalizma cephesinin sığıntısı olmak, nihaî ve esasî hiç bir çare vadetmez.

Dış tehlike bakımından, o türlü veya bu türlü, nihayet çaresizliğe yakın bir çarenin eşiğine kadar getirildik. Bu hal ise, şu veya bu şahsın ve kısa devrelerin suçu olmaktan ziyade, topyekûn inhitat tarihimizin bir neticesi oldu. Öyle ki, 19 ncu asrın meşhur Berlin Kongresinde hüngür hüngür ağlayan ve hasta adamı ilân eden Türk murahhası, âdeta bugünün ihtarcısıydı.

Bütün bunları anladık farzedelim; netice ne olaak, netice?

Demokrasyalar, belki en büyük kan vergisini ve haraplık fidyesini bize ödettikten sonra katiyen Üçüncü Dünya Harbini kazanacaklardır. Zıd istikamet bizim için ebedî ölümdür ve bu istikamette çare aramanın mevzuu yoktur. Böyle olunca, biz de, tarihî ceremezimizi ödedikten sonra ancak hayat şartlarını münakaşa edebilir hâle geleceğiz.

Bu vaziyette çare ne olabilir?

Tek çare vardır ve şudur: Bugünden her fedakârlığa ve her iztiraba razı ve hazır olmak; ve kaderimize bağlı Asya milletleriyle beraber Garbın yarımkî tahakküm, tasallût tavrına karşı hassas bir blok, bir vahdet kurmanın yolunu aramak...

Doğrudan doğruya İslâmiyetten başka hiçbir çerçevenin kuşatamıyacağı bu birliğin yüzlerce milyon nüfusunu Garp demokrasiyalariyle beraber komünizmanın imhası işine tahsis edip neticede ayni birlik sayesinde Garbın tahakküm ve tasallutunu karşılayıcı bir hisar içine çekilmekten başka çaremiz yoktur.

İlâvemiz

Parasız (101 hâdîs) ilâvemizin 4 üncü formasını bayilerimizden lûtfen isteyin

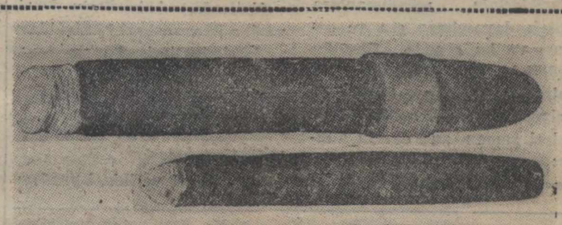

İki Puronun çizdiği İki adam, iki karekter

Yukarıdaki resimde tesbit etmiş olduğumuz purolar gördüğünüz gibi bize iki karakter göstermektedir.. "Üstteki iri İngiliz purosunda Çörçilin hüviyeti gizlidir, Ve muhafazakâr ruhun Çörçile bahşetmiş olduğu nefse itimat, vekar, fakat buna rağmen son derece ihtimam bu puroda âdeta tezahür etmektedir. Çörçilin dünya panoramasını çizdiği zamanlar hiç elinden düşürmediği bu sigarada sağlam bir kafanın ve bu büyük kafa içinde hazırlanmış fikir ve mücadele manzumesinden sonra kazanılmış bir zaferin heybeti var! (Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Kabine Tadilât haberleri tahakkuk ediyor

Cumhur Başkanı Celâl Bayarın Samet Ağaoğlu ile yaptığı mülâkat mühim görülüyor

Ankara 18 (Büyük Doğu) — Cumhurbaşkanı Celâl Bayar dün Başbakanlığa gelerek Başbakan Menderes ve yardımcısı Samed Ağaoğlu ile görüşmüştür.

Uzun bir müddet devam eden bu mülâkatın dün bildirdiğimiz kabine değişikliğiyle alâkadar olduğu kuvvetle tahmin edilmektedir.

Bilindiği üzere kabine değişikliği şayialarî bir müddettenberi devam etmekte ve Başbakan Adnan Menderes ile Samed Ağaoğlunun da dahil bulunduğu yıpranmış bir kısım Bakanları kabineden çıkararak daha insicamlı ve kuvvetli bir kabine kurmak istemektedir.

Kabine değişikliğile alâkalı olarak Başbakan yardımcısı Samed Ağaoğlunu kabul eden Cumhurbaşkanı Celâl Bayar.

— Yahu, son günlerde mektebe gelmez oldun?
— Kızların tramvayları ayrıldı da ondan...

Alman heyeti Ankaraya gitti

Müzakerelere Derhal başlanıyor

Ankara 18 (Büyük Doğu) — Memleketimizle batı Almanya arasında bir ticaret anlaşması yapmak üzere batı Almanyadan gelen 19 kişilik ticaret heyeti yarın (Bugün) Ankaraya muvasalat edecektir.

İkinci Dünya Harbinden sonra Almanya ile yapacağımız en mühim ticarî temasa mevzu teşkil edecek olan bu görüşmelere, Dışişleri Bakanlığında derhal başlanacaktır. Hariciyemiz adına görüşmeleri Fatin Rüştü Zorlu idare edecek, ekonomi ve maliye Bakanlıklarından da bir heyet iştirak edecektir.

Cumhuriyet Savcısına

Sizde dahil, 20 milyon Türkün dinine sövenler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Türk ceza kanununun hususî maddeleriyle resmen devlet himayesinde bulunan islâm dini, dün İstanbulda münteşir bir akşam gazetesi tarafından ağır şekilde tahkir edilmiştir. Sırf bize çatmak, bizden karşılık almak ve bu suretle hasret çektiği yüksek bir trajin yolunu açmak hülyası peşinde kaleme alınan bu yazının intişar ettiği gazete, eğer sormak zahmetini ihtiyar ederlerse tarafımızdan savcılığa bildirilecektir.

Şu kadarını kaydedelim ki, bu gazete yaman bir D. P. milletvekilinin malıdır. İşbu milletvekili, imzasız (sözüm ona) başmakaleyi kabullenir ve susarsa, gazetesinin ismini taşıyan imzayı kendisine ait kabul etmek ve bu fikirleri partisine mal etmekle mazur kalacağız.

Yazıda şu cümleler var:

"... İlk fırsatta bu menfur ocağı söndürmüş, Türk milletine mesut istiklâlin yolunu açmış, bu rezil engeli ortadan kaldırmıştır.,,

Menfur ve rezil diye anılan, 20 milyon Türkün bağlı olduğu İslâm dinidir.

Kanun maddesi aynen şöyledir:

"Din ve mezheplerden birini tezyif ve tahkir yolunda neşriyatta bulunanlar bir aydan altı aya kadar cezlandırılır, Madde 175.,,

Gerisi, tarafsız olan ve kanun namına hareketten başka gayesi olmıyan Cumhuriyet savcısına aittir.

İslâm Alemi ve Biz

Türkiye bütün İslâmî camiayı laşmış bir kuşak için Garb Demokrasiyalarile de toplayabilecektir.

Şamda intişar eden "Barada,, gazetesi İslâm devleti Başbakanları toplantısını bahismevzuu eden makalesinde şöyle demektedir:

"Mısır ve diğer İslâm dâvalarını müzakere için toplanacak olan İslâm devletleri toplantısına Türkiye ve Pakistan iştirak edecek midir?

Şüphesiz Türkiye ve Pakistanın dünya siyaseti ve İslâm dâvaları mevzuundaki rolleri büyüktür. Muhakkak ki, Arap âleminin Pâkistana olan bağlılığı, Türkiyeye karşı olan bağlılığından fazladır. Bu mevzuda Pâkistanın bugünkü durumu ile Türkiyede hâkim ıâdinî siyasetin büyük rolü vardır. Dost iki memleket a-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

SPOR

G. Saray Malmö'ye mağlup oldu 3 - 0

Dün öğleden sonra Mithatpaşa stadyumunda İsveçin Malmö takımı Galatasarayla karşılaşmıştır. Malmö takımı sahaya Adalet takımı ile yaptığı maçtaki kadro ile, yalnız soliç mevkiine Andorsonu alarak çıkmıştır.

Maç umulduğu kadar zevkli olmamış, Galatasaray çok kötü bir

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Hicaz ve Ürdün

Kral Tallâl'ın Hicaz kralını ziyareti Ortaşark politikasında mühim bazı inkişaflara delil olarak kabul ediliyor.

Şam 18 (Hususî muhabirimizden) — Ürdün Kralı Tallal Hicaz Kralı Abdülaziz İbnisuud'u ziyaret etmiştir. Kral Tallal Riyad hava meydanında bizzat kral ve memleketin ileri gelenleri tarafından merasimle karşılanmıştır.

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

1001 ÇERÇEVE — *Necip Fazıl KISAKÜREK*

1001 Çerçeve

Dağdan kaç yük odun devşirmeliyim ki, odunlar arasında 1001 tanesi, cetvel tahtaları gibi dümdüz olsun?

Çalı çırpı şekilleri tarzında, hesap çilesine yabancı duran gündelik lâf oyunculuğuna nisbetle, cetvel tahtalarındaki nizam ve şuura bağlı bir seyreklik ve değerlilik kaygısı.. İddialı iş...

★

Bir döküm işi yapılırken, eritilmiş madene istenen şekli vermek için kumda oyulan yuva, o işin çerçevesidir. Hâdiseler de böyle... Ruhumuzun içine, kızgın bir mayi halinde dökülürler. Orada buldukları yataklarda donarlar, mâna şekillerine kavuşurlar.

Hani küçük ve yuvarlak işporta aynaları vardır ya: arkalarında da bir zenci resmi... Ruhumuzdaki mâna yuvaları, işte o aynaların tersindeki resimde açılmış cukurları andırır. Nasıl o çukurlara minicik zızpzıpları oturtmak için çabalarsak, hâdiseleri de, içimizdeki yataklarına oturtmadan tartamayız. O halde (çerçeve), ölü bir resmin etrafındaki tahta kuşak değil, eşya ve hâdiselerin ruhunu vezneden bir miyar..

★

Hâdiselerin basit kemiyet ve teşahhus aynalarına karşı, her ân yüzüne geçirdiği ve her ân tül tül atıp yine tel tel takındığı duvaklardan bana ne?.. Dâva, köpük ve dumandan ibaret çeşitli örtülerin altında, gelinin değişmez çehresini keşfedebilmekte..

★

Böyle (1001 çerçeve)yi bir araya getirip demetliyebilmek bana nasib olacak mı?

Allah isterse, evet!..

NOT — (1001 çerçeve)nin mukaddemesi olan bu yazıyı birkaç gün sonra neşretmeği daha uygun bulduk.

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika : No. 4

İkinci içtima
İkinci celse

Mustafa Kemal paşa — (devamla) — Yeniden fazla teferrüata girmek istemediğim için şu suretle izahat vereceğim: Şark hududunda elviye-i selâsieyi dahil ede - rek tasvir buyurunuz. Garp hududu Edirne'den bildiği - miz gibi geçiyor. En büyük tebeddülât cenup hududun - da olmuştur. Cenup hududu İskenderun cenubundan baş lar. Haleple Katıma arasın - dan Cırablus köprüsüne müntehi olur bir hat, ve şark parçasında da Musul vilâyeti Süleymaniye ve Kerkük havalisi ve bu iki mıntıkayı yekdiğerine kalbe den hat... Efendiler! Bu hu - dut sırf askerî mülâhazat ile çizilmiş bir hudut değildir. Hududu millidir Hududu mil lî olmak üzere tebit edil - miştir. Fakat bu hudut dahi linde tasavvur edilmesin ki anasır-ı islâmiyeden yalnız bir cins millet vardır. Bu hu - dut dahilinde Türk vardır, Çerkes vardır; anasır-ı sa - ire-i islâmiye vardır. İşte bu hudut memzuç bir halde ya - şayan bütün maksatlarını bütün manâsiyle tevhit et - miş olan kardeş milletlerin hudut-u millisidir. (Hep İs - lâmdır. Kardeştir sesleri).

Mustafa Kemal Paşa (de - vamla) — İşte Erzurum kon - gresi milletin böyle hayatı - na, menafiine müteallik husu satla meşgul olmak üzere iç - tima ederken İstanbulda mev - ki-i iktidarda bulunan Sadrâ - zam Ferit Paşa kâffesini mücrim, şaki telakki ve der - hal derdestleriyle İstanbula izamlarını bütün makamat-ı resmiye-i mülkiye ve askeri - yeye tebliğ ediyor. Bunun da teferrüatından bahsetmek is - temiyorum. Buradan Sıvas kongresine geçeceğim. Erzu - rum kongresini müteakip 4 eylûlde Sıvasta umumî bir kongre oldu. Erzurum kon - gresi yalnız şarkî Anadoluyu temsil etmiş oluyordu. Sıvas - ta Garbî Anadoludan ve Ru - meliden de murahhaslar gel - miş olmak itibariyle artık vatanın heyet-i umumiyesi Anadolu ve Rumelide yaşa - yan bütün millettaşlarımızın nokta-i nazarlarını teyid et - miş oluyorlardı. Sıvas kon - gresi Erzurum kongresinde tesbit edilen esasatı aynen kabul etmiş, yalnız ismini teşmil etmekle kalmamıştır. Bütün Anadolu ve Rumeliye şümulü olmak üzere vahdet ve tesanüd-ü millîyi temin et - ti. Bilhassa dahiliye nâzırı bulunan Adil Bey ve harbiye nazırı Şefik Paşa Erzurum kongresi esnasında olduğu gibi ve belki bundan daha zi - yade gene hakimiyet-i milli - yenin teessüsü için gene ha - yat-ı memleket ve milleti kur - tarmak için çalışanlar aleyhi - ne bir takım kararlar veri - yorlar ve bu kararları pek akurane bir suretle takip edi - yorlardı.

Kongrenin tam mün'akid bulunduğu sıralarda, Ferit Paşa ve rüfekası, Malatyada Elaziz valisi Galip Beyin tah - t-ı emir ve iradesinde ahali-i mâsumeyi iğfal etmek sure - tiyle bir kuvvet cem'ine te - şebbüs eylemişlerdi. Ha - biye nazırı Şefik Paşa da bu ku - vay-i mâsum millettaşları - mızdan ve dindaşlardan ku - vay-i askeriyesiyle takviye et mek üzere kavi emirler ve - riyordu.

Ali Galip Bey bu kuvvet - lerle birdenbire gelecek, Sı - vası basacak, orada bulunan kuvay-ı milliyeyi birer birer canı gibi asacak, kesecekti. *(Sona kadar bütün hâdiseleri - rin ve Müdafaa-i Hukuk Ce - miyeti faaliyetlerinin hikâ - yesi).*

Mustafa Kemal Paşa — (Devamla) İşte, vaziyet-i e - sasiye ve hukukiyemizin tev lit ettiği bu lüzum ve zarûret üzerinedir ki, Hakimiyet-i milliyenin her şeyden evvel tecellisi maksadiyle meclis-i âliniz selahiyet-i fevkalade ile içtima etmiştir. İntihabın kemal-i istical ve hararetle icrası, vaziyet-i hukukiyemizin bilumum milletçe de ayni kanaatler dairesinde idrâk ve ihata olunduğu, mec - lis-i âlinizin şekil ve mahi - yeti, irade-i milliyeye sami - miyetle, kuvvetle müstenid bulunduğunu göstermiştir.

FIKRA

Türk Filmi ve sıfat hovardalığı

Vaktiyle ilk yazılarımdan biri memleketteki Türk film - ciliğinin inkişafı ve bunun temin edeceği menfaatler hak kındaydı. O zamandan, yani yıllardanberi de yerli filmle - rimizi bezmeyen bir sebatla takip etmişimdir. Bu sebatın devamı ise şüphesiz ki, bir me ziyettir, ve hakikaten, sonla - rına kadar seyri ciddi bir tahammül isteyen, pek ace - mice yapılmış, gayetle şaş -ırılmış, ziyadesiyle kötü oy - nanmış filmlerimizin az ol - duğu maalefesf söylenemez. Bu hususta mali imkânlarımızın azlığını ve Amerika sinema - sının emrinde çalışan mil - yonların miktarını ileri sür - mek daima misket bir cevap teşkil etmiyor. Çünkü, yerli film, bazan hakikaten önlen - mesi mümkün hatâlar işle - nekte, senaryoya ve temsile ait zaaflar ve kusurlar ya - nında meselâ Karadenize yol - cu çıkaran gemileri adalar önünde dolaştırıp durmak gi - bi gülünç dikkatsizliklere düş mektedir.

Fakat beni asıl sinirlendi - ren şey, filimlerin halka tak - dimi münasebetiyle Ameri - kalılara parmak ısırtacak şe - kilde yapılan reklâmların ha - li, öğünmekdeki ölçüsüzlük, bir kelime ile sıfatlardaki hovardalıktır. Galiba geçen yıl, sonuna kadar seyri haki - ki bir fedakârlık ve bir inat rekoru olan bir filmin ilanı: (— Gidin koşun da gözle - riniz hazdan yaşarsın, göğ - sünüz iftihardan şişsin!) di - ye haykırıp durdu.

Geçen gün de bir film şir - keti yeni bir filmini (şaheser - lerinin sonuncusu) olarak tak dim ediyordu. Bu şirketin em - sali arasında muvaffak ve ciddî bir müessese olduğunu söylemeği bir borç bilirim. Bununla beraber, filimciliği - mizin imkânları ve bu yolda çalışan insanların kabiliyet dereceleri, henüz (Şaheserler serisi), hattâ tek şaheser vü cuda getirmekten tamamiyle uzak bulunmaktadır.

Adını tasriha lüzum gör - mediğim o şirketin de, bütün arkadaşlarının da sadece (eser) verebilmelerini sami - miyetle temennî edelim! Yok sa gaye, herşey, sadece bu sıfatların ağıyle avlanacak müşteri sayısından mı iba - ret?

Nahid Sırrı Örik

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü :
Burhan Cahit İSPİR
Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası
Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

Din ve Ilim Bahisleri

İslâmda demokrasi ve onun Türk idaresindeki inkişafı

(2)

YAZAN: **Prof. Kâmil Miras**

Malûmdur ki, her medeniyet - te yükseklik kıymeti, o medeni - yet müeyyidelerinin kuvveti ve tatbiklerinde iltizam edilen sadakat ve samimiyet derecesiy le ölçülür. İslâm tarihine bak - tığımız zaman, islâmiyetteki de - mokratik kaidelerin Saadet As rına ve ondan sonra «Hulefa - yi Raşidin» denilen otuz sene - lik kısa bir zamana ait kaldığı, tatbik şekillerinin de eşsiz de - recede hünerli, samimi ve yük - sek olduğu görülür.

İşte bir örnek:

1 — İmam-ı Buhari.nin Sahi - hindeki rivayete göre ,Mekke - nin fethi sırasında ganimet malları arasında bulunan kıy - metli bir elmas gerdanlığı, Mekke eşrafından yüksek bir aile kadını çalmıştı. Eli kesile - cekti. Kâinatın Fahrine müra - caat olunup affı rica ve iltimas edilince, Efendimiz, iltimasçı - lara şöyle mukabele buyurdu - lar:

«— Hayır, bu olamaz! Kı - zım Fatma çalsaydı, ayni şe - kilde cezalandırırdım. İyi bili - niz ki, sizden evvel gelip ge - çen bir takım milletler, kuvvet - lilerin günahını affederlerdi de, zayıfları cezalandırırlardı. On - lar bu yüzden mahvoldular.»

Peygamberimiz, tebliğ ve te - sis ettikleri demokratik idare - nin tam bir salâbetle tatbikı - nın nurlu tesirini kendi hayat - larında göreceklerinden emin - diler. Nitekim bu kanaatlerini Sahabilerine de telkin ederler - di.

Yine, büyük Türk hadis ima - mı Buhari'nin Sahihindeki bir rivayet, Mekkede islâmiyetin ilk yılları boyunca Kureys müşriklerinin, müslümanlara yaptığı dayanılmaz eza ve ce - faları ve bu esnada Resulün verdiği bir cevabı nakleder. Bu ezalardan bunalan Sahabiler, vaziyeti Allahın Resulüne bildir dikleri zaman, şu cevabı aldı - lar:

—«— Sahabîlerim, sabrediniz! Yakında bir gün gelecektir ki; islâmiyetin şevket ve adaleti sayesinde Mekkeden Yemene kadar bir süvari yalnız başına gidebilecektir.»

Ve işte bu tebşir, Medine hicretinden geçen on sene için - de tahakkuk etmiş, bilfiil görül - müştür. Kısa zamanda Araplar, asırlarca bedevi hayatı yaşa - yan ve birbirlerinin malına, canına, ırzına taarruz eden bu serkerde insanlar, en emin bir adalet ve nizam hayatına kavuştular.

Efendimiz, saffet ve mükem meliyet devrinin ancak otuz yıl devam edeceğini, ondan sonra halkı ve hakkı dişleyen zalim bir saltanat devri hulûl edeceğini bildirmişlerdi. Bu müddet, Emevilerin ilk hüküm darı Muaviye Bini Ebu Süfyan ın saltanat makamına gelmesiyle hitam bulmuş ve Peygam - berin buyruğu bir mucize şek - linde aynen tahakkuk etmiş - tir.

Riyazi bir katiyetle denebilir ki, islâmiyet gibi en medeni ve mes'ut bir inkılâbı, kısa bir za - man içinde, din mânalarını id - rakten uzak bir irtica takip et - miştir. Emevi hanedanına bağlı olan bu irtica, müslümanlara pek çok kan döktürmüş ve onu Türklerin şanlı ihtilâli bastır - mıştır. Böylece islâm devletinin şerefli bayrağı Emevilerin elin - den alınarak Peygamber Efen - dimizin amca oğulları Abbas sülâlesinin ellerine tevdi olun - muştur.

Neticede, Abbasilerin de si - yasi, adli ve askeri bütün idare ve hâkimiyetleri, Türkler tara - fından alınmış; ve islâmiyet en sâf ve mükemmel düsturlara dayanılarak asırlarca yükseltil - miştir.

İşte birinci ve ikinci yazıları - mızla pek kısa bir hülâsasını yaptığımız bu vâkıaları ve on - lardaki hikmeti bundan sonraki yazılarımızda sırasiyle ele ala - cağız.

İSTANBUL

Tekel'de Tensikat

Neşriyat Müdürlüğünün lâğ - vedileceği ve buraya verilen tahsisatın daha verimli saha - larda kullanılacağı söyleniyor

Haber aldığımıza göre, Tekel Genel Müdürlüğünde yeniden, bazı tayin ve nakillerin yapıl - masına karar verilmiştir.

Ayrıca, tasarruf maksadiy - le bazı memurların, geri hiz - metlerden alınarak daha faal işlere verileceği de söylenmek - tedir. Bu arada uzun müddet - ten beri Genel Müdürlükte mevcut bulunan Neşriyat Bü - rosunun müesseseye hiç bir fayda sağlamadığı nazarı iti - bara alınarak, bu işle vazifeli memurun Doğu Anadoluda Te - kele bağlı bir müesseseye nak - dileceğinden bahsolunmakta - dır.

İstanbul Valisi yarın geliyor

Bir müddettenberi Ankarada bulunan Vali ve belediye başka - nı Fahrettin Kerim Gökay ya - rın trenle şehrimize gelecektir.

Sinema bileti karaborsacıları

Emniyet müdürlüğü sinema bi leti karaborsacılariyle mücadele - ye geçmiştir.

Dün yapılan takip neticesinde bilet karaborsacılarından Hüse - yin Yılmaz, Sabri Aydın ve Os - man adında üç kişi suçüstü yaka lanarak adliyeye teslim edilmiş - tir.

Kambiyo borsası

Kambiyo borsasında geçen haf ta içersinde 563,000 liralık dev let tahvili ve banka hisse senedi satılmıştır. Merkez Bankası tah - villeri 200 liraya kadar yüksel - miştir.

Yeniden 50 pazar yeri

Belediye, şehrimizin muh - telif semtlerinde 50 kadar pa zar yeri kurmağa karar ver - miştir.

Tütüncülük konferansına gidecek delegeler

Ekonomi ve Ticaret Bakanlı - ğının fevkalâde tütüncülük kon feransı 21 Kasımda yapılacak - tır. Bu konferansa iştirak ede - cek olan İstanbul Tütüncüler Birliğinin delegeleri yarın sa - bah Ankaraya hareket edecek - lerdir.

Telefonsuz karakollara telefon veriliyor

Emniyet Müdürlüğü bazı ka - rakollarda telefon bulunmadı - ğını tesbit etmiş ve derhal oto - matik telefon tevziatına başla - mıştır.

35 kişide bıçak ve tabanca bulundu

Dün gece polis tarafından ya - pılan aramada 35 kişinin üzerin - de bıçak ve tabanca bulunmuş - tur.

GÖZÜME DEĞDİKÇE

Sâni-i Âzam

Mason tarikatının yayın or - ganı olan derginin son sayısında «bir eski ve rahmetli mason - dan güzel bir hâtıra» başlıklı bir yazı gördük, Bir de sarıklı ve cübbeli bir masonun resmi... (Cemal Molla) adında kılığı kı - yafeti Müslümana benzeyen bu ölünün hâtırası Masonca takdis olunuyor. Merasime Haydar Germen Kardeşlerinin şu mısraı ile nihayet verilmiş:

Def-i şer, nef-i beşerdir
mezheb-ü imanımız...

Bizim mezhep ve imanımıza göre ise, şer'i kovmak ve insan faydasını gaye edinmek, ancak şerleri kaldırmakladır.

Şer'in en büyüğü de göze gö - rünmeden, hayır perdesinde iş - lenenidir. Böyle olunca şer'in def'i için ilk yapılacak iş, iktidar partisinin büyük kongresinde açıklanan çoğunluk iste - ğine uyularak, Mason dalalet tekkelerini yere geçirmektir. İktidar, dayandığı parti çoğun - luğunun bu isteğine uyduğu za - man, 14 Mayıs'da doğduğu söy - lenen milli hâkimiyet güneşi, onun parlaklıklarını zulmetlere boğmak isteyen Masonluk bu - lutlarının zulmetlerinden sıyrılmış olacaktır. Âyinlerinde, Ma - sonlar, ölü Mason Cemal Molla - ya şu şekilde bir rahmet ve guf - ran dileyorlar:

«— Kardeşimize bu vesiyle ile de Sâni-i Âzâm'dan rahmet ve gufran dileriz.»

Masonlarca «Türkiye Büyük Maşriki» nin 25 inci yıldönümü münasebetiyle çıkarılan kitapta aynen şu sözler vardır:

«— Masonlar; Allah tâbiri yerine yaratıcı bir prensip ika - me ederek herkesin dilediği şe - kilde izah ve tefsir edebileceği (Sâni-i Âzâm-ı Kâinat) formülü etrafında toplanmışlardır.»

Bu da, yapı kalfası esatiri Hi - ram ustanın şahsiyetinde tim - salleştirilmiştir.

Kime kimden rahmet diledik - lerini görün de Masonları ve Masonluğu bir kere daha anla - yın!

Kelâmcı

yurt

İzmir'de Sabıkalılar

İzmir 18 (B. D.) — İstanbul - da Sabri Ortak isminde bir şah sın zarfçılık suretiyle 2000 lira - sını çalan Abdi Mertgüzel ile Erol ve azılı sabıkalılardan Behçet, şehrimizin Emniyet 2 inci Şube sivil memurları tara - fından yakalanmışlardır. Ev - de yapılan aramada Abdinin metresi Yıldız'ın üzerinde 7 adet kulplu Reşat altın lirası ile 3 adet altın bulunmuştur.

Adlî makamlara teslim edi - len sabıkalılar sorgularını mü - teakip tevkif edilerek Cezaevi - ne gönderilmişlerdir.

Manda yavrusunun ırzına geçti

Kayseri 18 (B. D.) — Paşa - bayır mahallesi Gazhane soka - ğında Hasanın ahırında 7 ay - lık malağın ırzına geçen Ali Gün isminde bir adam, suçüstü yakalanmıştır.

Cinci Hoca adiyle maruf Ali Gün, adalete teslim edilmiştir.

Malkarada işlenen cinayet

Malkara 18 (B. D.) — İlçemi ze bağlı Teskin köyünde Hak - kı Kızılay ile İbrahim Kara - man arasında çıkan ufak bir hâdise neticesinde, bıçağını çe - ken Hakkı, İbrahimi kalbin - den yaralıyarak öldürmüştür. Cumhuriyet Savcısı kâtil hakkında gereken tahkikatı yapmaktadır.

Uzunköprünün kurtuluş günü

Uzunköprü 18 (B. D.) — İlçemizin düşman istilâsından kurtuluşunun 29 ncu yıldönü - mü kahraman erlerimizin ve hal kın coşkun tezahüratiyle kut - lanmıştır. Başta kahraman er - mine okullar ve esnaf teşekkül - lerimiz olduğu halde geçit res - leri milli kıyafetleriyle iştirak etmişlerdir.

Toprak Mahsulleri Bu yıl bereketli

Ankara 18 (B. D.) — Bu yıl toprak mahsullerinin bereket - li oluşu, Toprak Mahsulleri G. Müdürlüğünün bazı tedbirler almağa sevketmiştir. Genel Mü - dürlük bazı istihsal bölgelerin - de depo, hangar ve çelik silo - lar inşa ettirmeye başlamıştır. Bu meyanda un nakliyatı için de 100 bin adet yeni un çuva - lı almağa karar vermiştir.

Konyada Kore Gazileri günü

Konya 18 (Büyük Doğu) — Bugün şehrimizde Türk Milli - yetçiler Derneği şubesi, İpek si - nemasında Kore Gazileri günü tertiplemiştir. Toplantıda büyük bir kalabalık hazır bulunmuş ve Kore menkıbeleri anlatılmış - tır. Belediye reisi tarafından Konyalı gazilere hediyeler ve - rilmiştir.

Beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika : No. 4

Allah, İsraile ihtiyar Yâku - ba yine bir ihsanda bulunu - yor: On ikinci oğlu Bünyamin doğuyor. Hem de küçük karısı Rahil'den.

Fakat dünyada tamamlık ol - maz. Rahil, ikinci çocuğunu do - ğurur doğurmaz ölüyor. Yusuf ve Bünyamin öksüz kalıyorlar.

İhtiyar Yâkup, ilk sevgilisi fedakâr Rahil'i kaybedince bir kat daha ihtiyarlamıştır.

Fakat, sabır ve tahammül o - nun en büyük hasletidir.

İlâhi takdire boyun eğiyor.

Ve nihayet ilâhî büyük zu hur: Hazreti Yâkup Allahın Peygamberidir.

İlâhi emir:

— Kenan diyarının sâkinle rini Allahın dinine davet et.

Büyük emre itaat.

Ve dalkı dine dâvet!

Allah, âlemlerin Rabbi dile - rse, hem yol gösterici gönderir hem de yoldan şaşanlara, doğ - ru yola dönmeleri için, görecek göz, işiticek kulak verir.

Fakat, bunun aksi de olabi - lir: Gören gözlere perde çeker, kör eder, görmezler. İşiden ku - lakları sağır eder, duymazlar! Çarpan kalpleri, mühürler; his - setmezler! Ve sonsuz dalâlet, gaflet, perişanlık ve ebedî azap!

Kenan diyarının sakinleri, Al - lahın lütfüne mazhar olmuşlar - dır!

Gözleri görmekte, kulakla - rı işitmekte, kalbleri ilâhî nur - la çarpmaktadır: Hazreti Yâ - kub'a iyman ediyorlar.

Herkes, Allahın dininde ve Hazreti Yâkub'un etrafında çer - çevelenmiştir.

Bu halden fena halde ıztırap duyan tek mahlûk: Şeytan'dır. Ne yapyp yapıyor. Gizlice, Haz - reti Yâkubun, sevgili kardeşi Ays'ın kalbine giriyor ve ona gizlice diyor ki:

— Sen kinini pek çabuk unut - tun! Görmüyor musun, Yâkub Peygamber oldu? Herkes ona uydu. Onun itibarı arttı. Kıs - kanmıyor musun onu sen?

Şeytanî ilka.

Ve Ays'ın kalbinde yeni bir hased!

Ays yine kardeşinin önüne dikiliyor:

— Yâkub... Sen buradan ay - rıldıktan sonra ben uzun za - man bu memlekette baş oldum. Herkes bana itibar ediyordu. Fakat sen geldin, sonra da Pey - gamberlik sana geldi. Herkes sana döndü ve bu memleketin büyüğü sen oldun. Ululuk ben - den gitti. Gözüm yok: İzzetin, devletin ziyade olsun.

Fakat ben, artık burada du - ramıyacağım. İşte diyar, işte vilâyet! Sağlıkla otur. Beylik yap! Ben bu diyarı terkediyo - rum, başımı alıp gidiyorum!

Hazreti Yâkub derin bir te - essüre kapılmıştır.

Ağlıyor ve kardeşinin boynu - na sarılıyor:

— Benim canım kardeşim, diyor, bunca uzun yıllar senden uzak olarak gurbet illerde kal - dım. Sonra kurduğum çarhımı, düzenimi sırf sana kavuşmak için dağıttım. Ve sana koşup geldim. Fakat anlıyorum ki, be - nim hâlim, senin hâtırını in - citti. Bunun için benden kaçı yorsun. Benim gönlüm buna razı olamaz. Yine ben başımı alıp gideyim. Sen evini, ocağı - nı, düzenini bozma! Burada kal!

Ays bir kere ayaklanmıştır. Kararı da karardır.

Hazreti Yakubun bütün yal - varmalarına en ufak şekilde bi - le ehemmiyet vermiyor::

— Hayır! diyor, sen kalacak - sın. Ben gideceğim!

— Yapma kardeşim!

— Olmaz!

— Eyleme canım kardeşim!

— Olmaz!.

— Yalvarırım!

— Dinlemiyorum!

Hazreti Yakup susuyor.

İlâhî takdir yerine gelecek - tir!

Ays derhal faaliyete geçiyor. Malını, mülkünü paraya çevi - riyor. Heybelerine dolduruyor(Çoluğunu, çocuğunu, kendisi - ne tâbi olanları önüne katıyor. Ve derhal diyarı rûmun yolunu tutuyor.

Hazreti Yâkub on iki oğlu, üç karısı adamları ve yardımcı - ları, işçileri şusu busu.. Hepsi Kenan diyarındalar!

Seneler geçiyor..

İsrail oğulları büyümüştür.

En küçüğü Yusuf, ve ondan küçüğü de Bünyamin.

İhtiyar peygamberin en bü - yük tesellisi en çok sevdiği kü - çük oğlu Yûsuftur.

Yûsuf ta, bütün çocukların - dan başka zevk başka bir lezzet buluyor. Onda ilâhî bir nur var, Ve bu nur Allah resulünün sururidir.

★

Malûm hâdiseler.., Hazreti Yûsuf'un kardeşleri tarafın - dan kıskanılarak kuyuya atılı - şı... Kurtuluş, Mısıra vezir oluş, İhtiyar babanın uzun seneler çektiği ıztırap ve sonra Mısır' da kavuşuş.

★

Hazreti Yâkub, Mısıra vezir olan oğlu Hazreti Yûsufun ya - nına geldiği zaman onunla be - raber Kenan diyarından çıkıp Mısıra gelen onbir İsrail oğlu ve adamları tam yetmiş beş ki - şidir.

Hazreti Yûsuf da Züleyha ile evlenmiş, Efraym ve Munsa is - minde iki oğlu olmuştur.

Kardeşleri de Mısırda evlen - mişler ve çoluk çocuk sahibi ol - mağa başlamışlardır.

Artık ihtiyar İsrail, Allah re - sulü Hazreti Yâkup, ve evlâtla rı Mısırda yerleşmişlerdir.

Beni İsrail çoğalıyor.

Hazreti Yâkub Allah yolun - da ve evlâtları arasında daha yedi sene yaşadıktan sonra Mı - sırda ölüyor.

Hazreti Yusuf 47 yaşındadır. Babasının cesedini alıyor, kardeşlerile beraber Kenan di - yarına götürüyor ve orada def - nettikten sonra tekrar Mısıra dönüyorlar.

Tam bu sırada yine malûmü ilâhî tecelli:

Hazreti Yusuf Paygember - dir.

Ve ilk iş olarak Mısır sulta - nını Allah dinine davet!

İster kabul etsin, ister etme - sin!

Allah yolunda ve onun irade ve emirlerine göre her tehlike göze alınarak vazife yapılmak - tadır!

(Devamı var)

NOKTA

İşgüzar

Randevucu Ayşe Nimetin idare ettiği 99 uncu ev de basılmış... Bizim mubarek Be lediyemiz ise vatandaşları - mızın mesken ihtiyacından bahseder, durur.

Mesken ihtiyacından yana, vatandaşlara, Ayşe Nimetin işgüzarlığından başka çare gösteremiyecek haldemiyiz yoksa?..

Ömer Öztürkmen.

Son Peygamberden Sonra

Yazan : M. Raif OGAN Tefrika : 4

Allah, kendisine şü - kür edicilerin mükâfatlarını verecektir. Allah size emirlerini ve davetlerini bildirdi. Kendi in dinde peygamberliğe lâyık gör düğünü, size Resül olarak gön derdi. Şimdi de onun ruhunu kabzetti ama, Kitabı ile Resu lünün sünnetlerini ondan son ra size bıraktı. Onlardan aldı ğınız «maruf» dur; ve onla rın nehyettiği «Münker» dir İkisi arasını fark etmek size düşer. Ey iman edenler, Allah için şahadette adaletle kaim olunu! Şeytan sizi peygamber lerin ölümiyle işgal etmesin ve dininizde fitne koparmasın! Siz o şeytanı taciz edecek şey lerde acele ediniz ve ona ilti hak eylemeyiniz!»

Bu sözler üzerine Ömer'in kılıcı kınına girdi; bir lâhzada akılı başına geldi. Sait Bini Müseyyib diyor ki:

«— Ömer, Ebubekirin hutbe si içinde telâvet eylediği âyetin yüksek mefhumu karşısında şöyle demiş: «O derece hayrete düştüm ki, donakaldım. Bu âyeti sanki o güne kadar işit - memiştim. Ve fakat onun ti - lâveti ile anladım ki, Allahın Resulü gerçekten ölmüştür!»

Ebubekir'in sözleri, halk üze rinde de bir sükûnet iksiri gi - bi tesir eyledi. Kendilerini topladılar. İslâma mahsus me - tanet ve vakarla dinlerine bir kat daha sımsıkı sarılmak zev kini duydular. O, Resulün ve - fatına rağmen islâm dininin Allahın takdir ettiği dünya sonuna kadar baki kalacağını tekrar hatırladılar. Mevcut imanları tazelendi; ve böylece Peygamberin ölümü dahi is - lâm ümmetinin birlik ve bera - berliğini kuvvetlendirmenin se - bebi oldu.

II

Haksız Tecavüze Haklı Mukabele

Ebubekirin, hutbesi içinde telâvet eylediği Al-i umran sûresi 144 ncü ayeti hakkın - da Sait Bini Müseyyit'ten ri - vayet olunan ve Ömer'in düş - tüğü dehşet ve hayretin şid - detini anlatmaktan başka hiç bir mahiyet taşımayan ifa - de, mutaassıp bir tarihçinin elinde itiraz ve iftira vesilesi olmuştur. Bu adam, Leone Kaytano isminde çok koyu bir Hristiyan tarihçisidir. Son asrın mensubu bulunma - sına rağmen ortaçağ kilise â - leminin bütün taassup ve gil - zetini nefsinde cemeylemiş bulunmaktadır. Bunun İslâm tarihi olmak üzere İtalyanca neşreylediği eserin on cildi - ni, Hüseyin Cahit Türkçeye çevirmiştir.

Bu kitap görünüşte vesai - ke istinat eder zannını verir. Hattâ gösterdiği kaynakla - rın İslam âleminde de pek muteber eserler olduğuna ba - kılınca, bu mevzular üzerin - de uğraşmamış olanlarca cid - di ve sanih bir ilim eseri sa - yılabilir.

Halbuki, "hak suretinden görünerek batılı destekle - mek,, ve İslâm tarihinde mu - teber şahıslar, meşhur ve sa - dık haberler ve rivayetler, vak'aların sebepleri ve gaye - leri hakkında ne kadar sahih taraflar varsa, hepsini de, ciddi vesikalara istinat edi - yormuş gibi görünüp, safsa - ta ve mugalatadan başka bir - şey olmayan maharetli man - tık oyunlariyle zaafa düşür - mek, bu kitabın tek gayesi - dir. Kitap, iftira edebiyatın - da birinci sınıftandır. Ondaki rivayetler, sözler ya tahrifa - ta uğratılmış, yahut tama - miyle çapraşık şekillere soku - larak garezkâr kıyaslarla, kaynak olan muteber eserle - rin sahiplerinin hatırlarından bile geçmiyecek alçakça ne - ticeler çıkarılmasına âlet edil miştir.

Ciddî ve derin bir incele - meye tâbi tutulunca, emsali iftiranameler gibi bunda da - hi "Tarihî hakikat,, olmak üzere ortaya atılan hü - kümlerin, tarih ve vesika ol - mak şöyle dursun, akıl ve mantık selameti ile dahi asla münasebeti olamıyacağı anla - şılır. Bu eserin sahifelerini dolduran hainane iftiralar ve iddialar, şeytanî bile imren - direcek öyle bir şeytan ma - haretiyle sıralanıp doğru gibi gösterilmiştir ki, ölü Ab - dullah Cevdet'in nakleylediği Hollandalı müsteşrik (Duzi) nin İslâmiyet tarihi bunun ya nında hicaba düşer.

Bu eser babadan, anadan miras kalmış imanını İslâmi terbiye ve ilimle kuvvetlendi rememiş olanları, dalâlete ol masa bile az çok şek ve tered düte düşürebilir. Bu itibarla, sırası geldikçe sairleri gibi onun da - tâbir mazur görül sün - gerçek diye yutturmak, istediği yalanları, mantık ve muhakeme olarak sunduğu yanıltmacaları düşmanın si - lâhına ayni cinsten silahla mukabele etmek şekliyle, nak liyat (nakiller, haberler) ile değil, akıl ve mantıkla, hâdi - selerin kat'î delalet ve şeha - detleriyle çürüteceğiz.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi	
1371		1367	
Safer	19	Kasım	12
		Gün	3.3

19 Kasım 1951 Pazartesi

	Vasati	Ezani
Sabah	06 50	02 01
Öğle	11 59	07 10
İkindi	14 33	09 44
Akşam	16 48	12 00
Yatsı	18 24	01 35
İmsak	05 09	12 20

Mısır ve Iran

(Baştarafı 1 ncide)

şa, şimdiye kadar münferiden hareket etmekte olan muhtelif yarı askeri teşkillerin hükûmet emri altına alınmasını hedef tutan bir kanun tasarısını bugün Bakanlar kuruluna sunacaktır.

Suriye dışbakanının beyanatı.

Şam 18 (Şam muhabirimizden) — Bugün beyanatta bulunan Suriye Dışişleri Bakanı Saydi Attaşi Mısır - İngiliz ihtilâfı ve Ortadoğu savunması mevzuunda (Mısır - İngiliz ihtilâfında takip edilen yol bundan sonra Arap memleketlerinin Garba karşı tatbik edecekleri siyasetin rehberi olmuştur. Garplılara soruyoruz:

Birleşmiş Milletlere olan inancımız bu mudur? Birleşmiş Milletlerin Filistin mevzuunda verdiği kararları niçin tatbik yoluna gitmiyorsunuz? Kış gelirken bir milyon Filistinli muhacir verilen kararların tatbikini bekliyor. Eğer garp devletleri, Arap ve İslâm âlemini kendi saflarında görmek istiyorsa, Birleşmiş Milletler kararlarını tatbik ile Ortaşarkta bir huzursuzluk timasli olan İsrailin teslih ve takviyesinden vazgeçmelidir., demiştir.

Bir İngiliz subayı öldürüldü.

Kahire 18 (AP) — Bir İngiliz sözcüsünün burada bugün bildirdiğine göre, Bir İngiliz subayı dün akşam İsmailiyede fena halde dövüldükten sonra yakın mesafeden göğsüne sıkılan kurşunla katledilmiştir.

Mısır gazetelerine göre hâdise, İngiliz askeri devriyesinin Mısır polisinin üzerine ateş açması ile başlamıştır.

Musaddığın ziyareti

Kahire 18 (Büyük Doğu) — İran Başbakanı salı günü Kahireye varacak ve Semiramis otelinde Mısır hükûmetinin misafiri olarak ikamet edecektir. Başbakan aynı akşam Mısır Başbakanı Mustafa Nahas Paşanın evinde akşam yemeğine davetlidir.

İhtiyarlık Sigortası

(Baştarafı 1 ncide)

mesi gayesiyle hazırlanmıştır.

Bu hususta görüşünü Çalışma Bakanlığına bildiren sendikalar birliğinin dileklerinden bir kısmının nazarı itibara alındığı zannedilmektedir. Bilhassa, ihtiyarlık sigortası kanununun sonuna eklenen geçici madde hükümlerinden, çalışma belgelerini 31 mart 951 akşamına kadar vermemiş olanların, yeni istifadeler sağlaması için kanuni sürenin uzatılmasının kabul edileceği beklenmektedir Bu teklif knunlaştıktan sonra işçiler arasında haklı şikâyet mevzuu olan bazı meseleler kendiliğinden ortadan kalkmış olacaktır.

İkipuronun çizdiği iki adam iki karekter

(Baştarafı 1 ncide)

Alttaki cılız ve intizamsız puro gene İngiliz mamûlüdür. Fkat Çörçile değil Atli'ye aittir. Purolar sanki iki İngiliz politikacısı arasındaki nisbeti göstermektedir.

Aaba Çörçilin purosundan aldığı ilham uzun müddettenberi müvazenesiz bir halde olan İngiliz siyasetine yeni ve makul bir istikamet verebilecek midir?

İşte bu iki puroyu neşreden bir Avrupa gazetesi, bu gün İngiliz Meclisinde mevcut mebusların sayısına göre de puroların boyları ve kalınlığı ile alâkalı bir grafik mukayesesi yaparken şu suali unutmuş bulunuyor:

— Acaba Amerikanın hoşna gidecek olan mânâ, purolardan hangisindedir?

Feshane fabrikaları işçileri ücretlerinin arttırılmasını istiyor

Ücretlerine zam yapılmayan bir kısım Feshane işçileri. dün saat 14 de Tekstil ve Örme sanayi içşileri sendikasının Eyüp şubesinde bir toplantı yapmışlardır.

İşçiler, zam meselesinin halli için İl hakem kuruluna müracaat edeceklerdir.

Hicaz ve Ürdün

(Baştarafı 1 ncide)

Şerefine 21 pare top atılan kral Tallal şeref kıtasını teftiş ettikten sonra emrine tahsis edilen otomobile kendisine tahsis edilen sarayа gitmiştir.

Kral İbnisuud, Ürdün kralı şerefine bir akşam yemeği vermiştir Bu davette Hicazda bulunan bütün Arap diplomatları da bulunmuşlardır.

Siyasi çevrelere göre ziyaretin, Ürdün ve Suudî Arabisan arasında, Merhum Kral Abdullah'ın katli tarihine kadar mevcut görüş ayrılıklarının izalesi için yapıldığı israrla söylenmektedid.

Gizli celse

(Baştarafı 1 ncide)

fi görülerek kısa ve alenî celseyi müteakip kabul olunacağı anlaşılmaktadır.

Hiç bir prtinin veya milletvekilinin kanuna muhalif oy verme si beklenmemektedir.

Mısır Büyük Elçimiz geldi

(Baştarafı 1 ncide)

sabah şunları söylemiştir:

«— Hükûmetimizin daveti üzerine geldim. Şimdilik seyahatim etrafında hükûmet makamları ile görüşmeden bir şey söyliyemiyeceğim.»

Tam sarkıntılık ânında objektifi görür görmez şaşıran cinsî ahlak örnekleri..

İslâm Alemi ve biz

(Baştarafı 1 ncide)

rasında yaptığımız mukayesede Türkiyenin yaptığı içtimaî inkılâplr neticesi (Bugüne kadar iftihar ettiği) dini cephesini kaybettiğini, Pâkistan ise günden güne kuvvetlenirken her bakımdan İslâmiyetle bağdaşmakta ve 700 milyon Müslümanın liderliğini yapacak duruma girmektedir .

Arap âleminin Pâkistana olan bağlılığı naçiz kalemlerle ifade edilmiyecek kadar büyüktür. O Pâkistan ki, Arap ve İslâm davalarını benimsediği gibi, bu davaların tahakkuku yolunda fine Arap ve İslâm âlemine her türlü müzahereti göstermekten çekinmemiştir.

Dost, kardeş, İslam Pakistan, İngiliz dominyonlar birliğine dahildir. İngiltere ve diğer dominyon devletlere karşı birçok taahhüteleri vardır.

İslâmiyetin lideri iki büyük devletin garpla olan münasebetleri geniştir. Türkiye siyaseten Amerikaya, Pakistan ise İngiltereye bağlıdır. Böylece şark ve garp bloku arasında bitaraf bir blok tehkil etmek isteyen arap ve islâm alemiyle, İslâmiyetin iki önder büyük devleti arasında husule gelecek görüş ayrılıklarının izalesi herhalde kolay olmıyacaktır .

Pâkistanın İngiltereye karşı olan bütün taahhütlerine rağmen İslâm ve Arap âlemini desteklemekte tereddüt etmiyeceğini kuvvetle tahmin etmekteyiz. Ve her halde bu önder iki büyük devletin birisinin harice olan bağlılıkları dolayısiyle Arap ve İslâm davalarını desteklemekten uzak kalmaları, İslâmiyet için büyük bir kayıp olacaktır.„

Avni Muhittin

Not — Son derece dikkate şayan olan ve haklı tarafları bulunsa da komünistlerin gizli tahrikiyle "suret-i hak„ perdesinden ortaya atılabilecek fikirleri andıran bu mütalâaya karşı Büyük Doğu'nun cevabı, Türkiyenin bütün İslâmî camiayı ancak garp demokrasiyalariyle anlaşmış bir kuşak içinde toplayabileceğidir. Bu bakımdan, kendimizi herhanii bir gizli tesir ve tahrikin dışında tutmak kaydiyle bu dâvayı açıkladığımızı belirtmek isteriz.

«Tarsus» vapuru kiralanmıyor

Bir müddet evvel Tarsus vapurunu kiralamak üzere D. Dz. yollarına müracaat eden bir firma, ile idare arasında cereyan eden uzun müzakerelerden sonra bir prensip anlaşmasına varılmışsa da, sonradan mezkûr firma daha müsait şartlarla bir başka gemi bulduğu için bu işten vazgeçmiştir. Tarsus vapuru bunun üzerine Marsilyadan yük alarak İskenderiyeye müteveccihen hareket etmiştir.

İngiliz Hakemi bugün geliyor

Türkiye - Almanya millî maçını idare etmek üzere davet edilen İngiliz hakemi Ellis, bu gün saat 16 da uçakla şehrimize gelecektir.

Teşekkür

İntişarımızı tebrik kadirşinaslığında bulunan Son Dakika Son Telgraf ve Vakit refiklerimize teşekkürler ederiz.

HAŞAN MELÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 4

— Ne münasebet baba?. Bunlardan bana ne diyorum..

— Öyle konuşma Cüzellâ! Pavlos seni o kadar seviyor ki, biraz merhametli ol.. Pavlos gibi bir delikanlı da kendini sana sevdiremezse, ya kim sevdirebilir?

— Neden böyle konuşuyorsun babacığım? Ben evlenmek istemiyorum ki.. Henüz evlenme çağına gelmedim ki..

— Yok yok.. Neden evlenecek çağa gelmemiş olasın? Maşaallah tam gelin olacak çağa girmiş bulunuyorsun! Buralarda on beş yaşına giren bir genç kız, tam gelinlik çağına girmiş sayılır.

— Başkaları beni alâkadar etmez.

— Pekâlâ alâkadar etmeli! Hem gelinlik çağına girmemiş olsaydın, Pavlos seni bu kadar sever miydi? Senin için bu derece yanar, tutuşur muydu? Gelinlik çağına girmemiş bir genç kız, kendini bu derece sevdirir miydi? Dört yüz bin Talerlik servete sahip bir genç bu hale gelir miydi?

— Düşüncelerini anlıyorum baba... Fakat rica ederim, üzerime varmayınız. Pavlos gelip de nişan işini size resmen teklif edecek olursa, işi benim reyime bıraktığınızı söylersiniz.. Ben nişanlanacağım vakti de, evleneceğim vakti de bilirim.

Babası kızının bu sözleri gayet ciddi bir tavırla söylemiş olduğunu anlamıştı. Bu hususta ısrar etmek, ne de olsa biricik olan kızını bir kat daha kırmaktan başka bir netice vermiyecekti. Hem Cüzellâ bütün kapıları da kapamış değildi. O da şimdilik bununla iktifa etmeğe karar verdi:

— Ben de sana hemen evlen diye ısrar etmiyorum. Evlenmek başka, nişanlanmak gene başka şeydir. Ne zaman istersen o zaman evlenirsin. Senden ricam sadece bu defa Pavlosa karşı haşin davranma man, ona karşı bir parça tatlı yüz göstermendir. Senden başka birşey istemiyorum.

Genç kız da babasını bu kadar yumuşamış görünce :

— Bu müsaadenize teşekkürler ederim baba! Herşeyin bir vakti vardır. Zaman herşeyi halleder. Bunu da zamana bırakalım! diyerek işi tatlıya bağladı.

Baba-kız bahsi değiştirerek biraz konuştular. Ve mevzuu birdenbire tekrar Cüzellânın annesine intikal etti. Genç kız annesinin bir namus meselesinsinden dolayı babası tarafından öldürülmüş olduğunu biliyordu. Fakat bundan çok seneler evvel, kendisi henüz pek küçükken cereyan eden bu feci hâdise etrafında esaslı bir malûmatı ve bilgisi yoktu.

Alfons da birdenbire bu hâdiseyi kızına anlatmağa karar verdi. Öyle ya, Cüzellâ artık çocuk değildi. Evlenme çağına geldiş bir genç kızdı. Ona artık her şeyi söylemeli, bildirmeli idi. Günün birinde ona bu hâdiseyi anlatmağa esasen evvelden karar vermiş bulunuyordu. İşte bugün artık gelmiş bulunuyordu .

Kızına döndü:

— Anneni öldürmüş olduğumu biliyorsun. Fakat bunu neden dolayı yaptığımı bilmezsin.. İster misin sana bunu anlatayım?

— Eğer anlatırsan pek memnun kalırım baba.. Bu suretle [illegible]i saran esrar perdesi de kalkmış olur.

— Kuzum baba, bırak bu lâfları, içime fenalık gelecek.

— Hâlâ mı nazlanıyorsun? Bir genç kız için kocaya varmak lâkırdısından daha tatlı lâkırdı olur mu? Hele bu adam Sinyor Pavlos gibi dört yüz bin Taler sermayeye malik zengin bir adam olursa.

— Gene mi sermayesinden, parasından bahsediyorsunuz? İstemiyorum dedim ya... Ben evlenmek istemiyorum.

— Kuzum sana bu akılları veren kimdir? Herhalde biri olmalı..

— Hiç kimse yok. Fakat bana durmadan evlenmekten ve Pavlos'tan bahsedecek olursan aklımı oynatacağım. Beni de annemin yanına mı göndermek istiyorsun yoksa?

Cüzellânın bu son sözü, babasının üzerinde büyük bir tesir hasıl etmişti. Birdenbire kaşları çatıldı. Bir müddet sustu. Sonra ağır ağır konuştu:

— Demek bu bahsi deşmek istiyorsun! Belki de benim anneni öldürmüş olduğumu ima etmek arzusundasın! Evet, onu ben öldürdüm. Anneinin göğsüne bıçağı kendi elimle saplayan benim. Çünkü namusumu ancak bu suretle temizliyebilirim. Ve bir İspanyola düşen vazifede bu idi. Şu hakikati bilmelisin ki, dünyada her hareket hazmolunabilir. Affedilebilir. Affedilemiyecek biricik şey, namusa taalluk eden hareketlerdir.

— Ne olursa olsun, ben annemi seviyorum. Ve eğer ille Pavlos ile evlenmem hususunda ısrar edecek olursanız, belki de kahrimden ölür, annemin yanına giderim.

Bu sözler üzerine Alfons biraz sakinleşti:

— Kızım, dedi. Bu işte üzülecek birşey yok ki.. Sen büyüdün. Ayni zmaanda akıllı bir kızsın. Pavlos her genç kız için kaçırılmaz bir fırsattır, Her türlü meziyetleri haizdir. Onu reddetmek budalalıktan başka bir şey değildir. Ben hep seni sevdiğim, senin saadetini istediğim için bunları söylüyor ve ısrar ediyorum.

(Devamı var)

Deliler

(Baştarafı 1 ncide)

Hastahanesinin akıl kliniğinde, senede 6-7 bin hasta muayene olmaktadır.

Memleketimizde, halen Bakırköy, Elâziz ve Manisada olmak üzere üç yerde mevcut olan akıl hastalıkları müesseseleri, 20 milyon nüfus için pek kifayetsizdir. Tasrih etmek lâzımdır ki, akıl hastalıklarındaki bu artış, zahirîdir. Binaenaleyh, keyfiyeti tereddi değil, intibah noktasından ele almak lâzımdır.Bugünkü akıl hastalıklarının artışı Birinci Cihan Harbine nisbetle çok düşüktür. Şonra, şimdi daha çok nevrotik (ruhî) hastalıklar fazladır.. 1918 den sonra ise, uyku hastalığı gibi, uzvî hastalıklar artmıştır.»

Bakırköy Akıl Hastahanesi Başhekimi Fahri Celâl Göktulga da, başında bulunduğu hastahanedeki hasta adedinin, son günlerde arttığına temas ederek ezcümle şunları söylemiştir:

«— 1940 dan 1950 ye kadar geçen on senelik bir zaman içerisinde hastahanelerimize, sene de 2000 hasta gelmiştir. Bu, ortalama rakamdır. 1940 senesinde hastahaneye 2500 hasta girdiği halde, 1950 de 5000 hasta girip çıkmıştır. Demek ki, on sene de iki misli bir artış göze çarpmaktadır. Bu artış iki sebebe dayanır:

1) Artık hastahanelere emniyet ve itimat fazlalaşmıştır. Bir akıl hastasının, hele tehlikeli bir ruhî halette ise, evde muhafazası çok güçtür.

2) Bütün cihanda akıl ve sinir hastalıkları fazlalaşıyor. Bunda yaşamanın güçleşmesi, alkol ve eroinin yayılması büyük bir rol oynamaktadır. Deliliğin bir sebebi de insanın cemiyet ile çatışmasıdır. Cemiyetle geçinmeme hâdisesi, deliliğin en esaslı sebebidir. Bir insan etrafiyle ne kadar geçinemez ve onlarla ahenk tesis ede mezse, o kadar delilie yaklaşıyor demektir.

Akıl hastalarının en fazla gelenleri, mâni ve melânkoliden malûl olanlardır. Bunlar, diğerlerinden % 70 fazladır. Diğerleri, erken bunama hastalığına tutulanlardır. Sar'a ve frengi (sifillis) hastalığına yakalanan hastalar, gün geçtikçe hastahanelere daha çok müracaat etmektedirler. Akıl hastalarının 3 te biri erkek, 3 te ikisi kadınlardan müteşekkildir. Hastalarda salâh bulma ve iyi olma % 76 dır ki, bu da cemiyete bir iadedir.

Geriye kalan ve iyi olamayan hastalar ise, erken bunamaya, müzmin deliliklere, müzmin sinir hastalıklarına yakalananlardır.

Cerrahpaşa Hastanesi Tıp Fakültesi sinir kliniği şefi Doç. Dr. Şabahaddin Kerimoğlu da şunları söylemiştir:

«— Geçen sene polikliniğimizde tedavi gören ve muayene edilen hasta adedi 3600 dır. Bunun 2658 kişi tedavi edilmiş, 3100 kişi de poliklinikte muayene edilmiştir.

Şon senelerde, bilhassa Birinci Cihan Harbinden sonra sinir hastalıkları ve bilhassa psikonevrozlar çok fazlalaşmıştır. Doğuştan sinirli olanlar üzerinde içtimaî hâdiseler derin reaksiyonlar tevlit etmiştir. Memleketimizde bu hastalıkların gelişmesi aşağı yukarı İkinci Cihan Harbine rastlar. Meselâ Gureba Hastahanesinde haftada bir gün yaptığımız poliklinik muayenelerine 1935 - 1941 de yılda 326 ile 456 hasta gelmiştir. 1942 den sonra birden 900, oradan da her sene artarak 1948 de 2000 ne çıkmıştır. Bu, 7 misli bir artışı gösterir.

İçtimaî ve ailevî zaruretler karşısında gerilen insan siniri, rahatsız olmaktadır. Kadınlar erkeklere nisbetle zayıf oldukları için akıl hastalarının üçte ikisi kadınlardır. Zira kadınlar: bülûğ, doğum ve âdetten kesilme gibi büyük fizyolojik ihtilâllere daima maruzdurlar.»

İranda

(Baştarafı 1 ncide)

Üniversitenin önünde toplanmıştır.

Bu esnada Üniversitelilerin 200 kadar ebeveyni de oğullarını ve kızlarını mektepten çıkmalarını temin için kendilerine mektebin parmaklıklarından ricaya gelmişlerdir.

Hâkim ve Azab

Abdurrahman Şeref Lâç

Hâkim de hata eder.

Etmemiş olsaydı, itiraz, Temyiz, olmazdı.

Hata eder. Edebilir de... Lâyüs'el midir?

Asla!

Bir eder, iki eder, üç eder! Şonra?

Şonra, yine, etmekte devam ederse hâkimlik edemez, ehliyeti, kabiliyeti yok demektir. Tasfiye edilir.

Hak sahibi, tevrübe tahtası değildir. Adalete taliptir.

Peki ama, Temyiz dairelerinde, aşağı yukarı senede yüz bin hüküm tetkik edilir. Yüzde ellisi bozulur. Kararı bozulan hâkim not alır!

Hatalarından dolayı tasfiye edilen hâkim ise duyulmamıştır!

Mazeret, malûm: Mahkemeler de iş, tahammülün fevkindedir. En aşağı günde otuz dâvaya bir hâkim bakar. Hata olmaz mı?

Temyizin bir dairesinden 9 bin karar geçerse hata olmaz mı?

Evet, iş çok, vakit yok, şahadet müessesi feci, usuller sakat, dâvacıda ve dâvalıda hüsnüniyet yok! Hâkim ne yapar?

Bu kadar zor şartlar altında hakkı ve adaleti tevzi edecek olan hâkim, bir şey yapamasa bile, Allahtan da korkmaz mı?

Korkarsa, o hâkime, acımak lâzımdır; zira müthiş bir azap ve ıstırap içinde, demektir.

Gazetecilik!

Ticaniler Ankara üzerine mi yürüyeceklerdi? Haber ahlakı bakımından sadece aşağıdaki tekzibi okuyunuz!

Ankara 18 (A.). — Ankara valiliğinden bildirilmiştir:

1 — Hürriyet gazetesinin 9 Kasım 951 gün ve 1275 sayılı nüshasının birinci sahifesinin beşinci sütununda «Ticanilerin yeni bir marifeti, Ankara üzerine yürümek için hazırlanmışlar» başlığı altında Çubukda yapılan araştırmalar sırasında dehşet verici bir beyanname ele geçtiği, mektup şeklindeki bu beyannameye göre, Ticanilerin Ankara üzerine bir yürüyüşe davet edildikleri, 15 bin kişilik Ticani grupunun Ankara yürüyüşü için hazırlanması istendiği, evvelce tevkif edilen kimselerin evlerinde yapılan araştırmalar sırasında ele geçen beyannamenin savcılığa verildiğini, diğer taraftan Çubukda yapılan tahkikat neticesinde bazı köy öğretmenlerinin Ticani propagandası yaptıkları nin tesbit edildiği yazılmıştır.

2 — Yapılan incelemeler sonunda 9 Kasım 951 günü Çubuk ve köylerinde arama yapılmadığı gibi böyle bir beyanname de ele geçmemiş ve Ticani propagandası yapan herhangi öğretmen de tevkif edilmemiştir.

Keyfiyetin bu şekilde açıklanmasını saygı ile rica ederim.

Ankara Valisi
Necati İlter

Cüzdanlarını satışa çıkaran genç !

Buenes Aires 18 (A.A.) — 17 yaşındaki Benita Ferreyra 40.000 peso mukabilinde cüzdanlarından birini satışa çıkarmıştır.

1949 dan beri kör olan Benita bu para ile bütün Amerikayı dolaşarak orada rüyet kabiliyetini iktisap edebileceğini ummaktadır.

Beton raylar kullanılacak

Paris 18 (Nafen) — Demirden rayların kaldırılması ve bunların yerine betondan raylar konulması için tecrübeler yapılmaktadır.

Paris yeraltı trenleri teşkilâtı mühendisleri ilk tatbikatı metro hatlarında yapmayı düşünmektedirler. Beton ray üzerinde işleyecek bir trenin üzerinde de tecrübeler yapılmakta olduğu açıklanmıştır.

Cinayetler Müzesi

Londra 18 Nafen :

Harp içinde kapatılmış olan "Black Musseum'un tekrar halka açılması için gerekenhazırlıklar ikmal edilmektedir, Scotland Yard tarafından hazırlanmış olan bu müzede işlenen cinayetlerin silâhları görülmektedir.

Bu müzeye giren kimseler, her devirde işlenmiş olan cinayetlerde kullanılmış olan bıçak, tabanca veya kemaları görebilmektedirler. Bir müzeyi gezenler arasında ekseriyeti polisler, avukatlar ve polis romanı meraklıla. teşkil etmektedir.

SPOR

(Baştarafı 1 ncide)

oyun göstermiştir. Kısaca maçın tafsilâtını veriyoruz:

Birinci devrenin başlangıcında Galatasarayın sönük oyunu devrhal tesirini göstermiş, Riderin ayağile İsveçliler ilk gollerini ikinci dakikada atmışlardır. z

Yirmi dakika güzel bir oyun çıkaran Malmö yirmi ikinci dakikada Tilbert tarafından atılan gol le 2— 0 galip bir vaziyete gelmiştir.

Ve ilk haftayım bu şekilde bitmiştir.

Oyunun ikinci haftayımında Galatasaray biraz canlanır gibi olmuşsa da bu pek uzun sürmemiştir. İkinci devrenin 27 inci dakikasında İsveçliler yeni bir gol daha atarak 3 — 0 galip vaziyette maçı bitirmişlerdir.

Bütün Dünya

Iran ve Tude'ciler

Tahranda çıkan «Şeda-yı Azerbayican» gazetesi, bir baş makalesinde Tude'cilerin 1946 da Azerbaycanda yaptıkları zulüm ve işkenceleri bahis mevzuu ederek «Artık Azerbaycan halkı bunların hilelerine kanmaktan çok uzaktır!» diyor.

«Azerbaycanlılar bir yıl müddetle Tude'cilerin sözde demokrat, hakikatte komünist idaresi altında yaşamışlardır. Zamanlarında kimse evinde rahat uyu yamıyordu. Malından da emin değildi. Şözde demokrasya ve adaletten dem vuruyorlardı; hakikatte ise adaletsizliğin timsaliydiler. Bunların iç yüzünü Azerbayaycan tamamile anlamış ve kavramıştır. Artık hudut dışından gelecek telkinlere kulak verme durumunda değildir.

Gazete, makalesinin sonunda Musaddık hükûmetine temas ederek bu hükûmetin Tude'cilere karşı müsamahakâr davrandığını ilâve etmektedir.

Ayni gazeteye göre:

«Azarbaycanda hakiki Tude'ci ve hakiki komünist yoktur. Vatanını ve milletini sevenler asla bu fikirlere yanaşmazlar. Ancak hiç bir manevî bağı olmıyanlardır ki, Tude'cilere temayül mevkiindedirler.»

Almanyanın sosyalist partisi gazetelerinden (Telegraf), ortaya şöyle bir sual atmıştır:

— Almanya tahtına kim çıkacak?

Habere göre, bu sual, müttefik işgal kuvvetlerinin yüksek miserini hayrette bırakmıştır Zira Almanya yıkıldıktan sonra, müttefikler, Almanyada ancak kendi görüşlerine uygun partiler kurulmasına müsaade etmişlerdir.

Halbuki gayet hususi bir görüşe göre, Almanyada yeniden kralilik ve imparatorluk idaresinin kurulması için bazı siyasi sebepler mevcuttur. Geçen yaz, (Çörçil), Birinci Dünya Harbinde Almanya ve Avusturya İmparatorlukları tasfiye edilmemiş olsaydı, Avrupa müvazenesi bakımından vaziyetin daha iyi olacağını ileriye sürmüştü.

Sosyalist gazetesi bu noktadan feryadı bastık, Alman birliğini komünist düşmanı bir hisar haline getirmesi muhtemel olan böyle bir nazariyeye şiddetle hücum etmekte: ve belki de henüz hiç kimsenin haber alamadığı bu temayülü şimdiden ortaya atmaktadır.

Ali Genceli

Politika — Eski DİPLOMAT

Kaçırdığımız fırsat

İkinci Cihan Harbinden sonra Arap âlemi, gözlerini bize çevirmişti. Vaktiyle Hindistanın ve Pâkistanın hattâ Endonezyanın istiklâli savaşların da, daima tekrarladıkları bir söz vardı. Kendilerine rehber olmak üzere Türkiye'yi görüyorlardı. Türkiye nasıl kendi kurtuluş harbini büyük bir zaferle elde etmiş, nasıl yabancı işgalinden kurtulmuş, nasıl kapitülâsyonları kaldırmış, nasıl memleketini asırlar boyunca istismar eden yabancı sermayeleri memleketinden uzaklaştırmış ise, onlar da aynı şeyi yapmakistiyorlardı.

Bu sıralarda Filistin harbi çıktı. Ve askerlik bakımından çok zayıf olan Arap milletleri bu harpte bizden yardım bekliyeceklerdi. Biz ise bu harpte bitaraf kaldık. Bu şekilde hareket etmekte belki mazur idik. Nihayet başımızda bir Rusya belâsı vardı. Ve biz ordularımızı Rus cephelerinden çekerek Filistine gönderecek olsaydık, Rus orduları da harekete geçebilir, dünyadaki Yahudi nüfuzu Amerika ve İngiltereyi de aleyhimize çevirebilir ve bu halde memleketimiz bir felâkete karşılaşabilirdi. Ve nihayet Arap milletlerinin kendi kendilerine de bu dâvayı halletmelerini ümit edebilirdik.

Bu ümit tahakkuk etmedi. Filistin Yahudileri Arap ordularını mağlûp ettiler. Üstelik bir milyon Filistinli Arabı da memleketten çıkarmağa muvaffak oldular. '

Bu netice üzerine Arap hükûmetleri kabahati kendi ordularından ziyade İngilizlerle Amerikalıların el altından Filistine yaptıkları yardımda ve bu dâvada bizim tarafsız bir durum takınmamızda buldular. Aleyhimizde ilk defa olarak o zaman şiddetli menfi propagandalara giriştiler.

Bize düşen vazife, hiç olmazsa durumumuzu Arap efkârı umumiyesine izah etmekti. Bunu yapmadık. Bunu yapmak tenezzülünde bile bulunmadık.

Bir insana kırk gün deli deseler, adam çıldırırmış... Binaenaleyh aleyhimizde yapılan menfi propagandalar mukabelesiz kalınca, geniş Arap âlemi de tamamiyle aleyhimizde döndü.

Süveyş işinde daha evvel Mısırla İngiltere arasında ittilâf çıktığı zaman da bize bir tavassut vazifesi düşmüştü. Bunu da yapmadık. Tarih Türkiye'ye müstsna bir fırsat hazırlamıştı. Arap âlemi ile Garp demokrasilerini birleştirmek... Bu büyük İslâm kütlesinin türlü haksızlıklara maruz kalmasını önlemek..... Eğer bunu yapaydık, ne Bolşevik nüfuzu olarak kadar uzanır, ne de bugünkü hazin durum meydana gelirdi.

Gösterdiğimiz istiğna, beceriksizlik ve pasif vaziyet, işte yetmiş milyonluk bir İslâm kütlesini bugün bu hale getirmiş bulunuyor. Asırlardanberi Türkleri candan seven bu âlem, bugün bizi Yahudilerle bir tutuyor. Bize düşman gözüyle bakıyor.

Ne diyelim! İnşallah bir mucize olur da bu hazin vaziyet düzelir!. „

TİYATRO

Tiyatro Dönüşünde...

İstanbul Şehir Tiyatrosunun, dram kısmında 'Luici Pirandello) dan Nâzım Dersan tarafından dilimize nakledilen (Çakomino kendine gel!) isimli, üç kısaca perdelik piyesi seyrettim. Her vaziyeti hususî bir mantık ve tertip içinde anlatmayı ve umumî kıymet hükümlerine, bilhassa ahlâk ölçülerine riayet etmememği çok seven İtalyan edibi, bu eserinde, bizim (Çalı Kuşu) romanının galiba (!) bir parçasını almış, o romanı terkip eden hikâyeler serisinden birini mevzu olarak seçmiş!.. Reşat Nuri'nin romanında Çalı kuşu diye anılan genç kızı bir kasaba halkının garezlerinden ve tecavüzlerinden kurtarmak üzere ihtiyar bir doktor nikâhla aldığı gibi, İtalyan piyesin de de ihtiyar bir mektep hocası hademenin kızıyle evlenmekte, Türk doktoru gibi o da karısına el sürmemektedir. Şu kadar ki, (Çalı kuşu) tertemiz, sevgilisine kırılarak taşralara düşmüş, öğretmen olmuş bir genç kız iken (Pirandello nun ki bilmem kaç aylık gebe... Reşat Nurinin romanında genç kız, ancak doktorun eceliyle ve pek münasip anda ölümü üzerine sevgilisine kavuşacağı halde, İtalyan piyesinin kurduğu yuvada kocalığın bütün hakları sevgiliye derhal tevdih olunmakta.. Hem öylesine bir tevcih ki, delikanlı bu halden bezerek bir genç kızla nişanlanmağa teşebbüs edince, ihtiyar öğretmen, aklı başından gitmiş bir halde, adı (Cakomino) olan vekilinin ve istikbaldeki resmî halefinin arkasından koşar. Ona (Cakomino kendine gel) diye haykıra haykıra delikanlıyı karısının döşeğine iade edince de sevinç yaşları döker.

Bu acaip ve her şeyi bilmemize rağmen bazan da istikrah verici rolü, Mahmut Moralı hakikaten kudretle oynadı. O kadar ağlayıp sızlamasa belki daha iyi olurdu. Ama, döktüğü yaşlar ne kadar samimî idi! Kendisini en başarılı rollerinden birinde görduk. Öteki rollerdekiler, Hadi Hün müstesna, alelâde idiler. Hattâ Neclâ hanımın en gazaplı bir anında gülmesi de tuttu.

Her eseri bir aktörün sahneye koyup tebrikat kabul etmesi Şehir Tiyatrosunun bir geleneği olduğundan, bu eserde Suavi Tedü tarafından sahneye konmuştu.. Üçüncü perdeye daha mütevazi bir manzara vermesi ve fakir Cakomino'nun kocaya varamamış ve rahiple sıkı temasta kızkardeşini bir kardinalle istişare eden bir sayın kontese benzetmemesi gerekmez miydi?

ÖRİK

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayati sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Milli ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

Muvaffak Benderli
Avukat

1 — İlerleyen dünya şartları içinde müdafaa her şeye karşı güçleşmektedir.

2 — Bu ruh ve fikir hazırlığının şuurlu ve uyanık bir gençlikte daima mevcudiyetini kabul etmek lâzımdır.

3 — Maalesef!

4 — 1839 dan, yani Tanzimattan beri bu dâvada en büyük kusurumuz, müstakar bir plânımızın olmayışıdır.

5 — Millî ahlâk telâkkimizin an'anesini kahramanlıktan alıyor. Cemiyet ahlâkında nok sanlarımız çok mühimdir.

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun en büyük noksanlığı cehalettir! Yarı münevverlerden hakikî münevvere, çapraşık ve ters ideolojilerden hakikî ideolojiye geçmenin tek şartı, bilgidir.

7 — Her hürriyet başkalarının hürriyeti ile hudutlandırılmadıkça ondan fayda bekiyeme yiz.

8 — .....

9 — Bu inkılâp 18 inci asır danberi başlayan ve çeşitli unsurları ile eksik kalan bir inkılâptır. İstikbale bakarak kendimize ve maziye dönmenin zarurî olduğuna inanırım. Hedefdaima ileri olmak şartiyle.

Ercüment Ekrem Talû
Muharrir

Suallerimize cevap vermekten kaçınmıştır. Bunu tevil yoluna sapmış «yollarımız o kadar ayrı ki, cevap veremem» demiştir. Buna sualleri okumadınız. Bunlar memleket meselelerine ve içtimaî dâvâlarımıza aittir, cevap vermezseniz bunu belirteceğiz. şeklinde bir cevap verilmişse de, üstat (!) bunu da «— Siz gazeteci değilsiniz, şantaj yapıyorsunuz» gibi sözlerle en basit âdâb-ı umumîye kaidelerini dahi ayakları altına almıştır.

Asım Us
Muharrir

1 — Gerçekten sulh ve müvazene takarrür ederse, elbette müdafaamız daha kolay olur.

2 — Çok partili demokrasi inkılâbına bu maksat ile girdik.

3 — Degildir.

4 — Şimdiye kadar bu sahada hiçbir memleket ideale yetiştiğini iddia edememiştir.

5 — Türkçemizde zengin bir hazine olan atalar sözleri ve Cumhuriyet kanunları böyle bir mesnet alabilir.

6 — Hayır.

7 — Olamaz; gaye millî varlık ve ferdî refah olacaktır.

8 — Memleketi teminatlı bir Anayasaya kavuşturan bir partide tatmin edebilir.

9 — Hayır.

Fuat Köprülü
Dışişleri Bakanı

(Mektubumuza cevap vermemiştir)

Ali Naci Karacan
Muharrir

1 — Daha kolay olacaktır.

2 — Vardır, mükemmelen vardır.

3 — Değildir, her sahada, her bakımdan bu memleketi gittikçe daha yükseltecek ve her türlü tecavüze karşı koruyabilecek kültür seviyesinde, ahlâk ve kuvvette genç nesiller gittikçe daha ziyade bereketle yetişmektedir.

4 — Evet, sahibiz.

5 — Vardır.

6 — Bir fikir ve ruh boşluğu yoktur ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliği de mevzuu bahis olamaz.

7 — Suali yersiz buluyorum.

8 — Evet, edebilir.

9 — Suali vazih bulamadığım için ne sorulmak istendiğini kavrıyamadım, binaenaleyh cevap veremiyeceğim.

NOT: (A. Naci bu suallere cevap verirken çok zinirliydi.)

Mustafa Şekip Tunç
Ord. Prof.

1 — Bundan böyle öyle görünüyor ki, milletler yalnız başlarına yaşıyamıyacaklardır. Mutlaka büyük birlikler içinde kendilerine göre iş bölümleriyle birbirlerini destekliyeceklerdir. Bugün hiç bir millet yarın yalnız kalacağını bir ân düşünse, tarihine veda etmekten başka çare kalmadığını anlıyacaktır.

2 — Tabiî olan hayatt hakkı hangi zamanda olursa olsun, insiyakî olarak muhafaza edilir. Bu muhafazanın şekli sureti, mâna ve kıymeti münakaşa edilebilir. Bu mâna ve kıymette yalnız metafizik bir varlığa iman etmekle halledilmiş olmaz. B. D. Eğer eski yolunda devam edecekse, istediği gayeye ulaşabilecek bir vasıtayı da ha yaygın bir surette tekrar tecrübe etmiş olacaktır.

3 — İnsan yetiştirmek zaman ve mekâna göre olur. Bulunduğumuz zamanın yani modern ilim ve sanatlarla yoğrulmuş bir medeniyetin seviyesine ulaşmak bu hususta vaktında davranmış veya davranmasına imkân olmamış, milletler için Orta zamanda büyük bir rol oynamış olan, metafizik bir imana sarılmakla kabil olsa bile, o zamanın manevî havasını tekrar diriltmek kimsenin elinde değildir. Çünkü o devir hükmünü icra etmiş tarihî bir şahsiyettir.

4 — Hükmünü icra etmiş bir medeniyetten, hükmünü icra etmekte olan yeni bir medeniyete geçiş devrinde olan milletler, mazinin ananeleriyle bu yeni medeniyetin icatları arasında kıvamlı bir nesil yetiştirmek, ruhların sallantıda bulunması yüzünden ister istemez çok zikzaklı olacaktır.

5 — Millî varlığımızın idraki ümmet varlığımızın idrakine nisbetle henüz doğmuş dünkü çocuk gibidir. Bu çocukta ümmet varlığı devrindeki ahlâk idrakinin kâmilliğini görmek tabiatiyle mümkün değildir. Ümmet devrinde ahlâk ideali kâmil insan yani her şeyden evvel, nefsi ile mücadele ederek umuluğa ulaşmaktı. Yeni medeniyette başlıca emel tabiatle mücadele etmek ve dolayısiyle tabiat kuvvetlerine insanların hayrına hizmet edecek surette hâkim olmaktır. Buradaki tabiat mefhumuna insan tabiatı da dahildir. Yalnız bu tabiatı islâh etmeyi daha çok ruhanî bir terbiyeye bırakmayıp. tabiî hallerini de anlıyarak ona göre bir ahlâk nizamı vermektir. Orta zaman insanı ululukta ne kadar ileri gitti ise tabiat nizamın da o kadar geri kalmıştır. Taunlar, koleralar, kıtlıklar gibi tabiat âfetleri tamamiyle başı boş bir halde kalmaktan kurtulamamıştı. İnsanlar iki ayakla yürüdüğü gibi iki kuvvetle de yürümek zaruretindedir. Tabiat ve tabiat üstü kuvvetler.

6 — Fikir ve ruh boşluğumuz değil, geriligimiz vardır. Fikir geriliğimiz: Tam mânasiyle ilim adamı yetiştirmekte henüz kâfi derecede hazırlanmış değildir, veya fikir boşluğu değil, fikir olğunsuzluğu vardır. Ne yazık ki, hâlâ malûmatlı adam ile ilim adamını ayırmış ve terketmiş değiliz. Ruh dolgunluğu maneviyatla birlikte ilim sanat ve meslek aşklariyle beslenmek lâzımdır. Beslenmedikçe bugün için bir ruh dolgunluğu ne kazanılır, ne de kazandırılabilir. Bugüne dayanıp yarına eğilmek lâzımdır.

7 — Hürriyet kelimesi bir put yapılır ve ona tapılırsa tabiatiyle hürriyet için hürriyetin bir mânası kalmaz fakat hürriyet insanlık haklarının timsali olan bir mefhum ise, böyle bir mefhumun muhtevasını tahakkuk ettirmeyi gaye edinen bir cumhuriyet rejimi ideal bir rejim olmak vasfını kazanır. Burada insan haklarını zorlıyarak cemiyeti zorla koşturmak değil de tekâmülüne hizmet ederek ilerlemeyi gözetlemek. Bütün cemiyetler için bundan daha makbul ve meşru bir rejim olabilir mi? Bununla beraber daha insanlar hiç kusursüz tam ve mükemmel hiçbir şey vücuda getirmedikleri için, yarattıkları rejimlerden tam bir mükemmeliyet beklemek beyhude olur.

8 — Türk milletinin hasretini çektiği nedir? Referandum yapılmış mı? Bence Türk milletinin hasretini çektiği şey, âdil bir devlet ve idaredir. Devamlı bir adalette ahlâk da vardır.

9 — Mazideki kendimiz dünyanın mazideki şartlarına tâbi olan varlığımızdır. O varlığı besleyen, yaşatan da o şartlardı. Bu şartları tekrar yaratmak mümkün olursa, ona göre de bir inkılâp tabiatiyle olur. Bugün yaptığımız inkılâp bu zamanın şartlarının tesiri iledir. Bu şartlar kendini 3 ncü Selim, daha bilemedin, Lâle devrinden itibaren hissetmiştir. Garp ile temas eden ilk Osmanlı sefirleri evvelâ küçümser bir hayret duymuşlar fakat gitgide bu küçümser hayret, takdir, hayranlık derecelerine kadar çıkmış, nihayet kendimizde aşağılık duygusu uyandıracak bir hal almıştır. Şuna da dikkat etmeli ki, bütün yeni zaman medeniyetinde geriliğimize rağmen maneviyat ve ahlâkta gıpta edilecek meziyetlerimiz hamdolsun berdevamdır. Bu yoksul ve geriliğimize rağmen, bizi tutan ve çetin yapan da bu kuvvettir ve bu kuvvet henüz büyük bir ekseriyeti çiftçi olan memleketlerde Avrupa halk kütlesine nisbetle kıyas kabul edilmiyecek derecede zengin ve sağlamdır.

Tevfik Rüştü Aras
Eski Dışişleri Bakanı

(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

İrfan Emin
Avukat

1 — Kültür sahasında ilerle meliyiz.

2 — Var!

3 — Hem evet, hem hayır!.

4 — Zannetmiyorum.

5 — Tam bir tebellur halinde değildir.

6 — Evet!

7 — Hürriyet bir vasıtadır. Ondan sonra büyük kültürle gayeye varılabilir.

8 — Her şeyden evvel siyasî olgunluk lâzım.

9 — Tabiî evet!

D. P. Milletvekili Arif Nihad Asya'nın yerinde ithamı münasebetile

Memleketimizde komünizmayı C. H. P. himaye etmiştir!

Türkün Moskofla bir tarihi vardır. Bu tarih, en az 2 bin yıllık bir mücadelenin hikâyesidir. Bu iki bin yılın bin dokuz yüz senesi, Türk kılıcının Moskof barbarizmasına karşı zafer ve hakimiyetle geçmiştir. Son yüz yıl içindeyse Moskof intikam savaşı başlamış; Müslüman ve Türk adına ne varsa, silmek, süpürmekten başka garazı olmayan Moskof, işte bazı soysuz Asya milletlerini hristiyan etmekten başlayarak, Kırımın milyonluk Türk topluluğunu yok etmeğe kadar varmıştır.

Nihayet sıra Anadolu Türklerine gelmişti. Anadolu Çar Deli Petro zamanındanberi, kaldırılması, Türklerden tasfiye edilmesi lâzımgelen bir memlekettir.

Çarlık Rusyasında yazılmış ve neşrolunmuş bir kitaptan şu cümleleri okuyalım:

'Anadolunun tarihi daima küçük hükûmetlere bölünmüş olarak geçmiştir. Eski zamanlarda Patlagonya, Fikya, Galya, Lidya, Medya vesair bölümler, Selçuklar devrinde hep aynı yerlerde çatlamış, aynı birliklere ayrılmış; Karaman, Kermiyan, İsfendiyar, Aydın, Karasi vesaire gibi vâhitler meydana gelmiştir. Anadolunun tabiî etnoğrafya ve coğrafya bölünüşü böyledir. Onlar için, Anadolunun tek hükûmet idaresi altında yaşaması gayri tabiidir.,,

(Akdeniz tarihine bir bakış. - Moskova İlim Akademi yası - Mart 1916).

Ruslar, Tiflis Üniversitesin de tatbik ettikleri öğretim plânında daima bu prensipi gütmüşler ve daima Anadoluyu bölümler altında gösteren haritalar bastırıp dağılmışlardır.

Ayrıca, 1945 senesinde Rus yayı ziyaret etmiş olan bir Amerikalı gazeteciye atfen (Walter Lipman) ın yazdığı bir makalede şu satırlar vardır:

"Muhatabım olan Rus zimamdarı, haritaya baktı. Elini, okşar gibi Karadenizden aşağı indirdi. Buralarının tasfiye edilmesi icabettiğini anlatmak istedi.,,

Son yüz yıllık Türk - Moskof maceralarını ve Türklüğün çilelerini hatırlatmağa bile lüzum yoktur.

Şimdi bu umumî başlangıçtan sonra, 1919 dan buyana, Türk - Rus münasebetleri ve komünizma ateşinin nasıl H. Partisi iktidarı tarafından bimaye edildğiinin acı hikâyesini ana hatlaryle gözden gecirelim:

1 — 1919 dan 1921 e kadar Millî Mücadelenin ilk kuruluş devrinde sıkı bir Türk - Rus dostluğunun propagandası hüküm sürüyordu. Bakûda bir şark milletleri kurtuluş kongresi toplandı Buna bizden de murahhaslar gitti. Bu murahhasların yarısı binbaşı Arif Beyin başkanlığında ki Türk hükûmetinin adamlarıydı. Fakat diğer yarısı da Suphi Yoldaş'ın azgın komünistlerinden mürekkepti. Suphi Yoldaşın bu kongrede okuduğu raporda, Türkiyede komünizma hareketinin bütün safhaları anlatılıyor ve (Halk İştirakiyun Fırkası) nın Anadoluda nasıl inkişaf ettiği tafsil olunuyordu .

2 — Almanyada kurulan ilk Türk Emekçi ve İşçi Partisi, İstanbula gelmiş ve Beşiktaşta bir ressamın (eski güzel sanatlar akademisi müdürü meşhur ressam Namık İsmail) evinde gizli komünistlere yemin ettirmekle meşguldü. Bugün Türkiyenin Stalin'i diye anılan doktor Şefik Hüsnü, işte bu evde yemin ettirilerek partiye girmiştir.

3 — Ankaradaki (Halk İştirakiyun Partisi) ne o devrin Meclis ve Devlet Reisi, bir takım emniyet ettiği adamları koyduğu halde, bu parti nezdinde bir cumhuriyet rejimi ideal bir rejim olmak vasfını kazanır. Burada insan haklarını zorlıyarak cemiyeti zorla koşturmak değil de tekâmülüne hizmet ederek ilerlemeyi gözetlemek. Bütün cemiyetler için bundan daha makbul ve meşru bir rejim olabilir mi? Bununla beraber daha insanlar hiç kusursüz tam ve mükemmel hiçbir şey vücuda getirmedikleri için, yarattıkları rejimlerden tam bir mükemmeliyet beklemek beyhude olur.

8 — Türk milletinin hasretini çektiği nedir? Referandum yapılmış mı? Bence Türk milletinin hasretini çektiği şey, âdil bir devlet ve idaredir. Devamlı bir adalette ahlâk da vardır.

9 — Mazideki kendimiz dünyanın mazideki şartlarına tâbi olan varlığımızdır. O varlığı besleyen, yaşatan da o şartlardı. Bu şartları tekrar yaratmak mümkün olursa, ona göre de bir inkılâp tabiatiyle olur. Bugün yaptığımız inkılâp bu zamanın şartlarının tesiri iledir. Bu şartlar kendini 3 ncü Selim, daha bilemedin, Lâle devrinden itibaren hissetmiştir. Garp ile temas eden ilk Osmanlı sefirleri evvelâ küçümser bir hayret duymuşlar fakat gitgide bu küçümser hayret, takdir, hayranlık derecelerine kadar çıkmış, nihayet kendimizde aşağılık duygusu uyandıracak bir hal almıştır. Şuna da dikkat etmeli ki, bütün yeni zaman medeniyetinde geriliğimize rağmen maneviyat ve ahlâkta gıpta edilecek meziyetlerimiz hamdolsun berdevamdır. Bu yoksul ve geriliğimize rağmen, bizi tutan ve çetin yapan da bu kuvvettir ve bu kuvvet henüz büyük bir ekseriyeti çiftçi olan memleketlerde Avrupa halk kütlesine nisbetle kıyas kabul edilmiyecek derecede zengin ve sağlamdır.

Tevfik Rüştü Aras
Eski Dışişleri Bakanı

(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

İrfan Emin
Avukat

1 — Kültür sahasında ilerle meliyiz.

2 — Var!

3 — Hem evet, hem hayır!.

4 — Zannetmiyorum.

5 — Tam bir tebellur halinde değildir.

6 — Evet!

7 — Hürriyet bir vasıtadır. Ondan sonra büyük kültürle gayeye varılabilir.

8 — Her şeyden evvel siyasî olgunluk lâzım.

9 — Tabiî evet!

Rettiği 1 No. lı beyannamede, Sultanlara olduğu kadar ona da hücum etmek lüzumunu duymuştu.

4 — Suphi Yoldaşın raporunda aynen şöyle bir cümle vardır:

"Erzurumda Albayrak, İstanbulda Kurtuluş jurnalleri idealimizi yaymaktadırlar.,,

Millî Mücdele hükûmetinin müsamahasile kurulan bu teşkilât, bir zaman geldi ki, ya büsbütün Anadoluyu kızıl dik tatorya altına almak, yahut da Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetini arkasından vurmak tehlikesini ifade etti.

Hemen (Halk İştrakiyun fırkası) dağıtıldı. Faaliyetine resmen son verildi. O vakit Türkiyedeki komünistler Moskovadan şu emri aldılar:

'Bir kısım komünistler gizli olarak partilerini kuracak ve çalışmalarına devam edeceklerdir. Diğer bir kısım da milli hükûmetin bünyesine girecek ve orada yerleşeceklerdir. Bunlar gayet samimî olarak Halk Partisine yardım eder görünecekler, yardım da edeceklerdir. Böylece partiyi ellerine geçirecekler ve Halk Partisini yıkarak yerine geçeceklerdir.,,

(Eski İçişlri Bakanı Şükrü Sökmensüer'in Büyük Millet Meclisinde, eski emniyet umum müdürü sıfatiyle yaptığı, açıklamalara ait zabıtlara bakınız).

Türkiyede, Türk milletinin bütün ruhî mümanaatına rağmen komünizmanın yerleşmesi, kökleşmesi bugün 60-70 bin kişilik bir kitle teşkil ede bilmesinin hazin hikâyesi, işte böyle bir başlangıca maliktir.

Prof. Ş. Ü.

GÜN GELDİKÇE

Yine Mısır

Kötü niyetli ajanların kışkırtıkları hâdiselerden müteessir olarak, istiklâl heyecanını geç tatmaktan muztarip ve bizar, şaşkın, fakat hakikatte kardeş milletleri hor göremeyiz! Bu bize yakışmaz!

Evet, Araplar müstakil değildirler. Bu mahrumiyetten, büyük kısmiyle kendileri mes'uldürler. Fakat bu sahada zaman zaman düşecekleri acemilikleri görmemezlikten gelmek; ve aramızdaki meseleleri yüzyüze gelerek, elele verek halletmek, bizim gibi zengin siyasî tecrübesi ve olgunluğu olan bir millet için borçtur. Bugün Orta Şark dertlidir. Bunun doktoru hem de ruhunun aşinası olan doktoru yanıbaşında dururken, Araplarla İngilizleri karşı karşıya bırakmak kadar hatâlı bir siyasî hareket olamaz.

Arabuluculuk için, İtalya gibi ruhen uzak bir devlet, sırf istikbalde Akdenizdeki nüfuzunu hayal ederek harekete geçerken, bir karikatür veya birkaç makale bahanesiyle uzak ve asık çehreli durmamız ne kadar büyük hata!.. Arap âlemiyle son zamanlarda aramızın açıklığı, İngilterenin Mısırdan çıkarılması meselesinden doğmuştur. Ne tuhaftır ki, İngiltere, Arap âlemini, Birinci Dünya Harbini müteakip, manen bile bizden koparmıştı. Bugün Arap âlemi İngiltereden kopuyor, biz de Araplara darılıyoruz!

Milletlerin bünyelerinde yer alan siyasî krizler ve heyecanların dışında olanlar, iç manaları sezemezler. Her heyecan ve krize kızıl damgası vurmak, ancak top tancı zihniyete yakışır. Millî Mücadelemizin hedeflerinden en mühimi olan İngiltere, o zamanki Sovyet yardımlarına ayni damgayı vurmuştu. Fakat o heyecanın içinde olan ve onu yaşayan ve tadan biz, bu isnada ne kadar gülüp geçmesini bilmişsek, ayni heyecanların, acemice bile olsa, samimî bayraktarları olan Arapları, birer din kardeşi olmak dolayısiyle anlamamız gerekir. Garbe yaklaşmak, hattâ tamamen bu âlemle beraber çalışmak için, manevî dostlarımızı ve asli ruhumuzu feda edemeyiz!

Bugün iktidarda bulunan hükûmet yeni bir zihniyetin mahsulü olarak geldiğini iddia etmektedir. Biz bu iddianın samimiyetini görmek ihtiyacındayız. Bu zihniyet Orta Şarkta anlayışlı ve dinamik bir siyaset istiyor. Eğer Şark âlemiyle Garplılar arasında bir mütavassıt rol oynamak istiyorsak, bu âleme en aşağı bir İtalya kadar yakın ve samimî olalım!

Arap Birliği genel sekreteri Azzam Paşanın geçen yaz Türkiyeyi ziyareti esnasında sarfetmiş olduğu sözler çok manidardır. Hatırlardadır ki, ziyaretinin sebebini soran gazetecilere şöyle demişti:

"— Ben buraya evvelâ her iki millet camiası arasında kalbî rabıta kurmak esaslarını görüşmeğe geldim.,,

Bu sözler üzerinde derin derin düşünmek ve şark siyasetimizi baştanaşağı yeniden tanzim etmek vazifesi, genç ve zeki Başbakan Menderes'e düşmektedir. Zira Arap Birliği Genel Sekreterinin "Kalbî birlik,, ten murat ettiği rabıta, gerçekten, son çeyrek asırlık idare tarafından sökülüp atılmıştır .

Atatürk'ün muvakkat kabrini, Cumhurreisinin refakatinde ziyaret etmeği ilk defa olarak reddeden ve bu vazifeyi sonradan tek başına ifa eden, bu suretle şeflik devrindenberi devam edegelen bir ananeye ilk defa son veren müstakil görüşlü Başbakandan, İslâm âlemi, sıcak bir el ve gögüs istiyor. Bozguncu cereyanlara sırt çevirerek, Mısırlılarla doğrudan doğruya temasa geçerse, Adnan Menderes küçülmez, büsbütün yükselir ve bu geniş âlemi kendisine ve milletine kazandırmış olur.

Otomatik teksir MAKİNELERİ

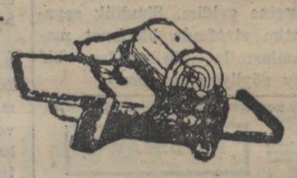

Fiatı 150 T. L.
Nümeratörlü 175 T. L.

UCUZ - SAĞLAM - DAYANIKLI

Başlıca kırtasiye mağazalarında arayınız.
Türkiye Mümessili: Türhol Ticaret Ltd. Şti.
Posta Kutusu 433 — İstanbul.

5 ilâ 10 ay taksitle OMEGA, TİSSOT, ETERNA, LONAR ve HARLO Saatleri satılmaktadır.
Müessesemize telefon ederseniz, memurumuz dairenize saat koleksiyonumuzu getirir ve taksitle satışını yapar.
Her ayın 15 şinden sonra yüzde ve peşin alınmadan satış yapılır.

SARAY MAĞAZASI
Sultanhamam. Dikrany an Han No. 30, Tel: 26102

Bulmaca

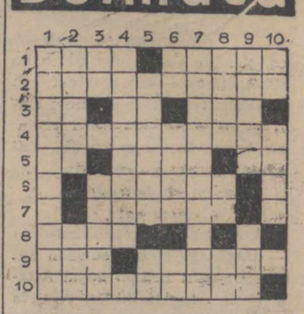

Soldan sağa:

1 — Gösterme, Tersi bir nevi kumaş. 2 — Manasız söz söyleyen 3 — Su, İşaret zamiri, Tersi kafası saçsız, 4 — İstanbulun eski ismi 5 — Nefer, Şekil ve tarz, Nota 6 — Bir kimyevi madde. 7 — İyoda 8 — Şefak (İngilizce) ayni zamanda meşhur bir gazetenin ismidir. 9 — Anadoluda bir bölge, Tersinin başına bir hece gelirse Japon ileri gelenlerinden birinin ismi. 10 — İçine bir nevi kokulu ot konmuş olan.

Yukardan aşağıya:

1 — Namaz niyaz ile meşgul olan 2 — Bir Amerikan artistinin ismi, Bir unvan, 3 — Yemek, ucuz fiyatı, 4 — Bir kazamız. 5 — Bir otomobil markası, Bir silâh, 6 — Bağdama, Familya, Tersi hayvanların kahvaltısı. 7 — Meşhur bir Türk mutasarrıfının ismi. 8 — Riyaziyenin temeli, Bir soru, Tersi dertlinin çektiği. 9 — Sonuna bir harf gelirse kirli olur, Nihayet, 10 — Lâhza, Kimde olursa piyangoda kazanır.

Dünkü bulmacamızın halli:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	M	A	■	D	İ	N	■	A	S
2	T	İ	N	T	O	R	E	T	T	O
3	E	Y	İ	İ	N	İ	Ş	Y	A	P
4	B	A	S	M	A	N	E	■	B	A
5	R	N	■	A	N	A	■	S	E	■
6	İ	B	A	R	■	R	A	T	K	A
7	N	E	S	H	A	■	D	A	■	Z
8	■	Ş	U	A	■	R	A	L	T	A
9	Ç	İ	D	N	A	E	Ş	İ	U	B
10	■	R	E	E	L	■	İ	N	Ş	A

Radyo

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7,30 M. S. ayarı 7,31 Müzik, 7,45 Haberler, 8,00 Sabah fazlı, 8,25 Hava raporu, 8,30 Müzik, 9,00 Kapanış. 12,15 Memleketten selâm, 12, 20 Memlekete selâm. 12,30 Ordudan haberler 12,45 Şarkılar, 13.00 Haberler 13,15 Müzik 13,30 Ajans gazetesi, 13,45 Müzik, 14,00 Akşam programı ve kapanış 17,58 Açılış ve program, 18,00 Dans müziği, 18,15 Köyün saati, 19,00 Haberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19,20 Şarkılar, 19,35 İktisat çının köşesi 19.45 Müzik , 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Müzik, 21, 15 Konuşma, 21,30 Şarkılar, 22,00 M. S. Ayarı, 22,15 Dans müziği, 22,45 Haberler, 23,00 Program ve kapanış.

İSTANBUL

12,57 Açılış ve programlar 13,00 Haberler, 13,15 Müzik, 13.45 Şarkılar, 14,15 Dans müziği, 14,40 Türküler, 15.00 Kapanış, 17,57 Açılış ve programlar, 18,00 Türküler, 18,15 Dans müziği, 18,30 Haftanın operası , 19,00 Haberler, 19,15 Benny Goodman orkestrası, 19,30 Dinleyici istekleri, 20,15 Radyo gazetesi. 20,30 Kısa şehir haberleri, 20,35 Radyo incesaz heyeti, 21,15 Radyo haftası, 21,30 Şan soloları, 21.45 Spor hasbihalleri, 22,00 Şarkılar, 22,30 Haftanın virtüözü, 22,45 Haberler, 23,00 Dans müziği, 23,30 Kapanış.

Kiralık

Daire ve yazıhane

Marpuççularda Cansu hanında, ilâve edilen üst katın tamamı veya ayrı ayrı odaları kiralıktır. İsteklilerin, ayni hanın altındaki (Azim ve Sebat) şirketine müracaatları.

İSLAM Takvimleri

Tertip eden, basan ve yayan:
M. RAİF OGAN
Bilhassa tavsiye ederiz.

Karakedi

Bu isimde milliyetçi ve mukaddesatçı ölçülere bağlı bir mizah gazetesi intişar etmiştir. Tavsiye ederiz.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 5

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
SALI
20 KASIM 1951

Her yerde 10 kuruş

Halep Nümayişi

Suriye Dış İşleri Bakanlığı Türk bayrağını yırtanların komünist Ermeniler olduğunu bildirdi

Şam, 19 (Büyük Doğu - radyo) Suriye Dışişleri Bakanlığı bugün neşrettiği bir tebliğde Halepte Türk bayrağının yakılmasiyle nihayet bulan nümayişten dolayı duyulan teessür belirtilmekte ve nümayişi Hınçak partisine mensup komünist ermenilerin hazırladığı bildirilmektedir. Tebliğe göre, bayrağımızı yırtan 17 Ermeni tevkif edilmiştir.

RADYO GAZETESİNE GÖRE

Dün akşamki radyo gazetesi, Halepte Türkiye aleyhinde yapılan nümayişler ve Türk bayrağına karşı gösterilen çirkin tecavüzü takbih ederek şunları söylemiştir:

Bayrak her şeyden mukaddestir. Bu milleti temsil eder. Her türlü tecavüzden masundur. Hele o bayrak Türk bayrağı gibi şan ve şerefle dalgalanmaktan bir an fariğ olmayan bir bayrak olursa..

Halepte yapılan nümayişlerde üç batı devletinin bayraklarının yanında bayrağımızın da yakıldı-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

GÜNÜN ÖZÜ

★ Suriye hükûmeti neşrettiği bir resmi tebliğle, Halepte Türkiye aleyhine yapılan nümayişlerin Hınçak partisine mensup komünist Ermeniler tarafından hazırlandığını ve yapıldığını, bildirdi. Biz zaten Suriye umumi efkârının bu kadar çirkin bir harekette bulunacağını hiç bir zaman inanmadık. Suriye hükûmeti şu komünistlere karşı biraz ciddi tedbirler alsa da bu nevi hâdiseler tekrar etmese.

★ Meclis gizli celseler halinde toplanıyor. Mevzu, komünistlere karşı alınacak tedbirlerle alâkalı olduğu için enteresan.

★ Mısır ve İran münasebetlerinde yeni bir safha başlıyor gibidir. İran Başbakanının Kahire ziyareti, dünya politikası bakımından yeni ve mühim bir devrin açılışı olabilir. Temenni edelim ki, dünya için faydalı ve bu iki dost müslüman devlet için hayırlı olsun...

★ Komşu devletlerden Yunanistan ve Yugoslavya dostluklarını tarsin ediyorlar. Bunu faydalı bulduğumuz muhakkak. Demir perdede gedikler yavaş yavaş açılıyor.

Emanat-ı Mukaddese

BÜYÜK DOĞU

Kendisinde bulunduğunu ifade eden Müze bunları gazeteciler heyetine göstermelidir

Hazreti Peygamberin mührünü taşıyan nâme.

Halk içinde ve alâkalıları arasında hayli zamandır deveran eden bir sual vardır:

«1 — Emanat-i Mukaddese nerededir? İstanbul Müzesinde olduğu söyleniyor. Fakat bu hususta Müzeye müracaat edenlere, bunların gösterilemiyeceği cevabı veriliyor. Niçin?»

Bu hususta Müze müdürüyle görüşen muharririmize mumaileyhin cevabı:

«— Ben de, sizin gibi, Emanat-ı Mukaddesenin burada bulunmadığı rivayetini etraftan işitiyorum. Fakat sizi mukaddesatımla temin ederim ki, Mukaddes Emanetler burada, Müzededir.

Evvelâ size Emanat-ı Mukaddesenin mevzu ve hakikatini anlatayım: Mukaddes veya Mübarek Emanetler, Mısırdan, Yavuz Sultan Selim tarafından getirilmiştir. Bunların başında, «Hırka-i Saadet» vardır. «Hırka-i Saadet» Hazret-i Peyygamber tarafından Kâab bini Züheyr'e hediye edilmiştir. Hediyenin sbebi, şair Kâab'ın, müslüman olmadan evvel Hazret-i Peygamber aleyhinde hicviyeler yazmış olmasına rağmen, birdenbire imana gelerek huzurlarında okuduğu ve «Kasi de-i Bürde» ismiyle maruf, manzumesinden dolayı Hazret-i Peygamber'in duydukları vevk dir.

Bu hırkayı Muaviye, büyük bir meblâğ mukabilinde satın almak istemiş ise de, Kâab buna rıza göstermemiş, fakat vefatından sonra hırka varislerin elinden halifelere intikal etmiş tir. Bağdad'ın Hülâgû tarafından işgali sırasında halife Elmustansır-ı Billâh bunu ve bazı diğer emanatı Mısıra kaçır-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

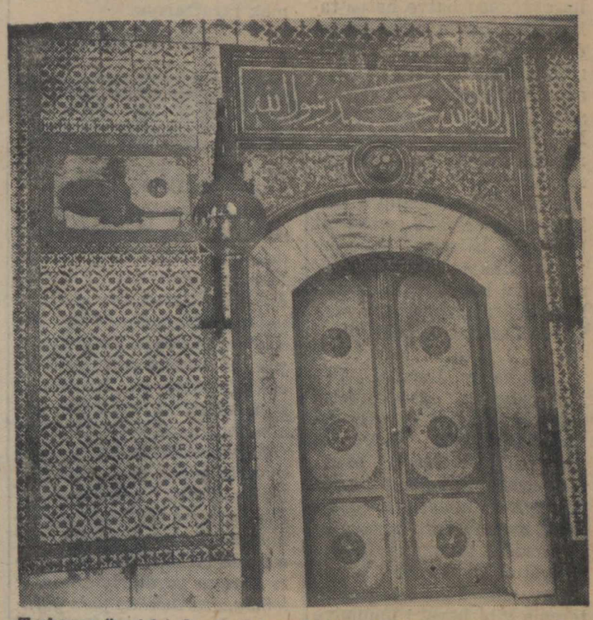

Topkapı müzesi içinde emanatı mukaddesenin bulunduğu söylenen odanın kapısı.

Mecliste Gizli Celse

Komünistlere karşı alınacak tedbirler, bugün saat 20,30 kadar devam eden gizli celsede görüşüldü

Ankara 19 (Büyük Doğu) — Büyük Millet Meclisi bugün saat 15 te Kayseri milletvekili Fikri Apaydının başkanlığında toplanmıştır. İlk olarak Meclisin geçen celsesinde Arif Nihat Asyanın Türk ceza kanunu tadil tasarısının geçikmesine adalet komisyonunun sebep olduğu yolundaki iddialarına karşılık adalet komisyonu sözcüsü Müfit Erkuyumcu cevap vermek ve izahatta bulunmak üzere kürsüye geldi ve kanun tasarısının gecikmesinin bir kasteseri olmadığını, bu gecikmeden her arkadaş gibi teessür duyduğunu belirtti ve kendisinin birara hasta olup izin aldığını fakat bu hastalığın gecikmede tesiri olmadığını beyan etti. Müfit Erkuyumcu sözlerine devamla komünizmle mücadele bahsinde her Türk gibi gayet hassas olduğunu ifade ederek komünistler hakkında af kanununun Mecliste müzakereleri esnasında söylediği sözleri zabıttan çıkararak okudu. Bu esnada milletvekilleri Müfit Erkuyumcu ya kendisine inandıklarını ve bu yüzden zabıttan çıkardığı sözlerinin okunmasına lüzum olmadı-

(Devamı Sa. 2 Sü. 4 de)

İmam-Hatip okullarında

Diyanet İşleri Başkanlığının neşrettiği mühim tamimi ehemmiyetine binaen bildiriyoruz.

Diyanet işleri başkanlığı imam hatib okullarının kuruluş ve kaydı kabul şartı etrafında vatandaşlara hitaben ve ilgililere arzedilmek üzere bir tamim yayınlamıştır. Din tedrisatı mevzuunda ilk ciddi alâkayı ifade eden bu tamimde ez cümle şöyle demektedir:

"Ankara, İstanbul, Konya, Kayseri, İsparta, Adana ve Maraşta Millî Eğitim Bakanlığına bağlı i-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Mısır-İran

Musaddık'ın Nahas Paşa ile yapacağı mülâkata çok büyük ehemmiyet veriliyor

Vaşington 19 (AP) — Dün akşam uçakla, buradan Kahireye müteveccihen ayrılmış olan İran Başbakanı Musaddık, "İngiltere ile memleketi arasındaki petrol ihtilafının halledilebileceğine kani olduğunu,, belirtmiştir.

Uçağa binmeden evvel, Musaddık, "Elimizden gelen gayreti gösterdik,, demiştir.

Başbakan, bir ticari uçak ile Nevyorktan saat 22,25 (GMT) de ayrılmıştır.

Tarafsız bir Müslüman bloku mu kuruluyor?

Tahran 19 (AP) — Tahrandaki siyasi çevreler ile basın, Dr. Musaddıkın Kahireyi ziyaretinin, so

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Alman Takımı ve Şükrü dün geldi

Almanlarla birlikte gelen Bekir tezahüratla karşılandı

Alman millî takımı dün saat 18,20 de uçakla şehrimize gelmiştir. Alman futbolcuları arasında meşhur Türk futbolcusu Bekir de bulunmakta idi. Bekir Yeşilköy hava meydanında yapılan tezahürat karşısında bir hayli ağlamaklı olmuş, göz yaşlarını güç zaptetmiş ve uçaktan inerken eski futbol arkadaşlarını karşılayanlar arasında görünce dayanamamış, şöyle bağırmıştır.

«— Bizim takım!»

Bekir, önüne gelenin boynuna atıldı, çok heyecanlıydı. Ka-

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Dâva Ahlâkı

Necip Fazıl KISAKÜREK

Mefkûreci ahlâkında, hiç bir hasis nefs kaygısına yer yoktur!

"Viran olası hanede evlâd-ü-iyal var!,, mazereti, Şarkın tefessüh devirlerinde, kör ve kaba nefslerin kendilerini korumak için başvurduğu aşağılık bir hileden ibarettir. Ayni tefessüh devirleri değil midir ki, hile mefhumile arasında en küçük bir münasebet yaşayamaz olan mukaddes Şeriat hakkında da "Hile-i Şeriye,, tâbirini uydurmuştur?

Mefkûre ahlâkında, ya cemiyetle beraber ferdî hanenin de kurtulması, yahut içindeki evlât ve iyalle beraber viran olması vardır!

Tam 400 yıldanberi bu ahlâka uzak yaşıyoruz! Sade uzak değil, taban tabana zıt...

Viran olası hane değil, kahrolası nefs kaygısı, her ferdin kendi kendisini muhafazaya makûm bulunması gibi mel'un bir şuuru besleye besleye, bizde, içtimai bütünlük hassasiyetinin kökünü kibrit suyu dökmüştür. Öyle ki, on kişinin toplu bulunduğu bir cemiyette, birisi karşılarına çıksa da "içinizde bir namussuz var!,, diye haykırsa, kimsenin bunu üzerine almasına imkân kalmamıştır. Bizdeki mecburî hassasiyet ve aksülâmel, ancak şahsen ismimiz tayin edildiği zamandır. Halbuki on kişilik bir topluluk arasında isim tayin etmeden bir namussuzun bulunduğunu söylemek, isim tayin edilinceye kadar on kişiye birden namussuz demek değil midir? Fakat, söyledik ya, isim tâyin edilinceye kadar, kimse, içtimai tecavüzleri, ferdî tecavüz ayarında görmez.

Bugün Profesör bir dostum anlattı:

— Bizde içtimai alâkasızlık ne korkunç hal! Meselâ ben talebeyken şuna şahit olurdum: Sınıfta müştereken yapılaak bir iş bahis mevzuu edilince "taraftar olanlar elini kaldırsın!,, dersiniz, kimse el kaldırmaz. "Taraftar olmayan el kaldırsın!,, dersiniz, gene kimsede hareket yok...

Dörtyüz senelik günah devrimiz yüzünden, maddî ve manevî izmihlâl çığırımız olan son yüz senedir başımıza ne geldiyse, işte, bu içtimaî bütünlük hassasiyetini kaybedişimizden; mefkûreci ahlâkına topyekûn veda etmiş ve "viran olası hanede evlâd-ü-iyal var!,, derdine düşmüş olmamızdan geldi.

Haklı olarak iğrendiğimiz bâtıl akideler manzumelerinin bazı kahramanlarında bile mefkûreci ahlâkı, hiç bir gaye ve esasa bağlı olmaksızın, tamam ve mükemmeldir. Bu bâtıl akideler manzumesinin nice aksiyoncuları, bütün ömürlerince soğan ekmek yemiş ve toplulukları ele aldıktan sonra bile evlerini geçindirebilmek için karılarına işçilik ettirmişlerdir. Kaldı ki, her vesileyle, nefslerini, bağlı oldukları mefkûre uğrunda feda edici içtimaî fert hamlesini göstermekten hiç bir ân yüz çevirmemişlerdir.

Nice bâtıl mezhebin arayıp bulamadığı ve yolunu büsbütün Cehenneme çevirdiği Cennet, bütün aslı, esası ve hakikatile İslâmlıkta olduğu gibi, hiç bir itikat manzumesinin erişemeyeceği mefkûreci ahlâkının heyecan ve fedakârlık dolu ana kaynağı da İslâmlıktadır.

Kâinatın Mefharine bağlı olanlar arasında büyükler büyüğü Hazre-ti Ömere "eğrilecek olursan seni kılıcımızla düzeltiriz!,, cevabını verenlerin mefkûreci ahlâkı karşısında ürperelim! Bu ahlâkı nasıl unuttuk, nasıl kaybettik; ve aman Allahım, nasıl da tersine çevirdik?

Bizde bu hal oldukça, suçu, tarihimizde başımıza musallat olmuş şahıslarda aramak yerine onları lüzumundan faz la lûtufkâr ve müsamahakâr bulsak daha iyi etmez miyiz?

Allah, bütün haneleri, içindeki bütün evlât ve iyalile beraber gerçekten viran eden "viran olası hanede evlâd-üiyal var!,, korkusunun belâsını versin!

Mefkûreci ahlâkında, kaybından korkulacak ve muhafazası için titrenecek hiçbir mülkiyet ve malikiyet yoktur.

Dış politikamız ve bir görüş

Bize demeçte bulunan Millî Kalkınma Partisi Başkanı Nuri Demirağ.

İngiliz Mısır ihtilâfı dolayısile Türk hükûmetinin adığı siyasî vaziyet hakkında Millî Kalkınma Partisi lideri Nuri Demirağ'ın fikrini sorduk. Aşağıdaki beyanatta bulundu:

«— Hükûmet, bu ihtilâfta hayırhahane arabuluculuk rolünden daha ileri gitmiyecektir. Bizi yakın mazide birbirimizden ayıran devletin safında bu konuya yer alınmasını hatalı bulurum» demiştir.

Kanlı katil yakalandı

Zonguldakta ırzına geçtiği zavallı kızı öldüren Mehmet Üstün İstanbulda tutuldu.

İstanbul zabıtası dün azılı bir ırz düşmanı katili ele geçirmiştir.

Beş ay evvel Zonguldağın Eflâni bucağında Mürvet Aydın adında 17 yaşında bir kızı tabanca ile tehdit edip ırzına geçtikten sonra öldürüp kaçan Mehmet Üstün adındaki ırz düşmanı katil, dün akşam, Haliç Fenerinde bir fırından ek-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Bulgar vahşeti

Binlerce Türk inim inim inletiliyor

Bulgaristandan Türkiyeye, mecburî muhacrete tâbi tutulan, Bulgaristan Türkleri, türlü işkence ve mezalime tâbi tutulmaktadırlar. Bulgar milisi tarafından yapılan bu mezalim yetişmiyormuş gibi, orada ki ırkdaşlarımız, bambaşka bir işkence şekli olan mecburî iş kamplarında da karın tokluğuna çalıştırılmaktadır.

Emin kaynaklardan edindiğimiz malûmata göre, tehcir hareketinin başladığı tarihten itibaren mecburî iş kamplarına sebepsiz olarak, sırf işkence olsun diye sevkedilen ırkdaşlarımızın sayısı 20 bine yakındır.

Bu ırkdaşlarımız ya yollarda çalıştırılmakta veya diğer ağır hizmetlerde kullanılmaktadır. Bu zavallılardan bir kısmı, esasen bir cehennem manzarası arzeden Bulgaristanın ce-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Sümerbank suiistimali

Bir milyon ikiyüzbin lirarık yolsuzluk yakında mahkemeye intikal edecek.

Sümerbank Yerli Mallar alım satım müessesesindeki, suiistimal hâdisesi tahkikatına devam olunmaktadır. Yapılan suiistimaller 2 milyon lira ol-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Yunanistan Yugoslavya

Başbakan Plastiras'ın Tito yu ziyaretine büyük bir ehemmiyet atfedilmektedir.

Londra 19 (Nafen) — Buradaki diplomatik mahafilde bildirildiğine göre, Yunanistan Başbakanı General Plastiras yakında Yugoslavyaya giderek Mareşal Tito ile Yunanistan ve Yugoslavyayı ilgilendiren ekonomik ve müdafaa meselelerini gözden geçirecektir.

Her iki memleketin komşuları olan peyk memleketlerden gelebilecek tehlikelere karşı koordine müdafaa tedbirleri üzerinde de ehemmiyetle durulacağı anlaşılmaktadır.

Silâhsızlanma plânı

Amerika Dışişleri Bakanı bu hususta ki görüşünü açıkladı

Paris 20 (A.A.) — Birleşmiş Milletler Genel Kurulu siyasi komisyonu bu sabah, Norveç delegesi Fin Moe'nin başkanlığında toplanmıştır. İlk olarak Dean Acheson söz almış ve 3 batılı devlet tarafından hazırlanan silâhsızlanma plânını komisyona sunmuş ve bu plânın,

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Yükselen adam

Kral Tallal

Hicazdan acele olarak döndü

Amman 19 (A.A.) — Suudî arabistanı resmen ziyaret etmekte olan ve orada 24 kasıma kadar kalmaya karar vermiş bulunan Emir Tallal bu sabah Ammana dönmüştür. Emirin vakitsiz dönüşünü memleketinde vukua gelmiş

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Başbakan İngiliz B. elçisi ile görüştü

Ankara 19 (T.H.A.) — Başbakan Adnan Menderes bugün saat 14,30 da İngiliz büyük elçisi Sir Noel Charles'i kabul ederek kendisiyle 45 dakika süren bir görüşme yapmıştır.

Tahtakalede dün akşamki yangın

Dün akşam üzeri, Tahtakale Hasırcılar caddesinde Balkapanı hanının üst katında bulunan, Bedriye ait bisküit imalâthane-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

1001 ÇERÇEVE

Necip Fazıl KISAKÜREK

Örümcek Ağı

Bir örümcek ağı gördüm neyle neyin arasında, bilseniz!... Bağırsakları çürümüş bir asma saatin aptal aptal sarkan rakkasiyle, altındki masada, güya şaha kalkmış, tozlu bir geyik heykelinin boynuzları arasında.

Ve ürpererek düşündüm:

Hayat, her sahada ve tek nokta etrafında ebedî bir hareket... Tek nokta etrafında. İlâhî hakikat merkezi bu nokta.. Herşey, amma herşey, maddî ve manevî herşey, bu nokta etrafında ezelî memuriyetinin devamı cümbüşünü yaşamakta...

Herşey dönüyor.

Dönmek, yâni gidip gelmek...

Gökler gidip gelir, yıldızlar gidip gelir, dünya gidip gelir, dünya yüzünde herşey gidip gelir, vücudumuzda kanımız ve zerrelerimiz gidip gelirken nisbî tezahür çerçevelerinde hareketsizlik ifade eden her manzaraya, hâlik, ne müthiş bir tenkidci ve takibci musallat etmiş: Örümcek...

Harekete yataklık eden zamanın esrar dolu ahengini saymıya memur bir âlet, rakkas... Tek ân içine teksif edilmek istenmiş bir çeviklik timsali, geyik heykeli... İkisi arasında bu ne ince, ne harikulâde iş ve işçilik!.. Bir iş ve işçilik ki, herhangi bir faaliyet ve memuriyetten düşmenin ayıbını, misilsiz bir kesafet üslûbile vecizelendiriyor.

Allahın bir örümceğe biçtiği vazife payını ve titizliğini gör ve düşün! Bakalım, vazifelerin, fayda ve titizlikte en üstünü olarak onu görmiyenleri, yine onun ilmine havale etmekten başka çare bulabilecek misin?.

Aman, harekete gel!. Yoksa kalbinle dilin arasına korkunç ağını çekmesi için, Allah yaman bir örümcek musallat eder.

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No. 5

Meclisinizde temsil ve tecellî eden kudret-i milliyemizin, makam-ı hilâfet ve saltanatı ecnebi tazyikatından kurtaracak ve Devlet-i Osmaniyeyi inhilâl ve esaretten tahlis edecek tedabir: Evvelâ şerait-i hilafetin birincisi istiklâl-i tamdan ibaret olan makam-ı hilafet ve ona merbutiyet-i vicdaniyeleriyle müftehir ve müteselli olan âlem-i İslamiyet... Saniyen, yaşamak kabiliyetini nefsinde gören bir milletin esir olamıyacağına kanaatle harekâtımızı hatve hatve takip eden bütün cihan-ı medeniyet ve insaniyet (hararetli alkışlar) İstanbul faciasını takip eden günlerden şimdiye kadar heyet-i temsiliyemiz, millet arasındaki rabıta-i vahdet ve tesanüdü muhafaza etti.

Biz ittifak-ı Cumhura her kuvvetten ziyade selâhiyet bahşeden İslâmiyet esasatını nazarı dikkate alarak, Meclis-i âlinizi kâffe-i umur-u millette doğrudan doğruya vazi-ül-yed tanımak taraftarıyız.

. . . . . ,

Bu halde Meclis-i âlinize riyaset edecek zatın Meclis-i âlinizi temsil etmesi itibariyle tevdi-i umur edilen âza-yı muhteremeden mürekkep heyete de riyaset etmesi ve Mecis-i âliniz namına vaz-ı imzaya ve ve tasdik-i mukarrerata selâhiyettar olması ve icraya ait mesailde diğer âza-yı muhtereme gibi heyet-i umumiye nezdinde tamamen mes'ul olması zarûrîdir. Bu şekilde heyet-i icraiye, meclis-i âlizin tasvibiyle tevkil edilecek ve heyet-i umumiyeye karşı mes'ul olacak âza-yı muhteremeden ibaret olacak ve hattâ isimleri de (Vekil) tesmiye edilecektir.

. . . . . ,

Makam-ı saltanat, ayni zamanda makam-ı hilâfet olmak itibariyle padişahımız Cumhur-u İslâmın da reisidir. Mücahedatımızın birinci gayesi ise saltanat ve hilâfet makamlarının tefrikini istihdaf eden düşmanlarımıza irade-i milliyenin buna müsait olmadığını göstermek ve bu makamat-ı mukaddeseyi esaret-i ecnebiyeden tahlis ederek ülülemrin (devlet reisinin) selâhiyetini düşmanın tehdit ve ikrahından azade kılmaktır. Bu esasa göre Anadoluda muvakkat kaydiyle dahi olsa bir hükûmet reisi tanımak veya bir padişah kaim-i makamı ihdas etmek hiç bir suretle kabil-i cevaz değildir. Şu halde reissiz bir hükûmet vücuda getirmek zarûreti içindeyiz. Halbuki bir nokta-i vahdette (birlik noktasında) tevazün etmeyen kuva-yı devletin aheng-i mesaisini idameye dahi imkân yoktur. Diğer taraftan herhangi bir makama kuva-yı devlet ve milleti tevhid ve tevzinî selâhiyeti bahşederek o makamı gayri ms'ul tanımak mucib-i felâkettir. Halifenin bile mes'uliyetini esas olarak kabul etmiş olan İslâmiyetin böyle suret-i tesviye lere müsait olamıyacağı aşikârdır.

. . . . . ,

İşte memleketimizin şimdiye kadar geçirdiği buhrandan, felâketlerden, gah Avrupayı taklit etmek, gah idare-i umur-u devleti şahsî nokta-i nazarlara göre tanzim ve tensika çalışmak, gâh kanun-u esasiyi bile ihtirasat-ı şahsiyeye bazice eylemek gibi pek elîm neticelerini gördüğü basiretsizliklerden hasıl olan inhitab-ı umumiye tercüman olduğumuz itikadiyle şu müşkül ve buhranlı devr-i tarihinin bu yolda tensik etmek taraftarıyız.

. . . . . ,

Mustafa Kemal Paşa —

(Devamla) İşte memleketimizin şimdiye kadar geçirdiği buhrandan, felâketlerden, gah Avrupayı taklit etmek, gah idare-i umur-u devleti şahsî nokta-i nazarlara göre tanzim ve tensika çalışmak, gâh kanun-u esasiyi bile ihtirasat-ı şahsiyeye bazice eylemek gibi pek elîm neticelerini gördüğü basiretsizliklerden hasıl olan intibah-ı umumiye tercüman olduğumuz itikadiyle şu müşkül ve buhranlı devr-i tarihinin mücahedatını bu yolda tensik etmek taraftarıyız.

(Devamı var)

FIKRA

Kraliçenin Ölümü

Resimli bir İngiliz mecmuasını birkaç gün önce karıştırırken, aslen bir Fransız Prensesi olan son Portekiz Kraliçesi Ameli'nin doksan yaşında bulunduğu halde öldüğünü okudum. Kırk yılı aşan bir müddet önce, yani çocukluğumda, bu Kraliçenin mevcudiyetini başka bir resimden, fakat üzerimde yaptığı fevkalâde tesirden dolayı hala görür gibi olduğum bir resimden öğrenmiştim: Bir saltanat landosunun şişman ve kıvırcık bıyıklı bir adamla bir delikanlı, aldıkları kurşun yaralariyle kanlar içinde, oturdukları yere yığılmış bulunuyorlardı. İkinci bir delikanlı, gözleri can havliyle fırlamış, halâ gelmekte devam eden kurşunlardan kurtulabilmek için ayağa kalkmıştı ve keza ayakta bulunan bir kadın - bu şimdi ölen Kraliçe - ona vücudiyle siper olmağa çalışıyor, bir taraftan da - beş on dakika önce kendisine takdim edilmiş bulunması icabeden - büyük bir çiçek demetini katillere karşı bir mukabele silâhı olabileceği hayaliyle uzatıyordu. Ölüler, Portekiz Kralı Karlos'la Veliahdi, yaralı delikanlı artık o andan itibaren Kral olup iki sene sonra Portekizden atılacak Manuel'di, yani bu Kraliçe Ameli'nin kocasiyle iki oğluydu.

Daha sonra okuduğum bir yazıda ise ayni kadının, tahtta bulunduğu bir sırada, deniz kenarındaki bir sarayının parkında bir gün dolaşırken uzakta kayığı devrilmiş bir adamın dalgalar arasında çabaladığını görünce kendisini kurtarmak üzere soyunmadan denize atılmakta tereddüt etmediğini, adamı kurtardığını ve tahlisiye madalyası almış tek taçlı insan olduğunu okumuştum.

Bu fıkrayı genç, güzel, mesut olduğu sırada bir fakiri kurtarmak için bir Kraliçenin de hayatını tehlikeye attığını bazı doktorlarımıza.. Ecelle pençeleşen bir hastanın davetine icabetten üşenen veya ağır yaralı bir halde kapıya getirilmiş bir bedbahtı bilmem hangi idarî hikmetler den dolayı daha geçen gün hastahane kapısında ölüme terkeden bazı doktorlarımıza takdim etmek üzere yazdım!.

Nahid Sırrı Örik

Hukuk ve Nizam Ölçüleri

Allahın binalarını yıkanlar

YAZAN: Avukat Abdurrahman Şeref Lâç

Sabah cinayet, akşam cinayet, gündüz cinayet, gece cinayet! Şokakta cinayet, evde cinayet!

Bütün bunlar İstanbulda oluyor ve kan gövdeyi götürüyor.

İstanbul valisi hâlâ «Asâyiş berkemaldir» diyor.

Çinlilerin bir sözü vardır:

«Kılıç paslı, sapan cilâli, hapishaneler boş, anbarlar dolu, mâbetlerin eşikleri aşınmış, mahkeme kapılarında örümcekler yuva kurmuş, doktorlar ya ya kalmış, ziraatle uğraşanları atla gezmeğe başlanmış olduğu zaman memlekette âsayişin mükemmel olduğuna hükmolunur.»

Bütün bu şartları şöyle bir kenara bırakalım; ama nerede âsâyiş? Gizli, alenî, nedir bu adamı öldürmek hevesi?

Biz burada, felâketin sebeplerini araştıracak değiliz. Çünkü sebepler çok ve anlaşılmaz nesneler değildir. Pek basittir, hattâ tek kelime ile ifade edile bilir: Allahsızlık!

Sonra bu esasî sebep, şubelenir: Allahı bilmemek, Allahtan korkmamak...

Allah bilgisi ve korkusu olmayınca, insana acımak olmaz, insandan korkmak olmaz. İçki, kumar, fuhuş, zina, hırsızlık, haydutluk, sefalet ve sefahat, hep dallar budaklardır.

Peki ama kanundanda mı korku yok?

İşte mesele burada! Zaten, biz de bunu ele almak istiyoruz.

Evet, bu Allahsızlar, soğan doğrar gibi insan doğrayan bu câniler kanundan da mı korkmuyorlar?

Demek korkmuyorlar ki, bu işler oluyor.

Hayır, öylesi değil. Kanundan korkmıyacak hiç bir câni yoktur. Meğer ki deli olsun... Deli ise, şu bildiğimiz ve gördüğümüz cinayetlerin failleri arasında hiç mi, hiç yoktur!

O halde mesele nedir?

Şudur: Kanun, bu Allahsızları korkutacak kifayette değildir. İşte bu kadar!

İşin tek çaresi: Kelimenin tam mânâsile korkunç bir kanun yapmaktır! Başka çıkar yol kalmamıştır.

Boş nazariyelerle gönül avutarak, su yerine insan kanı akmasına artık tahammül etmemeliyiz.

İngiliz mektebi, mücrimi fena yola sapmış, normal bir insan olarak kabul edermiş.. Kontinantal mektep işe, mücrimi istemiyerek fenalık yapan bir anormal sayarmış!

Bırakımız İngiliz mektebini, (Le Força Anglais) nin sahibi doktor (Charles Goring) düşünsün. Kontinantal mektep de (Type Criminel) in mucidi (Cesar Lombr) ile haşr-ü neşrolsun!

Efendim, biz cürmü mü, mücrimi mi ele alalım?

Neyi ele alırsanız alınız; fakata cinayeti önleyiniz!

Cinayeti önleyebilmek için de en şiddetli kanunu yapınız. Yapınız ki, o Allahsız, elindeki tabancayı, bıçağı, baltayı, odunu, hattâ iğneyi bir insana batırıp da onun hayatını yokederse yarım saat zarfında hâkim karşısına çıkacağına ve kanunla yine yarım saat sonra yok olacağına inansın.. İnanmazsa tecrübe etsin ve görsün!

Bunu yapmadıkça, nefs müdafaası ve meşru bir iki hal müstesna, kaatili yarım saat zarfında asacak bir kanun, âdil Türk hâkiminin eline verilmedikçe, bu korkunç cinayet salgınının önüne geçilemiyeceğine inanmıyan kalmıyacaktır.

Buna inanmıyan da kalmadığına göre; Adalet Bakanlığının ve hattâ hükûmet Başkanlığının böyle bir kanunu Büyük Millet Meclisine sevketmemesi için sebep kalmış mıdır?

Gayri medenî olmak korkusu mu?

Öyleyse bırakınız; kaatilleri gün geçtikçe değeri azalan ve nihayet sinek değerine inen insan hayatına kıymakta ve Allahın binalarını yıkmakta devam etsinler... Biz de buna medeniyet diyelim!..

İSTANBUL

Faili meçhul cinayetler

Polis mühim iki iz üzerinde civar vilâyetlere polis ekipleri gönderildi.

Kurtuluş cinayeti ile Çarşamba da vukua gelen cinayet vakası etrafında savcılık ve polisçe yapılan tahkikata dün de devam olunmuştur.

Kurtuluşta öldürülen Anna'nın katilleri hakkında zabıtanın eline çok mühim ipuçları geçmiştir. Bu arada, faillerden birinin civar vilâyetlerden birine gitmesi ihtimali gözönünde bulundurularak şehrimiz zabıtasından birkaç memur hususi surette ismi açıklanmayan komşu vilâyete gönderilmiştir.

Ayrıca bu hâdise ile ilgili 6 kişi de zan altına alınmıştır.

Diğer taraftan Çarşambada bir gece hırsızı tarafından evinde bıçaklanarak öldürülen şoför Feridin, katilinin yakalanması hakkında da savcılık ve zabıta tarafından gereken tahkikata devam olunmaktadır.

Bu cümleden, vak'a gecesi kayıp katil hırsızın gözcülüğünü yapan bir şahsın, civarda bir ağacın üzerinde gün ışıldayıncaya kadar kaldığı ve müteakiben de aydınlıkla beraber kaçtığı tespit olunmuştur.

Civar komşular tarafından eşkâli tespit edilen bu hırsızın bu gün yarın yakalanacağı söyienmektedir.

Gözcünün ele geçirilmesinden sonra da hakiki failin yakalanmasının bir gün meselesi olduğu ilâve edilmektedir.

Teknik Üniversitedeki tören.

Dün saat 17,15 de Teknik Üniversite makina fakültesinde çalışmalariyle temayüz eden talebelere, hem dekanlıkça, hem de talebe cemiyetince mükâfat tevzii yapılmıştır. Tören fakülte dekanı Prof. Melih Koçar açmıştır. Bundan sonra Prof. N. Çuhadaş Makina mühendisliğinin önemi, mevzuunda bir konuşma yapmıştır. Müteakiben mükâfatların tevziine geçilerek törene son verilmiştir.

Tedavüldeki paramız.

Merkez Bankasının yayınladığı son bültene göre tedavüldeki paramızın miktarı 1 milyar 160 milyon 826 bin 393 liradır.

Geçen haftaya nazaran emisyonda 2,688,772 lira kadar bir faz lalık vardır.

Tekel Neşriyat Bürosu

Dün bildirdiğimiz gibi, Tekel Genel Müdürlüğünde tensikat ve bazı tâyinler yapılacaktır. Bu arada neşriyat bürosunda hiç bir değişiklik olmıyacağı öğrenilmiştir.

GÖZÜME DEĞDİKÇE

Yahudi Işi

Ne kendi rahat edebiliyor, ne de halka huzur verebiliyor! Kimdir diye uzun boylu düşünmeğe hacet yok! Masonlar... Bir fasid dairenin içinde dolanıp kalmağı kâfi bulmuyorlar da, başkalarını, aynı dairenin sapıklığı içinde akıl ve iz'anından istifa ettirmeğe uğraşıyorlar!

«Üstad-ı âzam» larının beş kollu Mason şamdanı önünde zaman zaman masonluğun hür (!) fikirlerini yaymağa uğraşması yetişmiyormuş gibi, ünlü din reformatörü Ahmet Emin Yalmanın her mânasiyle yakini Sinan Gürle tarafından çıkarılan Mason dergisine ilâve olarak verdikleri (Türkiyede Masonluk Tarihi) kitabında, iğstik şerit gibi ne tarafa çekilse o tarafa uzayan mason hikmetleri (!) ile berrak suyu bulandırmağa çalışıyorlar!

Şu satırlara dikkat olunursa, masonluğun ne şekilde bir münafıklık tarikati olduğu apaçık anlaşılır:

Tarikatlerinin mâbetlerini halkın gözlerinden gizliyerek esatirî masallar ve hurafeleri yirminci asrın ilim ve akıl nurundan gizli olarak yaşattıkları, uydurma mühendis Hiram ustanın hâtıra ve timsallerini fikir hürriyeti adı altında kapkara bir putperestlik taassubile canlandırdıkları yetişmiyormuş gibi şimdi de ilâhî dinlerden herhangi birine imân etmiş insanları avlamağa uğraşıyorlar!»

Gizli maksatlarını şu ibareler yeter derecede açıklamıyor mu?

«Anlaşılmaktadır ki, hür masonluk, en kadimden başlıyarak eski kavimlerin ve sonra İsrailî, Mesihî, ve hattâ bazı İslâm mezheplere temas etmiştir Yani onların esaslarına, hükümlerine temaslar yapmışlardır.»»

İslâmda masonluk nüfuzuna giriftar ve ilmî mânâsile tamam, hiç bir mezhep bulunmadığına göre, Masonların bu fikir jestini, elini bomboş cebine sokup bir servet çıkarmak oyunu yapan bazı mizaçlara benzete biliriz. Artık bu mizacın ahlâkı meslekî ismini siz koyunuz!

Yahudi işi fikir ve ilim dolandırıcılığı... *Kelâmcı*

yurt

Bir kadına şenî tecavüz

Tavşanlı 19 (B. D.) — İki çocuğu ile birlikte şehrin dış semtlerine çamaşır yıkamağa giden Fethiye isminde bir kadın akşam geç vakit evine dönerken, Hasan adında bir şahsın hücumuna uğramıştır. Bir saatlik bir bağrışmadan sonra, Fethiyenin feryadına yetişenler, ırz düşmanı Hasanı adalete teslim etmişlerdir.

Köy kadınları için kurs açıldı

Sapanca 19 (B. D.) — Adapazarı Kız Sanat Enstitüsüne bağlı bir Dikiş Yurdu açılmıştır. Halen 40 genç kızın Dikiş Yurduna devam etmektedir. Kurs 1 Mayıs 1951 tarihinde sona erecektir.

Karsta mahsul

Ankara 20 (B. D.) — Kars ve dolaylarında durmadan devam eden yağmurlar, bu yıl bereketli olan mahsulün harman edilmesine imkân vermemiştir.

Tarım Bakanlığının bir heyet vasıtasiyle hasarı yerinde tetkik ettirmesi neticesinde zararın % 75 nisbetinde olduğu tesbit edilmiştir.

Karısı kaçırılmış!

Bingöl 20 (B. D.) — Evli bir kadının bir şahıs tarafından kaçırılması üzerine, kaçırılan kadının kocası, karısını kaçıran şahsın babasına rastlamış ve birdenbire bıçağını çekerek adamı vurup öldürmüştür. Katil yakalanarak İl Ağır Ceza makemesine sevkedilmiştir.

Serbest dolaşan demir hırsızı

Kocaeli 20 (B. D.) — Bundan bir müddet evvel Gölcük Dz. Fb. ları Çırak okulu inşaatından çalınan demirler, ihbar üzerine fabrikanın garaj ustabaşısı Şemsi Türkaslan'ın yaptırmakta olduğu evinin inşaatın da yakalanmıştır. Demirin evsafi 10 mm. olup 113 kilo 396 gramdır. Demirler Gölcük karakolunda olup tahkikat evrakı adliyeye gönderilmiştir. Şemsi Türkaslan işinden el'an el çektirilmediğinden kendisinin, de bir çok suiistimali ihbar edeceği tehdidi söylenmektedir.

Bir bekçiyi yaraladılar

Uzunköprü 20 (B. D.) — İnönü mahallesi bekçisi gece vazife görmekte iken, bir kahvenin saat 2 de açık olduğunu görmüş ve kapatılmasını ihtar etmiştir. Bu ihtardan sonra meydana gelen kargaşalıkta kumar oynadığı zannolunan 4 kişiden birisi, diğer bir bekçinin tabancasını alarak ilk bekçiyi yaralamıştır.

Beni İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 5

Daha yirmi üç sene Peygamberlik ve nihayet her fâni gibi âlemi ebediyete geçiş:

Yaş 123

Bu en büyük hayâ ve fazilet timsali Allah resulü, en çok itibar ettiği kardeşi Yahuda'yı yanına çağırıyor ve diyor ki:

— Kardeşim, ben artık pek yakında Allahın emrinde ve onun emri olan ruhumu ona teslim edeceğim. Ben ölür ölmez, sen beni sağlam bir tabuta koy ve emniyetli bir yere defnet. Sonra dikkat et ve bil ki, bizim neslimizden İsrail oğullarından ileride bir peygamber gelecektir. Adı İmran oğlu Musâ'dır. İşte bu büyük zat Allah resulü, Benî İsraili Mısırdan alıp çıkaracaktır. O zaman benim cesedimi de beraber alıp götürmesini istiyorum ve bunu vasiyet ediyorum. Bu vasiyetimi siz evlât tan evlâda vasiyet edin, ta ki bu vasiyetim Musâ Peygambere erişsin. Ve o da bu arzumu yerine getirsin ve benim cesedimi de büyük atalarım, Hazreti Yâkup, Hazreti İshak, ve Hazreti İbrahimin yattığı topraklara götürsün ve oraya onların yanına defnetsin.»

Vasiyet tamam olur olmaz i lâhî irâde yerine gelmiştir!

Yehuda, kardeşi Hazreti Yusufun mübarek nâşını mermerden bir tabuta yerleştirmiş Nil nehrinin ortasında bir ada ya defnetmiştir.

Şonra Hazreti Yusuf'un arzusunu çocuklarına söylemiş ve büyük vasiyetin ilk zincir halkası kurulmuştur.

★

Mısır...

Firavunların diyarı...

Allahın, Allahsızları topladığı yer...

İlâhî nurdan mahrum bedbahtlar... Elleriyle yaptıkları putlara ve yıldızlara tapıyorlar: Mısırın yerlileri Kıptîler!

Tevhid dininin mümessilleri Hazreti Yâkup ve Hazreti Yusuf ise; ilâhî nurdan mahrum bu bedbahtların pek azını yola getirebilmişlerdir. Çünkü, âlemlerin Rabbı olan Allah şöyle diyor:

«Allah bir kimseye nûr ihsan etmezse, hiç kimse o nûru elde edemez.»

Mısırda tevhid dininin yegâne salikleri Benî İsrail'dir...

Hazreti Yusufun vefatından sonra, onun kardeşleri Allah yolunda yürümekte devam ediyorlar... Zürriyetleri çoğalıyor

Şeneler geçiyor...

Allahsızlar diyarı mutlak bir zulmet içindedir.

Her türlü sefalet ve safahat. Hazreti Yusufun kardeşleri de ölmüştür.

Korkunç nursuzluk alabildiğine hüküm sürüyor...

Bu hal Benî İsrailden bazılarını da Allah yolundan azdırmıştır. Fakat Allahın muhafaza ettiği kısım yine mevcut:

İsrail oğullarının ekserisi ve bir kısım yerli Mısırlılar... Yani iki zümre:

Biri alabildiğine başıboş, imansız ve Allahsız tayfa, diğeri Allah yolunda, fakat sesini duyurmadan mütevahhiş kendi halinde Müslümanlar...

Dikkate şayan olan nokta şudur ki: Mısırın padişahı olan Riyan, Allahsızların içinde son günlerini yaşarken tevhid dinine imân etmiş ve Müslüman olmuştur. Fakat ileriye gidemiyor... Onun da boynu bükük!

★

Bir ev içinde besleme bir genç kız... Bir de genç bahçıvan... Genç bahçıvan kâfir.. Genç kız da sözde Müslüman... Kâfir sözde Müslüman genç kızı iğfal ediyor... Netice malûm.. Müslüman aile çok müteessir... Ne yapsınlar? Kâtiri Müslüman e diyorlar. Beslemeyi de bir hayli dünyalıkla bahçıvana başgöz ediyorlar... Yeni sözde Müslüman koparılan servetle karısını alıyor.. Ayrı bir ev açıyor ve alış verişe başlıyor... Bir hayli şan ve şeref sahibidir!

Diyar diyar geziyor... İki yıl sonra evine döndüğü zaman karısının kucağında bir oğlan.. Kâfir bahçıvanla sözde Müslüman besleme arasındaki ilk münasebetlerin veya başka meçhul bir halin mahsulü Sami, Piç! Baba ölüyor. Piç büyüyor. Yaş yirmi... Allahın serserisi.. Her kıymet ve annenin düşmanı, baş belâsi bir tip!

Babadan kalma ne varsa, har vurup harman savuruyor.. Nihayet meteliksiz... Başını alıp iklim iklim, yeni ufuklar arayor... Evvelâ, Türkistana Merv şehrine... Oradan da Şerhas beldesine.. Elde avuçta hiçbir şey yok... Karnı zil çalmakta... Bir zengin tâcir bulunyor: Hâmân! Dükkânına yanaşıyor... Şelâm veriyor, zengin tacir, aslını ve neslini bilmediği bu piçe, farkında olmıyarak acıyor. Karnını doyuruyor, onunla arkadaşlık ediyor.. Derken soruyor:

— Nereden gelip nereye gidiyorsun?

— Meçhul diyarlardan geliyorum. Mısıra gidiyorum.

Hâmân, kısa bir müddet için de piçe o kadar kapılıyor ki, varını yoğunu paraya çeviriyor ve ne idüğü belirsiz delikanlı ile yola çıkıyor. Mısır yolunu tutuyorlar...

Mısırın kapısına yakın Berriyye mevkiine konuyorlar. Hâmân, burada boş bulduğu tarlalara beraberinde getirdiği kavun çekirdeklerini ekiyor. Kavun yetiştiriyorlar... Mısırda kavun yok.. Tam da para edecek mal. Hâmân bir merkebe kavunları yükleyip, şehirde satacak.. Şehrin kapısında nöbetçi onu durduruyor... Vergi istiyor.. Münakaşa ve gürültü... Bu halden faydalanan fırsat düşkünleri kavunları yağma ediyorlar. Hâmân, eli boş bostana dönüyor. Vaziyeti piçe anlatıyor.. Allahın, en korkunç zulüm örneği diye yarattığı tip, sahte bir telâş içinde:

— Bu muamele, diyor zulümdür! Mısır sultanı bu zulme tahammül etmez. Şen sabret, ben bu işi halledeyim.

Piç, eline bir papiros ile bir kalem alıyor, Mısır sultanının yanına koşuyor, ona hâdiseyi yana yakıla anlatıyor.

Şikâyeti alan sultan kâğıdın arkasına şunu yazıyor:

«Seni haklı gördüm. Hakkını alman için sana izin verdim. Ne dilersen yap!»

(Devamı var)

NİKTA

Kuvvetsiz

Bir vatandaş adliyeye başvurarak kesilen kulağının yerine onbin lira tazminat istemiş.. İnsaflı adam doğrusu!.. Daha fazlasını isteyebilirdi.

Eski iktidarın başında bulunan kulaksız, kulağını biz patlatmadığımız halde, bizden, her ay bunun birkaç mislini almıyor muydu?

Ömer Öztürkmen

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN Tefrika: 5

Alemlerin rahmet sebebi olan Resul'ün irtihalleri peşinde Ebubekirin irat eylediği hutbede, Al-i umran sûresinin 144 ncü ayeti tilâveti üzerine Ömerin hayretten naıl kurtulduğunu bildiren ifade bu müteassıp katoliğe şu hükmü verdiriyor:

"— Bu ayet, Kur'anda yoktu. Sonradan (yani, zemin ve zaman ilcasiyle) Ebubekir tarafından uydurulmuştur.,,

Vesika olarak da kendisi gibi kefere cinsinden bir başka müsteşrik bozuntusunun sözünü senet tutuyor. Söz, hakikati açıklamağa yaradığı kadar, çok kere de içteki kötülüğü ve fitneciliği iyilik ve gerçek diye göstermeğe, iftirayı süslemeğe de âlet olur. Bu laf da o kabilden... Çünkü, asla bir delile dayanmıyor, Tarihçi, Ebubekirin hutbesini en muteber kaynaklardan naklelediğini unutmuş görünüyor da bu hükmü ilmin araştırması neticesi olarak gösteriyor! Eğer o zamana kadar hiç duyulmamış bir ayet, ilk defa Ebubekirin rivayeti ile maûm bulunmuş olsaydı, Peygamberin nalinle rinin biçimine kadar en ehemmiyetsiz teferrüatı dahi siyer kitaplarına geçirmeği ihmal etmemiş İslâm tarihçileri, bu derece azîm ve mühim bir keyfiyeti ihmal edebilirler miydi?

Ebubekirin hutbesi, lâfz farkları ve ibare ilave ve eksikleri ile mufassal tarih kitaplarının hepsinde olduğu gibi "Cemheret-i Hutub,, adiyle İslâm büyüklerinin siyasî, idarî, içtimaî nutuklarını içinde toplayan eserde dahi görülmektedir.

Bu hutbe ruhlara sükûnet sağlayacak olan nasların tilâveti yanında, gayet ikna edici aklî delilleri de ihmal etmemiştir. Hattâ, nakil kısmı hiç mevcut bulunmasaydı bile, onun muhtevasında akla hitap eden sözler, nefsülemirde bedihi olarak kabul zarureti olan hakikatlerden ibaretti. O kuvvette olduklarından dolayı teskin eylemek kabil olabildi. Vaziyetin böyle olduğu apaçık dururken " Ebubekir ayrıca bir de ayet uydurmağa neden ihtiyaç görsün?..

Sonra, oradaki topluluk içinde Kur'anı bilen, ayetleri ezberlemiş olanlar yalnız Ebubekirden mi ibaretti? Cemaat arasında daha sonraki devirlerde Kur'anın bir Mushafta cem'i işine iştirak eyleyen hafızlar, Resulün hayatı boyunca kendilerinden ayrılmayarak sözlerinden çoğu zaptedilmiş sahabîler bulunmuyor muydu?

Resulün ayet olarak tebliğ etmediği birşey, muhal-i farz olarak Sıddîk tarafından ayet diye tebliğ kılınsaydı, bu riyasız insanların susmaları ve itiraz etmemeleri mümkün olabilir miydi?

Doğrulukları, korkusuzlukları, Kur'ana vukufları asla söz götürmeyen büyük ashabın bu derece lâübaliliğe, kimden sadir olursa olsun, tahammül edebilecekleri ve Kur'anda olmayanı Kur'an olarak kabul edebilecekleri nasıl düşünülebilir? Müfsid müellif, garezkâr bir papaslık taassubu ile o mertebe malûmuur ki, gözlerini bürüyen gaflet perdesi; ona bu çeşit iftiraları aklı başında hiç bir şahsın kabul etmesine imkân bulunmadığını dahi unutturuyor!

Ne yazık ki, halen dahi İslâm adı taşımakta bulunmasına rağmen mütercim Hüseyin Cahit de, İslâmî malûmatı ne kadar eksik olursa olsun, sadece salim ve basit bir akıl tarafından ilk nazarda reddolunması iktiza eyleyen bu türlü saçmaları hiç olmazsa sahife altına bir küçük not ilâve etmek suretiyle tenkide dahi lüzum görmemiştir.

(Leone Kayetano) nun: zihinleri karıştırmak ve durgun suyu bulandırmak üzere hesapsız şaşırtmaca ve yanıltmaca hilelerinden biri de;

"— Peygamber herşeyi biliyordu da, ölümünün gayet yakın olduğunu ashabına neden haber vermedi?

Sözüdür.

Hemen kaydedelim ki; mesicitte dinin ikmaline dair âyetin tebliği ve gerek Nasr, gerek Veda ayeti, artık, müşrikin, heykel ve puta tapınma ananesinin yere geçirildiğini, vahdet ve tenzih, hikmet ve ahlâk ve dinin intişar eylediğini, eylemekte ve eyliyeck olduğunu, şeriatin tamamlanıp bundan sonra âyet nazil olmayacağını bildiren senetler ve haberlerdir.

Nitekim, Allahın Sevgilisi humma maraziyle hastalanıp da ağırlaşınca, Medinedekiler mescidin etrafında toplandılar. Fadl Bin Abbas ile Ali Bin Ebî Talip değildiler. Efendimiz, Hazreti Ali'ye dayanarak mesçite geldi. Minbe rin alt kademesine oturdular.

Allaha hamd-ü senâ eyledikten sonra:

(Baştarafı 1 ncde)

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası

Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)

İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

BÜYÜK DOĞU Takvim

Hicri		Rumi
1371	20	1367
Safer		Kasım
20		13
		Gün 324

Kasım 1951 Salı

	Vasati	Ezani
Sabah	06 51	02 03
Öğle	12 00	07 11
İkindi	14 32	09 44
Akşam	16 48	12 00
Yatsı	18 22	01 35
İmsak	05 10	12 22

16

Ankara Haberleri

Kimsesiz çocuklar

Ankara 20, ((Büyük Doğu) — İzmir milletvekili Abidin Tekön memleketimizde mühim bir içtimaî mevzu haline gelmiş bulunan çocuk sefaleti ve bu hususta alınan tedbirler etrafında Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir sözlü soru vermiştir.

Pakistan orduları Baş Komutanı

Karaşi 20 (Anka) — Pâkistan kara orduları Başkomutanı General Muhammet Eyüp Han, Karaşiden Londraya giderken 21Kasım Çarşamba günü sabahı İstanbuldan geçecektir.. Generalin bineceği Amerikan uçağı Yeşilköy hava meydanında bir saatten fazla kalacaktır.

Tahsin Yazıcı

Ankara 20 (Anka) — Milli Savunma Bakanlığı temsil bürosundan bildirilmiştir :

Korede Birleşmiş Milletler, Türk silâhlı kuvvetleri eski komutanı Tahsin Yazıcı, 1 Aralık 951 günü uçakla Türkiyeye dönecektir.

Üç Şehid

Ankara 20 (Anka) — Milli Savunma Bakanlığı Temsil bürosundan bildirilmiştir:

Etimesğuttan 18 Kasım 951 günü vazife ile Çanakkaleye gönderilmiş olan 16 numaralı, 2047 askerî uçağımız, ayni gün saat 18,30 da Manyas gölü civarında düşerek mürettebatı bulunan üç ast subayımız şehit olmuşlardır. Uçakta pilot, üstçavuş, İhsan Sağzele, pilot başçavuş Hamdi Gökalp, maki nist çavuş Cavit Özbayrak bulunmakta idi.

Bir hırsız şebekesi yakayı ele verdi.

Son günlerde şehrimizin muhtelif semtlerinde birçok ev ve dükkânların kilit ve kapılarını kırmak suretiyle büyük çapta hırsızlık yapan bir şebeke dün yakalanmıştır.

Giresunlu Nazım Çubuk, Hüseyin Karaca, Aziz Çubuk ve Hüseyin Kalabaşı adında dört kişiden mürekkep olan bu hırsız şebekesinin son onbeş günde çalmış olduğu eşyaların değeri 18 bin lira tahmin edilmektedir.

Bulgar vahşeti

(Baştarafı 1 ncide)

hennemi olarak vasıflandırılan ve Sofya civarında olan Pernik kömür madenlerine sevkedilmişlerdir. Şimdiye kadar Pernik'e sevkedilenlerin adedi, 3500 kişi kadardır ve halen ayni madende 1500 kişi kadarı en feci şartlar altında çalıştırılmaktadır.

Mezkûr kömür madenlerinin halen müdürlüğünü de Sibirya kamplarından birinden bilhassa getirilen bir Rus yapmaktadır.

Bir Bulgar diplomatı dövüldü

Napoli 20 (A.A.) — Napoli civarındaki milletlerarası mülteciler kampında, Bulgaristandan gelen mültecileri Avusturalya ve Birleşik Amerikaya gidecek yerde memleketlerine dönmeğe teşvik eden Bulgaristanın Roma elçiliği memurlarından birine Bulgar mültecileri sopa ile hücum etmişlerdir.

Kamp idarecileri, ismi tasrih edilmek istenmeyen diplomatın, derhal imdadına koştuklarından diplomat yaralanmamıştır.

Selim Sarper

Birleşmiş Milletler Özel Siyasî Komisyonuna Başkan seçildi.

Paris, 20 (A.A.) — Bu sabah ilk defa olarak toplanan Birleşmiş Milletler özel siyasi komisyonu, Pâkistan'ın teklifi üzerine, Birleşmiş Milletler teşkilâtı nezdindeki daimî Türk delegesi Selim Sarper'i ittifakla başkanlığa seçmiştir.

İsveç murahhası Groftrom, 41 e karşı 58 oyla özel siyasî komisyon başkan yardımcılığına seçilmiştir.

Ukrayna delegesi 16 oy kazanmıştır.

Sümerbank suistimali

(Baştarafı 1 ncide)

mayıp 1 milyon 200 bin liradır.

İddiaya göre bundan bir müddet önce, toptan fiatına, piyasaya çıkarılan kumaşlardan metresi 35 liraya satılması icap edenlere; «talip çıkmadı» diye bir kaç tüccara 20 liradan satılmış ve Sümerbankta bu şekilde satıştan 1 milyon liradan fazla zarar görmüştür.

Alâkadarlar tarafından ketumiyetle tahkikat devam edilmektedir. Hâdisenin, bugün yarın adliyeye intikal etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Yakalanan eroinciler.

Tanınmış eroin imalâtçılarından Sefer Bezal ile Mustafa Akkoç, Demir Akman ve Ahmet Sert adında 4 şahsın uzun müddettenberi Edirnekapı Mollaaşkı mahallesi 8 sayılı evde işlettikleri bu fabrikada, külliyetli miktarda eroin ile, eroin imaline mahsus birçok ilâç ele geçirilmiştir.

Eroinciler, dün geç vakit yaplan sorgularını müteakip tevkif edilmişlerdir.

Kanlı katil

(Baştarafı 1 ncide)

mek alırken sivil zabıta memurları tarafından yakalanmıştır.

Mehmet Üstün dün yapılan sorgusunda bütün suçunu itiraf etmiş ve:

— Ben, zaten büyük bir vicdan azabı çekiyordum. Ne yapalım. Olan oldu bir kere. Şimdi cahilliğimin cezasını çekeceğim» demiştir.

Irz düşmanı katil, dün adliyeye teslim edilmiştir.

Silâhsızlanma plânı

(Baştarafı 1 ncide)

tarihte bir dönüm noktası teşkil edeceğini söylemiştir. Acheson silâhlanma gayretlerinin vardığı «tehlikeli nokta» yı hatırlatarak, Robert Schuman'ın genel kurul önünde ima eylediği «Sovyet muamma» sından endişe ile bahsetmiştir.

Acheson, batılıların sundukları silâhsızlanma plânının aşağıdaki belli başlı dört unsuru ihtiva ettiğini bildirmiştir:

1 — Silâhların milletlerarası tadat ve kontrolü.

2 — Silâhlı kuvvetlerin tesbit edilen bir seviyede muvazeneli bir şekilde azaltılması.

3 — Atom bombasının men'i.

4 — Milletlerin, imzaladıkları anlaşmalara riayeti sağlamak üzere teminat ihdası.

Bu maddeler hakkında uzun uzun görüşünü açıklayan Amerika Dış Bakanı sözlerine şöyle bitirmiştir:

«Bir memleket sözüna riayet etmezse, cezaî tedbirler alınacağının bilinmesi lâzımdır.»

İmam Hatip okulları

(Baştarafı 1 ncde)

mam hatib okullarına başlanmıştır. Orta ve lise derecesinde olan bu okullar iki devreli olup birinci devre 4 ikinci devre 3 olmak üzere yedi senedir. Birinci devreye ilkokulları bitirenler alınacaktır. İstekililerden ortaokulu bitirenler bir senelik ihzarî bir sınıfta okuduktan sonra imtihanla ikinci devre hakkını kazanabileceklerdir. Bu okullarda orta ve lise dersleri mümkün hasiren okutulacak, Kur'anı kerim, Arapça tefsir, hadis ve Siyer gibi mesleki derslere geniş yer verilecektir. Kayıtlara devam edilmektedir. Kayıt ve kabul şartları Milli Eğitim Müdürlüklerinden öğrenilebilir. Keyfiyetin halka duyurulması lüzumu beyan olunur,

Rusya yalanda rekor kırıyor

Berlin 20 (T. H. A.) — Batı Almanyada ikamet eden, haber ve bülten toplama meraklısı tanınmış kolleksiyoncu, D. Heidberg'in bildirdiğine göre, Rusların bir buçuk sene içinde yayınlanmış olduğu haberlerden 5.750 adedinin hakikat hilâfı olduğu anlaşılmış ve muhtelif milletler tarafından tekzip edilmiştir.

Milliyetçiler Derneğinin yıllık kongresi .

Türk milliyetçiler derneği İstanbul şubesinin yıllık adi kongresi, pazar günü samimî bir hava içerisinde cereyan etmiş ve yapılan seçimler neticesinde Başkanlığa Hayrettin Özgüven, idare heyetine Nevzat Yalçıntaş, Orhan Okay, Selâhattin Ulus ve Sadık Göksu seçilmiştir. Seçim ve dilekler den sonra yemin merasimi yapılmış ve Tanrı Türkü Korusun temennisiyle kongreye son verilmiştir.

Muamele vergisi ihtilâfı

Muamele vergisi tasarısının aldığı yeni şekil üzerine, büyük sanayicilerle küçük sanayiciler arasında husule gelen ihtilâf devam etmektedir.

Önümüzdeki hafta içinde her iki gurup ticaret ve sanayi odasında bir toplantı yapacak, tasarı hakkındaki tezlerini müdafaa edeceklerdir.

24 ton hindi sattık.

Noel yortusunun yaklaşması münasebetiyle İngiltere memleketimizden 24 ton hindi satın almıştır.

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİYLE :

Dünyanın neresinde böyle bir insan veya hamal vardır?.

Mecliste gizli celse

(Baştarafı 1 ncde)

gını bağırarak bir an önce sözlerine son vermesini istiyorlardı.

Müfit Erkuyumcu okumasına devam etti ve kürsüden indi. Bundan sonra Tekirdağ milletvekili Şevket Mocan ile 52 arkadaşı tarafından ceza kanununun 111 nci maddesinde bir değişiklik yapılması veya bir fıkra ilâvesinden ibaret olan kanun teklifinin müzakerelerine sıra gelmişti. Bilindiği üzre bu teklif cuma günü görüşülmüş ve gizli bir oturum akdi için bugüne bırakılmıştı. Daha ziyade komünistlerin ölüm cezasına çarpılmasını istihdaf eden bu kanunun bilhassa son günlerde komünistlerde görünen boş guncu tahrikler yüzünden bu teklifin müzakeresi ön plâna alındı.

Fikrî Apaydın oturumun daha evvelce gizli olarak yapılması hakkında verilmiş kararı hatırlatarak gazetecilerin ve dinleyicilerin salonu terketmesini istedi.

B. M. M. bugün saat 20,30 a kadar gizli oturuma devam etmiştir.

Halep nümayişi

(Baştarafı 1 ncde)

ğı bildirilmektedir. Dışişleri Bakanlığımız bugün Suriye maslahatgüzarını davet ederek, mesele üzerinde gereken ehemmiyetle durulmasını talep etmiştir. Ayrıca Şam elçiliğimize de bu hususta talimat verilmiştir.

Komünist taktiği her memlekette mülkiyet hislerinden faydalanarak hadiseler çıkarmakta ustadır. Bu usul bir memleketin iç düzenini yıkmak ve dostlukların bozulmasını temin için kullanılmaktadır.

Meselenin esasını Suriyenin cevabı aydınlatacaktır.

HAŞAN MELÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 5

— Pek âlâ kızım. Dünyada benim senden başka hiç bir yakinim yoktur. Bu iti barla bu işi sana anlatmazsam kime anlatacağım. Ben hayatımda iki kişiyi severim. Bunlardan biri tabii sensin! Diğeri ise annendir. Annen ile on iki sene son derece mesut yaşadık. Birbirimizi deli gibi severdik. O biraz hastalansa, neşesi kaçsa, bir an dizinden ayrılmazdım. Benim herhangi sıkılsa, beni teselli etmek, bir meseleden dolayı canım sıkılsa, beni teselli etmek, kederimi dağıtmak için yapmadığı fedakârlık bırakmazdı. O zamanlar şimdiki kadar zengin değildim. Fakat gene de annenin her ihtiyacını karşılayabiliyordum. Alfons bir müddet dalgın dalgın düşündü. Belli ki, hafızasını toplamakla meşguldü. Sonra devam etti:

— Mesleğim gemicilikti. Ve eğer başka bir meslekte olsaydım, şuna eminim ki, annenin bir dakika bile dizinin dibinden uzaklaşmazdım. Başımıza da o büyük felâket gelmezdi. Ne sen an nesiz büyür, ne de ben bu yaşta perişan kalırdım.

— Zavallı anneciğim!

— Ben her nisan ayında denize çıkardım. Ağustosa kadar Akdenizde ve Karadenizde seferler yapar, mal taşır, para kazanır, Ağustostan sonra avdet eder ve gelecek bahara kadar da evimden ayrılmazdımı Sen o sıralarda daha dünyaya bile gelmiş değildin. Bir yaz yine denize açıldık. Cezayire yük taşıyorduk. Oradan da Mısır için taşınacak mal bulduk. Fakat Mısıra varınca, mal sahibi bu malı İstanbula nakletmemizi istedi. Pazarlıkta uyuştuk. Ben o zaman geminin yarısına sahip, ayni zamanha ha ikinci kaptandım. İstanbula varınca Türklerle Ruslar arasında harp çıktı. Bizi bırakmadılar. Tuna nehri boyunda bir şehre büyük bir para mukabilinde bir sefer yapmağa razı olduk. Fakat tam döneceğimiz sırada mevsim kışa girmiş olduğundan Tuna dondu. Tâ bahara kadar oralarda kalmak mecburiyetinde idik Buzlar Nisana doğru çözüldü. Biz de kurtulduk. Dönerken bir kaç iş daha yaptık. Hasılı eve tam bir buçuk sene tehirte vâsıl olabildim. Anneni gördüğüm zaman, şaşırdım kaldım. Kadıncağız zayıflamış, sararmış, gözleri çukura batmıştı.

— Senin hasretine olacak!

— Evet, ilk önce ben de öyle sandımdı. Keşke böyle olsaydı. Fakat biraz zaman geçtikten sonra o feci hakikati öğrendim.

— Bu feci hakikat neyd baba?

— Anlatacağım. Sadece daha evvel şunu söyliyeyim ki, ben hakikati anlayıncıya kadar aradan tam sekiz sene geçti. Tabii karım beni çok merak etmiş olduğunu, bu yüzden hastalandığını, ve tebdili hava etmek üzere Kartacena'dan bir günlük mesafede bulunan Morçipa şehrine giderek iki ay kadar orada kaldığını söylemişti. Ben de bunlara hemen inanmıştım. Karımdan şüphe etmek, aklımdan, ha yalimden geçemezdi.

Bu arada da sen doğdun. Büyümeğe başladın ve beş yaşına bastın. Senin doğmanla saadetimiz tamamlanmış oluyordu. Annen de kendini çoktan toplamış bulunuyordu. Gene mesut yaşıyorduk.

Bu arada bir yaz tekrar denize açılmış Cezaire gitmiştim. Limanda Malagalı bir gemi bizim geminin yanına demirlemiş bulunuyordu. Akşamları ya onların kaptanları bize gelirler, yahut da biz onlara gider, beraber yer içer, konuşur, vakit geçirirdik. Bir gece gene biz onlara gitmiştik. Mevzu garip hâdiselere intikal etti. Ve herkes başından geçen veya duyduğu garip ve meraklı hâdiseleri anlatmağa koyuldu.

Komşu gemi kaptanlarından biri de şu hikâyeyi anlattı:

— Moçina şehrinde Paskal adında bir arkadaşım vardı. Bu adam hem yakışıklı hem cesur ve cür'etkâr, hem de bir hayli zengindi. Ticaret maksadiyle Kartacena şehrine gidip geliyormuş. Orada gemicilik eden Alfons adında bir adamın karısını tanımış.

(Devamı var)

Emanat-ı Mukaddese

(Baştarafı 1 ncde)

mıştır. Mısırın fethinden sonra da Birinci Selim bunu bazı sebeplerle Mısırda toplanmış olan mübarek eşya ile beraber bunu İstanbula getirmiştir. İşte Emanat-ı Mukaddese denilen eşyanın başında «Hırka-i Saadet» gelmektedir ve dediğim gibi, burada mahfuzdur. Emanatı Mukaddese, bu Hırka-i Saadet ten başka Peygamberimizin kılıçlarından, yaylarından ve Uhud gazvesinde kırılmış olan dişinden, Sancak-ı şerif ile Name-i Saadetlerinden ibarettir. Bu Name-i Risaletpenahi dünyaca tanınmış olan Mısır hükümdarı Mukavkas'a gönderilen Name-i Saadetir.

Bunlardan başka Emanat-i Mübareke arasında Hazret-i Davud'a izafe edilen bir kılıç ile Hazret-i Ebubekir'den başlıyarak diğer Eshaba ait müteaddit kılıçlar da bulunmaktadır Şunu kayda lüzum görürüm ki, «Süyuf-u-mübareke» namı verilen ve adedi yirmi iki olan bu kılıçlar gerek tarih, ve gerek sanat bakımından dünya yüzünde emsali yoktur. Bunlardan başka Hazret-i İbrahimin taştan yapılmış olan bir tenceresi gibi devri tayin edilemeyen bazı unsurlar da vardır Bundan başka Nakş-i Kademi Saadet gayet güzl mahfazalar içinde, Lihye-i Saadet ve Kâbeden gelmiş anahtarlarla kilitler, ayrıca Kâbenin muhtelif devirlerde değiştirilmiş altın oldukları ve Hacer-i Esved'in altın, gümüş çerçeveleri de bizdedir.

Bundan başka bizde bir de, boş şişe vardır ki, bu şişenin içinde evvelce saklanmak üzere alınan Peygemberin gasl suyu varmış... Fakat tabii şimdi içinde sudan eser kalmamıştır

Emanat-ı Mukaddese heyet-i umumiyesi itibariyle büyük bir tarihi ve dinî bağlılığı ve sanat eserlerini ihtiva etmesi yüzünden dünya yüzünde kıymet biçilemiyecek bir haldedir. Ve tekrar ediyorum, tamamen mahfuzdur. Görüyorsunuz ki, müzemizde büyük bir değişiklik vardır. Muhafaza yerlerimiz tamir ediliyor. Dolaplar, camekânlar yaptırılıyor. Pek yakında Emanat-i Mukaddese meyanında saydığım kılıçları da teşhir edeceğiz.

«Lihye-i Saadet»» içiçe olmak üzere altından mamul müteaddit mahfazalarda saklanmaktadır. Gerek Maliye Bakanlığı ve gerek Milli Eğitim Bakanlığı, istediğimiz tahsisatları verdikleri takdirde en ufak teferruatına kadar bütün bir maziyi ihtiva eden saklı eşya, halkımıza gösterilecektir.»

Müze müdürünün, Emanat-ı Mukaddesenin şimdiki vaziyetine değil de aslına ve hakikatine ait olarak verdiği ve idarî olmaktan ziyade ilmî malumat bizce kâfi değildir.

Müzede bulunan bir unsur, zaten meşher demek olan bir yerde ancak teşhir için vazolu nabilir. Halbuki bu müracaata cevap:

«— Teşhir edilen eşyadan madut değildir, göstereme-yiz!» mukabelesinden ibaret kalıyor.

Müze müdürünün vâdettiği gibi, bir gün gelip de (kimbilir, ne vakit?) bu eşya halka teşhir edilmeden evvel, onların bir gazeteciler heyetine gösterilmesini teklif ediyoruz!

Bunların, san harp içinde, diğer bazı müze eşyasiyle Anadoluya nakledilmiş olduğu da, yine müze müdürünün kabul ve beyan ettiği hakikatlerdendir.

Alman takımı dün geldi

(Baştarafı 1 ncde)

labalığın içinden annesinin sesi duyuluyordu:

«— Bekir... Bekir, oğlum!»

Ve birden kalabalığın içinden fırlayan ihtiyar bir kadının Bekiri sevinç gözyaşları içinde kucakladığı görüldü.. Sahne, hisler kaynaşan bir sahne idi. Ana oğul sarılmış, boyuna öpüşüyorlardı. Fakat halk kendi heyecanını yaşıyordu. Kimse sahnenin havasiyle meşgul olmuyordu.

Eski ve kıymetli Türk futbolcusu hislerini şöyle naklediyordu:

«— Heyecanımdan neredeyse kalbim duracak.. Artık eski Bekir değilim, fazla heyecana dayanamıyorum. Allahıma çok şükür! Dünya gözü ile vatanımı ve sevdiklerimi görebildim Yirmi küsur seneden sonra bu büyük saadet, bana kâfidir.»

Bekir yarınki maç hakkında, çok kısa olarak şunları söyledi:

«— Alman Milli takımı içinde beynelmilel oyuncular vardır. Bizim takımı bilirim: O, daima yamandır!»

Bekir, kendisini bekliyen lâcivert hususî arabaya doğru yürürken âdeta kalabalıktan kaçıyordu.

Alman Milli takımı bugün, saat 11 de Taksim âbidesine çelenk koyacaktır.

Şükrü de geldi

Beşiktaşlı Şükrü dün saat 14 de uçakla şehrimize gelmiştir. Şükrü yarınki Milli maçı müteakip Beşiktaş - Malmö maçında da oynıyacak ve Cumartesi günü tekrar İtalyaya hareket edecektir.

Kendisiyle konuşan arkadaşımıza Şükrü şunları söylemiştir:

«— İtalyanların futbolünü, çok yüksek buldum. Gayet disiplinli çalışıyorlar. Meselâ sabah sekizde kalkıyor, saat 13 e kadar devamlı şekilde muhtelif spor sahalarında antrenmanlar yapıyoruz. Ben şahsan, bunun çok faydasını gördüm. İtalyadaki hayatım iyidir, fakat ne de olsa insan vatan hasreti içinde yanıp tutuşuyor. Beraberimde eşimi de getirecektim, ama kısmet değilmiş. Rahatsızlandı. Şu an o derece büyük bir his içindeyim ki, ne söyliyeceğimi bilemiyorum. Almanlar iyi futbolcudurlar. Onlara karşı son derece teknik, oynamamız icabeder.»

Şükrü, Deniz-Park'ta istirahat etmektedir.

Mısır İran

(Baştarafı 1 ncde)

guk harpte tarafsız kalacak bir Müslüman bloku kurulması ile ilgili olduğunu telmih etmektedirler.

Mısır kaçak silâh alıyor.

Atina 19 (Nafen) — Yunanistandan Mısıra kaçak silâh ve cephane gönderilmekte olduğu öğrenilmiş ve bunun üzerine de Yunan askerî makamları tahkikata başlamışlardır .

Yunan ordu sözcülerinden biri bu haberi teyid etmiş ve bazı Yunan iş adamlarına hurda diye satılan silâhların Mısıra sevkedilmekte olduğundan bahsetmiştir.

Mısır elçimizin Ankara temasları

Ankara 19 (Büyük Doğu) — Kahire büyük elçimiz Hulûsi Fuat Tugay hükûmetimizin vâki davetî üzerine İstanbuldan dün şehrimize gelmiştir. Ankarapa asta misafir kalan büyük elçi son hadiseler etrafında kendisinden müteaddit sualler soran gazetecilere bu mevzuda hiçbir beyanatta bulunmayı münasip görmediğini, gerekirse Dışişleri Bakanlığının bir tebliğle durumu açıklıyabileceğini beyan etmiştir. Büyük elçi bu gün Dışişleri Bakanlığına gitmişse de Dışişleri Bakan vekili ve Devlet Bakanı Samed Ağaoğlu Meclis müzakerelerinde hazır bulunduğu için kendisiyle görüşememiştir.

Bugün bir saat kadar Dışişleri Bakanlığı umumi kâtibiyle müzakatta bulunan büyük elçi yarın Dışişleri Bakan vekili tarafından kabul olunacaktır .

Musaddık Mısır yolunda

Amsterdam 1 (United Press) — Kahire yolu ile Tahrana avdet etmekte olan İran Başbakanı Dr. Musaddik bugün Hollanda hava yolları uçağı ile Amsterdam hava alanına vasıl olmuştur.

Başbakan gzete fotoğrafçıları nın resim çekmesine müsaade etmiş fakat muhabirlerle görüşmeyi reddetmiştir.

Başbakan saat 23 de Kahireye müteveccihen buradan ayrılacaktır.

Suriye Kabinesi

Şam 20 (A.A.) — Reuter: Halkçı partisinden maruf Davalibi, 10 gündenberi devam eden hükûmet buhranına bir hal çaresi bulmağa memur edilmiştir.

Siyasî çevreler, Davalibi'yi kendisinden evvel kabineyi kurmağa davet edilmiş olan Zeki Kâtib'den kuvvetli görünmektedirler.

Tahtakalede dün akşamki yangın

(Baştarafı 1 ncde)

si, Davide ait ayna imalâthanesi, ve 64 numaralı yazıhane dahilen yanmıştır.

Mezkûr hanın geçit yerleri, eşyayi ticariye ite dolu bulundğundan, itfaiyenin çalışması, zor olmuştur. Halbu ki, bu han koridorlarına eşya konmaması için, itfaiye komisyonunca defatla tebliğatta bulunulmuştur. İtfaiyenin çalışması neticesinde, yangının büyümesi önlenmiş, ve han kurtarılmıştır.

Nesim isminde birisi ağır yaralı olarak Cerrahpaşa hastahanesine sıhhî imdat geç geldiğinden halk tarafından taksi ile sevkedilmiştir.

Mois ve kızı, hafif yaralı olarak kurtarılmıştır.

Kral Tallal

(Baştarafı 1 ncde)

olan son nümayişlerden duyduğu endişeye atfetmektedirler.

Siyasi müşahitler Ammanda vuku bulmuş olan bu nümayişler den sonra bir büyük devlet temsilcisinin derhal Başbakanı ziyaret etmesini bunun bir tezahürü olarak göstermektedirler.

Akdeniz limanlarında yük nakliyatı

İskenderiyede Türk ve Yunan limanlarına yapılan yük nakliyatının bir heyet tarafından idaresi için yeni bir anlaşma tesisine çalışılmaktadır.

Yakında İskenderiyede yapılacak toplantıya Akdeniz limanları arasında sefer yapan bütün arma törler de iştirak edecektir.

Politika

Eski DİPLOMAT

Pariste bir mülakat

Dün Paristen son derece dikkate değer bir haber geldi. Memnuniyetle karşılanması icabeden bu haber, Dışişleri Bakanımız Fuat Köprülü'nün, Pâkistan Dışişleri Bakanı Zafirullah Han'la, Mısır Dışişleri Bakanı M. Salâhattin Paşa şerefine bir yemek verdiğini bildiriyordu.

Pek tabii olarak bu gibi ziyafetlerden maksat, sadece bir arada yemek yemek değildir. Yemek bir vesiledir. Hükûmet adamları bu gibi vesilelerden istifade ederek dünyayı ve memleketlerini alâkadar eden meseleler etrafında da dostça fikir teatilerinde bulunmak fırsatını elde ederler. Çok defalar uzun konferanslarda halledilemeyen meseleler, böyle samimî bir masa başında kolayca halledilebilir.

Elbette üç büyük islâm devletinin Dışişleri Bakanları, bu yemek sırasında bir çok meseleleri konuşmak imkân ve fırsatını bulmuşlardır. Dışişleri Bakanımız, Mısır tarafından derhal reddedilen Orta Doğu savunma paktı etrafında Mısır Dışişleri Bakanına izahat vermiş ve ondan, Mısırda cereyan eden son hâdiseler, bunların sebepleri ve elde edilmek istenen gayeler hakkında malûmat almıştır. Pâkistan Dışişleri Bakanı Zafirullah Hanın, daha ziyade iki memleketin görüşlerini yakınlaştırmak yolunda bir gayret sarfetmiş olduğunu tahmin ediyoruz.

Eskiden bütün dünyadaki islâm milletlerinin manevî önderi Türkiye idi. Gerek halifelik makamının İstanbulda olması, gerekse bir çok islâm devletlerinin hükmümüz altında bulunması böyle bir netice doğurmuştu. Hattâ yalnız hükümüz altında bulunan devletler değil, Tunus, Cezair, Fas gibi elimizden çıkan ve Hindistan, Cava gibi hiç bir zaman idaremiz altına girmemiş bulunnan mıntakalardaki müslümanlar bile daima bizi bir rehber addedegelmişlerdi.

Birinci umumî harpte İngilizler Arap milletleri üstündeki bu manevî nüfuzumuz yok etmek için kızgın çöllere gömülmemiş nisbette altın yağdırdılar. Her türlü propagandayı, da en geniş nisbette yaptılar. Harpten sonra da biz islâm dünyasını unuttuk. Onlarla uğraşmayı fuzuli addettik Meselâ Süriye'de, Mısır.da Türk kültürünü yayacak, asırlar boyunca idaremiz altında yaşayan bu milletlerle manevî bağlarımızı idame edecek halkevi gibi merkezler açacak yerde, İngilterenin Orta Şarkta çalıştıracağı casuslarına Türk dilini kolayca öğretmek ve onlara memleketimizi anlatmak gibi hizmetler ifa etmesi için. Londra'da bir halkevi açmak garabetini gösterdik.

Her ne ise, Türkiye Dışişleri Bakanının Pariste Mısır ve Pâkistan Dışişleri Bakanlariyle hususi bir mülâkat yapmak lüzumunu hissetmesi, yine de ümit verici bir manzaradır. Yegâne temennimiz bu gibi temasların devam etmesi, Türkiyenin çeyrek asır müddetle unutmuş olduğu dört yüz milyonluk islâm âlemi ve islâm devletleriyle siyasî münasebetlerini sıklaştırmasıdır. Türkiyeyi, bir hayal olsa bile yeniden islâm milletlerinin lideri haline getirecek olan siyasî bir hareket, memleketimizi bir hamlede, dünya siyasetinde İngiltereden çok üstün bir mevkie çıkarabilir.

Bütün Dünya

Çörçil ve Stalin

Meşhur (Maç) mecmuası, (Çörçil) in iş başına gelişini sevinçle karşılıyor. Bu neşir organına göre, dünya buhranını ancak (Çörçil) karşılıyabilir. Kurt politikacının, birinci imtiyazı, her şeyden evvel Amerikada fevkalâde (popüler) ve sevilmiş bir adam olmasıdır.

Mecmua şöyle devam ediyor:

«— İngiliz Muhafazakâr, partisi lideri, hayatı boyunca, giriştiği işlerin hemen hepsinde muvaffak olmuş bir insandır. (Atli) gibi bir tiple (Çörçil) gibi bir şahsiyet arasında ki nisbet, akıl almaz derecede büyüktür. (Atli) zamanında yalnız İngiliz dış politikası hâkimiyetini kaybetmekle kalmamış, dahili siyaset bile bozulmuştur. Bugün Büyük Britanyanın başına tekrar (Çörçil) geçmekle dünyanın gözleri tekrar İngiltereye çevrilmiştir, Başbakanın yaşlı, binaenaleyh (enerji) den mahrum olduğunu ileriye sürenlere verilecek cevap ise meşhur (Gladston) un vaktiyle daha yaşlı olarak İngiltereyi idare ettiğidir. Şunu bilmek lâzımdır ki, (Çörçil) in iş başına gelişinden, Ruslardan başka herkes memnundur. Zira (Stalin) in karşısına dikilebilecek tek zekâ ve şahsiyet sadece odur.»

Ordu vapuru Karadeniz seferini yapacak.

Bir müddettenberi tamir edilmekte olan, Denizyollarının Ordu vapuru, tamiri bittiğinden dün havuzdan çıkarılmıştır.

Gemi Karadeniz sürat postasına tahsis edilmiştir.

Yeniköydeki deniz kazasının duruşması.

Bundan bir müddet evvel Boğaziçinde, eski Alman hariciye nazırı Von Ribbentrop'un enistesi Yankenin ölümüyle sona eren deniz kazasının duruşmasına dün 2 inci ağır ceza mahkemesinde devam olunmuştur.

Dünkü celsede, hadise günü motörlü sandalda bulunan Yuhan, İnge Yenko ve Fon Arnenim şahit olarak dinlenmişlerdir. Müteakiben sanık Diyork'un vekili müdafaasını yaparak müvekkilinin beraatini istemiştir.

Mahkeme karar için başka bir güne talik olunmuştur.

Yabancı okullardaki Türkçe dersi öğretmenleri.

Yabancı okullardaki öğretmenlerin terfi ve emeklilik durumlarına dair bakanlığa yollanan taslak üzerinde incelemeler devam etmektedir. Bu hususdaki kanun tasarısının yakınlarda B. M. M. ne sevki beklenmektedir.

Bulmaca

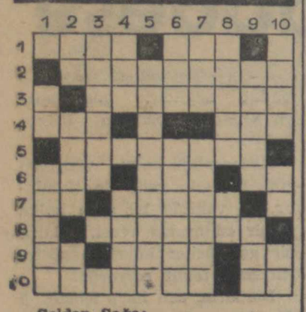

Soldan Sağa:

1 — Kalender, Tersi zehir. 2 — Tersi ortada duran. 3 — Kulak vermek. 4 — Rüzgâr, Verme. 5 — İstanbul Fatihinin lakabı. 6 — Tersi Küremiz, Bunu verir de sır vermez, çok değil. 7 — Bir hayvan, Osmanlı Padişahlarından. 8 — İçinde bir nevi sebze var. 9 — Tersi bir soru, Tersi sual eden, Tersi bir renk. 10 — Bir vilâyetimizde, yapılan şey.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Nota, Tersi kirli değil, 2 — Tersi nota, asabî mizaçlı, Tersi bir sayı 3 — Tersi bir erkek ismi 4 — Rita Hayvort'un kayın pederinin mezhebinin propagandacılarına verilen isim, Duvarcı âletlerinden. 5 — Meşhur Asya fatihlerinden. 6 — Vaveyla, Nale ve figan, 7 — Başına bir harf gelirse büyük baba olur. İp de sallandıra sallandıra, 8 — Sessiz. (harf), İki harf yanyana. 9 — Tersi güzel bir kız ismi, Bir sayı, 10 — Karadeniz uşaklarının bindiklerinden, Tersi çok değil, Yemek.

Dünkü bulmacanın halli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	E	M	E	L	R	E	B	N	E	Ç
2	M	E	■	■	E	D	■	A	■	E
3	İ	S	M	A	İ	L	İ	L	E	R
4	■	■	A	M	S	■	P	E	R	İ
5	K	A	B	İ	L	D	E	■	T	■
6	■	D	E	R	E	■	A	N	U	D
7	R	A	D	A	R	■	S	A	Ğ	■
8	A	L	■	N	■	T	A	N	R	İ
9	P	İ	R	E	N	■	■	D	U	L
10	A	■	E	■	E	R	D	A	L	■

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayati sualler ve cevapları:

Bu sualler hakikaten güzel ve esaslı yaralarımıza neşter vurucu! Eğer yalnız milletvekili olsaydım cevap verirdim ve eğer yalnız avukat olsaydım çok kuvvetli cevap verirdim.

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Milli ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

Mahmut Even
Avukat

1 — .....
2 — Eksik olduğuna kaniim.
3 — Eski bir hoca sıfatiyle iyi durumda olmadığımızı beyana mecburum.
4 — Plânsızlıkta çerçeve mevzuubahs değildir.
5 — Ahlâk telâkkimizin mesnedinin ne olduğunu bilmemek teyim.
6 — Bu boşluğun sebbini aile zâfında bulmaktayım.
7 — Buna kimse evet diyemez.
8 — Anladığım mânâda partimiz yoktur.
9 — Ben istikbali istikbalde arayanlardanım.

Ertuğrul Akça
Avukat

1 — Bu günkü şartlar bâki kaldıkça daha zor.
2 — Yoktur
3 — Maalesef hakikattir.
4 — Böyle bir plâna sahip olduğumuza kani değilim.
5 — Mesnetsiz.
6 — Tamamen.
7 — Olamaz
8 — Ben Millet Partisine mensubum
9 — Şiddetle ihtiyaç hissediyoruz

Bahadır Dülger
Erzurum Milletvekili

(Mktubumuza cevap vermemiştir.)

Şadi Rıza Dağ
Avukat

1 — Bunu Montgomery bile tahmin edemez.
2 — .....
3 — Bu suali Maarif Vekili ne sorunuz.
4 — Bu suali de öğretmenlere
5 — Var mı?
6 — .....
7 — Bu sual siyasî
8 — Bu da siyasî
9 — Bu da siyasî

Kemal Kaçar
İthalâtçı

1 — Daha zor!
2 — Asla!
3 — Hakikatin ta kendisi
4 — Plân fikrini tahrip edici bir plâna sahibiz
5 — Hiç olabilir mi? ?
6 — Bundan başka şeyde zaten olamaz!
7 — Bu kadar mânâsız bir gaye olamaz.
8 — Maalesef edemez
9 — Yegne muhtaç olduğumuz şey!

Tevfik İleri
M. Eğitim Bakanı

(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

Celâl Yardımcı
Avukat ve milletvekili

Avni Onat
Avukat

1 — Her nimet bir külfet karşılığıdır.
2 — Yoktur
3 — Değildir
4 — Kısmen
5 — Vardır

Müfide Taksakay
Avukat

1 — Evet.
2 — Henüz yok.
3 — Evet.
4 — Hiç!
5 — .....
6 — Evet.
7 — ....
8 — Katiyyen.
9 — .....

Enver Güreli
Balıkesir Milletvekili

(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Kemalettin Birsen
Ord. Prof.

— Efendim, ben esas itibariyle böyle şeyler, beyanat, filân vermiyorum, meşgulüm.

Muhlis Tumay
T. B. M. M. Başkan vekili

(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Şemsi Mutver
Doktor

1 — Hayır, bilâkis müvazene teessüs edince müdafaa kolaylaşacaktır.
2 — Bu Seviyeden oldukça uzakız.
3 — Son yılların sarstığı cemiyetlerden daha iyisini beklemek bir hayaldir.
4 — Değiliz.
5 — Vardır. Tarihî ve irsî ahlâk telâkkimiz.
5 — Ben şahsan fizik ve ruh boşluğumuzun varlığına inanmıyorum.
6 — Olamaz.
7 — Edebilir.
8 — Bu sualden bir şey anlamadım.

Hakkı Gedik
Milletvekili

(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Sabri Esat Siyavuşgil
Profesör

Yeni Şabah gazetesiyle angajmanım olduğu için cevap veremiyorum.

Mehmet Altıntürk
Tüccar terzi

1 — Daha zor olacak
2 — Yok!
3 — Tabiî
4 — Değiliz! Neredee?
5 —Yok, sıfır.
6 — Elbette.
7 — Olamaz!
8 — İmkânsız!
9 — Muhtacız.

Şinan Tekelioğlu
Seyhan milletvekili

(Mektubumuza cevap vermemiştir.)

Sizinle başbaşa

Ahmet Yaman, CİDE — Yanlışlığınızı, heyecanınızı belirten ve bazı meseleleri çok iyi anladığımızı gösteren mektubunuzdan bazı kısımları aynen tekrarlamaktan kendimizi alamadık:

«Efkârı umumiyenin mâ'kesi ve rehberi olamıyan, siyonizmin, farmasonluğun ve inkılâp softalığının tesir ve nüfuzundan bir türlü kendini kurtaramıyan renksiz ve karaktersiz matbuatın milletimizin hakiki ihtiyaç ve temayüllerine asla cevap veremediği, bilâkis bunu tamamiyle yanlış ve kendi hasis emel ve menfaatlerine göre aksettirdikleri, bir hakikattir.

Bu vaziyet karşısında, milletimizin hakiki ihtiyaç ve temayüllerine cevap veren ve gençliğin fikir ve ahlâk seviyesini yükseltmeyi gaye edinen ve vatanın ihtiyaç ve ıstıraplarından ilham alan rengi ve karakteri belli mukaddesatçı ve milliyetçi bir matbuatın doğması büyük bir iştiyakla beklenmekteydi..

Bu bakımdan «Büyük Doğu» gazetesinin intişarını büyük bir sevinç ve memnuniyetle karşılıyor, alkışlıyoruz.»

Candan teşekkürlerimizi takdim ederiz.

Kemal Oğuzöncül, ANKARA — Alâka ve sevginizi muabbetle karşıladık. Selâmlar.

Ömer Nazım Kopmaz, İSTANBUL — Temenni ve tebriklerinize teşekkürle mukabele eder, sevgilerimizi bildiririz.

Mustafa Tavalı, KÜTAHYA — Memnuniyet ve sevincinize teşekkür eder, haklı olduğunuz sualinizi izah etmek isteriz. Büyük Doğu mecmua olarak çıktığındanberi ismi Celâl'i yazmamayı ve basmamayı haklı olarak prensip ittiaz etmişti. Ayni sadakati gazete olarak da göstereceğinden emin olabilirsiniz. Yalnız ilk sayımızın bir hususiyeti olduğunu ve büyük bir mâna taşıdığını elbette bilmektesiniz. İlk sayımızdan gelen iadeler ayrı bir muameleye tâbi tutulacak ve lâzım gelen hörmet gösterilecektir. Bu bakımdan bizi mazur görmenizi ve endişeniz den kurtulmanızı rica ederiz.

Hürmet ve muhabbetler..

Muzaffer Ertan, ESKİŞEHİR — Mehmet Bozgedik, KAYSERİ — Nazmi Ata, TURGUTLU — Mehmet Doğlu, KAYSERİ —M. Esat Kılıcer, ANKARA — Telgraf ve mektubunuzda kullandığınız bağlılık ve memnuniyet ifadesini cevap landıracak kuvvette kelime bulamıyoruz. Büyük Doğu yalnız sizlere ve sizin gibilere güvenerek büyük dâva yolunda ilerlemektedir.

Derin hürmet ve sevgilerimizi takdim etmekten zevk duyarız.

Radyo

ANKARA

7.28 Açılış ve program, 7.30 M. S. Ayarı, 7.31 Müzik, 7.45 Haberler, 8.00 Şarkılar (PL), 8.25 Hava raporu, 8.30 Hafif müzik (PL), 9.00 Kapanış.
12.15 - 13.15 Asker saati, 12.15 Memleketten Selâm, 12.20 Memlekete selâm. 12.30 Askerin istediği havalar, 13.00 M. S Ayarı ve Haberler, 13.15 Film Müzikleri (PL), 13.30 Öğle Gazetesi, 13.45 Caz parçaları (PL) 14.00 Hava raporu kapanış, 17.58 Açılış, Program ve M. S Ayarı, 18.00 Şarkılar, 18.30 Salon Orkestrası, 19.00 M. S. Ayarı ve Haberler, 19.15 Tarihten Bir Yaprak, 19.20 Türk müziği, 19.45 Radyo ile İngilizce, 20.00 Müzik, 20.15 Radyo Gazetesi, 20.30 İncesaz, 21.00 Temsil, 21.45 Serbest Saat, 22.00 Konuşma: Birleşmiş Milletler Unesko Saati, 22.15 Dans Müziği (PL.), 22.45 M. S. Ayarı ve Haberler, 23.00 Program ve Kapanış.

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar, 13.00 haberler,, 13.15 Öğle konseri (Pl), 13.45 Şarkılar, 14.15 Programlar ve dans müziği (Pl), 14.40 Türküler (Pl), 15.00 Kapanış, 17.57 Açılış ve programlar, 18.00 Dans müziği, (Pl), 18.20 Konuşma, 18.30 Memleket havaları ses ve saz birliği, 19.00 Haberler, 19.15 Celâl İnce ve arkadaşlarından dans müziği, 19.45 Şarkılar, 20.15 Radyo Gazetesi, 20.30 Kısa şehir haberleri, 20.35 Küçük orkestradan Melodiler, 21.00 İleri Türk musikisi Konservatuvarı topluluğu, 21.40 Gitar kuarteti konseri, 22.00 Şiir dünyamız, 22.10 Şarkılar, 23.30 Zamanımızın müziğinden örnekler (Pl), 22.45 Haberler, 23.00 Programlar ve dans müziği (Pl). 23.30 Kapanış.

LANOFiX

Yün ve iplik örgü makineleri

Lanofix: Aile yuvalarının saadet kaynağıdır.

Lanofix: İşsiz ve bedbin bir aileyi refah ve neşeye kavuşturur.

LANOFİX: her türlü yün ile çalışır ve arzunuza göre rengini ve örneğini değiştirebilirsiniz. 7.

LANOFİX bütün giyimlerinizde şahsî zevkinizi aksettirmenize yardım eden yegâne ideal makinedir.

Bir defa **LANOFİX** öğrenirseniz, bütün ahbaplarınıza ve arkadaşlarınıza takdim edersiniz. Çünkü çok kullanışlı ve makbul bir hediyedir.

LANOFİX Ev kadınının, Enstitü ve mekteplerin ve küçük fabrikaların ideal makinesidir.

LANOFİX Bir ömür boyunca dayanır. Hususî maddenden yapılmıştır. Fevkalâde doğru ve kat'i çalışır.

6 büyük işleri başaran fertlerdir. Bir **LANOFİX** ile zevkinize ve isteğinize göre giyinebilirsiniz.

En ince yünden makarna yününe kadar her çeşit yünü kolayca örer.

Satış Yerleri:

İzmir: Anafartalar caddesi 623
„ Ahmet Alevok - Mithat Paşa cad. No. 10 Telefen: 4130

Yurdda Oğretim Yeri

Bursa: Emirhan içi 353

Türkiye Umumi Mümessili:

MUSTAFA DENLİSÖZ ve Y. DANYELOĞLU

Beyazıt Okçular başı caddesi No. 65 - 1 **Telefon: 27603 - Telgraf MUSYER**

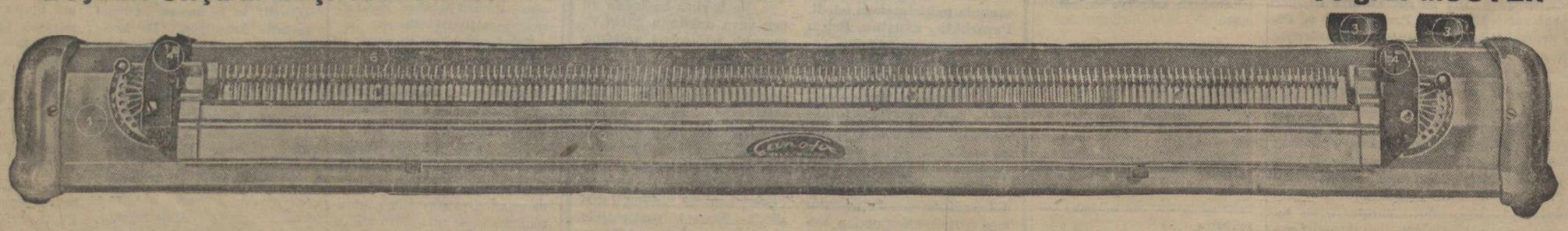

Pek yakında Ankara - Konya - Adana ve Mersinde Öğretim Kursları açılacaktır

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 6

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
ÇARŞAMBA
21 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Atlantik Paktı Genel Kurmay Başkanları

Türkiyenin Eisenhower'in yüksek komutanlığına bağlanması meselesini görüşüyor

Roma 20 (A.A.) — Atlantik Paktı memleketleri genelkurmay Başkanları bugün burada hususi bir toplantı yapmışlardır.

Genelkurmay Başkanlarının cumartesi günü 12 memleket Dışişleri, savunma ve maliye bakanlarına verilmek üzere bir rapor hazırlamaları beklenmektedir, Bu raporun başlıca maddeleri şunlar olacaktır:

1 — Bir orta doğu komutanlığı ihdası,

2 — Doğrudan doğruya Gene-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

GÜNÜN ÖZÜ

Gelen haberlerden Orta doğu ihtilâfının gittikçe selâha doğru gittiği sezilmektedir. Bilhassa Türk Dışişleri Bakanlığının tavassut hareketi bütün Ortadoğu memleketlerinde memnuniyet uyandırmaktadır. Bu tavassuttan müsbet neticeler beklenebilir.

Müessif tayyare kazası Üzüntü ile karşılanacak bir hâdise. Havayollarının bu mevzuda biraz daha dikkatli olması lâzımgelir kanaatindeyiz.

Yeni yıl bütçesi. Bu sene biraz daha kabarmıştır. Hükûmet acaba açıksız, müvazeneli bir bütçe vermek vaadini ne zaman yerine getirecektir. Bunu hep bekliyoruz. Herhalde bu işin çaresi tekrar ve tekrar para ihracı değildir.

Atlantik Paktı devletleri Roma konferansını yapmış ve Türkiyenin Eisenhover genel karargâhına bağlanması meselesi görüşülmüştür. Hayırlı bir karar çıkarsa seviniriz. *Be. De.*

Kazada ölen telsizci, zevcesi ve çocukları

Feci Bir Uçak Kazası

Devlet Havayolları Kahire seferini yapan ACA yolcu uçağı Farık hava alanına yakın bir mesafede düştü. Dört pilot, bir yolcu öldü

Kazanın Tafsilâtı

Uçak bir kum tepesine çarptı. Ölen yolcu prenses Nimet Muhtarın yakınlarından Antika Sevil'dir

Dün Devlet Havayollarına ait bir uçağımızın Kahirede düşerek parçalanmasiyle neticelenen feci bir kaza olmuştur. Dördü mürettebat ve biri de yolcu olmak üzere cem'an beş kişinin yanarak ölümile neticelenen bu hâdise hakkında alâkadarlar nezdinde yaptığımız tahkikata göre cereyan tarzı şudur:

Hava yollarına ait 27 sayılı ACA uçağı, İstanbul Kahire seferini yapmak üzere, dün saat 10 da Yeşilköyden, almış olduğu bir yolcu ile Ankaraya ve müteakiben de oradan Beruta hareket etmiştir.

4 mürettebat ve beş yolcu dan mürekkep olan baş pilot Sabahattin Sayman idaresindeki uçak Berutta yolculardan 4 nü bıraktıktan sonra

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Kazaya uğrayan uçak ve baş pilotu Sabahattin..

Rusyada Mezalim

Milyonlarca ırkdaşımız hapiste çile dolduruyor

Belgrat 20 (T.H.A.) — Mevsuk kaynaklardan buraya sızan haberlere göre, Rusyada hapishanelerde ve sürgünde bulunan milyonlarca mahkûm adedinin öğrenilmesi için tâdat yapılmaktadır.

Mahkûmların tâdat işiyle gece li gündüzlü uğraşan memurlar, üç aydan beri hâlâ milyonları aşan mahkûmların adedinin sayılmasını bitirememişlerdir.

Tâdat memurları muhtelif odalarda Rus polisinin nezaret altında çalışmaktadır.

Sayım yapılırken ufak bir hata işleyen veya ihmali görülen ler nezaretçi polisler tarafından derhal ağır cezalara çarptırılmaktadır.

Mahkûmların tâdadı işi çok gizli tutulmakta, hiç bir haber sızmamaktadır. Bu milyonlarca mahkûm arasında yıllardanberi hapis yatan, vaktiyle Rusyanın en nüfuzlu şahsiyetleri de bulunmaktadır.

Diğer taraftan Rus hapishanelerinde yıllarca işkence içinde çile dolduran Türklerin adedinin de birkaç milyonu aştığı bildirilmektedir.

Sayılan mahkûmların listesi İç işleri Bakanlığında ihdas edilmiş gizli bir komisyon tarafından tetkik edilmekte olup, hiçbir şeyin ifşa edilmemesi hususunda sıkı tedbirler alınmış bulunmaktadır.

Pâkistan Başbakanı

Karaşide müslüman Birliği Reisi seçildi

Pakistan Başbakanı Hoca Nazimuddin

Karaşi 20 (Telefonla) — Pakistan Başbakanı Nazimiddin, Pakistan müslümanlar birliği konseyinin Karaşide yaptığı toplantıda başkanlığa seçilmiştir.

Bu münasebetle bir konuşma yapan Başbakan, iç ve dış siyasette, Kaid-i Azzam Muhammed Ali Cinnahın çizdiği yolda Liyakat Ali Hanın takip etmekte olduğu

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Pakistan baş komutanı

Bu sabah Yeşilköy hava meydanında bir saat kalacak

Londraya gitmek üzere hususi bir uçakla Karaşiden hareket eden Pakistan kara orduları başkomutanı, Generat Muhammet Eyüp Han, bugün şehrimizden geçecek ve bir saat kadar Yeşilköy hava meydanında kalacağından hava meydanında kendisini karşılayan Pakistan diplomasisiyle görüşecektir.

Orta Doğu ve Türk Siyaseti

Yeni İnkişaflar Bekleniyor

Fuad Köprülü - Selâhattin Paşa mülâkatından mühim neticeler çıkması bekleniyor. Mısır Elçisi Başbakan ve Cumhurbaşkanı ile görüşecek

Ankara 20 (Büyük Doğu - Radyo) Pariste cereyan eden Köprülü - Selâhiddin Paşa görüşmelerine siyasi çevrelerce büyük bir ehemmiyet atfedilmektedir. Bu emvzu da tefsirlerde bulunan gazete ve siyasi şahsiyetler hadiseyi Türkiye haricî siyasetinde bir değişme olarak vasıflandırmaktadır. Bazı gazetelere göre bu görüşme Türkiyenin bundan sonra Arap ve İslâm âlemine karşı olan siyasetinin Arap âlemi lehine tadilinin ilk adımıdır. Haber bilhassa Suriyede memnuniyet uyandırmıştır.

Kahire büyük elçimizin verdiği izahat.

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Şehrimize gelmiş bulunan Kahi-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

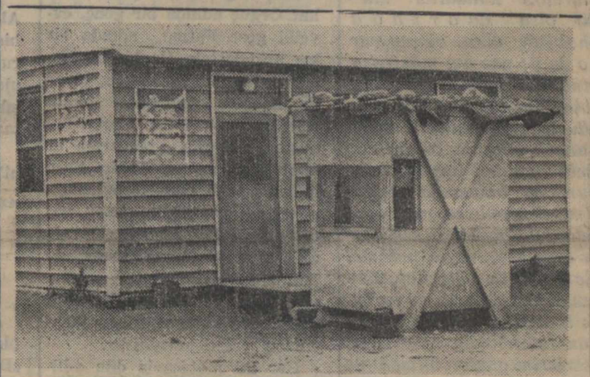

Sergi piyangosunda munakkak çıkacağı ilân edildiği halde kimseye çıkmayan ve hâlâ sergi sahasında çürüyen takma evlerden biri..

SERGİ PİYANGOSU

Piyangoda ilân edilen evlerin evvelce verilen sözlere rağmen kimseye çıkmadığı anlaşıldı

Bu mesele incelenmelidir

İstanbul sergisi açıldığı zaman sergi komitesi tarafından bir de piyango tertip edilmiş bulunmakta idi. Binlerce vatandaşın iştirak ettiği piyangoya dahil, hakikaten kıymetli hediyeler vardı.

Bunlar arasında birkaç portatif ev, buz dolapları, havagazı fırınları, dikiş makinaları v.s. bulunmakta idi:

Fakat ne hikmettir bilinemez, Bu hediyelerden birinin herhangi bir vatandaşa çıktığı da duyulmamıştır.

Kaldı ki; piyango çekilmeden evvel alınan hediyelerin tamamen kur'aya dahil olduğu defaatla i-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2)

Musaddık Mısırda !

İran Başbakanı Kahirede büyük tezahüratla karşılandı. Derhal müzakerelere başlandı. Rusya, Mısıra iktisadi yardım teklif etti

Kahire 20 (AP) — Ortadoğunun İngiltereden nefret eden iki devlet adamı, İran Başbakanı Dr. Musaddıkla Mısır Başbakanı Nahas Paşa bugün ilk defa olarak Kahirenin meşhur Shepheards otelinde bulunmuşlardır.

Musaddıkla maiyetinin bu sabah uçakla Kahireye varışlarından az sonra Nahas Paşa, misafirine müşâki olmuştur. İki Baş-

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

SAHTE TALİH hakikî vaziyet

Necip Fazıl KISAKÜREK

Düne kadar gelen idarenin biricik özrü şu olmuştu:

"— Malûm ya, dünya buhranı! Bu arada bize ait işlerin de müteessir olmaması kabil mi?.. Başka memleketlere nisbetle Türkiye cennettir.„

Mahut idare farkında olamamıştı ki, kendisine bedava bir özür hediye eden dünya buhranı, hakikatte onun biricik talihiydi.

Bu idarenin, dış ihtilâtlarla asla alâkası olmadan, sadece iç bünyesindeki illet yüzünden her ân biraz daha meydana çıkmaya başlayan çehre karhaları, son 11 senedenberi demagocyaların en ucuzile hep dünya buhranına atfedilmiş, hazımsız millet de bu masalı hazmeder görünmüştür.

Harbe giren hiçbir milletin iktisadî, içtimaî, siyasî vaziyeti bizimki kadar bedbaht olmadığı gibi, harp ve istilâ zehirini tatmaktan kurtulabilmiş birkaç nadir memleket de, bugün saadetin evcindedir. Bütün tecelli sahalarında en muztarip memleket bugün yalnız Türkiyedir.

İkinci Dünya Harbi, bizim çeyrek asırlık idare ve politika ölçümüzün içyüzünü birdenbire deşen, bir zarı patlatan, yumurtanın kabuğunu kırıp içindeki kokmuş maddeyi ortaya çıkaran bir âmil olmuş; ânî fiyasko ise, özrünü hemen dünya vaziyetine bağlamakta ihmal göstermemiştir.

C. H. P. idaresinin, 1939 yılına ve ondan sonra 1950 senesine kadar süren iki devresi vardır ki, bunlardan birinde işin başlangıcına ait kâzip saltanat ve sahte huzur, ikincisinde de bu saltanat yıkılır ve huzur bozulur bozulmaz karşılarına, çıkan "dünya buhranı„ bahanesi rol oynar görülüyor ki, mâhut idare her zaman bir takım şans imkânları bulmuş; ve hakikatte simsiyah bir karga olmasına rağmen, idraksizlere, kendisini rengârenk bir tavus kuşu gibi göstermeği bilmiştir.

Artık C. H. P. gitmiş, sahte talih devrini de beraber götürmüştür.

Şimdi asıl talihsizlik, yani hâdiseler tarafından himaye imtiyazından mahrum kalmamız, daha doğrusu tam istihkâmızı bulmamız, yarın, bir dünya muvazenesi kurulduğu zaman belli olacak ve o vakit günlük ölçüler içinde bile bu milleti koruyabilmenin zorluğu birdenbire belli olacaktır. Bakalım, o zaman da idare olarak, başımızda kim ve ne bulunacak?

Amerikanın, bizden, bütün yardımını hiç olmazsa bazı ivazlar mukabili olarak isteyeceği, Alman piyasasının piyasamızdan hiçbir şey çekemiyeceği, bütün kaynaklara malik garp demokrasyalarının bize 180 derece arka çevireceği, Çin ve Hint pazarlarına giden hava ve kara yollarının bellibaşlı zabıtalar altına alınmak isteneceği, Türk Milletinden ise boşlukta mekân işgal etme hassası adına hangi şahsiyet ve faaliyete malik bulunduğu sorulacağı gün, başımızda bulunacak, devlet mümessillerine, eğer hâlâ dünkü ölçünün bir devam ve istihalesini ifade edeceklerse, Allah sormayacaktır.

Bütün bir mazi, hal ve istikbal mikyasile dünya çapında

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Yeni yıl bütçesi

Hazırlanan Tasarı iki milyar liraya yakın!

Ankara 20 (ANKA) — İki aya yakın bir zamandanberi Maliye Bakanlığınca üzerinde tetkikler yapılmakta olan 952 yılı devlet bütçesi ile katma bütçelerin hazırlıkları tamamlanmıştır. Bugün Başbakanlığa verilmiş bütçeler üzerinde Bakanlar kurulunca yarından itibaren görüşmelere başlanacaktır.

Haber aldığımıza göre, devlet bütçesi gelir ve giderleri miktarı mütevazin olarak hazırlanmış, bakanlıklar ve dairelerin yapacakları işler ise, yatırımlar namiyle ayrıca ele alınmıştır.

Nihai karar bakanlar kurulunca verileceğine göre, bütçe rakamları üzerinde herhangi bir tahmin yapılamamaktadır. Yalnız gider bütçesinin yatırımlar dahil olmak üzere, bir milyar 800 milyonu aşacağı sanılmaktadır.

Feci Bir Kaza

Acemi bir şoförün kullandığı taksi Eminönünde yayakaldırımına çıktı. Direksiyona hâkim olamıyan şoför beş kişi çiğnedi, bir kadın öldü, diğer yaralılar hastahanede

Dün akşam saat 17 de Eminönünde bir otomobil kazası olmuş Nihat adında acemi bir şoförün kullanmakta olduğu 2847 plâka sayılı taksi o esnada kaldırımdan ve caddeden geçmekte olan Nazmiye, Hafize, Perihan, Yani ve Yusuf isimlerinde beş kişiye çarparak yaralamıştır. Perihan ağır yaralıdır.

Yaralılar derhal Cerrahpaşa ve esnaf hastahanesine kaldırılmış ise de bunlardan Hafize kaldırılmış olduğu esnaf hastahanesinde

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Döviz Kaçakçılığı

İki milyonluk dâvaya dün Ankarada devam edildi

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Hazineyi 2 milyon lira zarara sokan döviz kaçakçılığı hadisesinin duruşmasına bugün de devam e-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

İstanbul Belediyesi

Düyunu Umumiye binasını devir alarak bir kısım dairelerini oraya taşıyacak

Dün sabah Ankaradan şehrimize dönen vali ve belediye reisi Dr. Fahrettin Kerim gazetecilere şu demeçte bulunmuştur:

— "Ankarada sağlık çalışmalarına iştirak ettim. Şûra toplantılarında umumi sağlık durumumuz

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Din Dersleri

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Köy enstitülerinin 3 ve 4 ncü sınıflariyle öğretmen okullarının bir ve ikinci sınıflarında din dersleri öğretimine başlanmıştır. Din dersleri için öğretmen okullarında top

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

— Filmi gözüm tutmadı, girmeyeyim!
— Benim de, başka sinemaya gidelim!

Türkiye - Almanya Millî Futbol Maçı

Bugün yapılacak olan maçta, takımımız galib gelebilir

Alman Milli Futbol takımı bugün Mithat Paşa Stadında milli takımımızla karşılaşıyor. Netice ne olacak? Bunu şimdiden kestirmek çok güç olacaktır.

Yalnız şurası muhakkaktır ki, Almanlar futbol tekniği bakımından ne İngilizlere, ne de Orta Avrupa memleketlerindeki kısa pas lı futbol tekniğine sahip değillerdir. Nev'i şahsılarına münhasır

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

1001 ÇERÇEVE

Necip Fazıl KISAKÜREK

Yeni nesil

Gelecek yeni neslin, madde ve zâhir çerçevesinde mikrobu motordur.

Bütün Avrupa ve Amerikanın makine takatini bilmem kaç milyar kuvvetinde tek bir motör olarak düşünün! İşte bu motör, dişçilerin oygu tör püleri gibi, yeni dünya neslinin ruhunda, beyninde, kalbin de, ciğerlerinde, midesinde ve her tarafında çalışıyor,

Bir tayyare dümeni başında, binleree kilometrelik hızla dikine dalmalar. Bir tank dümeni başında 80 derece hararet ve 80 kilometre sür'at içinde, kum taneleri gibi insan kafalarının üstünden geçmeler... Birer papatyaya sarılıp, gökten kendisini yere salıvermeler.. Bir su bombasiyle, deniz altından kan yerine bir kaç teneke yağ koyuverip suların kıskacında ezilmeler... Manda leşi gibi gökten inen siyah bir karaltıların iskambil kâğıtları halin de üstüste takla atışına şahit olmalar...

Bütün bunlar; bir iç müessire bağlanamıyan ve hakikî bir ruh dâvası emrine verilemiyen bütün bu dış müessirler, yeni nesli, yeni neslin harp artıklarını ve sinir mirasçılarını nasıl pişirecektir, göreceğiz!

Pişen yeni nesli düşündükçe hayal sedirinin üstünden yuvarlanır gibi oluyorum! Paris kadar koca bir şehrin bile bu nesle timarhane mekânı olmaktan âciz kalacağını düşünüyorum!

Sevgilisiyle öpüşürken, ağzından benzin, makine yağı ve (klorform) buharı kusacak olan yeni nesil, sanmam ki insanlığın oyuncak medeniyetleri ve teselli mavazeneleri iyi edebilsin!

Her neye ve her ne istikamet ten baksak, maddeye ve her türlü madde mârifetine tahakküm edecek ruhi nizam ele geçmedikçe, bütün bu terakki unsurlarının sadece atlet bir vücut kadrosu, adali bir bünye iştihası ve motör çâlâkliğin de bir zekâ yarışı ihtirası getirdiğini ve bu çeşit bir madde tefekkür silsilesini desteklediğini görmüyor muyuz?

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No. 6

Muvakkat Reis — Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin bir takriri vardır efendim.

Bir mebus — Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin teklifi mevki-i müzakereye konsun...

İsmail Fazıl Paşa (Yozgat) — Evet, reye koyalım!

Resi-i sin bey — Kemal Paşa Hazretlerinin teklifatını reye vazediyorum. Kabul edenler ellerini kaldırsınlar.

Hacim Bey — Müzakereye hacet yok!

Mustafa Kemal Paşa — Bu vazife o kadar mühim, içinde bulunduğumuz zaman o kadar tarihîdir ki, koca mesuliyeti içinizde üç beş kişiye tahmil etmekle ktifa edemeyiz. Bütün bu Mclis, bütün manasiyle mesul olmak lâzımgelir. Millet bizi ancak bunun için gönderdi. Bizi buraya beş kişinin eline milleti terke delim diye göndermemiştir. (Hay hay sedaları).

Kâtip — : Muvakkit Muhittin Baha Bey — Mecmu-u âra (reylerin mecmuu) 120, ekseriyet-i mutlaka için lâzım olan rey 61 dir. Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Reis-i evvel, 110 rey ile (alkışlar)... Celâlettin Arif Bey Efendi Reis-i sani, 109 rey (alkışlar)..

Sesler — Yeni reisimizin, makamına çıkmasını isteriz.. (Reis Mutafa Kemal Paşa) Hazreteri sürekli alkışlar arasında makamını teşrif buyurdular.)

Reis Mustafa Kemal Paşa — Muhterem efendiler! Milletin mukadderat-ı umumiyesne fiilen ve tamamen vazıyed ederek makam-ı hilâfet ve saltanatın düçar olduğu esaretten tahlis ve memleketin tamamiyet ve selâmeti uğrunda her fedakârlığı büyük bir azm ile iktihama karar vermiş olan meclis-i âlinizin riyasetine intihap edilmek suretiyle hakkımda ibzal buyurulan itimat ve tevecciihün müteşekkiri ve minnettarıyım. (Sesler : Estafurullah) Hayatımın bütün safahatında olduğu gibi son zamanların buhranları ve felâketleri arasında bir dakika geçmemiştir ki, her türlü huzur ve istirahatimi, her nevi şahsî duygularımı milletin selâmeti ve şahsı namına feda etmekten zevkiyab olmayayım... (Yaşa sedaları ve alkışlar) gerek hayat-ı askeriye ve gerek hayat-ı esasiyemin bütün edvar ve safahatını işgal eden mücadelâtımda daima düstur-u hareketim, irade-i milliyeye istinat ederek milletin ve vatanın muhtaç olduğu gayelere yürümek olmuştur. Bugün heyet-i muhteremenizin âra-yı umumiyesinde tecelli etmiş olan itimad-ı milliyi liyakatimin çok fevkinde görmekle beraber şahsım için bir gaye olarak değil, müştereken giriştiğimiz mücahede-i mukaddesenin mâtuf olduğu gayeleri istihsal için milletin bahşettiği bir istinatgâh olarak telakki ediyorum. Bu ittihad-ı milîinin bana tahmil ettiği mesuliyet, biliyorum ve hepiniz de biliyorsunuz ki, pek ağırdır. İçinde yaşadığımız nadir-ül-emsal (emsali nadir) dakikaların vehametine rağmen bu ağır mesuliyet-i milliyenin altında ancak heyet-i muhteremenizin muavenet ve müzaharetinin daima ve daima hak yolundaki mücabedata rağmen ayn ve inayeti subhaniyeden ümitvar olarak çalışacağım. İnşallah Padişah-ı âlempenah efendimiz hazretlerinin sıhhat ve afiyetle ve her türlü kuyudat-ı ecnebiyeden âzade olarak taht-ı humayunlarında daim kalmasını iltaf-ı ilâhiyeden tazarrû eylerim.

(Şiddetli alkışlar) .

Dördüncü içtima
İkinci celse

(Bir takım teşkilât ve idare işlerinin münakaşa ve hallinden sonra, sıra maarif meselesine gelmiştir.)

Necati Bey (Erzurum) — Müfid efendinin izah ettikleri takrir gayet mühim bir meseleye temas etmiştir. Bu memleketin hayat ve mematı terbiye ve tedris meselesinin halline mütevakkıftır.

Onun için bu bapta birşey arzetmek isterim: Maarif denildiği zaman yalnız okuyup yazmak meselesi anlaşılmıştır. Bizde bu hatıra gelir. Okumak bilen yazmak bilen bir çok adamlarımız vardır ki, matlup olan terbiyeyi almadığından dolayı memleket için, heyet-i içtimaiyemiz için müfit olmamıştır. İlm-i terbiye uleması terbiyeyi tarif ederlerken bazıları demişler ki; Terbiye çocuğu muhit-i içtimaiye alıştırmaktır. Bazıları da fitreten haiz olduğu mekârimi temniye ederek muhite alıştırmak ve ayni zamanda onu heyet-i içtimaiye için müfit bir şekle koymaktır.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İŞPİR
Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası
Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

FIKRA

Galeri derdi

(D) grupu sanatkârlarının, 13 sanatkârın, Beyoğlunun Fransız konsoloshanesinde açtıkları sergiyi dün akşam ziyaret ettim. Teşhir edilen eserlerin verdikleri intibadan başka bir yazıda bahsetmek üzere şimdi mazruf değil zarf, yani eserlerin seyircilere arzedildikleri yer dolayısiyle birkaç söz söylemek istiyorum: Memleketie resme rağbet var mı yok mu, Türk resmi terakki ediyor mu etmiyor mu? Bu hususlardaki kanaatler muhalif olsa da ortada muhakkak olan birşey var ki, o da üç yaz ayı müstesna, İstanbulda resim sergilerinin birbirlerini takip etmekte bulundukları ve bunların ancak ve ancak Fransız büyük elçiliğinin İstanbul baş konsoloshanesindeki binasında - ışığının ne derecede uygun olduğu da ayrı bir bahis teşkil eden - bir salonun lütfedilmesiyle mümkün oluşudur. Yani, memleketimizde, ve en büyük kültür merkezimiz bulunan İstanbulda, ressamlar hünerlerini gösterebilmek ve kendilerini tanıtabimek için bir yabancı devletin inayetine muhtaç bulunuyorlar. Salonun en nazik bir tehalükle verildiğine ve bu verilişte başa kakmanın da, öğünmenin de hiç gölgesi bulunmadığına Fransız inceliği kefildir. Fakat ne olursa olsun, hele memlekette iki yeni resim müzesi açmak arzusunun bir karar haline inkilâp etmek üzere bulunduğu şu sıralarda ressamlarımızı bu sığıntı vaziyetinden mutlâka kurtarmalıyız.

Bunu temin etmek ise büyük fedakârlıklar isteyen bir iş değildir. Mutlaka Beyoğlu şartsa, hükûmetin orada da birçok yeri vardır. Ve vaktiyle bir gazeteciye de söylediğim gibi - Galatasaray lisesinin methalinde bulunan küçük ve zarif yapı küçük bir tadilden sonra bu vazifeyi mükemmelen ifa edebilir.

Nahid Sırrı Örik

İSTANBUL

Jandarma Tecavüzü

Maçkada cereyan eden çirkin hâdise teessür uyandırdı

Evvelki gece Harbiyede iki jandarma erinin sebep olduğu çok çirkin bir tecavüz hâdisesi olmuştur.

Maçka garajında çalışan Nihat Orguç adında bir genç, evvelki gece Fatma adında bir kız arkadaşiyle Harbiyede Emlâk caddesinde gezerken, civar da bulunan jandarma okulu erlerinin tecavüzüne maruz kalmışdır. Maçka jandarma erokulundan anbaşı Tahir Altın oğlu ile er Kemal Köroğlu, önce Nihattan tehdit etmek suretiyle on lira almışlar, müteakiben de Fatmaya tecavüzde bulunmak isterlerken, kızın feryadı üzerine civarda bevriye gezen zabıta memurları tarafından yakalanmışlardır.

Her iki mütecaviz dün adliyeye teslim edilmişdir.

Teneke ithaline müsaade edildi

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı 1952 yılı ilk üç ayı için ambalaj işlerinde kullanılmak üzere 3400 ton kalaylı levha, teneke kotası tahsis etmiştir. Malın bir an evvel ithal edilmesi için Merkez Bankasında, 700.000 dolar ayrılmıştır.

Hurma ithalinin men'i isteniyor

İstanbul Kuru yemişçileri başkanlığı, bir telgraf çekerek, hurma ithalinin men'ini istemiştir. Hurma ithalinin kuru üzüm ve incir istihlâkine tesir ettiği söylenmektedir.

Eroin fabrikatörleri (!) tevkif edildi

Edirnekapıdaki fabrikalarında eroin imal ederken yakalandıklarını bildirdiğimiz sroinciler, dün sorgularını müteakip tevkif edilmişlerdir.

SOFİYE SOHBETLERİ

Abû Süleyman Aldârânî

YAZAN:
M. RAİF OGAN

Bu sohbetleri, yakın zamanlarda bir kazaya uğrayarak göçen rahmetli Nazmi Hocanın temiz ve samimî ruhuna hediye ediyorum. Zahirini ibadet ve tevazu'la, batınını da marifet nurile ziynetlendirmiş olan bu kâmil insan, sessiz sedasız ve iddiasız bir âlim ve arif idi. Kendisi beni arayıp bulmuş, takdir ve teşvikleriyle bana feyz ve kuvvet sağlamıştı. Her gelişinde bana ya bir kitap, yahut kendi tercümelerinden bir kaç sahife getirirdi. Birkaç zaman hiç uğramaz, fakat yazı hazırlarken ne zaman çözülmesi güç ve beni tereddüte düşüren bir mesele ile karşılaşsam, sanki ona malûm olmuşçasına hocayı fakirane kıyafeti, yazma mendilinde sarılı birkaç kitap ve defter ile ziyaretime gelmiş bulurdum. Şimdi Nazmi Hoca, Celîl ve Rahîm ismini dilinden düşürmediği Vahid ve Ehad-Allahın vahdet deryasına kavuştu. Ben hocadan razıyım. Allah da ondan razı olsun ve sonsuz rahmetinde kendisini baka feyzine ulaştırsın.

M. R. O.

Abû Süleyman Aldarânî

Sofya'nın büyüklerinden ve şeriat âlimlerince de pek beğenilenlerindendir. Dimaşk köylerinden Daryâ'ya mensuptur. Elimdeki kaynaklardan hiç birinde doğum tarihine rastlıyamadım. Ölüm tarihleri de ihtilâflıdır.

İbni Hallegân, 205 yahut 211, Al'â'lâm ve Kuşaynî 215 olarak gösteriyorlar. Bu tarih aşağı yukarı Milâdın 830 uncu yılına rastlıyor.

Sözlerinden ve fıkralarından her biri, üzerlerinde uzun müddet durulup düşünülecek kıymettedir. Hepsi de insanı, hikmetinin gayesinden agâh ederek hakikî marifete, ahlâka, fazilete ulaştıracak vasiyet ve nasihatlerdir. Bunlardan bütün bulabildiklerimizi okuyucularıma sunmağı çok istedim. Fakat bir kısmı, uzunca izah olunmadan anlaşılamaz. Bir kısmı da, Tasavvuf tarikleri hakkında derin malûmata sahip bulunulmadıkça zevkine varılamıyacak çeşitte... Böyle olunca hepsini uzunca şerhler ve tefsirler ile izaha ihtiyaç vardır. Halbuki bu sütunların sürekli tafsilâta tahammülü yoktur. Bu durum karşısında daha kolay anlaşılabilecek ve herkesin zevk duyabileceklerini tercih ve intihap eyledik.

Ona biri sordu: ,

— Marifete nasıl ulaşılır?

— Allaha taât ile.

— Hangi şeyle taâta varılır?

— Onun marifetine nail olmakla.

Cevabını verdi. Bu fıkradan. Allahın hidayeti olmadıkça ve hidayet ile kalbe (marifet nuru) ışık salmadıkça (Hak) a ulaşılmaz mânası açıkça anlaşılmaktadır. İmam-ı Gazali'nin tasavvufî görüşü de böyledir.

Ahmed Bin Alhavarî, Dârânî'den şöyle işittim diyor:

— Marifet ehlinin ahreti iradesi, nâsın iradesinden başkadır. Duaları da nâsın dualarından başkadır. Himmetleri de nâsın himmetlerinin gayridir..

Nâsın hepsi (Hak) da şüpheye düşse ben (O) nun birliğinde asla şekk ve tereddüde düşmem.

Marifet nuru parlayınca orada (Hak) dan başka bir şey kalmaz ki, Hakkın vücudünü ispat için delillere, müşahedelere ihtiyaç hâsıl olsun. Vahdaniyet'in sırrı bilinince artık şekk ve tereddüt gibi nesneler kalmaz. İşte (Hak), Hak ile bilinir sözünün mânası budur.

. . . . . .

«— Herhangi bir yüreğe şüphe girmiş ise o yürek sukut etmiştir.„

. . . . . .

«— Kanaat, (rıza) nın; Verâ, (zühd) ün başıdır Bir kimse ki her şeyden razı oldu (Rıza) haddine, her şeyden teverrü' eyleyince de verâ' haddine ve yine her şeyden zühd eyleyince (zühd) haddine ulaşır.„

. . . . . .

«— Bezm ile zühd mevzuunda Irak'da ihtilâfa düştüler. Bir takımları: Zühd, halktan inzivâ (topluluktan kaçıp tenhaya çekilmek) dir. Bazıları: şehvetleri terkdir, bir kısmı da tokluğu bırakmaktır dediler. Bu sözlerin hepsi de birbirine yakın şeylerdir. Bana göre, zühd, Allahtan başka her meşguliyeti (yani, Allahtan başka her fikri ve ona teallûk eden teferruatı) bırakmakdır.»

İbnalhavarî şöyle nakleyliyor:

«— Bana ya Ahmet, sen yıldız ol, eğer yıldız olamaz isen kamer ol, eğer kamer olamaz isen güneş ol!

Deyince ona cevap verdim:

— Ya ahmet sen o yıldız gibi ol ki, gecenin başlangıcından fecir sönünceye kadar doğar. Şu halde sen de o yıldız gibi gecenin evvelinden sonuna kadar kaim ol! Eğer bütün gece kaim olamaz isen kamer gibi ol, gecenin bazı kısımlarında doğar, bazı kısımlarında batar. Sen de gecenin bir kısmını olsun ibadetle uyandır. Eğer bunu da yapamaz isen güneş gibi ol! Yani, şems nasıl gündüzün başında doğar da bütün gün aydınlığını yayarsa sen de gündüz namazlarına devam et! Eğer gece kıyama (namaz kılmağa) kadir olamazsan, şu halde hiç olmazsa gündüzleri Rabbine isyanda bulunma!

Dârânî'nin şu sözü hakiki tasavvufun insanın ruhunu nasıl kuvvetlendirerek, maddenin istibdat ve ceberutuna karşı hakaretle bakmağı sağladığını gösterir:

«— Basiret sahipleri; (yani. hâdiseleri ve varlıkları sade baş gözüyle değil, mahiyetlerine kalp gözüyle nüfuz edebilenler) dünya hükümdarlarına tâzîm ve gıpta (keşki ben de öyle olsam) nazariyle bakmazlar..,

GÖZÜME DEĞDİKÇE

Helvacıya tablakâr lazım !

İstanbulda akşamları çıkan bir gazeteden aynen alınmıştır: «Demokrat Parti Kalyoncu ocağı yıllık kongresi 28.11.51 Çarşamba günü Kalyoncu caddesinde Aya Kostaatin Kilisesinde yapılacağından üyelerin gelmeleri rica olunur.»

Kendi tüzükleri'nde açıkça maddeleştirilmiş olmasına rağmen dinden bahseylemeği irtica saya nbu ültra modern mahlûklar, Halk Partisinde çoğunluk olmakla beraber, kendilerinde dahi bir haylidir.. Buna karşı parti kongrelerinde Mason hurafeler tarikatinin söndürülmesinde ısrar edenler bulunduğu gibi, dinde ve imanda ürken kara sevdaya tutulmuşların karşılarında, sâlik oldukları dinin imanına sadık ve bağlı kalmakta sebat eyleyenler de çoktur. Ne yazık ki rüfus kütüklerinde ve hüviyet cüzdanlarında İslâm dinine mensup bulunuşlarını (dinsiz), (dönme), (mason) sıfatlariyle değiştirmeğe ve taşıdıkları İslâm adını bırakmağa cesaret gösteremiyen münafık asrî yobazlar, ellerine her havadan çalar bir düdük alıp öttürüyor, bunun çeşitli nağmelerindeki falsoyu farkedemiyen âciz ve gafilleri de yolunu şaşırmış sürüler gibi arkalarından adaletle ve bâtıllarla sürüklemeği becerebiliyorlar.

Zaman zaman siyasî partilerin içlerinde ve dışlarında dinî mevzuların konuşulmamasından muvaffakiyet bekleyenler çoktur, fakat bugün kilisede, yarın İsrail sinagonunda parti toplantısı yapılamıyacağını söyliyenler yoktur. Bütün bu şaşkınlıklara bakılınca, Fransız ihtilâlinde hürriyete bağlılığından dolayı Kiyotine sevkolunurken Madam Rolanın hürriyet heykeline bakarak: «Ey hürriyet, senin namına ne cinayetler irtikâp olunuyor!» sözünü hatırlarken, adamın ihtiyarsız olarak:

«— Ey vicdan hürriyeti, senin adına ne dalâletlere gidiliyor!»

Kelâmcı

yurt

Bir cinayet salgını var

Memleketin her köşesinde hiç yüzünden silâha sarılanlar artıı

Tire 19 (B. D.) — Küçükkale köyünde Şükrünaz Gül ile Emine Gülden bir hiç yüzünden ağız kavgasına tutuşmuşlar, biraz sonra Emine Güldenin kocası da bu münakaşaya karışınca, iş büyümüş ve her iki ev halkı birbirine girmiştir. Bu sırada Şükrünaz Gülün kocası Ahmet gelmiş ve karısının dövüldüğünü görünce tabancasını çekerek Durmuş Ali'yi ve Emineyi ağır surette yaralamıştır. Yaralılar hastaneye kaldırılmış ve Ahmet yakalanmıştır.

Siirtte bir köy birbirine girdi

Siirt 20 (B.D.) — Tallo köyünde bir tabanca alım satım yüzünden iki şahıs arasında çıkan kavga, az zaman sonra bütün köylülere sirayet etmiştir. Hâdise mahalline yetişen jandarmalar felâketin önünü almışlar ve bazı suçluları yakalamışlardır. Kavga esnasında yaralananlar hastahaneye kaldırılmıştır.

Bir kâtil mahkûm oldu

Balıkesir 20 (B. D.) — Bundan bir müddet evvel Sındırgı kazasına bağlı Işıklar köyünde işlenen feci cinayetin duruşmasına şehrimiz Ağır Ceza mahkemesinde bitmiştir, Cinayetin failiVeli Yıldırım tahrik neticesinde bu suçu işlediği sabit görülerek 3 sene 4 ay ağır hapse mahkûm olmuştur.

Bir esrar imalâthanesi basıldı.

İznik, 21 (B. D.) — Millî Emlâk memurlarından Cemil isminde bir şahıs, Millî emlâktan aldığı arazi üzerinde esrar imalâthanesi kurmuş ve zabıta tarafından basılmıştır.

İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 6

Piç fevkalâde memnun... Fırsat bu fırsat... Şehrin mezarlığına koşuyor.. Hâmân'ın parasile, mezarlığın etrafına duvar çektiriyor. Şehir halkı, bilhassa Müslümanlar:

— Allah razı olsun, diyorlar, bu adam bize hizmet ediyor. Atalarımızın yattığı yeri muhafaza altına aldı. Bizi kurtardı.

Fakat zalimin maksadına bakın siz:

Bir gün adamın biri ölüyor. Mezarlığa götürüyortar. Zalim, cenazeyi mezarlığa sokmuyor.

— Para!

Diyor.

Hayret ve dehşet!

— Para da, para. On bin akçe! Vermezseniz cenaze içeriye giremez!

Gık diyene, 20, 30, 40, 50, 60 bin akça... Ölünün sahibi çaresiz, parayı veriyor ve cenaze mezara giriyor!..

Halk şikâyetçi.. Mesele Sultana kadar gidiyor. Sultan, piçi çağırıyor:

— Bu ne hal, diyor. Sen ölülerden vergi mi alıyorsun?

Piç cebinden sultanın kendi fermanını çıkarıp gösteriyor:

— Bu emri siz imzalamadınızmı?

Ve ilâve ediyor:

— Ben yağma edilen kavunlarımızın hakkını alıyorum. Fakat gelir çok fazlalaştı.. Gayem Mısıra hizmettir. Topluyacağım servet, bu memleketi sıkıntıdan kurtaracak, bu servetin hepsi emrinize hazırdır.

Mısır sultanı, tuzağa düşürülmüştür. Piçle alâkalanıyor ve en kısa zamanda onun telkin öksesine düşüyor.

Tam bu sırada, sultanın baş veziri ölmüştür. Sultan piçi kendisine baş vezir ediyor.. Sahte kurtarıcı yeni vezir, sultana diyorki:

— Ey dünyanın padişahı, sayende çok para kazandım. Sana ve Mısır halkına yardım vazifemdir. Bu yıl halktan alacağım vergiyi ben vereceğim. Onları affet!

Sultanın itirazına rağmen piç yalvarıyor, olmayınca dayatıyor, dellâllar sokak sokak bağırıyorlar:

— Eyy ahali haberiniz olsun yeni vezir sultana yalvardı, vergilerinizi affettirdi. Bu yıl vergi vermiyeceksiniz.

Bomba gibi patlıyan ve tesir eden haber... Harikûlâde netice. Herkes yeni vezire hayran!

Müslümanlar:

— Ne mükemmel insan, diyorlar. Tam bir kurtarıcı, bize onu Allah gönderdi.

Allahsızlar da:

— Oh, diye seviniyorlar. Zaten bizim istediğimiz de bu idi!

Ertesi yıl, daha ertesi yıl yine böyle.. Herkes memnun ve mesut!..

Vezirin itibarı arttıkça artıyor, varsa yoksa o!

Bir gün anî bir tecellî oluyor ve sultan ölüyor. Halk hemen kararını veriyor: Yeni sultan âdil vezirdir! Yani şu aslı nesli meçhul şenî piç! Mısırın sultanı oluyor.

İşte şimdi yeni Firavun budur!

Mısır Fravunu!

Musa Peygamberin Firavunu!

Şenî piç, sahte kurtarıcı, Allahın, en büyük zulüm örneği diye yarattığı Kaabûs ismindeki bu Firavun, Mısıra, sultan olur olmaz, ne idüğü belli etti.

İlk işi Müslümanları Allahın dininden, tevhid yolundan çıkarmak oldu ve irâde etti:

— Benden başka Allah yoktur!

Müslümanlar, itiraz etmek istediler, kafalar uçtu.. Konuşma ya yeltendiler, mahkemeler kuruldu. Sustular, rezalet aldı yürüdü. Sindiler, din gitti..

Halkın bir kısmı kan ağlıyor ve «Allah» demekten korkuyor.

Bir kısmı da Firavunu Allah biliyor, yahut böyle bildiklerini söylüyorlar...

İki yumurta gibi birbirinin eşit, yalnız üniformaları eksik bir dalkavuklar kadrosu kuruluyor, bunlar ruhu zaten soyulmuş bulunan milletin mad dede soyulup soğana çevrilmesinden memnundurlar. Zira geçimleri bu yüzdendir.

Benî İsrail Allahsızların esiri, kulu kölesi olmuştur. Firavun ve onun tayfası, tevhid dininin bütün bu müntesiplerine en ağır hizmetleri gördürmektedirler. Hafifçe kıpırdananlar, en ağır işkencelere maruzdurlar.

Sesini çıkarabilirsen çıkar!

Bu büyük belâ Allahtandır, Sabır!

Fakat zulmün sonu gelmiyor..

Zalime Allah öyle de uzun bir ömür vrmiş ki... Bir türlü gebe rip yok olmuyor. Seneler geçiyor...

Benî İsrail her türlü azap ve meşakkat içinde. Mecalsiz bir haldeler.

— Ya Rabbi, diyorlar, biz acaba nasıl büyük bir günah işledik ki, bize bu zâlimi musallat ettin? Tövbe Yarabbi! Ya bu belâyı bizim üzerimizden def et, yahut bize yüz suyu ile ölüm nasip et ki bu azaptan kurtulalım. Bu rezaletten ölüm hayırlıdır!

Fakat Allah yaptığını ve yapacağını bilir.

Kullarına dilerse en büyük saadeti dünyada da verir, dilerse en büyük meşakkati yükler ve kullarının tahammülünü dener.

Ve o kimse ki ilâhi kazaya münkad olur, Allahtan gelen belâya sabreder, Allahın nimetlerine şükreder. Allahın hükmü ne razı olur Allah onu tecrübe etmiştir. İşte o sıddık'tır. Allah onu kıyamette sıddıklarla haşreder. Bu Allahın emridir. Tebliğidir. İrâdesidir. Fakat herkese de nasip olmaz.

Bu hal, ancak «Nûr» ile kaim dir.

Allah dilerse ve o nûrdan bir nebze ihsan ederse...

(Devamı var)

NOKTA

Hasta ve Doktor

D. P. iktidarı, Halkevlerinin hastahane olarak kullanılmasını münasip görmüş..

Bize kalırsa, Halkevleri bu yeni şekliyle tekrar C. H. P. ye iade olunabilir. Şu kadar ki, pençerelerine demir parmaklık geçirilmek ve kapılarına (akıl hastahanesi) yazdırılmak şartiyle..

Hastayı anladık; ya doktoru?.. Kimden olacak; ondan mı, öbüründen mi?.. Yahut ne ondan, ne öbüründen? Veya hem ondan, hem öbüründen.. Üstelik akıl doktoru..

Böylesini nerede bulacağız?

Hazır, ayol:

İstanbul valisi, Ordinaryüs Profesör Doktor Fahrettin Kerim Gökay..

Ömer Öztürkmen

Son Peygamberden Sonra

Yazan : M. Raif OGAN Tefrika : 6

(Bazı hatiplerin konuşmasından sonra)

Cenab-ı Hak muvaffakiyet ihsan etsin, âmin... (sürekli alkışlar üç dakika temadi etmiştir.)

"— Ey nas, bana, sizin, Peygamberinizin öleceğinden dolayı korkmakta olduğunuzu söylediler. Benden önceki Peygamberler bakî kalmışlar mıdır ki, Allah beni daimî hayatta kalmak üzere buus eylemiş olsun?„ Buyurdular. (17.)

Görülüyor ki, gerek hal ve harekâtı, gerek sözleri ve umumî vaziyet; Peygamberin yakında vefat edeceklerini açıkca göstermiştir. Böyle olunca, ölümün ayrıca tam gününü, günün saatini, dakika ve saniyesini de bildirmesi mi lâzımdı. Lazımsa (Kayetano) kendi Peygamber bildiklerinin, ölümünü dakikasiyle haber verdiğini nerede bulup gösterebilir?.

Sair Peygamberler için gerekli bulmadığını, Peygamberimiz hakkında neden şart olarak ileri sürüyor?

Sadece küfründen!

Burada asıl dikkate alınması gereken başka bir nokta da şudur:

İslâm, akıl ve hikmet dinidir. Mucize; gaipten haber verme, lüzumsuz yere sâdir olmaz. Peygamber, her an mûcize gösteremez ve her hâdiseyi de evvelinden haber vrmez. Dünyaya ait işleri, gaipten aldığı haberlere inhisar ettirmez. Çok kere, bilhassa harp işlerinde kendisi evvelce dermeyan eylediği reye itiraz vâki olduğunu görünce, "Bu bana vahyolunmuş değildir; siz daha iyi bilirsiniz!„ deyip rücû etmiştir.

Yani, Resul, mugayyebat bildiğini hiç bir zaman iddia etmemiştir. Hattâ İslamda mugayyebata ait beş şey vardır ki, Allahtan başka kimse bilemez. Bu beş şeyden biri de, kişinin nerede ve ne zaman öleceğidir. Allahın sevgilisi her şeyi bildiğini de iddia buyurmamıştır. Gaybı ve herşeyi bilen yalnız Allahtır. Resul, yalnız kendisine vahy olunanı ve Allahın bildirdiğini bilir. Bunun dışında kalanlar ise, Resulün sözü, fiilî, beğenmesi ve kararlaştırması gibi, gene vahy olunan tebliğlere uygun olarak ümmetini doğru yola yöneltmek noktasından talim ve terbiye müeyyideleridir. Peygamber (ruh) un hakikatinden ve kıyametin zamanından sorulduğu zaman verdiği cevaplar malûmdur:

Allah, mutlak hakim, Rabbanî irade ve fiilleriyle kullarının sualinden berî ve âlî olmakla beraber Resulünü de (hikmet) ve (ismet) le sıfatlandırmış, fakat Hristiyanların Hazret-i İsâ hakkında iftira eyledikleri gibi Resulünü uluhiyyet payesine çıkarmak fiilinden münezzehtir. Her şeyi ve gaybi bilmek, ancak Allaha mahsustur. Kaldı ki, Resul, din ve şerifi ve ümmeti için imanın usulü ve şeriatin talimi ve izahı bakımından lâzım olmayanları da söylemeğe mecbur mudur?

Nitekim, ölümünü açıkca haber vermesi, maslahaten elzem miydi? Diyelim ki, bilirdi ve gene diyelim ki bilmezdi; fakat açıkca söylemesi, dakikası dakikasına bildirmesi; bir şeriatin, şeriat olması bakımından vacip midir ki, kâfirler için itiraz vesilesi olabilsin!

Gaipten ihbar, yahut tabiat kanunlarını yıkmak suretiyle vâki olmuş mucizelerden her biri, Resulün elinde zahir olmak Allahın fiilleridir; ama hepsi de bir maslahat ve sebep üzerine vâki olmuştur.

Eğer hikmet, Resulün ölümünü dakikası dakikasına bildirmek suretiyle son bir mucizenin daha izharını iktiza ettirmiş bulunsaydı, evvelki mucizeler yanında, böyle bir mucize dahi imkânsız olamazdı.

Vaki olmamış ise, maslahat ve sebep yok imiş demek olur. Hikmetsiz ve sebebsiz fiil ve hareket ise, lağv ve haşv nev'indendir. Peygamberin hikmet ve ismet sanati böyle bir şeyi istemeğe münafî olduğu gibi, Allah da hüküm ve hükûmetinde mutlak kâdir olmakla beraber ayni zamanda zati hakimlik ve fiilleri hikmet ile muttasıf bulunduğundan ondan sâdir ve onun kuvvet ve suretiyle Nebîsi elinde halkolunmayan hakkında dahi keyfiyet aynidir.

Kaldı ki, Resulün mucizeleri, herkesin bilmediği ve bilemiyeceklerini haber verişleri o kadar çok ve tevatir bünyesi ile o derece mevsuktur ki, bunlara ilâve olmak üzere vefatının anını bildirseydi, ne evvelkilerin sayi ve kiymetine bir fazlalık eklenmiş, ne de haber vermediği için mevcut kıymetten birşey tarhedilmiş olurdu.

(Devamı var)

17 — *Siyasî İslâm tarihi: Profesör Hasan İbrahim, Mısır tab'ı.*

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri 1371 Safer 21 — 21 — Rumi 1367 Kasım 14 Gün 325

. Kasım 1951 Çarşamba

	Vasati	Ezanı
Sabah	06 52	02 05
Öğle	12 00	07 12
İkindi	14 32	09 44
Akşam	16 47	12 00
Yatsı	18 23	01 36
İmsak	05 11	12 23

Ankara Haberleri

Maadin kanun tasarısı hazır!

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Bugün Büyük Millet Meclisi İçişleri komisyonunda General Salâhattin Adil tarafından hazırlanmış olan Maadin kanunu teklifi görüşülmüş ve ayni gün üzerinde hükûmetçe hazırlanmış bulunan diğer bir tasarı mevcut bulunduğundan her ikisinin de bir ihtisas komisyonunda gözden geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

Fevzi Lütfüye Tarım Bakanı vekalet edecek

Ankara 20 (T.H.A.) — Devlet Bakanı Fevzi Lütfü Karaosmanoğlunu avdetine kadar Devlet Bakanlığı işlerinin tedvirini Tarım Bakanı Nedim Ökmen deruhte edecektir.

D. P. Meclis grupu

Ankara 20 (Büyük Doğu) — D. P. Meclis grupu bugün saat 15 te Refik Şevket İncenin başkanlığında toplanmıştır. Grup haysiyet divanı seçimi D. P. genel kongresinde tesbit edilen Balataj usulüne göre yapılmıştır.

Özel okullar müdürü geliyor

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Millî Eğitim Bakanlığı özel okullar müdürü Faik Binal bu akşam İstanbula hareket etmiştir.

Faik Binal İstanbulda bir hafta kadar kalacak özel okulların durumları etrafında incelemelerde bulunacaktır.

Öğrendiğimize göre yakında özel azınlık okulları açılması hususunda bakanlığa birçok müracaatler yapılmıştır.

Ankarada elektrik darlığı

Ankra 20 (Büyük Doğu) — Ankara elektrik santralında vukua gelen arızanın giderilmesi için daha birkaç aya ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Dünden itibaren resmî daireler saat 16.30 dan itibaren mesailerine nihayet vermekte ve bu suretle elektrik sarfiyatından tasarruf cihetine gidilmektedir. Dairelerde zarurî çalışma durumunda olanlar için lüks lambaları kurulmaktadır.

Din dersleri

(Baştarafı 1 ncide)

lu derslerin bir saati çıkarılmış, köy enstitülerindeki 29 saatlik mesai 30 a iblağ edilmiştir.

Öğretmen yetiştiren müesseselerde de din derslerine bu suretle yer verilmesi memnuniyetle karşılanmıştır. Öğretmen okullarında okutulacak din dersleri kitabı rahmetli, diyanet işleri başkanı Ahmet Hamdi Akseki'nin hazırla-

Bir kadın kamyon altında kalarak feci şekilde öldü

İzmir 21 (B. D.) — Habibe Gökdoğan isimli 65 yaşlarında bir kadın, Mithat paşa caddesinden karşı kaldırıma geçerken ökçesi tramvay rayına takılmış ve yere düşmüştür. Tam bu sırada süratle geçmekte olan askerî bir kamyon zavallı kadını düştüğü yerde, çiğnemiş ve ölümüne sebep olmuştur.

Türkiye - Almanya

Ticaret heyeti ile müzakerelere başlandı, buğday satışı için müsait bir anlaşma yapılacak

Ankara 20 (Büyük Doğu) — Memleketimizle Almanya arasında ticarî münasebatı geliştirmek üzere doktor Frankın başkanlığında gelmiş bulunan 11 kişiden mütekkil Alman heyeti bugün Dışişleri Bakanlığında Fatin Rüştü Zorlunun başkanlığındaki Türk heyetiyle müzakerelere başlamışlardır.

Diğer taraftan doktor Geraltın başkanlığında gelmiş bulunan üç kişilik bir heyet de buğday mübayaatında bulunmak üzere toprak mahsulleri ofisi ile temaslar yapmaktadır. Bu heyetin memleketimizden almak istediği buğday miktarı üzerinde alâkadar makamlar fevkalâde ketum davranmaktadırlar.

Türkiye-Almanya millî maçı

(Baştarafı 1 ncide)

ayrı bir futbol tekniğine sahip Alman millî takımı, bir İsviçre spor gazetesinin yazdığı gibi "Adam,, gibi bir kalecî, Mebus gibi bir sağ haf ve Morlock gibi bir sağ iç le gelmiştir..

Buna karşı bizim millî takımımız ne durumdadır? İtalya gibi şöhretli bir ekibi mağlûp eden İsveçlileri yendikten sonra, Almanyaya karşı derece almak şüphesiz ki, Türk futbolünün en büyük zaferini temin edecektir.

Diğer taraftan Almanlar, sert, hızlı ve daima netice arayan bir futbol oynamaktadır. Bu tip oyunun temposuna bizim takımın da yanması çok müşkülüdür.

Buna rağmen ayyıldızlı kırmızı formayı yarın tekrar taşıyacak olan takımımızda Almanlara nispeten manevî kuvvet daha büyüktür.

Sergi piyangosu

(Baştarafı 1 ncde)

lân edilmiş idi.

Şu hale nazaran, hâlâ spor ve sergi sarayında bulunan piyango ya dahil evlerin talihlileri nerede dir? ve kimlerdir?

Aslında ise işin mahiyeti bambaşkadır ve piyangoya dahil eşyanın mühim bir kısmı bazı eşhasın evine nakledilmiş bulunmaktadır. Bu arada bir zatın evine götürülen bir buz dolabı, bir hava gazı fırını, bir dikiş makinası, ütü ve diğer elektrik levazımatı da bunlar arasındadırı Hattâ bu zat bir müddet evinde kullandığı hava gazı fırınını, bir müddet sonra, kardeşinin evine nakletmiştir.

Sergide mühim bir mevki işgal eden bu zatın sergiden bir iki ara ba keresteyi de evine naklettiği ve evin en üst katına kışlık bir çiçek bahçesi yaptığı da bir vakidir.

Diğer taraftan bu adamın bizzat vali tarafından işe alındığı ısrarla söylenmektedir.

Halk arasında ısrarla devam eden bu dedikodunun tahkiki için Ticaret Bakanlığının harekete geçmesini ve hâdiseyi inceleyerek umumî efkârı tenvir etmesini bekliyoruz.

Tahtakale yangınında yaralananlardan biri öldü

Evvelki gece Tahtakalede vukua gelen yangında, muhtelif yerlerinden yaralanan Nesim Çıraklman kaldırılmış olduğu Cerrahpaşa hastahanesinde dün ölmüştür.

Diğer taraftan yangın mahallinde dün savcı yardımcılarından Tevfik Kentli tarafından bir keşif yapılmıştır.

Hâdisede bir kast olup olmadığı esaslı şekilde bugün belli olacaktır.

Pakistan Başbakanı

(Baş tarafı 1. incide)

politikayı takip edeceğini söylemiştir.

Müslüman memleketlerle olan münasebatı da işaret eden Başbakan, Pakistanın bu memleketleri daima desteklemekte devam edeceğini ilâve etmiştir.

Feci bir kaza

(Baştarafı 1 ncide)

ölmüştür. Hafize, ağır surette yaralı olan Perihanın kardeşiydi.

Hadiseyi müteakip firar eden ehliyetsiz şoför Nihat zabıtaca aranmaktadır.

Orta Doğu

(Baştarafı 1 ncde)

re büyük elçimiz, bugün Dışişleri Bakanlığımızda Dışişleri Bakan vekili Samet Ağaoğlu ile görüşmüştür. Büyük elçi bakana son Mısır hadiseleri etrafında geniş izahatta bulunmuştur.

Elçi yarın da Başbakan ve Cumhurbaşkanı tarfından kabul edilecektir.

Parti değiştirenler

İzmit 21 (B. D.) — Sabık belediye başkanı Kemal Öz'ün Millet partisine gireceği şayiası, tekziplere rağmen, devam etmektedir.

Bilindiği gibi, Kemal Öz, 1950 hezimetinden sonra C.H.P. den ayrılmıştı.

Adana Halkevinin belediyeye verilmesi

Adana 20 (B. D.) — Halkevi binasının belediyeye verilmesi için Ankaraya giden heyetin, alâkalı makamlarla yaptığı temaslar neticesinde bu ihtimal kuvvetlenmiştir.

Şoför Feridin ölümünde ihmali görülenler

Geçenlerde Çarşambada öldürülen şoför Ferid'in ölümüne Cerrahpaşa hastahanesinin alâkasızlığın sebep olduğu iddia edilmişti.

Bu yolda savcılıktan ayrı olarak Sıhhat müfettişleri tarafından da tahkikat yapılmaktadır. Öğrendiğimize göre müfettişler tahkikatlarını bitirmişlerdir. Hazırlanan rapor, bir iki güne kadar Sıhhat Müdürlüğüne bildirilecektir.

Diğer taraftan mezkûr hastahane hakkında savcılıkça yapılan tahkikat da sona ermek üzeredir.

Otomobiller gümrük resminden muaf mı tutulacak?

22 memleket arasında tatbike başlanan tâvizli gümrük anlaşmasına göre, otomobillerin gümrük resmi indirilmiştir.

Evvelce 900 - 1300 kilo olan otomobillerin kilosundan 77 krş. gümrük vergisi alınırken bu miktar şimdi 35 kuruşa düşmüştür. Ayrıca bir habere göre, önümüzdeki aylarda bu gibi nakil vasıtalarının gümrük resmi tamamen kaldırılacaktır.

Müzakere başlıyor mu?

Kahire 20 (Radyo) — İngilterenin Kahire büyük elçisi bugün kanal bölgesine giderek İngiliz yüksek komutanı ile görüşmüş ve kumandan İsmailiye hadiseleri hakkında malûmat almıştır.

BÜYÜK DOĞU FOTO ĞRAFÇISININ GÖZİYLE:

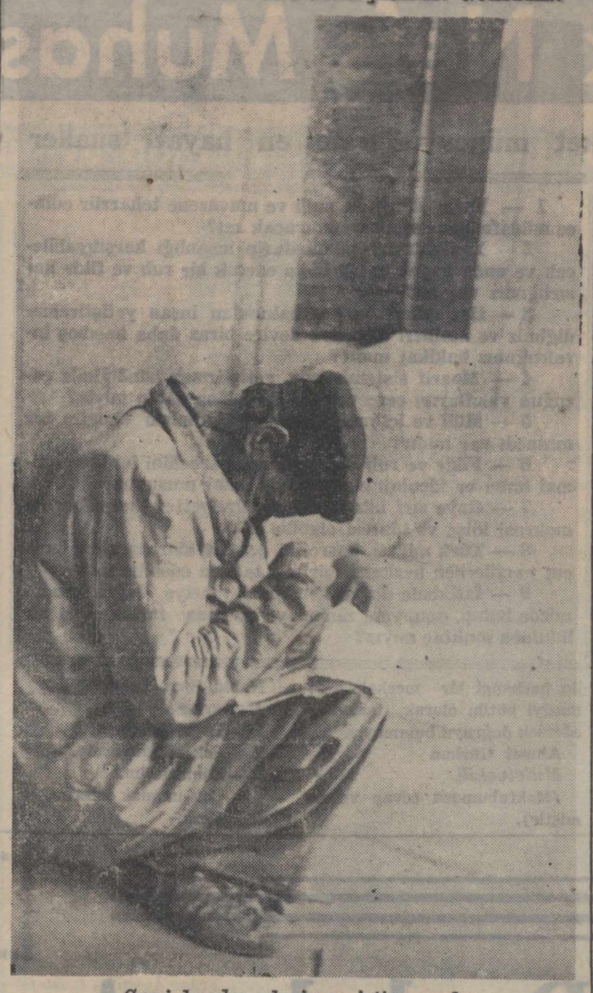

Cami kapılarında iman istismarcıları...

Atlantik Paktı

(Baş tarafı 1 incide)

ral Eisenhoverin yüksek komutanlığına bağlanmak hususundaki Türkiyenin talebinin yerine getirilmesi.

3 — Genel karargâhı Napolide bulunan amiral Carneyin komutası altındaki Güney Avrupa komutanlığının vazifelerinin tesbitile, Akdeniz için bir komutanlık sisteminin ihdası.

4 — Bir Atlantik komutanlığının tesisi.

Paris 20 (AP) — Yüksek bir İsrail şahsiyeti tarafından dün bildirildiğine göre İsrail Batının ortadoğu için yapmak istediği müdafaa paktına girmek niyeti yok tur ve şimdiki halde böyle bir karar vermiyecektir.

HASAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 6

Kadın çok namuslu imiş ama, Paskal da şeytan mı şeytan.. Ne yapmış etmiş, kadının aklını çelmeğe muvaffak olmuş. Ve kadının kocası uzun bir sefere çıkar çıkmaz kadını elde edivermiş.»

Cuzellâ dayanamıyarak haykırdı:

— Aman Allahım, ne büyük felâket!

— Hepsi bu kadar değil.. Dahası var. Herif beni tanıma dığı için serbest serbest aalat makta devam ediyordu:

«— Kadının kocası her sefer kışa doğru dönermiş. Fakat o kış da gelmeyince, bizim âşıklar işi azıttıkça azıtmışlar. Neticede kadın bir de erkek çocuk doğurmamış mı?»

Cuzellâ gittikçe dehşete düşüyordu. Yüzü helecandan bembeyaz kesilmiş, gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Babası anlatmak ta devam etti:

«— Çocuğun doğmak zamanı yaklaşınca, kadın herhangi bir dedikoduya meydan vermemek için bir tebdili hava masalı uydurmuş ve Kartacena'dan Morçipa'ya gitmiş. Çocuğunu da işte orada doğurmuş. Kadını Mısırda olan kocası da bir sene sonra avdet edince hiçbir şeyden şüphelenmemiş. Eskisi gibi yaşamağa başlamışlar. Ve adamcağız her sene sefere çıktıkça ,kadın da tebdili hava bahanesiyle Morçiya'ya gitmeğe ve orada bir kaç ayını âşıkının kolları arasında geçiriyormuş..

Böylece üç dört sene geçmiş. Bir yaz yine kadının kocası sefere çıkınca kadın soluğu Morçipa'da almış. Bir de bakmış ki, âşıkı olacak Paskal başka bir kadınla beraber değil mi? Kan beynine çıkmış:

— Ben senin yüzünden kocama ihanet ettim. Sen bana karşılık beni aldatıyorsun, öyle mi? diyerek çantasından çıkardığı küçük bir hançeri adamcağızın karnına saplayıvermiş.

Paskal aldığı bu yara yüzünden birkaç gün sonra öldü. Ölmeden evvel de bana bu sırrını tevdi etti. Aynı zamanda bir de vasiyetname yazarak kendi kabahati ve günahı yüzünden ölmekte bulunduğunu, hiç kimseden dâvâcı ve şikâyetçi olmadığını da ilâve etti. Böylece Paskal öldü gitti. Aşk mahsulü olan çocuk bir sütninîye emanet edilmişti. Kadının ne olduğunu da bilmiyorum.»

Malagalı gemicinin bu hikâyesini ne büyük bir dehşetle dinlemiş olduğumu pek güzel tahmin edebilirsin! Vaziyeti benimle beraber gelen bizim geminin birinci süvarisi de anlamıştı. Ben hemen ayağa kalkarak müsaad istedim. Birinci kaptanla beraber gemimize döndük. Birinci kaptan bana:

— Ey Alfons, ne yapacaksın? Buna tahammül edecek misin? diye sordu.

Hiç tereddüt etmeden:

— Hayır! diye cevap verdim.

Ertesi sabah erkenden demir alıp ters yüzüne hareket ettik. Kartacena'ya vardık. Ben hemen Morçipa şehrine koştum Karımın piçini bırakmış olduğu sütninenin evine gittim. Bir de ne göreyim? Karım orada piçile beraber değil mi? Çocuk büyümüş. On, on bir yaşlarına girmiş.

Karım beni görünce beynimden vurulmuşa döndü. Sonra gözlerimden müthiş niye tve kararımı öğrenince, hemen piçinin üstüne kapandı:

«— Beni öldür, fakat ona dokunma!» diye haykırdı.

Benim gözlerim kan bürümüştü. Derhal evvelden hazırlamış olduğum bıçağımı çektim, evvelâ karıma, arkasından da piçine sapladım. Ondan sonra da yine kimseye görünmeden evden kaçtım. Gemiye döndüm. Hemen demir aldık ve denize açıldık.

O sene kışın başında seferden Kartacenaya avdet ettiğim zaman, dostlarım bana karımın Morçipa'da meçhul bir şahıs tarafından katledilmiş olduğunu bildirdiler. İşte annenin acıklı macerası da bundan ibarettir kızım.

Cudellâ son derece müteessir bir rhalde babasının anlattıklarını dinlemişti. O sözlerini tamamlayınca:

— Anneme çok acıdım. Fakat onun böyle bir cezaya lâyık bulunduğunu da itiraf ederim! dedi.

(Devamı var)

Sahte Talih Hakikî Vaziyet

(Başmakaleden devam)

pında nefs muhasebelerine girişen cins kafalara ve gerçek muhalefetlere devrimizin ve bütün partilerimizin nasıl tahammülü olsun ki, böyle davranışlar, Türkiyeyi idare edenlerin veya ileride idare etmek isteyenlerin en âciz insanlar olduğunu isbata kâfidir.

Halbuki meydanı dolduran politika esnafının tek gayreti, kendi kofluğunu ve hasmının kuvvetini gizleyebilmekten başka hiçbir şey değil... Bu arada düşünülmeyen, düşünülmek zahmetine değmez kabul edilen yalnız Türk Milletidir.

Necip Fazıl KISAKÜREK

Döviz Kaçakçılığı

(Baştarafı 1 ncde)

dilmiştir. Duruşmada sanıklardan eski Amerika hava ateşeliği eski mutemedi Kent Roberson ile Kemal Karadayı hazır bulunuyordu.

Geçen celsede tahliye edilmiş bulunan sanıklardan Sabatay Benjia duruşmaya gelmemiş vekilini göndermişti, Kemal Karabayın avukatı muekkilinin tahliyesi için gösterilen döviz 40 bin lira tefalet ücretinin indirilmesi talebinde bulunmuştur. Kemal Karadayı bu 40 bin lirayı ödeyemediği için halen mevkuf tutulmaktadır.

Kemal Karadayının vekili, Amerikan yardım heyeti eski hava ateşesi Mac Nissin durumu hakkında bazı taleplerde bulunmuştur. Döviz kaçakçılığı hadisesinin failleri arasında ismi geçen Mac Nissin sanık veya tanık olarak dinlenmesini, hiç olmazsa Amerikadan telle malûmat alınmasını avukatı talep etmiş, savcı bu talebi uygun bulmadığını bildirmiştir. Mahkeme savcının isteğine uyarak Mac Niss'in dinlenmesini reddetmiş duruşma başka güne bırakılmıştır.

İstanbul Belediyesi

(Baştarafı 1 ncide)

gözden geçirilmiştir. Sıtma savaşı mevzuundan olarak bir milyon liralık D. D. T. ısmarlanmıştır. Bu stok olarak bulundurulacaktır.

İçtimaları müteakip, alâkalı makamlarla vilayetimizi ilgilendiren çeşitli mevzularda temaslarda bulundum.

500 üncü fetih yılını anma, Türk hükümdarı büyük Fatihin eserlerini restore etmek ve ilmi eserler yaymak tarzında olacaktır. Bu cümleden olmak üzere Fatih camiinin tamiri devam etmektedir. Fatih külliyesinin bir kısmı vakıflar, bir kısmı devlet elile tamir edilecektir. Çinili köşk tamir edilmektedir. Rumeli Hisarı tamir edilecektir.

Ayrıca, şehrimizin seyrüsefer davasını ehemmiyetle ele aldık. Belediye binası olarak düyunu umumiye binasının verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu binada oturan İstanbul lisesini açıkta bırakmıyoruz.

Bundan başka Şehir Bankası, turistik otel, soğuk hava deposu ve turistik yollar ile Halicin temizlenmesi ele aldığımız mevzulardır.

Bir çocuk kamyon altında can verdi

Şoför Osman idaresindeki 2441 plâka sayılı kamyon, dün saat 14.30 da Beyazıttan Lâleliye giderken, aksi istikametten gelen 6 yaşında İbrahim Demirsoy adında bir çocuğa, çarparak ölümüne sebep olmuştur.

Hâdise etrafında tahkikata başlanmıştır.

Alman Ticaret heyeti ile yapılan anlaşma

Batı Alman ticaret heyeti ile yapacağımız ve yılbaşında yürürlüğe girecek olan yeni anlaşmaya göre, iki memleket arasındaki mal mübadeleleri, 120 milyon dolar olarak tesbit edilecektir.

Amerikan filosu

Bu sabah limanımıza gelen Amerikan Akdeniz Filosu komutanı Vis Amiral Gardner, saat 10.45 de Vali ve Belediye Reisini ziyaret etmiştir. Vali, saal 16 da Amirala iadei ziyarette bulunmuştur.

Küçük yankesiciler

Emniyet ikinci şube memurları tarafından şehrin muhtelif semtlerinde 19 kadının çantasından 462,5 lira çalan Perihan ve Müzeyyen isimlerinde iki yankesici kız çocuğu yakalanmıştır.

10-11 yaşlarında bulunan bu iki küçük yankesicilerin karakolda yapılan sorgularında, annelerinin sabıkalı yankesicilerden Emine olduğu ve bu işi de analarının teşvikiyle yaptıkları anlaşılmıştır.

Feci bir uçak kazası

(Baştarafı 1 ncide)

akşam saat 17 de buradan Kahireye hareket etmiştir. Saat 18,10 da Kahirede Faruk Meydanın üstünde gözüken uçak, bu arada nasıl olduysa meydana ineceği sırada birden bire kaybolmuş ve az sonra da meş'um kazanın haberi duyulmuştur.

Alâkadar Mısır makamları tarafından kaza mahalline gidildiğinde uçağın bütün mürettebatı ile alevler içinde yandığı görülmüştür.

Kazazedeler Kimler

Alâkadarlardan öğrendiğimize göre, düşerek feci şekil de ölen uçağın baş pilotu Sabahattin Sayman 38 yaşında, evli, bir çocuk babasıdır. Kızı hâlen Ankara Dil, Tarih Coğrafya fakültesinde öğrencidir. Diğer kazazedelerden pilot İbrahim Güreli 37 yaşında olup evlidir. Biri 9 ,diğeri 11 yaşında olmak üzere 2 çocuk babası di.

Uçucu telsizi Mehmet Tuzcu biri 12, diğeri 6, ve bir diğeri de 10 aylık olmak üzere üç çocuklu bir aile reisiydi.

Mürettebattan Makinist Mahmut Yüksek de beş ay önce evlenmişti.

Uçakta bulunan tek yolcu Antika Selva da aslen İtal-

Uçak kazasında ölen Selva.

yan olup İstanbulda Kurtuluşta ikamet etmekte idi.

Kazanın sebebi

Memleketimizde büyük bir teessür uyandıran bu kaza etrafında alâkadar makamlarca tahkikata başlanmıştır. İlk gelen haberlere göre mezkûr uçak, Mısır hududunu geçtiği sırada Faruk Hava meydanına işaret vererek, yarım saat sonra alana ineceğini bildirmiştir. Hava meydanı yarım saatten fazla bir zaman geçmesine rağmen uçağın hava meydanına gelmediğini görerek endişelenmiş ve bir uçak tefrik ederek Türk yolcu uçağını araştırmıştır. Çölde yanmış bir halde bulunmuştur.

Kazanın benzin deposunun patlaması neticesinde meydana geldiği tahmin edilmektedir.

Kazazede pilotun ailesi ne diyor?

Müessif bir kazaya kurban giden pilot Sabahattin Saymanın Ankarada dil tarih coğrafya fakültesinde okuyan 17 yaşındaki talihsiz kızı Ayten, kendisiyle görüşen Ankara muhabirimize şunları söylemiştir:

(Yirmi senedenberi pilot bulunan babam 38 yaşında idi. Şimdi annemle kaldık. Alâkadar olunan benden başka hiç çocuğu yoktur. Babacığım yola çıkarken her zamanki gibi gayet neşeli bulunuyordu. Ayrılırken son sözü akşama dönmek üzere şimdilik allahaısmarladık, cümlesinden ibaret ti. Fazla birşey söyliyemiyeceğim. Bunu acımıza bağışlayın.)

Ajansın verdiği malûmat

Diğer taraftan geç vakit A. A. nın verdiği malûmata göre, kazazedelerden mezkûr uçağın tek yolcusu Antika Sevil ismindeki kadının Mısırlı prenses Nimet Muhtarın yakınlarından olduğu ve Kahireye prensesin yanına gitmekte otduğu öğrenilmiştir.

Musaddık Mısırda

(Baştarafı 1 ncde)

bakan birbirlerine sarılıp öpüşmüşlerdir.

Başbaşa cereyan eden mülâkat 50 dakika sürmüştür. Otelin dışında toplanan Mısırlılar Musaddıkı "İngilizlerin düşmanı,, "ihtilâlin kahramanı,, avazeleriyle alkışlamışlardır. Polis teşkilâtı yarından itibaren başlamak üzere Kahirede "fevkalâde ahval,, ilân etmiş, asayişi muhafaza için şehirde tertibat almıştır.

Mülâkat devam ettiği müddetçe otelin önünde biriken halk toplulukları: "İhtilâl, ihtilâl. Nahas, silâh isteriz,, diye bağırıp çağırmışlardır.,,

Musaddıkın demeci

Kahire 20 (A.A.) — Bu sabah Kahireye gelen İran Başbakanı Musaddık şunları söylemiştir:

İran milleti, Mısır milletinin kurtuluşu uğruna girişmiş bulunduğu mukaddes mücadelesine bayrandır ve bunun hakiki değerini takdir etmektedir. İran bu mücadelede Mısırı tamamiyle destekliyeceğini temin eder.

Rusya Mısıra iktisadî yardım larda bulunacak.

Paris 20 (A.A.) — Burada ki inanılır kaynaklarda söylendiğine göre Rusya, Mısıra iktisadî yardım teklifinde bulunmuştur.

Vishinskynin Mısır Dışişleri Bakanı Selâhaddin Paşa ile diğer Arap murahhas heyetleri başkanlarını Sovyet sefaretine davet ettiği bugün Mısırlılar tarafından teyid edilmiştir.

Rusların Mısır ile bir iktisadî pakt yapmağa hazır oldukları bu arada tebarüz ettirilmekte ve bunun neticesinde Mısırın İngilizlere mukaveminin devam edeceği ilâve edilmektedir.

Eski Dilde T

Trablusgarp ve oniki Adalar

1952 yılı başından itibaren, dünya yeni bir müstakil devlet kazanacaktır. Bu devlet, bizim umumiyetle Trablusgarp diye bildiğimiz Libya devletidir,

Libya'da istiklâl hareketi geçen sene başlamış ve ihzari mahiyette bir hükûmet mekanizması kurulmuştu. Bir sene için de bu idarî mekanizma işlemiş memleketin bütün işlerini tedvir edebilmek tecrübesini kazanmıştır. Şimdi bir aydan biraz fazla zaman sonra dünya hür bir memleket daha kazanmış olacaktır.

Malûm olduğu üzere Trablusgarp 40 sene evveline kadar bize bağlı iken, İtalyan emperyalizmasının kahpece bir hücumuna maruz kalmıştı. Orada kalan ve buradan gönderebildiğimiz bir avuç mücahit, yerli halk ve Şeyh Sunusi'nin fiilî yardımiyle emperyalist İtalyan ordularıyle çarpışmağa başlamış ve bu orduları sahile mıhlamağa muvaffak olmuştu.

Fakat Balkanlarda başlayan hazırlıklar, orada da bir kıyamet kopacağını meydana koymuş olduğundan, kuvvetlerimizi ister istemez toplamak mecburiyetinde kalmıştık. Trablusgarba asker ve silâh göndermek de son derece zorlaşmıştı. Akdenize hâkim olan İtalyan donanması, bizim derme çatma eski harp gemilerimizi kolayca ortadan kaldırmış, Beyrut başta olmak üzere bir çok limanlarımız bombardıman edilmiş ve İtalyan askerleri on iki adayı da ele geçirmişti.

Emperyalist milletlerin pek tipik olan baskın şeklindeki hücumlarından birini yapmış olan İtalyanlarla ister istemez sulh yaptık ve bunun arkasından da Balkan harbi felâketine uğradık. ,

Trablusgarp otuz yıldan biraz fazla İtalyanların elinde kaldıktan sonra, İkinci Cihan Harbinde İtalyanların elinden kurtuldu. Buna rağmen az kalsın yine de İtalyanların vesayetine verilecekti. Bereket versin son anda böyle bir felâket vuku bulmadı ve istiklâlini kazanmak yoluna geldi.

Bu suretle hak yerini bulmuş Trablusgarp İtalyan müstevilerinin pençesinden kurtulmuştu. Yalnız orası değil, Onik ada da İtalyanlardan kurtuldu. Ve işte bu işte de dünyadaşine rastlanmıyan bir hazin hâdise daha cereyan etti. İtalyanlardan geri alman ve özbeöz bizim malımız olan Onik ada, hiç bir itirazımıza uğramadan müttefikimiz Yunanistana hediye edildi.

Müstakil Libya İslâm hükûmetini şimdiden selâmlarken bu son hâdiseden dolayı da hissettiğimiz teessürleri işaret etmeyi lüzumlu görüyoruz!

Bütün Dünya

Ürdün'ün yeni çehresi

Büyük bir Fransız muharririnin hükmüne göre:

"— Yeni Ürdün Hükümdarı Emir Tallâl'in iş başına gelmesiyle Ürdün yepyeni bir çehre kazanacaktır.

Ürdün'ün hükûmet merkezi olan Amman, bir kaç seneden beri küçük bir merkez şeklinde görünüyor. Orada, sanki büyük bir inşaat atölyesi kurulmuş gibi taşkın bir faaliyet vardır. Her köşe ve bucakta, yeni yeni binalar yükselmektedir. Otuz yıl evvel Türkiyenin küçük bir mutasarrıflığı olan Ürdün, şimdi küçük de olsa mühim bir devlet merkezi olmuştur. Bilhassa Türk mimarisi tarzında bina edilen Câmi, şehre müstesna bir güzellik vermektedir. Şehrin çarşı ve pazarlarında Avrupa ve Amerikanın çeşitli mahsul ve mamullerini görmek kabildir. Ürdün ahalisi şimdiden uyanmış ve asrî dünyaya bakmaya başlamıştır.

Kral Abdullah ile oğlu arasında bir çok bakımdan fikir ayrılıkları vardı. Emir Tallâl, demokrat ve ileriyi gören bir zattır. Genç Sultan, babasının hilâfına olarak öbür Arap milletleriyle iyi geçinmeği hedef tutuyor. Babasının fikri olarak Süriyeye hâkim olmak veya Irak'ı himayesi altına almak gibi endişelerden uzaktır.

Şimdiki Kral ile babasına ait devrin Mebusan Meclisleri arasındaki fark şudur ki, eskiden Meclis bir süs ve sembolden ibaretken, bugün, fiili bir rey ve irade merkezidir.

Tellâl, yine babasına zıt olarak, kendisini insanların fevkinde görmüyor, tebaasına el öptürmüyor.

Her şeye rağmen Ürdün, siyasetini, yine İngiliz politikasına uydurmak zorundadır. Zira bütçesini kapatan biricik yardım, İngiliz hariciyesinin yoliyle vaki olmaktadır. Hattâ denebilir ki, Ürdün, İngilizlerin kurup meydana çıkardığı bir devlettir.

Peygamber sülâlesinden gelen Tallâl, babasında olduğu gibi, herhangi bir halifelik sevdası beslemiyor. O, kendisinin, sadece küçük bir devlitin Hükümdarı olduğunu bilmekte ve böyle kalmayı tercih etmektedir.»

Fransız muharririnin hükümlerinde bazı doğru noktalar bulunmakla beraber, şahsiyeti bir şark hareketine aklı ermeyen ve garbı taklitten başka bir şey düşünmeyen bir idareyi methetmeye pek hevesli bir eda bulunduğu da besbellidir.

Ali Gencell

Bulmaca

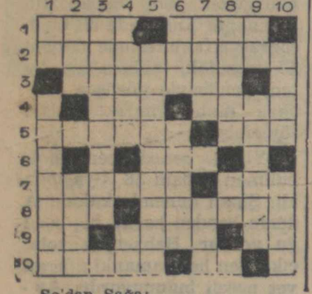

Soldan Sağa:

1 — Bir şey bulup ortaya koymak, Şahsa, 2 — Dost ve kardeş bir devletin başbakanlarından. 3 — Musiki ıstılahlarından 4 — Bir emir, Başına bir harf gelirse mefhum olur. 5 — O ayağa giyilen şey, Şart edatı, 6 — Ders devresi. 7 — Bir hayvan, Gözü görmez. 8 — Mükemmel, Tersi deniz vasıtası. 9 — Sonuna bir harf gelirse ağzımızdakidir, Vilâyette, Tersi izafet işareti. 10 — Birisi değil, Nota.

Yukarıdan aşağı:

1 — Vilâyet. Sual etmedi. 2 — Bir nevi içgi, Bir ermeni dilberinin ismi. 3 — Meşhur bir cami. 4 — Afrikada meşhur bir Amerikan hava istasyonu. Tersi edat 5 — Dalavere 6 — Tavla oyununda lâzımdır. Tuna nehri. 7 — Fırlatan, Bir emir, 8 — Acı değil, Lahza. 9 — Bir renk, Güzel bir kız ismi, 10 — Nuzul, Tersi uzun değil.

Dünkü bulmacanın halli

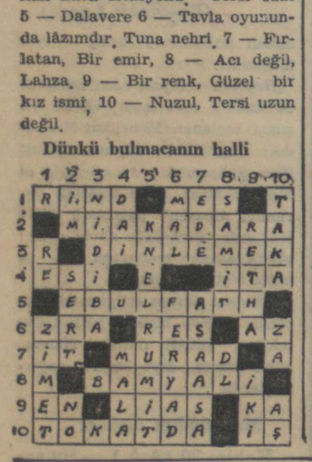

Nizamettin Nazif
Muharrir

1—Eğer sulhün takarrürü, devletlerin münferit bir uzviyet halinde, yani bugünkü şekilde muallâkta ve mücerret olarak bırakırsa evet.

2—Hayat hakkı iddia edebilecek bir canlılıkla o günlere ulaşmamızı temenni ederim.

3—Hakikattir. Hem de pek acı bir hakikattir.

Şundan - bundan:

Garip isim

Nevyork 20 (Nafen) — Oklohamada oturan Mr. T. Jakson adında 19 yaşında bir genç orduya girdiği sırada, adı yüzünden cezalandırılmış fakat sonradan bu cezası affedilmiştir.

Muhabirler meseleyi şu şekilde anlatmaktadırlar: Menenjit, apandisit, haranjit ve peritonit, Jaksonun da küçük adı Bademcik olmuştur.

Jackson bunu askere kaydedildiği sırada anlatmış fakat subay "alay ediyor,, diye kendisini cezalandırmıştır. Sonradan mesele anlaşılınca Jackson affedilmiştir.

Bir Amerikalı için devlet ne harcar?

1931 yılında Amerika Birleşik Devletleri hükûmeti Amerikada bulunan her Amerikalı için 29 dolar sarfetmiştir. Halen her Amerikalı için sarfedilen para 276 doları bulmaktadır.

Nevyork şehrinde âmalara mahsus kütüphane

Nevyork şehrinde âmalara hasredilen kütüphane, kabartma harfli kitaplarla, konuşan kitapları Birleşik Amerikada en fazla dağıtan merkezlerden birini teşkil etmektedir.

Bu kütüphanede kabartma harflerle basılmış kitapların sayısı 26,000 konuşan kitapların sayısı da 16,000 olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca kütüphanede âma müzisiyenlerin faydalanabilecekleri 12,000 parça nota vardır.

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayati sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Milli ve içtimai ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

4 — Plân biliyorsunuz ki, tat bikata taallûk eden bir taktik unsurudur. Biz esastan dahi mahrumuz.

5 — Bizim sadece millî bir fitrata sahip bulunduğumuzu, fakat bu fitratın ahlâkî bir menşur parlaklığına sahip bulunmadığını tahmin ediyorum.

6 — Şüphesiz.

7 — Bence medeniyet hürriyetin mamûl bir tarzda frenlenebilişinin neticesidir. Hedefimiz medeniyet ise, hürriyetin makul derecelerini aramalıyız.

8 — Demokrasinin iddiası ne olursa olsun, milletler kendi iş teklerine en uygun idare şekliyle değil, kadrolanmış partilerin herhangi birinin arzu edeceği idare şekline intibak kaderinden daha asırlarca kendilerini kurtaramıyacaklardır.

9 — Mazi, içtimaî bünyemizden tarhedilmesi tasavvur dahi edilemiyecek bir faktördür. Fakat hayatın her adımda mazi ile taayyüş ederek değil, maziyi eklederek sürüp gittiği bir hakikat olduğuna göre, istikbalin herhangi bir merhalesinde maziyi bütün olarak tasavvur edersek doğruyu bulamayız.

Ahmet Gürkan
Milletvekili
(Mektubumuza cevap vermiştir).

Nahid Sırrı Örik
Muharrir

1 — Tâyin edemem.
2 — Pek sanmıyorum.
3 — Zannederim.
4 — Çok ummak isterim.
5 — Keza.
6 — Zannederim.
7 — Olmamak lâzım.
8 — Cevabı uzun düşüncelere muhtaç sual.
9 — Keza.

Cezmi Türk
Adana milletvekili
(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Ekrem Şerif Egeli
Tıp Fakültesi Dekanı

— Evvelâ «Büyük Doğu'nun iddiası malûm.. Bu gazetede ismimin çıkmasına taraftar değilim. Onun için cevap vermekte mazurum.» demiş. Daha sonra gazetedeki sual ve cevapları tetkik ederek, bunların bir kısmını tenkit etmiş, bazı sualleri anlamadığını söylemiş, ve muharririmize dönerek «Hadi canım bana gelmemiş oluver» demiştir.

Arif Nihat Asya
Milletvekili
(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Nurullah Barıman
Mecmua sahibi

1 — Hayır.
2 — Hayır.
3 — Evet.
4 — Hayır.
5 — Hayır, yoktur.
6 — Evet.
7 — Hayır.
8 — Hayır.
9 — Evet.

Sait Bilgiç
Isparta milletvekili
(Mektubumuza cevap vermemiştir).

Sağlık dünyası:

Sıtma Savaşı

Londra 20 (Nafen) — İngiltere de sıtma ile mücadele sahasındaki tecrübe sahası genişletilmiştir. Son yapılan tecrübeler, sıtma mikrobunun insan vücudunun neresinde yaşadığını tesbite çalışmıştır.

Tropikal hastalıklar mektebinin talebelerinden biri gönüllü olarak bu tecrübelerde vazife almıştır. Bu gönüllü şahıs, dokuz gün için de, sıtma mikrobunu taşıyan sinek tarafından 1500 defa ısırılmıştır. Bir gün sonra aynı şahıs başka sıtmalı bir sinek tarafından da 500 500 defa ısırılmıştır.

Bundan sonra gönüllü talebeye aşı yapılmıştır. Bundan sonra da malarya mikrobunun karaciğerde bulunduğu tespit edilmiştir.

İngilterede sıtma mücadele cemiyeti senede 250,000 sinek yetiştirmekte ve bunlardan sıtma üzerindeki tecrübelerinde faydalanmaktadır.

Kanadada yapılan tecrübelerden de anlaşıldığına göre, sıtma mikrobunu taşıyan sinek umumiyetle koyu renkli elbise tarafından cel bedilmektedir. Bu sineğin naylon elbiselere gitmediği ve daha çok pamuklu kumaşlar tarafından cezbedildiği de ilâve edilmektedir.

Radyo

ANKARA

7.28 Açılış ve program — 7.30 M. S. ayarı — 7.31 Müzik — 7.45 Haberler — 8.00 Şarkılar — 8.25 Günün programı ve hava raporu — 8.30 Müzik, — 9.00 Kapanış 12.15 - 13 15 Asker saati — 13.15 Memleketten selâm — 12.20 Memlekete selâm — 12.30 Şarkılar — 13.00 M. S. ayarı ve haberler — 13.15 Müzik — 13.30 Öğle gazetesi — 13.45 Müzik — 14.00 Hava raporu — 17.58 M. S. ayarı — 18.00 Saz eserleri — 18.15 Yurttan sesler — 19.00 M. S. ayarı ve haberler — 19.15 Tarihten bir yaprak — 19.20 Müzik — 20.00 Konuşma — 20.15 Radyo gazetesi.

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar — 13.00 Haberler — 13.15 Radyo salon orkestrası konseri — 13.45 Şarkılar — 14.15 Programlar ve dans müziği — 14.40 Türküler ve oyun havaları — 15.00 Kapanış — 17.57 Açılış ve programlar — 18.00 Akşam konseri — 18.30 Konuşma — 18.40 Dans müziği — 19.00 Haberler — 19.15 Fasıl heyeti — 20.00 Saz eserleri — 20.15 Radyo gazetesi — 20.30 Kısa şehir haberleri — 20.35 Radyo tiyatrosu — 21.30 Karışık hafif müzik — 21.45 Şarkılar — 22.00 Konuşma — 22.10 Piyano dünyasında gezintiler — 22.30 Opera aryaları — 22.45 Haberler — 23.00 Dans müziği — 23.30 Kapanış.

Karakedi

Bu isimde milliyetçi ve mukaddesatçı ölçülere bağlı bir mizah gazetesi intişar etmiştir. Tavsiye ederiz.

İSLAM Takvimleri

Tertip eden, basan ve yayan:
M. RAİF OGAN
Bilhassa tavsiye ederiz.

C. H. P. den soruyoruz:

50 Milyon lira nerede?

1926 (1340) senesinde Türkiye - Yunanistan arasında imzalanan bir anlaşmaya göre; her iki devlet hudutları içinde yaşıyan azınlıklar karşılıklı olarak mübadeleye tâbi tutulmuşlardır.

Mübadele, anlaşmadaki hükümler dairesinde cereyan etmiş ve anayurda on binlerce Türk gelmiştir.

Ancak mübadele anlaşmasını tahakkuk ettiren müzakereler cereyan ederken Türk heyeti şu tezi şiddetle müdafaa etmiştir:

İleri sürülen ve müdafaası yapılan talep, Yunanistandan anayurda hicret edecek Türk azınlığının, orada bırakacağı gayri menkule mukabil; Türkiyeden Yunanistana gidecek Yunanlıların burada bırakacağı gayri menkuller arasında bir müsavat olmadığı merkezinde idi.

Esasta bu hususu kabul eden Yunan murahhasları bir sureti hal bulmak için ne dünyebildiğini sormuşlardır.

Türk heyetinin ileri sürdüğü hal sureti şu tek kelime ile ifade edilmiş ve uzunboylu müzakerelerden sonra konferansça kabul edilmiştir:

Tazminat!..

Yunan hükûmeti esasta bu nu kabul ettikten sonra ileri sürülen rakam üzerinde kısa bir görüşmeden sonra; mütabakat hasıl olmuştur.

Konferansın kabul ettiği rakam 50 milyon lira raddelerindedir ve münhasıran göçmenlere verilmek üzere talep ve Yunan hükûmetinden alınmıştır.

Ancak göçmenlere tazminat olarak verilmesi icabeden bu para maalesef hiç bir göçmene verilmediği gibi; ne olduğu, nereye ve nasıl harcandığı bilinmemektedir.

Onbinlerce göçmenin, içinde hak iddia edeceği bu büyük para, devrin Başbakanı olan İsmet İnönü'den sorulmak icap eder,

Bugün bilhassa göçmenlerin içinde bulunduğu elîm durumun mesuliyeti devrin hükûmetine racidir. Ve bu paranın hesabını vermekle mükelleftir.

R. K.

SİNEMA

Doğan Nail

Şarlo Perdeden Ayrılıyor

İnsanların ağlanacak hallerini güldürerek gözlerinin önüne seren asrımızın en büyük komedyacısının bu kararı sinema âlemi için bir kayıptır

Sinema âleminden alınan son haberlere göre Şarlo, sütüdyosunu yarım milyon İngiliz lirasına satışa çıkarmış ve sanat hayatına veda ediyormus. Demekki

dünya ölçüsündeki gerçek sanatkârlardan birini daha kaybe diyoruz.

Sinema bugün, sınıf ve içtimaî seviye farkı gözetmeksizin bütün insanlığı tesir dairesi içi ne çekmiş bir büyücüdür. Ne yazık, bütün insanlığa tesir mazhariyetindeki bu âlet, yapıcı olamamış, para ve kaba menfaat kaygısı yüzünden daha fazla yıkıcı olmuştur. Bugün beyaz perde, çocukluktan yeni kurtulmuş genç erkekle genç kızın bir hamlede yutucusu olarak bekliyen bir uçurum ağzıdır. Bu uçurum ağzının içinde, kadın bacağı, caz nağraları, (Kovboy) taklaları, (gangster) tabancaları; ve menfi tarafından misilsiz bir renk, çizgi, ışık ve ses dalgası homur danmaktadır. (Holivut) isimli korkunç panayır, işte bu uçurum ağzının giriş kapısıdır. Aynı (Holivut) içinde, onun taşıdığı mânanın tersine çalışan ve tezatsız bir dünya görüşü inzivası içinde didinen örnekler de var: Şarlo... Başına biraz küçük gelen (melon) şapka, dar ve kısa bir ceket, kirli bir yaka ve gıravat, geniş ve bol bir pantalon, uçları yukarıya kalkık salapurya ayakkabılardan ibaret kılığın çerçevelediği bu sanatkâr, canlandırmak istediği tipi kendi ağzıyla izah ediyor:

— «İçiyle mahzun, kabuğuyla gülünç, resmi tavır ve edalara hayran, dünya nizamı üzerinde hususi fikirler sahibi ve bozuk muvazeneli bir yara münevver tipi içinde yavaş yavaş kendimi bulmaya başladım!»

Şarlo, filimleriyle seyircileri en fazla güldürmeye muvaffak olan bir sanatkâr olduğuna göre alelâde bir (komik) midir? Hayır! Çünkü onun hiç bir filmi baştan başa ve yalnızca (komik) lik duygusuna bağlı değildir. Her filiminde içtimaî bir yara açılır, deşilir ve bütün iğrenç taraflariyle seyircinin gözü önüne konur.

«Güleriz ağlanacak halimize...»

İşte Şarlo insanların bütün ağlanacak hallerini, güldürerek gözlerinin önüne sermiştir. Ve bunda tam muvaffak olmuştur. O halde, o, (klâsik) ve gerçek mânasıyla bir komedyacıdır.

Şarlo kendisine mahsus bir felsefe sahibidir. İçtimaî dâvalarla çok yakından alâkalıdır. Mazlûmların dostu ve kendisini dev aynasında görenlerin eberî düşmanıdır. Asaletlerini öğünme mevzuu yapanları ve «ne oldum delisi» olarak gurur lananları o kadar güzel (karikatürize) etmiştir ki...

Şarlo büyük insanî hâileleri, gözyaşı penceresinin kahkaha cumbasından seyreden bir (mistik) dir; alafranga mânasıyla (mistik)... Bu (mistik), Garbın bütün tezat ve buhranları önünde mazlûm bir (satir) yaşatıyor.

Şarlo, bir çok salâhiyet sahibi kalemler tarafından asrımızın sayısı çok az olan dâhi sanatkârları arasında sayılmıştır. 20 inci Asrın en büyük filozoflarından (Bergson) bile (Gülmek) isimli eserinde kendisi hakkında bir fasıl ayırmıştır.

Son Harb içinde (Diktatör) isminde, üzerinde uzun uzun konuşulmaya değer bir filim çevirmişti. Bu filim (Hitler) ve (Musolini) nin ve (rejim) lerinin bütün zaaf noktalarını belirtmiş; Şarlo kendisini(Hitler) e benzeterek eserini hazırlamıştır. Bütün haşmetleriyle çöküşlerini. rahat bir nefes a-

larak takip ettiğimiz (diktatör) lük (rejim) leri, tam mânasıyla hicvedilmiştir.

Gerçek sanat adına (Holivut) da münzevi köşeler sahibi olan daha bir kaç sanatkâr vardır. Batı cemiyetinin bu günkü tezat ve buhranı içinde onlar kemiyette küçük, fakat keyfiyette üstün idrak soylularına hitab etmeğe çalışırken, ayrıca sinema denilen müthiş âletin fikir emrine geçirilse nelere muktedir olacağının birer mahzun ifadesidirler.

Haber doğru çıkar ve Şarlo sinemaya veda ederse, kemiyette düşük fakat keyfiyette üstün seyircinin kaybı büyük olacaktır.

ZAYİ EHLİYET

11665 sicil sayılı şoför ehliyetimi zayi ettim. Hükmü yoktur.

Viran Kostantenidis.

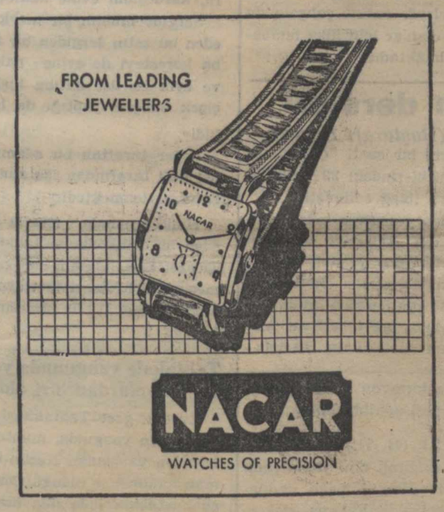

PERAKENDE SATIŞ FİATLARI:

Erkek kol saati, ufak saniyeli, çelik	42.—
Erkek kol saati, ortadan saniyeli, çelik	52.—
Erkek kol saati, altın kaplamalı	67.—
Kadın kol saati, altın kaplamalı	75.—
Nacar cep saati, krome	42.—

En son modelleri gelmiştir. Saatçilerden ısrarla isteyiniz.

TRENÇKOT
PALTO - PARDÖSÜ - ELBİSE
İhtiyaçlarınız için
Güvenebileceğiniz en emin
müessese
ŞANAL Giyim Evi
Sultan Hamam Camcı Başı Han Alt Kat. Tel: 27118

GLOBUSMANN-GOLD

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl Sayı : 7

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26333
Tel: Büyük Doğu İstanbul
PERŞEMBE 22 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Sayın Bay Adnan Menderes

Kararınızı veriniz! Tâ ki, bu memlekette birkaç bin kene tarafından istilâ edilip kanı emilen 20 milyonun kuzusu, öksüz melemelerine sizden bir cevap alıp alamayacağını anlamakta sıkıntı çekmesin; o da kararını versin!

Necip Fazıl KISAKÜREK

Siz benim için bir meçhûlsünüz! Kat'i ve sabit çehre ifadesi bakımından bir meçhûl... Hani, cepheden bakılınca ayrı, sağdan bakılınca ayrı soldan bakılınca ayrı görünen resimler vardır ya; tıpkı onlar gibi birşey...

Türkiye'nin Başbakanlık sandalyesine oturduğunuz andanberi yegâne fârikanız, işte bu meçhul tarafınız olmuştur; herhangi bir cihetin sizi yüzdeyüz kendisine mal edemiyeceği hususundaki meçhul ve esrarlı tarafınız... Halbuki size gelinceye kadar her devlet recülü bir malûmdur. İnönü bir malûm, Celâl Bayar bir malûm, herkes birer malûm... Hattâ yardımcınız ve has arkadaşınız, (Samed'in Abdi olacak, fakat olmamış) Samed bile bir malûm...

Hakkınızda ilk intibaımı, sizi zafere götüren seçimden evvel Maraşta tesadüf ettiğim eski arkadaşım ve belki eski arkadaşımız Fevzi Lütfi'den dinlemiştim. Şöyle demişti:

"— Aman kardeşim, seni mutlak Ankara'da Adnan Menderes ile görüştürmeliyim! Eminim ki, karşılıklı olarak aranızda birçok fikir birliği kaydedeceksiniz! Onun gayet derin ve köklü bir insan olduğunu göreceksin!„

Fevzi Lütfü'nün öğüdüne rağmen sizi tanımak için bir emel sahibi olmadım. İktidarı ele geçirdikten sonra ise, siz kendi kendinizi tanıtmaya başladınız.

Ezan kanununu, büyük his sesiyle sizin eseriniz kabul etmek lâzımgeliyordu. İstanbulda ilk hakikî ezan okunurken (o vakit hapishanedeydim) ağladıklarına müşahit olduğum bâzı Müslümanlara bakıp şöyle düşündüm:

— Bu insanda bir iş var! Bakalım ne yapacak ve parti ideolocyası bakımından topye kûn kabullendiği inkılâbı nasıl bir ayarlamaya tâbi kılmak isteyecek?

Bunu takip eden işler, hep suya, sabuna dokunmayan cinsten olsa da, birdenbire İzmir'de bir hitabeniz, Türk ruhunun Müslüman iklimini, nâmütenahi ılık ve müşfik bir meltemle doldurdu. İzmir'de dediniz ki:

"— *Şimdiye kadar baskı altında bulunan dinimizi baskıdan kurtardık. İnkılâp softalarının yaygaralarına ehemmiyet vermiyerek ezanı arap çalaştırdık. Mekteplere din dersini kabul ettik. Radyoda Kur'an okuttuk. Türkiye bir Müslüman devletidir ve Müslüman kalacaktır! Müslümanlığın bütün icapları yerine getirilecektir.*„

Bu sözlerinizi o zaman mec

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 le)

GÜNÜN ÖZÜ

Komünistlerin idam edilmesi hususunda Türk Ceza Kanununda yapılacak tadilât Mecliste yeni münakaşalara sebep oldu. Muhalefet partilerinin görüşüne iktidar cevap verdi.

Kanun dün de kabul edilemedi.

Hususî araba kurbanı eski bakan Halil Özyörük'ün Erenköy köşküne dair verdiğimiz haberi tekzip etti. Tabiî hakkı. Fakat "Büyük Doğu„ da hakkını kullanarak sâbık bakana yeniden 7 sual sormaktadır. Cevabını beklediğimizi, hattâ istediğimizi söylemeğe lüzum var mı?

Suriye'de Türk bayrağının yakılması gibi çirkin hâdise tahkikatı devam ederken, Suriye'nin Ankara maslâhatgüzarının hâdiseyi topyekûn inkâr eden bir mektubunu aldık.

Eğer doğru ise buna Türk - Suriye dostluğu bakımından sevinmek lâzım.

Be. De.

Roma görüşmeleri

Atlantik paktındaki durumumuz tetkik ediliyor

Roma 21 (AP) — Müttefik askerî liderleri Türkiye ve Yunanistanın gelecek sene Atlantik Paktına kabullerinden sonra, paktın neresinde ve ne şekilde bir yer alacaklarını da tetkik etmişlerdir.

Komite, Yunan arazisi ile kaynaklarının, General Eisen-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Mecliste

Dün, Komünistlere ait Kanun tasarısı müzakere edilirken sert tartışmalar oldu

Başbakan zaman zaman söz alarak müdahalede bulundu Osman Bölükbaşı ve Cezmi Türkün iddialarına cevap verdi

Ankara 21 (Büyük Doğu) — Bundan evvel iki gizli oturum yapan B. M. M. bugün de saat 15 te Fikri Apaydının başkanlığında toplanarak Türk ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı ile Tekirdağ milletvekili Şevket Mocan ve 53 arkadaşının ceza kanununun 141 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin müzakeresine açık olarak devam etti.

Meclisin dünkü müzakerelerinde söz alan Başbakan Adnan Menderes ve Osman Bölükbaşı (Millet Partisi).

BÖLÜKBAŞI KONUŞUYOR

Bugün hararetli hadiselere ve sert münakaşalara sahne olan Büyük Millet Meclisinde üç partiden yalnız Millet Partisi milletvekili Osman Bölükbaşının partisi adına konuşma arzusu izhar etmesi üzerine başkan ilk sözü Osman Bölükbaşına verdi:

Kürsüye gelen Bölükbaşı komünizmle mücadeleyi müessir kılmak için hazırlanan tasarının vatandaş hürriyetini engellemek maksadiyle kullanılması endişesini belirterek bu tasarı hakkında Millet Partisinin prensip itibariyle hükûmetle müttefik olduğunu ifade etti, dedi ki:

— DeDmokrasiyi korumak maksadile çıkarılması istenen bu kanun demokrasiyi zedeliyecek bir elâstikiyet taşımaktadır.

Merhum Mareşal Feyzi Çakmağa dahi komünizm suçu isnat edildi. Hal böyle iken bu tasarı ile hükûmetin eline korkunç bir silâh veriyoruz zannındayım.

Müzakereleri takip etmekte o-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Haberimiz tahakkuk etti

Sümerbanktaki yolsuzluk vakası

Banka genel müdürü gazetemizin verdiği havadisi teyit etti ve suiistimal hakkında geniş tafsilât verdi.

Birkaç gün önce ilk defa gazetemiz tarafından ortaya atılan Sümerbank İstanbul Alım Satım müessesesindeki milyonluk suiistimal hâdisesi hakkında, dün Sümerbank genel müdürlüğünden T. H. A na aşağıdaki malûmat verilmiştir:

"Hâdiseye işletmeler bakanlı-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Bir Cinayet

Ankara 21 (Büyük Doğu) — Bu sabah Yeni-doğanda Sakalar noktası mevkiinde bir cinayet işlenmiş ve iki kardeş amcalarını öldürmüşlerdir.

Uçak kazası

Bu sabah hareket eden tahkik heyeti Kahireye vardı. Durum inceleniyor

Sabotaja ihtimal verilmiyor

Ankara 21 (Büyük Doğu) — Kahirede vuku bulan uçak kazasına ait çeşitli tahkikatta bulunmak üzere devlet havayolları genel müdür muavininin başkanlığındaki heyet bugün saat 6,20 de şehrimizden hareket ederek saat 10,30 da Kahireye muvasalat etmiştir. Heyet gerekli idarî tahkikatı müteakip birkaç gün sonra şehrimize dönerek alâkadar makamlara raporunu verecektir.

Bugünkü İstanbul gazetelerinden bazıları kazanın bir suikast neticesinden vukua geldiği hak

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Kudret Gazetesi

Hükûmetin resmî ilân politikası yüzünden neşriyatını tatil etti

Ankara 21 (Büyük Doğu) — "Kudret„ gazetesinin bu sabah ki neşriyatına göre gazete ay başında neşriyatını tatil edecektir. Bu sabahki "Kudret„ gazetesi ez cümle şöyle demekte idi:

Adnan Menderes ve Ağaoğluna minnet etmek zilletine katlanmak tansa şerefle kapatmağı tercih ettik. Kapanmamıza Menderes ve Ağaoğlu sevinecek fakat demokrasi ağlıyacaktır.

Çorçill'in Demeci

İngiltere Amerikaya hava üsleri tahsisine devam edecek

Londra 21 (U.P.) — İngiltere Başbakanı, Windston Churchill, bugün Avam Kamarasında beyanatta bulunarak, İngilterenin dünya sulh ve Güvenliği için ihtiyaçları olduğu müddetçe, Birleşik Amerikaya hava üsleri tahsiste devam edeceğini söylemiştir.

Avrupa Konseyinde

Türkiyenin müşterek müdafaa uğrunda sarfettiği gayretler açıklandı

Strasbourg 21 (A.A.) — Avrupa Konseyinin, silâhlanma meselesinin takip etmekte ol-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Spor Hareketleri

Almanlara Dün Mağlup Olduk 2 - 0

Alman millî takımı tevkalâde oyunile galibiyeti hak etmişti

Dünkü milli maçta heyecanlı bir an

Türkiye - Almanya millî futbol maçı dün Mithatpaşa stadında yapıldı. Stadda mahşerî bir kalabalık toplanmış bulunuyordu. Günün erken saatlerinden itibaren stadın kapıları önlerine biriken halk, saat 10 da kapılar açılınca stada girmeğe başlamış ve saat 12 den evvel kapalı ve açık tribünlerle duhuliye tamamen dolmuştu.

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Suriyedeki Nümayiş

Suriye Hükûmetinin müessif son hâdiseler hakkında açtığı tahkikat çok ehemmiyetli ilerlemeler kaydetti

Suriye Maslahatgüzarı hâdiseyi izah etti

Şam 21, (Hususî muhabirimizden telefonla) — Son Halep nümayişleri dolayısiyle başlıyan tahkikata titizlikle devam edilmektedir. İlk gün tevkif edilen 17 ermeniden maada 4 ermeni ve iki Halepli yeniden tevkif edilmiştir. Mevkuf ermeniler bayrak yakma hâdisesini inkâr etmektedirler. Nümayişi tertip edenler Suriyede ekmek pahalılığını bahane ederek yeni bir nümayiş hazırlamakta idiler. Komite başkanı Dikran Keşkeryanın sık sık Beyruta gitmesi dikkati çekmiş, tahkikat bu yönden ilerletilmiştir.

Telgrafta vaziyetten haberdar edilen Beyrut milli emniyet teşkilâtı tahkikatını Dikran Keşkeryanın temasta bulunduğu ahsiyetleri araştırmış en fazla Beyrutlu bir Yahudi olan Alberto Toytah üzerinde durmuştur. Alberto Tovtah'ın evinde ve yazıhanesinde âni aramalar yapılmış ve mühim vesikalar ele geçirilmiştir. Dikran Keşkeryanın riyasetinde

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Koca katili Ayşe

Feci Bir Cinayet Daha

Mecidiyeköyde bir kadın keserle kocasının kafasını parçaladı

Dün şehrimiz savcılığı tüyler ürpertici bir cinayete el koymuştur. Hâdisenin tafsilâtı şudur:

Mecidiyeköy Yeniyolda oturan Ayşe Kazancı adında yaşlıca bir kadın, 3 aydır dargın bulunduğu kocası Osmanın 4 - 5 gündür kay

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Kore şehit ve gazileri

Son gelen listede üç erimizin şehit, iki subay, dört çavuş ve otuz erin yaralı olduğu bildiriliyor

Ankara 21 (A.A.) — Millî Savunma Bakanlığı Temsil bürosundan bildirilmiştir.

Kore Birliğimizden 15 Kasım 1951 gününe kadar muhtelif sebeplerle yaralananlarla, şehit olanların adları aşağıya çıkarılmıştır:

— (Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Polis — Haydi karakola; direnirsen... Kanunda maddesi var! 170 inci madde!

Komiser — Affedersiniz! Biz sizi Papasa küfrettiniz sandık; Meğer siz yobaza küfretmişsiniz! Serbestsiniz!.

Ankara, 19 Kasım 1951.

№10834

Büyük Doğu Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne

17 Kasım 1951 tarihli gazetenizin birinci sayfasında, beşinci altıncı ve yedinci sütunlardaki (Yeni bir ihbar) başlıklı yazıya aşağıda başlığı ve metni yazılı cevabımın Basın kanunu hükümlerince gazetenizin aynı sayfa ve aynı sütunlarında aynı puntolarla neşrini rica ederim.

Cevabımın başlık ve metni:

Özyörük'ün cevabı

Erenköyünde Keti isminde bir kadına ait köşkün gazetenizdeki hikâyesini okudum. Alman ırkından ve tebaasından olan Keti, Fransada değil, Almanyaya harp ilân ettiğimiz zaman enterne edilmiş olduğu Kırşehrinde ölmüştür. Köşkün kendisine ayırdığı iki odasından maadasını İstanbulda komisyoncu Henni adında bir İsviçreliye onbeş sene evvel kiralamıştır. Keti'nin vefatını ve hariçte mirasçıları bulunduğunu haber alan Kadıköy sulh yargıçlığı o tarihte derhal metrûkâtına el koymuş ve Henni'nin kira mukavelesi el'an devam etmekte bulunmuştur. Ben Keti'yi tanımam. Köşkün iki odasını, Kadıköy mahkemesinden 1945-1949 arası kira ile tuttum. Bugün de köşkte ne fiilî ne de hukukî hiçbir alâkam bulunmadığı gibi köşkün vergisi için de bir santim ödemiş değilim. Hakikat bundan ibaretken size verilen yanlış haberi en küçük bir inceleme yapmadan sütunlarınıza geçirmekteki tehâlükünüz sizi halk nazarında küçük düşürmeyecek midir Haksız yere bir vatandaşın haysiyetini rencide etmenizin cezasını âmme vicdanına bırakıyorum.

Halil Özyörük

19 Kasım 1951

Dairede saklı aslına mutabık olan bu nusha talep üzerine Büyükdoğu Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne tebliğ olunur.

ANKARA 4. NOTERİ Şevki Pehlivanoğlu Başkâtip Şaban Çolak

Halil Özyörüğün Ankara Dördüncü Noterliği kanaliyle gön derdiği tekzib

Halil Özyörüğün Marifeti

Geçen gün dokunduğumuz fakat heran ispata muktedir bulunduğumuz marifetinizi şimdi bütün hüccetleri ile buyurunuz!

Eski Yargıtay Başkanı, sonra Adalet, sonra da İçişleri Bakanı ve şimdi sadece milletvekili Halil Özyörük'ün Erenköyünde Ethem efendi caddesinde bir ecnebi kadınına ait köşk ten, evvelâ onu usulsuz işgal etmek suretiyle faydalandığı, peşinden bu köşkün ölü sahibini belli etmemek şekliyle, ya hazinenin, yahut mevcut ise mirasçıların zarara uğratıldığı, ilk defa tarafımızdan yazılmış ve başka gazetelere de aksetmiştir. Bütün ispat unsurlarına peşinen malik olup, bidayette göstermediğimiz bu

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

1001 ÇERÇEVE

Necip Fazıl KISAKÜREK

Yine Örümcek

Ulvî anlayışın gözünde, pislik, hareketsizliktir.

Akan su, işte bunun için pislik tutmaz. Bütün bir mevsim boyu kapalı evin küpünde unutulmuş su, kabir azabı yaşıyan ölüden daha müthiş kokmaz mı?

Örümcek, işte bu kokunun misilsiz bir haber alıcıdır.

Saat rakkasiyle geyik heykeli arasındaki örümcek ağı, gözümün önüne daha ne tenasübler seriyor, ne tenasübler:

İki makine dişlisinin arasında örümcek ağı...

Gemi ve şamandıra arasında örümcek ağı...

Horlıyan bir adamın iki ayak baş parmağı arasında örümcek ağı...

(Sfenks) in iki dudağı arasında örümcek ağı...

Ağaca tos vurma vaziyetini almış koçun, boynuzlarile dallar arasında örümcek ağı...

İki Okyanus dalgası arasında örümcek ağı...

Kalemlerle hokkalar arasında örümcek ağı..

Takvimlerle seneler arasında örümcek ağı...

Ruhuma yıldırım gibi inen bir seziş, bütün bunların madde üzerinde hayalinden, bana, maddeyi aşan bir mâna çıkarıyor:

Nitekim, sedirine uzanmış, nefsine mühletin cömerdini bahşetmiş, bu teşebbüsünü doğmıyacak bir yarının şafağına bağlamış şu mütefekkir bozuntusu, istediği kadar cıgarasını tüt türsün!...

Cıgarasının dumanları, sımsıkı örümcek ağlariyle onun kaskatı yüreğine perçinlidir. Zâhirde ben onun cıgara dumanında bile bir hareket bulunduğuna inanmıyorum.

Ve görüyorum ki, bu âlem de mutlak mânasile çalışmak yok... Kim ve ne, çalışmazsa, onun yerine örümcek çalışıyor.

İçinde yaşadığımız âlemse örümcek ağı deposundan başka birşey değil...

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. I. Tefrika: No. 7

Memlekette hükûmet namiyle, hakkile bir hükûmet teşkil edemedik

İşte maarifin iştigal edeceği mesele budur. Yoksa program tetkiki falan mevzu bahs değildir. Derece-i taliyede kalır. Bu da ihtisasa taalluk eder. Umur-u şer'iye ile müştagil olan zevatın bu hususta tetkikatı yoktur. Onun için bu meseleyi bu umur-u şer'iyenin tasdikine muallak tutmak, terbiyeyi esaslı surette sektedar etmek demektir. Çünkü bu başka bir mesele, çünkü bizim esbab-ı sukutumuz, inhitatımız tetkik edilirse bunlardan birisine de sebep, usul-ü tedris olmazsa iktisap edeceğimiz malûmatın hayatta bize yar olamıyacağını terbiye bize gösterir. Tâ Sultan Selim-i salisten beri bu memleket Avrupa tarzında mektepler program görmüş, fakat usul-u tedris tanzim edilemediği için ve muayyen terbiye usulü tatbik edilemediğinden dolayı terbiyenin mikyası bu memleket ihtiyacını hakkiyle temin edememiş ve bugünkü fazilletin hudusuna sebep olmuştur.

Bi çok mühendisler yetişti; bunlar içinde yollarımızı yapacak adam yok. Hukuk şinaslar yetişti; bu milletin esasatı hukukiyesini tedkik edecekler yetişemedi. Bi çok idare memurları yetiştirdik; fakat memlekette hükûmet namiyle, hakkile bir hükûmet teşkil edemedik. Bunların sebebi yegânesi hep terbiyenin noksanlığıdır. Terbiyeden maksud olan esasatın anlaşılmamasıdır, onun için son zamanlarda buraya doğru yaklaşdık.

Terbiye nedir?

Müteakki mmeleketlerde terbiyeden maksat nedir? Yalnız ilim bir memleketi terakki ettirmiyeceğine dair birçok şey öğrenmiş ve görmüş iken tekrar bu gören gözleri bırakarak yeniden görmeğe çalışmak, matlûp olan neticeyi iyi bir surette veremez.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Ders başka, terbiye başkadır.

Necati Bey — (devamla), Efendim, programlarda tatbik ve takip olunacak gaye terbiyedir.

İsmail Fazıl Paşa (Yozgat) — Aferin!

Necati Bey — (devamla), Şimdi bu esasat nazarı dikkate alınırsa tabiî ikinci verilen takririn tasvip edilmemesi iktiza eder ve bendenizin noktai nazarınızı celbedeceğim cihet bu idi.

İbrahim Efendi (Isparta) — Tedrisat şer'iye encümeninin tasdikine iktiran etmek demek, maarifi iptidaiyemizi ve mekteplerdeki tedrisatı diniyeyi tanzim ve islâh etmek demektir. Din hiçbir zaman mânii terakki olamaz. Bugün her millet dinine, şeriate malik olduktan sonra bahusus Osmanlılığın tarihi umumîsinde salâbeti diniyesini esasatı ve hayatı içtimaiyesini dini üzerine istinad ettiren milletler daha ziyade, daha serî bir surette terakki etmişlerdir. Bugün İsâmiyet demek terakkiyatın en büyük hâdimi demektir. Bugün tedrisatı umumiyemizi Müfid Efendi biraderimizin buyurduğu veçhile umuru şer'iyenin tahtı tasdikinde bulundurmak, herhalde ahvali umumiyesi itibariyle daha muvafıktır. Bugün bizi Avrupanın safahatı sefilânesinden kurtaran dindir. Bunu nazarı dikkate alacak olursak herhalde bize maarifimiz dairesinde bütün maarifimizi hayatı içtimaiyemizi bütün ananatımızı o suretle tedvir ve tanzim etmekliğimiz lâzımdır Şu halde bendeniz bütün kuvvetimle, tedrisatla umuru şer'iyeyi tevhid istiyorum. Herhalde verilen takririn umuru şer'iye encümeninin tasdikine iktiran ile - tedrisatla umuru şer'iyenin birleştirilerek umuru şer'iye ve maarifimizi tenvir etmek suretiyle maarifimizi terakki ettirmek isterim. Ben bunun taraftarıyım.

(Bu başka, o başka sadaları)

(Devamı var)

FIKRA

Dört Kötü İsim

Bunlar "Ekim, Kasım, Aralık ve Ocak,, dır. Ve kötülükleri de ötedenberi sahip bulundukları manalarda kullanılmakla beraber yeni bir hizmeti üzerlerine alışlarından ileri gelmektedir. Bir lisanın her mefhum için ayrı bir kelimeye sahip olması icabederken mevcut kelimeleri atıp bu dört söze yeni birer hizmet yüklemek, sadece dile ihanetti.

Keyfiyetin arada bir kullanılan bir mefhuma değil, senenin üçte birine, yani dört aya taalluk etmesi de işe âdeta vahim bir mahiyet vermiştir. Benliğimize işlemiş ve türlü tâbir ve teşbihe vücut vermiş olan iki Teşrinle iki Kânunun lisandan hakaretlerle çıkarılıp ve en zoraki münasebetleri uydurup bu mâruf, kalûbeladan kalma sözlere bu yeni hizmetlerin tevcihi, dil özlemesi işindeki yanlış ve yersiz hareketlerin belki en manasızı ve acaibi olmuştur. Ve mütemadiyen tekrar edilmelerine rağmen keyfiyet o derecede tutmamış tır ki, bu yeni manalı kullanılırken halâ bir takım zihni a meliyeler, tercümeler yapılmakta, tereddütlere düşülmektedir.

Dört isim arasında hele (Aralık) sözü hiç bir münasebet ve mantık zerresine sahip değildir; tek hayırı, (Aralık olmak) ve (Ayrılıkta vermek) gibi gülünç veya galiz söz oyunları yaparak birtakım insanları kolayca nüktedanlığa yükseltişidir.

Beş on gün sonra ve bilmem kaç kere gene karşıma çıkmağa başlayacağını düşünerek sinirleniyor ve bu fıkrayı işte bu hiddetesiriyle yazıyorum. İlâve edeyim ki, (acun) dan ve (yer yuvarlağı) ndan başlayarak bilmem neye kadar uydurma kelimelerin âdeta tük rüklerle koğuldukları bir vakıa olduğuna göre, işbu Ekim Kasım, Aralık ve Ocağın da eski vazifelerine ebediyen i ade edilmeleri, çoktan bir fazilet olurdu. Ne çare ki, bun lar resmî muamelelerde de kullanılıyorlar ve bu bakımdan umumî zevkin emri kâfi gelmiyor ise devletin müdahalesi gerekiyor. Buna intizaren, bütün kalem sahipleri dâvayı kabul etseler ve (Birinci Teşrin), (İkinci Teşrin), (Birinci Kânun), (İkinci Kânun) diye yazmakta ittifak etseler..

Nahid Sırrı Örik

İlim ve Din Bahisleri

Mâneviyat Tarihine Kısa Bir Bakış

YAZAN: Ord. Prof. Ali Fuat Başgil

Geçenki yazımda (1) bugün milletlerin ve milletler içindeki insanların derin ve şumüllü bir buhran yaşadıklarını ve bunun bir maneviyat buhranı olduğunu, ilâcının da bu sahada aranması lâzım geldiğini anlatmak istemiştim.

Fakat, buhran hemen bugün doğmuş ve yayılmış değildir. Bilâkis, bunun memleketlere göre uzun, kısa bir mazisi vardır. Bu mazi bilinmedikçe buhranın ne mahiyeti, ne sebepleri, ne de izalesi çareleri hakkiy le bilinemez. Bu noktayı göz önünde tutarak, devrimiz buhranının dünyada ve hususile Türkiyemizde, ne zaman ve nasıl doğup saklı bir yara halinde, mütemadi bir ıstırap kaynağı teşkil ettiğini bir iki yazı ile «Büyük Doğu» okuyucularına göstermeğe çalışacağım. Yalnız, buhranın mazisinden evvel, maneviyat ve maneviyatçılığın kendi mazisine, kısa da olsa, göz gezdirmek icabeder. Marazı teşhis için, sıhhatin bilinmesi lâzımdır. Mantık bunu emreder. Bugünkü yazımda, mantıkın bu emrine uyarak, maneviyat ve maneviyatçılığın mazisinden bahsedeceğim.

★

Evvelâ, maneviyat ve maneviyatçılığın ne demek olduğu üzerinde mutabık kalalım. Tâki, anlaşabilelim ve havanda su dövmiyelim.

Türkçemizde manevi ve maneviyat, maddi ve maddiyat mukabilidir. Maddî, maddeye teallûk eden, mevzuu madde olan şey, hareket, fikir ve kanaat demektir. Madde ise, ebadı havi olup mekân işgal eden ve bu sebeple, bizim derunî varlığımızdan ayrı, dış âlemde varlığı olan ve bu varlığı bizim görme, işitme, elleme.. gibi duyma vasıtalarımızla duyduğumuz şeydir. Maddeci yahut maddiyatçı, hayat ve kâinatın sırf maddeden ibaret olduğuna; maddenin dışında başka bir varlık ve kıymet mevcut olmadığına ve olamıyacağına inanan kimsedir.

Manevî, mânaya ve merama taallûk eden, mevzuu insandaki iç âlemin hayatı ve kanunu olan şey, hareket, fikir ve kanaat demektir. Mâna ise, ebadı havi olmayan ve hiç bir veçhile mekân işgal etmeyen ve bu sebeple, bizim derunî varlığımızdan ayrı, dış âlemde, cisim kabilinden, varlığı bulunmayan, ve, yine bu sebeple, ihtisaslarımız altına girmiyen, yani el ile tutulup gözle görülmeyen şeydir. Maneviyatçi, hayat ve kâinatın sırf maddeden ve mahsüs âlemden ibaret olmayıp, maddenin dışında manevî varlıklar ve kıymetler mevcut olduğuna inanan kimsedir.

★

İşte karşı karşıya iki zihniyet, insan ve hayata iki ayrı, hattâ zıt bakış! Bütün medeniyet tarihi boyunca insanlık, bu iki zihniyet ve bakış zaviyesi arasında bocalamış; devir devir kâh berikine ve kâh ötekine üstünlük verip sarılmıştır.

Maddecilik, tarihte, atomizm, ilmî maddecilik, tarihî maddecilik ilâh.. şeklinde ve muhtelif telâkkiler halinde zuhur ettiği gibi, maneviyatçılık da türlü şekiller almış ve telâkkilere bürünmüştür. Bu şekil ve telâkkilerden başlıcaları felsefi ve dini maneviyatçılıktır. Dini maneviyatçılık, Allah ve ahret akidesine bağlanır. Felsefi manevi yatçılık ise, bu manevî kıymetleri inkâr etmemekle beraber, Allah ve ahret akidesini değil, insandaki akıl ve ahlâki irade gibi ruhi melekelere dayanır ve bunların, işlenip inkişaf ettirilmek şartiyle, iyilik, adalet ve fazilet kaynağı olduğuna inanır.

Maneviyatçılık, felsefi bir doktrin ve bir kanaat halinde, eski Yunan filozoflariyle başlar. Rivayete göre, Yunan filozoflarından Fisagor insanların haline bakıp ağlarmış; Demokrit de gülermiş. Gülmeli mi, ağlamalı mı bilmem ama, Fisagor hekim maneviyatçılığın, Demokrit de maddeciliğin temelini atmıştır. Çünkü biri hayata sırf mâna gözüyle bakmış, onu bir trajedi görerek, insanların deliliklerine ağlamıştır. Diğeri ise, hayata maddeci gözlüğüyle bakmış ve onu bir komedya görerek ayni delilikle gülmüştür. Hangisi haklıydı?

Bu iki görüş ayrı ayrı ve birbirine zıt bir şekilde alınırsa, bu filozofların ikisi de yanılıyordu. Fakat iki görüş telif edilip birleştirilirse, ikisi de haklıydı. Nitekim bu nokta göz den kaçmamış ve bunu Eflâtun sezerek iki görüşü birleştirip sentezleştirmiştir. Filhakika, Eflâtun'a göre insan ne sade mâna ve ruhtur, ne de sade madde ve cisimdir; fakat madde ile mânanın, cisim ile ruhun alt ile üstün bir sentezidir.

Yalnız, bu hakikatten zihinlerde halli güç bir sual beliriyordu: Mâna ile maddeden, ruh ile cisimden hangisi kıymetçe üstündür?. İnsan hayatta hangisinin yolunu tutmalıdır? Bu suale verilecek cevap çok mühimdi. İnsan hayatı bu suale verilecek cevaba göre, yol alıp inkişaf edecekti. Eğer ruh ve mâna üstün ve madde bunun emrinde ise, insan, buna göre bir hareket tarzı ve bir hayat felsefesi takip edecek, kuvvet ve ehemmiyeti iç âlem hayatına verecek ve tabiatiyle maddeyi ihmal edecekti. Yok, eğer madde üstün ise, eğer ruh ve maneviyat, kara ciğerin itrah ettiği safra gibi, madde ise; insan buna göre hareket edecek, hayatı yiyip içip eğlenmeden ibaret alacak ve herkes gününü gün etmiye bakacaktı. Amelî hayatın temelini teşkil eden bu çetin suali de yine eski Yunanın stoisyen denilen maneviyatçı filozofları cevaplandırmıştır. Bunlara göre, ruh ve mâna üstündür. Çünkü ruh ebedî, mâna da insanî hattâ ilâhîdir. Cisim ise fânî ve süflidir. Binaenaleyh insan için tutulacak bir yol vardır: Ruh ve mâna yolu. Bu yol nefsle mücahede edip nefsaniyete vicdanî ihtirası ve temayüllere hâkim olmaya götürür. Gerçi bu güçtür, fakat saadet bu hâkimiyettedir. (2)

Bu cevap ile, bir taraftan, maneviyatçı doktrinin esasları atılmış, bir taraftan da, büyük semavi dinlerin zuhuru müjdelenmişti. Hattâ bu cevap ile, beşeriyetin, tâ Renesansa kadar, iki bin küsur senelik hayatının istikameti çizilmişti. Artık beşeriyetin «insanı kâmil» idealinin şaşmaz yolu bulunmuştu. Bu ideale kavuşmak ve bu mertebeye ulaşmak için tek yol, nefis mücadelesi ve insanî benliği terbiye edip hayvani sevkitabiilere hâkim olmaktı.

Fakat bu görüşte henüz eksik bir nokta vardı. Bu nokta, müeyyide — sanetion idi. Bunu dinler tamamlıyacak ve bu suretle felsefi görüş şeklindeki maneviyatçılığın yerini istikbalde dini maneviyatçılık alacaktır.

★

Filhakika eski Yunan filozofları insan mahlûkunun en büyük ve en esaslı ihtiyaç ve temayüllerini sezmiş ve bunları harikulâde bir kudretle ifade etmişti. Fakat bu filozoflar sırf spekülâtif bir tarzda düşünmüş ve umumî hayat için dört başı mamur bir sistem ve nizam kurmamışlardı. Bu, bir temaşa felsefesi (Philosophie Contemplative) idi ve yüksek düşünüşlü okumuş insanlara, hitap ediyordu. Hususiyle bu filozofların görüşünde, ameli hayat ve insan fiilleri için bulunması zarurî olan «Müeyyide» eksikti. İçtimaî bir sistem ve nizamda, her şeyden evvel, bir müeyyide lâzımdır. İnsanlara yalnız nefis mücahedesi tavsiye etmek, iyilik ve adalet yolunu göstermek kâfi değil, ayni zamanda iyiliğin mükâfatını

(Devamı 3 üncü sahifede)

(1) Büyük Doğu'nun 18 Kasım 1951 nüshasında çıkmıştır. Sayı: 3

(2) Bu görüşü, bir Arap şairi şu beyitle ne güzel ifade etmiştir:

Akbil alennefsi vestekmil Fazâilehâ
Feente binnefsi, lâ bilcismi insanun

Tercümesi: Nafsine ve benliğine teveccüh et ve onun faziletlerini kemale eriştirmeğe çalış! Zira sen cisminle değil, fakat nefsin ve benliğinle insansın!

İSTANBUL

Kurtuluş Cinayeti

Mihal ve Eleni cinayet suçu ile dün tevkif edildi

Bundan bir müddet önce, Kurtuluşta öldürülen Anna Martaoğlunun katli hadisesi hakkındaki hazırlık tahkikatına dün de devam edilmiştir.

Öğrendiğimize göre, hadisenin vukuundan beri failleri olduğu söylenen ve geçenlerde sorgu yargıçlığı tarafından ifadelerine müracaat edilen Annanın kardeşleri Mihal ile Eleni, evvelki gece alâ kadar makamlar tarafından tevkif edilerek ceza evine gönderilmişlerdir.

Paraya tamaen kardeşlerini oldürdükleri iddia edilen Mihal ile Eleninin hazırlık tahkikatının ikmalini müteakip önümüzdeki hafta içerisinde ağır ceza mahkemesine verilmeleri kuvvetle muhtemeldir.

Amerikan uçak gemisi gezildi

Limanımızda misafir bulunan Amerikanın 6 ıncı filosuna mensup 45 bin tonluk Franklin D. Roosevelt uçak gemisi dün basın mensuplarına gezdirilmiş ve gemi subayları tarafından gazetecilere izahat verilmiştir.

Bir terzi intihar etti

Bakırköyde, Zeynep sokağında oturan Mehmet Han adında bir terzi, dün sabaha karşı bir sinir buhranı geçirerek kendisini kalın bir iple ağaca asarak intihar etmiştir.

Cüretkâr yankesici

Yankesicilikten 75 sabıkalı İbrahim Kalaycı adında bir şahıs, dün kendisini takip eden memurlardan kurtulmak için tabanca çekmeğe teşebbüs ederken memurlar tarafından yakalanmıştır.

yurt

Kamyonlarla sarhoş sevki

Bahkesir 21 (B. D.) — Gecele ri bağırıp gürültü çıkarmak suretiyle asayişi ihlâl ve halkın istirahatini selbeden sarhoşlar, zabıta tarafından toplanıp, emniyete tahsis edilen kamyonlarla şehir den 5 - 6 kilometre uzaklara sevkedilmekte ve ayrıca mahkemeye verilmektedir. Bu teşebbüs sayesinde bu gibi vakalar günden güne azalmaktadır.

Bir düğünde kopan hâdise

Bursa 21 (B. D.) — Merkez İlçesine bağlı Panayır köyünde yapılan bir düğün toplantısında, davetliler arasında bulunan Kamil Salgın isimli bir adam ötedenberi muğber olduğu Hamdi Erçakana tabançayle ateş etmek istemişse de kurşun isabet etmemiştir.

Fakat tam o esnada Mustafa Belli adında diğer bir şahıs Hamdiyi bıçakla ağır surette yaralamıştır. Yaralı hastahaneye kaldırılmış ve suçlular adalete teslim edilmişlerdir.

Bir taşıt kazasında yaralananlar.

Aydın 21 (B. D.) — Çine yolunda vukua gelen bir taşıt kazasında, Pamuk işçilerinden bir kişi ölmüş beş kişi de ağır surette yaralanmıştır. Yaralılar hastaneye sevkedilmişlerdir.

Yalancı kadın şahitler

Balıkesir 21 (B. D.) — Ertuğrul bucağına bağlı Karamanlar köyünde kumru isimli bir kızın kaçırılması hadisesinde yalan şahadette bulunan Gülizar ve Fatma adında iki kadın şehrimiz ağır ceza mahkemesinde tevkif edilmişlerdir.

Beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 7

Allah, Cihanın Nurunu yaratmasa idi hiçbir şey yaratmıyacaktı

Çünkü Allah, âlemlerin Rabbı, o Nûrdan ve o nur için her şeyi, bütün mükevvenatı halk etmiştir ve şöyle demiştir:

«Sen olmasaydın, sen olmasaydın, eflâki yaratmazdım.» Yani o nûru, o cihanın nurunu yaratmasa idi hiçbir şey yaratmıyacaktı.

Her şey onun için.

İşte o, Allahın sevgilisi ve Resullerin Resulü Hazreti Muhammet'tir. (Sallallahü taalâ aleyhi ve sellem).

Ebedî ve ezelî ve bizatihi var olan Allah, bütün mükevvenattan ve mahlûkattan evvel, yani kendisinden başka hiçbir şey yok iken Arştan, Kürsîden ve Kalemden tam dokuz yüz bin yıl evvel irâde ve emretti:

KÜN «OL»

Ve Nûru Muhammed (S. A. ve S.) oldu.

İlâhî tecelli ve azamet olan bu mübarek nûr, alemi gayıpte, Lâmekân sahrasında uzun müddet seyretmeğe başladı.

Sonra yine İlâhî emir:

Secde!

Ve Nûr, o mekânsız, hudutsuz ve buudsuz sahrada Cenabı Rab'izzete karşı secdeye kapandı.

Binyüz yıl secde!

Ve zikir!

Tesbih şu:

(Sübhane-l'alimüllezi, lâ yeçhelü Sübhanelhalmüllezi lâ yacelü, Sübhanelcevadellezi lâ yacelü)

Sonra hallâkı âlem olan Allah, bu nurdan bütün mümkünatı zuhure getirmeği irade ediyor, ikinci emir:

Ol!

Ve derhal o mübarek nûrun bir kısmından yeni bir cevher halk olmuştur.

Alemlerin Rabbı, bu yeni cevhere kudret nazarile bakar bakmaz, cevher İlâhî nazarın heybetinden derhal erimiş mayi halini almıştır. Hudutsuz boşlukta, mütemadiyen seyretmektedir.

Durmadan tam bin yıl akış.

Sonra üçüncü irade: Ol!

Mayi halindeki cevher, on parçaya ayrılmıştır. Bundan sonra çeşitli İlâhî irade ve tecelliler...

Birinci parçadan ARŞ yaratılmıştır. Arşın dört yüz bin rüknü vardır. Her rükün arasındaki mesafe dört yüz bin yıllıktır.

İkinci parçadan Kalem yaratılmıştır. Bunun uzunluğu beş yüz yıllık mesafe tutarındadır. genişliği kırk yıllık kadardır.

Üçüncü parçadan LEVH yaratılmıştır.

Dördüncü ve beşinci parçadan güneş ay, arz ve diğer yıldızlar yaratılmıştır.

Altıncı parçadan CENNET yaratılmıştır.

Yedinci parçadan gündüz ve gecenin hikmeti,

Sekizinci parçadan Melekler yaratılmıştır.

Dokuzuncu parçadan KÜRSÎ yaratılmıştır.

Kürsi'nin azametini ifade için şu kadarını söylemek kâfidir: Yedi kat gökler ve bunlar içindeki bütün mevcudat dahil, bütün Âsuman, ve zemin, Kürsî yanında, tıpkı çölde bir kum tanesi gibidir.

Kürsi'nin sağında ve solunda onar bin Kürsî her bir kürsîde bir Melek oturur.

Ve bu melekler ,durmadan Ayetürkürsî'yi lâtif seslerle okurlar.

Ayeti kürsî ise, Allahın kudret kalemile, Kürsi'nin etrafına aslî harfleriyle (!) yazılmıştır.

Ve nihayet onuncu parçadan Resullerin Resulü, Allahın habibi Hazreti Muhammed Mustafa'nın (S. A. Ves.) ruhu pâki halk edildi.

Ruhî pâk, hemen Arşıâlânın sağ tarafına koştu. Orada kıyam üzere durdu. Tam dört bin yıl âlemlerin Rabbını tesbih ve takdis!

Sonra İlâhî ferman:

Arşımın ortasına gel!

İlâhî emre itaat ve orada da yedi bin yıl hakkı tesbih ve tehlil!

Sonra sırasile «Levh» ve Kürsi'ye varış ve orada da uzun yıllar Cenabı Rabbi izzeti tesbih!

Yine İlâhî emir ve bu emre uyarak Cebrâil, Mikâil ve İsrâfil aleyhisselâm hemen küreî arza koştular, Hazreti Peygamberin bugün medfun bulundukları Ravzai mütahharesinden bir avuç toprak alıp geldiler.

Cenabı Rabbı izzet emretti: Yâ Cebrâil, Cennetten, Kâfur, Misk, Zafran, Sümbül, Mâi muin, Selsebil ve Tesnim al, getirdiğin toprağı bunlarla yoğur.

Hazreti Cibril:

— Yâ Rab, dedi. Müsaade buyur da hikmetinden sorayım?

İlâhî müsaade ve sual:

— Yâ Rab, bu emrindeki murad nedir?

Cevap:

— İzzetim hakkı için, beyan ederim ki, şerefine her şeyi hal kettiği mve her şeyden evvel onun nurunu halk ettiğim ve sonra o nûrdan Aşrı, kürsiyi, Levhi, Kalemi ve sizi halk ettiğim Habibimin, ruhunu da o nûrdan halk ettikten sonra, onun cesedini işte şu karıştırdığınız topraktan halk edeceğim. (Onun kemiklerini o kâfurdan, sinirlerini o, Zafrandan, kanını o Misk'ten, saçını o sünbülden, yüzünü o Selsebil'den, dudağını o Mâi müinden tertip ve sözlerini Tesnimden izhar ederim, ve onun fasih sözleri ve belâgat edasile âlemi mahlûkata rahmet ederim!

Cebrailaleyhisselâm, bu cevabı alır almaz, âlemlerin Rabbına hemen secdeye kapanmıştır.

Yine İlâhî emir:

(Devamı var)

(1) Kuran harfleri.

NİKTA

DÖNME

Dönme Yalman, son makalelerinde Adnan Mender'e, hulûs çakmaya başladı. Millî Mücadeleden beri Yalmanın bu kaçıncı dönüşü? Bir türlü hesap edemedik. Edemeyişimizde de hakkımız yok mu? Biz hesap makinesi olamayız ya! Dönmenin dönüşündeki devir adedini hesaplayabilecek kabiliyette henüz bir makine icad edilmemiştir bu cihanda..

Ömer Öztürkmen

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN Tefrika: 7

Böyle olmakla beraber Resulün o sene içinde ve yakında vefat edeceği de kelâm ve beyan, hadise ve ahval delaletleriyle malûm olmuş bulunuyordu. Vedaı Hacci hutbesinden itibaren Efendimizin irtihalleri ânına kadar olan zamanın tarihî tafsilâtı şöylece bir kere daha gözden geçirilince, âkıbeti vukuundan evvel istidlâl eylemekte hiç kimse gecikmez.

Alemlerin Fahrinin irtihalleri, Müslümanlar için en büyük acı oldu. Vefatlarını ilk haber alınca korku ile şüphe arasında hayret ve dehşete düştüler, âdeta irâdelerini kaybettiler. Bu ıstıraptan Ömer bile kendini birdenbire kurtaramadı. Ebu Bekir gelip yetişince, naklî ve aklî delillerle herkesin aklını başına getirdi.

Fakat, aynı zamanda ihtilâflar da başladı. Bu ihtilâfları mezhepler ve içtihatlar mevzuunda inceleme yapan tarihçiler uzun boylu izah eylemişler ve vukuunun sebebini bir hadisin hükmüne bağlamışlardır. Bu cihetin araştırılmasını ve tafsilini daha sonraya bırakarak şu noktanın hallini gerekli buluyoruz:

İhtilâf, Resulün irtihalinden sonra mı başlamıştır?

Bu mevzuda, (muhalefet) ile (ihtilâf) ı ayırmağa lüzum vardır. İçtihadî ihtilâflar ve hilâflar Resulün irtihalinden sonra başlamıştır. Fakat muhalefet yukuu daha evveldir.

Bu muhalefet, Hunayn günü Hevazin ganimetleri Efendimiz tarafından dağıtılırken vaki oldu. Meşhur Siyer sahibi İbni Hişam, kitabının dördüncü cildinde bunu şöyle hikâye eylemektedir:

Ebilkasım Miskem diyor ki:

«— Ben ve bir arkadaşım orada dolaşırken Abdullah bin Âmr bin Âs'ın katırının yularını eline dolamış olduğu halde, Beytullahı tavaftan geldiğini gördük. Ona:

— Resulüllahın Hunayn günü tamim kabilesine mensup şahıs ile ne konuştuğunu biliyor musun?

Dedik. Bize şunları anlattı:

— Evet, Tamim kabilesinden biri geldi. Adı Zulhavaysıra imiş...Resulü ganimet dağıtırken görünce durdu:

— Ya Resulüllah, dedi, bugün senin ne işlediğini bizzat gördüm!

Resulüllah buyurdular:

— Dur öyle ise. Gördüğünü söyle?

— Senin adalet göstermediğini gördüm.

Peygamber, hiddetlendiler. Sonra:

—Sana yazıklar olsun! Ben de adalet göstermezsem, başka nerede ve kimde adalet olur!

Buyurdular.

İşte bu bir muhalefet idi ve doğrudan doğruya insanların en âdili olan Peygambere tevcih olunmuştu.

Şehrestanî bunu kaydeyledikten sonra tenkit ve izahına devam eyliyor:

«Resule adaletsizlik isnat eyleyen lâin, ona «Sen bu taksimde Allahın emir ve irâde buyurduğu yolu tutmuyorsun!» demek istemekle Peygambere karşı apaçık bir çıkış yapıyor ve bu suretle sadece aklına daya narak ve nefsinin hırslarına uyarak imamlık hakkına muhalefet eyliyordu. Yani, nas mukabilinde aklının kıyasiyle hareket ederek emre karşı böbürlenmiş oluyordu» diyor.

Üsüdülgabe hâdiseyi ayni şekilde nakleylemekle beraber, her iki me'hazde Efendimizden rivayet olunan hadis üzerinde lâfz ve ibare farkları vardır. İkisini birbirine yaklaştırarak Hazret-i Ömer'in:

«— Ya Resulâllah, haberin olsun, bu herifin boynunu vuracağım!»

Demesi üzerine Resulün buyurduğunu şöylece kaydediyoruz.

«— Hayır, onu bırak! Bu adamın gelecekte taraftarları çıkacak, dinde çok derinliğe dalacaklar ve böyle yapmalariyle dinden çıktıklarının farkında olamıyacaklardır. Bu kavmin namazları, sizin namazlarınızla, oruçları sizin oruçlarınız beraber olduğu halde tıpkı okun yayından fırladığı gibi dinden çıkacaklardır. Okun demiri görünür, fakat onda bir şey bulunmaz. Sonra okun bütünü gibi, onda da bir şey yoktur. Daha sonra okun yaya takıldığı tarafı gibi onda da bir şey bulunmaz. Fakat kirişten ayrılmış ve kabına bulaşmıştır.»

Hadisini aynen tercümeye imkân yoktur. Çünkü, Nessel, Kıdh, Fûk, Fers gibi lûgatlerinin tek olarak türkçede karşılıkları yoktur.

Bu herif sonradan (Havariç) den olmuştur. Havariç, çok namaz kılan, çok oruç tutan, zahire şiddetle yapışmış bir kavimdir. Yani, ibadete ve Kur'ana sımsıkı sarıldıklarına bakılınca dinden (mürûk) eylemiş bulunduklarına dair eser görülmez. Muhalifetlerine ve bazı amellerine bakılınca dinden çıkmış bulunduklarına hükmolunur. *(Devamı var)*

24

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü: Burhan Cahit İSPİR
Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası
Abone: Senelİği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi	
1371	22	1367	
Safer 22		Kasım 15 Gün 326	

22 Kasım 1951 Perşembe

	Vasati	Ezani
Sabah	06 54	02 07
Öğle	12 00	07 13
İkindi	14 31	09 44
Akşam	16 46	12 00
Yatsı	18 22	01 36
İmsak	05 12	12 25

Sayın Bay Adnan Menderes!

(Başmakaleden devam)

muamıza aldık; ve sadece hak adına, böyle düşünecek insanın kulu, kölesi olmaya hazır bulunduğumuzu belirttik: Sözlerinizde öyle birşey vardı ki, eğer onu biz söyleseydik derhal hakkımızda 163 üncü madde harekete geçer; ve âdil Türk hâkimi, ne kadar vicdan acısı duyarsa duysun, bu işde mahkûmiyetimize karar vermek zorunda kalırdı.

Bu kadar açık, bu kadar vâzih, bu kadar berrak bir ifade karşısında, sizi, hasretini çektiğimiz devlet recülün den esasî bir çizgi, bir renk, bir ruh sahibi kabul etmek mevkiinde bulunuyorduk.

Biz sizi, o zamanlar kemmiyette kısık seslerimizle alkışlarken, dönmeler, bastılar yaygarayı... Sizi irticaî tutmakla, yobazları şımartmakla, geri temayüller beslemekle, istikametini bulamamış bir insan olmakla suçlandırdılar.

Kısa bir zamanda tavrınız değişir gibi oldu. Ne yaptığınız, ne istediğiniz, ne düşündüğünüz, hangi tarafa ruh kaydırdığınız belli olmuyordu. Yoksa siz, kendi Partiniz içinde, ayni Partinin birçok elebaşısına rağmen tamamiyle ayrı bir grup mu temsil ediyor; kendinizi sırasına göre belirtip sonradan işi "idare-i maslahat,, a mı dökmek zorunda kalıyordunuz? Böyleyse gene ulvî bir iç muhasebeniz, bir bâtın mücahedeniz var demekti.

Fakat hiç bir şey belli olmuyordu. Ezan kanununu yürürlüğe çıkaran ve İzmir'deki hitabeyi iradeden siz, ondan sonra, ayni mânaların yüzde yüz düşmanlarına yaraşır ve Halk Partisine taş çıkarır kanunların da Meclise sürücüsü oldunuz. Halk Partisi devrinde çıkarılıp Başbakanları Şemsettin Günaltay tarafından, kendisi iktidarda kaldıkça aslâ kullanmayacağı vadedilen meşhur 163 üncü maddeyi, ilk defa olarak bizzat hükûmetiniz ve adliyeniz kullandı.

Erzel ve esfel, ednâ ve eşnâ, ahbes ve ekfer köksüzler, "irtica,,yaftası altında gerçek dindarlığa ağız dolusu söğmek cesaretini gene sizin zamanınızda buldular.

Hâsılı, bir karışık iş ki, anlayana aşkolsun...

Bütün bunlardan sonra gene bir gün geldi; Ankara'daki Anıt - Kabre mûtad ziyareti yapan heyetten ayrılmayı ve bu işi tek başınıza yerine getirmeği bile ayrı bir politika edası olarak gösterdiniz.

Siz, ne olduğu ancak kendisi ne malûm, ya harikulâde bir şaşırtmaca oynuyordunuz; ya kendinizi olduğunuz gibi göstermekte sıkıntı çekiyor ve arada bir mukabil grupa da ıvazlar vermeğe mecbur kalıyordunuz; yahut da gerçekte her zıd istikameti birden kucaklamış ve günü gününe değişik bir ruh hâleti temsil ediyordunuz!

Pek Sayın Bay Adnan Menderes! Siz bunlardan hangisisiniz?

Büyük Alman askeri ve mütefekkir. (Molteke) nin bir sözü vardır:

"— Harpte hiçbir karar verememektense yanlış karar vermek müreccahtır!..,,

Kuzum, pek Sayın Bay Adnan Menderes! Yanlış veya doğru, kararınız nedir? Lûtfen kararınızı veriniz; ve her halde çoktanberi vermiş bulunduğunuz kararın sâbit çehresini bize gösteriniz! Tâ ki, bu memlekette birkaç bin kene tarafından istilâ edilip kanı emilen 20 milyonun kuzusu, öksüz melemelerine sizden bir cevap alıp alamıyacağını anlamakta sıkıntı çekmesin; o da kararını versin!

Necip Fazıl KISAKÜREK

MECLİSTE

(Baştarafı 1 ncide)

lan Menderes yerinden müdahale etti:

— Hükûmete değil adliyeye verilecek.

Bölükbaşı Menderese cevaben,

Demokrat Parti safılarında hürriyet mücadelesi yaparken Yozgatta başından geçen bir hâdiseyi anlattı. Menderes Bölükbaşının konuşmasına yaptığı müdahaleler ve Bölükbaşının verdiği espirili cevaplar gülüşmelere sebep oluyordu. Bölükbaşı sözlerine devamla: "Savcılara Adalet Bakanlığı emir verdirebilir, dâva açtırabilir. Hakimlerin zat işlerinin icra kuvveti elinde olması istiklâllerinin tam olmamasının delilidir. Dedi ve siyasî suçların hiç bir suretle askerî mahkemeye verilmemesi ve mahkemelerin davaları hiç bir suretle gizli görülmemesi gerektiğini belirtti.

Bölükbaşı bundan sonra hükûmetin bu tasarı ile yeni mat buat kanununda kaldırılan 30 uncu maddeyi tekrar yürürlüye koymak gibi bir maksat peşinde olduğunu söyliyerek bu tasarının aynen kanunlaştığı takdirde jurnalların artacağı ve dinî fikirleri yaymanın komünizm propagandası yapmak la bir seviyede tutulup takibata maruz bırakılacağını söyledi.

Verilen cevaplar

Bölükbaşı'ndan sonra Hamit Şevket İnce ve müteakiben Adalet Bakanı söz alarak hatibin sualllerine cevap verdiler.

Söz alan Başbakan Adnan Menderes, Bölükbaşı'nın işaret ettiği mahzurların hiç birinin varit olmadığını sert bir şekilde ifade ederek bu tasarının hükûmetin eline verilecek bir silâh olmadığını söyliyerek, «Bu hükm-i kanunidir ve adale te verilecektir» dedi. Alkışlarla kürsüden indi.

Bölükbaşı tekrar konuşuyor

Bu sırada Bölükbaşı'nın söz istediği fakat başkan Fikri Apaydın'ın itiraz ettiği görüldü. Usul hakkında cereyan eden uzun münakaşalardan sonra, başkan Bölükbaşı'na tekrar söz verdi.

Uzun bir konuşma daha yapan Bölükbaşı, konuşması esnasında Menderes'in yaptığı müteaddit müdahalelere verdiği cevaplar gülüşmelere ve bağrışmalara sebep oluyordu.

C. H. P. nin endişesi

Menderesten sonra söz alan C. H. P. Meslis grup başkan vekili Faik Ahmet Barutçu da, uzun bir konuşma yaparak Bölükbaşı'nın bu tasarıda endişeyi mucip gördüğü hususları be lirtmekle iktifa etti. Barutçunun konuşması esnasında, salon kısmen boşalmış gibiydi.

Cezmi Türk kürsüde

Bundan sonra söz alan bir çok hatipleri müteakip Cezmi Türk kürsüye gelerek bu tasarının bir çok uygunsuz hallerin zuhuruna sebep olacağını ve hükûmetin bu tasarıyı bir baskı vasıtası olarak kullanmasının her vakit için mümkün olacağını söyliyerek basın hürriyetini de bilvasıta tahdit eden bu tasarının bazı maddelerinin değiştirilmesi gerektiğini ifade etti.

Bundan sonra kürsüye gelen Menderes sert ve heyecanlı bir konuşma yaparak Cezmi Türkün ne demek istediğini anlıyamadığını tezatlar içinde bulunduğunu «Tolerans ile hareketlerimiz, bir komünist partisi kurulmasına müsaade edilmesini icap ettirirdi» diyerek Cezmi Türk'ün iddialarını topyekûn çürüttüğünü söyledi.

Vaktin gecikmesi üzerine, başkan Fikri Apaydın Cuma günü saat 15 de devam edilmek üzere oturuma nihayet verildi.

Uçak kazası

(Baştarafı 1 ncde)

kında yazılar bulunması üzerine hava yolları genel müdürü bize kısaca şunları söylemiştir:

"Bu nevi sualiere sabahtanberi muhatap olmaktayım, fakat bunların hepsi bu kabil hâdiselerde yürütülen tahminlerden ibarettir. Tahkikatın ne suretle olduğunu şu an biz de bilmiyor fakat ateş edildiği şeklindeki müta'aaların vârit olamıyacağını zannediyorum. Hakiki durumun bugün Kahireye giden heyetimizin avdetini müteakip öğrenmiş olacağız:

"Heyetin dönmesi de Mısır makamlarının göstereceği suhulete tâbi olduğunu ilâve etmeğe lüzum görmüyorum.,,

Avrupa konseyinde

(Baştarafı 1 ncide)

duğu iştikamet hakkındaki müzakereleri sırasında, delegemiz Suat Hayri Ürgüplü, Türkiyenin, müşterek müdafaa uğrunda sarfettiği gayretleri tasrih ederek, 1945 den beri millî bütçenin yüzde 45 ine yakın bir kısmının Savunmaya tahsis edilmekte olduğunu ve bu nisbetin yüzde elliye çıkacağını, 1945 den beri 300.000 kişinin daimî surette silâh altında bulundurmakta olduğunu bildirmiştir.

Feci bir cinayet

(Baştarafı 1 ncde)

bolduğunu, bircinayete kurban gi debileceğini ihbar etmiştir.

Bunun üstüne polis derhal Osmanı aramaya başlamış ve neticede, onu evinde, başı keserle feci bir surette parçalanmak suretiyle öldürülmüş olarak bulmuştur.

Savcılık tahkikatı zengin bir şahıs olan maktulün, karısı tarafından öldürülmüş olması ihtimali üzerinde durmuştur. Çünkü Osmanın Büyük Adada 3 arsası, şehrin muhtelif semtlerinde bir kaç ev ve bahçesi vardır. Ayşe ise muhitinde kötü olarak tanınmak ta ve hattâ poliste parmak izi bulunmaktadır. Kocasını son aylarda birkaç defa muhtelif şekiller de zehirlemeğe dahi teşebbüs etmiştir.

Ayşe dün gece suçunu inkâra kalkışmışsa da, sorgusu yapılarak tevkif edilmiştir.

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİYLE SÜRDÜĞÜMÜZ HAYAT:

Sayıları yüzbinleri aşan sahipsizler...

Suriyedeki Nümayiş

(Baştarafı 1 ncde)

bulunan Hınçak komitesi ihtiyaçları olan parayı Alberto Tovtah tan almakta idiler. Ele geçen vesikalar Alberto Tovtahın Kıbrıs yolu ile Tel-Avivle temas ettiğini ve talimat aldığını göstermektedir.

Lübnan, Suriye zabıtaları ve gerekse siyonist casuslariyle mücadele için kurulan emniyet büro su hadiseyi hassasiyetle takip etmektedir. Tahkikat genişletilmekte ve yeni tevkifler beklenmektedir.

Suriye maslâhatgüzarının izahı

14 kasımda Halepte cereyan eden nümayişler esnasında "Türk Bayrağı,, nın yakılmadığına dair dün Suriye maslahatgüzarı Neşet El Hüseyniden bir mektup aldık.

Bu mektupta Halepte yapılan nümayişlerin münhasıran Mısır davasını desteklemeğe mâtuf olduğu ve gerek Halepte, gerekse Suriyenin diğer şehirlerinde yapılan nümayişlerde Türk bayrağını yakmak gibi bir hâdisenin vâki olmadığı bildirilmektedir.

Gençlik miting yapamıyor

Ankara 21 (Büyük Doğu) — Suriye ve Mısırdaki memleketimiz aleyhine yöneltilmiş son hareketleri protesto ve tel'in etmek maksadiyle Ankara gençliğinin bugün yapılmasına karar verdiği mitinge müsaade edilmemiştir.

HAŞAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısak ürek. Tefrika: 7

Bir müddet daha konuştular. Fakat odayı ağır bir hava kaplamıştı. Yemek de bitmişti. İkisi de odalarına çekildiler.

UÇÜNCÜ KISIM

Cüzella ertesi sabah lâtif bir hava içinde gözlerini açtı. Binbir düşünce ile geçirmiş olduğu buhranlı bir geceden sonra bu lâtif hava, genç kızın neşesini yerine getirmişti. Vakıa oldukça şiddetli bir cenup rüzgârı esiyordu. Fakat bu hazıran rüzgârı insana zerre kadar tesir etmiyordu.

Hemen giyinip bahçeye çıktı. Bu bahçeden bilhassa Kartacena koyu pek mükemmel görünüyordu. Uzaktan cenup rüzgârlarının köpürttüğü deniz, bir tablo gibi gözönüne alabildiğine serilmiş bulunuyordu.

Genç kız, denizi, koyu ve sefer eden türlü gemileri bir müddet seyrettikten sonra tekrar içeri girdi. Odası na çıktı. Bir kitap alıp okumak istiyordu ki, hizmetçisi içeri girdi:

— Duşan gelmiş, sizi görmek istiyor! dedi.

Duşan denilen adam, Cüzellanın sahip olduğu küçük yatın süvarisi idi. Koydaki demirli bulunan bu küçük yatla Cüzella ara sıra denize açılır ve gezerdi.

Genç kız:

— Gelsin! dedi. Ve Duşan içeri girerek Cüzellayı selâmladı.

Bu gelişte herhalde bir sebep olacağını düşünen Cüzella:

— Nereden geliyorsunuz? diye sordu.

— İskeleden efendim.

— Babam orada mı?

— Evet efendim. Yatınız da.

— Seni o mu gönderdi?

— Evet küçük hanım!

— Ne istiyor?

— Sinyor Pavlos gelmiş de onu size bildirmemi emrettiler. Ben de bunun için geldim.

Bu haber genç kızı gayri ihtiyari heyecanlandırmıştı:

— Sinyor Pavlos mu dedin? Ne zaman gelmiş?

— Bu gece gelmiş efendim.

— Olur şey değil.. Fakat mektubunda sadece yakında gelecek olduğundan bahsediyordu. Nasıl olmuş da böyle ani olarak gelmiş?

— Belki de müsait hava bulmuş olduğu için gelecek. Hususî yatiyle gelmiş. Fevkalâde müsait bir tekne... Buradan bakarsanız görebilirsiniz. Bizim yatın yanına demirledi Mavi renkte, iki direkli mükemmel bir yat.

Genç kız hemen pençereye gidip bakmak arzusunu hissetti. Fakat bu hissini çabucak yendi. Duşana bu alâkasını göstermek istemiyordu:

—Babam başka bir şey söyledi mi?

— Hayır efendim!

— Pek ala.. gidebilirsiniz!

(Devamı var)

Almanlara Dün Mağlûp olduk 2-0

(Baştarafı 1 ncide)

Saat 14.30 a yaklaşırken beyaz forma ve siyah pantalon giymiş Alman millî takımı sahaya çıktı. Uzun uzun alkışlandı. Bir dakika sonra da millî takımımız şiddetli alkışlar arasında çıktı.

Samimî bir seramoniyi müteakip evvelâ Alman millî marşı çalındı. İstiklâl marşı çalınırken bandoya, stadı dolduran kesif halk kitlesi hep bir ağızdan iştirak etti.

Renklerin yakınlığı dolayısiyle bizim takım formasını değiştirerek, göğsü ayyıldızlı forma giydi.

İki takım karşılıklı şöyle yer aldılar:

Millî Türk takımı: Turgay - Naci, Müjdat - Eşref, Alî İhsan, M. Ali - Erol, Recep, Muhtar, Muzaffer, Şükrü.

Alman millî takımı: Adam - Streitle, Koklmeyer, Mebus, Pospal, Schanko, Rahn, Morlock, F. Walter, Haferkamp, Termath.

Hakem: Mr. Ellis (İngiliz)

Oyun, süratli bir tempo ile başladı. İlk dakikalarda muvazeneli ve karşılıklı hücumlarla devam etti. Onuncu dakikadan sonra Alman hücum hattı, kalemizi beş dakika devam eden sıkı bir baskı altına aldılar. Bu müddet zarfında mütemadî deplasmanlı hücumları, müdafaamız iyi karşıladı.

Bütün devre esnasında oyun süratli ve muvazeneli şekilde devam ediyordu. İki takım da karşılıklı tehlikeli hücumlar yapıyorlar. Alman takımı, kasti olmamakla beraber, biraz favullu oynuyor fakat İngiliz hakemi kuş uçurmuyor ve en ufak hatalı harekete müsamaha etmiyordu.

Devre bu şekilde 0-0 bitti.

İkinci devre: İkinci devrede bizim takımın hücum hattında ufak bir değişiklik yapılmış, Muzafferin yerine soliçe Fahri alınmıştı.

Devrenin başlamasiyle Alman takımı, yine kalemizin önüne yerleşti. Üstüste yaptıkları hücumlar çok tehlikeli oluyordu. Oyunun bütün ağırlığı defansa yüklenmişti.

6 mcı dakikada Alman sağ içinin çektiği kurşun gibi şutu, Turgay, şahane bir planjonla kornere çıkardı.

Almanlar, tek kale oynamağa başlamışlardı. Onuncu dakikada ortadan uzanan bir Alman hücumunda, sola kayarak topu yakalayan Alman sol içi yanlamasına yaptığı bir vuruşla sol köşeden topu kaleye sokarak takımına bir gol kazandırdı.

Beşinci dakikada yine Alman sağ içi Morlock, güzel bir sıyrılışı köşeyi bulan plase bir vuruşla tamamlıyarak ikinci golü yaptı.

Alman takımı heyeti umumîyesi itibariyle bilhassa ikinci devrede klas bir oyun oynamağa başlamıştı. Hücumhatlarının en göze çarpan oyuncusu sağaçık Rahn'ın hazırladığı hücumlar, kalemiz için daimî bir tehlike teşkil ediyordu. Hülâsa Alman takımı bir makine halinde çalışıyordu.

Oyunun başından beri bütün yükü taşıyan defansımız da bir yorgunluk göze çarpıyordu.. Hücum hattımızın dağınık ve gevşek hücumları da Alman müdafaası karşısında daima tesirsiz kalıyordu.

Son dakikalarda Alman kalesini biraz zorladık fakat bu zorlayış da tesirsiz oldu, ve maç 2-0 Alman millî takımının galibiyetiyle sona erdi.

Almanların bir muvaffakiyeti daha

Berlin 21 (A.P.- — Berlin temsilî futbol takımı bugün Londra temsilî futbol takımı adı altında sahaya çıkan İngiliz takımına karşı beklenilmedik bir netice elde etmiş ve İngilizlerle 1-1 berabere kalmıştır. Olimpiyad stadında yapılan maç 70.000 seyirci toplamıştır.

Haberimiz tahakkuk etti

(Baştarafı 1 ncide)

gınca derhal vaziyet edilmiş ve bu satış muameleleriyle ilgili görülenler müessesedeki vazifelerinden genel müdürlük emrine alınmışlardır.

Ancak satışlarda yolsuzluk yapıldığı iddia edilen yünlü dokumaların değeri 7 milyon lira olmayıp 6 milyon 204 bin 129 liradır. Alım ve satım müessesesi tarafından satışa arzedilen bu malların ilân olunan fiyatlariyle fiili satış fiyatları arasındaki ortalama fark yüzde 3 - 10 arasında olup bu farkın da bankamızı 3,5 - 4 milyon lira gibi büyük bir zarar karşısında bırakmıyacağı şüphesizdir.

Bakanlıkça yapılan tahkikat hâlen ikmal edilmiş bulunduğundan tahkikat neticesine göre gerekli muameleye bugünlerde tevessül edileceği tabii olmakla beraber, keyfiyetin şimdiden böylece tavzihinde umumî efkârı aydınlatma bakımından fayda mütalâa edilmiştir.,,

Roma görüşmeleri

(Baştarafı 1 ncide)

hower Komutanlığına bağlanmasına karar vermiştir.

Türkiyenin durumunun halli daha müşkül görünmektedir.

İngiltere liderliğinde olan bazı devletler Türkiyenin Eisenhower Komutanlığı dışında bırakılmasını istemektedirler.

Birleşik Amerika ise Türkiye için ikili bir durum hazırlamakta ve bunun kısmen Eisenhower Komutasında, kısmen de Orta Doğu Komutanlığında tahakkukunu istemektedir.

Halil Özyörüğün marifeti

(Baştarafı 1 ncide)

hâdisenin bu suretle neşri üzerine Halil Özyörük'den yukarıdaki tekzibi aldık. Şimdi onu aynen koyar ve müdafaasını teşekkürle belirtirken, hâdise hakkındaki sihhatli bilgilerimizi 7 sual halinde ortaya dökelim:

1 — (Keti) gerçi Fransada değil, Almanyada ölmüştür.. Türkiyede mirasçı bırakmadığı, hariçte de mirasçısı olup olmadığı, veraset senediyle bili olmıyan bu kadının terekesine Kadıköy Sulh mahkemesi 1944 senesinde el koymuş bulunduğuna nazaran 1951 senesinin 11 inci ayının sonlarına kadar, bu iş niçin uzamış ve hazine, bundan neden haberdar edilmemiştir?

2 — (Keti) ölmüş, mirasçı olarak da kimsesi var veya yok.. Yoksa mirasçı hazinedir.. Peki, siz Yargıtay başkanı olarak 1945 senesinde Kadıköy Sulh mahkemesinin el koymuş bulunduğu bir terekeye nasıl muttali oldunuz ve kiracı olarak bir mevsim için 300 lira gibi cüz'i bir bedelle bu mukaveleyi nasıl yapabildiniz?

3 — İcar, mahkemenin veya kayyum'un hangi karariyle ve nasıl size vaki olmuş ve hangi numara ile tescil edilmiştir?

4 — Sonra siz, Adalet Bakanı sıfatiyle dâvaların uzadığından ve adlî huzursuzluğun mevcudiyetinden uzun uzun bahseden siz, 1944-1951 senesine kadar bir tereke dosyasının metrûk bir halde, ittilâınıza ve menfaatinize bağlı olarak kalmasına hangi kanunî sebebe dayanıp ve hangi âmme vicdanına güvenip razı oldunuz?

5 — Siz, 1945-1949 senesine kadar bu köşkte kiracı olarak oturduğunuzu ikrar ediyor, fakat kira bedelinin miktarını ve 1950-1951 yaz mevsimlerinde de burada oturduğunuzu sakhyorsunuz! Bu cihet tarafımızdan tesbit edilmiştir. Buna ne dersiniz?

6 — (Keti) ölmüş olduğu ve burada da varisi bulunmadığı halde (Katerina) ismile mezkûr gayri menkulün vergileri mahkeme kanaliyle 292201 ve 232290 sayılı ve 22. 9. 951 ve 13. 6. 1951 sayılı makbuzlarla kimin tarafından ödenmiştir? Bilhassa bunun cevabı nedir?

7 — Sizin bildiğiniz ve içinde senelerce oturduğunuz bu evin 1944-1951 senesine kadar tasfiyesi nihayete ermez iken bundan İstanbul Defterdarının, haberdar edilmemesine ve sizin böyle kangren olmuş bir tereke dosyasının ihtiva ettiği bir evde kiracı dahi olsanız oturmanıza, Yargıtay Başkanı, Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanı sıfatınız bilhassa mâni değil miydi? Ya buna ne dersiniz:

Bunları da cevaplandırabilir seniz, neşrine hazır bulunduğumuzu kaydederiz.

Kore şehit ve gazileri

(Baştarafı 1 ncide)

Şehitler: Er Kâzım Kurt, er Taştan Akbal, er Yusuf Olgun.

Yaralılar: Üsteğmen Saadettin Kavalalı, Tğm. Mehmet Özkurt, çavuş. Seyit Cico, çavuş Ali Erkoç, Başçavuş Halit Sayşehir, er Musa Erkeleç, er Ali Aslan, er İbrahim Çağıran, er Hasan Ateş, er Ali Kır, er Satılmış Sakalak, er Cevdet Karagülle, er Hasan Doğan, er Sami Başdemir, onbaşı Kâzım Aslan, er Kâmil Tuç, er Ethem Aygür, er İbrahim Ada, er Mehmet Solmaz, er Hasan Dicleli, er Bahaettin Biryol, er Ali Kaya, er Bayram Dirici, er Osman Gökduman, er İsmail Bayraktar, er Şükrü Gümüş, er Şerafettin Gündoğdu, er Ahmet Koldere, onbaşı Mehmet Emin Şahin, er Ali Bağrıyanık er Ali Rıza Topçu, çavuş Abdullah Göçer, er Hüseyin Özdemir, er Ahmet Kalafat, er İsmail Ertan.

Ankarada ışık yok

Ankara 21 (T.H.A.) — Şehrimizde elektrik fabrikasında ki infilâk yüzünden elektrikten iktisat maksadiyle devlet dairelerinin mesai saatleri 8,30 — 16,30 olarak tesbit edilmişti. 16.30 dan sonra ışıklar söndürülmektedir. Bu sebepten dolayı Bakanlar Müsteşarlar ve genel müdürler gaz lâmbası altında çalışmaktadırlar.

Politika — Eski Diplomat

Roma Konferansı ve Biz

Dün Romada Atlantik Paktı Konseylerinden biri toplandı. Bu satırlar yazıldığı sırada, henüz bu toplantı hakkında gelmiş herhangi bir malûmat yoktur. Yalnız bilinen şey, Atlantik Orduları Başkumandanlığına geçen sene tâyin edilmiş olan Amerikalı General «Eisenhower in bu toplantıda Atlantik ordusu hakkında izahat verceğidir. Ayrıca Atlantik Paktına iltihaka davet edilecek olan Türkiye ile Yunanistan da bu toplantıya birer müşahit göndermeğe davet edilmişlerdir.

Türkiye ve Yunanistanın Atlantik Paktına iltihak etmeğe davet edilmeleri hakkında gerçi bir karara varılmışsa da bunun tahakkuk etmesi, kararın akit 12 Atlantik devlet parlâmentolarının tasvibine vabestedir. Şimdiye kadar da bu iş tamamlanmış değildir. Görünüşe göre de ancak ilkbahara doğru karar katiyet kesbedecektir. Buna rağmen Türkiye ile Yunanistan şimdiden bu toplantıya müşahit sıfatiyle de olsa davet edilmiş bulunmaktadırlar.

Romada yapılan bu toplantıda ele alınacak mevzulardan en mühimminin Orta Doğu müdafaası olacağı tahmin edilebilir. Bu müdafaaya iştirak etmeleri evvelce Orta Doğu Arap milletlerine teklif edilmiş, fakat bu teklif malûm olduğu üzere reddedilmiştir. Bu itibarla hâsıl olan gedığın ne suretle kapatılacağı Romada her halde müzakere mevzuu olacak, bu hususta bir neticeye varılmak istenecektir.

Türkiye ve Yunanistanın Atlantik Paktına iltihaka davet edilmeleri hâdisesinden çok evvel, Akdenizin muhtemel bir Sovyet hücumuna karşı Afrika sahillerinden müdafaası mevzuu bahis olmuştu. Bu projeye bizim pek haklı olarak itirazımız üzerine durumda bir değişiklik yapılmak istenmiş ve Türkiyenin kurulacak bir Akdeniz Paktına iştiraki gibi saçma bir teklif yapılmıştı. Fakat biz buna itiraz ettik ve Atlantik Paktına müsavi haklarla bir üye olmak için israrda bulunduk.

İsteğimiz nihayet kabul edildi. Ve bu iltihak katiyet kesbettikten sonra bizim topraklarımız da Atlantik müdafaa çenberi içine dahil edilecektir.

Fakat müdafaamızın tamam olması, ancak Orta Doğu müdafaasının sağlam bir şekilde işlemesi ile mümkündür. Öyle ümit ediyorub ki, Romada gayri resmî bir surette olsa bile bu meseleyi bahis mevzuu edecek ve kendi görüşümüze göre hazırladığımız plânları alâkalı makamlara tevdi edeceğiz. Bu meselenin bizim için ne hayatî bir ehemmiyet taşıdığı meydanda iken, bu hususta lâkayıt davranmış olacağımızı tasavvur bile edemiyoruz.

İlim ve Din Bahisleri

Mânevyat Tarihine Kısa Bir Bakış

(Baş taarfı 2 incide)

ve kötülüğün mücazatını da tayin etmek icap eder. Yunanın maneviyatçı filozoflarında eksik olan bu idi. Bu eksik de şuradan geliyordu: Onlar, Allaha ve ahret akidesinden hariç bir sahada düşünüyor ve sistemlerini bu sahada kurmak istiyorlardı.

İşte, bu eksiği dinler tamamlamış; yeryüzüne hidayeti Peygamberler getirmiş ve insanlara, eski devirlerin, en mükemmel hayat ve cemiyet nizamını dinler vermiştir. Dinler, hakikatte, ne bir spekülâtif görüş, ne bir temaşa felsefesi, ne de hattâ kâinatın ilmî bir izah sistemidir. Din, insan mahlûkunun iç âlem hayatının muhtaç olduğu bir destek ve bir disiplindir; insanları içlerinden fethedip fiil ve amellerine kumanda eden ve istikamet veren bir nizamdır. Bu nizamın ana direği, Allah inanı, fiil ve hareket müeyyidesi de ahret akidesidir. Ahret akidesi ve öldükten sonra, ebedî mükâfat ve mücazat kanaati, işte din maneviyat ve ahlâkiyatının mihveri ve merkez noktası!

Nefs ile mücadele edip onu terbiye etmek; iyilik ve adalet yolunda yürümek çok meşakkatli bir iştir. İnsan, yaradılışı itibariyle, egoisttir; kendini düşünür; başkalarının bükülmesine basıp yükselmek ister; hele çalışmadan yemeğe pek heveslidir. Çünkü insan kolayı tercih eder. Başkasının çalışıp biriktirdiğini bir anda elinden almak, senelerce emek verip çalışmaktan daha kolaydır. Hayatta doğru, namuslu ve haksever olmak, haksız ve namussuz olmaktan daha güçtür. Hülâsa, mükâfat ümidi ve mücazat korkusu olmadan insanları iyilik ve adalet yolunda yürür görmek bir hayaldir. İnsan psikolojisinin derinliklerini her felsefe sisteminden daha iyi gören dinler, bu hakikati sezmiş; iyilik ve adalet yolunun meşakkatlerini bir ahret akidesi ve bir ebedî mükâfat ve mücazat inaniyle giderip bu yolu tutmayı yalnız yüksek seviyeli insanlar için değil, herkes için mümkün kılmıştır.

Düşünmelidir ki, insan maddesi ve hacmi itibariyle, nihayet bir hayvandır. Vicdanî insiyak, ihtiras ve iptilâların esiridir. Fakat ayni insan, akıl ile ve diğer ruhî melekeleriyle de, lâhûti bir mahlûktur. Şu halde bütün mesele, hayvani insiyakları zaptetmekte ve insanî aklının ve ahlâkî iradesinin hükmü ve iradesi altına koymaktadır. Dinlerin ebedî mükâfat ve mücazat akidesinin beşerî mânası ve hedefi de bundan başka bir şey değildir.

Bulmaca

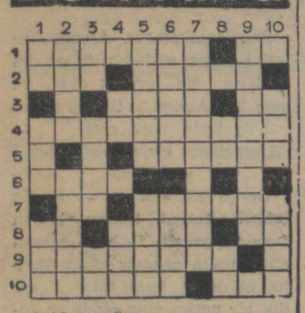

Soldan sağa:

1 — Tersi aynı şehir halkından, Tersi Su, 2 — Sada, Ortadan kaldırma, 3 — Tersi bir nevi eski yazı, Hayret edatı. 4 — Eski şeyhislamlardan 5 — Ateş çıkarmağa yarar 6 — Bir soruya 7 — Tersi dumanın izi, Tersi iyi bakıp görmek 8 — Bir hayvan, İkisi de ğil, Edat 9 — Pakistana giden gemimiz. 10 — Tersi uzak şark ta bir İslâm devleti, Tersi Soy.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Tersi izafet eki, Tersi bir hayvan, Bir Peygamber ismi 2 — Tersi elekten geçirir, Tersi bir namaz vakti 3 — Bir emir, Tersi inanma; Tersi bir nevi spor 4 — İbadetin başı, Bir haşerenin yaptığı mahsul, 5 — Tersi yere yayılan bir nevi yaygı, Tersi ahide, 6 — Ta eskiden var olan, Tersi Yunanistanda bir yarımada, 7 Meşhur şekercilerden 8 — Güzel sanat, Bir renk 9 — Devlete ait olan (Eski ıstılah). 10 — Raci, Tersi gelir.

Dünkü bulmacanın halli

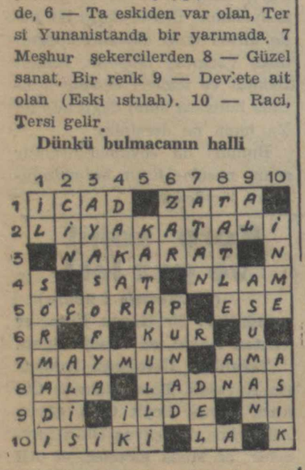

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	İ	C	A	D	■	Z	A	T	A	■
2	L	İ	Y	A	K	A	T	A	L	İ
3	■	N	A	K	A	R	A	T	■	N
4	S	■	S	A	T	■	N	L	A	M
5	Ö	Ç	O	R	A	P	■	E	S	E
6	R	■	F	■	K	U	R	■	U	■
7	M	A	Y	M	U	N	■	A	M	A
8	A	L	A	■	L	A	D	N	A	S
9	D	İ	■	İ	L	D	E	■	N	İ
10	İ	S	İ	K	İ	■	L	A	■	K

Pamuk ipliği tevziatına hâlâ başlanamadı!.

Pamuk ipliği meselesi gün geçtikçe kritik bir safha arzetmektedir. Fiatlar hâlâ karaborsadaki yüksekliğini muhafaza etmektedir.

Sümerbank umum müdürlüğünün bölge sanayi birliğinden istemiş olduğu ihtiyaç listesi ancak 2 - 3 gün zarfında hazırlanmış olacaktır.

Büyük Nefs Muhasebesi

Başlıca memleket münevverlerine en hayati sualler ve cevapları:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

Murat Sertoğlu
Muharrir

1 — Dünyada yarın da bir sulh ve müvazene teessüs ve takarrür edebileceğine inanabilmek çok zor, hattâ imkânsızdır. Harplerden sonra bir sulh ve müsalemet devri gelmez; belki de müteakip harplere hazırlanmak için bir hazırlık devri gelir. Yarın üçüncü bir cihan harbi kopacak olursa, hangi taraf galip gelir se gelsin, neticede dünyanın bir sulh devresine girebileceğine inanamıyorum. Yalnız görülen manzara şudur ki, her milletin müdafaası her gün bir kat daha zorlaşmak yolundadır. Bizim de vaziyetimiz aynidir.

2 — Ne böyle bir fikrimiz, ne de böyle bir hazırlığımız olmadığı gibi, böyle bir şeyi düşünmüş, hayal etmiş bile de ğiliz. Denize düşmüş olan bir insan, kendini kurtarabilmekten başka hiç bir şey düşünebilir mi?

3 — Medeniyet, daha doğrusu teknik sahada bazı ilerlemelerimiz olduğu inkâr edilemez. Meselâ vatandaşların elektrik, otobüs, vapur, radyo hakkında pek sathî da olsa, bir fikirleri vardır. Fakat meselâ, bundan yarım asır evveli nazarı itibara alacak olursak, halkımızın o zamana nazaran teknik malûmatı ve memleketin sınaî istihsali ile muasır Avrupa halkının teknik malûmatı ve sınaî istihsali arasındaki nisbet bugün çok daha aleyhimizdedir.

Bunu bir misalle ifade edelim. Yarım saat evvl Avrupalıların yaptıkları atlı arabalar, bizde yapılan atlı arabalardan, belki biraz daha iyi idi. Fakat bugün Avrupalılar tepkili uçak yaptıkları halde, biz hâlâ doğru dürüst atlı araba yapamıyoruz.

Manevî ölçülerde de bu nisbet aynidir. aman bizim için lehde değil, aleyhte inkişaf etmektedir. Aramızdaki mesafe, tıpkı bir saattaki akrep ve yelkovan gibi daima aleyhimizde olarak açılmaktadır.

4 — Maarif işimiz tamamiyle sistemsizdir. Ve bütün dâvanın başı, maarif olduğundan, bu sistemsizlik bütün işlerimize sirayet etmektedir. Ne yetiştirmek istediğimiz çocukların vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahibiz, ne de bu gidişle böyle bir plâna sahip ola bileceğiz.

5 — Yoktur.

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini sadece maarif ve kültür sahasındaki gerileyişimizde buluyorum.

7 — Sanat için sanat olabilirse evet!

8 — Demokrasi devrinde vatandaşların muhtelif kanaatlere sahip olmasını tabiî addetmek lâzımdır. Binaenaleyh, Türk milletinin hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinin tam mânasiyle tatmin edebilmesine imkân yoktur.

9 — Her şeyden evvel millete bir kafa ve ruh inkılâbına, hattâ inkılâplarına muhtacız. Yükselmeyen düşer. Yükselmek de ancak inkılâpla, fakat hakikî inkılâplar sayesinde, mümkün olur.

Muhsin Ertuğrul
Rejisör

— Anket falan gibi şeylere cevap vermek hiç âdetim değildir.

Lûtfi Kırdar
Eski İstanbul valisi

— Son günlerde polemiğe girmek istemiyorum. Beni mazur görün. İcabederse fikirlerimi yazıyla açıklarım.

Nurettin Topçu
Dr. Doçent

— Sualleriniz o kadar şümullü ki, her biri müstakil bir yazı mevzuu. Bunları evet veya hayırla cevaplandırmak, yanlış anlayışlara vol açabilir.

Hazım Atıf Kuyucak
Prof. Hukuk

Ben prensip itibariyle anketlere cevap vermem. Bilhassa bu sualler uzun tetkikat ister. Çok enteresan mevzular. Fakat beni mazur görün. Memleketin İslâmî bir gazeteye çok ihtiyacı vardı. Gazetenizi tebrik ederim. Allah muvaffakiyetler versin.

Kuzey Kafkas Türk Kültür Ve Yardımlaşma Derneği Nizamnamesi

Derneğin adı ve mevzuu ülküsü

Madde 1 — "Kuzey Kafkas Türk Kültür ve yardımlaşma derneği", adı ile bir dernek kurulmuştur. Dernek siyasetle uğraşmaz, Merkezi İstanbuldadır. Şubesi yoktur.

Madde 2 — Derneğin gayeleri şunlardır:

A) Kuzey Kafkasyayı, onun tarihini, kültürünü derlemek, işlemek ve yaymak.

B) Kitap, dergi ve gazete olarak, yayın yapmak ve kültürel toplantılar tertip etmek.

C) Muhtaç Kuzey Kafkasyalılara maddi ve manevi yardımda bulunmak.

— ÜYELER —

Madde 3 — Derneğin fahri ve asli olmak üzere, iki türlü üyesi vardır. Usulü dairesinde bir toplanma ile müracaat ederek muayyen aidatı vermeği taahhüt eden kimselere asli üye denir. Derneğe maddi ve manevî yardımları olanlar kongra kararı ile fahri üyeliğe kabul edilebilirler. Fahri üye olacak zatların yazılı bu vafakatları alınmadıkça, fahri üyeliğe seçilemezler. Fahri üyelerin adları derneğin şeref defterine kaydolunur.

Madde 4 — 18 yaşını bitirmiş, mümeyyiz ve medeni hakları kullanmaya yetkili her Türk derneğe asli üye olabilir. Üye olabilecek kimseler, dernek üyesinden en az iki kişi tarafından tavsiye olunur ve haklarında sağlık verilir.

Madde 5 — Derneğe girmek isteyenler usulü dairesinde hazırlanmış olan talepnameyi doldurarak Yönetim Kurulunu verirler. Yönetim Kurulu talepnameyi tetkik eder talibin derneğe alınmasına mani bir hali görülmediği takdirde Yönetim Kurulu kararı ile üyeliğe kabul edilir.

Keyfiyet kendisine yazı ile bildirilir. Talibin derneğe kabulünde mahzuru görüldüğü takdirde, Yönetim Kurulu mucip sebep zikretmeksizin kabul edilmediğini yine yazı ile kendisine bildirir. Bu şekilde kabul edilmeyenler Yönetim kararına karşı kongreye müracaat edebilirler.

Madde 6 — Dernekten çıkmak isteyenlerin bahusus yazı ile Yönetim Kuruluna bildirmeleri ve aidat borçları varsa defaten vermeleri ve hüviyet varakalarını iade etmek gerektir.

Madde 7 — Derneğin kongrası derneğe kayıtlı asli üyelerden teşekkül eder, fahri üyeler kongraya iştirak edebilirlerse de rey hakları yoktur.

Madde 8 — Kongranın vazife ve selâhiyetleri şunlardır:

a) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi müzakere ve lüzum görülen tadilâtı yaptıktan sonra, tastik etmek.

Yönetim kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi müzakere ve lüzum görülen tastikatı yaptıktan sonra tastik etmek.

b) Yönetim ve denetleme kurullarının senelik raporlarını tetkik ve kabul etmek.

c) Yönetim denetleme kurulları ve haysiyet divanı üyelerini seçmek.

d) Derneğin idari, mali hususları, umumi faaliyeti ve teşebbüsleri hakkında kararlar ittihaz etmek.

Madde 9 — Kongra her yıl 11 Mayısta adi olarak toplanır. Müzakere gündemi ile toplantının gün ve saatı Yönetim kurulu tarafından kararlaştırılır, ve toplantı gününden en az 15 gün evvel iki gazete ile ilân olunur ve ilgili hükûmet makamına haber verilir.

Madde 10 — Yönetim kurulu tarafından görülen lüzum veya derneğe kayıtlı asli üyenin en az beşte birinin yazılı talebi üzerine kongra fevkalâde toplantıya çağırılabilir.

Madde 11 — Kongrayı derneğin reisi açar içtima nisabı anlaşıldıktan sonra kongra için bir reis, bir reis vekili idare eder. Fahri üyeden hazır bulunan o hırsa kongre reisi bunlardan seçilebilir.

Madde 12 — Kongranın gerek adi ve gerekse fevkal'âde içtimalarında yalnız gündemde bulunan maddeler müzakere olunur. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerden yirmide biri tarafından bir maddenin müzakeresi istenirse bu maddede gündeme alınır umumiyet itibarile, kongranın adi toplantısını gündemi aşağıdaki esaslara göre hazırlanır.

a) Yönetim kurulunun senelik raporunun okunması ve müzakeresi,

b) Denetleme kurulu raporunun okunması, müzakeresi ve Yönetim kurulunun ibrası,

c) Bütçenin müzakere ve tastiki,

d) Yönetim ve Denetleme kurulları ile haysiyet divanı üyelerinin seçilmesi,

e) Gündeme konan diğer hususların müzakere ve karara bağlanması.

Madde 13 — Kongranın herhangi bir meseleyi müzakeresi için derneğe kayıtlı asli üyenin yarısından bir fazlasının toplantıda hazır bulunması gerektir. Bu nisap teessüs etmediği takdirde, toplantı günü en az üç, en çok yedi gün geri bırakılır. Keyfiyet dokuzuncu maddenin bendi mucibince ilân olunur. Bu ikinci toplantıda bulunan üye sayısı her ne olursa olsun kongra müzakere ve karar ve ittihazına selâhiyetlidir.

Madde 14 — Kongra kararları mutlâk ekseriyetle verilir her üyenin yalnız bir rey hakkı vardır. Rey verebilmek için kongra içtimalarında hazır bulunmak şarttır.

Madde 15 — Seçimlerin açık veya gizli reyle yapılması kongranın kararına bağlıdır ancak Yönetim Denetleme kurulları ile haysiyet divanı seçimleri gizli reyle olur.

Madde 16 — Zabıt ve kararlar yazıldıktan sonra kongra reisi ve kâtipler tarafından imza edilerek saklanır kararlar derneğin ilân levhasına asılarak üyelere tebliğ olunur. Yönetim kurulu lüzum görürse kongra kararlarını birer mektupla üyelere bildirir.

Madde 17 — Yönetim kurulunca seçilecek üyenin, hüviyeti ile nizamnamedeki yapılacak değişiklikler bir hafta içinde mahallin en büyük mülkiye amirine bildirilir.

YÖNETİM KURULU

Madde 18 — Dernek Yönetim kurulu bir reis iki reis vekili bir umumi kâtip, bir veznedar ile beş üyeden teşekkül eder. Bütün yönetim kurulu üyelerinin vazifeleri fahridir, azami kadro ve ücretleri kongra tarafından tespit edilmek şartile Yönetim kurulu memur ve müstahdem kullanılabilir.

Madde 19 — Yönetim kurulu bir sene müddetle mayıs ayında yapılan toplantıda kongra tarafından seçilir. Kongra Yönetim kurulunu teşkil edecek üyelerin vazifelerini tasrih ederek ayrı ayrı seçer. Reylerin müsavati halinde kur'a çekilir aynı şahsın üzerinde Yönetim kurulu üyeliği ile Denetleme kurulu veya haysiyet divanı üyeleri üyeliği toplanamaz.

Madde 20 — Yönetim kurulunun vazifesi kanuni hükümlere ve nizamnameye göre derneği idare etmektir. Başkan derneğin bütün muamelelerinde hukuki temsilcidir. Yönetim kurulu toplantılarına başkanlık eder kongra ve Yönetim kurulu kararlarını yerine getirir. Umumî kâtip derneğin yazı işlerini idare eder, üye karar gelen giden evrak defterleri ile fahri üyenin kaydına mahsus şeref defteri usulüne göre umumi kâtip tarafından tutulur. Reis bulunmadığı zamanlarda idare makamına reis vekili vekâlet eder.

Muhasip derneğin gelir ve gider işile bütün hesap işlerine ve banka ile vaki muamelelerine bu hususlara ait mevzuata göre bakar, gelir ve gider defterleri ile bilânço ve diğer vesikalar derneğe ait demirbaş defteri muhasip tarafından tutulur.

Madde 21 — Bütün dernek üyesinin Yönetim kurulu kararlarına uyması şarttır. Yönetim kurulu icabı hale göre derneğe ait işleri görmek için üyeden istediği ile teşriki mesai eder, ve vazife verebilir.

Madde 22 — Yönetim kurulu 15 günde bir toplanır. Başkan lüzum gördüğü takdirde toplantı gün ve saatını önceden üyelere bildirmek şartile Yönetim kurulunu fevkal'âde olarak da toplantıya davet edebilir. Mazeretsiz olarak üstüste üç defa Yönetim kurulu toplantısına gelmeyen üye istifa etmiş addolunur ve vaziyet başkan tarafından yazı ile kendisine bildirilir.

Madde 23 — Kongra tarafından ayrıca Yönetim kurulu için 4 yedek üye seçilir. Yönetim kurulundan her hangi bir suretle ayrılanlar olduğu takdirde yedek üyeler aldıkları oy sırasına göre Yönetim kurulu kadrosuna geçerler.

İstifa eden umumî kâtip veya muhasip ise esasen Yönetim kurulu kadrosundan bulunan iki üyeden en çok rey alanı onların yerine geçer yedekden geçen de onun yerini doldurur.

Başkanın istifası haline Yönetim kurulu üyeleri yedek üyeler toplanarak Yönetim kurulu üyeleri arasında gizli oyla iki başkan vekilinden birisini seçerler seçim esnasında denetleme kurulu ve haysiyet divanı üyelerinin de bulunması şarttır. Ancak bunlar oy vermezler.

Madde 24 — İstifa diğer sebeblerle Yönetim kuruluna dahil üye sayısı yedekten geçenler de dahil olduğu halde beş kişiden aşağı düşerse kongra Yönetim kurulu tarafından fevkal'âde toplantıya davet edilerek yeniden seçim yapılır.

DENETLEME KURULU

Madde 25 — Dernek Denetleme kurulu içlerinden biri reis olmak üzere üç kişiden teşekkül eder. Denetleme kurulu bir sene müddetle mayıs ayında kongra tarafından seçilir.

Madde 26 — Denetleme kurulunun vazifesi derneğin hesaplarını gayri muayyen zamanlarda, ve senede iki defadan aşağı olmamak üzere, tetkik etmek ve kongreye bu tetkiklerinin neticelerini bildiren bir rapor vermektir.

HAYSİYET DİVANI VE İNZİBATI HÜKÜMLER

Madde 27 — Dernek haysiyet divanı içlerinden biri reis olmak üzere üç kişiden teşekkül eder. Haysiyet divanı bir sene müddetle kongra tarafından seçilir.

Madde 28 — Dernek üyesi hakkında inzibati cezalar ancak haysiyet divanı tarafından verilir. Haysiyet divanı Yönetim kurulu tarafından yazılı gerekçe üzerine herhanga bir üye hakkında hüküm vermek üzere toplanır. Haysiyet divanının içtima ve müzakere nisabı her üç üyenin huzuru ile teessüs eder. Karar ekseriyetle verilir.

Madde 29 — Haysiyet divanı kararlarını Yönetim kurulu tebliğ ve icra eder. Verilmiş olan hüküm kongra tarafından hakkında bir karar alıncıya kadar cari ve mer'i olur.

Madde 30 — Haysiyet divanı kararları için temyiz mercii dernek kongrasıdır. Kongranın vereceği karar kat'îdir.

Madde 31 — İnzibati ceza tertibini mucip haller şunlardır:

a) Dernek içinde ve dışında dernek üyeliği ile gayrikabili telif halleri görülmek.

b) Derneğin gaye menfaat ve nizamnamesine aykırı hareket etmek,

c) Haysiyet kırıcı bir suç işlemek.

Madde 32 — Haysiyet divanı tarafından verilecek inzibati cezalar şunlardır:

1) İhtar,
2) Muvakkat ihraç,
3) Kat'i ihraç.

Haysiyet divanı, suçları tavsif ve bunlara terettüp eden cezaları hak ve nispet dahilinde takdir eder.

DERNEĞİN VARİDAT VE SARFİYATI

Madde 33 — Derneğin varidatı şu kaynaklardan temin edilir:

a) Derneğe üye olacakların verdiği giriş parası,

b) Üye aidatı,

c) Mevcud mevzuata tevfikan, tertip edilecek müsamere, temsil, piyango ve toplantıların hasılâtı,

d) Derneğe yapılacak bağışlar.

Madde 34 — Dernek üyesi 250 kuruş derneğe giriş parası, senede 1200 kuruştan aşağı olmamak şartı ile, aidat vermeğe mecburdur. Ancak üyenin vereceği aidat mikdarı senede 120 lirayı geçemez.

Madde 35 — Derneğin varidatı dip koçanlı ve müselsel numaralı makbuz mukabilinde, muhasibin mesuliyeti altında tahsil olunur. Varidat, dernek reisi veya vekillerden birisi ile muhasibin imzaları altında, bir bankada açılacak olan hesabı cariye yatırılır.

Madde 36 — Derneğin varidatı ve sarfiyat bütçesi, Yönetim kurulu tarafından hazırlanır kongra tarafından tastik olunur. Gelir dernek gayelerinin şumulü dahiline giren mevzulara senelik bütçede gösterilen fasıl ve müddat üzerinden, Yönetim kurulu kararı ile sarf olunur. Derneğin hesap yılı bir haziranda başlar.

Madde 37 — Lüzum görülen hallerde derneğin başkanı ilk Yönetim kurulu toplantısında tastik edilmek üzere 250 liraya kadar sarfa mezundur. Bu maksadla avans alabilir.

Madde 38 — Derneğin bütün gider evrakı başkan ve kâtibi umumi tarafından imzalanır. Gider evrakına yönetim kurulunun tarih ve numarası yazılır 250 kuruşu geçen, senedsiz ve faturasız sarfiyat muteber değildir.

(Sonu yarın)

Radyo

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7,30 M. S. ayarı, 7.31 Müzik, 7,45 Haberler, 8,00 Müzik, 8,25 Günün programı ve hava raporu, 8.30 Müzik, 9,00 Kapanış, 12,15 - 13, 15 Asker saati 12.15 Memleketten selâm, 12,20 Memlekete selâm, 12,30 Türk kahramanlığı 12,45 Oyun havaları 13,00 M. S. ayarı ve haberler, 13,15 Müzik, 13,30 Öğle gazetesi, 13,45 Müzik 14.00 Hava raporu ve kapanış, 17,58 Açılış ve program, 18,00 Dans müziği 18,20 Konuşma, 18. 30 Müzik, 19,00 M. S. ayarı ve haberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19,20 Türküler, 19,45 Radyo ile İngilizce, 20,00 Müzik, 20,15 Radyo gazetesi, 20.30 Müzik, 21, Konuşma, 21,15 Müzik, 21.30 Hazırcevap adam, 21,45 Müzik, 22,00 Kitap saati, 22,15 Dans müziği, 22,45 M. S. ayarı ve kapanış.

İSTANBUL

12,57 Açılış ve programlar, 13, Haberler, 13,15 Öğle konseri, 13, 45 Şarkılar, 14.15 Dans müziği, 14.40 Türküler, 15,00 Kapanış, 17,57 Açılış ve programlar, 18,00 Memleket havaları ses ve saz eserleri, 18,35 Konuşma, 18,40 Dans müziği, 19,00 Haberler, 19. 15 Ayten Alpman ve arkadaşları, 19,35 Konuşma, 19,45 Şarkılar, 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Kısa şehir haberleri, 20,35 Müzik dünyası, 21.10 Radyo klasik Türk musikisi topluluğu, 21,50 Konuşma, 22.00 Şarkılar, 22,15 Gece konseri, 22,45 Haberler, 23,00 Programlar ve Dans müziği, 23, 30 Kapanış.

Darısı Başımıza

Tahran 21 (T.H.A.) — İranda son alınan kararlar üzerine alkollu içki fiatları bir misli daha arttırılmış olup, içkiler üzerinde sıkı bir takyidat konmuştur.

İranın Nüfusu

Tahran 21 (T.H.A.) — İranda son aylarda yapılan nüfus sayımının neticelerine ve istatistik genel müdürlüğünden bildirildiğine göre İranın nufusu 19.139563 kişi olduğu resmen anlaşılmıştır.

İki roinci yakalandı

Adapazarı 21 (B. D.) — Emniyet memurları tarafından dün gece yapılan anî bir aramada Osman Göktem, İsmail Yılmaz adın da iki kişinin üzerinde bir miktar eroin bulunmuştur. İlk sorgularını müteakip ceza evine gönderilmişlerdir.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Şayı : 8

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon: (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel: Büyük Doğu İstanbul
CUMA
23 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Haberler tahakkuk ediyor

Kabinede tadilât

Dün Bakanlar Kurulu bu mevzuu görüştü

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Bakanlar Kurulu bugün saat 11 de toplanarak 14,30 e kadar çalışmalarına devam etmiştir. Bu toplantıda 1952 bütçe tasarısı etrafında görüşmelerde bulunulmuştur. Bakanlar Kurulu bütçe mevzuundaki çalışmalarına bir hafta kadar daha devam edecektir. Aldığımız malûmata göre, Bakanlar Kurulunda yapılması beklenen kabine değişikliğinin bütçe çalışmaları nihayetine bırakılması da görüşülmüştür.

Ne günlere kaldık

Soygunculuk

Ankara yolunda bir tren ve bir otobüs eşkıya taarruzuna uğradı

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Dün gece Adanadan şehrimize gelen ve içinde 35 yolcu bulunan 1823 numaralı Faik Özer idaresindeki otobüs, 4 meçhul şahıs tarafından soyulmuştur.

Otobüs Dikmen sırtlarına geldi

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Cihanın en muazzam ifşası

Maskeler Aşağı

Biri C. H. P. nin çent senelik mebusu ve Dış İşleri Bakanı, öbürü İnkılâbın kan kırmızı yobazı ve gedikli mebusu:

Necmeddin Sadak ve Falih Rıfkı Atay

İstiklâl hareketi başında, Anodolu faaliyetini İstanbuldaki İşgal Kuvvetlerine haber vermeğe memur birer casus muydu?

Ve daha, daha kimler?

Sayın Adnan Menderes!

Şu dakikada elinizde bulunan müthiş vesikayı Millet Meclisinde açıklamanızı bekliyoruz!

Şene 1920-21... İstanbul işgal altında... Anadoluda Millî Mücadele başlamıştır. İstanbul hükûmetinin Polis Umumî Müdürü, Arnavut Tahsin isminde biridir. Eski Ankara valisi Nevzat Tandoğan da, İstanbul Polis Umumî müdürlüğünde ve üç polis müdürü arasında (Miralay Halil, Arnavut Tahsin, Nurettin) evvelâ üçüncü, sonra birinci şube müdürü bulunuyor. Üçüncü şube zat işleri, birinci şube ise siyasî kısımdır.

ESKİ ANKARA VALİSİ NEVZAT TANDOĞAN'IN ÖLÜMÜNE KADAR SAKLADIĞI MÜTHİŞ VESİKA

Nevzat Tandoğan, makamının verdiği imkânla, eline müthiş bir vesika geçiriyor. Bu, İstanbul Polis müdürü Arnavut Tahsin'in, işgal orduları polis teş-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

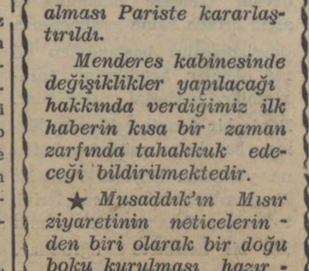

Necmeddin Sadak

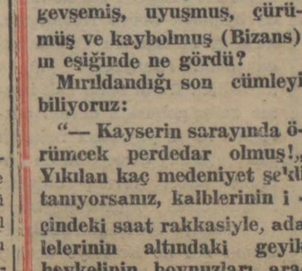

Falih Rıfkı Atay

Amerika Tarım Bakanı Geliyor

Ayın yirmi altısında Ankarada bulunacak

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Amerika Tarım Bakanı Mr. Charles Bramman alâkalı makamlarla temaslarda bulunmak üzere ayın 26 sında şehrimize gelecektir.

Sovyet Notası

Amerikayı ittiham eden Rusyanın iddiaları reddedilecek

Washington 22 (Nafen) — Sovyet Rusya hükûmeti dün Birleşik Amerikaya yeni bir nota göndermiştir. Bu Sovyet notasında iddia edildiğine göre, Birleşik Amerika Rusya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, ve diğer peyk memleketler dahilinde mukavemet hareketlerini desteklemekte ve bunlara para göndermektedir.

Sovyet hükûmetinin notası Birleşik Amerikanın yabancı

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

İslâm devletleri arasında

Doğu Paktı mı kuruluyor?

Musaddık Mısır'la bir petrol anlaşması yapmak istiyor

Kahire 22(A.A.) — Dün yapılan bir basın toplantısında demeç te bulunan eski Mısır dışişleri bakanı ve liberal parti başkanı Muhammed Hüseyin Heykel paşa, İran başbakanı Musaddık ile yaptığı görüşmede arap devletlerinden maada Pakistan, Afganistan, İran, Bingazi ve kuzey Afrikayı toplıyan bir doğu paktı tesisinin bahis mevzuu olduğunu söylemiştir.

Yetkili çevrelerde bu hususta bildirildiğine göre müteaddid defa düşünülen bu proje şimdiye kadar hiç bir müsbet şekil almamıştır.

Kahire 22 (A.A.) — İyi haber alan çevrelerden öğrenildiğine göre Musaddık ve mesai arkadaşları

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

7 Tehlike

Necip Fazıl KISAKÜREK

Türk Milletini hakikî ve mefkûrevî hayata kavuşturmak için, onu, yedi ölüm tehlikesinden kurtarmak lâzım..

Tehlikelerden dördü iç, üçü de dış istikamette..

1

İç ölüm tehlikelerinden birincisi, tarihimiz boyunca, bizi, İslâmiyetin her zaman ve her mekâna zaferle tatbiki kazancından alıkoyan ham ve kaba yobaz.. Yarın muazzez ve mukaddes iman kaynağımızın zaferi gerçekleşirse, bu hastalığın nüksüne mâni çare en başta mutalâa edilmelidir.

Ham ve kaba yobaz, dinî hükûmler çerçevesine bağlı gerçek mümin değil, (Büyük Doğu, işte, esastan kıl fedâ etmeyecek olan o, mümindir) dini kendi havasız ruhuna ve kör nefsaniyetine tâbi kılan, vecdsiz, idraksiz ve nasipsiz kışır ezbercisidir.

2

İkinci tehlike, Tanzimattan bu yana, iman ve ahlâk güvesi Yahudi ve Dönme dehasının türettiği, köksüz ve taklitçi nesiller kolu. Bugün dindini en şiddetle çektiğimiz bu âfetin üzerine yanmamış kireç döküp bu köksüzler kökünü kurtaracağımız ândır ki, her şey halledilmiş olacaktır.

3

Üçüncü tehlike, çiy etin dövüle dövüle pişirilmesi gibi her çareye baş vurarak önlenmesi gereken ananevî fikirsizlik halimiz.. Büyük Türk tefekkür iklimini kuruncaya kadar, Hint fakirleri tarzında nefesimizi dakikalarca içimizde tutsak yeridir.

4

Dördüncü tehlike, bu üç tehlikenin birincisini dinsizlik adına maksûsen, ikincisi ve üçüncüsünü de aynen ve mebsuten temsil eden C. H. Partisi ve benzerleri ve benzerlerinin benzerleri tarzında gediklilik hizipleri... Türk Milleti, ağalıkları ilga eden ve hâkimiyetin millette olduğunu söyleyen bu beterin beteri ağalık ruhunu tasfiye etmedikçe her ümide paydos!.

1

Dış ölüm tehlikelerinden birincisi, komünizma.. O, bir gün dünyada ve Türkiyede tahakkuk edecek olursa, güya hakkını koruduğu (Proleter) adına, hakkını koruma ya lüzum olmayan (Proleter) olarak Türk Milletini göstermek isteyecek ve (Allah o günü muhal kılsın) bize Haymana ovasını sulamaktan başka hayat hakkı tanımayacaktır.

2

İkincisi, bugün geçmiş, fakat bir gün tekrar baş kaldırmayacağı temin edilemez olan Faşizma ve Nazizma.. Yatalak zamanlarında garp demokrasyalarının azmanı olarak türeyen Faşizma ve Nazizma, hâkimiyet plânını ele geçirseydi, Türk Milletine düşen vazife, yine, komizmanın hakkımızdaki niyetinden pek farklı olmazdı.

3

Dış ölüm, tehlikelerinden üçüncüsü, bugün Doğu istikametinden gelmesi melhuz olduğu kadar, yarın Batı istikâmetinden gelmesi melhuz, ananevî garp emperiyalizması.. Buna karşı birlcik tedbir de, yine, daima ve mecburen demokrasyalar tarafını tutup, onlara iç tekevvün hakkımızı teslim ettirici bir bünye sahibi olacağımızı kabul ettirmektir.

****

İçeriden ve dışarıdan 7 ölüme karşı mücadele zorunda olmak!. Evet, Türk Milleti, hakikî ve mefkûrevî bir hayata ulaşabilmek için, garp dünyasının üç şubesine karşı müdafaa ve muhafaza tedbirleri aldıktan sonra, içeriden de, her biri bu tehlikeler çapında dört ölümü tepelemek borcunda.

Bütün bir tarih seyrinin bugün sırtımıza yüklediği mahkûmiyet bakımından bu kadar çetinlik belirtici bir kurtuluşun kefaleti, hangi fikirler manzumesindedir? (Büyük Doğu), işte o fikirler manzumesinin ismidir!

Çorçil-Truman Görüşmesi

İngiliz Başbakanı Vaşinktona gidiyor

Londra 22 (AP) — Başbakan Winston Churchill'in Cumhurbaşkanı Trumanla Vaşingtonda yapacağı konferans için 29 aralıkta İngiltereden hareket edeceği bu akşam başbakanlık dairesinden bildirilmiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Ankara İstanbul yolunda bir gecede dört kaza

Ehliyetsiz şöförlerin sebeb olduğu bu halin önüne geçilmelidir

Ankara - İstanbul yolu üzerinde bir gecede tam dört tane kamyon kazası olmuştur.

Eceabad plâkalı ve şoför Hüseyinin idaresindeki kereste yüklü on tonluk kamyon, Karayakup mahallinde, frenlerinin patlaması yüzünden uçuruma yuvarlanarak parçalanmıştır. Şoförle bir yolcu

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Keskinde Arbede

Bir arazi ihtilâfı yüzünden seksen kişi tevkif edildi

Keskin,22 (Hususî muhabirimizden) — Keskin kazasına bağlı Dumlu ile Eroğlu köyleri arasında senelerden beri devam etmekte olan arazi ihtilâfının halli için evvelki gün topu ve kadastro memurları mahallinde inceleme yapmak üzere ihtilâfa mevzu olan her iki köy arasındaki sahaya gitmişler ve tetkikata başlamışlardır.

Dumlunun 800 kadar kadınlı, erkekli köylüleri de bu sahada yer

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

GÜNÜN ÖZÜ

★Takdim ettiğimiz büyük ifşa hakkındaki kıymet hükmü, aynı yazının sonundadır. Cihanın henüz bir eşine şahit olmadığı bu hadise bize bazı inkılâp yobazlarının ve din düşmanlarının iç yüzünü göstersin!

★ Üç Büyüklerin Dış İşleri Başkanları tarafından Batı Almanyanın istiklâli ve demokrasya dünyasının yanında yer alması Pariste kararlaştırıldı.

Menderes kabinesinde değişiklikler yapılacağı hakkında verdiğimiz ilk haberin kısa bir zaman zarfında tahakkuk edeceği bildirilmektedir.

★ Musaddık'ın Mısır ziyaretinin neticelerinden biri olarak bir doğu boku kurulması hazırlıkları var.

Batı Almanya'nın istiklâli

Pariste Batı Almanya Başbakanını kabul eden üç Dışişleri Bakanı, Batı Almanyanın müstakil devlet olmasını kabul ettiler..

Londra 22 (Radyo) — Bugün Pariste Alman başbakanı Dr. Adenauer'i kabul eden üç dış işleri bakanı, Batı Almanyanın prensib olarak müstakil devlet olmasını ve istikbaline kavuşmasını kabul etmişlerdir. Bazı teknik mahzurlar ortadan kaldırıldıktan sonra bu karar kısa bir zaman zarfında tatbik mevkiine konulacaktır.

Kahire, 22 (Radyo) — Prensib olarak istiklâle kavuşmasına karar verilen Batı Almanya başbakanı Dr. Adenauer bugün Pariste üç dışişleri başbakaniyle yaptığı müzakerelerde bilhassa işgal kuvvetlerinin yüzde doksanının kısa bir zaman zarfında Batı Almanyayı terketmesini ve Atlantik Paktına kabul edilmesini istemiştir.

Paris 22 (A.A.) — Üç dışişleri bakanlarının federal Almanya başkanı Adenauer ile yaptıkları toplantı saat 16,40 da sona ermiştir.

Toplantıyı müteakip Adenauer federal cumhuriyet ile müttefik devletler arasındaki yeni münasebetlerini tesbit edecek umumî itilâfname üzerinde bir anlaşmaya varılmış olmasından dolayı memnuniyetini bildirmiş ve görüşmelerden meselelere de temas olundu - ğunu ilâve eylemiştir.

Misafir Amiral Başbakanla görüştü

Amerikan filosu komutanı şehrimize Cumartesi günü dönecek

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Amerikan Akdeniz Filosu komutanı Koramiral Gordner bugün şehrimize gelmiştir.

Amiral bugün saat 17 de Amerikan Büyükelçisi Mr. Wardstord ile birlikte Başbakan Adnan Menderes'i ziyaret etmiş ve bir saat görüşmüştür.

Amiral Gardner cumartesi günü İstanbula dönecektir.

Koca katili kadın

Mecidiyeköyünde işlenen cinayetin faili Ayşe, Emniyete teslim edildi

Mecidiye köyünde parasına tama en kocasını öldürdüğü iddia edilen Ayşe Kazancı adında, savcılıkça yapılan gereken soruşturmalara dün devam edilmiştir.

Bu cümleden olarak, dün sabahtan akşama kadar Mecidiye krakolunda 12 kişinin ifadesine müracaat edilmiştir.

Dinlenen şahitlerden bir çoğu sanık olduğu iddia edilen Ayşenin bundan birkaç ay evvel maktûl

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Ürdün - İsrail hudut hâdisesi

Mütareke komisyonu İsrail-i suçlu buluyor

Kahire 22 (AP) — Arap haberler ajansı bugün verdiği kahire menşeli bir haberde çarşamba günü Hebron kesiminde bir İsrail devriyesiyle Ürdün arap lejiyonu müfrezeleri arasında bir çarpışma vukua geldiğini ve İsrail ordu

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Kızıl Ajanlar

Bulgaristanda yetiştirilip mülteci maskesi altında Türkiye ve Yunanistana sevk ediliyorlar

Washington 22 (Nafen) - Buraya gelen raporlara göre, Bulgaristanda «Mülteci mektepleri» teşkil edilmiştir. Komünistler tarafından idare edilmekte olan bu memleketlerde sahte mültecilere ne şekilde hareket edecekleri anlatılmaktadır Bundan sonra komünist makamların yardımı ile bu mülteci rolünü öğrenmiş ajanlar komşu memleketlere sokulmaktadır.

Bulgar komünistlerinin bu şekilde yetiştirilmiş ajanları, Yunanistana ve Türkiyeye sokulmaları da anlaşılmıştır. Bulgarların ayni şekilde yetiştirilmiş ajanları mülteci kılığında olarak Yugoslavyaya sevkettikleri de bildirilmektedir.

Suriyede hava durulmadı

Ayrıca Lübnanda da komünist tahriki devam ediyor

Antakya 22 (ANKA) — Halepte yapılan son nümayişler sırasında bayrak yakılması hadisesi üzerinde hükümetimizce ciddî tahkikata devam edildiği anlaşılmaktadır.

Suriye hükümeti böyle bir hadisenin vukuu varid olmadığını iddia etmekte olduğundan tecavüzün delillerle tesbiti cihetine de durulmaktadır.

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl KISAKÜREK

Ve Örümcek

Nerede ki kımıldama, el atma, meydana çıkma yoktur; nerede ki, gevşeme, uyuşma, çürüme, kaybotma vardır; orada örümcek hazır...

Fatih Sultan Mehmet, yenilerin yenisi ve tazelerin tazesi bir dâva heykeli tavrile, gevşemiş, uyuşmuş, çürümüş ve kaybolmuş (Bizans) ın eşiğinde ne gördü?

Mırıldandığı son cümleyi biliyoruz:

"— Kayserin sarayında örümcek perdedar olmuş!., Yıkılan kaç medeniyet şekli tanıyorsanız, kalblerinin içindeki saat rakkasiyle, adalelerinin altındaki geyik heykelinin boynuzları arasında, nihayet örümceklere yol verdiklerine inanınız!

Aşk ve iman olmıyan yerde hamle ve hareket olur mu?

Ateşi gül bahçesine çeviren ayağı, denizi iki saf asker gibi açan asâyı, ölüyü dirilten nefesi ve kameri ikiye bölen parmağı düşünün! Ve bunların ucundaki hamle ve hareket şimşeklerini!.. Artık Nemrud'un dediği kadar okdanlığına sarılsın, Fir'avun sakalını yolsun, Kayser harmanisine sığınsın; ve şah, uçan kavuğuna yapışsın! Onlar, okdanlık, sakal, harmanî ve kavuk değil, birer örümcek yuvasıdır.

Tarihin yapraklarını, bir taraftan şimşekler, bir taraftan örümcekler çeviriyor,

KÜTÜPHANESİ

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No. 8

Her millet dinî bir terbiye alır. Bu esas umumî ve mutlaktır

Muhiddin Baha Bey (Bursa) — Öyle zannediyorum ki, memleketi uçuruma düşüren bir âmili ruhînin esbabını burada söylemek fırsatını elde etmiş oluyorum. Hoca efendi hazretleri buyuruyorlar ki, maarif programı mutlak umuru şer'iye encümenine uğrasın. Bu demek oluyor ki, maarif encümeni kendi kendine programı tanzim ederse ahkâmı diniyeye münafi ve şeraiti İslamiyeye muhalif bazı ahkâmı kabul etmek ihtimali vardır.

Müfid Efendi (Kırşehir) — Hâşa, o noktadan değil.

Muhiddin Baha Bey (Bursa) — Eğer bu noktadan değilse şu halde bir iş kalıyor. Eğer bundan maksat bu değilse, maarif encümenine dahil olanlar terbiye ve tedrisatta tatbiki lâzım olan usulü belki bilmiyorlardır.

Anların nevakıs ve hatayasını umuru şeriye islâh ve tadil etsin; bu mudur efendim?. Zannetmem ki, bu olsun.. O halde bir ihtisas işidir. Oraya dahil olacaklar maarifle ve terbiye ve tedrisat ile iştigal etmiş ve bunu meslek edinmiş zevattan mürekkep olması lâzımdır. Fakat anların islahı için mütehassıs olmayanların kendilerinde fazla bir salâhiyet görmeleri, zannediyorum ki, doğru değildir. Umuru şeriye encümenine ait programın uğraması hususunda takriri imza eden zevat lütfen bize izah etsinler, Bendeniz sonra cevap vereyim.

Ali Şükrü Bey (Trabzon) — Şimdi efendim tedrisat hususunda rüfekayi muhterem den bu hususta serdedilen mütalâattan kendi hesabıma hayret ettim. Biz buraya zannediyorum ki, tedrisat programları, terbiye projeleri imza etmek ve daha sair hususat için gelmedik. Bizim elimizde ki mevcut program ne ise anların teminî devamı için burada bir merci bulamıyorlar. Ne maarif memurunu ve ne sair devair memurunu.. Bunların temini devamı için burada bugün merci temin etmek zannediyorum ki, doğru değildir

Binaenaleyh biz buraya ders programları yapmak için gelmedik beyhude birbirimizle muaraza etmiyelim.

Fazıl Paşa (Yozgat) — Pek doğru!

Ali Şükrü Bey — (Devamla) Tedrisat programı yapmak, proje, ne onların haddi ne de bizim haddimizdir. Şimdi zannederim ki, beyhude vaktimizi zâyi ediyoruz. Doğrusu budur. (Doğru, doğru sedaları)

. . . . . .

Hamdullah Suphi Bey — Bu madde hakkında söz isterim Paşa hazretleri! (Hitabet kürsüsüne gelerek) Efendim, Meclisimize dahil bulunan ulema-yı dinin, yetişecek nesillere kâfi bir terbiyei diniyenin verilmesini istemek hususunda nâmütenahî bir hakkı vardır. Bunu inkar etmek hiç kimsenin aklından geçmez. Her millet dinî bir terbiye alır. Bizim çocuklarımız da dinî bir terbiye alacaklardır. Bu esas, umumî ve mutlaktır. Yalnız efendim, Meclis-i âlinin fikrini iki nokta üzerine celbetmek isteriz. Tedrisat, dünyanın her tarafında ve bizim memleketimiz de muhtelif şûbelere ayrılır.

Maarif encümeni de hayatın maddî işleri noktasından çocuklarımızın deruhte edecekleri vazifeye göre terbiye ve tedris almalarını temin edecek bir program vazeder ve bu tatbik edilir. Fakat ikisi de birbirine karıştırılırsa sonu gelmez bir takım anlaşamamazlıklar zuhur eder.

Hem o kısma, hem bu kısma muzir olur. Bunun ayrılması lâzımdır.

(Devamı var)

FIKRA

Karmen'in kocası...

İslâm dininin ve mekteplerinin tarihi hakkında maalesef ihtisas sahibi değilim. Sadece müslümanım ve böyle olmakla mes'ut ve müftehirim. Bu sebeple, Ağahan'ın reisi bulunduğu, daha doğrusu reisine (Ağahan) denen İsmaili zümresi hakkındaki bilgim de mahduttur. Bahse tamamiyle lâyik bir gözle bakarak söyliyeyim ki vaktiyle tahakkuku dünya gazetelerini günlerce ve haftalarca işgal ettikten sonra bozulmak üzere olduğu aynı şekilde dillere düşmüş bir izdivaca rağmen Ağahan zadenin hanedanına ait bütün hakları muhafaza edişi, hakikaten garip bir şeydir. Bunu dün ismini verdiği kadının (Karmen) olup müşterilerini teshir etmek üzere binbir işve saçarak oynadığı ve fahişelikten yankesiciliğe ve dağlarda yol kesiciliğe kadar türlü iş görerek canlandırdığı rolü beyaz perdede seyrederken bir kere daha düşündüm Şüphesiz ki, sanatkâr en büyük insanlarla bir hizadadır, İsmailîlerden bir kısmının müstakbel reisinin kendisine zevce olarak seçmiş bulunduğu ve bilmiyorum ne kadar zaman için ismini verdiği kadına - en büyüklerinden biri olmamakla beraber yine kudretli bir film sanatkârıdır. Fakat hükümdar payesi taşıyan ve büyük bir kütlenin sonsuz sevgi ve saygısına mazhar bulunan ve reisine (Ağahan) denen bu aile, eğer şarklı ise dişiliğini hemen her rolünde böyle teşhir edip duran bir kadına da kocasına da o ailede yer olamaz; garplı ise, prenslerin haklarından istifade edebilmek için küfüv kadınlarla evlenmeleri şarttır. Nitekim, daha dün denecek kadar yakın bir zamanda, bir İngiltere kralı hem de cemiyete dahil bir kadınla evlene bilmek için taht ve tacını bıraktı. Ve meselâ ilk Bulgar prensi Aleksandr dö Battenberg, hem prenslikten çekilişini müteakip bir aktrisle evlenirken, ünvanını terk etmişti.

Karmen olarak beyaz perdede bir eşkiya sürüsüne mensup bir fahişe rolünde milyonları memnun bırakan ve hayatı hakkında türlü hikâye dolaşan bir kadına hiç değilse bir müddet için ismini vermiş bir kimse, yeni bir film yıldızıyle müstakbel izdivacına ait şayialar doğru olsun olmasın, artık bir müslüman cemaatinin reisliğine namzet olmamalı, kendisine yeni bir isim seçmeli ve mensup bulunduğu hanedanın, milyonları ayrı bahis, fakat imtiyaz ve şerefleriyle alâkasını katiyen kesmelidir!..

Nahid Sırrı Örik

BUYUK DOGU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İSPİR
Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası
Abone : Senelliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

Tarihten Yapraklar

Tarihî Vasiyetname

YAZAN: **Prof. Ş. Ü.**

SENE, 1682... Moskovada, (Kremlin) sarayının loş ve küf kokan salonlarında, takriben on yaşında, Petro Aleksiyeviç isminde gürbüz ve kavi bünyeli bir çocuk yaşıyordu. Bu, (Çar) unvanını taşıyordu.

Küçük Çar, çok zeki ve yaramazdı. Kendisini, son derecede şımartmışlardı. Etrafına, ahlâkı dürüst olmayan bir takım nedimler toplanmışlardı.. Hattâ onu küçük yaşında, içkiye bile alıştırmışlardı.

Lâkin talih ve tesadüf yardım etti. Nihayet kendine bir Alman hoca tâyin edildi. Bu hoca ona her şeyden evvel, babası (Aleksi) nin muvaffakiyetlerini öğretti. Renkli resimler göstererek Çarlığın tarihini bel letti. Yavaş yavaş onun etrafındaki haşaratı dağıttı. Genç Çarda, ilme ve fenne karşı bir heves uyandırdı. O yaramaz çocuk birdenbire uslanmış; zeki düşünceli ve çalışkan bir talebe halini almıştı.

Genç Çarın, birdenbire gözleri açılmıştı. Her şeye karşı kendisinde büyük bir merak ve tecessüs başlamıştı. Eline Fransaya giden bir Rus elçisinin getirdiği bir heyet âleti geçmişti. Onun ne suretle kullanılacağını bir Alman tabipten öğrendi... Moskova halkının nasıl yaşadığını öğrenmek hevesine kapıldı. Şaray teşrifatını bir tarafa atarak, mahalleleri dolaşmaya başladı. Ecnebi tüccar ve sanatkârlarının yaşadığı yerler, onda büyük bir alâka uyandırdı. Alman ve Hollanda lisanlarını öğrenmekten zevk aldı. İhtiyar bir riyaziye hocasına rastgeldi. Ondan, hesap ve hendese öğrendi. Mütekait bir Avusturya generali ile tanıştı. Ondan da topçuluk ve istihkâm fennine dair dersler almaya başladı.

Bir gün, annesinden miras kalan malikânesine gitmişti. Orada, dere kenarında eski bir yelkenli sandal gördü. Bu, onun pek hoşuna gitti. Hemen, Hollandalılardan ustalar getirti. Harap sandalı tamir ettirdi. Onunla, günlerce ırmakta ve göllerde gezdi. Bu suretle, denizcilik hakkında da bir fikir peyda etti.

Bu çürük sandal, onda garip bir zihniyet uyandırdı. Hollandalı ustalara, (Pereyeslavl) gölünde, büyük çapta kayıklar yaptırdı. Bunları, resimlerini gördüğü harp gemileri gibi küçük toplarla donattırdı. Çarlık donanmasının ilk temeli böylece o gölde atılmış... O çürük sandal da, (Çarlık donanmasının büyük babası) adını almıştı.

Bir gün, eline geçen bir Alman askerinin resmi, genç Çarın pek hoşuna gitti. Kendisine ayni üniformayı yaptırıp giydi. Ve sonra, kendi yaşındaki asilzadeleri toplayıp bunlardan bir (eğlence taburu) teşkil etti. Eğlence, gitgide ciddileşti. Bu tabur da, Çarlığın müstakbel ordusunun mayasını husule getirdi.

Beş sene sonra bu tabur, Avrupanın en güzide bir asker kıt'ası halini aldı. Moskova civarındaki köylerde manevralar yaptı. Halkı, hayretler içinde bıraktı.

Küçük Çar, büyüyordu. Zekâsı, inkişaf ediyordu. Ve günden güne etrafında ecnebilerden mürekkep müşavirler beliriyordu. Ve o, saray teşrifatına tâbi olarak salonların kasvetli muhitine kapanmaktan ziyade, bu müşavirlerle türlü türlü işler müzakere ederek onların tatbikiyle meşgul olmaktan zevk duyuyordu. Ve bu tatbikat, Avrupa ve Asya topraklarında, müstakbel Çarlığın temelini kuruyordu.

Genç Çar, yetiştirdiği ordusunda kumbaracılık, donanmasında kaptanlık etti. Deniz inşaat tezgâhlarında sekiz gün, amele kıyafetiyle çalışarak iş öğrendi. Hattâ, her şeye o kadar merak gösterdi ki, şarlatan bir dişçiden diş çekmeyi öğrenmek hevesinin bile önüne geçemedi.

Eskiler ve muhafazakârlar, artık onun bu kadar ileri gitmesine tahammül edemediler. Bilhassa onun Almanlar gibi kısa esvap giyerek sakalını, traş etmesini büyük bir rezalet telâkki ettiler. Hattâ ona:

— Zaten biz biliyoruz. Çariçe (Natali), bir ölü çocuk doğurmuştu. Ebe, onun yerine bu Alman çocuğunu koydu.

Diye iftiradan bile çekinmediler.

Papazlar ona, Deccal diyorlardı. Mutaassıp güruh, onun bütün yenilik, teşebbüslerine ve bilhassa sakal kestirmesine lânet ediyorlardı.

Nihayet öyle bir gün geldi ki, o harplere girişti. Zaferler temin etti. Çarlığı, iki büyük kıt'a üzerinde tamamiyle kökleştirdikten sonra, bütün fâniler gibi dünyadan göçüp gitti. Lâkin giderken on dört bendilik bir vasiyetname bıraktı ki, bu, Çarlığın müstakbel siyasetinin esasını teşkil edecekti.

Bu vasiyetnamenin 9 uncu bendi, şu satırları ihtiva etmek teydi:

(İstanbula ve Hindistana, mümkün olabildiği kadar yaklaşmalıdır. «İstanbula hükmeden, cihana hâkim olur» kaziyesini unutmamalıdır. Buna binaen kâh Devlet-i Osmaniyeye ve kâh İran devletine müteaddiyen muharebeler açmalıdır. Karadenizde, tersaneler yapmalıdır. Gitgide, o denizi ele almalıdır. Basra körfezine inebilmek için de, İran devletinin zeval ve inhitatını tacile çalışmalıdır. Şark memleketlerinin eski ticaretini Berüşşam yoliyle iade ederek, cihanın anbarı mesabesinde olan Hindistana kadar varılmalı ve bu çare ile, artık İngilterenin altınlarından istiğna hasıl olmalıdır.)

İkinci Katerin, onun bu vasiyetnamesine tamamiyle sadakat gösterdi. Harici siyasetini, şöylece hülâsa etti:

(Osmanlı ve Leh duvarlarını yıkmak.. Rusyanın cenup hududunu, Akdenize kadar da-

O, buna çalıştı. Lâkin muvaffak olamadı. Hattâ sonraları, Bizans surlarının önüne kadar gelen Çarlık orduları bile, vasiyetnamenin hükmünü icraya imkân bulamadı.

Çarlık, volkanı andıran bir isyan dalgası altında eridi, gitti. Artık o vasiyetnamenin hükmü de tarihin sayfalarına mal edilmek lâzım gelirdi. Halbuki bu vasiyetnameyi asırlarca göz önünde tutan başka bir millet görüyoruz ki, (Âlem yine ol âlem, devran yine ol devran) hükmünü hatırlatıyor. Çarlık, ortadan silinmiştir; vasiyetnamenin tesiri el'an baki...

İSTANBUL

Şoförlerle mücadele

rahman Kandemir'in sarhoş bir vaziyette otomobil kullandığı tesbit edilerek ehliyeti alınmıştır.

İş mahkemesinde iş verenleri temsil edecek adaylar

Ticaret ve Sanayi odası meclisi dün saat 15 de bir toplantı yaparak, şehrimizde kurulmuş olan iş mahkemesinde iş verenleri temsil edecek on iki adayı seçmiştir. Adaylar liste halinde Çalışma Bakanlığına gönderilecek ve bu suretle Bakanlık iş mahkemesi üyeleri, ilgililere bildirilecektir.

Şeyrüsefer müdürlüğü sarhoş 7 şoförün ehliyetini aldı

Şeyrüsefer müdürlüğü son günlerde şehir dahilinde nizam ve intizama riayet etmiyen şoförlerle mücadeleye yeniden hız vermiştir.

Dün, üçü sarhoşluktan, ikisi polise hakaret etmekten ve mütebakisi de otomobilini birleşme mahalli olarak kullandıklarından cem'an 7 şöförün ehliyeti alınmıştır.

Ayrıca, 8568 plâka sayılı hususî otonun sahibi Abdur-

GÖZÜME DEĞDİKÇE

Kötülükler

Gazetelerin zabıta havadisi sütunlarını sabahleyin okumak, kahvaltıya iştihayı, akşam okumak; gece uykusunu kaçırıyor!

Dört yaşında bir kız çocuğuna taarruz edilmiş... Elli yaşında evli bir kadın zorla dağa kaldırılmış... Hırsız eve cebren gece girerek karı kocanın yatak odasındaki elektrik lâmbasını yaktıktan sonra kocayı bıçaklamış ve ne varsa araklayıp sırra kadem basmış... Ertesi günü bu cinayetin ustalığına gönlünü kaptıran başka bir haydut ayni çeşit bir başka vak'anın kahramanlığını başarabilmiş...

Orta Çağın en karanlık günlerinde; insan haklarının en çok çiğnendikleri devirlerde bu dehşet verici azgınlığın daha şiddetlilerine tesadüf olunamaz!

Yirminci asır, medeniyet dünyası, insan hakları!

Kanun devri ve kanunun korumasına inanan zavallıların acıklı durumu!

Yarım asırdan fazla din ve imana, ahlâk an'anelerine sırtını çevirerek kurtuluşu yalnız maddeleştirilmiş donuk kalıplardan beklemenin acı âkibeti!

Dört yaşında bir çocuğa taarruz eyleyen vahşi; medeni insan mıdır ki, türlü sebeplerle müddeti pek az bir mahbusiyete uğratılmakla kalsın...

Şehveninin şahlanmasına bir masumun ismetini meydan yapan hayvan aşağısı mahlûk, şehvetinin teskin vasıtasından bedenen kurtarılmalı..

Zorla dağa kadın kaldıran gece eve girip kocayı öldüren ne var sa alıp götüren cani, cemiyet için engerek yılanından, veba mikrobundan çok daha zararlı değil midir? Ne yazık ki, siyasî suçluların sallım sallım daraağaçlarında asılı bıraktıklarını gören bu memleket; namus, mal, ismet ve fazilet haydutlarının yaşamağa terk olunduklarını, hem de kanun hükümlerince bırakıldıklarını görmekten kurtulamamıştır.

Bunlara merhamet edenler, milletlerine acımıyanlardır!

Kelâmcı

yurt

Kız kaçırma hâdisesi

İzmirin bir köyünde yeni bir tecavüz oldu

İzmir, 22 (B.D.) — Bornovanın Naldöken köyüne ait bir tarlada zeytin toplamakta olan Münevver isminde bir kızcağız Hasan Gezer ve İbrahim Sayan adında 2 zorbanın hücumuna maruz kalmıştır. Ellerinde silâhlarla Münevveri tehdit eden mütecavizler etraftan yetişenlerin müdahalesiyle kızı bırakıp vak'a mahallinden uzaklaşmışlardır. Ayni günün gecesi kızın evine gelen Hasan Gezer bu sefer bıçağını çekerek kızın babasını tehdit etmiştir. Komşuların yetişmesi üzerine tekrar kaçan mütecavizin yakalanması için araştırmalara başlanmıştır.

Koyunlara musallat olan kurtlar

Kemalpaşa 22 (B.D.) — Ekmeksiz köyünde 400 mevcutlu bir koyun sürüsüne musallat olan kurtlar 75 tanesini boğmuştur. Hamza Özışığa ait sürünün mütebaki kısmı da korkularından darmadağın olmuştur.

Hadise çobanların ihmali ve köylülerin de kurtların hücumuna engel olamamasından ileri gelmiştir. Hamza Özışık koyunlarından bir kısmını orman içinden çıkarmıştır.

NUKTA

ÇİFTLIK

Geçenlerde gazeteciler devlet çiftliklerini gezmişler, gezmişler, gezmişler, fakat bir türlü yazılmaya değer mevzu bulamamışlar..

Keşki bir de devlet adamlarımızın çiftliklerini gezselerdi.. Acaba bulacakları mevzua gazeteleri yetişir miydi?

Ömer Öztürkmen

Beni İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 8

Gece gündüz îş-ü nûş ve temâşâ... Koca piçin kibri arttıkça artıyor !

« — Yâ Cebrâil bu mübarek ruhu al. Âsumanı seyrettir, bütün Melâikeye göster, bütün Cennetleri gezdir ve Cennet nehirlerine daldır, âlemlere arz ve nida eyle ve deki: «Bu Rabbülâleminin sevgilisinin pâk tıynetidir. Günahkârların şefiidir. Evvelinde meşhur ve aharinde mezkûrdür.»

Ve emir yerine getirilmiştir.

On sekiz bin âlemin, ilk maddesi olan Nûru Muhammed in sahibine yani Habibullaha ait olan kısmını, âlemlerin Rabbı kudret hazinesinde muhafaza etmektedir.

Yani ilk yaratılan nûru Muhammedden bütün mahlûkatın cevheri ayrıldıktan sonra kalan asıl cevher, bu nûr sahibi olan Resulü Ekrem, âlemi mekâna geldikten sonra ona gelip karar kılacaktır. Fakat şimdi o muazzam nuru emanetten muhafaza edecek, mahlûk kimdir?

Allahü azimüşşan diyor ki:

«Biz emaneti, arza, semavata arzetik, Fakat onlarda bu emaneti kabule kabiliyet, tâkat olmadığı için korktular, kabul edemediler,..»

Ve Cenâbı Zülcelâl kudret hazinesinde onu kendi irâdesi le muhafaza etti.

Tâ ki... İnsan yaratıla!

Ve ilâhî irâde ve zuhur vaki olup ilk insan Hazreti Âdem yaratılır yaratılmaz Nûru Muhammed ona tevdi edildi. Ve onun alnında karar kıldı.

Tâ ki, asıl sahibine vâsıl ola!

İşte insan Allahın emriyle, bütün mükevvenatın yüklenmeğe takat getiremediği büyük emaneti, böylece kabul takatını göstermiştir. Bu tâkatı da Allahın, mahlûkların en şereflisi olan insana bir ihsanıdır. Habibi hürmetine büyük lûtfu.

Ve ilmî ilâhiyi yazan kalem, âlemlerin Rabbının bütün kâinatı niçin yarattığını anlıyan îlk mahlûktur.

Âlem yaratılır yaratılmaz Cenabıhaktan şu hitabı aldı:

— Yaz!

Sordu:

— Yâ Rab, neyi yazayım?

Emir:

— Benim ilmimi yaz!

— Ne ile başlayım Yâ Rab?

— «Bismillâhirrahmanirrahim» ile.

Ve kalem ilâhî emri yerine getirir getirmez, âlemlerin Rabbının heybetinden ikiye ayrılmıştır.

Nice bin yıl huşû ve titreyiş hali!

Şonra yine ilâhî irade ve emir:

— Ey kalem kendine gel ve yaz!.

Kalem yine şunu yazıyor:

«— Ben o Allahım ki, benden başka hak mâbud yoktur Muhammed Resulüllahtır.»

Son cümleyi, Allahın sevgilisinin ismini yazar yazmaz, âlemlerin Rabbine hemen secde ye kapanmıştır.

Tam bin yıl secdede.

Sonra kalkıyor ve,

— Esselâmü aleyke Yâ Muhammed! diyor.

Cenabı Zülcelâl, sevgilisi namına kalemin selâmını alıyor:

— Aleykesselâm.

Kalem Cenabı Allahın selâmına ve lûtfuna, yine onun sevgilisi şerefine nâil olduktan sonra, büyük bir zevk ve husû içinde İlmî İlâhiyi yazmağa devam ediyor:

«— Ben Şanı Azîm olan Allah, o kimse ki benim kazâma münkad oldu, belâma sabır etti, nimetlerime şükretti, hükmüme razı oldu, Ben onu sıddık yazdım. Kiyamet gününde, onu, sıddıklarla haşredeyim. Amma, o kimse ki kazâma teslim olmadı, belâma sabretmedi, nimetlerime şükretmedi. Vay onun haline! Kudreti varsa benden başka Allah arasın!»

İşte şimdi yüzlerce seneden beri, Firavunun zulmü altında inleyen, İsrail oğulları perişan bir haldedirler.

İçlerinde sabreden, sıddıklarla haşrolmağı kabul eden de var... Sabretmeyip isyan eden de... Zaten onlar buna müstahaktırlar!

Ve Allaha isyan edenlerin hali büsbütün haraptır!

Böylece kurunun yanında yaşlar da yanıyor..

Korkunç bir felket hüküm sürmektedir.

Firavun ise zevk ve safada!

Nil nehrinin ortasında muazzam bir köşk yaptırmıştır. Gece gündüz burada eğleniyor. İşret sofrası kurulmuş dalkavuklar kadrosu etrafını almıştır.

Gece gündüz işu nûş ve temaşa!... Ve çeşitli rezaletler.. Koca piçin kibir ve gururu arttıkça artıyor. Şeytan da en büyük yardımcısı...

Etrafındakilere soruyor:

— Ey benim kullarım, bu mülk benim değil midir?

Dalkavuklar topyekûn cevap veriyorlar:

— Elbette!

— Şu Nil nehri, benim altımdan akmıyor mu?

— Akıyor, görüyoruz.

— Bütün tebaam ve hepiniz, benim ekmeğimi ve yemeğimi yemiyor musunuz?

— Elbette!

— Herkes ve hepiniz, bana secde etmiyor musuuz?

— Elbette!

Ve hemen secdeye kapanıyorlar!

Firavunun küfrü ve gururu son haddini bulmuştur:

— Bu hal en büyük devlet ve saltanat değil midir

— Elbette!

— Dünyada bundan büyük devlet ve saltanat olur mu?

— Asla!

Koca piç, artık korkunç küfrünü en büyük nimet telâkki ederek haykırıyor:

— Ene Rabbükümülâlâ! (Ben sizin büyük Rabbinizim!)

Cevap:

— Şüphe mi var, sen bizim en büyük Rabbimizsin!

Ve Firavuna karşı secdeye kapanıyorlar!

Allah, âlemlerin Rabbi, bütün bu halleri görmekte ve sabır etmektedir.

(Devamı var)

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN Tefrika: 8

Dinin emirlerini tutuyor, iyilik ve doğruluk yapıyoruz diye işi cinayetlere, ihtilâllere fitnelere götürdükleri çoktur. Bunlar, fenalıkları, iyilik diye yapıyorlardı. Çünkü teşriin hikmetlerini ve Fıkıhın dayandığı esasları bilmiyorlardı. Bundan dolayı nerede metanet ve israr gösterilmek, nerede merhamet ve âtifete yönelmek gerektiğini kestiremiyorlar ve dine yapışmış olmak dâvasiyle dinin istemediklerini, ve emir eylemediklerini ikâ ediyorlardı.

Filhakika bu adam, Emirül'mü'minin Hazret-i Ali ile Sıffîn de bulundu. Sonra Havariçten, hem de onların en azılılarından oldu. Nihayet 37 yılında katledildi. Resûl onun hak imame karşı gelmekte devam edeceğini ve ok yayından fırladığı gibi (mürûk) çıkacağını da önceden haber vermiş oldular. İleride tafsil olunacağı üzere (Havariç), Emirülmü'minin İmam-ı Ali ile Emeviye devleti müessisi Muaviye Bin Ebi Süfyan arasında vaki olan ilk ihtilâfta Şam ordusu tam mağlûp olacakları sırada mızrakları uçlarına Kur'an sayfalarını asarak:

— Allahın kitabı aramızda hakem olsun!

Diye bir harp hud'asına kıyam ettikleri zaman Emirülmü'minin bu hileye ehemmiyet verilmemesini emreylemesine, karşı muhalefet ederek onu «Hâkem» kabulüne mecbur etmişler, sonradan:

— Biz yanıldık! Hüküm Allahındır. Nâsın tahkime hakları yoktur. Bizler yanıldığımızdan dolayı, kâfir olduk ve tövbe ettik. Sen de kâfir oldun, tövbe et!

Teklifinde bulunmaları üzerine:

— Ben, beni her günahtan koruması için Allaha daima tövbe ederim, ama bu işte küfür yoktur ki, kâfirlikten tövbe edeyim!

Buyurmasına rağmen ondan ayrılarak Hak imama karşı huruçta israr etmişler ve Havariç tesmiye olunmuşlardır. Bu suretle Hak'tan mürûk (çıkmak) ettiklerinden dolayı (marikâ) dan olmuşlardır. Böylece (marikâ) tâbiri 6 rey ve içtihat hakkından Hak içtihad ve topluluklardan çıkmış olanların müşterek vasıfları olmuştur.

Bir muhalefet de Uhud gününde münafıklardan bir kısmı tarafından vaki olmuştur. Bilindiği üzere Uhud harbinde Allahın Sevgilisi düşmanın cephe gerisinden vaki olabilecek taarruzunu önlemek için dağın arka tarafına elli okçu yerleştirmiş, bunlara harp zaferle dahi neticelense yine yerlerinden ayrılmamalarını tenbih eylemişti. Harbin, Müslümanlar lehine devam etmekte olduğunu ve artık ortada kalan ganimetlerin devşirilmesine başlandığını gören okçular, kendilerini tutamadılar, yerlerini tekettiler. Böyle bir fırsatı bekleyen düşman boş kalan müdafaa hattına yüklendi. Böylece İslâmlar Peygamberlerinin emirlerini, tutmamış olmaktan dolayı müthiş bir hezimete uğradılar. Düşman tarafından atılan oklar Resulün etrafına düşerken yine onlara beddua etmiyor ve şöyle buyuruyordu:

— Yarabbi, kavmimi affet.. Onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar!

Bu sırada Allah sevgilisinin mübarek ağızlarından:

— Peygamberini mecruh eden bir millet nasıl olur da hidayete nail olur?

Sözü çıkınca, Peygamber Efendimiz ve mealini verdiğimiz şu vahyi telâkki eylemişlerdi.

«— Senin bu işte hiç bir şeyin yoktur!»

İslâmiyeti donukluğa, geriliğe, medeniyetsizliğe nisbet eylemek hamakatini gösterenlere ne büyük ibrettir ki, Allahın sonsuz rahmeti, Habibinin de sözünü tasvip etmiyor da, mü'minler için hidayetten mahrumiyet tereddüdünü kaldırıyor. Kuran'ın hemen hemenî her sûresinde geçen rahmet müjdesi, bir kere daha tecelli etmekteydi. Allahın Zümer sûresi 53 üncü âyetindeki «Ey Habibim, sen de ki, ey nefslerinde israfa yönelen Allahın kulları! Allah bütün günahları mağfiret eder. Zira o gafururrahimdir.» Ve En'âm sûresi 147 inci âyetindeki «Ey Habibim, eğer seni yalancı çıkarırlarsa de ki, Rabbiniz büyük ve geniş rahmet sahibidir. Onun kahr ve şiddeti, mücrim kavimden reddolunmaz.» Beşareti tekrarlanmış oluyordu.

Öyle geniş bir rahmet ki, bu, görünen ve görünmeyen bütün âlemleri ihtiva eylesin ve her mahlûka ulaşsın... Böyle bir dine «İnsanlara şefkat» şeriatı denilmez de ne denilir?

Uhud harbinin sebep olduğu buhran ve zayiat; müslümanları çok sarstı. Resûl Medineye avdet eyledikleri zaman şehir, matem hıçkırıkları içinde iniliyordu. *(Devamı var)*

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi
1371	23	1367
Safer		Kasım
23		16
		Gün 327

23 Kasım 1951 Cuma

	Vasati	Ezani
Sabah	06 55	02 08
Öğle	12 00	07 14
İkindi	14 31	09 45
Akşam	16 46	12 00
Yatsı	18 22	01 36
İmsak	05 13	12 27

Cihanın en büyük ifşası

(Baştarafı 1 ncde)

kilâtı şefi (Colonel Ballard) - Miralay Ballard) e yazdığı fransızca bir mektupdur.

Müthiş mektupta açıklanan korkunç vâkıa şudur:

Anadoludaki millî hareketin, İstanbul polisi ve işgal kuvvetleri hesabına ajanlığa memur edilmiş bir grup hain vardır; ve mektupta bunların isimleri bildirilmektedir. Türk istiklâl hareketini, bütün sırlariyle, menfaat karşılığında İngiliz kuvvetlerine haber vermek vazifesini, üzerine almış olan bed bahtlar 16 veya 17 şahıstır. Arnavut Tahsin, İşgal Kuvvetleri Polisinin Şefine, bunların tamamen kendilerinden olduğunu, her türlü itimada (!) lâyık bulunduğunu, İşgal Kuvvetleri Polisinin de ayni itimadı besleyebileceği ve derhal onlarla temasa geçmesi gerektiği hakkında en kat'î teminatı vermektedir.

Mektuptaki 16-1 şahsın içinde, görür görmez tüylerinizin diken diken olacağı şu isimler vardır:

Necmettin Şadık
Falih Rıfkı
Refik Halit

Bunlardan Necmettin Şadık C. H. P. nin çent senelik mebusu ve Dışişleri Bakanıdır. Dışişleri Bakanı; yani Türk devletinin en ince esrarını muhafazaya ve âkibetini idareye memuru mutemedi... Falih Rıfkı Atay ise, inkılâbın kan kırmızı yobazı, 1 numaralı din ve mukaddesat düşmanı, gedikli mebusu ve gûya her zerresine kadar Atatürk müdafii...

Refik Halit Koray hakkında fazla söze lüzum yok!.. Kendisi o devrin muhalifidir ve o hengâmedeki vaziyetine ve her zamanki haline göre bu işde, kendi hesabına, pek de şaşılacak bir şey yoktur.

İsimlerin devamı:

Kâmüran bey
Şadık Efendi
Karabet Efendi
Vesaire..

Bunların kim olduğunu bilmiyor; bilmeğe de lüzum görmüyoruz. Şadece iğrenç casuslar... Yalnız şu dakikada kendileri hakkında tek bilgimiz, çoktan beri ölmüş bulundukları...

Bütün ehemmiyet, baştaki üç isimde...

★

Polis Umumî Müdürü Arnavut Tahsin tarafından yazılıp İşgal Kuvvetleri polisine hitap eden mahut Fransızca vesika, tâ o günden Nevzat Tandoğan'ın ölümüne kadar, eski Ankara valisinin elinde kalmıştır. Nevzat Tandoğan, şüphesiz ki, kendi valiliğinde ikisi de mebus ve biri sonra Dışişleri Bakanı olan bu iki zata ait vesikayı, mahrem tutmaktan başka bir şey yapamamış veya yapmamayı münasip görmüştür. Ankara valisinin, bilindiği gibi esrarengiz ölümü üzerine, işbu vesika, onun sair evrakiyle beraber, oğlu Haldun Tandoğan'a intikal etmiştir. Haldun, çok iyi dostu olan bir zat ile bu evrakı tasnif etmiş ve bu arada, müthiş vesika göze çarpmıştır.

Haldun birdenbire vesikanın değerini kavrayamamış ve lüzumsuzluğuna hükmederek vesikayı yırtmak istemiştir. Fakat dostu mâni olmuştur:

«— Sakın yırtma! Bir gün lâzım olur! Mutlaka sakla!»

Böylece vesika, 13 kasım 1951 gününe, yani Büyük Doğu'nun intişarından tam 3 gün evveline kadar Haldun'un elinde kalmıştır.

★

Diğer taraftan Başbakan Adnan Menderes, böyle bir vesikanın mevcudiyetinden haber alıyor!!!

Belki de evrakı ilk defa tasnif eden Haldun Tandoğan'ın dostu tarafından haberdar edilerek... Bu dost, artık derhal vesikayı temin ve Başbakana teslim vazifesiyle mükelleftir. İsmine (X) diyeceğimiz dost, derhal Ankaradan İstanbula gelip Haldun Tandoğan'ı buluyor. Beraberce Beyoğlunda bir gece lokantasında buluşuyorlar ve görüşüyorlar. Tarihini verdiğimiz günden bir gün evvel, ikisi birden, Yapı ve Kredi Bankasının kiralık kasalar dairesinde Haldun'a ait kasadan vesikayı alıyorlar. Bir aralık Haldun vesikayı vermek istemiyor. Fakat (X) in Haldun'a mukabelesi mânalıdır:

«— Vesikayı verirsen şöyle olur, vermezsen böyle olur!!!»

Nihayet Haldun Tandoğan, vesikayı teslime razı oluyor.. Fakat yine bir münakaşa :

«— Vesikayı sana vermem! Başbakana bizzat veririm!»»

(X) Bu teklifi gayet münasip buluyor ve Haldun ile beraber Ankaraya gitmek üzere 12 Kasım günü iki yataklı bileti alıyor. Buna rağmen, Haldun, son dakikada dostu (X) ile beraber gitmekten de vazgeçiyor ve yataklı biletinin yanmasına sebebiyet veriyor.

Fakat 13 Kasım günü, Haldun Tandoğan, bizzat satın aldığı bir yataklı biletle Ankaraya doğru yola çıkmıştır. 14 Kasım günü tam saat 10 da Başbakanlığa gidip vesikayı Başbakan Adnan Menderes'e kendi elleriyle teslim ve takdim eyliyor.

Şu anda vesika Adnan Menderes'in elindedir.

★

Şırf tarafımızdan çoktan beri işaretli şahısları takip ettirmek suretiyle ele geçirdiğimiz ve ne (X) e, ne de Haldun Tandoğan'a hiç bir şey sezdirmeden ve sormadan ruhuna nüfuz etiğimiz bu hâdisenin belirttiği gazetecilik kıymeti acaba ne mikyastadır?

Bütün dünya gazeteciliğinde, ilk defa görülmüş en azim bir iş!!!

Bir eşi daha görülmemiş olan bu işin, şimdi Başbakan tarafından Meclise arzedilmesini bekliyor ve istiyoruz!

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİYLE

Spor tarihimizin iki hazin manzarası: Yukarıda, çöplüğe çevrilen stadyom; aşağıda, bir bedavacının yakalanışı...

Sovyet notası

(Baştarafı 1 ncide)

memleketlere yardım kredilerinden istifade ederek demir perde gerisindeki mukavemet hareketlerine tahsisat temin ettiğini de ileri sürmektedir.

Amerikan resmî çevreleri, notanın hiç bir esasa dayanmadığını belirtmektedirler. Sovyet notasının şiddetle reddedilmesine intizar olunmaktadır.

İslâm devletleri arasında

(Baştarafı 1 ncide)

Mısır idarecileri ile Mısırın İran petrollerinin belli başlı ihraç yolu olması hususunda bir anlaşma tasarısını müzakere etmektedirler.

Kahirede bulunduğu ilk iki gün zarfında İran başbakanı bu hususdaki tekliflerini Mısır hükümetine vermiştir.

Bugün Ticaret bakanı Mahmut Süleyman paşanın Musaddık şerefine verdiği öğle yemeğinden sonra Mısır ve İran uzmanları arasında müzakereler devam edecektir.

Tahran 22 A.A. (Reuter) — Bugün meclis müzakereleri esnasında iki mebus Mısır başbakanı Nahas paşayı Kahire hava alanında başbakan Musaddıkı karşılamadığı için tenkit etmişlerdir.

Muhafazekârlar lideri Cemal İmami de Musaddıkın şahtan ve meclisten izin almadan Mısıra gitmeye hakkı olmadığını söylemiştir.

Kahire 22 A.A. (Afp) — Bu sabahki Mısır basını İngilizlere karşı harekete geçen Mısır komandolarının mücadelesini tasvire ait sütunlar tahsis etmektedir. El Ehram gazetesi yeni bir taktikten bahsetmektedir.

Bu yeni taktik şudur: İngiliz askerleri arasında panik yaratmak için yılanlar, akrepler ve kra örümcekler toplanarak ingiliz kamplarına atılmaktadır.

Bulgarlar Limon almak istiyor

Ayrıca Romen ve Macar firmaları da müracaat etti

Dış piyasalardan gelen haberlere göre limonlarımıza karşı, günden güne büyük bir alâka artmaktadır. Romen ve Bulgar firmalarından memleketimize yapılan teklifler miktar ve fiat bakımından tetkik edilmektedir.

Ayrıca, bir Macar firması takas suretiyle külliyetli miktarda limon almak istediğini bildirmiştir.

Macarlar gönderdiğimiz limona mukabil, porselen, cam ve manifatura eşyası vereceklerini söylemektedirler.

Ürdün-İsrail

(Baştarafı 1 ncide)

suna mensup iki subayın öldürüldüğü bildirilmiştir.

Birleşmiş milletler Filistin mütareke komisyonunun İsrail devriyesini suçlu gördüğü bildirilmektedir.

Çörçil-Truman görüşmesi

(Baştarafı 1 ncde)

Churchill Birleşik Amerikaya Kuen Mary transatlantiği ile gidecektir.

Churchille müşavirlerinden başka Dışişleri bakanı Anthony Eden hazine bakanı Lord Cherwell ve camia münasebetleri bakanı Lord İsmay refakat edeceklerdir.

Koca katili kadın

(Baştarafı 1 ncide)

Osman Kazancıyı mangal kömürü ile zehirlemeye teşebbüs ettiğini söylemişlerdir.

Ayşe dün geç vakit savcılık tarafından Emniyet Müdürlüğüne gönderilerek nezaret altına alınmıştır.

Diğer taraftan hâdisede suçlu olduğu görülen katil kadının dostu Arnavudun yakalanması için zabıtaca gereken araştırmalara başlanmıştır.

Özel Okullar Müdürlüğü

Evvelki gün, Ankaradan şehrimize gelen Millî Eğitim Bakanlığı Özel Okullar Müdürü, Faik Binal, şunları söylemiştir:

Esas itibariyle Umum müdürlüğümüze müteallik meselelere dair tetkikler yapmak ve UNESCO toplantısında bulunmak için geldim. Bu arada Üniversite sitesi ve Lângada kurulacak olan Eğitim Bakanlığı yurtlar işleriyle de meşgul olacağım.»

HAŞAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 8

Kaptan Cüzellayı hürmetle selâmladı ve dışarı çıktı. Genç kız büyük bir merak ve heyecan içinde bulunuyordu. Pavlos neden dolayı böyle acele acele gelmiş olabilirdi? Buna bir türlü mânâ veremiyordu. Ondan sonra üst kata çıktı. Dürbünü eli ne aldı. Ve limanı tetkika başladı.

Buradan liman olduğu gibi görünüyordu. Duşanın bahsettiği mavi yatı hemen gördü. Yat hakikaten güzeldi Cüzellâ onu dürbünün içinden çok mükemmel bir şekilde görüyordu. Birden bire yatın güvertesinde babasiyle Pavlosu teşhis etti. Babası bir koltuğa oturmuştu.

Pavlos karşısında ihtiram kârane bir vaziyette duruyor, kendisine bir şeyler anlatıyordu.

Cüzella onları dakikalarca seyretti. Nihayet babası yerinden kalktı. İki adam yatın merdivenlerine doğru yürüdüler.

Burada Pavlos babasını iki çifte bir sandala indirdi. Kendi de binerek dümeniplerini tuttu. Tayfalar kürreklere sarıldılar. Biraz sonra Cüzella artık onları göremedi. Zira kayık diğer gemilerin arasında gözden kaybolmuş bulunuyordu.

Alfons Pavlosun yatile gelmiş olduğunu haber alır almaz birini göndererek kendisile görüşmek istediğini bildirmişti. Pavlos cevap verecek yerde bizzat Alfonsun bulunduğu küçük yata gelmişti. İki adam arasında ilk mülâkat da orada vukubuldu.

Hoş beşten sonra Pavlos göndermiş olduğu mektuptan bahsetmiş ve bu mektupta temenni ettiği nişanişinin olup olamıyacağını nazikâne bir eda ile sormuştu:

Alfons bu suale şu cevabı verdi:

— Her baba elbette kızını evlendirmek ister. Bu itibarla benim de ayni şeyi düşünmem pek tabiidir.. Sizin gibi bir damada malik olmak ise, benim için ancak bir saadettir. Fakat kızım Cüzella henüz pek küçüktür. Erkeklerle konuşmağa alışık değildir. Nişanlanmak, evlenmek gibi şeyler üzerin de pek büyük tesirler yapmaktadır. Bir müddettenberi de bir can sıkıntısı var. Fakat bütün bunlar geçici hâdiselerdir. Ben şuna kaniim ki, aradan kısa bir zaman geçtikten sonra bunlardan hiç biri ortada kalmayacaktır. Elbette bu işe razı olacaktır.

Alfonsun ciddi bir tavırla söylemiş olduğu bu sözler, Pavlosu fevkalâde sevindirmiş bulunuyordu.

Delikanlı bundan sonra müstakbel kayınpederini kendi yatına davet etti.

Yatını gezdirdi. Nihayet oradan ayrılıp beraberce konağa geldiler.

Alfons kızına haber gönderdi. Cüzella da ister istemez giyinerek onların yanına girdi. Delikanlı genç kızı hürmetle selamladı. Hep beraber konuşmağa başladılar. Pavlos bir ara mektubundan bahsedecek oldu. Genç kız ciddi bir tavırla

— Onu dün aldım! diye cevap verdi. Onun için sizin hemen mektubun arkasından gelmiş olmanız beni şaşırttı.

— Mektubu ben göndereli epeyce olmuştu. Anlaşılan postada gecikmiş!

Alfons da:

— Şu halde mektubu biz zat getirebilirdiniz! diye aklı sıra bir nükte savurdu. Ve bu nüktesine en fazla da kendi güldü.

Konuşmalar epeyce uzadı. Nihayet Pavlos izin alarak gitti. Alfons bittabi kendisini kapıya kadar teşyi etti. Ondan sonra tekrar avdet etti. İlk sözü de şu oldu:

— Bugün için hazırlığımız yok. Fakat yarın için Pavlosa bir ziyafet vermemiz lazım.

Cüzella omuzlarını silkti:

— Bana ne? veriniz?

— Fakat bu ziyafeti senin vermiş olman lâzım. Çünkü ev sahibesi sensin!

— İşte bu olamaz baba.. Ben nihayet bir genç kızım.. Bir genç kızın bir bekâr adama ziyafet çekmesi görülmüş şey midir?

— Canım bu bir nişan ziyafeti olur. Bu suretle ileri sürdüğün mahzur da kendiliğinden ortadan kalkar.

— Eğer niyetiniz bu ise, şimdiden söyliyeyim, beni sofrada bulamazsınız.

Cüzella bu sözleri o kadar kat'î bir tavırla söylemiş bulunuyordu ki, babası bu hususta ısrar etmenin faydasızlığını anladı:

— Peki, peki! diye homurdandı. Öyle olsun! Ziyafeti ben çekmiş olayım. Yemeklere sen nzaret edersin. Dört kişilik bir sofra hazırlasınlar.

— Kimler için?

(Devamı var)

Suriye'de Kabine Bunranı

Davalibi'den sonra kabineyi kurmaya Şaid Haydar memur edildi

Şam (Hususi muhabirimizden) Suriye Cumhurbaşkanı Haşim Al Attasi bugün sabah saat 9 da Mağruf Davalibiyi kabul etmiştir. Yeni kabineyi kuramıyan Davalibi özür dilemiştir. Cumhurbaşkanı saat 18 de Said Haydar beyi kabul ederek yeni kabineyi kurmağa memur etmiştir. Sait Haydar istişarelere başlamıştır.

Batı Almanya Başbakanı Londraya davet edildi

Dr. Adenauer Kral George tarafından da kabul edilecek

Londra 22 (AP) — Batı Almanya Başbakanı Dr. Konrad Adenauer'in gelecek ay Büyük Britanyaya yapacağı ziyaret sırasında Kral George tarafından kabul edileceği bugün, Buckingham Sarayından bildirilmiştir. Tebliğe göre, Dr. Adenauer, Başbakan Winston Churchill'le Dışişleri Bakanı Anthony Eden'in daveti üzerine 3 ve 8 Aralık arasında Britanyayı ziyaret edecek ve 7 Aralıkta Buckingham Sarayına kabul edilecektir.

Atlantik Konseyine Davet Edildik

Romadaki toplantıya büyük elçimiz de iştirak edecek

Ankara 22 (A.A.) — Kanada Büyük Elçisi dün Dışişleri Bakanlığımıza gelerek, Atlantik konseyinin şimdiki başkanı Kanada Hariciye Nazırı Ekselâns Pearson adına hükûmetimizi mezkûr konseyin bu hafta sonunda Romada yapacağı toplantılara Türkiye tarafından bir müşahit göndermeğe resmen davet etmiştir.

Roma Büyük Elçimiz Hüseyin Ragıp Baydur'un bu toplantılarda müşahit sıfatiyle hazır bulunmasına hükûmetimizce karar verilmiştir.

Haber aldığımıza göre, ayni davet Yunanistana da yapılmıştır.

Suriyede hava durulmadı

(Baştarafı 1 ncide)

Bir sınır bölgesi olmak itibariyle mesele ile Hatay resmî makamları da meşgul olmaktadırlar.

Lübnanda tevkif edilen komünistler

Beyrut 22 (Nafen) — Lübnanda bazı grup kmünist şeflerinin ele geçirildiğini bildirmektedir. Lübnan polisi tarafından tevkif edilmiş olan bu komünistlerin sorgusu devam etmektedir. Bunlar dağıtmakta oldukları komünist beyannemelerin nereden geldiğini bilmediklerini, meçhul bir kaynaktan aldıklarını iddia etmişler fakat Lübnanda yapılan son gösterilen ortadoğu müdafaası ile igili dörtlü teklif aleyhinde tanzim edildiğini, bunun emir e yapıldığını itiraf etmişlerdir.

Çarşamba Cinayeti

On gün önce, Çarşambada bıçaklanarak öldürülen şoför Ferid'in katillerinin yakalanması için alâkadarlarca yapılan tahkikata dün de devam edilmiştir.

Bir kaç gün önce, Hafize isminde bir kadının savcılığa müracaat ederek, hâdisenin vukuu esnasında bir şahsın mezkûr evin civarında gözcülük yaptığını söylemesi üzerine, meçhul şahsın yakalanması için yeniden 8 gece hırsızının ifadesi alınmıştır.

Faillerin bugün yarın meydana çıkması kuvvetle muhtemeldir.

Bir asker kaçağı öldürüldü

Eskişehir 22 (B.D.) — Şehrimizde şöyle bir hadise cereyan etmiştir:

Ahmet Hayta isminde bir asker kaçağı birkaç günden beri inzibat merkezinde nezaret altında bulunduruluyordu. Ahmet Hayta bir fırsatını bularak firara teşebbüs etmiş ve nöbetçi inzibat erlerinden Süleymanın ihtarına rağmen durmamış, kaçmağa devam etmiştir.

Bunun üzerine Süleyman tabancasını çıkararak üzerine ateş etmek mecburiyetinde kalmış ve kurşunlar Ahmet Haytanın kalbinden isabet ettiğinden firari er hastahaneye kaldırılmadan evvel ölmüştür.

Ne günlere kaldık

(Baştarafı 1 ncide)

ği sırada, yol üzerinde birdenbire 4 kişi belirmiş ve otobüse (dur!) işareti vermişlerdir. Otobüs durduktan sonra silâhlarını çeken 4 mütecaviz, yolculara derhal otobüsü terketmeleri ve yol kenarında bir sıralı safta toplanmalarını söylemişlerdir.

Şakilerden birisi de, otobüs şoförüne korkutmak için iki el ateş etmiştir. Kurşunlardan biri, şoförün yanağını sıyırarak geçmiştir. Müteakiben, yol kenarında sıralanan yolcuların üzerleri birer birer aranmış, para, bilezik ve saat gibi kıymetli eşya olarak ne varsa alınmıştır.

Bu arada bir müteahhidin 1600 lirası, Koç Ticaret şirketinde parça şefi Muammer Şakar'ın da 400 lirası alınmıştır.

Yolcuların anlattıklarına göre eşkiyalar, soygunu müteakip, atlarına binerek hâdise mahallinden uzaklaşmışlardır. Haydutların 25 kurşunlu bir otomatik Amerikan tabancası, diğerlerinde de âdi tabancalar bulunmaktadır.

Soygunculuk hâdisesiyle, Ankara Vilâyeti ve jandarma komutanlığı önemle meşgul olmaktadır.

Bu sabah jandarma komutanı ve jandarma tabur komutanları, vak'a mahalline giderek durumu tetkik etmişler ve şakilerin yakalanması için bütün jandarma karakollarına talimat vermişlerdir.

Haydutların bugün ele geçirilmesi muhtemeldir.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre Birkaç gün evvel 768 numaralı marşandiz katarı Ankaradan Kayseri istikametinde giderken Başlık istasyonunda bir müddet durmuştur. Bu tevakkuf esnasında 6 meçhul şahıs marşandiz katarının iki vagonunun kilitlerini kırarak içeri girmişlerdir. Katarın hareketinden bir müddet sonra iki vagonun kapıları tekrar açılmış, tren hızla giderkenboşluğa denkler ve çuvallar yuvarlanmağa başlanmıştır.

İzzettin istasyonuna gelindiği sırada katar, hava freninin çekilmesi ile birdenbire durmuştur.

Gar dö fren ve diğer katar personeli bu ânî duruşun sebebini aramışlarsa da bir neticeye varmamışlar ve katar yoluna devam etmiştir.

İzzettin istasyonuna varıldığı zaman kısa bir araştırma sonunda bazı eşyaların çalındığı ve durma esnasında soyguncuların kaçtığı anlaşılmıştır.

Keskinde arbede

(Baştarafı 1 ncde)

almışlar ve neticeye itizar etmekte bulunmuşlardır. Neticede Eroğlu köylülerinin tezahür eden haklarını gören köylüler yaygarayı koparmışlar ve buna mukabelet ederek icap ettiği taktirde itiraz haklarını kullanabileceklerini söyliyen jandarma kumandanına tecavüze başlamışlardır.

Tecavüzlerini o derece ileri götüren Keskinliler hükümet kuvvetlerine karşı silâhlarını da teşhir etmişlerdir. Neticede jandarma komutanı hırpalanmış, gedikli çavuşun da yüzü parçalanmıştır. Jandarma efradının bazıları da yaralanmıştır.

Vak'a Ankara valiliğine bildirilmiş ve hemen mahalline bir takviye kıtaatı göndermişlerdir.

Mahalline giden, Mülkiye müfettişi ayrıca tahkika başlamıştır.

Geç kalmış bir karar

Ulaştırma Bakanlığı dışardaki acenteleri kontrola başladı

Bir müddet evvel D. Hava yollarının Kahire acantasında vukubulan büyük suistimalden sonra, gerek D. H. yolları gerekse D. Dz. yolları dışarıdaki acantalarını teftişe tabi tutmuştur. Bu cümleden olarak, D. Dz. yolları dış hatlar işletme müdür muavini Selâhaddin Sanoğlu Marsilya'dan başlıyarak bütün acantaları teftişe başlamıştır.

Diğer taraftan söylendiğine göre idare İtalyadaki acantaya a bir hayli borçlanmış vaziyettedir.

Bundan başka D. H. yolları Kıbrıs acantası ile diğer acantalarını da esaslı surette teftişe tabi tutmaktadır.

Ankara İstanbul yolunda

(Baştarafı 1 ncde)

mucize kabilinden kurtulmuştur. Şoförün ehliyeti olmadığı anlaşılmıştır.

Bundan başka, Adapazarından İstanbul'a gelmekte olan Akyazı 30 plâka sayılı 18 kişilik otobüs, İzmiti geçtikten sonra Derinli köyü civarında yoldan çıkarak devrilmiş ve karasörü tamamen ezilmiştir. Yolcular yine mucize kabilinden kurtulmuşlardır.

Bundan başka yine İzmit - İstanbul yolunda iki kamyon da, şoförlerin uykusuzluğu yüzünden yol kenarına çıkmış ve karasörleri parçalanmıştır. Can kaybı yoktur.

Çankırıda Ziraat Bankası açıldı

Çankırı 22 (B.D.) — Ziraat Bankasının şehrimizde inşa ettirdiği banka binası törenle açılmıştır. Vali Hikmet Kümbetlioğlu, Ziraat Bankası Umum Müdürü Mithat Dülge, Milletvekili Celâl Baynık ve bir hak kitlesinin hazır bulunduğu törende, valinin giriş kapısındaki kordelayı kesmesini müteakip davetliler binayı gezmişlerdir.

Politika

Eski DİPLOMAT

Atlantik Paktına Kabulümüz yine geciktiriliyor mu ?

Romadan gelen bir ajans haberi, Atlantik Paktına resmen iltihakımızın bir sene kadar daha tecehhür edebileceği ihtimalini ortaya koymuş bulunmaktadır. Atlantik anlaşmasına göre, her hangi bir memleketin bu pakta kabulü, bütün âkidlerin tasvibine ve bu tasvibin de âkit devletler parlâmentolarından, geçmesine bağlıdır. Pakta iltihaka resmen davet edilmiş olduğumuz halde bu karar henüz alâkalı bütün milletlerin parlâmentolarından geçmiş değildir. Bunlardan bazıları bilhassa Orta Doğunun savunmasiyle alâkalı bazı sebeplerden dolayı, kabul keyfiyetini kendi parlâmentolarına sevk etmekte acele etmemektedirler.

Eğer bu rivayet tahakkuk edecek ve Türkiyenin Atlantik Paktına kabulü yine de geciktirilecek olursa, bundan zarar görecek olan yine de dünya sulhudur. İşin hazin tarafı da Türkiyenin bu birliğe kabul edilmesine taraftar olmayan, Amerikanın ısrarına rağmen hiç olmazsa bu işi geri bıraktırmağa çalışan ve bunda muvaffak da olan devletlerin, harp kuvvetleri sıfırdan az farklı bazı küçük şimal memleketleri olmasıdır. Hitler'in istilâ kuvvetleri karşısında zerre kadar bir mukavemet göstermemiş ve Nazi ordularına memleketlerinin kapılarını ardlarına kadar açmış bulunan bu milletler, yarın eğer Kızılordu harekete geçecek olursa, yine de ayni şekilde hareket edeceklerinden zerre kadar şüphe etmemek lâzım..

İşte bu çürçür devletler, Orta Şarkta beliren son buhrandan ürkerek, belki de Türkiyenin vaziyetini ümitsiz görerek, Türkiye bir tecavüze maruz kaldığı takdirde onu müdafaa, etmek külfetine girmemek için, pakta giriş teşebbüsümüzü baltalamağa çalışıp duruyorlar.

Bu vaziyet karşısında harekete geçmek bize değil, Amerika ve İngiltereye düşmektedir. Dünya sulhu için en büyük fedakârlıkları yapan, Koreye Amerikadan sonra en büyük askerî birliği gönderen, kızıl emperyalizmin doğrudan doğruya tehdidine maruz en mühim coğrafi mevkide bulunduğu halde, en büyük cesaret ve celâdetle ona karşı cephe alan bir memlekete reva görülen bu muamele, çok esef verici bir hâdisedir.

Onların bize, yalvarmaları icabeden bir vaziyeti bizim onlara yalvarmamız haline getiren bir dış politikadan bilmeyiz bir siyaset, parlak bir kiyaset ne dereceye kadar muvaffak addolunabilir!

Bütün Dünya

Arap Gazetesinin Fikirleri

Şamda intişar eden milliyetçi Arap partisinin bir organı, «Komşumuz» başlıklı başmakalesinde Türk matbuatı ve Arap dâvaları mevzuunu incelemekte ve şöyle demektedir:

«— Türk matbuatı herhalde Arap âleminin istiklâle kavuşmasını arzu etmiyerek emperyalizma elinde kıvranmamızı istiyor. Hür yaşamak arzumuzu tanımak istemiyor. Orta Şark müdafaası Türkiyeye nisbetle hayatî bir mesele olabilir. Türkiye ve teklifi yapan diğer üç devlet Arap devletlerinin bu bloka iltihakını arzu edebilir. Herhalde bütün bu sebepler Türk matbuatının Arap âlemine bu kadar hücum etmesini icap ettirmez.

O komşumuz Türkiye ki, üçler tarafından kendi ana vatanında İsrail gibi düşman bir devlet yaratılmamıştır.

O komşumuz Türkiye ki, dahili meselelerinin küçüğünde ve büyüğünde ecnebi müdahelesinin ne olduğunu hissetmemektedir. O dindaşımız Türkiye ki, tekâmülüne kimse mâni olmuyor. O aziz komşumuz ki, milli serveti emperyalizma tarafından istismar edilirken, fertleri fakr ve zaruret içinde kıvranmıyor. O dostumuz Türkiye ki, ekalliyetlerin din ve ırk itibariyle ecnebiler vasıtasiyle icra ettikleri tesirden bihaberdir.

Arap âleminin kıvrandığı dertlerin müsebbibi daima, Türkiye hariç dörtlü teklifi yapanlardır. En büyük ümidimiz Türk matbuatıydı. O Türk matbuatı ki; hars ve akide birliği dolayısiyle dertlerimizi, yabancılardan daha fazla kavraması icap ederdi. Hiç olmazsa «Ennel mü'minine uhvâ - «Müslümanlar kardeştir» nidasına uyarak, yurtlarından kovulmuş bir milyon Filistin muhacirine acımaları, bu din kardeşlerinin mahvedilmesine mey dan vermemeleri icap ederdi. Bu na rağmen Arap ve İslâm dâvaları ecnebi matbuatında, Türk matbuatından daha insafla karşılandı. Yine Orta Şark müdafaası mevzuunda dörtlü teklifi reddetmemize ecnebi matbuat tarafından daha mülâyim bir lisanla mukabele edildi. Bütün bu misallere rağmen bazı Türk matbuatının Türk halk efkârının tercümanı olduğuna inanmak istemiyoruz.»

Ali Gencell

Bulmaca

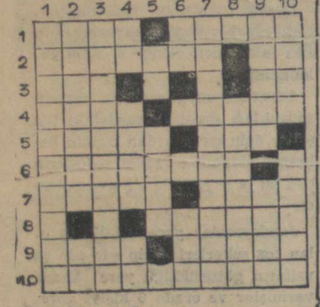

Soldan sağa:

1 — tersi dikkati çekme, ucuz 2 — Kuranı Kerimin sözü ile ter si lâhza 3 — Bu teline basma tersi nota 4 — Tersi bir nevi efsanevi kuş, Tersi arkadaşı da. 5 — yüze sürülen bir nevi ilâç ilâvesi 6 — Eski bir askeri unvan. 7 — bir saat markası Bir ey 8 — sesli. 9 — Bir vapurumuz. 9 — tersi yediklerimizin kötüsünden. 10 — Fısıtığın kardeşinden.

Yukarıdan aşağı.

1 — tersi buradaki dalavereci 2 — Bir emir aynı zamanda renk 3 — Bir muharririmizin soyadı (renkli büyük taş) 3 — Tersi kırpdamak 4 — Tersi bir hayvan tersi yunan alfabesinden bir harfin okunuşu. atf edatı. 5 — Eser tersi solu değil 6 — Bir azamız, gelecek. 7 — Riyaziyedeki bir ilimden, 8 — çift rehber. (eski terim) 9 — Tersi vazifesine tersi tımarhanelik. 10 — Mektup (Divan edebiyatında) tersi bir kadın ismi.

Dünkü bulmacanın halli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	İ	R	E	Ş	M	E	H	■	B	A
2	S	E	S	■	İ	Z	A	L	E	■
3	■	L	■	İ	L	E	C	■	Y	A
4	Z	E	N	B	İ	L	İ	A	L	İ
5	A	■	A	■	K	İ	B	R	İ	T
6	K	İ	M	E	■	■	E	■	B	■
7	■	S	İ	■	T	A	K	K	İ	D
8	İ	T	■	B	İ	R	İ	■	N	A
9	S	A	V	A	N	O	R	A	■	R
10	A	Y	A	L	A	M	■	K	R	İ

39 ton pamuk ipliği ithal ettik

Pamuk ipliği ithali devam etmektedir. Son ithal malı 39 tonu bulmuştur. Fakat buna rağmen koraborsa satışlar yapılmaktadır.

BATI'DAN

10.000 Metre yüksekte renkler

Londra (Nafen) — Gayet yüksek irtifada uçacak tepkili yolcu uçakları kabinelerinin hususî bir boya ile boyanması lüzumu hâsıl olmuştur. Uzmanların belirttiklerine göre 10.000 metre irtifada ışık acaip bir renk arzetmektedir ve bu sebeple de yolcu kabineleri hususî bir renkle donatılmalıdır.

Nehirlerin azizliği

Londra (Nafen) — Jeoloğların yapmış oldukları son tetkiklere göre, nehirler her sene denize 83 milyon hektar toprak, taş ve çakıl taşımaktadır. Jeoloğların bu hesabı nazarı itibara alınırsa, dört beş asır içinde Thames nehri Londrayı Şeien nehdi de Parisi bir miktar küçültmüş olacaktır.

İki Kanadalı dünya turunda

Londra (Nafen) — İki Kanadalı talebe otomobille dünya turuna çıkmışlardır. Bunlardan biri 23 yaşında Warren Wilkins diğeri de 21 yaşında olan kardeşi Douglas Wilkins'dir. Şimdi Londraya gelmiş olan iki kardeş buradan Fransaya geçecekler ve İsviçre, Avusturya, Yugoslavya, Yunanistanı katederek Türkiyeye ulaşacaklardır.

Kanadalı kardeşler buradan Kudüs yolu ile Mısıra gideceklerdir.

Bundan evvel bir kere daha dünya turuna çıkmış olan Kanadalı kardeşler, bu ilk seyahatleri esnasında dört defa tevkif edilmişlerdir. Bunlar, üç defa Yugoslavyada, bir kere de Berlinin Rus işgal kesiminde resim çektiklerinden dolayı tevkif edilmişlerdir.

Bir şehre sun'i kar yağdı

New-York (Nafen) — Kaliforniyada Şanta Barbara şehrinde garip bir hâdise olmuştur: Sun'i kar ve yağmur yağdıracağını söyleyen bir meteoroloji âlimi civardaki 2800 metre yükseklikteki dağa yerleşmiş ve çalışmağa başladıktan yarım saat sonra kar yağdırmıştır.

Büyük Nefs Muhasebesi

Büyük Doğu'ya bağlı en ileri 9 şöhretin müşterek cevabı:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

1- Zor, çok daha zor!

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

2- Asla!

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

3- Hakikatlerin en acısı!

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

4- Hiçbir suretle değiliz!

5 — Millî ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

5- Hiç yok, hiç!

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

6- Hem de nasıl; elbette!

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi klişe ve idaresi olabilir mi?

7- Olamaz, olamaz!

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

8- Bu bir bedahattir!

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizde bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılaba muhtaç mıyız?

9-Tek inkilâb yolu budur!

Mareşal Zaim niçin öldürüldü?

Bir hükûmet darbesi yaparak albaylıktan mareşallığa yükselen Zaim'in öldürülmesindeki esrarı çözüyoruz

Soğuk bir Mart gecesi... Şam derin bir uykuda.

Sessizliği bozan zırhlı otomobil gürültüleri. Ne işleri var, gecenin bu saatında? İşte bu otomobillerden biri Cumhur Başkanı Şükrü - El-Kuvvetli'nin evi önünde durdu. İntizamla inen ve Kuvvetli'nin evini kuşatan askerler. Ne var, ne oluyor? Yoksa başkana yapılacak bir sü ikast mı haber alındı? Müfreze komutanı subay kapıyı çalıyor. Açılan kapıdan beklemeden maiyetiyle beraber içeri dalarken, bir taraftan da evi kuşatan erlere hiç bir şahs' dışarı bırakmamaları hususunda kat'î emrini tekrar ediyor. İşte yatak kıyafetiyle yatağından fırlıyan kuvvetliyle burun buruna. Su bay, Cumhur Başkanının su allerine bile cevap vermiyor. Ve anut emrini tekrar ediyor. "Derhal otomobile binin,, Şaşıran Kuvvetli: "Müsaade edin, hiç olmazsa elbi selerimi giyeyim!" diyor. Na file. Pijamayla zırhlı otomobile bindirilirken yüzü korku dan sararmış, sanki ölüme gidiyor. Mezze, artık ha a alanı değil, siyasî bir hapis hane. Kimler yok? Cumhur Başkanı Şükrü Kuvvetli, Başbakan Halit - El - Azım, Bakanlar, parti liderleri bilâistisna hep orda. Şafak sökerken bütün dünya ajansları bu haberi yayınlıyor. Bütün dünyanın gözleri Şam'da. Darbe-i hükûmet. Tek bir ferdin burnu kanamadan gerçekleşen inkılâp. Kahramanı orta yaşlı bir Albay. Şam ve bütün Suriye neyecanlı günler yaşıyor. Örfi idare. Üzerinde hangi nevi den olursa olsun, silâh bulunan her şahıs sorgusuz idama mahkûm. Radyo halkı sükûna davet ederken Zaim'in:

İnkılâbı yaparken hiç

bir şahsî menfaat düşünmedim. Gayem memlekete hizmet etmektir. Yeni seçimler yapılıp meşru bir hükûmet kurulur kurulmaz iktidarı terketmekte asla tereddüt etmiyeceğim!..,,

— Sözlerinden ibaret beyanatını her beş dakikada bir tekrar ediyor. Gece saat 18 den itibaren gezmek yasak.. Dışarı çıkanın vay haline!

Hüsnü Zaim'in dünyayı hayran bırakan muvaffakiyetindeki muamma nedir? Muazzam hükûmet darbesi hâdisesiz nasıl başarıldı? Filistin harbi Arap ve İslâm âleminin fecî mağlûbiyetiyle neticelenirken Suriyede diğer Arap devletleri gibi İsrail'le mütareke aktetmek üzere. İsrail ordusu önünde mağlûbiyeti kabul etmiyen, tek karış arazi kaybetmediği bi İsrail'in tahkim edilmiş Mişmar Harden kolhozunu işgal eden yegâne Arap devleti, Suriye. Halk son derece müteessir. Bütün kabahatı baştakilere buluyor. Mağlûbiyeti hazmedemiyorlar. Onlara göre Filistin harbinin kaybı baştakilerin ihaneti neticesidir. Suriyenin en ufak kasabasına varıncıya kadar hükûmet aleyhinde muazzam nümayişler. Suriyede bir ihtilâl havası var. Polis kuvvetleri nümayişleri önliyemiyor. Otoriter bir komutan lâzım. Hüsnü Zaim Genelkurmay başkanlığına tayin edildi. Bir haftada Suriye tekrar sükûna kavuşuyor. Sessiz geçen 15 gün ve arkasından malûm darbe-i hükûmet.

Zaimle ilk karşılaştığım gün umduklarımla karşılaşmamanın verdiği şaşkınlık içindeydim. O hiç de tahmin edildiği gibi siyasî bir şahsiyetten beklenen olgunluğu temsil etmiyordu. Çuha masa önünde sanki harp meydanında mevcut kuvvetleri ne kumanda ediyor. O gün anlattığına göre babası Edirne müftüsü iken genç yaşında askerliğe heves eden Zaimin müracaatı, boyunun kısalığı ileri sürülerek reddedilmiş. Hayatının ondan sonraki kısmını atlıyan Zaim, paransız harbiye mektebine girerek oradan birincilikle mezun olduğunu anlatarak hayat hikâyesine son verdi. Heyecan yavaş yavaş kaybolurken, Mezze hava alanının mevcudu günden güne kabarmakta devam ediyor. Mezze siyasî bir hapishane değil, âdeta bir işkence yuvası. Tekaddüm Partisi lideri Faysal Aseli'nin meşhur sakalları usturayla traş edilmiş. Ve müteaddid malûm fısıltılar. Hal... memnun.

Avni Mühiddin

(Devamı yarına)

DOĞU'DAN

Bombayda balık buzhanesi

Bombay 22 (H. H. Ş.) — Bombay limanının Şassoon rıhtımında kurulan yeni balık buzhanesi faaliyete geçmiştir.. Böylece tutulup piyasaya arze dilemiyen balıklar denize atılmıyacak, fakat buzhanede uzun müddet muhafaza edilebilecektir.

İsmi geçen buzhane Hindistan hükûmeti tarafından 1,5 milyon rupiye yaptırılmış olup, soğuk hava tertibatı ile mücehhezdir. Bombay balık buzhanesi 8 saatte 5 ton balık dondurabilecek ve ayni zamanda 250 ton balığı soğuk hava dolaplarında muhafaza edebilecek kapasitededir.

Hindistanda bebek sergisi

Lucknow 22 (H. H. Ş.) — Önümüzdeki Aralık ayının ortasında Hindistanın Lucknow şehrinde açılacak Milletler arası Bebek Şergisine Hindistan, Çin, İtalya, Lübnan, Çekoslovakya, Amerika, İngiltere ve Fransanın gönderdiği takriben 30.000 bebek şimdiden büyük bir alâka toplamaktadır.

İtalya, bahsi geçen sergi için kanatlı melekler göndermiş bulunmaktadır. Çin ise, talaştan mamûl tahta bebekler yollamıştır. Lübnan, çöl nakliyatını temsil eden deve kervanların, mevzu olarak seçmiştir. Kervanın başına da küçük bir eşek konulmuştur.

Bayanlar! Baylar!

En şık elbiselerinizi ve iskarpinlerinizi gösterecek yalnız çoraptır. Avrupanın çok ince, ipekli, naylon ve gösterişli, yünlü çorapları yeni gelmiştir.

Bir defa vitrinlerimize bakın. Gayri ihtiyarî mağazadan içeri girersiniz.

Beyoğlu - İstiklâl Caddesi, Melek sineması köşesi

Karakedi

Bu isimde milliyetçi ve mukaddesatçı ölçülere bağlı bir mizah gazetesi intişar etmiştir. Tavsiye ederiz.

Radyo

ANKARA

7,30 açılış ve programlar 7.35 Kuran - ı Kerim 7.45 haberler, 8,00 şarkılar 8.15 hava raporu 8,30 müzik 9,00 kapanış 12,15 13,15 asker saati: 12.15 memleketten selâm 12,20 memlekete selâm 12 30 şarkılar 13,00 haberler 13,15 müzik 13,30 öğle gazetesi 13.45 müzik 14,00 Hava raporu ve kapanış. 17,58 açılış ve programlar 18,00 şarkılar 18,15 köyün saati 19.00 saat ayarı ve haberler 19.15 tarihten bir yaprak 19,20 müzik incesaz 20,00 müzik 2015 radyo gazetesi 20,30 müzik 21,00 konuşma 21,15 müzik 21.30 konuşma 21,40 müzik 22,00 konuşma B. M. M. saati 22.15 müzik 22,45 haberler 23.00 kapanış.

İSTANBUL

12,57 açılış ve programlar, 13.00 haberler, 13,15 karışık hafif müzik 13.45 şarkılar, 14,15 programlar ve dans müziği (pl) 14,00 türküler (pl) 15,00 kapanış 17,57 açılış ve program 18.00 dans müziği 18,20 konuşma 18,30 romanslar 19.00 haberler 19,15 senfoni orkestrası 20,00 şarkılar 20,15 radyo gaztesi 20.30 haberler, 20,35 ince saz 21,00 keman solcları 21,36 şarkılar 22,00 şehirden şehire 21,00 saz eserleri 22,30 film yıldızları, 22,45 haberler 23.00 dans müziği 23,300 pakanış.

Belediye Bütçesi

Yeni yıl belediye bütçesinin çok acele olarak tanzim ve Belediye Encümenine verilmesi, dün Belediye Başkanlığından belediye rüesasına bildirilmiştir. Haber aldığımıza göre, önümüzdeki hafta zarfında yeni bütçe encümene tevdi edilerek müzakeresine başlanacaktır.. Mütemmim malûmata göre bütçede eskisine nazaran büyük bir fark yoktur.

Bir fabrika yandı

Dün sabah Galata Mumhane caddesinde Hasan Beziraya ait nebatî yağ fabrikasının küspe deposunda çıkan yangın, neticesinde fabrika tamamiyle ve bitişikteki 18 sayılı evin çatısı da kısmen yanmıştır.

Yangın esnasında canlarını kurtarmak üzere kendilerini, pencereden atan fabrikanın gece bekçileri Mehmet Hayri ile Hüseyin, ağır surette yaralanmış, hastahaneye kaldırılarak tedavi altına alınmışlardır.

Tahkikata devam olunmaktadır.

Dünyaca meşhur İngiliz

HARRISON

Çorap Makineleri

Küçük sanatın başı tacı...

Az sermaye ile büyük işler görmek isteyenlerin ideal kaynağı...

En birinci malzemeden yapılmış olarak çelik kovan, iğneleri, tekmil teçhizatı ve yedekleri ile birlikte komple olarak satılırlar.. Her aranıldığı zaman tekmil tipleri bulunduğu gibi, mevcudu tükenmiş tiplerin de kısa zamanda temini deruhte olunur.

Türkiye için yegâne tevzi yeri: İstanbul, Sirkeci, Kayseri Han No: 4 M. İhsan Sıtkı Müessesesi Telefon : 25712

TRENÇKOT

PALTO - PARDESÜ - ELBİSE

İhtiyaçlarınız için Güvenebileceğiniz en emin müessese

ŞANAL Giyim Evi

Sultan Hamam Camcı Başı Han Alt Kat. Tel: 27118

Kuzey Kafkas Türk Kültür Ve Yardımlaşma Derneği Nizamnamesi

Derneğin adı ve mevzuu ülküsü

(Baş tarafı dünkü sayıda)

NİZAMNAMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE DERNEĞİN FESHİ

Madde 39 — Dernek nizamnamesinin değiştirilmesi ve derneğin feshi için karar vermek kongreye aittir..

Nizamnamenin değiştirilmesi ve derneğin feshi hususlarının görüşülebilmesi için dernekte kayıtlı üyenin 2/3 nin bu maksatla yapılacak olan kongrada hazır bulunmaları şarttır. Ekseriyet bulunmadığı takdirde kongre nizamnamesinin 9 ve 13 ncü maddeleri hükümlerine göre geri bırakılır ve ilân olunur, ilân üzerine toplanacak üyenin sayısı ne olursa olsun müzakerede bulunmak ve karar vermek caizdir. Bu suretle yapılan toplantı ve müzakere sonunda, nizamnamenin değiştirilmesi veya derneğin feshi hakkında verilecek kararın toplantıda mevcut üyenin 2/3 nin reyi ile ittihaz olunması şarttır. Fesih müzakeresinde hükûmet komiserin de hazır bulunması şarttır.

Madde 40 — Dernek infisah ettiği takdirde malları aynı gayeyi güden başka bir Türk derneğine intikal eder.

KURUCULAR :

1 — Ömer Haydaroğlu Mühendis — Taksim Talimhane Ayde de Cad. No. 14/6

2 — Vasan Girey Capagi Gazeteci — Türbecaddesi 59 — Fatih.

3 — Mehmet Koti Kadastro memuru — Turan Caddesi No. 28 Beyoğlu.

4 — Aytek Namitok Profesör — Tünel başı Narmanlı han No. 2/4 Beyoğlu.

5 — Said Şamil Serbest — Bağdat caddesi 259 Göztepe.

6 — Mehmet Hazer Tarım Mühendisi — Bahariye caddesi No. 77 Kadiköy.

7 — Sultan Batırhanoğlu Kuyumcu — Şişli Perihan sokak 2/3 Şişli.

8 — Mustafa Dağlı Marangoz Yıldız Paşa cad, No: 55 Beşiktaş.

9 — Şerafettin Erol Kuyumcu — Sultan Ahmet Suterazi sokak No. 6/1.

10 — Gazihan Bisolt İro memuru — Teşvikiye Cami arkası İhlamur S. Dorkan A. 3

11 — Mehmet Girey Sunç Serbest — Osmanbey Şair Nigâr Sokak No. 56

12 — Ali Malik Mahabaş Topograf serbest — Akaretler Yeniyol No. 7 Beşiktaş.

13 — Abdürrahman Avar Boyacı — Taksim Çandalı sokak No. 5 Beyoğlu.

14 — Mehmet Avar Kahveci — Darüşşefaka arkası Kızak sokak No. 12 Fatih.

15 — Ahmet Avar oğlu Serbest — Aksaray Dedepaşa sokak No. 41.

16 — Davut Nahabaş D. D. T. memuru — Haci Şükrü sokak No. 21 Kadiköy.

17 — Musa Özdağ serbest — Aynalı çeşme Çatıkkaş sokak No. 45 Beyoğlu.

18 — Pşimaho Kosak Türkiye İş Bankası memuru — Beyoğlu Tünelbaşı Narmanlı han No. 2/4.

Kongreye kadar seçilen yönetim kurulu: Başkan Ömer Haydaroğlu Başkan Vekilleri Şerafettin Erel ve Sultan Batırhan oğlu Umumi kâtip Ali Malik Nahabaş, Vezne dar Ahmet Avaroğlu — Üyeler : Davut Nahabaş, Musa Özdağ, Mehmet Koti, Mustafa Dağlı, Abdürrahman Avar.

ŞON

5 ilâ 10 ay taksitle OMEGA, TİSSOT, ETERNA, LONAR ve HARLO Saatleri satılmaktadır.

Müessesemize telefon ederseniz, memurumuz dairenize saat koleksiyonumuzu getirir ve taksitle satışını yapar.

Her ayın 15 inden sonra yüzde ve peşin alınmadan satış yapılır.

SARAY MAĞAZASI

Sultanhamam. Dikranyan Han No. 30, Tel: 26102

Röportaj — **Ömer Öztürkmen**

Fatih Medresesinde barınan yüksek tahsil gençliği

Beş yüzüncü fetih yılının yaklaştığı bu günlerde, Fatih camiinin yanı başında bulunan Fatih Medresesi ve içinde yatıp kalkan yüzlerce gencin çektikleri sefalet vaziyetinden bîhaber yaşıyan idarecilerimizin derin bir gaflet uykusu çektiklerine kaniiz. Nasıl oluyor da yersiz yurdsuz yüzlerce gencin bulundukları feci durum kimsenin nazarı dikkatini çekmiyor?

Bu gün Fatih Medresesi yüksek tahsil talebe yurdunda yatılı olarak bulunan gençlerin sayısı 139 kişidir.

Fatih medresesinde işte böyle yaşıyorlar...

Karanlıktan geçilemiyen ve âdeta eski zaman zindanlarını andıran ufak odalarda altı yedi kişi yatmaktadır. Aynı oda da hem yatmak hem de yemek pişirmek medrese odalarını müteaffin bir hale sokmuştur. Çamaşır ve bulaşıklarını bile kendi elleriyle yıkayan bu mü nevver gençlerin feci hali içler acısıdır.

Yukarıda yatılı talebelerin 139 kişi olduğunu söylemiştik. Halbuki yatılı olmıyan ve orada Kızılayın etten ve yağdan mahrum yemeklerini yiyen 350 talebe mevcuttur. Her şeye rağmen bu 350 talebenin de burada yatmak istediklerini idare heyetinden öğrendik. Bundan başka 500 genç daha burada yemek yemek için müracaat etmişlerdir. Bunların arasında iki sene evvel müracaat edip de hâlâ sırası gelmiyen gençler de var. Kışın karanlık ve soğuk odalarda bu gençlerin nasıl çalıştıklarını merak ediyoruz. Buna rağmen imtihanlardaki muvaffakiyet nisbeti diğer paralı yurdlara nazaran daha da üstün bir durumdadır.

Hastalık nisbeti günden güne bir artış kaydetmektedir. Koridorlarda yüzleri sapsarı kesilmiş ve müteamadiyen öksüren gençlerin sayısı bir hayli şişkindir. 450 kişi arasında sporcu, gece bekçiliği yapan bir sürü genç var. Geriye kalanı da buna benzer işler aramakta ve maalesef bulamamaktadır. Bunların aldıkları ücret, enskripsiyon, kitap, kütüphane ve imtihan masraflarını karşılamadığı gibi üstelik borçlu da kalmak ihtimalleri mevcuttur.

Kendisiyle konuştuğumuz yatılı talebelerden Nâzım Delibaltala ve Mehmet Kural, mektep masraflarına yetişemediklerini ve hattâ Fatih Talebe Yurdunun âzâsı sıfatiyle aidatlarını bile bin güçlükle ödediklerini yana yakıla anlattılar.

Daha sonra idare heyetinden bir gençle konuştuk. O da ayrıca bize izahat verdi:

«— Yurdun idare işleri idare heyetimize yüklenmiştir' Bütün gelirimiz, mevcudu 500 ü aşan üyelerimizin senelik aidatından ibarettir. Takdir edersiniz ki bu para ile bir hademe dahi tutulamaz.

Geçen seneye kadar Milli Eğitim Bakanlığı bize yardım ediyordu. Fakat bu sene galiba o da yapılmıyacak. Birkaç sene evvel Üniversite Talebe Birliğine bağlı idik. Bir iftira neticesinde onlardan da ayrıldık. Vakıflara bağlıyız ama Vakıflar Müdürlüğü bizimle pek alâkadar olmuyor. Medresenin imârı için her sene bir rivayet çıkar. Ama görünürlerde bir şey yok!»

VİKODİN

ÖKSÜRÜĞÜ ve BRONŞİTİ DERHAL GEÇİRİR GÖĞSÜ YUMUŞATIR

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 9

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul
CUMARTESİ 24 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Küfrün yerin dibine geçtiği günde...

Asîl Müslüman-Türk Adnan Menderes, Sana Selâm!

Başbakan Şöylece Mecliste Açıkladı:

Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir! Bugün din propagandasına mâni bir hal yoktur ve tedbir almaya da luzum kalmamıştır! Prensibimiz hatalarımızı itiraf ve kabul etmektir!

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Bugün Büyük Millet Meclisi misilsiz tarihî bir güne sahne oldu: Başbakan Adnan Menderes, Meclis kürsüsünden, Türk milletine en büyük müjdeyi verdi. Senelerdenberi, (rejim aleyhindeki faaliyetler) zümresine sokulmak suretile haksız ve bigünah olarak takip edilegelmekte olan mukaddesatçı fikirlerin artık memleket aleyhine yöneltilmiş müzir bir cereyan sayılamıyacağını, hükûmetin resmî görüşü olarak ilân etti ve senelerdenberi, güya komünizmin din ve ırkçılık kisvesine bürünerek memleketimizde tahribat yaptığı hakkındaki kozmopolit iddiaların, Türk milletince asla tasvip edilmeliğini açıkladı.

Türkün Müslüman ve özlü evlâdı Adnan Menderes'in bugünkü bu tarihî beyanatiyle (komünist din adamı olarak görünür), (komünist Türkçü kisvesine girer) şeklindeki erzel ve ekfer iddialar bu günkü tarihî celsede ebediyen mezara gömülmüş oldu.

Ve gene bugün Başbakanın resmî beyanatına göre C. H. P. nin korkunç ve iğrenç taktiği olan (komünist - mukaddesatçı - Türkçü) harmanlığının, ve komünistlere karşı alınacak her tedbirde Allah diyenin de (aşırı sağ cereyanı) adi le takibe mâruz bırakılması prensibinin kaldırılmasına hükûmetçe karar verildiği anlaşıldı.

Adnan Menderes, sağ cereyanın, memleket için sol fikirler gibi muzir bir faaliyet olmadığını itiraf ederek sağcı fikirlere karşı tevcih

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Dün verdiği beyanatla Müslüman Türkün yüzünü güldüren ve bir vatan kazanan Adnan Menderes

İspat üstü ispat buna derler

İthamımız Tam Bir Gerçektir!

Hakikatler Meydanda:

Bir gazetenin; bir zamanlar Türk politikasına dümencilik etmiş onsanlara ait bir hiyanet iddiasına girişip de:
"— Vesika şu anda hükûmet reisindedir!„ diye bangır bangır bağırmasına rağmen tekzip edilmemesinden daha büyük bir vesika, dünyanın neresinde görülmüş ve hangi gazetesine nasip olmuştur?...

Dün verdiğimiz haber bir bomba tesiri yapmıştır. Bomba tesirinin de üstünde... Zirâ, selim akıl ve sağlam hesapla bir arada bu derece keskin bir cür'et ve emin hareket, cihan gazeteciliğinde görülmemiştir. Bunun takdirini yalnız okuyucularımıza bırakırız. Sadece en azim bir ifşanın beyanı değil, ayni zamanda bu ifşaya ait vesikanın da, vesika üstü bir kıymetle nerede bulunduğunu bildirmenin, her katiyete taş çıkartan bir mânâsı vardır ki, onun da takdiri okuyucularımızındır. Böylesine vesika değil, vesika üstü vesika derler. Çünkü işin iki cephesini; biri eski, öbürü yepyeni iki cephesini birden tesbit etmektedir:

1 — Hâdisenin kendisi... (Bilinmeyen eski iş).

2 — Hâdiseye ait vesikanın kim de olduğu ve nasıl ele geçtiği... (Bilinmeyen yepyeni iş).

Şimdi gelelim dâvanın tanınmayıcı tarafına:

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Necmettin Sadak, Falih Rıfkı Atay ve Refik Halit Koray

Bin Öküze Bir Sığırtmaç

Necip Fazıl KISAKÜREK

Tarihte, belli başlı tahakküm ve tasallut zümrelerince milletlerin kıskıvrak bağlanmaları ve iradesiz medyomlar gibi fermanlara münkat kılınmaları, hep ayni usule bağlıdır. Bu usul, içtimaî benlik ve birlik duygusunun o zümreler tarafından sömürülüp yokedilmesi, fertler arasında ki bağların çözülmesi ve her ferdin kendi başını kurtarmaya mecbur bir infirat haline getirilmesi oyunudur.

Tahakküm ve tasallut zümreleri, fertte içtimaî alâkaya yer bırakmazlar. Onların rejiminde fert, sadece kendi şahsî ve nefsanî alâkasının dopdolu küpü halinde kalır; ve başka küplerden kaç tanesi kırılırsa kırılsın, kendi küpüne zarar gelmedikçe ını kaldırmaz.

Kütle duvarı, tuğlaları arasındaki bütünlük rabıtası nı kaybettiği ve sadece entipüften bir kemiyet istifile durduğu için, tahakküm ve tasallut zümreleri, diledikleri gibi o duvarı mıncıklarlar ve hiç bir mukavemete uğramazlar. Zira mukavemet edecek tuğla, tek başına ve bir fiskede düşürülür ve gittiğile kalır.

Fizik ilmi bile gösterir ki, zerreler arasında kütle alâkası bulunmadıkça cisimler teşekkül edemez; ve hiçbir kuvvet, bir cismin kütlesine hâkim olmadan zerrelerini müteessir edemez. Fakat insan kütlelerinde vaziyet tersinedir. Zerreler müteessir edilerek kütleye hâkim olunur.

Böyle cemiyetlerde, kimse çıkıp da "yâhu, birleşin, ne duruyorsunuz, her irade sizin değil mi?„ diye bağıramaz. Çünkü bunu bağıracak olan, daima; cemiyet değil, bir veya birkaç fert olacaktır ve onlar da cemiyette cemiyet haysiyetinin teşekkülüne vakit kalmadan tasfiye edilivereceklerdir.

Geride kalanlar da, daima fert kadrosunda, asla cemiyeti teşkil edemeden başlarına gelecek bu mahzun ve mahkûm âkıbeti bildikleri ve ondan tek tek ürktükleri için hiçbir şey yapamazlar. Böylece bir cemiyette tek tek herkesin "hayır!„ dediği bir mevzuda, birbirine bağlı üç beş zalimin "evet!" demesi ister istemez hüküm sürer.

Bu hale gelmiş ve getirilmiş cemiyetlerde, zalimler şebekesi alenen kütlenin tarihi ne, ananesine, maşerî vicdanına en şenî fiili tatbik etse, fertler, kendi öz karılarının başına gelmedikçe hâdiseyi benimsemez ve umursamaz olur.

Böyle cemiyetlerde, fert, gitgide o kadar alçalır ki, milli vicdan, açık havada, bir paspas üzerinde ve dünyanın gözü önünde pâyümal edilse, kimse kendi üzerine toz kondurmaz.

Bütün tarih boyunca Firavunlar, kisrâlar, çarlar, racalar, mandarenler, kırallar, tiranlar, melikler, imparatorlar, kayserler, sultanlar, her türlü zulüm şebekelerinin başları, daima bu metodla kütlelere hükmettiler. Fakat onların tasallutları her şeye rağmen maddi istismar plânında kalmış, teşkilâtlı ve imtiyazlı sınıf sayesinde muvaffak olmuş, büyük kütlenin cehalet ve şuursuzluğu da buna yardım etmiştir. Bu şartların hepsi de, ezenler ve ezilenler hesabına birer izah şekli ve birer mazeret unsurudur.

Asıl izah kabul etmiyen ve mazeret unsuru olmayan şey, bütün baş ve ayak takımile bütün bir cemiyetin, bütün bir millî irade ve maşerî vicdan plânında ve küçücük bir kadro tarafından tahakküm ve tasallûta uğramasıdır.

En müteredditi cemiyetlerden biri haline gelmesine rağmen fertlerinin, (Bastil)i kazma ve kürekle zaptetmiş nesillerden gelme bir heybetle dolaştığı, mutlakıyet devrinde hâkimlerinin kral oğullarını hapse attığı, (Giyom Tel) isimli destanların devşirildiği, mücerret fert hakkı uğrunda olanca menbaını insanlık emrine veren hükûmetlerin iş gördüğü, cumhur reislerine "vatan haini!„ diye bağıran şahısların polis tarafından ancak yolları tıkamamak ihtarını aldığı ve nihayet vahşilerinin bile sinema perdesi üzerinden demokrasya dâvasını ezberlediği bir dünyada, böyle bir mevzu, birkaç Asya ve Afrika kabilesinden başka hiçbir yerde kalmamıştır. Onun içindir ki, böyle yerlerde bin öküzü bir sığırtmaç ve bir milyon insanı bin açıkgöz güder.

Bin insanın bin öküz halinde yaşadığı ve yine kendi şekline bir sığırtmaca mahkûm olduğu cemiyetlere Allah acısın!

Adnan Menderes'in dünkü tarihî beyanatından sonra, bir gün evvel yazılmış olan başmakalemden bir cap duyuyorum! Mukabelem yarın olacaktır. **N. F. K.**

Büyük Bir Yolsuzluk

Denizyollarının Hopa acentasında yirmi bin liralık bir suiistimal vakası meydana çıkarılmıştır. Ayrıca acentanın Kızılaya ait iki bin

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

İtalya - İran dostluğu

Roma 23 (A.A.) — (Afp): Dünkü toplantısında parlâmento İtalya ile İran arasında akdolunan dostluk anlaşmasının tasdikine dair projeyi tasvip etmiştir.

Neşriyatımız çok alâka uyandırdı!

Ankarada memnuniyet

Meclis koridorlarında Büyük Doğu'nun ifşaatı konuşuldu Başbakan Menderes bu hususta hiç bir şey söylemiyor

Ankara 23 (Büyük Doğu) — Büyük Doğu'nun bugünkü nüshasında memleket efkârına işaret parmağiyle gösterdiği Türk İstiklâl mücadelesine vaktiyle ihanet edenlerin ortaya konması gazetenin Ankaraya gelmesiyle beraber fevkalâde akisler uyandırmıştır. Halk arasında ve Meclis koridorlarında mütemadiyen Büyük Doğu'nun bu muazzam ifşaatından bahsedilmiş, fikirler teati edilmiştir.. Bugünkü Mecliste bir çok milletvekillerinin elinde Büyük Doğu gazetesi görülüyor ve ifşaat üzerinde hassasiyetle duruluyordu. Bugün Ankarada Büyük Doğu'nun bir tek nüshası bile kalmamıştır.

Yıllarca memleketi idare eden bir partinin en güzide elemanlarının bu derece mevsuk bir itham altında kalışı, halk efkârının düşünce istikametini, 27 yıllık mazinin üzerinde istifhamlarla doldurmuştur.

Şehrimizde bulunan Falih Rıf

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Kargaların güleceği mukabele

Ankara 23 (Anka) — İstanbulda yeni çıkmağa başlayan bir gazetenin bugünkü nüshasında eski Dışişleri Bakanı, Necmettin Sadak ile Falih Rıfkı Atay hakkında bazı iddia-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Almanyadan tam üç milyon lira istiyoruz

Tüccar Derneği Türk Tüccarlarının hakkı olan paranın Almanyadan tahsil edilmesi için Hükûmete baş vurdu

Almanya ile ticarî müzakereler devam etmektedir.

Dün İstanbul Tüccar Derneği, Alman alacaklıların komitesi, Dışişleri ve Ekonomi Bakanlıklarına müracaat ederek, yüz de yirmi beşlerden hasıl olan 3 milyon liranın alacaklı tacirlere verilmesinin de müzakere

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Vishinsky ve Trygve Lie

Paris, 23 (AP) — Sovyet Dışişleri Bakanı Androi Y. Vishinsky, dün, hiç beklenmediği halde, bir buçuk seneden beri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie'ye tatbik edilmekte olan boykotu kaldırmıştır.

Tam gününde bir yazı

Çilelerin Çilesi

Ne çiledir o, Rabbim, ne çile!.. Ve tam yirmi yedi sene!.

O çile dolarken, Müslüman Türk çocukları, mekteplerinde «Allah bilgisi» okumaktan sadece mahrum değildiler. Allaha, Allahın kitaplarına, Resullerine ve meleklerine inanmamağa da mahkûmdular..

İşte vesika:

«.... Tabiatın fevkinde ve haricindeki bütün mefhumların, (yani başta Allah, her mukaddes mefhum inkâr ediliyor), uydurma şeylerden başka bir şey olmadığı meydana çıkar...»

«.... Herhalde hayatın, her hangi bir tabiat haricî âmilin müdahalesi olmaksızın, dünya üzerinde, tabiî, zarurî bir kimya ve fizik seyri neticesi olduğunu kabul etmek lâzımdır..»

«.... Kâbenin kudsiyetini Yahudi an'anlerine de raptetmişlerdi. Bu uydurmalara göre, (hâşâ) İbrahim, karısı Hacer ile oğlu İsmaili buraya getirmişti...»

«.... Bunların hepsi, bittabi

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Koca Katili tevkif edildi

Evvelki gün Mecidiye köyünde sağır ve dilsiz ihtiyar kocasını, başına keser vurmak suretiyle öldürdüğü iddia edilen Ayşe Kazancı hakkına polisçe yapılan hazırlık tahkikatı dün sona ermiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

Churchill'in ordusu!

Londra, 23 (AP) — Avam Kamarası, Winston Churchill'in, barış zamanında, ana vatan müdafaası için 125.000 kişilik bir kuvveti seferber etmesi için hazırladığı plânı tasdik etmiştir.

Türkiye ve Yunanistanın iştiraki ile

Atlantik Paktının Roma Konseyi bugün açılıyor

Akdeniz ve Orta Doğu Komutanları ile Türkiye ve Yunanistanın Atlantik Paktına İştiraki İşi Görüşülecek

Roma, 23 (Nafen) — Kuzey Atlantik paktı konseyi toplantısından evvel yapılması kararlaştırılmış olan hazırlık görüşmelerinden sonuncusu de bu gün yapılmıştır. Üye devletlerin askerî şefleri bakan yardımcıları ile toplanmışlar ve konseyin gündemi üzerinde müzakereler yapmışlardır.

Diğer taraftan İtalyan Başbakanı De

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl KISAKÜREK

Fikir öfkesi

İnsan başını fare kafasından ayıran tek hassa, fikir öfkesidir. Ha tüfeği olmıyan asker, ha öfkesi olmıyan fikir...

Kollarımız, kuvveti nasıl sinir cümlemizde bulursa, herhangi bir dünya görüşü de, sinir cümlesini fikir öfkesinde ele geçirir. Fikir öfkesi, düşünüş tarzlarının asabî cihazı, manivelâsı, icra vasıtasıdır. Zihin onun sayesinde dinamizmaya kavuşur, yıldırımlaşır, kuvvete erer, cansız bir ölçü kalıbı olmaktan kurtulur. Kısaca, fikir öfkesi, kıymet hükümlerimizin hamle ve irade kaynağı.. Onsuz fikir, duvarda veya sandıkta, evde veya dükkânda, kalabalıkta veya tenhada, fakat tamamile dikkatsiz ve şahitsiz, ikide bir öf çekmekten başka hikmeti olmıyan guguklu bir saattir.

Fakat öfkesiz fikir ne kadar acıklı bir manzaraysa, fikirsiz öfke de o nisbette merhamete lâyık bir levha.. Ruhî teessürlerini bir inanış ve görüş sistemine irca edemeden, rastgele bağıran, çağıran, kıran, döken, tepinen, dövünen, bünyeleri, haklı olarak hasta biliriz.

Harikulâde muvazene, öfkesiz fikirle fikirsiz öfkenin arasında yerini bulan, müşterek bir akıl ve sinir nâkiliyetinde...

Bazı kalemlerdeki öfke edası, bir takım hantal mizaçların hoşuna gitmiyor. Onlar, ifadede itidal, ruhta rükûdet tarafısı... Böylelerine acımak lâzım... Zira onlar, görülmesi kolay olan öfkeyi görüyorlar da, görülmesi kolay olmıyan fikri görmüyorlar Hoşabın suyunu içip tanesini bırakıyorlar!

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No. 9

Padişahımız, Efendimiz Hazretleri ve bendeniz işgal faciasını gördük

Mustafa Takî Efendi (Sivas) — Müsaadenizle bendeniz izah edeyim: Efendim, şimdiye kadar bizî terakkiyattan mahrum bırakan umurun başlıcası bu din ile diyanetin ayrı ayrı düşünülmesi maddesidir. Edyanı saire gibi bizim dinimiz, terakkiyatı maddiyeye mani bir din değildir. Bizim dinimiz, terakkiyatı maddiyeyi mütekâfildir. Dinimiz terakkiyatı maddiyeyi de tetkik eder. Edyanı saire, terakkiyatı maddiyeye müsait olmadığından, onlar dinden ayrılmaya mecbur kalmışlardır. Din ile dünyayı ayırmasalardı Avrupa terakki edemiyecekti. Fakat biz din ile dünyayı ayırırsak geri kalırız.

(Mustafa Takî Efendinin sözlerinin sonunda müzakere kâfi sesleri).

Nâzım Bey — Efendim, biz buraya memleket felâket içinde diye koştuk, geldik. Bizim en büyük vazifemiz budur, bu olmak lâzımgelir. (Bravo sesleri), Aramızda birçok şeyler zuhur etti. Öte denberi böyle memlekette mevcut olan bir din ve dünya meselesini, müzakere ve münakaşa tarzında olsun, bu raya koymakla bir iş yapmıyoruz. Zannederim ki, iyi bir iş yapmıyoruz. (Alkışlar).

(Araya başka bir mevzuun, ceza kanununun münakaşası girer)

Hakkı Hami Bey (Sinop) — Efendiler, gerek elimizdeki Kanunu Ceza, gerek Usulu Muhakematı Ceza ile, Osmanlı milletinin ruhundan, ihtiyacından tevellüt etmiş bir kanun değildir. (Oooo sadaları) Arzedeceğim; Bunların mehazlarını tetkik edersek, ya Fransadan, ya başka bir yerden aldığımızı göreceğiz. Bizim ruhumuzdan tevellüt etmeyen işbu kanunlar, ihtiyacı fevkalâdenin doğurmuş oduğu işbu Meclisi âlinin ihtiyacını temin ve tatmin edemez.

BEŞİNCİ İÇTİMA
İkinci c...

Reis: M. K. Paşa Hazretleri

Reis Paşa — Fevzi Paşa Hazretlerini beş on dakika evvel istikbal ettik. Yeni vâsıl olmuşlardır. İstanbul ahvalinden, zatı şahanenin zatından, muhitinden, yakininde malûmattar bulunuyorlar. Tensip buyurursanız heyeti muhteremenize lâzım gelen izahat ve malûmatı ita buyurunlar! (Hay hay, rica ederiz sedaları)

(Fevzi Paşa alkışlar arasında kürsüi hitabete geldi)

Fevzi Paşa — Evvelemirde İstanbulun esaret muhitinden kurtularak Ankaranın hür muhitine geldiğimden dolayı Cenabı Hakka hamd ve şükürler ederim (alkışlar) ve beni lütfen karşılayan arkadaşlarıma amik şükranımı takdim ederim.

Efendiler! Gerek padişahımız efendimiz hazretleri, gerek bendeniz, beşyüz senelik bakir paytahtımızın ilk defa âda tarafından işgali faciasını görmek bedbahtlığına uğramış felâketzedelerdeniz! Üç gün evvel İstanbulun sureti işgali haber alındı. Ve bunda bilhassa İslâm kanı dökmek ve dökülen İslam kanlariyle gene İslâmları mahkûm etmek ciheti hainanesi düşmanlarımızca teemmül edilmişti. Bunun için lâzımgelen avamir ve tebligat ifa edildi.

Ben bizzat Harbiye Nezaretinde gece gündüz mevcut bulundum. O gece İngilizler otomobillerle İstanbul, Üsküdar, Beyoğlu muhitine bahriye efradı çıkararak lâzımgelen nuzatı cuttular ve sırf fesat başlangıcı olmak üzere Şehzadebaşında Onuncu Kafkas Fırkası karargâhında bulunan karargah efradı üzerine hücum ederek muzikacı efradını, efendiler, şehit ettiler! (Kahrolsun sadaları) ve muzikacı efradını meydana çıkararak, efradı birer birer öldürdüler.

Bir kısmı pençereden aşağı atladı. Bir kısmı yataklarında öldü. Bunların resimlerini Fransızlar çıkarıp Avrupaya gönderdiler. (Allah rahmet etsin sadaları) Ancak evvelce verilen talimat ve bilâhare yapılan tebliğat sayesinde askerler müsellâhan sokaklarda bulunmadı, kışlalarına çekildi.

(Devamı var)

FIKRA

(D) Grubunun Sergisi

(D) grubunun resim ve heykel sergisinden başka bir yazıda bahsedeceğimi geçen günkü fıkramda söylemiştim. Bu sözü tutmak istiyerek elime kalemi almca, ufak bir sütuna sığabilecek kadar söz tertip etmenin çetinliğini, ayni zamanda da bu kadarcık sözü bile bulmanın müşküllerle karşısında kalıyorum. Zira, bu sergideki resimlerin çoğu, hiç değilse, tıpatıp benzerleri evvelce görülüp haklarında konuşulmuş şeyler olup bu şeyleri, tekrara bu sütunun eb'adı kâfi değildir. (Güzel, maşallah!) deyip işin içinden çıkmak içinse ayni ebad fazladır (D) grubu karşısında, hele bu gruptan Fahrünnisa, Zeid, Hakkı Anlı, ve Sabri Berker'in levhaları karşısında canlanan bütün dâva, (non figuratif) diye adlandırılmış olan tamamen mevzusuz ve gerçekle her münasebeti kesmiş resmi bu memleketin ne derecede benimsiyebileceği dâvasıdır. Vaktiyle hakikate ziyadesiyle sadık, ananeye fazlasiyle riayetkâr olan Sabri Fettah Berker'in bu meşleğe birdenbire girişi ise, merhum Celâl Sahir beyin bir sabah Edebiyatı Cedidenin en cicili bicili dilini birdenbire inkâr edip milli şair Mehmet Emin Beyin lisaniyle terennüme başlayıvermesi kadar insanı hayrete uğratmakta, bahusus ki, bu aziz dostun elde ettiği netice de henüz pek tatminkâra benzemiyor. Hele İtalyan komedyasının palyaçosunu hatırlatan sütçüsünün ne kadar çıkartmaya benzeyen tadsız ve çiy renkleri var..

Eren Eyüboğlu ile Nurullah Berk'in bir iki eserini sevmiş olduğumu, Elif Naci'nin bir eski halıyı gösteren levhasından hoşlandığımı, evvelce beğendiğim bazı levhalarla tekrar karşışmaktan şaşırmış olsam da sıkılmadığımı ve nihayet Zühtü Müridoğlu'nun (Kel oğlanını), Kel oğlana asla benzetemediğimi ilâve etmeliyim.

Nahid Sırrı ÖRİK

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü: Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası

Abone: Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)

İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

Insan ve Cemiyet Dâvaları

Din Mâneviyatı ve Dayandığı Esaslar

YAZAN: Ord. Prof. Ali Fuad Başgil

Hayat ve cemiyet meselesinin mihveri, demiştik geçenki yazımızda (1), insandaki hayvanî insiyak ve ihtirasları inzibat altına almak ve ferdi insanî duyguların ve ahlâkî irâdenin emrine vermektir. Dinlerin, faydacı zihniyetlerin istediğine cevap veren mânası ve beşerî hedefi budur. (2)

Bu hedefe varmak için semavî dinler müşterek bir ana akideden hareket etmişlerdir. Bu akidenin esasları, en basit ve noksan ifadesiyle, şudur:

«Kâinatı yoktan var eden, evli ve sonu olmayan, herşeyi bilen ve gören, kadir mutlak ve vacibülvücud bir Allah vardır. Bütün varlıkları, değişmez kanunlariyle, idare eden O'dur. İnsan, Kâinatın bir cüz'idir ve Allahın, ruh ile cisimden, yarattığı bir mahlûktur. İnsanın bedenî, fikrî ve mânevî bütün hareket ve faaliyetleri, ilâhi bir sır olan, ruhun emrindedir. Ruh, gayri maddidir, iyiyi, kötüyü ayırd eden aklın prensibidir ve ölmez.' Ölüm hayatın sonu değil, bir menzilidir ve dünyadan Ahrete bir geçittir. Dünya hayatı ve varlığı, fânî ve geçicidir. Asıl ve sermedî hayat, Ahret hayatıdır. Burada insanın, yeryüzündeki işlerinin ve gidişinin muhasebesi görülecek ve herkes dünyadaki iyiliklerinin mükâfatını alacak, kötülüklerinin cezasını çekecektir. İyiliği ve kötülüğü Allah, Peygamberleri vasıtasiyle insanlara gönderdiği mukaddes kitaplarda göstermiştir.»

İptidai kavimlerce bile sezilmiş olan bu akide, Tevrat ve İncilde kemâlini bulmuş, bilhassa İslâmın Kur'an-ı Kerîminde kemalinin en yüksek derecesine erişmiştir. Dikkat edilecek nokta şurasıdır ki, yukarıda bizim soğuk ve cılız bir ifadeyle hulâsa ettiğimiz bu akide ile dinler, insan pisikolojisinin can damarına parmak basmış; insan ferdini zekâsı, duygusu ve iradesi, hülâsa bütünlüğüyle ele almıştır. Ve, bu sayede, sırf öbür dünyaya ait bir vad ve vaid'e müstenid bir bir hayat ve cemiyet nizamı kurmuştur.

Filhakika, dinin mükâfat vadi gibi mücazat vaidi de tamamiyle öbür dünyaya aittir. Öbür dünya ise görünen ve duyulan bir âlem değil, sırf inanılan ve derûnî bir temaşa (Contemplation) ile yaşanılan bir âlemdir. İşin sırrı ve din mâneviyatı ve ahlâkının harikulâde kuvveti de buradadır.

Dünya nimet, servet ve mükâfatı, içtimaî bakımdan, insanlar arasında kıskançlık, kin düşmanlık doğurmaktan başka bir netice vermemektedir. Çünkü dünya nimet ve serveti hem mahdut ve mütenahi, hem de derhal elde edilmek istenilen bir şeydir. Bu mahdutluk ve mütenahilik hissidir ki, kıskançlık doğurmakta ve insanlar arasında: «Senin var, benim yok; senin çok var, benim hiç yok» kavgaları koparmakta; bu kavgaları bastırmak için de insanlar zabıta ve ordu gibi maddi kuvvetlere, ümit bağlamaktadır. Dünya mücazatına gelince, bu tamamiyle çocukların kör ebe oyunu gibi birşeydir ve rastgele bir mücazattır. Dünya mücazatında tam ve kat'i bir muhasebe ve hakkaniyet yoktur. Kanun, yakalayabildiği mücrimi yakalar. Kaçabilen kurtulur. Yeryüzünde en çok cezaya lâyık olanlar en muteber adam olarak gezerler de masumlar ve en az cezaya lâyık olanlar, en çok ceza görürler. Hususiyle dünya mükâfatı, derhal kavuşulmak istenilen ve kavuşuldukça dahası beklenilen bir şeydir. İyi hizmet gören bir memur, terfi ve taltif bekler. Terfi eden dahasını ister. İktidara gelen bir partinin adamları ve taraftarları, mesbuk (!) hizmetlerinin derhal mükâfatına el uzatırlar.

Halbuki dinin mükâfat ve mücazatı ilâhî, ideal ve namütenâhî bir adaletin tecellisidir. Dinî mükâfat öbür dünyaya ait olduğu için, öbür dünyada ise Allahın nimet ve mükâfatının, ne kemiyet ve ne keyfiyet itibariyle, hududu ve nihayeti olmadığı için; kimsenin dünya hayatında hem bekleyeceği, hem de hususiyle kimseden kıskanacağı bir nimet yoktur. Dinî mücazat da öbür dünyaya ait ve amansız bir muhasebeye ve noksansız bir adalete bağlandığı için, dünyada kimse yaptığı kötülüğün cezasız kalacağından emin ve müsterih olamaz. Dinlerin Rûz-i cezası «Eyen'eF meferr» meydanıdır. Bunun içindir ki, dindar olanlar, iyiliği ve adaleti garazsız yapar; zülûmden ve kötülükten riyasız kaçınır. Çünkü yeryüzünde mükâfat ve mücazat beklemez. Hattâ dindarlığın tekvâ mertebesinde Ahret mükâfatı bile beklenmez. Mütteki için en büyük saadet ve mükâfat, Allaha yaklaşmak ve, basit insanlara daha iyi anlatabilmek için Cennet ve «Cemâl-i İlâhiyi müşahede» ye tavsif edilen, ilâhi aşk ve cezbe içinde yaşamaktır.

ve cezbe içinde yaşamaktır.

***

İşte, Peygamberlerin fikir ve felsefe adamlarına üstünlüğünün sırrı, yüreklere hitap eden bu mânevî ve ahlâkî sistemi getirmiş olmalarındandır. Hiç bir felezof Peygamberlerin mertebesine varamamış, insan içini Peygamberlerin okuduğu gibi okuyamamıştır.

Hiç bir felsefe sistemi dinlerin kazandığı taraftar kadar taraftar kazanamamış; dinler kadar şehit vermemiş ve insan hayatını o kuvvetle bir disipline bağlayamamıştır. Çünkü herhangi bir felsefe, nihayet bir isbat=affirmativu sistemidir ki, herşeyden evvel, akla ve mantıka dayanır. Fikir ve felsefenin mevzuu objektif realitedir. Felezof, bu realiteye ait düşünce ve görüşlerini beşerî bir mantık ölçüsü ile isbata mecburdur. Aksi takdirde, sisteminin hiç bir kıymeti olmaz. Başka bir ifadeyle, felezof, insanın sadece aklını kandırıp sürükler. Halbuki insan sadece aklı değil, hem de duygu ve iradedir. Din ise, insandaki bu üç ruhi melekeyi birden avuçlar; sûri mantıkı aşan harikulâdeliklere dayanır ve, bu suretle, insan kalesini içinden fetheder.

Semavî dinlerin asırlara ve asırlar içindeki binbir çeşit vukuata göğüs gerip yaşamalarındaki sır ve hikmet, bu hakikatte saklıdır. Düşünülsün ki, Hıristiyanlık, ömrünün iki bininci yılına yaklaşıyor. İslâmiyet, on dört asırdanberi yüzlerce ve binlerce milyon insan gönlünde yaşıyor. Yeryüzünde yüzbinlerce minareden her gün «Allah!» ve «Muhammed!» nidâları göklerin nâmütenâhiliklerine yükseliyor. Milyonlarca insan Kıblaya dönüp ilâhî adalet gününü tezekkür ediyor. Bu, icazkâr bir karikulâdelik değildir de nedir? Hangi ilim ve felsefe sistemidir ki, bu mazhariyete ermiş ve bu mucizeyi göstermiştir? Bilâkis, ilmî düşünceler ve felsefî sistemler, tıpkı Marmaranın Yunus balıkları gibi bir görünüp batmakta; devrinden devre hattâ seneden seneye değişip birbirini nakzetmektedir..

Sübhane men tehayyare fi sun'ihilukul

Sübhane men bikudretihi yucizülfuhul!

***

Gerçe dinde bir dâva ve isbat sistemidir. Fakat bu sistemin mutaları, beşer aklını ve mantıkını aşan hakikatlerdir. Bunlar, mahv-ı âlemin akıl ve mantık ölçüsüne giren hakikatlarından değildir.' Bunun içindir ki, dinin (Allah) ve (Ahret) gibi temel akidelerinden hiç biri, ne tecrübî ve ne mantıkî delil ile, isbat ve inkâr edilemez.

İsbat edilemez, çünkü birşeyi isbat etmek, o şeyin künhünü

(Devamı 4 üncüde)

İSTANBUL

Bir yılan hikâyesi

İstanbulun iktisadi kalkınması

İstanbulun iktisadî kalkınması ve imarı için toplanacak kongrenin mevzuunu incelemek üzere dün saat 16 da vilâyette bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda vali ve belediye reisi, İstanbul millet vekilleri, profesörler, ticaret ve sanayi temsilcileri ve basın mensupları bulunmuştur.

Vali ve belediye reisi Gökayın kısa bir açış konuşmasından sonra, söz alan İstanbul milletvekili A. Hamdi Başar "İstanbul bölge kalkınma kongresinden ne bekliyoruz?,, adlı bir konuşma yapmıştır.

Mütealiben 4 kişilik bir idare heyeti seçimi yapılmıştır.

İdare heyeti çeşitli ihtisas komisyonları teşkil ederek çalışmalarını 21 Şubat 1952 ye kadar umumi heyete sunacaktır. İdare heyetinin ilk toplantısını 26 kasım pazartesi saat 16 da yapacaktır.

İhracat tacirlerinin toplantısı

İhracat tacirleri komitesi dün mıntıka ticaret müdürü Muhsin Baç'ın başkanlığında toplanarak ihraç beyanname formalitelerinin kırtasiyecilikten kurtarılmasını istemiştir.

Bu hususta komitenin hazırlaya cağı rapor önümüzdeki hafta için de bakanlığa bildirilecektir.

Dolmabahçedeki Gazhane başka yere nakledilyor.

İstanbulu ilgilendiren sportif mevzular etrafında, dün saat 16 da vilâyette beden terbiyesi istişare heyetinden yetkili şahsiyetlerin iştirakiyle bir toplantı yapılmıştır. Vali ve belediye reisi, riyaset ettiği bu toplantıda Mithatpaşa stadyumunun genişletileceğine dair hükûmetten söz aldığını bildirmiştir.

Bu cümleden olarak Dolmabahçe Gazhanesinin başka bir yere kaldırılacağını ve bir de kapalı yüzme havuzu inşa edileceğini açıklamıştır.

yurt

Göçmenlere yardım

Tavşanlı 23 (B. D.) — Tavşanlıya gelen göçmen ailelerinin iskân işleri tamamlanmıştır. Bunlara 944,267 metre kare arazi ile 61.764 metre karelik ev arsası verilmiş, tescilleri yapılmıştır.

Ayrıca yapılmakta olan göçmen evlerinden bir kısmının inşaatı bitmiş ve tapuları tevzi edilmiştir. Geriye kalan evlerin yapılması sona ermek üzeredir. Ziraat Bankasına bu iş için yeniden 30.000 liralık ödenek gelmiştir.

Vicdan azabı çeken katil teslim oldu

Kastamonu 23 (B. D.) — Deveciler mahallesinde oturan, Sadıkoğlu Sadık Sarı, karısının gayri ahlâkî hareketlerde bulunması üzerine büyük bir teessüre kapılarak, karısı Rukiye yi sopa ve bıçakla öldürmüş ve iki gün geçmesine rağmen kimseye haber vermemiştir. İki gün sonra büyük bir vicdan azabına düçar olan katil, bu vaziyeti Yazıcı Sadık Yumal'a bildirerek teslim olmak istediğini anlatmıştır. Bunun üzerine, suçlu, Sadık Yunal tarafından adalete teslim edilmiştir.

Bir kadını öldüren inşaat amelesi

İzmir 23 (B. D.) — Ziraat Bakanlığı müfettişlerinden bir şahsın, karısı olan Fazilet, evlerinin penceresi önünde otururken Zihni Öcal isimli bir inşaat amelesinin attığı kurşunla ağır surette yaralanmıştır.. Hâdise mahallinden uzaklaşan mütecaviz, elindeki tabanca ile intihara teşebbüs etmiştir. Ağır surette yaralanan Zihni, hastahaneye kaldırılmıştır. Vakaya sebep olarak Zihninin Fazilet Toruntayla bir müddetten beri münasebette bulunduğu ve son günlerde kendisine yüz vermediği, ileri sürülmektedir..

Tahkikata devam edilmektedir.

beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No. 9

Ey Firavun, Allah seni ve tahtını yerin dibine artık geçirecektir

Bir ismi de «Şabur» dur.

Ve Firavunun zulmü artıyor.

Gerçek Müslümanlar, gizli yerlerde, izbelerde ve tenhalarda dua ediyorlar:

— Yâ Rabbi, biz her halde büyük bir günah işledik ki, bu belâya giriftar olduk. Bizi affet.. Üzerimize musallat eylediğin bu korkunç kâfiri ve onun tayfasını üzerimizden defet!

Allah Sabûrdur. Takdir ettiği günden evvel hiç bir şey olmıyacaktır.

Firavunun zulmü devam ediyor.

Korkunç zulüm ve inkâr örneği koca Allahsız, habîs, ömrünün dört yüzüncü yılını doldurmuştur.

Mülkün hakikî sahibi, âlemlerin Rabbı olan Allah, görüna ne sabûrdur ki, Firavuna dört yüz yıl ömür vermiştir. Yâni bu en korkunç zulüm ve inkâr örneği tam dört yüz yıl kendisini yaradanı, inkâr etti. Bununla da kalmadı: «Allah benim» dedi. Bununla da kalmadı; «Hayır! »diyenleri astı kesti, ve Müslümanların cesedleri üzerine saraylar kurdu, bununla da kalmadı, Nil nehri üzerine yerleştirdiği sarhoşlar sofrasında:

— Sizin en büyük Allahınız benim. Bana secde edin. diye emirler verdi. Ve halkı kendisine secde ettirdi.

***

Gecelerden bir gece...

Firavun, gururun zûlmeti içinde mest oluyor... Bir ses:

«— Ey Firavun! Mülkün sahibi Allah, sana bu saltanatı veren Allah, bilir misin ki, artık senin tahtını, tacını ve seni, yok etmeğe karar vermiştir? Ve bilir misin ki, «Kullarım» dediğin Beni İsrailden birine bir erkek evlâd verecektir. Ve o çocuk, büyüyecek senin tahtını başına geçirecek, bu saltanat elinden gidecek ve sen sürün sürüm sürünerek Esfeli Sâfilîne gideceksin. Mekânın ebedî azâp olacak!»

«Ve bu halin, senden sonra gelenlere kıyamete kadar ibret olacak!»

Firavun telâşla yatağından fırlamıştır.

Beti, benzi atmıştır. Uykusu kaçmıştır.

Evvelâ düşünyor: Ne olabilir, rüya işte!

Fakat, hayır, tir tir titriyor.. Bir türlü sükûnet bulamıyor.

Sabır, belki geçer.

Hayır, geçmiyor.. Akşam oluyor, sabah oluyor. Yine öyle.. Firavunda ne uyku kalmıştır, ne de yemek içmek!.

Hayır, hayır, bunda bir iş var:

— Çabuk bana yaverlerimi, vezirlerimi çağırın!

Çağırıyorlar.

Firavun, gelenlere rüyasını ve korkusunu anlatıyor.

Dalkavuklar:

— Batıl bir rüya! diyorlar.

— Nasıl olur?

— Niçin olmasın. Bir hiç. Bir sıfır, sıfırın kıymeti olur mu?

— Neden ve niçin izah edin bana.

— Aman efendimiz, bunun izahı pek kolaydır: Sen bizim «Büyük Rabbımız» değil misin, biz senin kulların değil miyiz? Dört yüz senedir bu iş böylece devam edip gelmedi mi? Kim baş kaldırabildi. Kim aksini iddia ve ispat edebildi? Sen «Rab» olunca, senin yanında başka bir kıymet bir korku ölçüsü olabilir mi? Batıl bir rüyadan Allah korkar mı? !

— Korkma!

— Sen Rabbıâlâ'sın.

— Biz de sıfır.

— Ve her şey batıl ve hiç

Fakat piç, yine korkuyor.

Dalkavukların pofpofu artık para etmemektedir!

— Hayır, artık size inanmıyorum. Bana Müneccimlerimi, kâhinlerimi çağırın!

Diyor.

Derhal, Mısırın bütün meşhur ve büyük müneccimleri, kâhinleri ve muabbileri Firavunun sarayında toplanmışlardır.

O koca Allahsız, kendisini Allah diye ilân eden o koca kâfir sapsarı benzi ile âlimlerini topladığı büyük salona titreye titreye giriyor. Gûya titrediğini belli etmek istemiyormuş gibi!

Derhal söze başlıyor ve rüyasını anlatıyor. Sonra emir veriyor:

— Bu rüyanın mânasını, aslını ve neslini derhal bulun ve bana bildirin!

Dalkavuklar kadrosu önde, sözde âlimler gürûhu arkada, hemen yere kapanıyorlar:

Firavuna secde!

Etinden kemiğine, kemiğinden iliğine kadar leş ve ahbes koca kâfire secde ediyorlar ve derhal kalkarak el pençe divan durduktan sonra diyorlar ki:

— Hiç üzülme! Biz bu rüyanın mânasını vereceğiz. Ve çaresinde bulacağız. Fakat bize biraz mühlet ver?

Firavun:

— Size kırk gün mühlet! diyor.

Sözde âlimler gürûhu işbaşı yapmak üzere sarayı terkediyorlar.

Ama ne yapacaklar?

İlm-i gaybi keşfedecekler!.

Halbuki gaibi Allahtan başka kim bilebilir?

Kimse!

Bu budalalar, bilmediklerini ve bilemiyeceklerini ya bilmiyorlar, yahut bildikleri halde, koca kâfirden korktukları için öyle görünüyorlar...

Fakat haydi de keşfedin. Ve rüyayı tâbir edin bakalım!..

Her biri bir tarafa dağlara, tepelere dağılıyorlar...

Çare de çare?

Evet çare?

İşte bu işin çaresi: İlâhi iradeyi de..

Âlemlerin Rabbi olan Allah, ancak dilediği zaman, kullarına, âlem-i gaybden bir nebzenin bilinmesine müsaade ve vesile ihsan eder.

(Devamı var)

NİKTA

Mütehassıs

Yıllardır memlekete mütehassıs soktuk, durduk. İnkılâp abidelerini bile ecnebî mütehassıslara yaptırdık. Şimdi de Ankaraya baytarlık mütehassısları getiriliyormuş..

Allah, Allah! Böyle bir mütehassısa mevzu ne olabilir? Bu hususta mütehassıslar, kendilerini getirtenlerle temas edip kararlarını vermelidirler!.

Ömer Öztürkmen

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. Raif OGAN Tefrika: 9

Uhud günü, Resulün emrini dinlememekten dolayı hezimete uğratılması üzerine münafıklardan bir kısmı; Kur'an âyetlerinden işlerine gelen mânayı çıkarmak üzere fitneciliğe başladılar.

Âli İmrân sûresinin 154 üncü âyetinin beyanı veçhile;

«— Bize bu işten bir şey var mıdır?»

«— Eğer bize bu işte bir şey olsaydı burada katlolunmazdık!»

Ve yine ayni sûrenin 156 ıncı âyetinde bildirildiği gibi;

«— Eğer yanımızda olsalardı ölmezler ve katlolunmazlardı.» dediler ve böylece Resulün emrini dinlememek yüzünden, vaki olan dünyevî kusurları sebebiyle ve kendi irade ve ihtiyarlarile kesbeyledikleri neticeden kendilerini mes'ul tutmıyarak işi (kader) e yüklediler.

Yine başka bir taifede «Allah için kullarına bırakılmış bir şey olmadığına» zahip olup Yasin sûresinin 47 inci âyetinde beyan buyurulduğu veçhile «Allahın dilese it'âm edeceklerini, biz mi it'âm edelim?» dediler ve işi tamamiyle (cebir) e bağladılar. Başka bir taifede Raad sûresi 13. üncü âyetinde «Yıldırımları gönderip onlarla dilediğini müsap eder. Halbuki kâfirler Allah hakkında mücadele ederler; halbuki o nâsun gizli olan hikmetlere ulaşmakta (şedidülmihal) dir» Hikmetine nüfuz edemediler ve kendilerine isabet edecek musibetlerden, korkularından ve onları önlemeği istemelerinden dolayı Allahın zatı ile, Celâl ve azameti ve ef'alinde tasarrufları bahislerinde türlü düşüncelere ve mücadelelere daldılar.

Böylece Resulün zamanlarında onun şevketi, kuvvet ve satveti devam ettiği için münafıklar desise ve hilelerini açığa vuramadılar. İslâmlıklarını izhar eylediler, münafıklıklarını gizlediler. Nifakları ve itirazları, gizli edalarından ibaret kaldı. Fakat bu hal tıpkı tarlaya atılmış tohuma benziyordu. Resulün irtihallerinden sonra güphelerin ortaya atılarak ihtilâfların meydan alması, ekilmiş tohumun yetişmesi gibi oldu. Dikkat olunmak icap eder ki, sonradan sahabîler arasında vaki olan ihtilâflar, ilk muhalefetlere benzemez. Çünkü bunlar, şeriat merasimini ikame, dinin usullerini devam ettirmek sadına bağlıydılar. O cihetle, ihtilâfların her şeklini incelerken, bunların nereden ve nasıl başladığı ve hangi gayeye yöneldiğine dikkat etmek lâzımdır.

(Alf'ark) müellifi Abdülkahir Cürcanî şöyle anlatıyor:

«— Resûl, Kaderiye'nin zemmi hakkında (muhakkak ki onlar, bu ümmetin Mecusîleridir) buyurdular. Bu suretle Murcie ve Marika da zem olunmuşlardır. Hepsi havariçtir.»

Buradaki (havariç) tâbiri, «Şeriatın dosdoğru yolundan çıkmış, huruç etmiş» mânasında kullanılıyor.

İleride görüleceği veçhile mutezile, kaderi nefyederek, küfür, şer, zulüm vesair günahların yaratılmasını Allahın takdiri olarak kabul etmezler; «kul kendi fiilinin halikidir» derler. Bunlara, kaderi nefyetmeleri bakımından da Kaderiye adı verilmiştir.

Kâinatın Fahri, böyle bir fırkanın ümmetleri içinden zuhur edeceğini önceden bildikleri için:

«— Kaderiye bu ümmetin Mecusileridir!»

Buyurdular.

İtizal mezheplerine salik olanlar ise şöyle demişlerdir:

«—Bu ismi bize değil, asıl Sünnet Ehline vermek lâzımdır. Zira onlar kaderi bizim gibi nefyetmeyip ispat ederler. Bu takdirde (Kaderiye) ismi onlara daha ziyade uygun düşer.»

Halbuki, kadere inanan ve «hayır olsun, şer olsun, her fiil, Allahın takdiri iledir» diyen Ehli Sünnete (Kaderiye) ünvanı asla yakıştırılamaz. Sünnet Ehli böyle inanmakla; ef'âlin hilkatindeki müessir ve fâilin Allah olduğunu ispat etmek suretiyle «Allahtan başka hiç bir İlâh yoktur.» şahadetine tamamiyle intibak eylemiş oluyorlar. Halbuki, itizal ehli (şer) fiillerin halkını bizzat ve yalnızca kula izafe eylemekle, fiillerde iki yaratıcı inancına varıyor. Bilindiği üzere Mecusî denince, (hayır) halıkı (Hürmüz ve (şerr) halıkı (Ahremen) olmak üzere iki yardımcı ya inanılır. İşte bundan dolayı, (Kaderiye) ünvanı altında toplanmış bulunan (kader) i nefyediciler hakkında, Mecusa benzemelerinden dolayı (bu ümmetin Mecusileridir.) İtlâk buyurulmuş oluyor.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicrî		Rumî
1371	24	1367
Safer 24		Kasım 17 un 328

Kasım 1951 Cumartesi

	Vasati	Ezani
Sabah	06 56	02 10
Öğle	12 01	07 15
İkindi	14 30	09 45
Akşam	16 40	12 00
Yatsı	18 21	01 36
İmsak	05 14	12 28

İspat, üstü ispat buna derler

(Baştarafı 1 ncide)

Necmeddin Sadak 1920 - 21 hengamesinde Miralay Ballard'ın aziz dostlarındandı. Sık sık onu ziyarete gider. Ve sık sık nezdinde yemeğe kalırdı. Aziz Türk vatanını çiğneyen işgal orduları polis teşkilâtı şefinin azız dostluğu, dış görünüşüyle mutlaka casusluk manasına gelmese de hiç bir şekilde Türkün yapamıyacağı iştir.

Mahut polis umum müdürü Tahsin, bu makama Nurettin Beyden sonra tayin edilen ve bizzat İngilizler tarafından korunan bir zattır. O devri yaşamış ve o devrin emniyet teşkilâtında çalışmış bir zatın ifadesine göre, İngilizlerin itimat ettiği tek adamdır. Hergün İngiliz işgal kuvvetleri karargâhının bulunduğu (Kroker) oteline gider, İngiliz Generalinden bizzat emir alır ve derhal aldığı emirleri yerine getirirmiş...

İşte İstanbul vatanperverleri tarafından Anadoluya akın bu sıralarda başlıyor.

İstanbul polisinde Dördüncü Şube Müdürü Sadettin Bey, Ankaraya gideceklerin ve oradan geleceklerin seyahat varakalarını (o zaman böyle bir varaka formalitesi vardı) tanzime memurdu. Bu kayıtlarla da, bilâhare nüfus memurluğu işine verilen Hüsnü Bey isimli biri muvazzaf bulunuyordu.

İşbu Hüsnü Bey, gerek Necmettin Sadak, gerekse Fahh Rıfkı Atay'ın Anadoluya gidiş ve gelişlerine ait kayıtları bizzat tutmuştur.

Gene polis umumi müdürü Tahsin Beyin emir ve muvafakatiyle o zaman bazı kimselerin Fransız ve İngiliz pasaportlarına bürünerek Avrupaya gittikleri de bir vâkıadır. Bunların pasaportları, doğrudan doğruya işgal kuvvetleri kumandanlığından çıkıyordu. ek fert oranın tasvibi olmadan memleketten çıkamazdı.

Kat'i olarak tesbit ettiğimize göre, kahramanlarımızın, bu tarzda alınmış yabancı pasaportlarla Avrupaya gittikleri, mutlak bir realitedir.

Hayatta bulunan bazı alâkalılardan başka, halen bir ecnebi vapur acentasında vazife gören eski pasaport dairesi baş memuru B. Sait'in şehadetine müracaat edilebilir.

Bomba gibi patlayan hâdise üzerine, ancak iki netice doğabilirdi:

Ya topyekûn ve en hayâsız bir cür'etle iftira,

ediyorduk!

Yahut topyekûn ve en büyük zaferle imha,

ediyorduk!

Ya ortaya, sade ahlâksızların değil, delilerin bile atamayacağı bir iftira atmıştık!

Yahut, her ne söyleseler ve geveleseler, hacalet ve denaeti aynen kabullerinden başka çare bırakmamıştık!

İkinci nokta aynen ve katiyen tahakkuk etmiştir.

Dünkü bir akşam gazetesine Necmettin Sadak, rüya gördüğü müzü söylemekten başka bir mukabelede bulunamamış; Refik Halit ise: "Evet Necmettin Sadak ile Falıh Rıfkı casusluk ettiyse ben de ayni şeyi yaptım!,, gibilerden, bayat bir espri edası içinde, itiraftan beter bir yılışma tavrı takınmıştır.

Bu mevzuda söylenecek tek sözümüz şudur:

Bir gazetenin, bir zamanlar Türk politikasına dümencilik etmiş insanlara ait bir hiyanet iddiasına girişip de:

"— Vesika şu anda hükûmet reisindedir!,,

Diye bangır bangır bağırmasına rağmen tekzip edilmemesinden daha büyük bir vesika, dünyanın neresinde görülmüş ve hangi gazetesine nasip olmuştur???

Almanyadan

(Baştarafı 1 ncide)

konusu olmasını istemiştir.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre, komite, Merkez Bankasınca bloke edilmiş olan bu paranın verilmesi formaliteye uymadığı takdirde, hesabın mal mubadlesi suretiyle tasfiye edilmesi hususunda bir prensip kararı vermiştir.

Türkiye ve Yunanistan

(Baştarafı 1 ncide)

Gasperi'nin bir nutku ile açılacak olan Konsey Konferansında Türkiye ile Yunanistanı müşahitler temsil edeceklerdir. Görüşülecek meseleler arasında, Akdeniz ve Orta Doğu komutanlıkları, Türkiye ile Yunanistanın Atlantik Paktına iştirak şekilleri de mevcuttur.

Büyük bir yolsuzluk

(Baştarafı 1 ncide)

kaya yakın bir parayı da zimmetine geçirdiği iddia edilmektedir.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre idare Hopaya bir müfettiş gönderek tahkikata başlanmış olunmaktadır.

Küfrün yerin dibine geçtiği günde!

(Baştarafı 1 ncide)

edilen şüpheci nazarları takbih etti ve ceza kanunu tasarısında, din propagandasını rejim aleyhtarı sayan meşhur 163 ncü maddenin söz konusu edilmesinin muvafık olmadığını, 141 ve 142 nci maddeler meyanına sokulamıyacağını ve tasarıya bunun konulmasının hükûmetin hatası olduğunu söyledi.

Bu tarihî celseye ait müzakere şöyle cereyan etmiştir:

Meclis, saat 15 de Fikri Apaydın'ın başkanlığında toplandı. Evvelâ, eski Türk ocaklarının mallarının iadesi hakkındaki tasarının alınmasına dair önerge okundu. Bundan sonra Kars çevresindeki mahsullerin korunmasına dair sözlü soruya Tarım Bakanı cevap verdi. Resmî ilânlara dair bir sözlü soru reddedildikten sonra sıra günün hâdisesi olan ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin müzakeresine geldi. Meclis te merak ve heyecan son haddini bulmuştu. Birçok hatipler söz aldılar. Komünistlerin ölüm cezasına çarptırılarak imhasını istediler.

Bundan sonra maddelerin müzakeresine geçildi.

Bu sırada yalnız 141 ve 142 inci maddelerin görüşülmesi 163 ncü maddenin buna sokulamıyacağı hakkında bir önerge okundu. Bunun üzerine Başbakan Adnan Menderes kürsüye geldi ve dedi ki:

"— Din propagandası ve irkçılık komünizmle bir tutulamaz. Bunlar ayni şeyler değildir. Bu gün içinde bulunduğumuz şartlar ve şimdiye kadar vukubulan hâdiseler bize bunu göstermiştir. Hükûmet olarak, tasarının din propagandası ile alâkalı kısmının müzakeresini komünizme müteallik maddelerin müzakereleriyle bir arada görüşülmesini uygun bulmuyorum,,

Feridun Fikri, Kemal Özçoban ve Rafet Aksoy kürsüye gelerek konuştuktan sonra tekrar kürsüye gelen Adnan Menderes dedi ki:

"— Hükûmet bu tasarıyı kül halinde teklifinde kusur etmiştir. Sadece komünizme ait maddelerin müzakeresi icabeder. Bunlara (sağ) ı da eklemek hatâdır. Açık konuşmak lâzımdır. Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir. (şiddetli alkışlar) Bölükbaşının:

— Mademki böyle idi, niçin hükûmet bir tuttu? sualine tekrar kürsüye gelen Adnan Menderes şöyle cevap verdi:

"— Bugün din propagandasına mâni bir hal yoktur. Tedbir almak da lüzumsuzdur. Prensibimiz hatalarımızı nerede ve ne zaman görürsek itiraf ve kabul etmektir,,

Cezmi Türk — Din kisvesiyle komünizm propagandası yapıldığını iddia edenler bu memleketi tanımayanlardır. Adnan Menderes'i tebrik ederim.

Meclis, pazartesi saat 15 te tekrar toplanmak üzere oturumuna son verdi.

Balkan Sulh devriyesi

Paris, 23 (AP) — Bugün Türk delegesi Selim Sarper'in başkanlığında toplanan Birleşmiş Milletler Özel Siyasî Komitesi, Rus blokunun şiddetli muhalefetine rağmen, Birleşmiş Milletler Özel Balkan Komisyonunun yerine bir Balkanlar teftiş ve mürakabe grupu kurulmasını kararlaştırmıştır.

«Sulh Devriyesinin» kurulması Fransa, Yunanistan, Meksika, Büyük Britanya ve Birleşik Amerika tarafından teklif edilmişti. 3 ilâ 5 âzadan kurulacak bu grup, Balkanlarda olaganüstü her hangi bir durumun belirmesi halinde, hâdiseleri mahallinde müşahade için, dünyanın bu bölgesine daima harekete müheyya olacaktır.

Özel siyasî Komitenin bu sabahki toplantısında usul konularına dain uzun münakaşalar cereyan etmiş ve Sovyet bloku sözcüleri, Başkan Selim Sarper'in tarafsız davranmadığını şikâyet yollu ileri sürmüşlerdir. Öğleden sonraki toplatıda, Polonya delegesi julius Katz Suchy, bir buçuk saat süren demeci sırasında, Yunan hükûmetinin bu memleket halkını tehdiş etiği ve Yunanistanın bir Amerikan sömürgesi olduğuna dair Rus blokunnun eski ithamlarını tekrarlamıştır.

Polonya delegesi, ayni konuşmada ortaya attığı diğer bir çok iddialar meyanında, Koreye sevkedilen Türk askerlerinin yolda isyan ettiklerini ve birliğin Koreye vardıktan sonra tamamiyle imha edilmiş olduğunu da ileri sürmüştür. Türk delegesi vekili İlhan Savut, Polonyalının iddialarının külliyen yalan ve iftira olduğunu beyan etmiştir.

Garip bir yaralama!..

Dün Beyoğlunda Genel evlerin bulunduğu Abanoz sokağında, eşine ender rastlanan garip bir hâdise olmuştur.

İddiaya göre, Hüseyin Çınar adında bir yankesici, dün Beyoğlunda Abanoz sokağındaki Genel evlerden birinin kapı deliğinden içerdeki kadınları gözetliyen Babaeskili İsmailin cüzdanını çarpmak üzere jilet kullanırken, yanlışlıkla İsmailin parmağını kesmiştir.

İsmailin feryadı üzerine yakalanan yankesici dün akşam sorgusunu müteakip tevkif edilmiştir.

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİLE

Fatih medresesinde yaşayan yüksek tahsil gençliğinin ha yatından bir görünüş daha.

Emeklilik hakkına sahip işçilerin tazminatı

Bu meselenin işçilerin lehine halledilmesi için bir kanun teklifi hazırlandı

Ankara, 23 (Anka) — İstanbul milletvekili Ahmet Topçu, İş Kanununun 13 üncü maddesinin Ç. fıkrasına ilâve edilmek üzere B. M. M. Başkanlığına bir kanun teklifi sunmuştur.

Ahmet Topçuoğlu geçen sene yaptığı kanun teklifi ile, ihtiyarlık sigortası kanununun 40 ıncı maddesi ile, tazminat hakkından mahrum olan işçilerin tazminat almalarını sağlamıştır. Lâkin, İş Kanununun 13 üncü maddesinin Ç. fıkrası ile kendiliğinden emekliye ayrılmak suretiyle de olsa, işini terk eden işçilere tazminat hakkı tanınmamıştıtr.

İstanbul milletvekili, adı geçen fıkraya ek yeni kanun teklifi ile işçinin emekliye ayrılmak hakkını haiz olduğu takdirde, işinden kendi arzusu ile ayrılırken dahi, kıdem tazminatını almak imkânını bahşetmektedir.

Kargaların güleceği mukabele

(Baştarafı 1 ncide)

larda bulunulmuştur. Falih Rıfkı Atay bu hususta Ankara Ajansı muhabirine demiştir ki:

«Son günlerde piyasaya çıkan ve bugün Ankaraya gelen İstanbul gazetelerinin birinde, Necmettin Sadak ile benim aleyhime, kargaların güleceği bir iftira tertibi olduğunu söylediler. Okudum. Benim âdetim, fikre fikirle cevap vermektir. Hücumu karşılamaktır, iftirayı da mahkemeye vermektir. İstanbuldaki tertipçiyi mahkemeye verdim».

Diğer taraftan Necmettin Sadak da ayni neşriyat dolayısiyle bir dâva açmıştır. Başbakanlık çevreleri de bir şey bilmediklerini belirtmişlerdir. Başbakanlık hususî kalem Müdürü Basri Aktaş da bu mevzu hakkında hiç bir bilgiye sahip olmadığını ifade etmiştir.

Koca katili

(Baştarafı 1 ncide)

Yapılan tahkikata göre, Ayşenin bu cinayeti münferiden yaptığı ve cürme iştirak eden başka bir kimsenin bulunmadığı tespit edilerek koca katili kadın dün akşam geç vakit iki polis memuru refakatinde adliyeye getirilerek nöbetçi sorgu yargıçlığı tarafından tevkif edilmiştir.

Ayşenin, önümüzdeki hafta için de ağır ceza mahkemesinde duruşmasına başlanması muhtemeldir.

HAŞAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 9

— Sen, ben, Pavlos, bir de öğretmenin Mari için..

— Hay, hay.. Yalnız yavrusun yatının kaptanını da çağırmanız münasip olur kanaatindeyim.

— Doğru söyledin. Şu halde beş kişilik olsun..

— Peki ya bizim yatın kaptanı? Onu çağırıp bizimkini çağırmamak doğru olur mu?

— Bu ince işlere senin aklın daha çok eriyor. Elbet onu da çağırmak lâzım gelir. Ben şimdi gidiyorum. Akşam icabeden emirleri veririm sin.

Genç kız bu karardan memnun kalmıştı. Çünkü sofra ne kadar kalabalık olursa, tabii babası da o kadar ihtiyatlı hareket etmek mecburiyetinde kalacak ve bu nişan meselesini de mevzuu bahs edemiyecekti.

O akşam bu mevzudan hiç konuşmadılar. Ertesi sabah Alfons evden çıkarken

1 — Biz tam öğle vakti geleceğiz! Ona göre hazırlan! talimatını verdi. Ve evden çıktı.

Belki bazı kimseler bu Pavlosun kendini zengin gösteren, belki de Alfonsun hem servetine konmak, hem de güzel kızını almak isteyen bir şarlatan olduğunu zannetmişlerdir. Hemen kaydedelim ki, ortada böyle bir şey yoktur. Pavlos hakikaten çok zengin bir gençti. Ancak bu servetini ticaret veya tevarüs suretiyle elde etmiş olmayıp, bir takım karışık işlere girişmek neticesinde buna sahip olmuştu.

Mükemmel bir tahsil yapıp birçok yabancı lisanları ana dili gibi öğrenmiş bulunan Pavlos küçük yaşta hayata atılmış, İspanyanın üçüncü Şarl zamanındaki karışık vaziyetinden istifade ederek gâh İspanya, gâh İtalya hükûmetleri hesabına casusluk yapmış, Arap korsanları ile de zaman zaman işbirliği etmiş ve büyük bir servet kazanmağa muvaffak olmuştu.

İşte bu sıralarda kendisinin Cezair korsanlariyle mu haberesi olduğu ele geçen bir mektupla anlaşılır anlaşılmaz Pavlos güç belâ Cezaire kapağı atarak canını kurtarabilmişti.

Maamafih orada da sakin kalmayan Pavlos bu sefer Fas ihtilâline karışmış ve burada çevirdiği dalaverelerle servetini büsbütün artırmağa muvaffak olmuştu.

Bundan sonra da Kadise' kapağı atmış, burada iş ortağının yardımiyle bir eve saklanmış ve sahte bir isimle yaşamağa koyulmuş. Kar tacenaya geldiği zaman da Alfonsla tanışmış ve kızı Cüzellayı tanımıştı.

İşte Pavlos ancak ondan sonra evlenmeyi düşünmüştü. Hayatında o zamana kadar Cüzella kadar güzel, malûmatlı ve zeki bir genç kız tanımamış, onu birdenbire sevmiş ve ne yapıp yapıp kendisiyle evlenmek kararını vermişti.

(Devamı var)

Harp okulunda yapılan tören

Ankara 23 (A.A.) — Bugün öğleden sonra saat 15 de Harp Okulunda okula yeni kaydolan 108 inci dönem öğrencilerinin and içmeleri münasebetiyle bir tören yapılmıştır.

Törende, yeni öğrenciler silâhsız ve ikinci, üçüncü sınıf öğrencileri silâhlı olarak okul avlusunda yerlerini almışlar, okul bandosunun çaldığı İstiklâl marşı dinlenmiş ve alay komutanı Yarbay Gani Güvener kısa bir konuşma yapmış, yeni öğrencilerin orduya lâyık birer fert olmağa çalışmalarını istemiştir.

Neşriyatımız çok alâka uyandırdı

(Baştarafı 1 ncide)

kı Atay, şahsı hakkında yapılan bu mevsuk ithamı karşısında sadece Büyük Doğu'yu mahkemeye vermiş olmakla iktifa ettiğini beyan etmiştir. Bu hususta Başbakandan gerekli malûmatı istihsal için geç vakte kadar meşgul oldumsa da, Meclis çalışmalarından sonra dağruca evine giden Başbakan, bu mevzuda hiç bir şey söylememiştir.

Başbakanlığa bağlı çevreler ise ademi malûmat beyan etmekle sükût ikrardan gelir fehvasınca Büyük Doğu'nun ithamlarını zımnen kabul etmişlerdir.

Muhakkak olan bir şey varsa Büyük Doğu'nun bugün posta ile gidebildiği her yerde 27 yıllık tarihin mahremiyetinden çekilip çıkarılan bu dikkate şayan ifşaat mevzuu bahis edilmektedir. Alâkalı çevrelerden kat'i malûmat almak imkânı hâsıl oldukça, bu hususta tafsilât vereceğim.

98 Sabıkalı Randevücü

Yapılan sorgusunda yeni bir apartıman aldığından çalıştığını söyledi

İstanbul ahlâk zabıtasınca 98 sabıkalı, tanınmış randevücülerden Behice Gider, yeni satın almış olduğu Beyoğlu Ağahamam caddesindeki 46 numaralı apartımanında faaliyetine devam ederken basılmıştır.

Memurlar tarafından mezkûr evde yapılan aramada 13 erkekle, 8 kadın suçüstü yakalanarak, Emrazı Zühreviye has tahanesine gönderilmişlerdir.

Sabıkalı randevücülerden Behice, yapılan sorgusunda:

— Artık bu işi yapmıyacaktım. Fakat yeni apartıman aldığımdan biraz parasız kaldım da tekrar çalışmağa (!) mecbur oldum.

Eğer, bu uğursuz apartımanı bir müşterisini bulup elden çıkarırsam artık uslu oturacağım.» demiştir.

Kocasına ihanet eden kadın

Küçükpazar, Kantarcılarda oturmakta olan Mehmet adında bir şahıs, uzun müddettenberi karısının ihanetinden şüphelenmiş ve nihayet karısı Süheylâ ile Halit isminde birisini suçüstü yakalamağa muvaffak olmuştur.

Dün Adliyeye getirilen Halit ile Fatma, 2 inci Asliye Cezadaki sorgularını müteakip tevkif edilmişlerdir.

660 lirayı çalarken yakalandı

Muhtelif suçlardan sabıkalı Münüs Demir adında bir dolandırıcı, dün Ahmet isminde bir şahsın 660 lirasını çalıp kaçarken sivil memurlar tarafından yakalanmıştır.

Sabıkalı kurşun hırsızı Bamyeci Ali yakalandı

Cami ve medrese kubbelerindeki kurşunları çalmaktan 56 sabıkalı Mustafa, namı diğeri (Bamyeci Ali), dün gece Beyazıtta bir mescidin üzerinden kurşun çalıp kaçarken devriye gezen bekçilerin ateş açması üzerine yakalanmıştır.

Bakırköydeki verem pavyonu

Bakırköyünde yapılmakta olan 25 yatakh verem pavyonunun inşaatı sona ermiştir.

Dün Birleşmiş Milletler sağlık teşkilâtından Dr. Etiyen Merte ve Dr. Meyyer mezkûr pavyonu görmek için Bakırköyüne gitmiştir.

Tam gününde bir yazı

Çilelerin Çilesi

(Baştarafı 1 ncide)

sonradan uydurulmuş (yüz bin kere hâşâ) masallardır.»

«..... Muhammet, senelerce düşünmüş ve yıllarca tefekkürden sonra kendisinde vahy ve ilham fikirleri (hâşâ) doğmuştur..»

«..... Muhammed'in, koyduğu esasların toplu olduğu kitaba Kur'an (namütenâhi defa hâşa) denir.»

Yukarıdaki satırlar, çile devrinin en korkunç zulüm vesikalarıdır. Maarif Vekâleti damgasiyle basılan ve zavallı Türk çocuklarına tarih diye okutulan herzeler... Bu herzelere göre: Allah, Kitap, Peygamber, Melek, Masaldır. Tabiatın fevkinde hiç bir şey yoktur. Bütün dinî mukaddesat, semavi ki taplar uydurma şeylerdir.

Allah ve Kelâmı, Peygamber ve Vahy ne kelime!... Bunlar da Muhammed'in (hâşâ, hâşâ) uzun uzun düşündükten sonra uydurduğu boş lâflar!

İlâhî tecelliye bakınız ki, bu gün ayni Türk mektebinde yine Türk çocukları (Allaha şükür) yine Maarif Bakanlığı damgasiyle basılan din derslerinden şunu okuyor ve şöyle diyorlar:

«..... Ben müslümanım! İnanırım ki Allah vardır ve birdir. Her şeyi yaratan yalnız O'dur. Ben müslümanım! Allahın gönderdiği kutsal kitapların hepsine iman derim. Kur'an-ı Kerim Allahın kitabıdır. Peygamberimize Allah tarafından âyet âyet gönderilmiştir. Hazret-i Muhammet, en son Resul ve bizim Peygamberimizdir.»

Uzun bir çileden sonra yine Hakka ve hakikate döner gibi oluş... Peki ama, o dolan çilenin binbir girift düğümü ne olacak?

Bugün Allah, Kitap, Peygamber, Melek ve mukaddesattan habersiz milyonların yaşı. Aşağı 12, azamî 40 dır.

Âdetin, taamülün ve riyazî ölçünün tam zıddı garip bir tecelli bu: Diyelim ki, 12 yaşından aşağısı için müthiş, inkâr ve küfür tehlikesi atlatıldı. Yukarısı için?

Korkunç, ama çok korkunç bir alârm düdüğü kulaklarımızın zarını patlatmaktadır.

Nasıl bir korunma tedbiri almak mecburiyetindeyiz? Pasif korunmada, altmışlık ihtiyarlara, dört katlı damlardan atlıyarak, itfaiyecilik öğrettiler. Fakat bu iş, madde yangını değil ki, itfaiye kurslarına tâbi tutulsun!

Bu ruh ateşini, ne su, söndürebilir, ne kurs, ne de aşı!

Ne ve nasıl söndürür ki, ilk tedbirler bile sözde ve satıhta... İç bünye ise, alev alev tutuşup kül olmakta!

Bir taraftan ilk mektepte, batılın yerini hak almıştır: Topyekûn inkâr yerine, topyekûn ikrar.. Yok yerine, var! Ve «Allah» sözü hiç bir baskıya tâbi değildir.

Diğer taraftan, ilk mektep dışında Allah diyenler, Ceza Kanununun 163 üncü maddesile tehdit edilmektedir. Ne acıdır ki, her türlü âr ve hayâdan mahrum, Allah, Peygamber ve İslâm mukaddesatının düşmanı, hiç çekinmeden ve hiç bir ceza korkusunu aklına getirmeden bizzat dinimize taarruz ederken yine 1633 üncü maddeyi siper alır ve tehdidini savurur.

İşte tezatlar âlemi yine devamda! Düğümlerin düğümü burada!

Senden başka çözecek kim var ki Allahım!

Abdurrahman Seref Lâç

Büyük Doğu'nun en yakın bağlısı ve dostu Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın birkaç gün evvel yazılmış ve bugünkü müjdeyi âdeta sezmiş olan yazısını, tam da kendi dileğinin beşaret haberi tam geldiği bir zamanda neşretmekle hakhyız.

Merak ediyoruz

Pazarlıksız buğday satışı

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin gelen Alman heyetine karşı gösterdiği kolaylığın acaba sebepleri nelerdir?

Bir kaç gün evvel memleketimizde istihlâk fazlası olan hububatı satın almak üzere; hükûmetimizle müzakerelerde bulunacak beş kişilik bir Alman heyetinin geldiğini ve Ankaraya gittiğini bildirmiştik.

Bu hususta gerek Ankara muhabirimizden, gerekse burada bir muhabirimizin yaptığı tahkikatı neşrediyoruz:

Mevzuubahis mübayaa heyeti Alman hükûmetinin eksperlerinden müteşekkil bir mütehassıs heyettir. Heyet şehrimize gelirken de, Ankaraya giderken de, kendilerini gazeteci lerden âzamî dikkatle saklanış lardır.

Memleketimize gelişlerinin hemen ertesi günü Ankaraya inen heyet doğruca Toprak Mahsulleri Genel Müdürlüğüne giderek müzakerelere başlamıştır. Görüşmeler büyük bir ketumiyet içerisinde devam etmektedir.

Toprak Mahsulleri Genel Müdürü ile bu hususta konuşan Ankara muhabirimize mumaileyh, böyle bir heyetin geldiğini teyit etmiş, fakat görüşmelerin safhasını açıklamamıştır. Kendisine tevcih edilen; Türkiye hububat ihraç edebilecek durumda mıdır? sualine ise sadece «Bir şey bilmiyorum!» demekle iktifa etmiş ve bu hususta muhabirimizden herhangi bir şey yazmamasını da istemiştir.

Biz ne Toprak Mahsulleri Genel Müdürünün ve ne de, en ufak bir haberi dahi vermekten geri kalmıyan (A.A.) nın bu sükûtuna mânâ veremiyoruz.

Bu gün elde mevcut fazla hububatı satın alacak dünya çapında firmaların Türkiye mümessilleri, haber aldığımıza göre, istihlâk fazlası hububatın bu güne kadar yapıldığı gibi yine pazarlık sureti ile satılmasını istemişlerdir. Hükûmetin bu müracaata bu güne kadar müsbet veya menfi hiç bir cevap vermediği de aldığımız haberler cümlesindendir.

Türkiyeden pazarlık usulü ile hububat almak istiyen ve dünya hububat piyasasına hakim olan firmalar şunlardır:

Dreyfüs; merkezi Fransa ve İsviçrededir. Continental, Contin, Bunge, İsviçrede ve Topfer Hamburg'dadır.

Nitekim son münakasalarda bu şirketlerden biri adına hareket eden Trak şirketi tonu 102 dolardan yulaf almıştır.

Hava Yollarındaki Kokain Kaçakçılığı

Beyrut'a beyaz zehir kaçıranların dâvası başladı

Ankara 23 (ANKA) — Geçenlerde İstanbuldan Beruta kalkan devlet havayollarına ait posta uçağı ile kokain kaçırmaktan sanık pilot Talip Demiray ve halen Beruttaki evinde tutuklu arkadaşı makinist Nazmi Akyuva aleyhlerine şehrimiz dördüncü asliye ceza mahkemesinde açılan davaya bugün başlanmıştır.

İddia edildiğine göre, Talip Demiray, makinist Nazmiye Berutta bir ermeniye verilmek üzere bir kokain paketi vermiş ve bu paket Berutta malûm şekilde yakalanmıştır.

Bugünkü duruşmada dinlenen Talip Demiray, kokain paketini Nazmiye kendisinin vermediğini, esasen buna imkân da olmadığını, zira adı geçen uçak Beruttan kalkarken kendisinin ayağı pist üzerine iniş yapmakta olduğunu söylemiştir. Dinlenen şahitler, bildiklerinin rivayetten ibaret olduğunu söylemişler, duruşma başka güne kalmıştır.

Politika — Eski DİPLOMAT

Yeni bir İttihadı İslâm

Dünkü telgraflar, Orta Şarkta yeni bir pakt kurmak üzere bazı devletlerin bir teşebbüse girişmiş olduklarını bildiriyordu. Bu pakta, başta Mısır olmak üzere bütün Arap devletlerinden başka İran, Afganistan ve Pâkistan da iltihak edecekmiş. Bu suretle Hindistan hududundan Akdenize kadarki mıntakada bulunan islâm devletleri arasında bir birlik kurulması isteniyor demektir.. Bloka sadece Türkiye davet edilmiyor.

Girişilen bu mühim teşebbüsün ilk adımı olmak üzere de Mısır ile İran arasında bir dostluk anlaşması imzalanmış.

Eğer bu proje tahakkuk edecek olursa, bugünkü Arap milletleri ittihadı, bir nevi İslâm Milletleri İttihadı haline gelecektir. İttihadı İslâm, malûm olduğu üzere bundan otuz beş sene evvel bizim pek üzerine düştüğümüz bir mevzu idi. Bütün çalışmalarımıza rağmen, o zaman bu işte muvaffak olamamıştık. Harpten mağlûp çıktık. İttihadı İslâm idealine bağlanan ve bu uğurda mücadeleye girişen insanlar da birer birer suikastlere uğrayıp şehit edildiler. Bu mevzu da bu suretle kapanıp gitti.

Cumhuriyet devrinde de bir ara gözümüzü nasılsa şarka çevirmiş ve Sadâbâd anlaşması namı altında bir pakt meydana getirmiştik, Türkiye - İran - Irak ve Afganistan arasında imzalanan bu pakt, belki de hâlâ mer'idir. Fakat çoktan unutulmuş bulunmaktadır. Hiç bir netice vermeyen, unutulan paktlara bilmeyiz mer'idir demek mümkün müdür?

Şimdi bahis mevzuu olan pakt, nasıl bir netice verecek? Tahakkuk edecek mi, etmiyecek mi? Müsbet bir şekilde çalışacak mı, çalışamıyacak mı? Dünya sulhüne ve âkit memleketlerin yükselmesine ve refahına hizmet edecek mi, etmiyecek mi?

Bunu bize ancak istikbal gösterecektir.

Şu noktayı da ilâve edelim ki, islâm milletlerinin aralarında müttehit bulunmaları, müşterek kararlar alıp, birlikte hareket etmeleri, dünya siyaseti üzerinde pek büyük tesirler yapabilir. Unutmamak icap ederki, Cava ve Seylân da bloka iltihak edecek olursa, bu ittihat, aşağı yukarı 300 milyon insanı çevresine alan muazzam bir kuvveti temsil eder.

Bulmaca

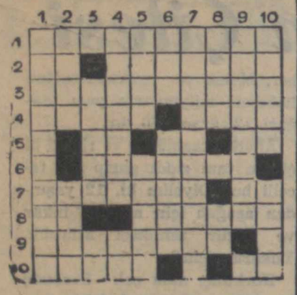

Soldan sağa:

1 — 6 buçuk asır hükümdarlık etmiş olan bir Türk sülâlesi. 2 — Nota, Bir kadına (isimle). 4 — İslâm sanatının şaheserlerinden birinden. 4 — Tesbihin başındaki, Mekkeyi mükerremede bir yer. 5 — Dervişlerin çektiği, İzafet eki, Hayranların apartmanı. 6 — Bir şehrimiz. 7 — Orta Asyada Türklerle meskûn bir şehir, Tersi bir renk. 8 — Tersi güzel sanat. Tersi topluluk. 9 — İman edenin, 10 — Güzel sevgili (Divan edebiyatında), Tersi uzak nidası.

Yukarıdan aşağı.

1 — O başkanlar. 2 — Sonuna bir harf gelirse güzel bir kadın ismi, Öztürçe bir erkek ismi 3 — Yahudi papazı, T e r s i sonuna bir harf gelirse yaktıklarımızdan . 4 — Muzu ile meşhur bir kasabamıza, Nanenin başı 5 — Mektup, Afrikada Amerikalıların bir hava istasyonu. 6 — Bir çalgı, Mübayaa 7 — Halini bildirmen (eski ıstılah) 8 — İngiliz hanımefendisi. Ortasına bir harf gelirse Almanyada bir nehir. 9 — Eşrafa ait olan. 10 — Fransa ile Almanya arasında bir bölge. Mamur.

Dünkü bulmacanın halli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Z	A	K	İ	■	E	H	V	E	N
2	A	Y	E	T	İ	L	E	■	N	A
3	B	A	M	■	Z	■	N	■	İ	M
4	A	K	N	A	■	E	D	İ	Ş	E
5	K	R	E	M	İ	■	E	K	İ	■
6	K	O	L	A	Ğ	A	S	İ	■	E
7	O	M	E	G	A	■	E	K	İ	M
8	H	■	B	■	S	A	D	A	L	İ
9	U	L	E	V	■	T	E	İ	D	A
10	B	A	D	E	M	İ	N	D	E	N

AHLAK

Ankarada Dikmen camii

Lânet edilecek bir suiistimal

Ankara 22 (Büyük Doğu) — Ankaranın gittikçe büyüyen semterinden olan Dikmende müslüman halkın himmet ve fedakârlıklariyle bir cami inşa edilmişti.

Merhum Ürdün Meliki Abdullah Hazretleri de memleketimize vaki ziyareti esnasında bu camii şerifi ziyaret etmiş ve her şeye rağmen, Türkiyede halk arasında müslümanlığın salâbetini asla kaybetmediğinin bir delili olan bu yeni mabette bir öğle namazı eda eylemişlerdi.

Emir Hazretleri, bu arada gördüklerinden fevkalâde mütehassis olarak, camiin henüz yapılmayan minare inşaatına bir yardım olmak üzere 1500 lira, ayrıca hademei hayrata 500 lira olmak üzere, 2000 lira teberruda bulunmuşlardı.

Aradan hayli zaman geçtiği halde maalesef, camiin minare inşaatına başlanmadığı gibi, iddia edildiğine nazaran, hademei hayrata Emir Hazretlerinin hediye ettikleri 500 lira da ödenmemiştir.

Yine iddia edildiğine göre, cami inşaat işleriyle alâkalı heyetten bir zat, bu paraları zimmetine geçirmiş ve hâdise mahkemeye kadar intikal etmiştir.

Bu mabet inşaatına tahsis edilmek üzere teberru edilmiş bir paranın bu suretle suiistimal edilmiş olması, müslüman halk arasında derin bir teessür uyandırmıştır. Diğer taraftan camii şerifin inşaatı ve mefruşatı tamamlanmış olduğu halde, maalesef imam ve müezzin temin edilemediğinden, üç aydan beri namaz kılınmamaktadır. Halk Diyanet İşleri reisliğinden gerekli alâkaya intizar etmektedir.

Büyük Nefs Muhasebesi

Başka bir memlekette olsaydı, en derin fikir ve cemiyet yarasını açacağı ve neşterleyeceği muhakkak olan "Nefs Muhasebesi„ ve verilen cevapların neticesi:

1 — Yarın dünyada sulh ve muvazene tekarrür edince müdafaamız daha zor olmıyacak mı?

2 — Yeni dünyayı ve mustarip insanlığı karşılıyabilecek ve onda hayat hakkı iddia edecek bir ruh ve fikir hazırlığımız var mı?

3 — Her sahada ve her bakımdan insan yetiştiremediğimiz ve nesilleri devirden devire biraz daha başıboş bıraktığımız hakikat mıdır?

4 — Maarif sistemimizde, yetiştirmek istediğimiz çocuğun vasıflarını çerçeveleyici bir plâna sahip miyiz?

5 — Milli ve içtimaî ahlak telâkkimizin bugün bir mesnedi var mıdır?

6 — Fikir ve ruh boşluğumuzun sebebini ferdî ve içtimaî iman ve ideoloji eksikliğinde bulur musunuz?

7 — Gaye sırf hürriyet için hürriyetten ibaret bir demokrasi hâlişe ve idaresi olabilir mi?

8 — Türk milleti, hasretini çektiği idare şeklini mevcut partilerden herhangi birinde tatmin edebilir mi?

9 — İstikbale doğru kendimizi, maziye doğru kendimizi bulup, onu, yeni zaman ve mekâna tatbik edici bir inkılâba muhtaç mıyız?

1 — Bu memlekette münevver geçinenlerden çoğu hastalığın farkında değildir.

2 — Kimsenin, şahıs ve nefs dertleri müstesna, içtimaî alâka ve izdırapla ilgisi yoktur.

3 — Hakikati sezer gibi olanlar da, kaypak, korkak ve kaçaktır.

4 — Hemen ekseriyet (Oportinist - eyyamgüder) ve rahatsız olmamak gayretindedir.

5 — Büyük makamda bulunanlar, dünyanın en aziz meselelerine cevap vermek tenezzülünde bile değillerdir.

6 — Sorduğumuz sualler cinsinden büyük ve mücerred istifhamlarla uğraşanlar, âdeta deli addedilmektedir.

7 — Bir Üniversite rektörü, sualleri şumullü bulduğu için cevap vermediğini söyliyebilecek kadar (şümulsüz) ün müdafiidir.

8 — Hakikat, ancak bir kaç kişinin gördüğü ve acı acı tattığı bir zehirdir.

9 — Bu adamlar da, işte mücadelelerinde ne kadar haklı olduklarını isbat etmek için bu sualleri ortaya dökmüşlerdir.

Mareşal Zaim Niçin öldürüldü?

İktidara geldikten sonra sözünü tutmayarak, dini tezyif eden bir eda takındı, orduyu hiçe saydı

İstinasız olarak her şahıs, Zaime, Filistin mağlûbiyetinin intikamını alacak bir kurtarıcı gözüyle bakıyordu. Ordu onu seviyordu. İcraat başladı.

Mareşal Hüsnü Zaim'in dul kalan karısı Nuran hanım

Köylü seviniyor. Toprağa kavuşacak. Mütegallibe Zaime düşman. Topraksız kalacak. Zaim ilk beyanatına zıt olarak ordudan ayrılıyor. Zaim Cumhur Başkanı namzedi. Seçimde ordu baskı yapıyor. Halk münfeil ve Feld Marşal Hüsnü Zaim Cumhur Başkanı. Artık halkın selim hissi gerçekleşmiştir. Zaim diktatördür. İnkılâbı yaptığı gün hapsettirdiği bakanlar iş başındadır. Riyakâr ve dalkavuklar etrafını sarmıştır. O, artık onların elinde bir kukladır. İnkılâbın ilk gününde yapılan alay dolusu vaadlerin yerine, Zaim namı altında, dalkavuklar, riyakârlar diktatoryası başlamıştır. Artık Zaim, eski Zaim değil dir.

Zaim kendini dev aynasında görüyor. Neler, neler yapacak?. Dinsizlik yerine kaim bir lâikliğin aşıkı olmuştur. Neler kaldırılmıyor, neler yapılmıyor? Fes, peçe, sarık kaldırılacak! Dünyanın en kültürlü memleketi addedilen İsviçrede bile tatbikinde mahzur görülen muhtelit tedrisat kabul edilecek. Kadına bugüne kadar dünyanın hiçbir yerinde tanınmamış nekadar hak varsa bahşedilecek. Zaim artık mümin halkın mukaddes akideleri ve dini inançlariyle oynamaya başlamıştır. O, 91 günlük diktatoryası esnasında hemen hemen her gece tertip edilen balolarda içki içen ve danseden ilk Suriye Cumhur Başkanı.. Suriyenin resmî dini İslâmiyet olduğu için, Protokol Cumhur Başkanını içki içmekten ve dansetmekten meneder.

Zaimin değişen tavr ve hareketi orduda memnuniyetsizlik uyandırıyor. Zaimi iktidara getiren, o'nu seven ordu, ikiye ayrılıyor. Zaim kor kuyor. Mütegallibeden, ordudan, mukaddes akidelerile oynadığı dindar halktan korkuyor. Fransayla müzakerelerine başlanıyor. Şam'daki Fransız elçisi ve Zaim tek vücud gibi.. Elçi gün aşırı Zaimin yanında. Zaimin Mareşal elbisesi ve 80 bin Türk lirası değerindeki Mareşal asasını Fransa gönderiyor. Müzakereler muvaffakiyetle neticelenmiyor. Zaim diktatoryasının devamını temin ve Zaimin hayatını korumak için bir Fransız tugayının Şama gönderilmesine karar veriliyor. Halk ve Ordu heyecanda. Tugayın gelmesi ile Suriyenin ikinci defa Fransa tarafından işgali gibi bir şey oluyor. Zaimin iktidara gelmesini temin etmekle, istemiyerek, ordu, vatana ihanet gibi bir âr yüklenmiş oluyor. Ordu ileri gelenleri, artık Zaim ve Başbakanı Muhsin - El - Berazi'nin öldürülmesinden başka bir hal çaresi bulamıyor.

Mareşal Zaim

Şam yine uykuda. Bir mayıs gecesi. Salhiye mahallesinden sürekli silâh sesleri geliyor. Ölen 17 muhafız ve malûm netice. Mezze hava alanına götürülen Zaim ve Muhsin - El - Berazi yalvarma ve gözyaşlarına rağmen muhakeme edilmeden kurşuna dizildiler.

Zaim ve Başbakanı Muhsin - El - Berazi niçin muhakeme edilmeden kurşuna dizildi? Niçin Şükrü - El - Kuvetli gibi hudut harici edilmedi?

Zaim ve Başbakanı muhakeme, veya hudut harici edilseydi ordu ikiye ayrılacak ve Suriye, İspanya'da olduğu gibi bir kardeş harbine sahne olacaktı.

İddia edildiği gibi Zaim veya karısı Türk müydü?

Zaim Homus Eyyubî aşiretinden bir kürt ailesinin oğludur. Karısı ise çerkestir. Zaim, tevkifi sırasında öldürülen muhafızlarını da ayni sebeple kürtlerden intihap etmişti.

Zaim Türk - Arap dostluğu için mi öldürüldü? Zaim Türk - Arap dostluğunu destekle - diği için değil, lâiklik nikabı altında İslâm dini ve akidelerine hücum ederek, dinsizliğe temayül ettiği ve kendi menfaatı için Fransızların tekrar Suriyeyi işgal etmelerine muvafakat ettiği ve yine ilk beyanatı hilâfına o insanları en aşağı seviyeye düşüren hırs mefhumuna kapıldığı için öldürüldü.

İşte bu mevzuda kimsenin bilmediği incelikler..

KİTAP

Karabekir'in Kitabı

Yakın tarihi aydınlatan eser

Millî Mücadelenin birinci plân da gelen komutanlarından biri olan Kâzım Karabekir, 932 yılında «İstiklâl Harbimizin Esasları» isminde bir kitap hazırlıyarak yayınlanmak üzere Sinan Matbaası sahibine teslim etmişti. O yılların rejimi malûm: Her şey C. H. P. nin diktasına tâbi.. Tarihî hakikatlere, hayâsiyetli fikirlere bütün kapılar kapalı... Yalnız tek partinin gösterdiği yolda yürünecek, onu çizdiği çerçeveden dışarı çıkılmıyacak, tarih onun istediği mecraya akıtılacak, fikir boyundaki tasmayı tutan efendisinin peşinden yürüyecek.

O günlerin havası içinde, Kâzım Karabekir'in hazırladığı ve vesikalara istinat eden eser, büyük bir cesaret hamlesiydi.

Bütün hazırlıklar yapılmış, formalar tabedilmekte.. İşten birdenbire C. H. P. nin haberi oluveriyor. Bu ne cüret? Hangi küstah onun çizdiği ulu (!) yolun dışına çıkarak böyle bir şeye teşebbüs edebiliyor. Derhal, meşhur İstiklâl Mahkemeleri kahramanı Kılıç Ali vaziyete el koyuyor.

Naşiri tehdit, matbaaya baskın, İstanbul surlarının dışında basılan bütün formaların yakılması.. Sıkı bir ketûmiyet... Mesele hallolmuş.

O günlerin acı hikâyelerinden birisi böylece bitmiştir.

İstiklâl Mücadelesinin hangi şartlar arasında geçtiğini, ne gibi tertiplere sahne olduğunu dökümanter olarak anlatan kitabı, o günler tarihini tek taraflı olarak okumuş olanlar için caziptir. Muayyen bir şahsa ve muayyen bir görüşe tâbi olarak yazılmış olmasını, mukayese imkânını vermesi bakımından faydasız sayamayız.

Yakın tarihimizin karanlık içyüzünün aydınlanması bakımından bu janrda eserlerin çoğalması temennisinde bulunacağım.

Doğan NAİL

Radyo

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7,30 M. S. ayarı 7,45 Haberler, 8,00 Müzik, 8.25 Günün programı ve Hava raporu, 8.30 Müzik, 9,00 Kapanış. 12,15 Memleketten selâm, 12,20 Memlekete selâm, 12,30 Müzik, 13,00 M. S. ayarı ve haberler, 13.15 Şarkılar, 13,30 Öğle gazetesi, 13.45 Müzik, 14,00 Müzik, 14,30 Müzik, 14.55 Kayıp mektuplar, 15,00 Hava raporu, Akşam programı ve kapanış. 16,58 Açılış ve program, 17,00 M. S. ayarı 18.00 Dans müziği, 18,30 Şarkılar, 19.00 M. S. ayarı ve haberler, 19,15 Tarihten bir yaprak, 19,20 Türküler, 19,45 Radyo ile İngilizce, 20,00 Müzik, 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Müzik, 21,00 Konuşma, 21,15 Müzik, 21,30 Müzik, 21,45 Müzik, 22,00 Konuşma 22,15 Şarkılar, 22,45 M. S. ayarı ve haberler, 23,00 Dans müziği, 23,30 Program ve kapanış.

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar, 13 Haberler, 13.15 Caz ve dans müziği, 13,45 Radyo salon orkestrası 14,15 Şarkılar, 14,45 Müzik, 15,10 Saz eserleri, 15.30 Cumaftesi konseri, 16,00 Amatör fasıl heyetleri 16,30 Dans orkestraları geçidi, 17,10 Türküler, 17,30 Kayıp mektuplar, 17,35 Radyo incesaz heyeti, 18,20 Konuşma, 18.30 Dans müziği, 19.00 Haberler, 19.15 Ispanyadan melodiler, 19,30 Şehir bu hafta, 19,45 Şarkılar, 20,15 Radyo gazetesi, 20,30 Kısa şehir haberleri, 20,35 Dinleyici istekleri, 21,20 Şarkılar, 22,00 Konuşma, 22,10 Haftanın program geçidi, 22,30 Dans müziği, 22,45 Programlar ve hafif şarkılar, 24.00 Kapanış.

İnsan ve Cemiyet Dâvaları:

Dın Mâneviyatı ve Dayandığı Esaslar

(Baş taarfı 2 incide)

bilmek demektir. Birşeyin künhünü bilmek ise, o şeye nefsi bir tecrübe ile bir veçheyle iştirâk etmek, o şeyin, zerre kadar olsun, bir parçasını veya benzerini hâmil olmakla mümkündür. Biz Allahın künhünü bilemeyiz. Çünkü ilâhî varlıkla bizim fânî ve süflü varlığımız arasında hiç bir veçhile benzeyiş ve iştirâk yoktur. Allah «Velemyekünlehü küfüven âhad» dır.

Gerçe din âlimleri, ilâhî varlığı isbat için birçok delil göstermiştir. Fakat, bence, gösterilen delillerin hiç biri, müsbet ilmin tahlil ve tenkidine dayanır şey değildir. Din âlimlerince ileri sürülen deliller, gene bence, sırf bir cedel=diyalektik'dir ve Allahın varlığını isbattan ziyade münkiri susturmaya yarar. Nitekim bu noktayı İslâm mütekellimini görmüştür. Bunlar, Allahın varlığını ispattan çok, birliğini isbat noktası üzerinde durmuşlardır.. Hele Ahret akidesini, münkiri susturmak için bile, delile istinad ettiremez.'

Allah ve Ahret inkâr da edilemez. Çünkü, birşeyi inkâr etmek, o şeyin isbatını bir veçhe mümkün ve mutavassır kabul edip vücuduna delil istemek demektir. Beşer aklı ve mantıkı ile isbat imkânlarını aşan birşeyin, aşikâr ki, inkârı da mümkün olmaz. Bunun içindir ki, ilim ve felsefenin yüksek mertebelerine ulaşmış adamlar, din bahsinde, eğer ikrar ve teslimiyet yolunu tutmazlarsa, inkâr yoluna asla sapmazlar ve sadece:

İdrak-i meali bu küçük akla gerekmez,
Zira bu terazü o kadar sikleti çekmez.

deyip susarlar.

Hulâsa, dinin ana akideleri pozitif ilim ve formel mantıkla isbat edilemediği gibi inkâr da edilemez. Dinin hakikatleri, hadis (intuitian) yani iç duyu ile duyulur, inanılıp kabul edilir. İyman, aklın ve ilmî muhakeme ve muhasebenin soğuk ve donuk bir mahsulü değildir; bir annenin evlâdına aşkı gibi, bir yürek nûri ve gönül akmasıdır. Böyle olduğu içindir ki, din mâneviyat ve ahlâkiyatı başkalariyle kıyas edilemiyecek bir kuvvettedir.

Din mâneviyatının benim anlayabildiğim esasları bunlardır, okuyucum.

***

Hıristiyanlığın zuhuru, daha doğrusu Roma'da intişarı, insanlığın yeni bir çağa, din mâneviyatı çağına, girdiğini ilân etmiş; İslâmiyet ise bu çağın kemâl devri olmuştur. Bu suretle dünya, Şarkî ve Garbiyle Müslümanlar ve Hıristiyanlar diye ikiye ayrılmıştır. Ben bu ayrılışın kanlı safhalarını, gerek İslâmiyette ve gerek Hıristiyanlıkta işlenen cinayetleri, Allah ve din adına irtikâp edilen suiistimalleri ve iğrenç sahneleri tarih sayfalarına bırakıyorum. Ben bu iki mâneviyat manzümesinin, hususiyle İslâm mâneviyat ve ahlâkiyatının, saf özünü ve insan hayatına verdiği düzenle vücuda getirdiği medeniyeti gözönünde tutuyorum.

Şurası muhakkak ki, bu iki büyük dinin mâneviyatı, bütün orta zamanların devamınca, Şarkta ve Garpta, değerinin en yüksek haddına varmış; felsefesi, sanatı, ilmi, hayat tarzı, içtimaî ve siyasî prensipleriyle orijinal birer medeniyet yaratmıştır. Ve Renesans'a (3) kadar beşer hayatının yegâne nizamı olmuştur. Maneviyata ve mânevî kıymetlere ilk darbeyi Renesans indirmiş ve bugünkü mâneviyat buhranını Renesans hazırlamıştır. Renesans bir bakım dan, insanlığın kurtarıcısı olmuş; bir bakımdan da devrimiz buhran ve ıztıraplarının tohumlarını atmıştır.

Porf. Ali Fuat BAŞGİL

---

(1) Büyük Doğu'nun No. 7 ve 22-11-951 nüshasında çıkmıştır.

(2) Diyanet nazarında bu ifademizin ve bu kayıtların mânası yoktur. Çünkü din, sadece Hak yoludur. Fayda fikrini ve menfaat mülâhazası, miskince bir hesap ve beşerî bir zaaf eseridir.

(3) Renesans, on beş ve on altıncı asırlarda Avrupada, hususiyle İtalya ve Fransa'da, edebiyat, sanat, ilim ve felsefe sahalarında vukua gelen uyanış hareketlerine verilen isimdir ve yeniden doğuş demektir.

DİKKAT

Otomatik Saatli Açıp ve kapayan Alman yeni model

DİRA SELGA Radyoları

★ Eşsiz Fevkalâde Pratik Sessiz

(STELLA)

Modern Çorap Kaçık Tamir Makinaları

Mutedil Fiatlarda ve Tediyede kolaylık Portatif kokusuz Gaz Sobaları

SELVELLİ Beyoğlu, Tunel Yüksek Kaldırım başı Galip dede Cad, 23 Tel: 45885

ISLAM Takvimleri

Tertip eden, basan ve yayan:

M. RAİF OGAN

Bilhassa tavsiye ederiz.

Karakedi

Bu isimde milliyetçi ve mukaddesatçı ölçülere bağlı bir mizah gazetesinin bugün, ikinci sayısı çıkmıştır.

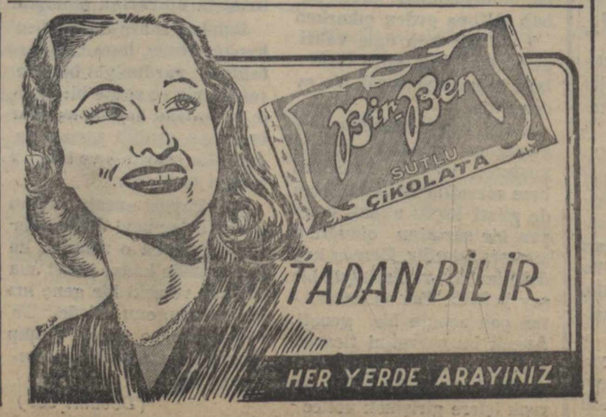

UCUZLUK BAYRAMI

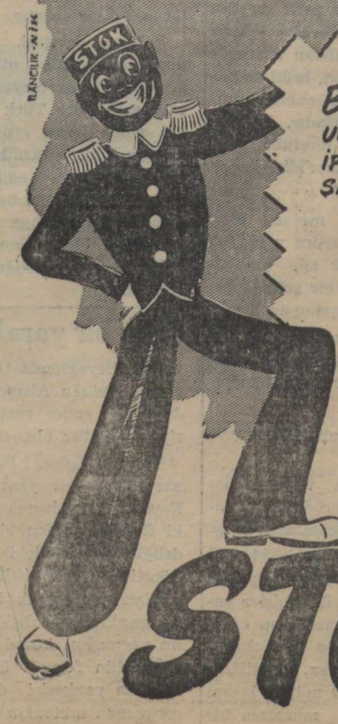

Bu seferki UCUZ SATIŞIMIZ BÜTÜN AVRUPA, YERLİ İPEKLİ-YÜNLÜ, FANTAZİ KUMAŞLARIMIZA ŞAMİLDİR. UCUZ FİATLARA DİKKAT!

MELE . ROBLUK	5,50
MEDYENA ROBLUK	7,15
ONDE ROBLUK	12,90
TEKSİTİL ANA ROBLUK	11,50
DUVİTİN MANTOLUK	19,90
DUVİTİN AĞIR ROBLUK	26,75
MELE MANTOLUK	25,50
SİRE SATEN	4,60
İPEK BİRMAN	5,80
ROMEN SATEN	7,50
ANVER SATEN	5,50
İPEKİŞ AMAROZA	16,—
İPEKİŞ KREP SATEN	10,—
İPEK KADİFE FANTEZİ	15,—
Fransız Mantoluklar	30 ilâ 65

STOK KUMAŞ MAĞAZASINDA

SULTAN HAMAM II-13.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 10

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul
PAZAR
25 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Kore'de Mütareke

Yapılacak toplantıda ateş kes hattı tesbit edilecek

Sulh için atılan ilk adımlar

Tokyo 24 (A.A.) — Her iki taraf kurmay subayları ateş kes hattını tesbit için Panmunjomda harita üzerindeki çalışmalarını hemen hemen bitirmişlerdir.

Her iki taraf tali komisyon delegelerinin pazar günü yapacakları toplantıda ateş kes hattının tasdiki beklenmektedir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Moskovanın değişmeyen taktiği

Rusya dün, Türkiye dahil dört devlete nota verdi

Moskova 24 (A.A.) — (United Press) Sovyet Rusya Dışişleri Bakan yardımcısı Andrei Gromyko bugün Türkiye, Birleşik Amerika, Fransa ve İngiltere siyasî temsilcilerine Orta Doğu komutanlığı hakkında bir nota vermiştir.

Paris 24 (A.A.) — (Afp): Siyasî komisyonun bu sabahki celsesi saat 9 da açılmıştır. Kalabalık bir meraklı kütlesi, Vishinsky'nin müdahalesini dinlemek üzere salonu dolduruyordu.

Orta Şark meselesine temas eden Vishinsky, ezcümle demiştir ki,

Orta Şarkta müttefik bir askerî komutanlığının ihdası, Orta Şark devletlerinin yabancı-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

Churchill, ve Stalin

İngiliz Başbakanı Sovyet diktatörü ile buluşmaktan vazgeçti

Londra 24 (A.A.) — (United Press): Başbakan Winston Churchill'e yakın çevrelerde belirtildiğine göre Başbakan, josef Stalin ile buluşmak fikrinden şimdilik vazgeçmiştir. Bu-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

C. Açıkalın

Dışişleri Bakanlığı yeni Umumi kâtibi ay sonunda Ankaraya geliyor

Ankara 24 ((T. H. A.) — Dışişleri Bakanlığı Umumî Kâtipliğine tâyin edilmiş olan Londra Büyük Elçimiz Cevat

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Kıbrısa Gelen İngiliz ordusu

Londra 24 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerinin yarından itibaren İngiltere adaları ile Kıbrıs arasında kuracağı hava köprüsü sayesinde 3 üncü piyade tümenine mensup 2270 er bu Ortaşark adasına taşınmış olacaktır.

İşgal Ordularının Ajanları

Korede çarpışan müttefik kuvvetler Başkomutanı Gl. Ridgway

Bu rezaletin bir perdesini açıyoruz!

Pazarlık nasıl ve nerede yapıldı? - Mutavassıt kim? - Sivriburunlu kadın - Moda koyundaki yatta âlemler - Kızıltopraktaki köşk - İşe karışan iki yeni ve meşhur sima daha...

Bütün memleketi, hattâ komşu memleketleri allak bullak eden ifşamız, dün belirttiğimiz gibi, vesika üstü vesikayla, yani vesikanın şu anda hamili bulunan en yüksek hükûmet makamının sükûtu ile yüzde yüz gerçekleşmiştir.

Fakat bu arada boş durmayan Büyük Doğu, esasen tam ve kat'i hakikat olan mahut hâdisenin etrafında, her biri esası teyit edici daha nice teferruat elde etmiş bulunuyor.

Vaziyet, mahallî bir polis zaptı kadar emin olarak şöyle ce hikâye edilebilir:

İngilizler, işgal zamanında, emniyetli bir adam veya bir grup adam arıyorlar... Acaba kim veya kimler?.. Bu adamların ayni zamanda entellektüel, muharrir veya muallim cinsinden, yüksek sosyeteden, filândan, falandan olması lâzım... O zamanlar «Akşam» gazetesinin vaziyeti veya ifadesi, tam da bu teşhise uyğundur. Bu gazete hem «Kuvvay-ı Milliye» yi tutar gibi olduğu için emin, hem de bir takım genç, modern ve monden tiplerin elinde bulunduğu için

Binaenaleyh elde edilecek olurlarsa, kendilerinden ne Anadolu şüphe edebilir, ne de kancayı attıktan sonra, işgal kuvvetleri...

Bu işi idareye Refik Halit

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Mütareke yıllarında İngiliz kumandanlarının sık sık davet edildiği, Necmettin Sadak'ın Kızıltopraktaki köşkü.

Başbakan Gasperinin Nutku ile

Atlantik Paktının Roma Konseyi Törenle Açıldı

Türk ve Yunan Murahhasları ancak genel oturumları takip edebilecekler

Roma 24 (A.A.) — Atlantik Paktına üye olan 12 memlekete mensup 36 Bakan ve 400 den faz la delege Atlantik Paktı konseyi nin 8 inci oturumunun bugünkü muhteşem açılış merasiminde hazır bulunuşlardır.

Bir İtalyan piyade birliği tüyük bir meraklı kütlesinin toplanmış olduyu sarayın methalinde toplantıya gelen askerî şahsiyetleri selâmlamakta idi.

Tam öğle üzeri delegeler at na lı seklindeki masa etrafında yer

Atlantik Paktı Orduları Başkomutanı General Eisenhover

lerini almağa başlamışlardı.

Delegelerin arkasında Genelkurmay şefleri ve murahhas heyetlerin ileri gelen şahsiyetleri oturuyorlardı.

Saat tam 12,05 te oturum, yabancı misafirlere hoş geldiniz diyen ve toplantının manasını belirten kısa bir konuşma ile İtalya Başbakanı de Gasperi tarafından resmen açılmıştır.

12 memleketi temsil eden bakan

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Endonezya ve Yenigine

Jakarta 24 (AP) — Endonezya haberler ajansı "Antara, tarafından dün, Endonezya Başbakan Yardıcısına atfen bildirildiğine göre, Hollanda hükûmeti, hiç beklenmediği halde, La Haye'de yapılacak olan Endonezya - Hollanda müzakerelerinin gündemine, Yeni Gine meselesini de ithali kabul etmiştir.

Filistin Cennetinden Firar

Türkiye Yahudileri Geri Dönüyorlar

Cennete koşanlar cehennemî bir pahalılık ve alâkasızlık karşılaştıklarından şikâyet ediyorlar.

Doğu Akdeniz seferlerini bitirereö limanımıza dönen yolcu vapurlariyle memleketimize bir Musevi muhacereti başlamıştır. Meselenin şayanı dikkat tarafı, Memleketimize gelen Musevi kafilelerinin hemen hemen hepsinin bir vakitler neşe ve sevinç içinde Türkiyeyi terkeden, kimselerden mürekkep olmasıdır. Dün Türkiyede servet sahibi olan Museviler bugün elîm ve acınacak haldedirler. Setre pantalon ve şık kostümlerle senelerden beri yaşadıkları memleketimizden ayrılanların avdei lerindeki kılık ve kıyafetleri oldukça perişandır. Şehrimizde bulunan Musevilerin peyderpey

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Kazaya uğrıyan uçak

Facianın, uçağın bir kum tepesine çarpması yüzünden vuku bulduğu anlaşıldı. Uçak yanmadı

Ankara 24 (A.A.) — Devlet Havayolları Genel Müdürlüğünden bildirilmiştir:

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Adnan Menderes!

Necip Fazıl KISAKÜREK

Türk milletini temsil kürsüsünden evvelki gün yükseltiğiniz ses, beni kendimden geçirdi. Memnunluk, bahtiyarlık, zevk, tahassüs; bunlar birtakım pörsük kelimeler... Memnun olmadım; Türk tarihiyle beraber müebbet kürek cezasına çarpılmış ve içinde yıllardır oturduğu hücresinin karanlığından gözleri ışıkta görmez olmuş bir mahkûma, birdenbire zindan kapılarının açılması gibi birşey hissettim.

Hele bu azîm tecellinin, bir kaç gün evvel bu sütunlarda size yükselttiğim hitabın hemen arkasından ve tam da çehrenizi belirtmeniz hususunda ettiğim davetin peşinden vâki oluşu, isimine tesadüf dedikleri ilâhî hikmet bakımından beni büsbütün hayranlığa boğdu.

"Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir!,,

Diyordunuz.

"Bugün din propagandasına mâni bir hal yoktur ve tedbir almaya da lüzum kalmamıştır!,

Diyordunuz.

"Prensibimiz hatâlarımızı itiraf ve kabul etmektir!,,

Diyordunuz.

Bunları söylüyor, şiddetle alkışlanıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde bile ihtibasa uğramış, uğratılmış bir duyguyu gizli bir uzu meydana çıkaran bir operet maharetiyle dışarıya vurduruyordunuz.

Tam bir çeyrek asırdır, Türk milletine edep yeri kadar ayıp gösterilen gerçek Türk ruhunun, böyle tek nişter darbesiyle meydana çıkarılması ve Hükûmet Reisinin resmî lisaniyle korunması, inanınız Adnan Menderes, bir azîm inkılâptır.

Çehrenizi tesbitte hâdiselerin bizi hayli sıkıntıya uğrattığımız bir sırada, belki de arada bir yüzünüze dolan tazarrud gölgelerinin ciddî özürleri bulunmasına rağmen, böyle bir tecelli, hiç şüphe bırakmamaktadır ki, artık siz de, ruhunuzun en mahrem umklarında yaşayan hâlis Müslüman - Türk'ün hakkını Başbakan Adnan Menderes'e devretmek suretiyle, Allaha ve kullara borcunuzu ödemek yoluna girmiş bulunuyorsunuz.

Tam 27 senedir baştan başa samimiyetsiz ve şahsiyetsiz Başvekiller zincirine bugün bağladığınız altın halka, gözyaşlariyle dua ediyoruz, iç ve dış politika bakımından gerçek Türklerin hayatında yeni bir başlangıcın ilmiği olsun...

Siz bu saffet, ve samimiyet, asliyet ve hâlisiyette devam ettikçe, âzad kabul etmez bağımız sıfatiyle arkanızdan geleceğimizi; ve her türlü palavra bir tarafa, Türk Milletini de arkamızdan çekerek getireceğimizi taahhüt ediyoruz. Ve bu taahhüdün heyecaniyle bildiriyoruz ki, bugünden itibaren tek ümidimiz sizdedir. Sizde, yani Adnan Menderes'in şahsında... Ne şu ve bu grup, ne şu ve bu parti, ne de şu ve bu heyet; yalnız siz!..

Yazımın sonunu müthiş bir hükme getireyim:

Evet Adnan Menderes, 27 yılın şakavet ocağı (C. H. P.) ile o ocağın içinden çıkıp hâlâ hakiki mesnedini bulamamış olan kendi ocağınızın (D. P.), müstahak olduğu muameleye kavuşturulması işini de sizden bekliyoruz. Birinin ebediyen kapısını kapamak ve kapıcılığını örümceklere havale etmek, öbürünün de pençerelerini açmak ve içine güneşi kabul ettirmek hüneri!...

Bu işin muhtaç olduğu deha ve hamleyi de sizden bekliyoruz!

GÜNÜN ÖZÜ

Halk Partisinin kodamanları, Necmettin Sadak ve Falih Rıfkı Atay hakkında yaptığımız ifşaat umumî efkârda en büyük alaka toplamağa devam etmektedir.

İç politika hâdiseleri dışında günün en yeni ve en mühim hâdisesi Moskovanın Ortadoğu savunma paktına dahil Amerika, İngiltere ve Fransa ile birlikte bize bir nota vermesidir. Öyle anlaşılıyor ki, tahakkuk eden bu dâva Rusyanın uykusunu kaçırmaktadır..

Kore mütarekesi tahakkuk edecek gibi görünüyor. Dünyanın bu köşesin de sulhün teessüsü, bütün sulh dostlarını tabiî olarak memnun edecektir.

Bunlardan başka, Türkiye ve dünyadaki hâdiseler günlük akışını devam ettirmektedir. Saadetler, bedbahtlıklar, sefaletler, sefahatler, cinayetler, katiller birbirini takip etmektedir.

Be. De.

Mısır Büyük Elçisi Kahireye gidiyor

İzmir 24 (T. H. A.) -- Mısır'ın Ankara Büyük Elçisi Muhammed Ali Fuat, bugün şehrimize gelmiştir. Büyük Elçi yarın limanımızdan hareket edecek olan İskenderun vapuru ile memleketine dönecektir.

Ermeni - Yahudi ittifakı

Suriyede Türk düşmanlığını kışkırtanlar anlaşıldı

İki dost milletin arasını açmak istiyenlere İsrail Komünist partisi para yardımı mı yapıyor?

Şam 24 (Hususî Muhabirimizden telefonla) — Son Halep nümayişlerini tertipleyen Rantat Partisinin mensuplarından Beyrutta tevkif edilen Alberto Tuvta hakkındaki tahkikata devam edilmektedir. Beyrutta tevkif edilen komünist ermenilerin sayısı 30 zu geçmiştir. Bu arada komünist ermenilerle evveldenberi sık sık temas ettiği tespit edilen Yahudi Moiz Berkovitz dün evinde yapılan ani aramada birçok mühim vesaik ele geçmiş ve yahudi tev -

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

İki Bakan Geldi

Millî Savunma ve Maliye Bakanları şehrimizde bazı tetkiklerde bulunacak

Millî Savunma Bakanı Hulusi Köymen ile Maliye Bakanı Hasan Polatkan dün sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmişlerdir.

Ordu komutanı Orgeneral Şükrü Kanatlı ve ordu mensupları tarafından karşılanan Millî Savun-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

İzmirde Yağmur

İzmir 24 (T. H. A.) — Dün gece başlayan ve bugün öğleye kadar fasılasız devam eden şiddetli yağmurlar şehrimizin bazı semtlerinde tahribat yapmıştır. Yıkılan evler olmuşsa da, insanca zayiat yoktur.

Tüccar derneği toplanacak

Gelir vergisinin tatbikinde görülen aksaklıklar konuşulacak

Tüccar Derneği önümüzdeki Çarşamba ve Cuma günleri Liman lokantasında 2 toplantı yaparak Ticaret Kanundaki antidemokratik hükümlerin ve gelir vergisinde aksaklıklar görülen bazı maddelerin tadilini isteyen bir rapor hazırlıyacaktır.

Dünkü Maçlarda

Fenerbahçe Malmö'yü G. Saray, D. Sporu Yendi

Maçlar umumiyetle zevksiz oldu

Malmö takımı, üçüncü maçını dün Mithatpaşa stadında Fenerbahçe ile yaptı.

Maça, hakem Mustafa Güventürk idaresinde başlanmıştır.

Devrenin ilk 20 dakikasında Fenerliler İsveç müdafaasını bir hayli zorladılarsa da 20 inci dakikadan sonra tedrici surette İsveçliler, oyunu Fener yarı sahasına geçirdiler. Fakat bütün gayretlerine rağmen onlar da gol çıkaramadılar. Devre 0 — 0 bitti.

İkinci devrede hücuma geçen Fenerbahçeliler ikinci dakikada bir gol kazandılar.

Bu golden sonra İsveçliler ted

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl KISAKÜREK

Kıtlığımız

Yüz yıldır derin bir kıtlık çekmekteyiz! Ne altın, ne kalay, ne fabrika, ne tezgâh, ne maden, ne buğday kıtlığı... Kısaca ve sadece münevver kıtlığı, gerçek münevver kıtlığı...

Daima işi en üst basamaktan ele alırız:

— Bizde büyük münevver yetişmiyor! Acaba neden?

Bir de ilk basamağa inelim:

— Çünkü gerçek ölçüde orta münevver yetişmiyor! Acaba neden?

Büyük mütefekkir, büyük âlim, büyük san'atkâr, büyük kâşif, büyük mühendis... Böyle birtakım ihtisas ve infirad çerçeveleri nin "büyük münevver!,, diye isimlendirdiği kahramanlardan evvel, en aşağıyı en yukarıya bağlıyan ve cemiyetin ana zeminini payandahyan orta adamlar teme ümiz nerede?

Biz, olgun bir cemiyette, naddî ve manevî bütün ve im ve iş şubelerini kuş bakışı bir tertib içinde ruhuna sığdırmış ve bütün şubeler arasındaki ahenk zaviyesinden umumî ve amelî bir idrak rüşdüne ulaşmış, tahlil ve terkib kafalı münevverlere muhtacız! Alacağı kadın yetiştireceği çocuk, okuyacağı kitab, yaptıracağı ev, döşiyeceği oda, bürüneceği kılık, takınacağı eda üstünde köklü bir zevk ve ölçü sahibi insanlar manzumesi... Yüz senedir şu veya bu sahada büyük münevver, büyük âlim saydığımız şahısların çoğu, gerçek mânada orta adam bile değildir; yâni münevver bile değil...

Farzedelim ki, ordu ve cemiyet ayni şey... O zaman (büyük münevver) den anladığımızı, bu ordunun yüksek rütbeli kurmay heyetine, (gerçek münevver) tâbirile anlatmak istediğimizi de bölük yüzbaşılarına benzetebiliriz. Bize herşeyden evvel işte bu içtimaî kadro lâzım... Ancak bu kadronun maya tutmasından sonradır ki, seviyenin alt ve üst tarafları, biri toprak ve öbürü nadide bir yemiş salkımı manzarasile meydana çıkar.

Tek bir otomobil lâstiğini 1000, düz bir matbaa makinesini 10.000 liraya bulamıyoruz! Çünkü ortalama münevver seviye ve kütlesini yığın ve yığınlar halinde Tanzimat başındanberi yüz milyonlarla liraya dahi bulamadık!

Kopenhagda bir infilâk

Kopenhag 24 ,AP) — Danimarka bahriyesinin Kopenhag limanında dün gece geç vakit müthiş bir infilâk olmuş ve en az 15 kişi ölmüş ve 70 kişi de yaralanmıştır.

Haber ve hakikati belirtme namusuna bir misal:

YENİ İSTANBUL

Tesis eden : Habib Edib - TEHRAN — Posta Kutusu : 1

Komünizm tehlikesi ve komünistlere verilecek cezalarda bütün hatiplor müttefik
Memleketin sol cereyanlar kadar sağdan da bir tehlikeye maruz olduğu

Bizde bazı gazete örnekleri, bir Başbakanın ak dediğine kara diyecek kadar hayâ hissinden mahrumdur.

35

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika : No. 10

Ben bu gün böyle azab-ı elîm içinde camiye gelmek istemiyordum.

Hiç bir tarafta kimse - nin burnu kanamaksızın İngi lizlerin fesadı amiz olan terti batı, teşebbüsatı, Hamdulla hı Taalâ yalnız beş on neferimizin hainane şahadetiyle neticelendi. O sırada İngiliz - ler Harbiye Nezaretini işgal ederek benim nezaret odasına kadar süngülü neferlerini sok tular. Lâzımgelen emirleri vermekliğimi tebliğ ettiler. Zaten evvelce emirler veril - diği için ben kendilerini kemali sükûnetle karşıladım. Ancak göğsüne düşman süngüleri dayanmış bir Harbiye Nazırı, İstanbulun artık hür ve makamı hilâfet olmak me ziyetini kaybettiğini görmüş bir Harbiye Nazırı sıfatiyle pek meyüs bulunuyordum.

Derakap Sadrazama ma - lûmat verdim. Kabinenin içtimaını emretti. O sırada dörtyüzü mütecaviz iki sıra dizilmiş süngülü İngiliz efradı arasından geçerek, kapıla ra birikmiş bir takım Erme ni, Rum ahalinin enzarı tahkiri arasında (kahrolsun sadaları) geçerek sükûnetle Ba bıâliye gittim. hükûmet lazım gelen protestoyu herhalde milletin şerefine lâyık bir su rette yazmakta kusur etmedi. Ve o sırada gerek meclisi mil liye karşı yapılmakta o - lan ve gerek meclisi mühimmeye karşı yapılmış ahvali, gerek askerlerimiz uyurken öldürülmesini protesto etti.

Bilhassa, bilâ lüzum Harbi ye Nezaretine karşı yapılmış bu tecavüzü protesto etti. An cak İngilizlerin maksadı etra fı tedhiş etmek olduğu için nezaret makamında bulun - muş bir takım zevatı ellerine kelepçe vurarak yalın ayak, başı kabak yük otomobilleri ne atarak hakaretle şuradan buradan topladıklarını haber aldım Esbabını sual ettiğimiz de hiç bir cevap alamıyor - duk. Mesele efkârı münevvereye karşı büyük bir tehdit ika ederek herkesi sindirmek ve İstanbulda hakim, münferit kesilmek istendiği anlaşılıyordu. Cuma selâmlığına gittiğim sırada zati şahanenin selamlığa çıkıp çıkmamasını İngilizlerden sormağa mecbur olduk. Çünkü efendiler! Silâhlı bir neferin dışarı çıkmasına müsaade etmiyor lardı.

Fevzi Paşa — (Devamla) Halbuki zâti şahane ve makamı hilâfet şimdiye kadar tabiî kuvvei cismaniye gösteren silâhlı askerler arasından, teamül veçhile camii şerîfe teşrif buyurmaları lâzım geldiğinden biz buna şüphesiz cesaret edemedik. Böyle bir vaziyette İngilizlerin gelip silâhları toplaması suretile ma kamı hilâfetin büsbütün hakaret mevkiine düşmesini istemedik. Tecviz etmedik. Mec bur olduk asker göndermeğe. Karar verdik. Askerler gidemedi. Yalnız bahriyeden elli kişilik bir müfreze gitti. Bilâhare İngilizler müsaade ettiler. Sırf maiyeti seniyede bulunan biraz asker geldi. Onlar arasından zati şahane kemali meyusiyetle geçerek camii şerîfe teşrif buyurdu - lar.

Fazıl Paşa (Yozgat) — Hangi camiye paşam?..

Fevzi Paşa — (Devamla) Yıldızda Hamidiye camiine efendim. Namazdan evvel bendenizi kabul ettiler. Fevkalâde mütcheyyiç bulunuyorlardı. Buyurdular ki:

"Ben bugün böyle azabı elîm içinde camiye gelmek istemiyordum. Fakat, bu bir vazife-i diniyedir. Vazifei diniyeyi geri bırakmağı, münasip görmedim. Cenab-ı Hakka karşı bir ibadette ancak elli senelik mesavinin, gerek benim, gerekse sizin kabinenizin üzerine yıkıldığını gör - mekle fevkalâde dilhunum. Enkazın altında ezildik! böyle diyerek teessüf buyurdular. Ayağa kalktılar. Birkaç defa kemali hüzün ile bendenize hitap ettiler. Teselli verecek hiç birşey yoktu. Bir kaç defa İngilizler drednotlarının toplarını çevirmişler. Güya uzaktan atılmazmış gibi köprüye kadar sokarak drednotların bir kısmını, her türlü tehdidatı yapmakta kusur etmemişlerdi.

Oradan çekildik, hergün ye ni tevkifat ve tehdidata mâ ruz kalıyorduk. Zati şahane ertesi selâmlığında bendenizi tekrar kabul ile buyurdular ki: "Aman Anadolu ile irtibatı temin ediniz!,, Bendeniz dedim ki: "İrtibat müheyyadır. Ancak İngilizler mani oluyorlar. Her bir telgrafınızı kontrole tâbi bulunduruyorlar. Fransızca yazmak lâzımgeliyor. Ve onları da imza lattırıyorlar. Şüphesiz her bir suhuleti gösteriyoruz. Ancak İngilizler tarafından dûçar olduğumuz müşkülât bizi büyük bir tazyik içinde bulunduruyor.,,

Bu maruzatım üzerine; "A man zinhar siz çekilmeyiniz ve Anadolu ile irtibatı tesis ediniz!,, buyurdular.

Bendeniz bu ferman üzerine yaverimi göndermek hususuna teşebbüs ettiğim gibi, kabinede bazı zevatın gön derilmesine teşebbüs etti.. İngilizler muvafakat ettiler, gönderildiğini ve bir taraftan da bazı kolordularla irtibatımızı arzettiğim vakit fevkalâde memnun oldular.

(Devamı var)

FIKRA

Frenkçeli Türkçe

En az kırk yıl önce meşhur ve yaşlı bir şairin Brune et blonde başlıklı, Türkçe fakat kafiyeleri Fransızca bir manzumesini okumuş ve bunu o zamanki aklımla da biraz çocukca bir iş bulmuştum. Sarışın ve esmer kadınlar, yani brune et blonde'ler: Yani frenkçe kelimeler artık bir (Tanzimat) şairinin bir günlük lâtifesi değil, hemen hemen her muharririn her günkü yazısının mütad malzemesi oldu. Nitekim, bu sabahki gazeteleri karıştırırken, bu kelimelerden artık alışılmış olanlar dışında üç yenisine rastladım, dört tanesinin de asıllarında haiz bulunmadıkları mânalarla kullanıldıklarını gördüm. Zira, bu bahisteki talihsizliklerimizden biri ve mühimlerinden biri de pek alışılmış Arap ve Fars kelimelerini yakalarından tutup koğduğumuz sırada dilimize sürüler halinde giren işbu frenkçe sözlerin teşrifatçılığını adamakıllı frenkçe bilmez beylerin yapışları ve bunların frenkçe kelimelerden ne kadar çoğunu kullanırlarsa o kadar bilgili görünecekleri hakkındaki imanlarıdır.

Her lisanın bünyesinde, en zengin dillerin bünyelerinde, böyle seçilip alınmış veya kapıdan girmiş, pençereden atlamış ecnebi kelimeler vardır: Bizde de olması zaruriydi, bundan sonra da öyledir. Fakat bu işi murakabesiz bırakmamalıdır, her muharrir de yazı yazarken frenkçe kelimeden müstağni olup olmadığına dikkat ettikten sonra bir kere de lütfen kamusa başvurmalıdır. Yoksa, çok yakında, yazılarımızı anlamak için frenkçe bilmek yetmiyecek, muharririn kullandığı frenk sözünü ne niyetine öğrenmiş olduğunu ve kullandığını anlamak için âdeta istihareye yatmak icabedecektir.

Yazılarımda imkân derecesinde müsbet bir neticeye varmak istediğim için şunu da ilâve edeyim: Bu meseleye karşı gazete ve mecmuaların yazı işleri müdürleri yakın bir alâka göstermeli, önlerine getirilen makalelerde ve çeşitli yazılarda rastlayacakları frenkçe kelime ve tabirlerin kullanılışları için kat'i bir zaruret bulunmadığını her anlayışta da bunları merhametsizce, yazarın şanının azalabileceğine hiç ehemmiyet vermeksizin silmelidirler.

Nahid Sırrı Örik

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü :
Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası

Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)

İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

TARIHTEN HIKMETLER

Nüfus Mukayesemiz

YAZAN: Prof. Ş. Ü.

Nüfusumuzu saydık, 20.000.000 insan olduğumuzu anladık. Ve bu adedin tahmini değil, hakikî olduğuna da, diyelim ki, inandık.

Nüfus sayımı : Cumhuriyet devrinde başladı. İmparatorluk, bütün (millî işler)de olduğu gibi, nüfus meselesini de ihmal etmişti. Bu mesele, devlet işleri arasına girmeden, yâni nüfus nâzırlıkları, nüfus müdürlükleri, nüfus memurlukları teşekkül etmeden evvel, milletin hakiki adedi tamamiyle meçhul bir keyfiyetti. Ancak, Galatada (kurşunlu mağaza yahut, kurşunlu mahzen) denilen iptidaî bir müessese vardı. İstanbulda doğanları, oradaki (Kütük) denilen bir deftere kaydederlerdi. Ölenleri de yine o kütükten silerlerdi. Bunun haricinde, devletin tebaası, hiçbir muameleye tâbi değildi. Hattâ evlenme meselelerinde, nüfus kayıtlarına müracaat etmek veyahut nüfus tezkeresi göstermek gibi muamelelere bile ihtiyaç görülmezdi.

İstanbulun bazı mahallelerinde, bir (imam defteri) vardı. Bu deftere, o mahallenin (hane)leri ile o hanelerde (sakin) olanları yazarlardı. Fakat bu, hakiki bir nüfus kaydı sayılamazdı. Ancak, taşradan gelip de İstanbula yerleşenleri bulmak, için, ekseriya zabıta - nın işine yarardı .

En sağlam nüfus kaydı, kiliselerde idi. Mükemmel (cemaat teşkilâtı) na malik olan Hıristiyanlar(doğanları, ölenleri ve evlenenleri, muntazaman (ce - maaat defteri)ne kaydederler; bu suretle de ailelerin nüfus adetlerini — ne bir eksik ve ne bir ziyade olmamak şartiyle — derhal bulabilirlerdi.

Kiliselerde ayrıca iki defter daha vardı. (Vaftiz) olan çocuklar, günü gününe (vaftiz defteri)ne kaydedildikleri gibi nikâh merasiminde de evlenen çiftler, yine o kilisenin nikâh defterini imzalarlardı. Yazı bilmeyenler de mühürlerini veyahut parmaklarını basarlardı. Bu defterler, miras meselelerinde çok işe yarardı. Hiçbir haksızlığa meydan bırakmazdı.

Musevilerin cemaat teşkilâtı da muntazamdı. Onların da bütün cemaat efradını esaslı bir surette zaptetmiş olan defterleri vardı. Böylece onlar da, kendi cemaatlerinin nüfus adedini tam olarak tesbite muvaffak olmuşlardı.

İmparatorluk devrinde, bu hususta en geri kalanlar, başlıca Türkler ve Müslümanlardı. İstanbulda iyi kötü birer mahalle defteri bulunmasına mukabil vilâyetlerde bu basit kayıt muamelesi de yapılmazdı. Ancak, (vakıf işleri), bir dereceye kadar kayıt işlerine ehemmiyet verirdi. Her hangi bir vakfın (mütevelli)leri (evlâdı vakıf) olanlar, kayda geçirilirdi. Bu da, o vakıftan istifade edenlerin şahsî menfaatlerini korumak meselesi idi.

Anadoluda, nüfus kaydı muamelesine son derecede ehemmiyet veren bir tek müessese vardı ki, o da, (Bektaşi tariki) nin merkezi olan Kırşehirde, Hacı Bektaş kasabasındaki (Pir evi) idi. Tarikin âdap ve erkânını vazederek bütün muamelâtı kuvvetli bir (disiplin) altına alan (Balım Sultan) tarafından Pir evi denilen (dergâh) tesis olunduğu zaman, tarika dahil olanların muntazam bir deftere kaydolunması da usûl ittihaz edilmişti.

Bu kayıt muamelesi, yalnız Anadolu Bektaşilerine ait değildi. Rumeli, Arnanavutluk, Arabistan, İrak ve hattâ Mısırda bu tarika mensup olanlara da şamildi. Dünyanın her neresinde olursa olsun, bir kimse Bektaşi tarikine intisap edip de (meydan görmüş) olursa, ona (nasip) veren (Baba) tarafından derhal onun ismi, cismi, ailesi, ailesinin içtimaî vaziyeti hakkında dergâha bir rapor gönderilir. O rapor muhteviyatı (canlardefteri) ne kaydedilirdi. Bu, âdeta Bektaşi tarikinin kütüğü mesabesinde idi. Uzun zaman Pir evined hizmet görmüş olan Haydar Baba isminde bir zattan işittiğime göre, bu defterin icat edildiği günden itibaren, takriben dört asır zarfında kaydedilen Bektaşilerin adedi, yüz seksen milyonu mütecavizdi. Ve bu kayıt defterlerinin muhafaza edildiği yer, âdeta bir evrak mahzeni halinde idi.

Tanzimat devrinde, nüfus memurlukları ve bilhassa askerlikte (kur'a) usulü ittihaz edildikten sonra, İstanbulda, Galatadaki (Kurşunlu mağaza) yine vaziyetini muhafaza etti. Orası, Nüfus Umum Müdürlüğünün başlıca merkezi idi.

Anadoluda da en sağlam nüfus sicilleri, (kur'a defterleri)nden ibaretti. Fakat imparatorluk hükûmeti, hiçbir zaman tebaasının hakiki miktarını öğrenmeyi merak etmediği gibi, bunu esaslı bir surette tesbit etmeyi aklından da geçirmedi. Buna mukabil (Ubicinie) isminde bir ecnebi Türkiyeye geldi. Anadolu, Rumeli ve Arabistanda gezdi. Birçok tetkikat icra etti. (Türkiye mektupları) adın da bir eser vücuda getirdi. Bu zat, (Osmanlı tâbiiyeti) altında bulunan nüfus adedini, (din) itibariyle şöyle tesbit etmişti:

Avrupada: (Yâni Rumelide)
4,550,000 Müslüman
10,000,000 Ortodoks Hıristiyan
640,000 Katolik Hıristiyan
70,000 Yahudi
Asyada: (Anadolu - İrak - Suriye - Arabistan)
12,650,000 Müslüman
3,000,000 Rum, Ermeni, yâni, Ortodoks, Hıristiyan
260,000 Katolik
80,000 Yahudi
Afrikada: (Trablusgarp, Bingazi) 3,000,000

Bu hesaba nazaran imparatorluğun tebası, 35 milyonu buluyordu. Fakat, diğer müdekkik ecnebiler bu adedi mübalâğalı görüyorlardı. Bazıları Osmanlı nüfusu mevcudunun 30 milyon, bazıları da 27 milyon olduğunu iddia ediyorlardı.

Vakıa Türkler, kanlarının pahasına kazandıkları pek çok yerleri kaybetmek zarureti karşısında kalmışlardır. Fakat nüfus kaybı nisbeten çok azdır. İmparatorluğun resmî salnamelerinde nüfus adedinin (27 milyon) olarak gösterilmiş olmasına ve yeni yaptığımız nüfus sayımının neticesine nazaran, bizden ayrılan nüfus, takriben 9 buçuk milyondan ibarettir. Buna mukabil 19 milyon Türk — hiçbir hissedarı olmadan — kendi yurduna sahip ve maliktir ki, bu da az görülecek bir kemmiyet değildir. Dâva, bu kemmiyeti keyfiyetlendirmek de toplanıyor.

İSTANBUL

Koca katili Mahkemede

Neclâ, dün Ağır Ceza mahkemesindeki duruşmasında, suçunu inkâr etti

İki ay önce Şişlide bir gecekonduda kocası vatman Osman Kuyucu'yu bıçaklıyarak öldürmekten sanık Neclâ Kuyucunun yargılanmasına mevkufen dün 1 nci Ağır Ceza mahkemesinde başlanmıştır.

16 yaşındaki koca katili kadın dünkü duruşmasında, kocasını vurduğunu reddederek, şunları söylemiştir:

«— Hâdise günü, ben hasta yatıyordum. Kocam kalkmamı söyledi. Kendisine halim olmadığını söyledim. Beni evlendiğim günden beri sık sık döven Osman, bu hareketime kızarak eline geçirdiği bir büyük iğneyi muhtelif yerlerime batırdı. Ben feryat edince de çıkardığı bıçağı ile göğsümü kesti. Ben de can havli ile onu ittim, düştü. Elindeki bıçak karnına batmış olabilir.»

Mahkeme, şahit için başka bir güne talik olunmuştur.

Sarkıntılık yapan bitli delikanlı

Arif Atakcan ve Sürreyya adında iki şahıs, dün Beyoğlunda gelip geçen kadınlara sarkıntılık ederken sivil kadın zabıta memurları tarafından, yakalanmışlardır., .Bunlardan, şık giyinen Arifin üzeri muayene edildiğinde, başında bit bulunmuş ve bu yüzden saçları kesilerek temizlenmek için Belediye tphirhanesine sevkedilmiştir.

VAPUR KUMPANYALARININ TRÖSTÜ

Limanlarımızla şimal memleketleri arasında sefer yapan ve Türk denizyollarını da içine alan vapur kumpanyaları tröstü, navlun fiatlarına zam yaparak yeni tarifeyi tatbik mevkiine koymağa karar vermiştir. Denizyolları idaresinin bu tarifeye iştirak edip etmeyeceği henüz bilinmemektedir. atbik edilmesi istenen tarife, şehrimizdeLevant konferansı üyeleri ile yapılan toplantıda Aralık ayına kadar geri bırakılması istenen tarifedir.

yurt

Güpegündüz basılan köy

Çeteler, kaçırdıkları kızın babasını da öldürmek istediler

Düzce, 24 (B. D.) — Bundan bir müddet evvel, 12 kişilik müsellâh bir çete, Saguç köyünü güpegündüz basarak Said kızı Mamureyi cebirle dağa kaldırmışlardı. Bu vak'a üzerine kızın babası şikâyette bulunmuş ve mütecavizlerin aranmasına başlanmıştı. Fakat mütecavizler kızın babasına sinirlenerek, kendisini öldürmek kasdiyle dün gece yarısı ikinci defa köye hücum etmişlerdir. Köylülerin de haber alması üzerine köyde silâhlı bir arbede vukua gelmiştir. Ölü ve yaralı olmamasına rağmen huzursuzluk devam etmektedir.

Kantin hırsızı yakalandı

İzmir, 24 (B.D.) — Günlerdenberi meçhul bir şahıs tarafından devamlı surette soyulmakta olan Göztepe kız sanat okulunun kantin kısmı dün gece sivil memurlar tarafından tarassut altına alınmıştır. Gece yarısı içeriye giren okulun gece bekçisi Mustafa Bellioğlunun Çekmecelerdeki paraları cebine boşaltırken suçüstü yakalanması üzerine, Mustafa devamlı surette kantinden para çaldığını itiraf etmiştir.

Dolar kaçakçılığı yapan bir Sarraf

İzmir, 24 (B.D.) — Şehrimiz Emniyet memurları Rafael Bencu adında bir Sarrafın dükkânında yapmış oldukları araştırma neticesinde Rafael Bencu'nun dolar kaçakçılığı yaptığını tesbit etmişlerdir. Kaçakçı Sarraf adliyeye verilmiştir.

Bir düğünde 6 kişi yaralandı

İzmir, 24 (B.D.) — Torbalıda yapılan bir köy düğünü kanlı bir arbede ile neticelenmiştir. Ömer, Mehmet ve Recep isimlerinde 3 köy delikanlısı gelin almağa gittikleri komşu köy delikanlılarıyla âdet olan toprak bastı parası yüzünden kavgaya tutuşmuşlar ve arbede halini alan kavga neticesinde altı genç ağır surette yaralanmıştır. Bu ara gelin alayının bir matem havası içinde dağıldığı söylenmektedir.

Beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika : No. 10

Senin tahtın tacın, bütün mülkün onun elinde helâk olacak

Bu işte de Firavunun küfrü ve azabı artsın diye, onun rüyasının mânasını anlamaları için budala müneccim ve kâhinlere sebep vesileleri ihzar ediyor. Cenabı Zülcelâl, Arş meleklerine haberi müjdeliyor:

«Filân senenin Şaban ayının filân Cuma günü Mısırda Beni İsrailden bir kadının rahmine bir erkek evlât düşecek. Bu benim kulum ve Peygamberim Musa'dır. Ve neler olacak neler olacak!»

Bu İlâhî müjde, büyük ve küçük bütün melekler arasında, ağızdan ağıza dolaştı ve en son gök katına kadar indi.

Cin taifesi de yine İlâhî müsaade ile bu haberi son gök katındaki meleklerle temas ederek öğrendiler.. Artık haberin gizli tarafı, ancak o budala insan taslakları için kalmıştır.

Dağların taşların, tepelerin başlarında günlerce çaresizlik içinde çırpınan müneccimler, kendi usullerine göre cinlerle temasa geçiyorlar, yalvarıyorlar,

— Aman, diyorlar, bize bu rüyanın mânasını ve haberini getirin..

Tafsilâtlı haber geliyor. Malûmatı alan âlimler güruhu, tam 3 üncü gün Firavunun karşısına çıkıyorlar:

Yine usulleri veçhile secde - ye kapandıktan sonra kalka - rak şöyle diyorlar:

— Eyy Mısırın Allahı. Rüyanın mânasını öğrendik. Tam ha beri getirdik.

Firavun telâşla:

— Çabuk söyleyin, diyor.

Fakat kâhinler, müneccimler susuyorlar .

Haber tehlikeli, nasıl söyler - ler!

Firavun büsbütün telâşlan - mıştır:

— Çabuk! diyor, söyleyin, yoksa hepinizi yok ederim!

Titreye, titreye söylüyorlar:

— Efendimiz, diyorlar, senin kullarından bir oğlan dünyaya gelecek, ve senin tahtın tacın bütün mülkün onun elinde helâk olacak!

Firavunun ifrit rengi suratı büsbütün irinleşmiştir:

— Yaaaa! diyor.

— Evet, diyorlar.

— Demek rûya, gördüğüm gibi çıkacak?

— Evet!..

— Dahası var mı?

— Var.

— Söyleyin.

— Bu çocuk önümüzdeki Şaban ayında bir Cuma gecesi sabaha karşı ana rahmına düşecek.

Ne yapacağını artık düşün - mekten acız kalan Firavun gûya bir çare bulmuştur.

— O kadını bulup hemen öldürelim. Olmaz mı? diyor.

— Olmaz! diyorlar. Kadının gebe kalmasına daha üç ay var, nereden biliriz kimdir o kadın.

— Peki ne yapalım, buna bir çare bulun, bu çocuk, dünyaya gelmesin. Buna mâni olalım... Çabuk!

Koca ahmak!

İlâhî takdire karşı koymak için çare arıyor. Bilmiyor ki, artık her şey olmuş ve bitmiştir. O çocuk mutlaka doğacaktır. Hangi çare hangi tedbir?!

Fakat Allahsızların sağı solu olur mu?

— Kolay efendimiz, diyorlar. Şaban ayı girer girmez beni İsrail erkeklerini kadınlariyle temastan menedersiniz olur, bi - ter bu iş!.

— Peki, bunu nasıl yapalım. Nasıl edelim de o ay içinde beni İsrail erkekleri kadınları ile yatmasınlar? ?

— O da kolay.

Evet Allahsız her şeyi kolay zanneder. Hele yaradana karşı koymak onun için gayet kolaydır. Fakat sen işin sonuna bak.

Ve Firavun o sadık kullarının tavsiyesi ile iki ay zarfında şehrin haricinde pek büyük bir saray yaptırmıştır. Sarayın ortasında da on binlerce insanı içine alabilecek büyük bir salon... Salonun başında da Firavuna mahsus büyük ve yüksek bir taht.

Gûya maksada yarayacak olan vasıta böylece hazırlanmıştır. Sokak başlarında tellâllar çağırıyor:

— Eyy İsrail oğullarının erkekleri, padişahınız Firavun sizi yeni yaptırdığı saraya çağırıyor. Yarın Şaban ayının birinci günü hepiniz, tek eksik olmadan saraya gelin, gelin de büyük padişahın nimetlerini görün. Size neler ve neler hediye edecek. Korkmayın ve gelin. Gelen değil, gelmiyen korksun... Haberimiz olmadı demeyin!

Beni İsraili yeniden müthiş bir korku almıştır.

Bu davet nedir?

Tam dört yüz sene zûlüm, onları zaten perişan etmiştir. Nefes almağa bile takatları kalmamıştır.

Durup dururken bu davet neden icap ediyor? Gitseler bir türlü, gitmeseler yine bir türlü! İster istemez, davete ica - be tediyorlar. Ve hakikaten tekfertleri noksan olmadan.

Büyük sarayın salonu, yalnız İsrail oğulları ile tıklım tıklım dolu.

Firavun, tahtına çıkıyor:

— Eyy İsrail oğulları, diyor. Ben sizin hepinizden hoşnudum. Artık sizin üzerinizden ezâ ve cefâyı kaldırdım. Sizden vergi almayacağım. Siz de benden hoşnut musunuz?

Derhal cevap:

— Hoşdunuz, hoşnud.

Elbette... Başka cevap olur mu?

Bu, hiç ümid etmedikleri bir haldir. Sevinçlerinden şaşırmışlardır.

Biraz sonra büsbütün hayret: Firavun, İsrail oğullarını çeşitli hediyelere ve paraya garketmiştir.

Eee mesele kalmadı artık. Firavun, insafa geldi.

Böylece gönülleri hoş edilen İsrail oğullarına, Firavun dönüyor:

— Bir gece sarayımda benim misafirimiz olmanızı ve burada yatmanızı istiyorum, diyor.

İsrail oğulları o kadar büyük bir sevinç içindedirler ki, hemen cevap veriyorlar:

— Hay, hay, yalnız bu gece değil, emredersen bir ay burada kalırız.

Tamam!

Zaten Firavunun da istediği budur.

— Öyle ise, siz burada, sizin için yaptırdığım şu büyük sarayda kalın. Yiyin, için eğlenin!.

Diyor ve sonra maiyetine dönüyor, yavaşça:

— Ben, diyor, şehire gidiyorum, siz burada bu adamlara dikkat edin. Bir tanesi bile dışarıya çıkmayacaktır!

— Baş üstüne efendimiz.

— Ben gidiyorum.

— Aman efendim, siz nereye gidiyorsunuz?

— Ben bu geceyi kalenin içinde geçireceğim.

Dalkavuklar, hayret içinde - dirler.

Neden icap etti bu böyle?

Neden her zamanki sarayında kalmıyor, yahud maksadı mahsusla topladığı ve «Misafirlerim» dediği İsrail oğullarının toplandığı sarayda kalmıyor da Firavun, şehrin kalesinde gecelemek istiyor?

(Devamı var)

Son Peygamberden Sonra

Yazan: M. RaifOGAN Tefrika: 10

Nitekim, Kaderiye hakkında, Resul; «Onlar kader hususunda Allahın düşmanlarıdır.» buyurmuşlardır. Yani kadere bağlanarak tedbiri terk etmek, tatil olduğu gibi «kulun fiilin kesbinde ihtiyar ve iradesi yoktur» demek de (cebir) dir. Sünnet Ehli, bu ikisi arasında bir adl tariki tutarak, hayır ve şerrin Allah tarafından olduğuna ve ancak kulun serbest irade ve ihtiyarı ile fiili ikâ'da kesp suretiyle vaki olan teallûkundan dolayı fiilin hayır ve ya şerr sıfatlarından birini haiz olması bakımından, mes'uliyetin tahakukuna kani olmuşlar ve böylece (cebir), (tefviz) ve (tatil) den kurtulmuşlardır.

Görülüyor ki, Resulün, irtihallerine kadar müslümanlar, dinin usul ve füruunda; zahirde (mü'min) görünüp de nifaklarını içlerinde gizliyenler, müstesna olmak üzere, hep tek yol üzerindeydiler. Yani aralarında ihtilâf yoktu. Muamelâta teallûk eden içtihadî meseleler, kazaî hükümler ve tefsirlerden ibaret kalmıştı. Nitekim Peygamber Maaz Bin Cebel'i Yemen'e gönderirken, ona halk arasındaki dâvalara nasıl hükmedeceğini sorunca, vaki olan konuşma çok dikkate değerlidir. Maaz cevap veriyor:

— Resulünün sünneti ile...

Ve:

— Resulünün sünnetlerinde tesadüf edemediklerine karşı ne yapacaksın?

Sualine:

— Re'yimle içtihad ederim!.

Cevabını vermiş ve Kâinatın Fahri:

— Allaha şükürler olsun ki Resulünün elçisini onun razı olacağa yola yöneltmiştir, buyurmuşlardır.

Bu vaziyet göz önüne getirilirse, İslâmlar arasındaki ihtilâfların mahiyetleri ve çeşitleri hakkında kâfi derecede fikir hâsıl etmek ve böylelikle hüküm vermeğe imkân sağlanmış olur.

Fasıl Sonu

— Allahın Kitabı ile...

Resul:

— Kitapda bulamadıklarına nasıl hüküm edeceksin?

Buyurunca da:

İkinci Abdülhamid
insan ve Sultan

M. Raif Ogan'ın, Necip Fazıl Kısakürek tarafından kaleme alınmış ve eski Büyük Doğu'larda ilk kısmı intişar etmiş bulunan (Çöle İnen Nûr) tefrikasına mukabil olarak kaleme aldığı ve Allah Resulünün vefatlarından başladığı (Son Peygamberden Sonra.) isimli eseri, kendisinin bir mazereti dolayısile bu faslın sonunda kesilmektedir. Yarından itibaren bu sütunlarda, Nahid Sırrı Örik'e, taşıdığı müstesna ehtisasın eseri olarak kaleme aldırdığımız ve dâvamızın en mühim köşelerinden biri telâkki ettiğimiz İkinci Abdulhamid'in hayatını yazdırmaya başlayacağız. Birkaç haftadanberi dosyalarımızda bekleyen ve gerçekte hayranlığımızı çekmiş bulunan bu eseri, böylece tecelli ettirmek imkânını bulduğumuz için bahtiyarız

NOKTA

Terakki

Yeni öğrendik. Tekel idaresi, piyasaya çıkardığı 25 ve 50 santilitrelik rakılardan son ra bir de 75 santilitreliğini çıkarmak üzereymiş..

Anlıyoruz; herşey terakkide..

Ömer Öztürkmen

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri 1371 Safer 25 — 25 — Rumi 1367 Kasım 18 Gün 329

Kasım 1951 Pazar

	Vasati	Ezani
Sabah	06 57	
Öğle	12 01	07 16
İkindi	14 [illegible]	[illegible]
Akşam	16 45	12 00
Yatsı	18 21	01 36
İmsak	05 15	12 30

36

İşgal ordularının ajanları

(Baştarafı 1 ncide)

memur ediliyor. Ve Refik Halid'in yüksek tavassutu ile, Necmettin Sadak, işgal kuvvetlerinin elebaşılariyle temasa geçiyor.

Şimdi işin içine bir de kadın karışacaktır.

Evet; resmini birinci sayfada gördüğünüz gibi, yegâne fârikası, burnunun sivriliği olan şık ve güzel bir kadın... İşbu kadın, (ismi mahfuz - bilseniz hayretten donarsınız!) Türkiyenin en meşhur ve en yüksek makamlardan birine yükselebilmiş bir şahsın (belki de kahramanlarımızla alâkalı veya değil) kızkardeşidir; ve açık söyliyelim, doğrudan doğruya İngiliz kumandanının metresidir.

İngiliz kumandanı, mütareke günlerinde, hususî yatı ile Moda koyuna gelir, orada demirler, bir zamanlar Yakup Kadrinin (Sodom ve Gomore) romanında anlattığı sefahet sahnelerine perde açar, ziyafet ve eğlence sabahlara kadar devam eder. Vur patlasın, çal oynasın, gûya Türk kadınları ecnebi zabitlerin bir kolundan öbür koluna devredilir.

İşte Necmettin Sadak, o zamanki ismiyle Necmettin Sadık, bu âlemin cidden sadık bir müdavimidir. Hattâ ayni ziyafetleri, Kızıltopraktaki köşkünde ayni insanlara iade etmekte, kendi köşkünü de bu soydan ziyafetlere mekân kılmaktadır. O kadar ki, babası merhum Şahabettin Sadık bey, bu hallerden son derece şikâyetçidir ve arada bir şöyle demektedir:

— Necmettin'in bu hallerinden hiç de memnun değilim!. Nefret duyuyorum!

Tabiî bu arada da meşhur hanımefendi daima sahnede... Hattâ bu hanımefendinin, bütün siyasî kombinezonu yerine getirmek, işi çatıp çatıştırmak gibi de bir rolü vardır. Bunun için İngiliz kumandanından para aldığı da muhakkaktır.

Eğer hâkim huzuruna davet edilecek olursak, kimin kızkardeşi ve ne mal olduğunu da yüce Türk milleti huzurunda açıklıyacağız. Bu hanımefendi, umarız ki, vaktiyle çatıp çatıştırdığı iş gibi, bu defa da alâkalılara gereken nasihatı verip onları tamamen hareketsiz kalmaya davet edecek kadar zekâ ve incelik gösterir.

Şimdi gelelim hâdisenin en yaman cephesine:

Başka ve pek mevsuk bir kaynaktan tesbit ettiğimize göre, kahramanlar arasında, yine Türkiye çapında şöhret sahibi iki mühim şahsiyet daha vardır. Bunlardan biri edebiyat âlemine mensup, yüksek bilinen bir şahıs, öbürü de (Bab-ıâli) mekânının eski ve yeni müteşebbislerinden birisidir.

Tekrar tekrar bu kemesnelerin müdafilerine ve bilhassa kendilerine sus pus oturmaları ihtarını, emir halinde veririz.

Ermeni - Yahudi ittifakı

(Baştarafı 1 ncide)

kif edilmiştir. Tahkikata titizlikle devam elilmektedir.

Tevkif edilen ermeni ve yahudilerin birbirleri ve hariçle temaslarına imkân verilmemekte; tahkikatın selâmeti için mevkuflar umumî hapishaneye gönderilmeye rek askerî nezarethanede alıkonulmaktadır. Gösterilen sıkı ketumiyete rağmen, yahudi Alberto Tevta ve Moiz Markövitzin Kıbrıs yoluyla İsrail komünist partisiyle temas temin ettikleri ve talimatı oradan aldıkları ele geçirilen vesikalardan anlaşılmıştır.

Bugüne kadar alınan ifadeler son günlerde Suriye ve Lübnanda 4 devlet ve Ortaşark müdafaası aleyhinde yapılan nümayişlerin, mevkuf iki yahudinin direktifleri ve israil komünist partisinin emriyle yapıldığını ispat etmektedir.

Zabıta, Alberto Tuvta ve şürekâsının, İsrailde komünistlere verilen paraların ne şekilde getirildiklerini ve İsrail komünist partisi ile irtibatlarını temin edenlerin titizlikle araştırmaktadır. Ve bu sebebenin bugüne kadar, Ortaşarkta meydana çıkarılan en geniş teşkilâtlı komünist yuvası olduğu anlaşılmıştır. Yeni tevkifler beklenmektedir.

C. Açıkalın

(Baştarafı 1 ncide)

Açıkalın'ın ay sonunda Ankaraya gelmesi beklenmektedir. Diğer taraftan Londraya tâyini kat'leşmiş olan Hüseyin Ragıp Baydur'dan açılacak olan Roma Büyük Elçiliğine şimdiki Belgrat Büyük Elçisi Kemal Köprülü'nün ve Kemal Köprülü'den açılacak yere de Cevat Üstün'ün getirileceğine muhakkak nazariyle bakılmaktadır.

Milletlerarası iş bürosu

Cenevre 24 (A.A.) — Milletler arası iş bürosu idare heyeti büronun 1952 senesinde orta ve yakın şarkın yeni iş merkezi olan İstanbulda yerleşmesine dair Türk hükûmetinin yaptığı teklifi kabul etmeğe karar vermiştir.

Açık Teşekkür

Uzun zamandan beri siyatik tedavisini; büyük bir alâka göstererek, yirmi gün gibi kısa bir zamanda ve son sistem elektrik makinaları ile yaparak, beni normal hayata kavuşturan, İstiklâl Caddesi Sekban Apartıman 9 numarada Dr. M. Necip Dinç'e bütün kalbimle teşekkürlerimin bildirilmesine sayın gazetenizin tavassutunu rica ederim.

Konya Tüccarlarından
Ilgın pazarı sahibi
Hüseyin İnan

Atlantik Paktının Roma konseyi

(Baştarafı 1 ncide)

lardan başka Türkiye delegesi Hüseyin RagıpBaydur ve Yunanistan delegesi Averof ta müşanit sıfatiyle toplantı çalışmalarını takip etmek üzere Atlantik konseyinin konferans masasında yerlerini almışlardır.

Türkiye ve Yunanistan müşahitleri ancak genel oturumları takibedecekler

Roma 24 (AP) — Kanada Dışişleri Bakanı Lester Poarson, dün Türkiye ve Yunanistanın, Kuzey Atlantik Paktı Konsey müzakerelerine davet edilmiş olan müşahitlerinin ancak genel oturumları takip edebileceklerini belirtmiştir.

Bakan, Türk müşahidinin Roma büyük elçisi Hüseyin Ragıb Baydur ve Yunan müşahidinin de, Dışişleri Bakanlığı müsteşarı Evangilos Averoff olduğunu kaydetmiştir.

Roma 24 (A.A.) — (United Press): Atlantik Paktı devletleri askerî ve siyasî liderlerinin dü nakşam burada yaptıkları toplantıyı müteakip açıklandığına göre, Alman silâhlı kuvvetleri Batı Avrupa savunmasına 1953 senesinden evvel iştirak ettirilmiyecektir.

Bilindiği gibi Batı savunması hakkında General Eisenhower, Roma toplantısında Atlantik Paktı Dışişleri Bakanlarına yeni bir plân sunacaktır. Bu plân gereğince 1952 senesi sonuna kadar Batı savunması için 28-30 tümen ihdas edilecektir.

Bunlardan 6 sı Amerikan, 10 u Fransız, 4 ü İngiliz, 3 ü İtalyan askerî kuvvetlerinden ve 5 tümen de diğer devlet askerî kuvvetlerinden müteşekkil olacaktır.

2 Bakan geldi

(Baştarafı 1 ncide)

maBakanı Hulusi Köymen, kendisiyle görüşen gazetecilere, Bakanlığını ilgilendiren mevzular üzerinde tetkiklerde bulunmak üzere geldiğini söylemiştir.

Korede mütareke

(Baştarafı 1 ncide)

Pazar günü beklenilen anlaşma ya varıldığı takdirde mütareke andlaşmasının imzalanması için ileri sürülen 30 günlük mühlet başlamış olacak ve noelde sona erecektir.

Kore mütareke andlaşmasının noele kadar imzalanması yolunda beslenen ümitler gittikçe kuvvetlenmektedir.

Korede 8 inci ordu karargâhı, 24 (A.A.) — Halen Korede bulunan Birleşik Amerika Başkan Yardımcısı Alben Barkley, 8 inci ordu karargâhında yaptığı konuşmada Korede sulhun ihdas edileceğinden ümitli olduğunu söylemiş ve Koredeki durumun cesaret verici olduğuna temas etmiştir.

Amerikan filosundaki cüretkârane hırsızlık

Limanımızda misafir bulunan Amerikan donanmasına mensup bir gemide, cüretkârane bir silâh hırsızlığı olmuştur.

İddiaya göre, gemi mürettebatından iki Amerikalı er, dışardan anlaştıkları bir müsevinin yardımiyle Amerikan donanmasına ait üç makineli tüfeği Beyazıdda bir dükkâncıya satmışlardır.

Az sonra hâdiseden haberdar olan gemi komutanlığı, hâdisenin meydana çıkarılması için, şehrimiz zabıtası ile temasa geçerek hâdisenin tahkikine başlamış ve neticede silâhların üzerindeki parmak izlerinin fotoğrafları alınarak, bunların Amerikan donanmasına mensup iki ere ait olduğu anlaşılmış ve Yasef adındaki müsevi ile silâhları satın alan Kâzım Çürük hakkında gereken soruşturmalara başlanmıştır.

Diğer taraftan ismi açıklanmayan iki Amerikan eri de limanımızda misafir bulunan 8 nci Amerikan filosu komutanlığı tarafından hapis cezasına çarptırılmıştır.

Mevlût

Dost ve kardeş Pâkistan devletinin değerli Başbakanı rahmetli Liyakat Ali Han'ın üfulünün 40 ıncı gününe mütesadif bugün öğle namazını müteakip Süleymaniye camiinde, merhumun ruhuna ithaf edilmek üzere mevlûdu şerif okunacaktır. arzu edenler teşrif buyursunlar.

Türkiye - Pâkistan Kültür Cemiyeti İstanbul Şubesi

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİLE

Yukarıda; Amerikan denizcilerini istismar etmek isteyen şehrimizin ebedî belası dilencilerden birisi... Aşağıda; bu hali gören bir polisimizin, kendisinden sadaka istenmesine tahammül edecek kadara varan, lâkaydisi...

Dünkü maçlarda

(Baştarafı 1 ncide)

rici surette oyunu Fenerbahçe yarı sahasına geçirdiler. İsveç santrforu kısa fasılalarla iki fırsat kaçırdı.

Devrenin bundan sonraki kısmı daha fazla İsveçlilerin hücumları ile geçti, fakat netice değişmedi.

Maç ta bu suretle 1 — 0 Fenerbahçenin galibiyetile neticelendi.

Malmö son maçını bugün saat 14 te yine Mithatpaşa stadında Beşiktaşla oynayacaktır.

Ankara 24 (Büyük Doğu) — İki maç yapmak üzere şehrimize gelmiş olan Galatasaray futbol ekibi ilk karşılaşmayı pekaz bir seyirci önünde Demirsporla yaptı. Seyirci nisbetinin bu kadar az olması Galatasarayın bundan yirmi gün evvel gelmesi ve o zaman bırakmış olduğu fena intibah sebep olmuştur.

Maç umumiyetle çok düşük bir kalitede devam etti ve bilhassa Turgay hatalı iki gol yedi.

Maçı 4 — 2 Galatasaray kazandı.

Churchill ve Stalin

(Baştarafı 1 ncide)

na binaen Churchill'in Ocak ayında Washington'a gittiği zaman 3 büyüklerin buluşması için Başkan Truman'ı tazyik etmiyeceği zannedilmektedir.. Churchill'in Stalin ile yalnız buluşmayı da tasarlamadığı kabul edilmektedir.

HAŞAN MELLÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 10

Fakat kötü bir tesadüf eseri olarak Cüzella kendisinden hoşlanmış değildi. Amiyane tâbirle perileri birbirinden hoşlanmamış olacaktı.

BEŞİNCİ KISIM

Sinyor Alfonsun Sinyor Pavlosa çektiği ziyafet pek parlak olmuştu. Cüzella ziyafet sofrasının fevkalâde mükemmel olmasına gayret etmiş, herşeyi hazırlamış, hane sahibesi olması sıfatiyle kendisi de giyinip kuşanarak kendilerini istikbal etmişti.

Nihayet çok neşeli geçen ziyafet sona ermiş, misafirler salona geçmek üzere yerlerinden kalkmışlardı. Diğer davetliler yüzünden babasının mahut evlenme işinden bahsedememiş olması Cüzellayı pek ziyade memnun bırakmıştı. Vâkıa konuşmalar sırasında zaman zaman mevzuu bu vadiye getirmek istemiş, fakat genç kız her zaman işin içinden sıyrılmağa muvaffak olmuştu.

Genç kız salona doğru yürürken, Pavlos yanına sokuldu ve kibar bir tavırla:

— Size salona kadar refakat edebilir miyim? diye sordu.

Bunda bir mahzur görmeyen genç kız:

— Hay hay! diye cevap verdi. Nasıl olsa, babası ve diğer misafirler de arkalarından geliyorlardı.

Böylece salona kadar yürüdüler. İçeri girdikleri zaman genç kız babasiyle diğer misafirlerin peşlerinden gelmemekte olduklarını fark etti. Uzaktan yalnız onların sesleri duyuluyor, babasının yüksek sesle bir şeyler anlatmakta olduğu anlaşılıyordu.

O zaman genç kız babasının belki de mahsustan böyle hareket etmiş olduğunu ve kendilerini yalnız bırakmak istediğini anladı. Fakat bir defa olan olmuştu. Pavlosla salona girmişlerdi. Burada kendisini yalnız bırakarak geri dönemezdi,

Genç kız Pavlosla böyle başbaşa kalmış olduğundan dolayı gayri ihtiyarî bir heyecan hissetmeğe başlamıştı ki Pavlosun yanına büsbütün yaklaştığını gördü.

Delikanlı terbiyeli bir tavırla kızın önünde eğildi:

— Size karşı hissetmekte olduğum büyük aşkı mektubumda kaydetmiştim. Babanızla da konuştum. O da benim ümidimi kıracak bir harekette bulunmadı. Acaba sizin de beni böyle büyük bir saadetten mahrum bırakmayacak olduğunuza inanabilir miyim?

Bunu söylerken cebinden, üzerinde fındık büyüklüğün de bir pırlantanın bulunduğu altın bir yüzük çıkararak bunu genç kıza uzattı. Ayni zamanda da karşısında diz çöktü ve:

— Bu yüzüğü bir nişan hatırası olarak kabul etmenizi rica ederim. Karşınızda ne hale gelmiş olduğumu görüyorsunuz. Yüzünüzden merhametli ve alicenap bir şahsiyet olduğunuzu anlıyorum. Aşkıma merhamet ederek beni sevindirirseniz dünyanın en mesut insanı olacağım!

O zamanki âdetlere göre, bir genç kız kendisine bu şekilde ilânı aşk eden bir gencin talebini reddetmek niyetinde ise, arkaya doğru bir iki adım atar dururdu. Karşısında yere diz çökmüş bir insanı bulunduğu yerden kaldırmak, talebi kabul mânasına gelirdi.

Genç kız bu usulü ve âdeti bilmediği için Pavlosun diz çökmesi karşısında fena halde şaşırmıştı. Bir taraftan yüzü kızarırken bir taraftan da:

— Ne yapıyorsunuz? Çocuk olmayın! rica ederim ayağa kalkınız! diye kekeledi ve elini de uzatarak onu ayağa kaldırdı.

Pavlos büyük bir sevinç içinde ayağa kalktı. Çünkü Cüzella onu yerden kaldırmakla nişanlanmayı kabul ettiğini ifade etmiş bulunuyordu.

(Devamı var)

Tütün işleri

Bakanlık şimdilik heyet göndermiyor

Tütün ve memleketimizdeki tütüncülük işleri hakkında icap eden şirketlerle görüşmek, ayni zamanda mahallinde etüdler yapmak üzere Ticaret Bakanlığı Tütün İşleri Eksperi Fikri'nin dahil olduğu bir heyetin Almanyaya gönderilmesi takarrür etmişti. Dün öğrendiğimize göre, heyetin hareketi tehir edilmiştir. Bu temaslar, Almanyadan buraya gelecek firmalar mümessilleriyle Ankarada yapılacaktır.

Kazaya uğrıyan uçak

(Baştarafı 1 ncide)

Kahirede Faruk hava alanı civarında kazaya uğrayan «Aca» uçağı hakkında tahkikat, yapmak üzere Kahireye gönderilmiş olan heyetten alınan ilk malûmatta, kazanın, uçağın bir kum tepesine çarpmasından ileri geldiği, uçağın yanmadığı ve tahkikata devam olunduğu bildirilmektedir.

Başbakan ve hatası

Hata!.. Yaratılmışların en şereflisi olduğu halde, insan oğlunun - Peygamberler hariç - daima ve daima en tabiî vasfıdır. Velilerin bile, hatayı, hattâ günahı işlemesi mümkündür. Ama, yine insan olmanın en büyük meziyeti, günahı sır ve hatayı kabul ve itiraf etmektir. Derecesine göre küçük veya büyük, fakat ulvi bir tefahhüs ile, Allaha tevecchü ederek hatadan ve günahtan tövbe etmek ve için için sızlayan kalbinin en ince noktalarını, içine akıtacağı nedamet göz yaşlariyle yıkamak... İnsan için ne güzel şey!..

Meziyetlerin meziyeti de, ayrıca, hata sahibinin, gurur, benlik ve inat gibi esfel hislerden silkinerek apaçık ve alenen:

«— Ben hata işledim!» Diyebilmesidir.

Bunun kadar ulvi, Allah ve Resulü ve bütün kulların indinde merğup bir tevazu hali azdır. Böyle mütevazi insan da enderdir. Hele, işlediği hatayı, böylece içten bir nedamet duyarak, millet huzurunda kabul ve itiraf eden hükûmet reisi, dünyada var mıdır ve kaç tane dir? Pek bilmiyoruz! Ama, bizde, - hayal olan özlü ve köklü mazinin müstesna şaheser halleri hariç - asırlık hükûmet idarelerimizde, böyle mütevazi ve kabadayı vezir, nazır, Başvekil veya Başbakan görülmüş ve duyulmuş şey değildir!

Evet bu hal, en büyük tevazu ve şaheser bir kabadayılıktır, muhterem Adnan Menderes!

Sen, Türkün tam kendisine hâs ve asîl tevazuu ile, ilk defa, millet kürsüsünden nedamet sesini yükselten imanlı Başbakansın!

«— Biz hükûmet olarak hata ettik! Müslümanlar, iğrenç küfür örnekleri, millet ve vatan hainleri komünistlerle harman edilemezler! Hatamızı kabul ve itiraf ediyoruz!»»

Diyen senden, Allah razı ve seninle beraber olsun!

Abdurrahman Şeref LAÇ

Moskovanın değişmeyen taktiği

(Baş tarafı 1 incide)

lar tarafından işgalini muhakkak icap ettirecektir. Sovyetler Birliği, Orta Şark memleketlerinin harp gayesi gütmeyen millî taleplerini daima desteklemiş ve batılı emperyalistlerin karşısına çrkardığı bir sulh siyasetini daima bu memleketlere karşı takip etmiştir.

Orta Şark ve Uzak Şarktaki hâdiseler, Atlantik Paktının sulhperver maksatlar efsanesini parçalamaktadır.

Bundan sonra Vishinsky, Truman'ın kongreye yolladığı son mesaji ve Dean Acheson'un son beyanatını cevaplandırarak demiştir ki:

«Bu beyanatlardaki hafif ve basiretsiz vasıfları gördükçe, hayretler içerisinde kalıyorum.

Vishinsky sözlerine şöyle devam etmiştir:

«Tecavüzkâr niyetler atfetmekle Amerika, Sovyetler Birliğine daima iftira etmektedir.

Bundan sonra batı devletlerinde gittikçe artan iktisadi buhrana dair neşrettiği bir yazıyı ele alarak Le Monde gazetesini zikredenl Vishinsky, demiştir ki:

«Az inkişaf etmiş memleketlere gelince bunlar, bir yağmanın mevzuu olmakta ve bu da inhisarcı yabancıların irtikâp ettiği bir hareket olmaktadır.

Truman'ın, Acheson'un ve daha küçük çapta başka kimselerin de verdikleri beyanat, Atlantik Paktına mensup devletlerin silâhlı kuvvetlerinin ve askerî üslerinin çoğalmasına yarayan tedbirlerin Amerikalılar tarafından desteklenmekte olduğuna ve bu desteklenmenin devam ettiğine bir delildir. İşte Acheson'un «Sulha en faz la iştirak» dediği de budur.

Bu sabahki celsede yaptığı mücadele esnasında Vishinsky, nihayet bir sürü sual sormağa başlamıştır:

«Genel Kurul atom silâhını yasak etmeğe ve bu yasağı cidî ve kat'î bir şekilde mürakabe etmeğe karar vermiş midir?

Silâhsızlanma müşterek komisyonları birinci sualimde bahsi geçen şeraiti ihtiva eden bir andlaşma projesi kaleme almağa âmâde midirler?

Batılı tekliflerin sahipleri, atom silâhının memnuiyetine lâzım olan tedbirleri ve atom silâhının istihsalinin durdurulmasını da derpiş eden bir andlaşmayı tasdike hazır mıdırlar?

Atom enerjisinin sulhperver niyetlerle kullanılmasına ve bu kararların tatbikini ciddî surette kabul etmeğe razı mıdırlar?

Genel Kurul, Güvenlik Konseyi çerçevesi dahilinde atom silâhı yasağını kontrol edecek ve silâhsızlanmayı mürakabesi altında bulunduracak bir mürakabe cihazının tesisine taraftar ve âmade midir?

Paris 24 (A.A.) — (Afp): Siyasî komisyonda Birleşik Amerika delegesi Philip Jessup, şunları söylemiştir:

«Büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Vishinsky, müzakereyi değil, itham etmeği tercih ediyor.

Hindistan Ortadoğu

Yeni Delhi 24 (H. H. S.) — Orta Doğu durumuna tecmas eden «statesman» gazetesi görüşünü şöyle açıklamaktadır: «Bu bölgede durumu düzeltmek imkânları hâlâ mevcuttur.

«Bununla beraber Batı memleketleri dâvalarının haklı olduğunu iddiaya devam ederler ve bundan önce giriştikleri hareketlerin yolunda yürümekte ısrar ederlerse, yukarıda bahsettiğimiz imkânlar kaybolmağa, mahkûmdur.

«Arap memleketleri muayyen bazı mevzuların hallini istemektedirler. Meselâ Filistin muhacirleri meslesi gibi. Birleşmiş Milletler veya Batı devletleri bu muhacirlere biraz daha yardım etseler, :Arapların hiddetini azaltırlardı. Belki o zaman Araplar da müşterek bir savunma plânını nazarı itibara alırlardı.

«Diğer taraftan İran petrolleri meselesi yüzünden müşkül duruma düşen İranın da meselâ Milletlerarası Bankadan yardım görmesi faydalı neticeler uyandırır.»

Bakır ihracı menedildi

Bu hususdaki karar dün gümrüklere bildirildi

Mamûl bakır ihracatçılarına, hükûmetçe verilen ihraç müsaadesi dün müddetini doldurmuştur. Bundan sonra mamûl bakır hususunda gümrüğe yapılacak müracaatlar kabul edilmiyecektir.

Seyrüsefer kazaları

Kontak anahtarını arabada unutan şoförler cezalandırılacak

Emniyet 6 ıncı şube müdürlüğü, artan kazaların, bilhassa motörlü vasıtaların, durak yerlerinde kontak anahtarlarını arabaları üzerinde bırakmaktan ileri geldiğini tesbit etmiştir.

Bu cihetin önlenmesi için, gerekli tedbirler alınmış ve motorlü nakil vasıtaları sahiplerine gerekli tebliğat yapılmıştır. Emre riayet etmiyenler, şiddetle cezalandırılacaktır.

Tekstil Sanayii işçilerinin toplantısı

İstanbul Tekstil ve Örme sanayii işçileri Sendikasının Bakırköy şubesi, eski yönetim kurulunun istifası üzerine bugün saat 14 de Bakırköyde Gençlik Kulübü salonunda büyük bir toplantı yapacaktır.

«Malatya» şilebi

«Malatya» şilebi bugün Tekirdağına hareket edecektir.

Tekirdağ ve İzmirden ihraç malı yükliyerek Batı Akdeniz limanlarına götürecektir.

Filistin cennetinden firar

(Baştarafı 1 ncide)

gelen kafilelere içtimaî yardım da bulunacakları söylenmektedir.

Dönenlerden öğrendiğimize, göre, Filistinde hayat pahalılığı tahammülfersa bir hal almıştır. İlk günlerdeki propagandaların tam aksine, müşkül vaziyette kalanlara vadedilen alâkanın gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Bütün Dünya

İranın iktisadî Çehresi

Bir Alman mecmuasına göre:

«İran hükûmeti, bugün, İktisadî kalkınma mevzuunda 7 senelik bir plân hazırlamıştır. Bu memleket, ecnebi sermayesini ve ecnebi imtiyazını tanıdığı için, ihtiyaçlarını ona göre tanzim ederek her sahada atölyeler, fabrikalar açmağa başlamıştır. İran nüfusunun % 80 nini ziraatçılar teşkil eder.. Garp ve şimal mıntakalarında zirai istihsal arttığından ve bu mıntakaların ziraata elverişli oluşu, bu yerlerde nüfusun gün den güne çoğalmasına sebep olmuştur. Diğer yerlerde ziraata elverişli ise de susuzluk yüzünden arazi boş bırakılmaktadır. 7 senelik kalkınma plânında şark ve cenup tarafları da kanallarla, cetvellerle, ziraata elverişli hale getirilecektir. İranın iklimi, yeryer değişik olduğu için, soğuk, sıcak ve mutedil iklimin yetiştirdiği her çeşit iptidaî maddeler vardır. 164 milyon hektar arazinin 20 milyon hektarı hiç ekilmez. 15 milyon hektarı da ormanlar, fundalıklarla kaplıdır. Hükûmet yaylâları, dağları, ovaları gözönünde tutarak ve buralarda yaşıyan insanların sanatlarını da ihmal etmiyerek, icabeden yerlerde ziraat, mensucat ve kimya fabrikaları kurmuştur. İstihsali günden güne modern bir şekle sokmağa çalışan hükûmet, ecnebilere de yardım ederek esasen kendi sanatı olan ipekçilik, halıcılık, mozayik işçilikleri, madenî işçilik ve bilhassa gümüş işçiliği sahalarında büyük ilerlemeler, kaydetmiştir. Bu ilerlemenin her hususta faydasını görmüş, ve mahsulâtiyle kendi ihtiyacını karşıladıktan sonra bir çok sahalarda da ihracata başlamıştır.

Yeni yeni fabrikaların kurulduğu ve bir çoklarının da kurulmakta olduğu, resmi istatistiklerden anlaşılmaktadır. Bu memleketin iktisadi gelişmesindeki ilerlemeye bir misal olarak şu misal kâfidir: Bugün İran kendi ihtiyacını karşıladıktan sonra senede 8.000 ton ipek ihraç etmektedir.

İktisadi sahada İranın her gün biraz daha terakki ettiği muhakkaktır.»

Ali GENCELİ

Politika

Eski DİPLOMAT

Dost (!) ve Müttefik (!) Yunanistan ve Kıbrıs meselesi

Ağlamıyan çocuğa meme vermezler diye pek ziyade yerinde bir atalar sözü vardır. Kıbrıs meselesi de bu atalar sözünün ne derece yerinde bir söz olduğunu en parlak, en göz kamaştırıcı delilleriyle ortaya koymuş bulunmaktadır.

Biz bu adayı Sivastopol harbinden sonra muvakkat kaydile İngilizlere terkettik. Şimdi ayni adaya Yunanlılar talip oluyorlar. Evvelâ mesele sadece gazete sütunlarında bahis mevzuu edildi. Daha sonra Kıbrıstaki ayak takımı Rumlar nümayişler yapmağa başladılar. İşe din de karıştı, Kıbrıs Peskoposu Makaros'un birden din kisvesinin içinden çıkarak politika meydanına fırladığını gördük. Nihayet hâdise Yunan Parlâmentosuna intikal etti. Daha geçenlerde yapılan Yunan umumi seçimlerinde her parti müttefik olarak programında Kıbrısın Yunanistana ilhakı meselesi olduğunu ilân etti. Bu yolda hararetli nutuklar söylendi.

Bugün son merhaledeyiz. Dostumuz (!) ve müttefikimiz (!) olan Yunanistan hükûmeti, Birleşmiş Miletlere resmen başvurarak Kıbrıs adasının Yunanistana ilhakını istiyor. Adada bir plebisit yapılmasını ileri sürüyor.

Tabii biz hâlâ susuyoruz.. Hiç bir mukabil hareket ve istekte bulunmuyoruz. On iki adalar mevzuunda nasıl lâkayıt kaldı isek, bu mevzuda da ayni lâkaydiyi gösteriyoruz. Belki de yarın Ankara Radyosunun, spikeri dünya havadisleri arasında Türk delegesinin Kıbrısın Ynanistana ilhakı yolundaki Yunan talebini hararetle desteklemiş olduğunu da yayacak. Hemen ilâve edelim ki, buna hiç şaşmıyacağız!

Kıbrısın neden Türk, Kıbrıs topraklarının neden Türk toprakları olduğunu burada uzun boylu müdafaaya lüzum görmüyoruz. Bu gayretimiz güneşin güneş, ayın ay olduğunu ispata çalışmağa benzer.

Sadece Türk Hariciyesinin bütün Türk milletinin bağrını kanatan bu gibi hâdiseler karşısında uykudan uyanmasını ve harekete geçmesini istiyoruz. Yalnız, Birleşmiş Milletlerde bu meseleyi bahis mevzuu eden dost (!) ve müttefik (!) Yunan hükûmetinin delegesinden sonra Türk delegesinin de hemen söz almasını ve bu talebi en kat'î bir ifade ile reddeylemesini istiyoruz.

Bunu yapmağa lüzum mu hissetmiyorlar, yoksa korkuyorlar mı?

Bulmaca

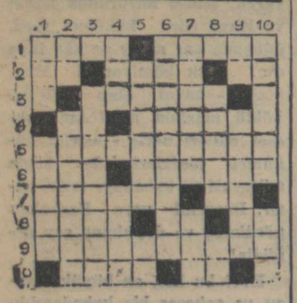

Soldan sağa:

1 — Gösterme. Bir musiki âleti. 2 — Nota, Hasis, Tersi güzel sanat, 3 — Tersi Temizler değil. 4 — Tersi dış değil. Eve ve familyaya ait. 5 — Meşhur bir şairimiz 6 — Tersi bir bankamızın adı. Sonuna y gelirse, İstanbulda bir semt ve Konyada bir kaza. 7 — Tecrübe etme. İki harf yan yana. 8 — Tersi para muhafazası. Nota, vilâyet. 9 — Tersi ziraat eden. 10 — Tersi ikisi birden doğan, Eser.

Yukardan aşağıya: :

1 — Soy, Bir ay ismi 2 — Nota, damı kapanmamış, 3 — Tersi itimat et. Komutan (Eski istilh) 4 — Bir emir. Tersi keyfin mükemmel olduğu zaman söylenir. 5 — Tersi gazetede yazılanlardan. İşaret edatı. 6 — Geçenlerde trenin gangisterce soyulduğu civardaki kazamız. 7 — Bir kadın ismi, derhal. 9 — Güzel sanat, mal. 10 — Tersi Rita Hayvorth un kocası. Cemi eki.

Dünkü bulmacanın halli

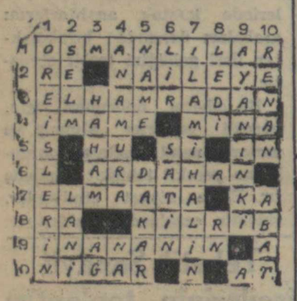

RÖPORTAJLARIMIZ

Bir Gece Sekreteri

Yazan: Doğan Nail

Gazetenin gece sekreteri rahat bir nefes aldı. O gece, hâdise ve havadis itibariyle bir hayli yüklü olduğu halde işler yolunda gitmiş, (ajans) ın telgraf hattında - çok şükür - ârıza olmadığından (bülten) sayfaları birbiri peşi sıra çıkmış, hademe uykuyu veya (ajans) ı beklerken başka gazeteler adına kendisi gibi bekliyen hemşerileriyle lâfa dalmadığı için çıkan sayfaları mürekkebi yaşken getirmiş, bir hafta evvelki Meclis Reisinin seyahatlerini tefrika eden (ajans), tefrikanın o günkü kısmını gündüzden vermiş; bütün bu iyi tesadüfler bir araya gelince de o gece işlerin erken bilmesi neticesini doğurmuştu.

Başmürettip de iyi haberle geldi:

— Yazı tamam! Daha verecek misiniz?

"Daha verecek misiniz?,, deyişinde sanki "Allah aşkına artık yazı verme! Kırk yılda bir iş erken bitti. Saat 3 tramvayına rahat rahat yetişelim!,, diyen bir eda vardı.

— İnşallah hayır! Şimdi Londra radyosunun son haberlerini dinledim; yeni bir şey yok. Yalnız (ajans) ın sonu gelmedi. Dur bakalım.

Sekreter (ajans) a telefonu açtı:

— 38 inci sayfayı almıştık. (Bülten) 1 kapadınız mı?

Telefondan meyus bir ses cevap verdi:

— Kapıyorduk efendim, fakat maalesef şimdi Samet Ağaoğlunun bir nutkunu vermeğe başladılar. Kaç sayfa tutacağı meçhul..

Sekreter teşekkür etmeği unutarak telefonu kapadı ve başmürettibe kötü haberi verdi:

— Gene bir nutuk var! Ne kadar tutacağı da meçhul! Sen ihtiyaten üçüncü sayfayı makineye verme! Mecbur olursak makaleyi tehir ederiz.

İş artık bitmiş, fakat saat iki tramvayı da kaçmıştı. Sekreter ve muavini, Beyoğlu tarafına geçen bir otomobile rastlamak ümidiyle matbaadan çıktılar. Ankara caddesinin alt başında bir otomobil vardı. Fakat sabaha karşı şoförü uyuyan bir taksi ile yola çıkmanın tehlikeli bir iş olduğunu tecrübe ile biliyorlardı.

Taksiler için iş saati almayan o saatte uyuyan bir şoförün uykusu, tabiî bir uyku olmamak ihtimali de mevcut.. Bir defasında, yine o saatlerde, şoförünü uyandırıp bindikleri bir taksi, sarhoş zıkzaklarla Sirkeci araba vapuru iskelesi önünde denize gitmekten bir mucize ile kurtulmuştu. Reşadiye caddesinden güç belâ geçmiş, köprüyü "o kaldırım senin, bu kaldırım benim,, yarılamış ve nihayet tramvay durağına çarpıp ön kısmını parçaladıktan sonra şoförle muavini hiçbir şey olmamış gibi müşterileri ne tek kelime söylemiye lüzum görmeksizin yarıda kalan uyku veya "dalga,, larına devam etmişlerdi.

Bu heyecanlı macera henüz pek yeni olduğundan uyuyan şoförü uyandırmağa cesaret ve teşebbüs etmiyerek yürüdüler. Kapalı tramvay durağının o geceki sakinleri yalnız üç çocukla bir köpekten ibaret... Bir köşeye sokulup koyun koyuna yatmışlar.. Köpek, anlaşılan, onlara sonradan katılmış; çocuklardan, ısınmak için başına çektiği gömlek belini açık bırakmış olan en küçüğüne yaslanıp kıvrılarak uyumuş... Çocuk üşüdükçe ona sokuluyor, köpek homurdanıyor, bu kıpırdanışlarda çocuk, ihtimal üzerinden birisi yorganı çekiyor zanniyle, uykusu arasında söyleniyordu:

— Yapma!

Yanı başlarında bir ses gürledi:

Büyük Doğu yazı işleri kadrosundan bir kısmı faaliyet halinde

— Ulan! yine mi buraya geldiniz?

Bu iriyarı bir bekçi idi. Sekreter ile arkadaşına da izahat vermek lüzumunu hissetti:

— Bunlara acımağa gelmez beyim; insanın gözünden sürmeyi çalarlar.

Sekreter konuşmuş olmak için beylik bir sual sordu:

— Bunların kimsesi yok mu?

— Bazılarının var. Meselâ şu köpeğin yanındaki küçüğü kaç defa "topladık,, Edirnekapıda halası var, onun yanına gönderiyoruz! Fakat kadın istemiyor ve yine sokağa salıveriyor. Bu yumurcaklar evde durmazlar ki!

Yürüdüler.

Reşadiye caddesinde gümrük binasının içeriye doğru çekildiği yere onbeş yirmi kişi sığınmıştı. Bir kısmı kâat ve çöp yığınlarının üzerinde bir küme teşkil ederek yatmışlar, bir kısmı ise çöp ve katlardan yaktıkları ateşin etrafına ısınmak için toplanmışlardı. Bunlar yatnız çocuk değil, cemiyetin her yaştaki tortuları idi.

Köprü..

Bir sarhoş yalpa vurarak İstanbul tarafına doğru yürüyor, bir başkası köprünün ortasındaki büyük direğin dibinde oturmuş, dalgın düşünüyordu.

Beyoğlu..

Eğlence yerleri artık kapanmış olmak gerek . Fakat bir meynane - barın kapalı kapısından caz gürültüsü ve sarhoş nâraları taşıyor. Acaba içeride hususî bir eğlence mi var, yoksa o geceki müşterilerinin hovardalığına güvenerek bar sahibi cezayı göze mi almış?

Ağa Camiinin önünde, daha yukarıya doğru sokakların başlarında sokak kadınları kümelenmiş, kılıklı kılıksız erkeklerle hararetli banislere dalmışlar. Arada kısık kahkahalar aksediyor.

Parmakkapı tramvay durağında mektep kasketli, kol tuğunda iki üç kitap ve defterle bir genç, amele tramvayını bekliyor. Sekreter ve arkadaşı, bu genci gıyaben tanımaktadırlar. Hikâyesini, Beyoğlundan sabaha karşı saat üçte Sirkeciye gelen tramvayla matbaadan evlerine dönen mürettiplerden öğrenmiş bulunuyorlar : Bu genç, Beyoğlu eğlence yerlerinden birinde tramvayla dönerken hep mektep kitapları okuduğuna göre herhalde gün düzleri bir mektebe devam etmektedir.

Taksim meydanında otomobillerinde uyuyan birkaç şoförden başka kimse yok. Biraz daha aşağıda tramvay işçileri, sekiz senedir yeni ray yüzü görmemiş şebekenin harap raylarını kaynak yaparak kullanılabilir hale getirmeğe çalışıyorlar. Taksim Bahçesine bakan apartmanlardan, birkaçının pencerelerinde ışık ve anlaşılan içeride (poker) veya (briç) partileri var.

Saat dördü çeyrek geçiyor!

Bu saatte amele tramvayı, mektepli garsonu, tramvay işçilerini ve mürettipleri evlerine götürmüş. Aksaraydan Şişli deposuna gidecek vatman ve biletçileri alarak açılmak üzere olan köprüden geçmiş. Karaköyde sandalla geçecekleri beklemektedir. Amele tramvayının meşhur bilet çisi (Milton), bayilerden depo müdürlerine götürülecek hediye gazeteleri almakta, en eski vatman Emin baba tramvayın, iki taraf kapılarını kapadığı arka sahanlığında sabah namazını kılmaktadır.

Sabah olmak, yeni birgün başlamak üzeredir; sekreter ve muavini için ise yeni bir gece..

Bütün bu unsurlar, bu ses, çizgi ve mâna unsurları içinde kaç dava yattığını görmek sekreterin size tevdi ettiği iştir.

DÜNYADAN:

Atomla kalorifer

İlk defa olarak Atomla kalorifer kurulması mümkün olmuş ve bundan çok iyi neticeler elde edilmiştir. Harwell'd İaşe Bakanlığının dokuz şubesinin odaları Atom santralinden temin edilen ısı ile sıcak bir hale getirilmektedir. Gazeteler, tarihde ilk defa olarak Atom enerjisi ile binalara ısı temin edildiğini ehemmiyetle belirtmektedirler .

Geçen hafta yapılan son tecrübeler de çok iyi neticeler verdiğinden bu atomla kalirofer sisteminin diğer binalara da teşmili düşünülmektedir.

Bu sayede İngilterede senede 100.000 ton kömür tasarruf edilebileceği de ilâve edilmektedir.

Karneji mükâfatı

Karneji mükâfatı bu sene, Fransız kalkınma plânını hazırlayan jean Monnet'ye verilmiştir. 63 yaşında olan Monnet'ye Amerikalılar kendi kendini kurtaran adam lâkabını takmışlardır.

OKU!
Bir seneyi bir güne indiren ve hârika bir buluş olan İSLÂMIN NÛRU Mecmuası ilâvesini mutlaka görünüz.

Demir Perdenin içyüzü

Komünist memleketlerinde köle işçilik

Kızıl cehennemin baş zebanisi boğazlardan vazgeçmeseydi boğazına kılçık değil, süngü batacağını biliyordu .

Geçenlerde, Macaristanda İşçi Sendikaları Birliğinin gazetesi «Nepszana» »da çıkan bir haber vardı:: Jozsef Markus adlı bir işçi Budapeşte Teknik Üniversitesi binasındaki tamir ve inşaat işlerindeki vazifesini bıraktığı için 8 ay hapis cezasına çarptırılmıştır.

Cezanın ağırlığı karşısında bir Garplı, Markûs'ün, işinden ayrılmadan evvel ustabaşısını dövdüğü veya kendisini çalıştıran firmanın parasını çalıp kaçtığı zehabına kapılabilir. Bunlardan hiç biri cereyan etmemiştir. Markûs sadece işini bıraktığı için hapse atılmıştır.

Haber, «Nepszava» okuyucuları için bir sürpriz teşkil etmemiştir. Bu yılın şubatından sonra, komünist Macar hükûmeti yeni iş kanununu tatbik edelidenberi buna benzer birçok vakalar görülmüş ve duyulmuştur. Macar hükûmeti, yeni kanunun, Sovyetler Birliğinde mer'i iş kanunundan kopya edildiğini de esasen gizlememiştir.

Yeni kanun Macar işçisini tam mânasile işine bağlamıştır. Kanunun 30 uncu maddesi şu şekildedir: Bir işçi ancak ve yalnız emekliye ayrılmak suretiyle işini terkedebilir. Keza orta veya daha yüksek tahsile devam edecek kimselerle gördükleri iş yüzünden sıhhatleri bozulmuş olanlar işlerinden ayrılabilirler.

Bazı hallerde iş değiştirme talepleri için «ailevî sebepler» göz önünde tutulabilmektedir. Fakat bu takdirde durumun evvelâ müessese müdürü tarafından incelenmesi ve naklin tasvip edilmesi lâzımdır. Müdür, isterse işçinin müesseseden ayrılmasına mâni olabilir.

31 inci maddede tasrih edildiği gibi, «diğer her hangi bir sebeple ödevinden ayrılan işçi, firarî telâkki edilecek ve hakkında özel kanunî takibat» yapılacaktır.

Markus'e verilen 8 aylık hapis cezası işte bu «kanunî» takibatın semeresidir. Bütün bu tahditler komünist idare sisteminin ayrılmaz birer kısmıdır. Komünist rejimi altında hiç kimse dilediği işte çalışmakta serbst değildir. Bu çalışma siyasetinin müdafaa eden Macar Komünist partisi şu mülâhazayı ileri sürmüştür: «Bir fabrikadan diğerine geçmek disiplini yıkar, zira işçi bu takdirde, diğer bir fabrikada daha iyi şartlar sağlıyabileceğini aklına koyarsa, mütemadiyen iş değiş tirir.» Komünistler buna disiplin adı vermişlerdir. Fakat bu şayanı hayret derecede köleliğe benzemektedir.

Vitrin cinayeti

Renkli hayallerin girdabında kaybolan iffetli genç kızın hâzin hikâyesi

Yalvarırım!

Güzel manken kostümünü çıkar ona ver, o küçük kıza.. Bırak, o giysin! Bilmezsin; bilemezsin. Onu, kenar mahallenin çatısı altından sana koşturan sebeb acıdır.. Biliyorum hür değilsin. Seni, bizi renkleriyle büyüleyen bir vitrinin içine hapsetmişler.. Fakat o, o küçük kız! Bu mahpes hayatına dünden razı.. Yeter ki, senin cansız bedenini saran kumaş, onun olsun. Onun hicrandan yanan vücudunu örtsün! Evet, yeter ki, o, hayâlindeki kostüme kavuşsun!.

Sen!. Soyun manken!. Sen! Sana gelince kızım, giyin fakat dikkat et! Seni büyüleyen o kumaş, sende bir hâleyi örtmesin!.. Yani seni biz den gizlemesin, görelim.

Yağmurlu bir gündü. İnsanların tefekkür dünyası bile sırılsıklam ıslanmıştı. Genç kızı gene vitrinin önün de buldum. Halbuki onu üç gün evvel ayni yerde görmüştüm, ayni vitrinin önünde.. Demek zavallı nesil hiç ilerlememiş; halâ da vitrin önün de duruyor!

Siyah göğüslüğü solmuş bir mektepliydi. Dalmıştı.. Kimbilir; yok, "kimbilir,, demiyelim, herkes bilir: Hayâlleri renklidir onların, çeker; fakat düşürür!.

Kumaşlar, renkler ve bunların devamı, salon! Genç kızın ıslak kâkülleri yeşil menevişli gözlerinin önüne düşmüş, düşünüyordu: Kumaşları .. Salonu. Ve renkleri! Fakat ne kumaş vardı, ne salon, ne de renk.. Belli, kaderin rüzgârıyla daima istikamet değiştiren iradesine güvenemiyordu; ama gene de nefsiyle mücadeleye başlamıştı. "Şu kumaşlar benim olmasa sanki ne olur? Ölürüm?,, Buna, bir yılan gibi içinde çöreklenmiş ihtiras cevap verdi: "Onlar senin olmalı!. Kürkler, tayyörler, Dö-piyesler, renkli tuvaletler giyinmelisin.. Bak, o zaman gör. Ne cazip, ne mağrur ve ne güzel olacaksın...,,

O gün ihtirasına hak verdi genç kız. Ve "evet, onlar benim olmalı.. Herkesin gözüne batacak şekilde giyinmeliyim..,, dedi, içinden..

Ona, o an tehlikeden haber vermek istedim: "Kızım, git bir kütüphane vitrinini seyret, belki açılırsın...,, diyecektim. Fakat o, bir kütüphane vitrinine doğru değil, bir başka mağazanın vitrinine doğru yürüdü. Doğru!. Onda; ayrı renkler ayrı kumaşlar, belki de daha hoş, ayrı bir hayat mizanseni bulacaktı. Ne denir?.

★

Mektepli kız işçi kız oldu, para kazanmağa başladı. Fakat gene vitrinleri hüsran içinde seyretmekten kurtulamadı. Gene vitrinlerin önünde idi, gene hayâl kuruyordu. İhtirası ümitlerine nazaran büsbütün kuvvetlenmiş artık iyice iradesine hükmediyordu. Sonra bir aralık o işçi kızı kaybettim. Günler geçti; bir gün onu senelerce, sadece vitrinini seyrettiği mağazadan elinde büyük bir paketle çıkarken gördüm. Kürkler içinde mağrur, muhteşem, hattâ çok cazipti. Genç kız hayalindeki renkli hayata kavuşmuştu.

Fakat inanınız haîle'nin birinci perdesi başladı. Çünkü tüylü şapkası bir banka memurunun, pahalı kürkü bir tüccarın hediyesiydi. Elindeki paketi de dün geceki kazancıyla almıştı.

İşte böylece, o afif mektepli kızını kaybettim; kaybettik!.. *Zafer Sülek*

Radyo

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar, 13.00Haberler, 13.15 Küçük orkestradan melodiler, 13.40 Saz eserleri ve oyun havaları, 14.00 Dans ve caz müziği (Pl), 14.30 Şarkılar, 15.00 0Pazar konseri (Pl), 16.00 Türk musikisi koro larından şarkı ve türküler (Pl) 16,20 Konuşma, 16.30 Sevdiğiniz eserler (Pl), 17.00 Çocuk saatı, 17.20 Saz eserleri, şarkılar, 18.00 Müzikseverle başbaşa, 18.40 Dans ve caz muziği (Pl), 19.00 Haberler, 19.15 Radyo incesaz heyeti (Hüzzam), 20.00 Haftanın bestekârı (Pl), 20.15 Radyo Gazetesi, 20,30 Kısa şehir haberleri, 20.35 Şarkılar, 21.00 Konuşma, 21.10 Dinleyici istekleri, 21.45 Spor haberleri, 22.00 Herkes için müzik, 22.45 Haberler, 23.00 Programlar ve dans müziği (Pl), 23.30 Kapanış.

ANKARA

8,28 Açılış ve program, 8.30 M. S. Ayarı, Haberler ve hava raporu, 8.45 Müzik, (Pl), 9.15 Günün programı, 9.20 Müzik (Pl), 9.45 Radyo ile İngilizce, 10.00 Müzik, 10.45 Müzik: Sabah nağmeleri, 11.00 Konuşma (Pazar sohbeti), 11.15 Müzik: (Yurttan sesler korosu), 11.45 Müzik: Bunlar kimin bestesi?, 12.00 Müzik; Makamların rengi 12.15 - 13.15 Asker saatı, 12.15 Memleketten selâm, 12.30 Temsil: (Pazar skeçi), 13.00 M. S. Ayarı ve haberler, 13.15 Müzik: 13.30 Öğle gazetesi, 13.45 Müzik, 14.00 Hava raporu, akşam programı ve kapanış.

17.58 Açılış, program ve M. S. Ayarı. 18.00 Müzik: İncesaz, 18.45 Müzik: İncesazdan oyun havaları. 19.00 M. S. Ayarı ve haberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19.20 Müzik: (Pl), 20.00 Müzik: Şarkılar, 20.15 Radyo Gazetesi, 20.30 Müzik: 20.45 Müzik (Pl), 21.30 Hazırcevap adam, 21.45 Müzik, 22.15 Müzik: Müzikseverin saati, 22.45 M. S. Ayarı ve haberler, 23.00 Program ve kapanış.

DAVANIZ DAVAMIZ

Düzceden Feryat

C. H. P. İktidarının İslâm matbetlerini harabeye döndürme politikasının en revaçta olduğu 941 - 42 senelerinde, askeri bir depo haline getirilen, kasabamızın Cedidiye mahallesindeki Hacı Davut camii, sonra da sıra ile anbar, samanlık ve nihayet ahır olarak kullanılmıştır. Halen de tam mânasiyle harab ve perişan bir vaziyettedir.

Umumî seçimlerde milletvekili adaylarının hepsi, seçim konuşmalarında, bu cami-i şerifin ilk plânda yaptırılacağını kat'iyetle vaadetmişlerdi, Seçildikleri günden bu güne kadar, bu mesele kendilerine mütemadiyen söylendiği halde, ne vaitlerini yerine getirmişler ne de hatırlamak istemişlerdir.

Vakıflar idaresinin alâkasızlığı zaten malûmdur. Hiç bir şeyin değişmediğini gördükçe içimizin kan ağladığını haykırmak için bu satırları yazıyorum.

Yunuz ERYILDIRIM

Yeni Neşriyat:

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi.

İstanbulda aylık olarak çıkan halk kültürünü ve folklor hareketlerini mevzu ittihaz eden mecmuanın Kasım sayısı çıkmıştır.

Hayattan Hikâyeler

Bilhassa akşam gazetelerinin iltifat ettikleri bir mevzu alan mahkeme röportajlarından otuz beş tanesini bir arada veren ve Naim Tanyeri tarafından yazılmış olan bu kitabı meraklılarına tavsiye ederiz.

İstiklâl Harbinin esasları

Yazan: Kâzım Karabekir Sinan Matbaası ve Neşriyat evi tarafından yayınlanmıştır. Fiatı 200 kuruştur.

HAK DİNİ
KUR'AN DİLİ
Yeni Mealli Türkçe Tefsir
Yazan:
Dersiâm'dan Elmalı'lı
Muhammed Hamdi Yazır
Diyanet İşleri Reisliği tarafından 1938 yılında yeni yazı ile bastırılan
9 Cildlik Tefsiri Şerif
Satış yeri : Hacı Hulusi Topbaş ve Kardeşleri
Sultanhamam Dikranyan han altında No: 47
Satış Bedeli :
Cildsiz 30.- Tl dır
Taşra için ayrıca iki lira posta ücreti alınır.

TAKSİTLE
Hernevi Karyola — Battaniye — Gazocakları — Düdüklü tencere — Radyo ve hassas İsviçre saatları satılır. Tel. 26920
Pertev Zapsu Dikranyan Han 15

VİKODİN

ÖKSÜRÜĞÜ ve BRONŞİTİ DERHAL GEÇİRİR GÖĞSÜ YUMUŞATIR

TRENÇKOT
PALTO - PARDOSÜ - ELBİSE
İhtiyaçlarınız için
Güvenebileceğiniz en emin
müessese
ŞANAL Giyim Evi
Sultan Hamam Camcı Başı Han Alt Kat. Tel: 27118

Otomatik teksir
MAKİNELERİ
Presto
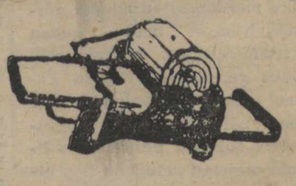
Fiatı 150 T. L.
Nümeratörlü 175 T. L.
UCUZ - SAGLAM - DAYANIKLI
Başlıca kırtasiye mağazalarında arayınız.
Türkiye Mümessili: Türhol Ticaret Ltd. Şti.
Posta Kutusu 433 — İstanbul.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı: 11

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul
PAZARTESİ 26 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Vesikanın Metnini Neşrediyoruz!

Zerre miktar tereddüde yer kalmamıştır!

Falih Rıfkı kriz mi geçiriyor? Kendisini bir asabiye mütehassısına gösterdi!

Evvelki sayılarımızda bildirdiğimiz gibi Başbakan nezdinde bulunan, İstiklâl hareketi zamanında ve bu hareket aleyhinde işgal kuvvetleri hesabına ajanlık yapmış şahıslar bildiren ve içinde Necmettin Sadak, Falih Rıfkı ve Refik Halit'in isimlerini taşıyan vesika, 14 Şubat 1921 tarihlidir.

İstanbul Polis Umumi Müdürü Hasan Tahsin imzalıdır. Vesika hem Türkçe ve hem Fransızca iki metni ihtiva etmektedir. Metnin Türkçesi müsvette halindedir. Vesikada ajanlık işiyle vazifeli gösterilenler hakkında (istitlaât) memuru tâbiri kullanılmıştır. Fransızca metinde (Nos ageuts de polis) polis ajanlarımız denilmektedir.

Vesikadaki 16 - 17 şahıstan, daha evvel isimlerini neşrettiğimiz, Sadık Efendi, o zaman bamallar kâhyası olan ve bilâhare katledilen İngiliz Muhibler Cemiyeti âzâsından bir şahıstır. Kâmuran, eski bir paşanın oğludur. (Karabet) isminin yanında (tüccardan) diye bir kayıt vardır. Ayrıca vesikada (Kör Cemal) isimli bir şahıs vardır ki, bu da ayni devirde, İngiliz Muhibler Cemiyeti Küçükpazar şubesinin reisidir. Bilâhare Mısıra kaçmış ve orada ölmüştür.

Vesikanın takribi metni, mealen şudur:

İstanbul Polis Umumi Müdürü
Hasan Tahsin imzalıdır.

Ekselans Kolonel Ballart;
İtilâf Devletleri Polis Teşkilâtı Şefi. İstanbul.

Ekselâns:

Size, ilişik listede birkaç isim takdim ediyorum. Bunlar, İstanbul halkının muhtelif sınıflarından seçilmiş istitlaât memurlarımızdır. (Fransçasında polis ajanlarımız).. Kendilerinin her türlü itimada lâyık olduklarını bildirir ve üstün ihtiramatımın kabulünü rica ederim.

İst. Polis Umum Müdürü
Hasan Tahsin

★

Falih Rıfkı Perişan

Falih Rıfkı Atay, evvelki gün kendisini Ankara'da meşhur bir asabiye mütehassısına göstermiştir. Söylendiğine göre asabi bir kriz geçirmektedir.

Dünkü nüshamızda hüviyetini açıklamadığımız kadının temsili resmi ve Sadak'ın Milli Mücadele günlerinde işgal orduları komutanlarına içinde ziyafetler verdiği mahut köşkün kapısının bugünkü hali

GÜNÜN ÖZÜ

Mütarke senelerinde Milli Mücadele aleyhinde faaliyetlerini tesbit ve ilân ettiğimiz Necmettin Sadak, Falih Rıfkı Atay ve Refik Halit hakkındaki pek mühim vesikanın ana hatlarını açıklıyoruz. Bu hâdisenin gazetecilik, haber ahlâkı bakımından azametini takdir kıymetbilir okuyucumuzundur.

Dış politika bakımından günün alâkası Rusyanın Türkiye, İngiltere, Amerika ve Fransaya verdiği protesto notası etrafında toplanmaktadır. Bu nota mütad cevabını alacaktır. Ve Rusya bir kere daha Ortadoğuya sokulmak teşebbüsünde muvaffakiyetsizliğe uğrayacaktır.

Mısır meselesi, son günlerde yeni hiç bir inkişaf kaydetmemiştir. Sadece Musaddikin İran parlamentosundan oldukça büyük bir nisbette itimat oyu alması şayanı dikkattir. Musaddik ayrıca Mısır - İran münasebetine dair de enteresan sözler söylemiştir.

Dün Romada Mısır meselesi ne temas eden Eden

Celâl Bayar, Mısır Elçimizi kabul etti

İngiltere Süveyşten çekilirse, Mısır Amerikanın yapacağı ittifak teklifini kabul edecek

Ankara, 25 (A.A.) — Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, bugün Çankayada, memleketimizde bulunan büyük elçimiz Hulûsi Fuat Tugay'ı kabul etmişler, öğle yemeğine alıkoymuşlardır.

Kahire'de

Londra, 25 (Nafen) — Dün gece Kahirede altı kabine bakanının iştirak ettiği gayet mü

(Baş tarafı 1 inci de)

Ne istiyoruz?

Necip Fazıl KISAKÜREK

Tatbik ettiği kanuna inanan hâkim istiyoruz.

Kendisini hâkime inandıran kanun istiyoruz.

Hangi davanın hak olmasına bağlanan avukat istiyoruz.

Kanunun kestiği parmak acımaz bileni, mahkûm istiyoruz.

Terazideki müvazenesizliği Allahın gördüğünü anlayan esnaf istiyoruz.

Teraziye bakmayı kötü zan ve boş zahmet sayan müşteri istiyoruz.

Fazla kazancının kaç fakir lokmasından meydana gelme bir vahit olduğuna dair muhasebesinde hususi bir fasıl açan tüccar istiyoruz.

Tüccarlarının vergi kaçakçılığını takip için bir hafiye ordusu beslemiyen ve bunu Allahın takibile müeyyideleştiren maliye istiyoruz.

Sırtından tasarruf edilen emek vâhidini sanki kendisi biriktiriyor ve cemiyet kasasına yatırıyormuş gibi bir huzur içinde çalışan amele istiyoruz.

Amelesinin diken batmış ayağını dizine koyup bakan patron istiyoruz.

En ileri, en zengin ve en kalabalık (metropolis) in merkezindeki tefekkür sarayında, en geri, en fakir ve en tenha köyün cemiyet bütünü içinde hakkını koruyan münevver istiyoruz.

En ileri (metropolis) in en ileri ufkundaki ufuk münevverin teşekkülünü besleyici şartlara inanan ve kendisi için bu şartlardan başka bir hamî bulunamıyacağı idealine feda olan köylü istiyoruz.

Bacaklarına bakılıp memuriyete kayrılacağına ihtimal vermiyen daktilo istiyoruz.

Günahını içtimaî salâhiyetlerinden hiçbirine sızdırmayan ve mide kanseri gibi içine hapseden âmir istiyoruz.

Mikroplarla muvazaalı bir menfaat halinde iş görmiyen doktor istiyoruz.

Nefsi hastalığına razı olsa, cemiyetinin buna razı olmıyacağını ve nereye saklansa kendisini bulacağını kabul eden hasta istiyoruz.

Öğrenmemeyi, vatanına ihanet diye öğrenen talebe istiyoruz.

Hatır için numara vermeyi, düşmana vatan kalesini teslim diye anlıyan muallim istiyoruz.

Saadetini, ne yapıp yapıp kötüyü bulmakta değil, ne yapıp yapıp kötünün bulunmadığını bulmakta bulan zabıta istiyoruz.

Ordusunu, arslanın pençesi gibi, kendi öz vücudünü acıtmaz bir silâhı tanıyan millet istiyoruz.

Öz vatanını işgal altında tutmıyan kumandan istiyoruz.

Namazda, akşama indireceği hatimeden kaç para alacağını düşünmeyen imam istiyoruz.

Her ferdi öbürile dirsek teması halindeyken yine her ferdi Allahla yapayalnız milyonluk safları çerçeveleyen cemaat istiyoruz.

Dini, nefsinin dar ve karanlık bodrumuna indirmiyen ve o bodrumdaki ışık şartlarına göre tefsir etmiyen hoca istiyoruz.

"Hâkimiyet halkın değil Hakkındır!,, dusturunu halka aşlayan hükûmet istiyoruz.

"Hâkimiyet kendisinin değil, ancak Hakkın olursa kendisinin de hâkim olacağını şuurlaştıran halk istiyoruz.

Hatır için tarihi ve hakikati değiştirmiyen âlim istiyoruz.

San'atın, san'atla beraber herşey için, herşeyden evvel mutlak hakikat için olduğu sırrına eren şair istiyoruz.

Herkesi ve herkesten ziyade kendisini aşan prensipler heyûlâsının gölgesile haşyet saldıktan sonra, hak ve vicdan adına kendi gölgesinden ödü patlıyan devlet reisi istiyoruz.

Yangın kulesinden Sarıçizmeli Mehmet Ağayı sorar gibi aranmıyan ve ilk bakışta ilk ferdile örnekleşen ve yekpare bir dayanışma belirten cemiyet istiyoruz.

Düzeltme:

Dünkü Başmakalemizin 43 üncü satırındaki (Operatör) kelimesi, tashih hatası olarak yanlış ve mânayı bulandıran, hatta aksi istikamete götüren "Operet,, şeklinde çıkmıştır. Özür dileriz.

Edirnenin Kurtuluş Yıldönümü

Dün büyük bir merasimle ve coşkun tezahüratla kutlandı

Edirne 25 (Büyük Doğu) — Edirnenin kurtuluşu münasebetiyle, kalabalık halk kütlelerinin de iştirak ettiği par -

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Korede mütareke olmak üzere

Önümüzdeki baharda komünistlerin Burma ve Hindiçiniye saldırması bekleniyor

Pan Mun Jom, 25 (A.A.) (Afp) — Müttefik ve Komünist kurmay subayları bu sabah yaptıkları toplantıda aradaki «11 hafif fark» a rağmen

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

CEVAP

Vatan Gazetesine

Eski Polis Müdürlerinden Nurettin ile yaptığınız mülâkattan Necmettin Sadak, Falih Rıfkı ve Refik Halid'in casus olamıyacakları hakkında karakûşi bir hüküm çıkarmağa çalıştığınız bellidir. Evvelâ biz, vesikayı Nurettin değil Hasan Tahsin imzalamıştır, dedik. Nurettin'in isminden sadece gelip geçen Polis Müdürleri arasında bahsettik. Sonra, Nurettin İngilizlerin kendisini sevmediğini ve bu yüzden atıldığını bizzat bildirdiğine göre, elbette ki, böyle bir sırdan haberdar olamazdı. Vesikayı imzalayan Hasan Tahsin'in caka satmak için bunu yazmış olabileceği sözü ise, iddiamızın doğruluğunu ispat eder.

Böyle işlere cakanın sığmayacağı besbellidir. Bu zatın sözlerindeki zaaf ve beyhude gayret, Refik Halit gibi koyu bir K. M. ye düşmanını ve yüzelliliklerden birini Kuvayi Milliye dostu göstermesiyle sabittir. Bütün bunlara rağmen size verdiği beyanatın sonunda "İddia yalandır,, demesi ise, Falih Rıfkı'nın bir teşbihi ile kargaları sabaha kadar güldürecek bir tuhaflıktır. Böyle bir tuhaflığa sahne olduğunuz için sizi tebrik ederiz. Bütün gayretleriniz hakikatin biraz daha meydana çıkmasına yardım etmektedir.

Gedik Paşa Hamamından çıkan Yangın

İki Ev Tamamen, Bir Fabrika Kısmen Yandı

Dün Gedikpaşada tedbirsizlik yüzünden üç evin yanmasiyle neticelenen bir yangın olmuştur.

Gedikpaşa hamamının kül - han kısmında çıkan bir yangın, kısa zamanda genişliyerek bitişikteki 65 ve 67 numaralı evlerle Hasan Yılmaz adında bir şahsa ait sandık imâlâthanesine sirayet etmiştir. Bunlardan 65 numaralı iki katlı ev ile 67 sayılı ev tamamen sandık imalâthanesi de kısmen yanmıştır.

Yangının Gedikpaşa hamamındaki peştemal ve havlu kurutmaya mahsus daireden çıktığı tahmin olunmaktadır.

Alâkadarlar tarafından tahkikata başlanmıştır.

Beşiktaş Malmö

Dün fevkalâde birer oyun çıkaran iki takım 1 — 1 berabere kaldı. Galatasaray Ankarada 4 — 0 galip.

Malmö, son maçını dün Mithatpaşa stadında düne nazaran hayli kalabalık bir seyirci kütlesi önünde Beşiktaşla yaptı:

Beşiktaş şu kadro ile sahaya çıktı:

Mehmet, Kâmil, Vedii, Nusret, Ali İhsan, Faruk, Sami, Şükrü, Şevket, Hüseyin, Cihat.

Hâkem: Feridun Kılıç.

Devreye Beşiktaş hızlı ve

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Polislerin yaptığı baskın sonunda yakalanan 39 kumarbazdan bir kısmı polis müdürlüğünde.

Bir kumarhaneye yapılan gece baskını

39 kumarbaz suçüstü yakalandı

Sivil zabıta memurları tarafından, dün sabaha karşı Beyoğlunda, Tarlabaşı caddesi Tulgar sokağında büyük bir kumarhane basılmıştır.

Topal Osman ve Oflu Hasan adında iki şahsın idare ettiği kumarhanede 39 kumarbaz suçüstü yakalanmıştır.

Ayrıca, 8 deste iskambil, 33 zar, 22 barbut yüksüğü ve 3 tabanca ile 8 bıçak bulunarak müsadere edilmiştir. Kumarbazlar dün akşam adliyeye teslim edilmişlerdir.

Başbakan Samet Ağaoğlu ile konuştu

Rus Notasının Metni Ankaraya Geliyor

Siyasî mahafilin kanaatine göre nota, Orta doğudaki Müttefik teşebbüsünü baltalamak için girişilmiş bir politika oyunudur

Ankara 25 (Büyük Doğu) — Atlantik Paktına davetimizi müteakip Ruslar hükûmetimize ikinci bir nota daha vermiş bulunmaktadırlar.

Öğrendiğimize göre bu son nota Sovyet hariciyesi kanalı ile İngiltere, Fransa ve Amerika elçileriyle müştereken Moskova büyük elçiliğimize tevdi edilmiştir.

Notanın metni etrafında henüz sarih bir malûmat bulunmamakla beraber, ana hatlariyle Ortadoğu savunmasını alâkadr eden müzakerelerin istihdaf edildiği taayyün etmiştir.

Bu mevzuda bugün kendisiyle görüştüğümüz Dışişleri Bakanlığından yetkili bir zat kısaca şu açıklamada bulunmuştur:

Notanın Moskova büyük elçiliğimize tevdi edildiğine ait verilen kısa malûmattan fazla bir taf silâta malik değiliz. Ancak İngiltere, Fransa ve Amerikalı dostlarımızla müştereken bize ve ilân edilen bu notanın Ortadoğu ve temasiyle alâkalı istişarelere taallûk ettiği istidlal edilmektedir.

Nota metninin hariciyemize yarın gelmesi kuvvetle muhtemeldir. Tabiatiyle asıl metin gelmeden önce bu mevzuda, herhangi bir mütalâa yürütmemiz yersizdir.,,

Rus notası etrafında şehrimizdeki siyasî mahfiller garp demokrasilerinin barış gayesiyle giriştikleri her teşebbüse karşı komünistlerin bir nevi sulh taarruziyle mukabele etmeleri basit bir politika taktiği olarak devam edegelmektedir. Üzerinde fazla durmağa değ

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Musaddik dün güven oyu aldı!

İran Başbakanı Mısırla İran arasında birkaç muahede imzalanacağını söyledi.

Londra 25 (Radyo) — Bugün İran parlamentosu Musaddikin Amerika - Mısır ziyareti etrafında takdim ettiği raporu görüşmüştür. Bu görüşmeler esnasında Musaddik parlamentodan itimat reyi istemiş, mevcut 107 milletvekilinden 90 ı reylerini Musaddik lehinde kullanmışlar, 17 kişi

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

İtalyada sel felâketi

Trieste 25 (Nafen) — İtalyanın büyük bir bölgesini harap eden feyezan felâketzedelerini kurtarmak için faaliyet

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl KISAKÜREK

Çocuklar ağlıyor!

Çocuk ağlaması ruhumu sünger gibi şişirir. O zaman, başımın üstünde gözyaşı buhariyle yüklü bir gök, yerinden kıpırdıyamıyacak kadar ağırlaştığımı duyarım.

Bir çocuk ağlıyordu! Yıkıntılar içinde kimsesiz bir sokak... Büyük ve ahşap bir konağın önünde bir taş üstüne oturmuş, dirseklerini incecik bacaklarının bittiği noktaya dayamış bir çocuk...

Küçücük yumruklarile kavradığı ipek ipek saçları ne güzel!..

— Çocuğum, ne ağlıyorsun?

— Eve almadı beni!

— Kim almadı?

— Ablam!

İstemeden devam ediyo -

— Annen yok mu senin?

Kuru hıçkırıklarla sarsılıyor:

— Var!

— Evde değil mi annen?

— Sinemaya gitmiş!

— Baban?

— Hastahanede!

Artık geriye dönülemez bir noktadayım:

— Nesi var babanın?

Bir çift gözyaşı pırlantasının altında, hazin bir zekâ kıvılcımı:

— Rakı yüzündenmiş!

Lâfa başladığıma, pişman, aldığım cevabların pençelerini biraz daha kaldırmaktan ödüm patlıyor. İstikamet değiştirmek istiyorum:

Başka kimsen yok mu senin?

— Anneannem var!

— Neye seslenmedin ona? Alırdı seni eve...

— Odasından çıkmaz ki... O hiç bir şeye karışmaz!

Belki kırk oda!; belki

içini hayalimde seyrede ede ipek saçlı çocuğu gözlerimle okşuyorum.

Evet ahşab bir konak ve çatısında, uçmuş; solmuş, tozlu, eski bir levha...

Odalarda ne eşya, ne bir şey... Sadece duvarlarda birtakım aile resimleri... İşte başörtülü anneanne!.. Yalnız resimdeki gözlerile evini seyreden anne... İhtilâçlı yüzü ile tek başına kalmak istiyen abla!.., Baba, baba; hastahaneye girmeden evvelki hastahanelik tebessümiyle baba!.. Ve her odada bir çocuk... Tene şir gibi cılk tahtalar üzerinde çocuklar... Pencereler zıngırdıyor... Gizli bir rüzgâr... Görünmez eller kapıları açıp kapamakta... Ve çocuklar; unutulmuş, bırakılmış, küçücük yüzleri kıp kırmızı ve minicik çeneleri buruş buruş, çocuklar... Çocuklar ağlıyor!... Ve yine, düşünüyorum: Bu çocuktan ayrılmalıyım... Kendimi kurtarmak için.. Evet öyle:

— Ağlama yavrum! Birazdan gelir, annen! Bekleyiver!... Yürüyorum: Kuru hıçkırıklar arkamdan alev alıyor. Çocuk; incecik bacaklı ve ipek saçlı çocuk ağlıyor..

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika: No 11

Maatteessüf zatı şahane tazyik içinde bulunduğu için biz durduk

Bu suretle meselenin hüsnü suretle hallolunacağını ve İstanbul işgalinden İngilizlerin beklediği gayenin artık kaybolmak üzere bulunduğu hissolunuyordu.

Biz de memnun idik. Bu sırada efendiler, bendeniz üzerine vaki olan tazzikat refolundu. Çünkü samimiyetle İngilizlere diyordum ki: "Tehdit ile birşey yapamazsınız!. Tatmin ediniz! Bizi siz tatmin ederseniz, hakkı hayat bahşederseniz, biz her şeyi yapmağa hazırız. Ve bu tatmin de benimle olmaz.

Kabineyi tatmin ediniz!„ Bu ricamız aksi tesir icra ederek hergün kabineye nota bombardımanı oldu. Gece gündüz, şu şöyle olmuş, bu böyle olmuş, en ufak şeylerle kabineyi tâciz ederek kabineyi çekilmeğe icbar ettiler. Filhakika kabine de bir iki hafta müddet tazyika tahammül etti. Bu tazyikin esasını, efendiler, kuvayi milliyenin red ve takbihi teşki ediyordu. "Kuvayi milliyeyi reddediniz!„ diyorlardı. Bizce kuvayi milliyenin haksız işgallerden zuhur ettiğini, İzmirin işgalinde Yunanlıların birçok mezalimi, Avrupanın bitaraf devletleri tarafından tasdik olunduğu malûm iken bizim kuvayi milliyeyi ve bu tazyikten doğmuş oan cepheyi reddetmemiz doğrudan doğruya milletimize karşı bir ihanet olurdu. Biz bunu yapamayız! (alkışlar) İzmirin bununla beraber vilayatı şarkiyenin düçarı tecavüz olacağına dair sık sık rivayetlerin şüyuu ve bir (Pontos) hükûmetinin, Trabzon, Samsun havalisinde Karadeniz sahilinde zuhur etmek üzere bulunduğuna dair pek sıkı havadislerin devamı büsbütün milleti heyecana getirdi. Ve bu suretle kuvayi milliye teşekkül etmiştir. Bu teşekkülden maksat milletin düçar olduğu tecavüzlere karşı ırz ve namusunu meşrû bir surette müdafaa ve muhafaza etmek, ordunun mütarekemucibince kolları bağlanmış olduğundan millet kendi kollariyle müdafaa etmek istiyor.

O orduyu kullanamıyoruz. Millet bunu görüyor, tabiî müdafaai meşruaî nefsiye bulunuyor. Milletin bazı harekâtı vardır. Biz bunu redde demeyiz. Ancak şunları rededeririz: Kuvayi milliye namına bazı ifratkârların, harekatı vardır. Millete bazı yerlerde fenalık yaparlar. Bu gibi harekât milletin arzusu dahilinde değildir. Keyfî bir takım icraat yapanları reddetmek isteriz. Fakat umumiyet itibariyle kuvayi milliye namına bir red, yazmak bu hükûmetin doğrudan doğruya kendisini iskat etmesi demektir. Hükûmet ancak milletin arzusiyle ve milletin nef'i için mevkii iktidara gelir. Milletin mazarratı için mevkii iktidarda duramaz. Bizim bir nota taatisi esnasında tekrar bir hal hâdis oldu.

Dediler ki: Bizde kuvayi milliye köprüleri bozdu ise oradan İstanbula erzak gelmiyor. İstanbul aç kalırsa evvela kuvayi milliye mesuldür. Saniyen siz mesulsünüz. Çünkü kuvayi milliyeyi reddediniz. Ve şu asrı insaniyette şunu da söylemekten çekinmediler:

Biz Amerikadan unu getireceğiz, fakat bunu Hristiyanlara vereceğiz! İslâmları düşünmiyeceğiz! (kahrolsun sedaları) maksat bizi tazyik edip illâki kuvayi milliyeyi red ve tel'in ettirmektir. Tekrar bendeniz bunun üzerine telgraflar yazdım: Aman köprüleri bozmayınız. Erzak gönderiniz buraya!. Biliyordum, bunların tesiri olamazdı. Nihayet efendiler, bir nota yazdık. Şimdiye kadar arzettiğim hususatı bir tafsil likâ ye ettik. Çünkü bu arzettiğim mevadın bir kısmını da hariciye nazırı, şifahî notalarla, şifahî takrirle anlatıyordu. Sahifei tarihe geçemiyecek ve inkâr edecekler diye bunları bir tafsil hikayei hal ederek yazdım. Bir nota yazdık. Ve bu notada dedik ki: Bizim maksadımız sulhü temin etmektir. Ve bu sulh ile biz bizzat Osmanlıların memleketini kurtarmak değil, sulhü cihanı temin edeceğiz. Size bir hakkı hayat verirseniz biz bunu kabul edeceğiz. Millete kabul ettireceğiz. Ve sizin bize bahşedeceğiniz adilâne şeraiti sulhiyeyi yapacağız. Millette ayrılık ve gayrilik olmamak hissini bizim kabine tekeffül ediyor. Bu kadar sulha teşne ve kendisini ileri atan bir kabineyi ne yolda telâkki edecektir? Düşmanlarımıza bunu anlatmak istiyorduk. Mademki Avrupa sulh istiyor, madem ki, sulh teessüs ettikten sonra tavazzuh edecektir. Biz de bunu tekeffül ediyoruz. Biz yapacağız diyoruz, bu gayet ağır, belki altından çıkamıyacağımız, müşkülâta vatan aşkiyle giriyoruz. Fakat acaba İngilizlerin fikri nedir. İngilizlerin teklifi nedir? Bunu anlamak lâzım. Efendiler, bu teklifimizi İngilizler kabul etmediler (Hay hay, sadaları) Bunun üzerine bir mazbata yazdık. Bab-ıâlide kabinenin siyaseti muslihanesi İngilizlerce kabul olunmuyor. Ve İngilizlerin maksadı bizim da hilimizi nifakla birbirimize düşürmek. (Kahrolsun sadaları). Maatteessüf bir heyet de bulmuşlar. Harp istiyorlar. Fakat öyle bir harp ki, kendilerinin burnu kanamak sızın bizi birbirimize düşürmek ve harbettirmek istiyorlar. Maatteessüf zatı şahane tazyik içinde bulunduğu için biz durduk. Tahammülün fevkinde tazyika duçar olduk. En nihayet bize dediler ki: Efendiler, gayet ağır muameleye duçar olacaksınız. Yani bizi Bab-ıâliden süngü ile atacaklar, bunu ihsas ettiler.

(Devamı var)

FIKRA

Kul, kusursuz olmuyor!

Geçen gün, Türk - Rus münasebetlerinin tarihçesini, kudretli kalemiyle çizdiği sırada, İsmail Hami Danişmend Kırım harbi diye adlandırılmış seferin mağlûbiyetle neticelenişinin o sırada tahtta bulunmakta olan Çar Birinci Nikola'yı "Namusunu kurtarmak üzere„ nefsini zehirle öldürmeğe sevk ettiğini anlıyordu. Halbuki, bütün tarih kitaplarında mevcut tafsilât ile de sabit bulunduğu veçhile, böyle bir şey vaki olmamış, yâni bu hükümdar kendini zehirlememiştir. Müğlûbiyetin artık kat'ileştiği günlerin birinde, ve hasta olmasına rağmen, fevkalâde soğuk bir kış günü, kaputunu giymeden saraydan çıkmış, uzun süren bir askeri geçit resminde hazır bulunmuştur. Saraydan ayrılmak üzere iken bu harekete mâni olmağa çalışan hekimine: "Siz vazifenizi yaptınız, bırakın da ben de yapayım!„ demiş, dönüşünde yatağa düşmüş ve ölmeden Rusyanın her tarafına "İmparator ölüyor!„ diye telgraf çekdirmiştir.

Bu, şüphesiz ki, bir intihardır, fakat kendi kendini zehirlemek değildir ve bundan çok farklı bir şeydir.

Keyfiyeti bir fıkra mevzuu olarak alışım ise, bilgisi pek geniş ve hafızası çok kuvvetli bir adamın da bazan hataya düşebileceğini anlatmak, ve başkalarının hatalarını bildirdiği sırada bazan hakikaten gaddar bir eda ile konuşan ve yazan üstadı biraz dana müsamahakâr olmağa davet etmektir. Çünkü insan, İsmail Hâmi Danişmend olsa dahi hatadan münezzeh olmuyor, hafızanın ihanetinden bazan işte kurtulamıyor...

Nahid Sırrı ÖRİK

BÜYUK DOGU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı fiilen idare eden mes'ul müdürü: Burhan Cahit İSPİR
Basıldığı yer: Son Telgraf Matbaası
Abone: Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

TARİHTEN YAPRAKLAR

Pilevne Kahramanları

YAZAN: Prof. Ş. Ü.

Kırk bin kişilik bir ordunun, düşmanına tam beş misli zayiat verdirdiği bu kahramanlık imtihanına, birçok ecnebi zabitleri ve o vaktin gazete muharrirleri de şahit olmuşlardır. Ve bu harbin kanlı menkıbelerini yazarlarken, Türk askerinin haklı şeref hisselerini vermeyi de unutmamışlardır. Biz, bir harb tarihi yazmadığımız için uzun uzadıya bunlardan bahsedecek değiliz. Sadece bunların en muteber eserlerinden, birkaç vak'ayı hülâsa olarak nakletmekle iktifa eyliyeceğiz.

[Muharebenin başlangıcında, hava pek sisli idi. Topların tesiriyle, bu sis parçalandı. Lâkin onun yerini, toplardan ve tüfeklerden boşanan simsiyah barut dumanları kapladı. Kapkara bulutlar arasında, müteşmadiyen top yalımları parlıyordu. Boğuk boğuk boru sesleri, tutuk tutuk (Allah, Allah) ve (Horra) sadaları duyuluyordu.. Her tarafı kaplıyan bu duman sıyrıldığı zaman, harb hattındaki Türkler, birdenbire ileri atıldılar. Yıldırım gibi dereye inerek karşıki sırta tırmandılar. Burada evvelâ kasatura kasaturaya bir çarpışma başladı. Sonra, boğaz boğaza mücadele halini aldı. Düşman, külliyetli miktarda imdat almasına rağmen toplanma hattının gerisine kadar çekilmiye mecbur kaldı.]

[Osman Paşa, bir tabur asker ve dört top ile harb hattına yetişti. Ve derhal hücuma geçti. Düşman, niye uğradığını bilemedi. Derhal ateş kesti ve geri çekildi. Güneş grup ederken, artık harb sona ermiş Düşman kuvvetleri, mevkilerini Türklere terketmişlerdi.]

[Düşman, her ne pahasına olursa olsun, istihkâmı zapta karar vermişti. İki defa süvari hücumu yaptı ise de hiçbir netice elde edemedi. Türkler, yağmur gibi yağan topçu ateşine ve yalın kılıçlarla atılan süvari tehdidine rağmen, düşmanı ric'ata mecbur etti.

Türkler bugün de, hayrete şayan bir şecaat ve metanet göstermişlerdi.]

[Bu istihkâmın müdafaası na (Silistre taburu) memur edilmişti. Bütün harblerde düşmana aslan gibi saldırmakla temayüz etmiş olan bu tabura (Kasap taburu) ünvanı verilmişti Düşmanın bu tabur üzerine, birbiri ardınca sevkettiği tam 14 kıta hücum kolu, birbiri üzerine yerlere serildi. Fakat, bu tabur da eridi, gitti.]

[Eylûlün 11 inci günü, İmparatorun doğum gününe müsadifti. Ve o günün şerefine umumî bir hücum yapılacak, mutlaka (Pilevne) ye girilecekti. Ve bundan da, herkes emindi. Hattâ imparator bile bu maksatla, başkumandanlık karargâhına gelmişti. Fakat daha düşman taarruzu başlamadan evvel Türklerin harikûlâde bir şiddetle hücuma kalkması, düşmanın plânlarını altüst etti.

[hülâsa (Pilevne) öyle bir mezar olmuştu ki, içinde bulunan kırk bin insan, ahvali âlem den haberdar olmak şu tarafa dursun, açlıktan, soğuktan ve her türlü mahrumiyetten mütevellit ıstıraptan, birer canlı cenaze haline gelmişlerdi Fakat bu canlı ölüler, millî şereflerinin bir zerresini bile kaybetmemişlerdi.]

[Bu paşalardan ve beyler den sonra, nihayet Osman Paşa da yaralanmıştı. İmdi, artık bu halde, hiç bir mukavemet imkânı kalmamıştı O zaman Pilevnenin şanlı müdafii, iki yüz elli bin kişilik düşman ortasında, elinde kalan bir avuç kahramanın beyhude yere kanlarını dökmek istemedi. Ağlaya ağlaya, son emrini verdi. Şurada burada bir takım beyaz bez parçaları, titreye titreye, semaya doğru yükseldi.]

★

Muhakkak olan bir cihet var ki, Pilevne müdafaasına iştirak eden kumandanlardan saka neferlerine kadar her fert, asâkerliğin icap ettirdiği her vazifeyi tamamen ifa etmişlerdi. Fırkalar, alaylara.. Alaylar, taburlara.. Taburlar, bölüklere. Bölükler de (hiç) e inmişti. Lâkin, bilhassa iki tabur hiçbir harb tarihinde emsaline rastgelinmiyen kahramanlıkla eriyip gitmişti. Memleketlerine birer tek ferdi bile dönmeyen bu taburlardan biri (Silistre taburu), diğeri de en yaşlı askerlerden mürekkep olan (Bursa mustahfaz taburu) idi. Bu iki taburun fedakârlığı, üst üste yığılan kanlı cesetleriyle Pilevnede, hiçbir muvaffakiyet iddiasının yetişemiyeceği kadar yüksek mânevi birer zafer âbidesi vücude getirmişlerdi

Nitekim bunu, Sultan Abdülhamit de takdir etti. Harbden sonra, esaretten dönen Pilevne kahramanlarından bir tabur teşkil ettirdi. Buna (Pilevne taburu) adını verdi. Ve, (Hassa ordusu birinci fıkrasının birinci alayının birinci taburu) olarak Türk ordusunun kadrosuna yerleştirdi, Pilevnenin lime lime olmuş koyu vişne çürüğü atlastan sancağına (Murassa iftihar) nişanı takarak bu tabura teslim etti.

Her Cuma selâmlığında, Yıldız sarayının saltanat kapısının sağ tarafında yer alan bu tabur:

— **Selâm dur!..**

Kumandasiyle silâhlarını kaldırırken, seksen bin düşmanı yerlere seren parlak kasaturaların karşısında, selâmlık seyrine gelen ecnebiler bile hürmetle baş eğerler:

— **İşte, derlerdi, Türk ordusunun ezeli ve ebedi kahramanlığını temsil eden, Pilevne taburu**

İSTANBUL

Yankesiciler artıyor mu?

12 yaşında bir küçük yankesici ile iki kadın yankesici yakalandı

Yankesicilikten beş sabıkalı Sabahattin adında 12 yaşında bir yanksici dün, İstiklâl caddesinde tramvayla seyahat eden Vartaki Zerikyan adında bir kadın yolcunun çantasından 300 lirasını çalıp kaçarken sivil memurlar tarafından yakalanmıştır.

Küçük yankesici sorgusunda:

«— Benim annem ve babam da bu işle geçinmektedir. Ben, evdekiler arasında en küçük yankesiciyim» demiştir.

Ayrıca, Zehra Pırnak ve Havva adında iki kadın, Haliç vapurunda Zivr isminde bir şahsın cebinden 75 lirasını çarpıp kaçarken yolcular tarafından yakalanmıştır.

Kız kaçıran talebe

Ankarada oturan Kadri adında bir lise öğrencisi ile yine aynı yerde ikamet eden Emine adında 15 yaşında bir öğrenci kız, ailesinin haberi olmadan İstanbula kaçmışlardır. Babalarının polise müracaati üzerine dün Haydarpaşada yakalanıp Ankaraya gönderilmişlerdir.

Hâl nasıl islâh edilebilir?

İstanbul Meyva ve Sebze Kabzımalları Derneği, yönetim kurulu ötedenberi şehrimizde dediokdu mevzuu olan belediyenin hâl binası için «Hâl nasıl islâh edilebilir?» mevzuunda bütün alâkalıların iştirakiyle yarın saat 17 de Liman lokantasında bir toplantı yapmıya karar vermiştir.

Toplantıya Vali ve Belediye Reisi, Şehir Meclisi ve Ticaret Odası âzaları, manavlar, bahçıvan ve müstahsiller derneği ile hâlde çalışan bilumum kabzımallar dâvet edilmiştir.

yurt

Bal Hırsızı Yakalandı

El ve yüzünün şişmesi üzerine zabıtanın şüphesini celbetti

Balıkesir 25 (B.O.) — Edremit kazasına bağlı Bostancı köyünde gayet enteresan bir hâdise cereyan etmiştir.

Bu köyden Akif Akoğlunun bahçesindeki kovanlardan dördü meçhûl bir hırsız tarafından açılarak içindeki ballar çalınmıştır. Bunun üzerine zâbıta tahkikata başlamış ve tam o sırada Hasan Ertek adında birinin arı sokma neticesinde el ve yüzünün şiştiği haber alınmıştır. Hasan Ertek hâdisenin faili olarak yakalanmıştır.

Tarla sahiplerini yaralıyan mütecavizler

Kozan, 25 (B.D.) — İlçemizin Damyeri köyünde Halil Polat, Ali Ceylân, ve Mehmet Şeker isminde üç sahşa ait ekin tarlalarına, Halil Alıcı ve arkadaşları tarafından tecavüz edilmiştir. Mütecavizler tarla sahiplerinin üzerine taş ve sopalarla hücum ederek muhtelif yerlerinden yaralamışlardır. Vâki şikâyet üzerine sanıklar adalete teslim edilmişlerdir.

B.M.M. âzalarından müteşekkil bir heyet

Mersin 25 (B.D.) — Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, Maliye ve bütçe komisyonu âzalarından müteşekkil yedi sekiz kişilik bir heyet İçeldeki bayındırlık faaliyetlerini tetkik etmek üzere Mersine gelmiştir, Heyet diğer bölgelerde de tetkikler yapmak üzere Elâzığa hareket edecektir.

Bir Musevi Müslüman oldu

Çanakkale 25 (B.D.) — Şehrimizde ikamet eden musevi vatandaşlardan İlya oğlu Robert Varon Hakkın inayetiyle Cuma günü Müslüman olmuştur. Robert, Ali Yılmaz adını almıştır.

İbni İsrail

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika: No 11

İstememek Firavunun elinde mi? Koca kâfirin ne haddine!

Hayret ve telâşlarını saklayamıyorlar:

— Aman sultanımız, nasıl olur? diye soruyorlar.

Firavun gayet sert cevap veriyor:

— Niçin olmazmış! Pekâlâ olur. Ben öyle istiyorum!.

Elbette olacak!

Ve Firavun böyle isteyeccek. Çünkü Allah böyle istiyor.

Bunun bir sebebi ve hikmeti vardır.

İstememek Firavunun elinde mi?

Koca kâfirin ne haddine.

Her şey ilâhî iradeye tâbidir!.

Karıncanın yürümesi, yağmurun yağması, güneşin doğması, gecenin olması, devenin uyuması, Firavunun zûlüm etmesi, Allahlık taslaması, dört yüz sene yaşaması!.

Ve bu gece ömründe bir defa bile yatmadığı Mısırın kalesinde yatmak istemesi!

Her şey, her şey..

İşte bunun için Firavun istiyor.

— Ben, diyor, bu gece kalenin içinde yatacağım, ve Hâmâna emir veriyor:

— Yürü sen de benimle beraber gel.

Gidiyorlar.

Kale kapusuna geliyorlar.

Kapı kapalı.

Firavun kale kapısını tekmeliyor.

Cevap veren yok.

Vuruyor, çalıyor, bağırıyor. Ses yok.

Hainin yüzü gülüyor:

— İyi, diyor, mesele yok. Kale muhafızı İmran da İsrail oğullarının yanında demek!

İmran, beni İİsrailin reislerindendir. Fakat Firavunun en yakın adamıdır. Her nasılsa Firavun ona çok itimat etmiştir. Kendisini kalenin muhafızı yapmıştır. Kale kapısını o açar ve sonra gece olunca yine o kapar. Evi, kalenin içindedir. Evinde de karısı vardır.

Firavunun istediği İmranın da şu bir ay zarfında evinde kalmaması ve karısı ile temasta bulunmamasıdır. Bunu temin için bizzat kaleye gelmiştir.

İmran burada yok, Mesele kalmadı. Ama, yine içi rahat etmiyor. Şehrin haricindeki sarayda, İmran gözüne ilişmemiş ti. Yanındaki yaverine döndü:

— Çabuk bana İmran'ı bulup getirin...

Koşuyorlar, arıyorlar, buluyorlar ve getiriyorlar.

Firavun soruyor:

— Neredesin İmran?

— İsrail oğullarının yanında idim Sultanım. Emrinize itaat ederek gitmiştim. Ben de bir İsrail oğlu değil miyim?

Zulüm örneği koca hain sırıtıyor:

— Aferin, diyor. Zaten sen den başka türlü hareket beklemem!

— İrade buyurun efendimiz!

— Ver bana şu Kalenin anahtarlarını!

Muhafız, derhal emre itaat ediyor:

Firavun Kalenin anahtarlarını alıyor, kapıyı açıyor, sonra İmrân'a dönüyor.

— Ben, diyor. Bu gece kalenin içindeki sarayda yatacağım. Kale kapusunu da arkadan ben kapıyacağım. Haydi, sen geldiğin yere git. Orada, İsrail oğullariyle beraber bulun, bir yere ayrılma.

Maksat malûm: İmrân da karısından ayrı bulundurulacak.

Fakat muhafız, asıl maksattan bihaber!

— Baş üstüne Sultanım, diyor. Ben de zaten ilk emrinize derhal uyarak İsrail oğullarının toplandığı yere koşmuştum. Fakat şimdi, başka şey aklıma geliyor. Çünkü sizin bu gece kalenin içindeki sarayda yalnız kalmanız mevzuu bahis. Fikrimi değiştirdim. Sizin yanınızda kalmak istiyorum.

Firavun kaşlarını çatmış gözlerini açmıştır:

— Neden? diye soruyor.

Muhafız:

— Büyük Sultanımız, diye cevap veriyor, siz ömrünüzde bir defa bile şu koca Kalenin içinde gecelemediniz. Şimdi bu gece yalnız başınıza nasıl kalırsınız?

— Benim adamlarım yok mu?

— Var efendimiz. Fakat her biri bir tarafa çekilip uyuyacak, ya, bir düşman pusuda bekliyorsa, ya sizin burada olduğunuzu ve benim de Kale içinde bulunmadığımı düşünerek bir suikasde teşebbüs ederse... Halbuki ben gecenin her saatinde Kale kapısını kontrol ederim. Nöbetçilere bakarım. Hayır, hayır kimseye itimat edemem. Sizi, yalnız bırakamam, buradan bir yere gidemem.

Firavun susuyor.

Bu adam hiç te fena söyleyiyor.

Dediği doğrudur.

Senelerce tecrübe edilmiş sadık bende, ondan korkulmaz, ihtiyatsız hareket edilemez. İmrân Kalenin içinde, fakat Firavunun yanı başında kalmalıdır. Evine gitmez, gönderilemez, maksat da hâsıl olur.

Firavun:

— Peki diyor. Dediğin doğrudur. Ne olur ne olmaz. Sen de benimle kal.

Sonra yanındaki vezirlerine yâverlerine ve en yakın arkadaşı Hâmâna dönüyor:

— Siz gidin, diyor. İsrail oğullarının toplandığı saraya gidin. Orada bulunun, onlara dikkat edin. Ben İmrân ile burada kalacağım.

Onlar gidiyorlar. Firavun ile İmrân Kaleden içeriye giriyorlar. İmrân kendi eliyle ve gayet dikkatle Kale kapısını içeriden kilitliyor.

Şimdi meşhur piçle en sadık muhafız, koca Kalenin içinde yalnız ve karşı karşıyadırlar.

Piçin korkusu pek büyük, yüreği çıfıt çarşısı halinde. Muhafız ise olup bitenlerden ve mutlaka vukua gelecek olan İlâhî zuhurdan habersiz.

Piç, muhafızına dönüyor:

— İmrân; diyor. Görüyorsun ki senden başka kimseye itimadım yok. Şimdi senden istediğim şudur: Bu gece ve hattâ bu sarayda ve Kalenin içinde kaldığım müddetçe, sen de burada kalacaksın. Ve burada yatacaksın. Evine karının yanına gitmek yok. Anladın mı?

—Baş üstüne Sultanım.

— Evet öyle yapacaksın Ben böyle istiyorum, bu gece yatmak yok. Uyumak yok, elbiseni çıkarmak yok. Benim yatak odamın kapısı önünde duracaksın. Eğer uykusuzluğa tahammül edemezsen, soyunmadan kapının önünde bir kenara büzülür, başını eşiğe koyarak biraz kestirirsin. Ben «İmrân» der demez, hemen sıçramak ve «Buradayım» diye cevap vermek şart! Benim münasaadem olmadan, karınla konuşmıyacaksın bile! Anladın mı?

— Anladım Sultanım.

Firavun yatak odasına girdi. İmrân da dışardadır. Arada bir Kale kapısını gidip yokluyor ve derhal Firavunun yatak odasının kapısı önüne geliyor.

(Devamı var)

HAFTABAŞI KONUŞMALARI

Rakıya, Arılara ve Hırsızlara dair

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç

Hırsızlık, hırsızlık, hırsızlık... Günlük gazetelerin küçük küçük başlıklı yazılarına şöyle dikkatlice bir göz atınız, serpinti halinde çeşit, çeşit, renk, renk hırsızlık vakaları görürsünüz. Bu kabil vakalar, büyük puntularla, gösterilememiş, bir sarraf dükkânının soyulmasına, bir bankerin katline, meşhur bir evin boşaltılmasına ait değil ise mutlâka okumaz geçersiniz. Ve o küçük hırsızlık vakaları faillerinin, ya ilk veya Allah bilir kaç yüzüncü defa cezaevinde rahat döşeklerinde istirahat halin de bulunduklarını aklınıza bile getirmezsiniz.

★

Geçen gün bir vesiyle ile öğrendim, İstanbul cezaevinde mevkuf ve mahkûmlardan 100 - 110 kişi muhtacı muavenet olduklarından devlet hesabına iaşe edilmektedirler. Bunların ekserisi de hırsızlık vakalarının failleridir. Muhtacı muavenet olmayan mevkuf ve mahkûm hırsızlar da ayrı... Onlar kendi keselerinden yemektedirler.

Yani bunlar malûm hırsızlar... Fakir ve zenginleri hep bir arada!.. Bunlar ceza evini otel yapmışlardır. Sık sık girer ve çıkarlar.

Yakayı ele vermeyenler de başka.. Hattâ ele vermeleri de oldukça güç!

★

Ahmet Narin isminde bir okuyucum, hırsızları toplayıp Anadolunun bir yerine nefyetseler olmaz mı diye soruyor...

Fena fikir değil, mademki takirlerini devlet besliyor, zenginleri de geçinip gidiyor, bunları isim isim, tesbit edip bir kampa yerleştirmek fena olmaz.. Hem İstanbul cezaevinin (girme - çıkma) kırtasiye masrafı kalkar hem de asıl lüzumlulara yer açılır.

★

Peki ama, yakalanmayan hırsızlar ne olacak?..

Kasa soyuluyor, sarraf öldürülüyor, binlikler uçuveriyor, yüzbinlikler cep değiştiriyor. Failler; malûm meçhûller! Zabıta bulamıyor, tabiî ya iş, kala kala rakı ile arıya kalıyor.

★

Dünkü gazetelerde vardı.. Şu küçük başlıklı havadislerden.. Paşa bahçe fabrikasından rakı şişelerini çalan hırsızlar, rakıların dökülmesi sayesinde yakalanmışlar.

Karabarut isminde biri barut gibi sarhoş olmuş, meyhaneciyi bıçakla tehdit ederek para istemiş... Tam emeline nail olacağı sırada rakı zavallıyı sallayıvermiş, ordan geçen jandarma sallantıdan şüphelenmiş ve cesur soyguncuyu yakalamış.

Edremitin Bostancı köyünde Akif isminde birinin bahçesindeki kovanların balını meçhul bir hırsız boşaltmış. Zabıta, hırsızı aramış, taramış bulamamış. Bereket versin arılara, hırsızı adalete teslim etmişler.. Meğer, hırsız mari fetini yaparken arılar yüzünü incecik igneleriyle şişirmemişler mi?

Her nevi alkol fabrikaları faaliyette. Zabıtanın epeyi işine yarıyor demektir. Peki ama, arıları bu işte nasıl seferber etmeli?

Bu işbirliğine cesaret eden olur mu acaba, çünkü arının ... yoktur, ya sokarsa?

ikinci Abdülhamid

insan ve Sultan

M. Raif Ogan'ın, Necip Fazıl Kısakürek tarafından kaleme alınmış ve eski Büyük Doğu'larda ilk kısmı intişar etmiş bulunan (Çöle İnen Nûr) tefrikasına mukabil olarak kaleme aldığı, Allah Resulünün vefatlarından başladığı (Son Peygamberden Sonra.) isimli eseri, kendisinin bir mazereti dolayısile bu faslın sonunda ve dünkü nushamızda kesilmiştir.

Yarından itibaren bu sütunlarda, Nahid Sırrı Örik'e, taşıdığı müstesna ihtisasın eseri olarak kaleme aldırdığımız ve dâvamızın en mühim köşelerinden biri telâkki ettiğimiz İkinci Abdulhamid'in hayatını yazdırmaya başlıyacağız. Birkaç haftadanberi dosyalarımızda bekleyen ve gerçekte hayranlığımızı çekmiş bulunan bu eseri, böylece tecelli ettirmek imkânını bulduğumuz için bahtiyarız

NİKTA

Jurnal

Dünekadar Müslüman geçinen bir gazete büyük bir okuyucu kütlesi edinmişti.

Fakat Büyük Doğunun intişarı bu gazete için kaygı sebebi oldu. Belki okuyucularını kaybedebilirdi. Nitekim çok sürmedi, bu gazete (Noel Baba) başlığı altında bir takım yazılar neşretmeğe başladı. Yoksa bu "Jurnal„ Müslüman okuyucularını kaybetti diye şimdi de Hristiyan avcılığına mı çıktı?.

Ömer Öztürkmen

BÜYUK DOGU Takvimi

Hicri 1371 Safer 26 — 26 — Rumi 1367 Kasım 19 Gün 30

Kasım 1951 Pazartesi

	Vasati	Ezani
Sabah	06 58	20 14
Öğle	12 01	07 17
İkindi	14 30	09 60
Akşam	16 44	12 00
Yatsı	18 21	01 37
İmsak	05 16	12 31

Celâl Bayar Mısır Elçimizi kabul etti

(Baştarafı 1 ncide)

him bir toplantı yapılmıştır. Maliye Bakanının riyasetinde yapılan bu son derece gizli toplantıda Süveyşte İngilizlere karşı mücadeleye girişen çeteci kuvvetlerinden en iyi şekilde istifade edilebilmesi meselesi gözden geçirilmiştir.

Bu görüşmeye çetecilerin reisi Mareşal Aziz El Musri, Müslüman Kardeşler teşkilâtının ileri gelen liderlerinden Hasan El Hodbeybi, Genç Müslümanlar teşkilâtının lideri Salâh Harb Paşa ve Millî Sosyalist teşkilâtının lideri ve azılı bir komünist olan Ahmet Hüseyin davet edilmiş bulunmakta idiler.

Mısır ve Rusya

Kahire, 25 (A.A.) (Afp) — Bugün demeçte bulunan Mısır Dışişleri Bakan Yardımcısı İbrahim Farag Paşa, Mısırın Ortadoğunun müdafaası teşkilâtı hakkında Sovyet notasına cevap vermiyeceğini söylemiştir.

Dört Mısırlı öldürüldü

Kahire, 25 (A.A.) (Afp) — Dün akşam Süveyş bölgesinde İngiliz kamplarına girmek teşebbüsünde bulunan dört Mısırlı, İngiliz askerleri tarafından öldürülmüştür.

Kahire, 25 (A.A.) (Afp) — 18 kasım pazar günü İsmailiyede İngiliz kuvvetleriyle sa vaşan Mısır polisleri yarın öğleden sonra Kahire sokakların da bir geçit resmi yapacaklardır. Polisler halk tarafından merasimle karşılanacaklardır. Geçit resmi Abidin Kral sarayı önünde sone erecektir.

İngiltere Süveyşten çekilirse

Kahire, 25 (A.A.) (Afp) — Parist «Progres» gazetesi muhabirine demeçte bulunan Arap Birliği Genel Sekreteri Azzam Paşa şunları söylemiştir:

«İngiltere Süveyş kanalını terkettiği takdirde, Mısır, Birleşik Amerika tarafından tek lif edilen herhangi bir ittifaka katılacaktır».

EDENİN DEMECİ

Roma 25 (A.A.) — Dün Atlantik Paktı konseyinin yaptığı bir gizli toplantıda söz alan İngiltere Dışişleri Bakanı Antony Eden Mısırla bir anlaşmaya varılıncaya kadar İngilterenin kuvvetleri ni Süveyş Kanalı bölgesinde tutmaya devam edeceğini söylemiştir.

Roma hususî muhabirine atfen bu haberi veren Nevyork Times gazetesi şunları ilâve etmektedir:

"İngiliz Dışişleri Bakanına göre Mısırda İngiliz düşmanlığı mevcutken ve diğer taraftan Atlantik Paktı âzâları ile birlikte bazı Ortaşark devletleri ve bu arada Ürdün ve İrak Ortaşark projesine bu derece muhalif kalmamışlardır.

Yine aynı haberde ilâve edildiğine göre Amerika Dışişleri Bakanı Dean Acheson Amerikanın, mütarekeye varıldığı takdirde cenup Koreleki kuvvetlerini azaltmak veya mıntıkayı tahliye etmek hususunda herhangi bir teklife şiddetle mukavemet edeceğini vadetmiştir.

İNGİLTERE MİSIRA KUVVET GÖNDERİYOR

Londra 25 (Radyo) — İngiltere anavatandan Mısıra kuvvet sevkine devam etmektedir. Bu arada Latriyas uçak gemisi 2000 eri Süveyşe götürmek üzere hareket etmiştir. Küdüsten Süveyşe asker nakleden uçaklardan biri Süveyşe ulaşmamış, kayıp uçak İngiltere hava kuvvetleri tarafından aranmaktadır.

Beşiktaş Malmö

(Baştarafı 1 ncide)

canlı bir tempo ile başladı. Onuncu dakikadan sonra teşebbüsü tamamen ellerine aldılar. İsveçlilerin sol açıkları vasıtasiyle yaptıkları birkaç hücum müstesna, Siyah - Beyazlılar âdeta tek kale oynıyor vaziyeti almışlardı.

34 üncü dakikada Şükrünün soldan çektiği kornerde top kale direği dibinde duran İsveçli sol hafın ayağına çarparak içeri girdi.

Bu suretle bir gol kazanan Beşiktaşlılar, hücumlarını daha hızlandırdılar, devre Beşiktaşın seri halindeki hücumları ile devam ederek 1 - 0 sona erdi.

İkinci devre, ilk devreden çok daha süratli ve canlı oldu. İki takım da bütün gayret ve enerjilerini ortaya koymuşlardı.

Oyun karşılıklı hücumlarla devam ederek İsveçlilerin 25 inci dakikada ortadan bir hücum yaptılar sol içten bir pas alan İsveçli santrfor takımına beraberlik golünü kazandırdı.

Bu golden sonra Beşiktaş iki açığını değiştirerek sağ açığa Senceri, sol açığa Erolü aldı. İsveçliler de sağ beklerini değiştirdiler.

Devrenin bundan sonraki kısmında iki taraf galibiyet golünü çıkarabilmek için, çok çalıştılarsa da neticeyi değiştiremediler. Maç bu suretle 1 - 1 bitti.

Ankara, 25 (A.A.) — İki maç yapmak üzere şehrimize gelen Galatasaray futbol takımı, bugün ikinci karşılaşmasını Ankaragücü ile, düne nazaran daha kalabalık bir seyirci kütlesi önünde yapmıştır. Birinci devresi 1 - 0 ve ikinci devresi 4 - 0 Galatasaray lehine bitmiştir.

ORDU TAKIMI GALİP

Londra 25 (Radyo) — Türk ordu takımı bugün Lüksemburg ordu takımını 2 — 0 mağlûp etmiştir. Gene bugün Atinada oynanan ve Sulhi Garanın idare ettiği Yunan - Mısır millî maçını Yunanlılar 1 — 0 kazanmışlardır.

İtalyada Sel

(Baştarafı 1 ncide)

mühim derecede arttırılmış bulunmaktadır. Triestede bulunan İngiliz subay ve erleri Venedik'in güney doğusuna düşen Rovigo mıntakasındaki tahlisiye ameliyelerine iştirak etmektedirler.

Şel felâketine uğrayan Venedik kesiminde bütün binaların temelleri çatlamakta ve evler birer birer yıkılmaktadır. Suların çekildiği mıntakalar sel mıntakalarından bile daha büyük tehlike arzetmekte, çünkü bu sahalarda teraküm eden çamura saplananlar hiç bir şekilde kurtarılamamaktadırlar.

Musaddık

(Baştarafı 1 ncide)

müstenkif kalmıştır. Musaddik kürsüye gelerek milletvekillerine teşekkür etmiş, yeni seçimlerin tehir edilmeden derhal yapılacağını söylemiştir. Musaddikin bu beyanatı Meclis Başkanile çarpışmalara vesiyle olmuştur.

Meclis başkanı seçimlerin tehir edilmesini istemektedir.

Musaddik Mısıra yaptığı ziyaretten bahsederek muhtelif vesilelerde birkaç muahedenin yakın da Mısırla İran arasında aktedileceğini bildirmiştir.

Rommel'in heykeli

Kahire 25 (A.A.) (Afp) — Mareşal Rommelin hâtırasını anmak üzere yapılan anıt İskenderiyenin 80 kilometre batısında El'alemein civarında açılmıştır. Mısırdaki Alman kolonisi, 1942 yılında El'alemein savaşlarında ölen Afrika birliğine mensup askerlerin gömülü bulunduğu Tel İsa mezarlığını ziyaret için ilk olarak bir araya gelmişlerdir.

Mareşal Rommel ile Afrika birliğinin hâtıralarını anmak için dikilen bu anıtın önünde bir tören yapılmıştır.

Paşabahçe fabrikasından rakı çalanlar

Tekele ait Paşabahçe Rakı ve İspirto fabrikasında çalışan Mehmet, Hulûsi, Hüseyin, Mustafa ve Yılmaz adında beş işçi evvelki gün 600 adet yarım kiloluk ve 150 adet de bir kiloluk dolu rakı şişelerini, boş bir kamyonla dışarıya kaçırırlarken, fabrikanın gece bekçisi tarafından yakalanmışlardır.

Memleketimizden mal istiyen firmalar

Son günlerde dış piyasadan Ticaret ve Sanayi Odasına bir çok teklif mektupları gelmiştir. Gelen mektuplarda bilhassa mazı kuru gül yaprağı ile kimyon tohumu istenmektedir.

Basın Yayın Genel Müdürü geldi

Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürü Dr. Halim Alyot dün sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Halim Alyot, şehrimizde birkaç gün kalacak ve müdürlüğünü ilgilendiren bazı hususlarda incelemeler yapacaktır.

Şehir Meclisi D. P. Grupu

Şehir Meclisi D. P. Meclis Grupu yarın saat 15 te toplanarak perşembe günkü oturumunun gündemini müzakere edecektir.

Pirinç rekoltemiz 80 bin tona çıktı

Bu seneki pirinç rekoltemiz 80 bin tona yaklaşmıştır. Pirinç rekoltemizin iyi mahsul senelerinde bile 50-60 bin tonu geçmediğine bakılırsa, pirinç fiatlarının düşmesi muhtemeldir. Ayrıca ofisin külliyetli miktar da pirinç mübayaa edeceği söylenmektedir.

Millet Partisi Beşiktaş ilçsindeki toplantı

Millet Partisi Beşiktaş ilçe yürütme kurulu dün saat 14 te Beşiktaşta parti merkezinde bir siyasî toplantı yapmıştır.

Partili partisiz birçok vatandaşların iştirak ettiği bu toplantıda, Millet Partili birçok hatipler konuşarak eski iktidar ile yeni iktidar hakkında tenkitlerde bulunmuşlardır.

Dünkü Mevlût

Pâkistan'ın kıymetli Başbakan ve devlet adamı rahmetli Liyakat Ali Han'ın ruhunu tâziz için Dün Süleymaniye caminde Türkiye - Pâkistan Kültür Cemiyeti İstanbul şubesi tarafından mevlidi şerif tertip edilmiştir. Kalabalık bir cemaatin hazır bulunduğu bu mevlidi şerifte merhumun mağfereti ve dost ve kardeş Pâkistan'ın saadeti için dua edilmiştir.

Türkiye - Pâkistan Kültür Cemiyeti İstanbul Şubesi

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİLE

Her yerde kumar, herkes arasında kumar, yalnız kumar...

Yukarıda, köprü üstünde ve güneş altında resmen ve âlenen kumar. Aşağıda; tenha köşeleri arayarak büyüklerden aşağı kalmak istemiyen küçük kumarbazlar.

C. H. P. Kurultayı

Genel sekreterlik mücadelesi Şemsettin Günaltay ile Kasım Gülek arasında olacak

Ankara 25 (Büyük Doğu) — Yarın toplanacak olan C.H.P. kurultayı hakkında Halk Partisi çevrelerinden aşağıdaki malûmat verilmiştir:

Kurultaydaki delegelerin ekseriyeti, iktidar ve Halk Partisinin Genel İdare Kurullarını tenkit edecektir. Kurultaya katılan delegelerden başka, toplantıyı takip etmek için Halk Partili gruplar şehrimize gelmiştir.

İkinci Başkanlık ve Genel Şekreterlik meselesi tüzükte halledilmişse de bu konuda geniş münakaşaların cereyan edeceği ve ikinci başkanlık vaziyeti kabul edilmezse kuvvetli ihtimalle Şemsettin Günaltayın genel sekreter olacağı, genel sekreter yardımcılığına da Kasım Gülek'in getirileceği belirtilmektedir.

Tekstil'in kongresi

İşçiler kendilerine gösterilen müşkülât ve ihmalden acı acı dert yandılar

İstanbul Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Şendikasının Bakırköy şubesi, dün Bakırköyde Gençlik kulübü salonunda bir toplantı yapmıştır.

Söz alan hatipler: Bölge çalışma müdürlüğünün işçi dâvalarını nasıl baltaladığından, işçi sigortaları kurumunun ise, işçiye hiç bir fayda sağlamadığından başka zorla para alarak kendilerini ziyana bile sokmuğundan dert yandılar.

HAŞAN MELÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika No: 11

Hemen hararetle teşekkür etti ve yüzüğü genç kıza tekrar uzattı. Fakat Cüzella yüzüğü almadı. Bu sırada salona diğer misafirler de geldiğinden yüzük de Pavlosun elinde kaldı.

Diğer misafirler salona girdikleri vakit genç kızın yüzüne dikkat etmiş olsalardı onun ne halde olduğunu pek kolay farkedebilirlerdi Fakat Mariden başka hiçbiri buna dikkat etmedi. Sadece Mari onun ne halde olduğunu farketti. Olan biteni anlamak için de kendisini kolundan tutup dışarı çıkardı.

Yalnız kaldıkları anda hemen sorguya çekti:

— Sana ne oldu Cüzella?

— Hiç!

— Hiç olur mu? Bak yüzün ne halde.. Dilin ne kadar inkâr etse yüzün hakikati olduğu gibi itiraf ediyor. Herhalde büyük bir hiyanete düşmüş olacaksın.

—Yüzüm pek mi belli ediyor?

— Evet! ne oldu? Pavlos birşey mi söyledi sana?

— Evlenme teklifinde bulundu.

— Sen ne cevap verdin?

— Reddettim.

— Neden reddettin? Pavlos fena delikanlı değil.. Sonra da çok zenginmiş.. Malûmatı bilgisi de çok yüksek.

— Siz de mi üzerime varacaksınız?

— Neden kızıyorsun Cüzella? Evlenmek her genç kızın tabii bir hakkıdır. Eğer sen kalben başka bir kimseye bağlı değilsen, eğer kalbinde başka bir erkek yoksa Pavlosu reddetmen doğru değil.. Onun gibi bir delikanlı her zaman bulunmaz..

— Hayır. Kalbimde başka bir erkek yoktur. Eğer olsa idi bu sırrımı sizden saklamazdım. Fakat nasıl diye yim? Bu Pavlosun yüzünü pek beğenemiyorum. Mesele de bundan ibarettir. Adamın yüzü şeytanı andırıyor.

— Tuhaf şey!

— Bir dakika.. Size bir resim göstermek istiyorum. Bu resimle Pavlosun çehresini bir defa mukayese edecek olursanız bana hak verirsiniz.

Cüzella odasına çıkıp, çerçeve içinde yağlı boya küçük bir resim getirdi. Bu resim yirmi yaşlarında bahriye üniforması taşıyan son derece güzel ve yakışıklı bir delikanlı resmi idi:

— Eğer ben evlenecek olsam; kendime böyle bir koca isterdim. Bir şuna bak, bir de Pavlosu gözünün önü ne getir!

— İyi ama Cüzella, bu bir ressam elinden çıkmış resimdir. Belki de tamamiyle hayalidir. Bir ressam fırçasına hakim ise istediği güzellikte bir çehre meydana getirebilir.

— Babam Pavlosu sadece parası için beğeniyor. Ben ise, evleneceğim erkeğin servetine değil, zekâsiyle birlikte güzelliğine de bakarım.

Bir müddet daha konuştular. Mari genç kızın kararının kat'i olduğunu anlayınca:

— Pek alâ, pek alâ, üzülme! diye cevap verdi. Esasen teklifi reddetmiş bulunuyorsun. Üzülmene değecek birşey yok. Haydi şimdi salona avdet edelim. Kaybolu şumuza herhangi bir mârâ vermesinler!

(Devamı var)

Kahirede düşen yolcu uçağımız

Motörlerin takatinden fazla çalıştırılmasının kazaya sebep olduğu ileri sürülüyor.

Ankara 25 (Büyük Doğu) — Kahirede kazaya uğrayan hava yolları uçağına ait henüz resmî bir malûmat gelmemekle beraber, bir takım şayialar devam etmektedir. Kaydi ihtiyatla telâkki edilmesi lâzımgelen bu rivayetlere göre, hava yolları umum müdür muavini Rıza Çerçelo başkanlığındaki 14 kişilik heyet tetkiklerine devam ederken kaza geçiren uçağın normal uçuş takatinden daha fazla kullanılmış olduğu neticesine varmıştır.

Bu arada söylenliğine göre uçağın iki motorundan birisi 514 ve digeri 516 saat çalıştırılmıştır. Dagata tipi uçak motorlarında normal uçuş müddeti 500 saat kabul edildiğinden, kza geçiren uçağımızın bu suretle haddinden fazla çalıştığı iddia edilmektedir. Bu itibarla kazanın vukuunda bu cihetin ehemmiyetle nazarı itibara alınacağı söylenmektedir.

Uçak hareketten evvel kontrol edildiği zaman bu cihetin nazarı itibara alınıp alınmadığı araştırılacaktır.

Zelzele Dalgası

Dünyanın muhtelif merkezlerinde kaydedildi

Ankara, 25 (A.A.) — Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğünden verilen malûmata göre, bu sabah saat 2.15 te Erzincanda batıdan gelen ve 12 saniye devam eden bir yer sarsıntısı olmuştur. Hasar yoktur.

Nevyork, 25 (Reuter) — Kolombiya Üniversitesi sismoğrafı Pasifiğin güney - batısında çok şiddetli bir zelzele olduğunu kaydetmiştir.

Resmen bildirildiğine göre, zelzele saat 19.06' da olmuştur.

Tokyo, 25 (A.A.) (United Press) — Dün akşamı mahallî saatle 18.51 de Tokyonun takriben 2500 mil kuzey - doğusunda son derece şiddetli bir zelzele kaydedildiği Japon mrkez rasathanesinden bildirilmiştir.

Bu şiddetli yer sarsıntıları aşağı yukarı 3 saat kadar devam etmiştir.

Zelzele hakkında fazla bir malûmat yoktur.

Dünya Petrolleri ve Truman

Yirmi iki Amerikan şirketi Başkana bir açık mektup gönderdi

Nevyork 25 (A.A.) — Pazar günkü nüshasında, Nevyork Times gazetesi, yabancı memleketlerdeki petrolleri işleten 22 Amerikan şirketinin Truman'a hitaben yolladığı açık mektubun tam metnini paralı ilân olarak neşretmiştir.

Bu mektup sahiplerinin fikirlerine göre teklif olunan plân, Üçüncü Dünya Harbine mâni olabilecek, komünizm tehlieksini ortadan kaldırabilecek, geri kalmış memleketlere yardım edebilecek ve sulh ve sükûn içinde, devlet yardımı ve müdahalesine ihtiyaç göstermeden, dünyanın bütün petrol membalarını tam randımanla işletebilecek mahiyettedir.

NERMİN SÖZBİR
ile
Yüksek Kimya Mühendisi
FEYZİ HALICI
Evlendiler
Konya — 25. 11. 1951

Bir C.H.P. liyi tehdit eden demirci kalfası

Manisa, 25 (B.D.) — Muradiye bucağında demirci kalfalığı yapan Şiro adında bir şahıs bir C.H.P. liyi tehdit etmiştir. Öğrendiğimize göre bu C.H.P. li şahıs eski iktidar devrinde demirci kalfası Şironun bâzı işlerini üzerine aldığı halde yapmamıştır.

Rus notasının metni Ankaraya geliyor

(Baştarafı 1 ncide)

mez kanaatini izhar etmektedirler.

BAŞBAKANIN FAALİYETİ

Ankara 25 (Büyük Doğu) — Bugün pazar olmasına rağmen Başbakan Adnan Menderes makamında yardımcısı ve Dışişleri Bakan vekili Samet Ağaoğlu ile geç vakte kadar devam eden bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmanın kabine meselelerinden ziyade dış politika ile ilgili hususlara ta alluk ettiği tahmin edilmektedir.

Nota Parise geldi

Paris, 25 (A.A.) (Afp) — Yetkili bir kaynaktan öğrenildiğine göre, Orta Doğunun savunması hakkında Batılıların projesi hakkındaki Sovyet notası Fransız Dışişleri Bakanlığına gelmiştir.

Nota mütehassıslar tarafından tetkik edilecektir.

Londrada

Londra, 25 (A.A.) (Afp) — Sovyet Dışişlri Bakan Yardımcısı Gromiko tarafından dün Moskovadaki İngiltere Büyük Elçileri ile Birleşik Amerika maslahatgüzarına tevdi edilen ve Orta Doğuda bir komutanlık ihdası projesine dair nota Dışişleri Bakanlığınca tetkik edilmektedir.

İngiltere cevabında Orta Doğuda ve Avrupada barışı muhafaza etmek için Batının alması gerek tedbirler mesuliyetinin Sovyet Birliğine ait olacağının belirtileceği bildirilmektedir.

Note neden bahsediyor?

Londra, 25 (Nafen) — «Kemsley» gazetelerinin Moskova muhabiri Cyril Ray bildirmektedir: Anlaşıldığına göre, Gromiko tarafından dün Türk, İngiliz, Fransız ve Amerikan elçilerine Moskovada verdiği notanın metni geçen çarşamba günü Arap memleketlerine ve İsraile tevdi edilen notaların metnine benzemektedir. Bu yeni notada da Rusya Batılı büyüklerin tecavüz plânlarına ufak memleketleri de kaıştırmıya çalışmakla suçlandırmaktadır. Bu yeni notada kendi hudutlarına yakın bir harb mekanizmasının Batılılar tarafından kurulmasını Rusyanın iyi karşılamıyacağı ve Arab memleketlerinin dahilî işlerine Batılıların karışmamasını istemekte olduğu zannedilmektedir.

Korede mütareke olmak üzere

(Baş tarafı 1. incide)

hudut hattı meselesinde anlaşmışlardır. Mahalli saatle 15 tenberi toplantısına devam eden tâli komisyon hâlen bu farkları bertaraf etmeye çalışmaktadır.

Toplantı sonunda Birleşmiş Milletler sözcüsü, tâli komisyonun imkân olduğu takdirde ihtilâflı noktaları bugün halledeceğini söylemiştir.

Taipeh 25 (A.A.) — Buraya gelen gizli istihbarat raporlarından anlaşıldığına göre Korede mütareke yapıldıktan sonra gelecek baharda komünistler Burma ve Hindiçiniye saldıracaklardır.

Bu haberi veren Çin basın birliği şunları ilâve etmektedir:

«Geçenlerde Peiping'de yapılan hususî bir toplantıda bulunan askerî ve siyasî şefler bu müstakbel taarruza, yekûnü 200.000 kişiye varan 15 tümenle ve ayrıca da 500 uçakla girişmeye karar vermişlerdir.

Edirnenin Kurtuluşu

(Baştarafı 1 ncide)

lak ve heyecanlı bir tören yapılmıştır.

Halk ve askerî birliklerin müşterek tezahüratı arasında yapılan bu törende şehrimize gelmiş bulunan Büyük Millet Meclisi Başkan vekillerinden Şıtkı Yırcalı, Millî Şavunma Bakanı Hulûsi Köymen ve General Şükrü Kanatlı hazır bulunmuşlardır.

Deniz ortasında soyulan gemi

Rangoon, 25 (A.A.) (Reuter) — Devlete ait bir gemi Rangoon'un 40 mil açıklarında seyir halinde bulunduğu esnada, yolcu kıyafetine girmiş haydutlar silâhlarını çekerek gemiye hâkim olmuşlardır.

Korsanlar derhal hükûmet tarafından yolculara refakate memur edilen kuvvetlerin silâhlarını alarak yolcuları soymuşlar ve gemiyi yağma etmişlerdir.

Yolculardan biri denize atlıyarak yüze yüze sahile çıkmaya muvaffak olmuş ve resmî makamları vakadan haber etmiştir.

Vaka mahalline derhal sevkedilen devriye gemileri kaybolan vapuru aramaktadırlar.

Gemi mürettebatı, gemideki askerlerin ve yolcuların akıbeti henüz meçhûldür.

Bundan bir ay kadar önce buna benzer bir vaka yine aynı mahalde cereyan etmiştir.

Yüksek öğretim genel müdürü Ankaraya gitti

Birkaç gündenberi şehrimizde bulunan yüksek öğretim genel müdürü Hamdi Akverdi yükseğk öretimle alâkalı temaslarda bulunmuş ve dün akşam ekspresle Ankaraya hareket etmiştir.

Politika — Eski DİPLOMAT

Rus Notaları

Sovyet hükûmeti Dışişleri Bakan yardımcısı Gromiko, Moskovadaki Türk, İngiliz, ve Amerikan mümessillerini davet ederek kendilerine birer nota tevdi etti. Moskova hükûmeti bu notasında kurulmak üzere olan Ortadoğu komutanlığının Sovyet Rusyaya müteveccih bir hareket olduğunu kaydetmekte ve bu hareketi düşmanca bir jest olarak kabul ettiğini belirtmektedir. Bundan iki gün evvel Sovyet hükûmeti diğer Arap memleketlerine de buna benzer birer nota tevdi etmiş ve şayet Ortadoğu müdafaa sistemine girecek olurlarsa, bu hareketlerini düşmanca bir hareket telakki edecek olduğunu bildirmişti.

Moskovanın bu iki hareketi kendisinin Ortadoğuda kuvvetli bir müdafaa sisteminin kurulmasından ne derece kuşkulanmakta olduğunu açıkca göstermesi itibariyle son derece dikkate şayandır. Nitekim Pariste bulunan Sovyet Dışişleri Komiseri Vişinski de gene bu mevzua temas eden son derece dikkate şâyan bir beyanatta bulunmuş, Ortaşark müdafaa sistemi kurulduğu takdirde Ortaşarktaki zaif milletlerin yabancılar tarafından istilâ edilmelerinin muhakkak olduğunu açıkca belirtmiştir.

Ortaşarktaki zaif memleketler, Türkiye hariç olmak üzere tekmil Ortaşark memleketleridir. İran da, İrak da, Suriye de, Lübnan da, Ürdün de Mısır da, Suudi Arabistan da buna dahildir.

İşte Vişinski bu memleketlerin bir takım yabancı kuvvetler tarafından işgal edilecek olduğundan bahsetmektedir. Ancak yabancı memleketlerin kimler olduğunu tasrih etmemiştir. Bunlar Amerika ve İngiltere midir? Yoksa biz zat kendisi midir? Burası belli değildir.

Sovyet Rusyanın Ortaşarkta kendisi aleyhinde böyle bir blokun kurulmasından kuşkulanmakta olduğu meydandadır. Başta Bakü petrol mıntakası olmak üzere hayatî ehemmiyeti haiz birçok sınaî ve askerî merkezleri Ortaşarka çok yakındır. Buradan havalanacak olan uçaklar Bakü petrol mıntakasını da, Romanya petrol mıntakasını da kısa bir zamanda yok edebilirler. Karadenize hâkim olacak bir donanma, Rus müdafaa sistemini kökünden sarsabilir..

İşte Rusyanın Ortaşarka bu derece ehemmiyet vermesinin sebebi de budur.

Bütün Dünya

Pakıstan ve Kimya Sanayii

Gerek Pâkistan'nın resmi kaynaklarından, gerek Avrupanın resmi istatistiklerinden alınan malûmata göre, bugün Pâkistan'ın kimya sanayii büyük süratle ilerlemektedir. Hükûmet gerek yerli ve gerek yabancı fabrikatörlere yardım ederek memleketin kimyevi kalkınmasını sağlamaktadır.

Bugün Pâkistan'da yer yer kurulan cemiyetler ve şirketler, yabancılarla iş birliği yaparak kimya sahasında istihsali bir hayli ilerletmişlerdir. Bunlar arasında, (Messrs Pak Chemicals Ltd.) Pâk kimya sanayii birliği tarafından kurulan asid sülfirik «Kezzap» fabrikası, hâlen günde 10 ton istihsal yapmaktadır. Bu asit sülfirik fabrikasına eş olarak yeniden, (Mossrs Central Chen Ltd.) müessesesi de her gün 20 ton istihsal yapacak bir fabrika kurmağa başlamıştır. Bu fabrikanın makinaları halen monte edilmektedir.

Bundan başka Garbi Pâkistan kimya sanayi birliği de ayni cins maddelerin istihsali için bir fabrika daha kurmuştur. Bunun istihsali günde 10 tondur. Daha iki fabrika kurulmağa karar verilmiş ve bunların neticesi olarak kendi ihtiyaçlarının tamamiyle karşılanacağı anlaşılışılmıştır.

Fabrikaların iptidaî maddeleri hariçten ithal edilmekle beraber, bu maddelerin en ehemmiyetlisi olan kükürt Bülücistan'dan elde edilmeğe başlanmıştır.

Diğer taraftan oksijen ve asetlin gazı istihsal şirketi Lâhur'da geniş bir faaliyete geçmiştir. Ayni müessese Şarkî Pâkistanda da bir fabrikaya malik olup pek yakında istihsale başlıyacaktır.

Pâkistanda (Sentetik gübreler) meselesine de ehemmiyet verilmektedir. Bir Anglo-Amerikan ve bir de Belçika gübre sanayii müessesesi mümessilleri Pâkistanı ziyaret ederek bu hususta hükûmetle anlaşmışlar ve faaliyete geçmişlerdir. Bu fabrikaların senelik istihsali 50.000 ton ile 100,000 ton arasında olacaktır. Pâkistanın ziraatı bu sayede oldukca ilerliyecektir.

Bütün bunlardan sonra Pâkistanda; ispirto, şeker, gliserin, sütkostik ve kâğıt fabrikaları kurulmuş ve bir kısmı da kurulmak üzere bulunmuştur. Bu fabrikalarla da yine ecnebi şirketler, ecnebi sermayedarlar la hükûmet elele vererek çalışmaktadır.

Çok şükür ki, bu müslüman milletin işleri yolundadır. Darısı başkalarının başına...

Ali Gencell

Bulmaca

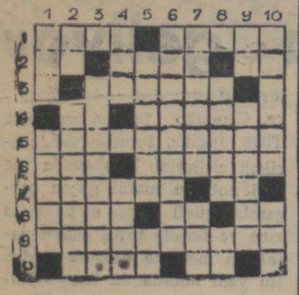

Soldan sağa:

1 — Hekimlik. Tersi bir emir. 2 — Efendimiz Hazretlerinin vâlideleri. 3 — Mukavemet etmek. 4 — Sıfat eki, Ortasına bir harf gelirse yüzdeki lekelerdir. Büyük baba. 5 — Bir haşere. Tersi eski destanlarda kullanılan bir hitap tâbiri. 6 — Bir yemek. 7 — Tersi sarkma ve dayanma. 8 — İşaret sıfatı. Çirkin. 9 — Eser, Duvarcı aletlerinden birinin mükemmeli; 10 — Ekmeğin iptidaî maddesi. İbadetin başı.

Yukardan aşağı:

1 — İstanbulda bir semt. 2 — Tersi su, bir pahalı meyvenin büyüğünü. 3 — Tersi ta sonudur. Oğul (Eski istilâh). 4 — Çok doğuran. Tersi gösterme. 5 — Boğaziçinde bir iskele. 6 — Başına d gelirse zekâ olur. Tersi kıymetsiz (Divan edebiyatında) 7 — Şafak. Bolu'nun başı, Tersi nota. 8 — Başına a gelirse, bir men fi emir olur. Tersi Bizim Köy kitabının müellifinin soyadı. 9 — Bir vapurumuz. 10 — Efsanevî kuşlardan.

Dünkü bulmacanın halli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	O	S	M	A	N	L	I	L	A	R
2	R	E	■	N	A	İ	L	E	Y	E
3	E	L	H	A	M	R	A	D	A	N
4	İ	M	A	M	E	■	M	İ	N	A
5	S	■	H	U	■	S	İ	■	İ	N
6	L	■	A	R	D	A	H	A	N	■
7	E	L	M	A	A	T	A	■	K	A
8	R	A	■	■	K	İ	L	R	İ	B
9	İ	N	A	N	A	N	İ	N	■	A
10	N	İ	G	A	R	■	N	■	A	T

DÜNYADAN:

Asansör hırsızı

Yeni bir teknikle çalışmakta olan bir asansör hırsızı yakalanmıştır. julien Le Nuy adında ki bu hırsızın şu şekilde çalıştığı polis tarafından açıklanmıştır:

«Hırsız, zengin bir muhit olan Passy'daki binalarda iyi giyinmiş hanımları gözüne kestiriyor ve onlarla birlikte asansöre biniyordu. Asansörün iki kat arasında durmasını temin etmeyi öğrenen hırsız kadını bu müşkül durumdan kurtarmayı teklif ediyor kendisine yardım ediyor ve o sırada da çantasında yükte hafif pahada ağır ne varsa alıp götürüyor.»

Polis memurları, julien Le Nuy'u son defa bu tekniğini tatbik mevkiine koyduğu bir sırada suç üstü yakalamaya muvaffak olmuşlardır.

Petrol ve atom

Birleşik Amerikada 905 kilometre uzunluğunda inşa edilmekte olan bir borudan akacak benzin, Diesel yağı ve kerosene'in naklini tanzim etmek için atom enerjisi cihazları kullanılacaktır. Bu âletlerin maksadı, bir nevi petrolün akması durduğu ve başkasının akmaya başladığı zaman petrol boru - su teknisiyenlerine valfları ne zaman açmaları ve kapamaları lâzım geldiğini gösterir.

Salt Lake City şehrindeki pompa istasyonu boruya başka bir petrol nevi aktırdığı her zaman akan petrola bir santigram kadar bir mâyi ilâve edilir. Bu mâyi, boru ile akan petrolden daha evvel akar borunun ucuna bağlı hassas Gieger sayıcı aletleri (Şua alıcı âletleri) bu mâyiin gelişini gösterir.

RÖPORTAJLARIMIZ

Yazan: Doğan Nail

Bar, Pavyon ve Kokteyl salonu

Ayrı ayrı ve içiçe gece hayatının meşheri olan bu yerlerin iç yüzü

Tezatlar şehri İstanbulun en muhteşem sefahat merkezleri. Çok ve havadan kazananların, pek çok havadan sarfettikleri yerler... Kimsesiz anne, verem li çocuğuna ekmek parası bulamazken, şampanya şişeleri - yın eşler ve cici küçük hanım - lar getirilir. Muhterem beye - fendi bir dansözle meşgulken, sayın eşin boş durmamasında bir mahzur yoktur. Tâbir yerindeyse, buraya devam eden - ler, geyik fasilesinden yahut

İşte böyle eğlendiklerini zannediyorlar ve..

nin patlatıldığı, kristal şampanya kadehlerinin dans pistlerinde şerefle kırıldığı salonlar... Fuhşun, bir amazon edasiyle ve pervasızca at koşturduğu meydanlar.. Mânevî iğrençliği gizlemek için; renkgin, ışığın, kumaşın, etin, müziğin âzami derecede güzel göstermeye çalıştığı yuvalar...

Barlar...

Buralarda konuşan, buralarda itibar gören, buralarda fermanferma olan, buralarda sihirli anahtar yerini tutan sadece paradır, para...

İçki, kadın ve bu uğurda hesapsızca saçılan para... Beyoğlunun gece âlemlerini hülâsalandıran yer.. Gece saat dokuz dan sonra, hattâ, hattâ ondan, on buçuktan sonra, gece sefası edasiyle açılırlar ve hayat (!) başlar buralarda...

Kendi aralarında ve kendi öçülerine göre çeşitlenmiş ve sınıflara ayrılmışlardır. En başta gelenler; lüks otel ve gazinoların pavyonları veya bar - ameriken'lerdir. Sonra doğru - dan doğruya isimlerinin sonuna bar kelimesini ilâve edenler gelir. Sırada en sonu, bir nevi piç - bar diyeceğimiz kokteyl salonları alır.

★

Pavyon... Ekâbir, kodaman ve mirasyedilerin, bunların sayın eş ve mahdum beylerinin cirit attığı lüks barlar... Otel, veya gazinonun salonlarında, hafif bir müzikle yemek yenilip kafalar çekildikten sonra, (Hot - sosyete) nin icaplarına uymak ve uyulduğunu etrafa ilân etmek için buraya gidilir. Yeni baştan, tabii alaturka sayılanlardan olmamak şartiyle çeşitli içkiler içilir. Bunlar şampanya, cin, viski, bol, votka, vermut ve sayısı bilinmiyecek kadar çok isim ve çeşitte olan (kokteyl) lerdir.

Daha aşağı sınıf sayabileceğimiz, barlardan bunların en mühim farkı, fiyatlardan çok, devam edenlerin zihniyetleridir. Diğer sınıf barlarda, bar kadını denilen kadınlardan gayrisi salonlarda görülmediği, getirilmediği halde, buraya sayın patlatıldığı, kristal şampanya kadehlerinin dans pistlerinde şerefle kırıldığı salonlar... Fuhşun, bir amazon edasiyle ve pervasızca at koşturduğu meydanlar.. Mânevî iğrençliği gizlemek için; renkgin, ışığın, kumaşın, etin, müziğin âzami derecede güzel göstermeye çalıştığı yuvalar...

Barlar...

Buralarda konuşan, buralarda itibar gören, buralarda fermanferma olan, buralarda sihirli anahtar yerini tutan sadece paradır, para...

İçki, kadın ve bu uğurda hesapsızca saçılan para... Beyoğlunun gece âlemlerini hülâsalandıran yer.. Gece saat dokuz dan sonra, hattâ, hattâ ondan, on buçuktan sonra, gece sefası edasiyle açılırlar ve hayat (!) başlar buralarda...

Kendi aralarında ve kendi öçülerine göre çeşitlenmiş ve sınıflara ayrılmışlardır. En başta gelenler; lüks otel ve gazinoların pavyonları veya bar - ameriken'lerdir. Sonra doğru - dan doğruya isimlerinin sonuna bar kelimesini ilâve edenler gelir. Sırada en sonu, bir nevi piç - bar diyeceğimiz kokteyl salonları alır.

★

Pavyon... Ekâbir, kodaman ve mirasyedilerin, bunların sayın eş ve mahdum beylerinin cirit attığı lüks barlar... Otel, veya gazinonun salonlarında, hafif bir müzikle yemek yenilip kafalar çekildikten sonra, (Hot - sosyete) nin icaplarına uymak ve uyulduğunu etrafa ilân etmek için buraya gidilir. Yeni baştan, tabii alaturka sayılanlardan olmamak şartiyle çeşitli içkiler içilir. Bunlar şampanya, cin, viski, bol, votka, vermut ve sayısı bilinmiyecek kadar çok isim ve çeşitte olan (kokteyl) lerdir.

Daha aşağı sınıf sayabileceğimiz, barlardan bunların en mühim farkı, fiyatlardan çok, devam edenlerin zihniyetleridir. Diğer sınıf barlarda, bar kadını denilen kadınlardan gayrisi salonlarda görülmediği, getirilmediği halde, buraya sayın eşler ve cici küçük hanımlar getirilir. Muhterem beyefendi bir dansözle meşgulken, sayın eşin boş durmamasında bir mahzur yoktur. Tâbir yerindeyse, buraya devam eden - ler, geyik fasilesinden yahut boynuzlular cemiyetindendirler.

Gece yarısından sonra, ter, esans ve çeşitli alkol tüten vücutlar, İngiliz kumaşından palto ve dünyanın en pahalı kürklerine sarılmış oldukları halde, hususî otomobilleriyle kalorifer apartmanlarına dönerler.

Apartmanların özel (!) birer bar haline getirilip getirilmediğini bilmem.

★

Barlar... Bir caz, bir dans pisti, etrafında masalar, daha kenarlarda veya varsa balkonlarda localar... İğreti ve öznilmiş bir dekor. Çirkinliklerin belli olmaması için renklendirilmiş ve loşlaştırılmış bir ışık tertibatı. Yarı çıplak, yarıdan da fazla çıplak, en mübalâğalı şekilde boyanmış kadınlar, bar kadınları..

Daha barın kapısından içeri girince, vestiyerde paltonuzla beraber cebinizin de soyulmasına başlanır. Salona girersiniz. Garsonların hepsi (smokin) lidir, sizi en hürmetkâr tavırlarla kendi kısımlarındaki masalara dâvet ederler. Çünkü siz, kapıdan girdiğiniz zaman henüz bir meçhulsünüzdür. Cebinizin ne kadar şişkin olduğu elbisenin üstünden ve üstünüzdeki elbiseden belli olmaz.. Yalnız taşralı oldukları ilk nazarda belli olanlar, mumakkak ki, daha fazla itibar görürler. Yine garson tarafından aynı sahte edalarla ne emredildiği sorulur. Ne olup olmadığını sorarsanız, içkiler şampanyadan başlıyarak sıralanır. Bundan sonraki itibarımızın ayni ayarda devam edip etmiyeceği, ısmarlıyacağınız içkiye bağlıdır. Eğer kahve, çay, bira söylerseniz, anlaşılır ki, siz barlık lokma değilsiniz. Kadınlar bile masanıza pek başlarını çevirmezler.

★

Bara gidenler umumiyetle iki zümreye ayrılır: Dans etmek arzularını tatmin etmek için, bir şişe bira içerek âzami fedakârlıkta bulunan, babadan mevrus mal ve nakitleri olmıyan gençler...

Sosyeteye dahil olmamış yerli zenginlerle, mal almak veya sırf para yemek için gelmiş taşralı tüccarlar, çiftçiler...

Birinciler bar sahiplerince, bar müşterisi addolunmazlar. Onlar lâzım olan geldiği zaman etrafına iki üç kadın toplıyarak şampanya ve (bol) içen hesabı da yüzlük banknotlardan aşağı paralarla ödemiyen ikinci kısım müşterilerdir. Bir gün, bir buçuk saatte, iki kadınla beraber içki içtikten sonra 560 lira ödeyip çıkan bir biçareyi hayretler ve dehşetler içinde seyretmiştim. Aynı adamı, iki gün sonra, kendisinden bir kuruş yalvaran çuvallara sarılmış bir köprüaltı çocuğunu âzamî huşunetle yanından kovarken, tekrar gördüm. İbret!

★

Bar kadını... Cemiyetin zoru ile veya kendi hatalarının neticesi olarak, nasıl düşmüşse düşsün, hepsi düşüş sebeplerini romantik bir hikâyeye bağlamakta en büyük zevki bulurlar.

Hepsi iyi ailelerin namuslu kızlarıdır, kötü kocalar, hain sevgililer yüzünden bu hayata yuvarlanmışlardır. Bu hikâye okunan romanlardan adapte edilmiş sahnelerle süslenir.

Kimisi hayatından memnun görünür, kimisi şikâyet eder. akıntıya bırakmışlar, sürükle - Ve hepsi kendilerini. bu çirkefnip gitmektedirler. Kurtulmak için de bir ceht sarfetmekten uzaktırlar. Lüks tuvalet, çeşitli içki, güzel görünmek için saçtan ayak tırnağına kadar süs, süs, süs...

Sonları?

★

Kokteyl salonları.. Avuç içi kadarından tutun büyük bir salon işgal edenlerine kadar çeşitli büyüklüktedirler. Buralara dünyanın en acayip isimleri konmuştur. Ritz, Gong, Reks, Eks, Zanzibar, Pikadelli, Almara, Havana, Kûba vesaire.. Bunların büyüklerinde caz bulunur. Ekserisinde (pikap).. Son zamanlarda avuç avuç para saçan ecnebi denizcilerin uğrak yeri olduğu için, yerli müşteriler itibarlarını kaybetmişlerdir.

Barlardan farkı daha harcıâlem olmaları, daha sinsi rezaletleri koyunlarında barındırmalardır. Bu salonlara devam eden kadınlar kendilerini bar kadını telâkki etmezler. Siz istediğiniz sıfatı verebilirsiniz.

★

Son söz; aileler yıkan, ocaklar söndüren, namuslu kalabilecek binlerce kadını sahte şatafatiyle fuhşun kucağına atan bu müesseselerin, daha ne kadar zaman, bu hallerine âleni ve pervasızca devam etmelerine müsaade edileceğini sormaktan başka ne olabilir?

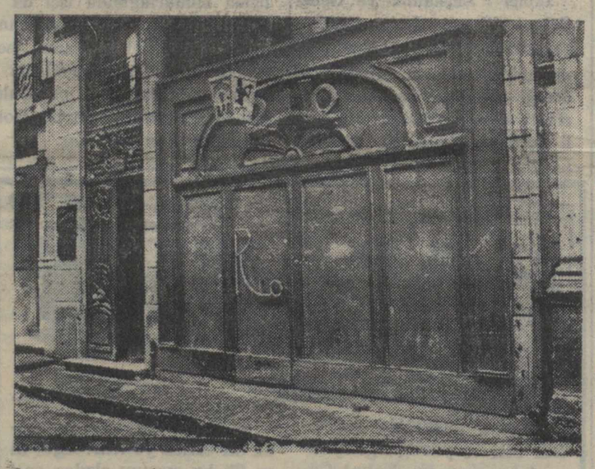

Sefahatten sefahate giden yollardan birinin kapısı..

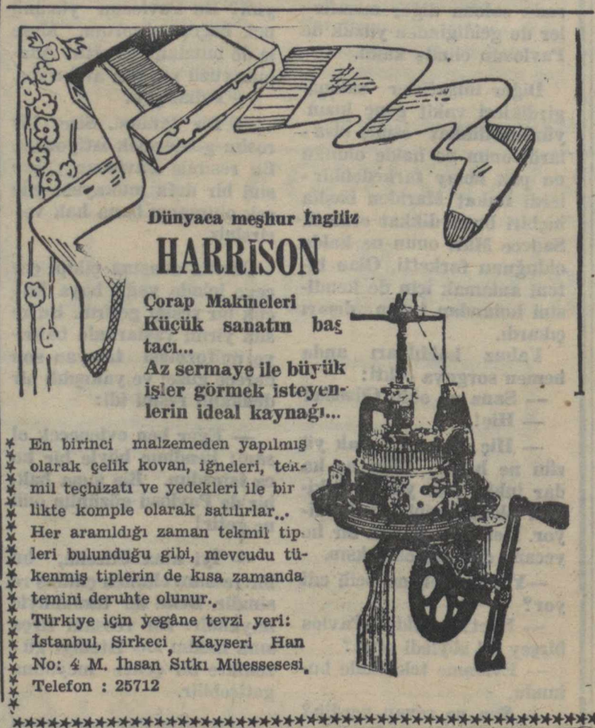

Dünyaca meşhur İngiliz
HARRİSON
Çorap Makineleri
Küçük sanatın baş tacı...
Az sermaye ile büyük işler görmek isteyenlerin ideal kaynağı...

En birinci malzemeden yapılmış olarak çelik kovan, iğneleri, tekmil teçhizatı ve yedekleri ile bir likte komple olarak satılırlar... Her aramıdığı zaman tekmil tipleri bulunduğu gibi, mevcudu tükenmiş tiplerin de kısa zamanda temini deruhte olunur.
Türkiye için yegâne tevzi yeri: İstanbul, Sirkeci, Kayseri Han No: 4 M. İhsan Sıtkı Müessesesi. Telefon : 25712

ISLAM ALEMINDEN RESİMLER

İzinle Pakistana dönmüş bulunan Pakistanın Türkiye Büyük Elçisi Ekselans Mian Beşir Ahmet, Kaid-i Azam Muhammet Ali Cinnah'ın kabrini ziyaret ederek bir çelenk koymuştur. Resimde Büyük Elçi eşi Begum Beşir Ahmet ve Begum'un annesi Lady Şafi FATİHA okurlarken görülmektedirler. Sağda (beyaz elbiseli) bu sene Türkiyeyi ziyaret etmiş olan Dünya Müslümanlar Konferansı Genel Sekreteri Mr, İnamullah görülmektedir.

İktisat

Haftanın Panoroması

Dünya demokratlar blokunun kükürt istihsali, 1951-1952 senesinde istihlâklarından 1 milyon ton eksik olacaktır.. Milletlerarası Emtia Konferansının vermiş olduğu rapor, hemen hemen bu merkezdedir.. 1949 senesine nazaran taleplerin 1951 senesinde, yüzde 32 nisbetinde artmış olması, kayda değer bir meseledir. Bugün kükürt sülfürik asid sulphin diokside ve canben bisulphide gibi endüstri maddelerinin imalinde kullanılan bir meta olduğu kadar, ziraatte de kendisine ihtiyaç hissettirmektedir. Arasıra ve halen karaborsaya intikal eden bu madde piyasada bazı dedikodular uyandırmıştır.

Her ne kadar Karabük fabrikası, bu mevzuda «tam kapasitemizle çalışıyoruz» demekten vazgeçmez ise de, bu böyledir!. Binaenaleyh, kükürte olan ihtiyaç kemiyet ve keyfiyet itibariyle mühimdir, küçümsenmemelidir.

Lousiana'da bulunan zengin kükürt madenlerinin de demokrasi dünyasının endüstrisini, beklenildiği kadar ihya edeceğini zannetmiyoruz. Esasen, bu noktayı Milletlerarası Emtia konferansının kükürt komitesi de belirtmiştir.

Pamuk ve pamuk ipliği:

Bu hafta 490 kuruştan açılan pamuk piyasası 475-480 kuruş üzerinden kapanmıştır. İstihsal bölgelerinden gelen haberlere bakılırsa, pamuk fiatları bazen 466 dan 455 kuruşa kadar düşmüştür. Fakat yine de bu fiatlar yüksek görülmektedir.Bununla beraber, Hong - Kong ile İngiltereye mühim miktarda pamuk ihracı yapılmıştır. Hafta içinde Çekoslovakya, İspanya, ve Almanyadan teklifler alınmış ise de, bilhassa fiatlar üzerinde müttereddittir. Alman firmaları, müstahsillerimiz kabul ettiği takdirde, 407 kuruştan pamuk almağa hazırdırlar.

Diğer taraftan pamuk fiatlarına müvazi olarak pamuk ipliği fiatı birden yükselivermiştir. Yalnız bir hafta içinde 12 numaralı pamuk iplikleri, 28-29 liradan, 35-37 liraya kadar fırlamıştır. 31-33 liradan satılmakta olan 20 numaralı ipliklerin fiatı ise, bugün 40 lirayı geçmiştir. Fiatlardaki bu yükseliş, ayni zamanda dokuma sanayiinde de kendini göstermiş ve dokuma fiatlarında yüzde 5-10 nisbetinde bir yükseliş kaydolunmuştur. İç piyasamızda müşahede olunan bu hal, pamuğun ihraç mevsiminde olmasından doğmaktadır. Fakat zamanında yapılacak bir müdahale bunu önliyebilirdi kanaatindeyiz. Sümerbank, serbest piyasa satışını, durdurmakta geç kalmış ve karaborsaya meydan vermiştir. Pek yakında başlıyacak olan listeli tevziat şekli, daha önce yapılabilir ve böylece pamuk ipliği meselesi kolayca halledilmiş olurdu.

Z. S.

Radyo

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar, 13.00 Haberler, 13.15 Karışık hafif öğle müziği (Pl), 13.45 Şarkılar, 14.15 Programlar ve dans müziği (Pl), 14.40 Türküler (Pl), 15.00 Kapanış.

17.57 Açılış ve programlar, 18.00 Türküler, 18.15 İlhan Gençer ve arkadaşlarından dans müziği (Pl) 18.30 Haftanın operası (Pl) 19.00 Haberler, 19.15 Bolerolar (Pl), 19.30 Dinleyici istekleri, 20,15 Radyo gazetesi, 20.30 Kısa şehir haberleri, 20.35 Fasıl heyeti (Rast faslı), 21.15 Radyo haftası, 21.30 Sonat, 21.45 Spor hasbihalleri, 22.00 Şarkılar, 22.30 Haftanın virtüozu (Pl) 22.45 Haberler, 23.00 Programlar ve dans müziği (Pl), 23.30 kapanış.

ANKARA

7.28 Açılış ve program, 7.30 M.S. ayarı, 7.31 Müzik: Neşeli parçalar (Pl), 7.45 Haberler 8.00 Müzik: Sabah faslı (Pl) 8.25 Günün programı ve hava raporu, 8.30 Müzik: Çeşitli melodiler (Pl), 9.00 Kapanış.

12.15-13.15 Asker saati. 12.15 Memleketten selâm, 12.20 Memlekete selâm, 12.30 Ordudan haberler, 12.45 Müzik: Şarkılar, 13.00 M.S. Ayarı ve haberler, 13.15 Müzik: Salon orkestrası müziği (Pl), 13.30 Öğle gazetesi. 13.45 Müzik: 14.00 Hava raporu, akşam programı ve kapanış.

17.58 Açılış, program ve M. S. ayarı, 18.00 Müzik: Dans müziği (Pl), 18.15 Köyün sesi (Yurttan sesler iştirakiyle) 19.00 M.S. Ayarı ve haberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19.20 Müzik: Şarkılar, 19.35 İktisatçının köşesi (Hazırlıyan İffet Aslan), 19.45 Müzik: Küme faslı, 20.15 Radyo gazetesi 20.30 Müzik: Radyo senfoni orkestrası. 21.15 Konuşma, Radyo haftası (Mümtaz Faik Fenik), 21.30 Müzik: Şarkılar, 22.00 Konuşma B.M.M. saati, 22.15 Müzik: Dans müziği (Pl) 22.45 M.Ş. ayarı ve haberler 23.00 Program ve kapanış.

OLÜM

Vasfiye Güney, Hüseyin Hüsnü, Dr. Ahmet, İsmet ve 7 ki Akkoyunlu'ların ve Safiye Hamzalay'ın babaları, Dr. Hilmi Akkoyunlu'nun biraderi, Hamdi Güney ve Dr. Galip Hamzalay'ın kayınbabaları Bosnalı

ALİ AKKOYUNLU

dün eceli mev'udiyle vefat etmiştir.

Cnazesi bugünkü Pazartesi günü (26.11.951) öğle namazından sonra Fatih camiinden kaldırılarak Edirnekapı Şehitliğine defnedilecektir. Mevlâ rahmet eyliye.

Çelenk gönderilmemesi rica olunur.

TRENÇKOT
PALTO - PARDESÜ - ELBİSE
İhtiyaçlarınız için
Güvenebileceğiniz en emin
müessese
ŞANAL Giyim Evi
Sultan Hamam Camcı Başı Han Alt Kat. Tel: 27118

VİKODİN

ÖKSÜRÜĞÜ ve BRONŞİTİ DERHAL GEÇİRİR GÖĞSÜ YUMUŞATIR

HAK DİNİ
KUR'AN DİLİ
Yeni Mealli Türkçe Tefsir
Yazan:
Dersiâm'dan Elmalı'lı
Muhammed Hamdi Yazır
Diyanet İşleri Reisliği tarafından 1938 yılında yeni yazı ile bastırılan
9 Cildlik Tefsiri Şerif
Satış yeri : Hacı Hulusi Topbaş ve Kardeşleri
Sultanhamam Dikranyan han altında No: 47
Satış Bedeli :
Cildsiz 30.- Tl dır
Taşra için ayrıca iki lira posta ücreti alınır.

İSLÂMIN NÛRU
MECMUASI
Dünyada eşine rastlanmayan biricik İLİM ve AHLÂK mecmuasının MEVLİD sayısı, size her şeyi öğretecek harikulâde ilâvesile çıkıyor.

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 12

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul
SALI 27 KASIM 1951
Her yerde 10 kuruş

Pâkistanın sulh teşebbüsü

Rusya ve Batı devletlerinin anlaşması için gayretler

Pâkistan Dışişleri Bakanının teklifi üzerine Amerika, Rusya ile istenen şekilde müzakerelere girişmeğe hazır olduğunu bildirdi

Paris, 26 (AP) — Amerikan delegesi Büyük Elçi Philip Jessup, Siyasî Komitede verdiği demeçte, Asya - Arap devletlerinden müteşekkil bir grupun teklifine ittibaen, Birleşmiş Amerikanın silâhsızlanma meselelerinde Rusya ile özel müzakerelere girişmeğe hazır olduğunu söylemiş fakat bundan büyük faydalar memul etmediğini de belirtmiştir.

Pâkistan, 60 devletten müteşekkil Birleşmiş Milletler Siyasî Komitesine sunduğu bir takrirde, Amerika, İngiltere, Rusya ve Fransanın Genel Kurul Başkanı Luis Padilla'nın riyasetinde özel toplantılar yapmalarını ve Batılılarla Sovyetler tarafından sunulan silâhsızlan-

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Roma toplantılarına iştirak eden Atlantik Orduları Başkomutanı General Ayzenhover'in son resimlerinden biri

Atlantik Paktı Devletleri

General Eisenhover yapılan hazırlıklara temas eden ve Avrupa müdafaasını bahis mevzuu eden bir konuşma yaptı

Silâhlanma gayretinin arttırılması kabul edilmedi

Roma 26 (A.A.) — Kuzey Atlantik Paktı teşkilâtı kurmay başkanları toplantısında bugün söz alarak 45 dakika kadar izahatta bulunan Avrup müttefik kuvvetleri başkomutanı General Eisenhover ezcümle şöyle demiştir:

Geçen ocak ayında başkomutanlığı ele aldığım zaman bir Avrupa ordusu fikrinden dehşete düşmüş olan bir askerdim. Fakat son birkaç ayın tecrübeleri, hiçbir milletin artık tek başına kalmasına imkân olmadığı kana atini bana vermiş bulunmaktadır.

Bugün güvenlik ancak hakimiyeti mutlak surette temerküz ettirmekte muhafaza edilebilir.

Avrupa müdafaa kuvvetlerinin kurulması esastır. Bu tasarıyı tatbik mevkiine koymadıkça Avrupada güvenlik olamaz.

Komutam altında hizmet görecek kıtalar, hazırlanmış olan program mucibince buraya vasıl o-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

C. H. P. Kurultayı

Bu Partiden artık ümit yoktur

Başını ve duymayan kulağını atmazsa hiç bir şey değişmez!

Ankara 26 (Büyük Doğu) — C. H. P. kurultayı bugün saat 10 dan itibaren yeni sinemada müzakerelerine başlamıştır. İktidar değişikliğinden sonra muhalefet safına geçmiş bulunan H. Partisinin zihniyetinde hasıl olan tebettülâtı ve hususiyle partinin iç mekanizmasında mevcut olduğu göze çarpan hiziplerin durumunu tesbit için mühim bir zemin teşkil eden bu kurultaya büyük bir ehemmiyet verilmektedir.

Fithakika bu ilk toplantı gününde muhalif muvafık birçok tanınmış simalarla basın mensupları ve davetlilerden müteşekkil bir kalabalık salonda yer al

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Türk Kahramanları Paris'te ağırlanacak

Paris 26 (Usis) — Koredeki Türk Savaş Tugayına mensup kahramanlardan Birleşik Amerikayı ziyaret etmekte olan Ziya Bursa ve Hacı Altıner, bu hafta içinde uçakla Fransaya

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 le)

İfşamız hakkında

Bütün Türk efkâr-ı umumîyesinde, bir anda top gibi patlıyan son ifşamız hakkında yaptığımız neşriyata, bu yazımızla son vermiş oluyoruz. Vesikanın hakiki metnini ve hâdisede bizce malûm bazı unsurları icabettiği zaman, en ince teferruatına kadar açıklamaktan geri kalmıyacağız. O zrman, bazı kimselerin haline hangi kuşların güleceği anlaşılacaktır.

Biz bu hâdiseyi umum' efkâr huzuruna arzetmeden evvel, meselenin bütün iç unsurlarını en titiz bir dikatle tesbit etmiş bulunuyorduk. Zaten etmeseydik bu ihtişamda patlıyabilir miydik?

Eğer iş Türk adliyesine intikal ederse, karşı taraftan istiyeceğimiz yalnız ve yalnız ispat hakkımızın tanınması olacaktır. Bir fahişeye sıfatile hitap etmenin, o bu sıfata hak kazandığı halde, Ceza Kanununda müeyyidesi olduğunu bilenlerdeniz. Fakat, kendisine bu şekilde hitap edilen kadının vaziyetini müdrik olduğu halde karşı tarafın ispatına imkân hazırlaması, ancak ve ancak içinde bulunduğu levsten zevk ve gurur duyması olabilir.

Biz onların o günlere ait içyüzlerini en az onlar kadar biliyor ve gerisini söylememiz için takınacakları tavrı bekliyorsak..,

Büyük Doğu'culara ve Büyük Doğu okuyucularına şunu haber vermek isteriz ki, son ifşamızın ehemmiyet ve nisbet ölçüsüne malik daha nice meselelerimiz var. Bunları da yeni bir merhalemizde en ince noktalarına kadar açıklamaktan ,yalnız ve yalnız memlekete hizmet etmek zevkini duyacağız.

İtalyada

Yağmurlar durulduğundan sular çekilmeğe başladı

Roma 26 (Nafen) — Yağmurlar durulduğundan ve gereken tedbirler de alınarak setler dinamitle uçurulduğundan Po vadisinde sular inmeye başlamıştır. Bu vaziyetin önümüzdeki günlerde de de

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Azzam Paşa

Arap Birliği Sekreterinin şayanı dikkat beyanatı

Londra 26 (R.) — Abdurrahman Azam paşa Arap Haberler ajansı muhabirine verdiği bir beyanatta Orta Şark müdafaa mevzuuna temas ederek, ezcümle Mısır ve diğer Arap devletleri Orta Şark müdafaa mevzuunda her türlü anlaşmaya, icap ettiği takdirde memleketlerinde üsler vermeğe hazırdırlar. Buna mukabil Amerikadan beklediğimiz Orta Şarkta İngiliz emperyalizminin önlenmesinde İslâm memleketleri, din ve akidelerine sadıktır, ve hayatı boyunca kömünizmin düşmanı olarak kalacaktır. Amerika İslâm kütlelerinin derdini anlamayı ve bu uğurda gerekli mesaiyi göstermekte tereddüt etmemelidir.

Cesedin bulunduğu kuyu başında bir arkadaşımız izahat alıyor.

Faili Meçhul Bir Cinayet Daha!..

Zeytinburnunda bulunan çuvala sarılı cesedin esrarı bir türlü çözülemiyor

Savcılık yeni esrarengiz bir cinayetin tahkikatına el koymuştur.

Dün sabah Zeytinburnundan geçenler, civarda bir arsalıkta bulunan kuyunun içerisine baktıklarında bir insan cesedinin bir cuval içerisinde suyun üzerinde durduğunu görerek vaziyeti mahallin jandarma karakoluna bildirmişlerdir.

Üç jandarma eri mezkûr kuyunun başına gelince, bunun kahve rengi çuvala sarılı bir erkek ce

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Bulgaristanda temizlik

Viyana 26 (Nafen) — Bulgar komünist partisi idarecilerinin "işçi sendikaları,, ismi altında kurulmuş ve aslında fabrikalardaki faliyeti kontrolle vazifeli teşekküller de tasfiye hareketine giriştikleri bildirilmektedir.

"İşçi davasını baltalıyor,, diye

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Kore'de

Komünistlerin hezimeti

30 gün içinde mütareke imzalanabilecek mi?

Seul, 26 (AP) — Müttefikler Batı Korede, «Yeni Cebelüttarık» ismindeki tepeye 24.000 Çinli tarafından yapılan çok şiddetli taarruzu 41 saat müddetle durdurduktan sonra nihayet Kızıl kuvvetleri def ve tardedilmişler ve tepeyi vermemişlerdir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Bir Fransız Gazetesine

Fuat Köprülünün verdiği beyanat

Dış İşleri Bakanımız Türkiyenin siyasetini anlattı

Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü

Paris 26 (A.A.) — Türkiye Dışişleri Bakanı Prof. Fuad Köprülü, Presse - İntransigeant gazetesinin siyasi muharriri James Donadieu'ye verdiği beyanatta ezcümle şunları söylemiştir:

Türkiye esas itibariyle barışçı bir memlekettir. Bununla beraber her ne bahasına olursa olsun kabul edilecek bir sulha rıza göstermiyecektir. Türkiye, asırlardanberi mevcudiyetini savaşlarla müdafaa etmek zorunda kal

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Londra Büyük Elçimiz değişti

Londra büyük elçiliğine H. Ragıp Baydur tayin edildi

Ankara 26 (Büyük Doğu) Dışişleri umumî kâtipliğine tayin edilmiş olan Londra büyük elçimiz Cevat Açıkalının yerine tâyin olunan Roma büyük elçimiz Hüseyin Baydurdan boşalan yere Belgrat büyük elçisi Kemal Köprülünün getirileceği bildirilmektedir. Cevat Açıkalın ay sonunda Ankaraya dönecektir.

Dünya nüfusu ve açlık tehlikesi

Nevyork 26 (Nafen) — Bir Amerikalı alim olan Eugene Rochon dünyadaki insan nüfusunun tabiattaki nebat ve gıda maddelerinden daha süratle arttığını; bu gi

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Fikirsizliğimiz

Necip Fazıl KISAKÜREK

Fikirsiziz, efendiler, fikirsiziz! Ne yola, ne madene, ne buğdaya, ne silâha muhtacız!. İhtiyacımız sade fikre. Onun da mahrumuz! Fikir olunca hepsi olur, o olmayınca da hiçbiri olmaz; bunu bile anlamıyoruz!

Bugüne kadar başımıza gelen her felâket, şahidi olduğumuz her kepazelik, sadece fikirsizliğimizden ileriye gelmiştir. Bu yüzden büyüklüğümüz bize küçüklük, hiyanetler, kahramanlık, suikastlar, kurtarıcılık gibi gösterilmiştir. Bizse bütün bunları yutup hazmetmiş bulunuyoruz!

Efendiler! Bizde, boşlukta mekân işgal etme hassasına mâlik, hacim ve ölçü sahibi fikir adamı yetişmiyor. Yetişmemesi için de herşey yapılıyor.

Efendiler! İdeolocya adına, ahçı kitaplarındaki pastanalı yumurta izahından daha âdi ve umumi, daha kolay ve kaba ve her dayanaktan mahrum parti programlarından başka birşey bilmiyoruz!

Efendiler! Dünya çapında tecrit ve teşhis cehdi, bize, delinin pösteki sayması gibi mânasız ve faydasız bir iş görünüyor! Okadar ki, bu yazı için de "amma deli saçması!,, diyecekler bulunabilir.

Efendiler! C. H. P. nin altıokunun ucunda duran altı kelimeyi ve hepsi altı formalık tekerlemelerini bir inkılâp ideolocyası diye kabul edebilmek için, milletce kafalarımızı, işkembeci dükkânlarındaki kuzu başariyle değiştirmemiz lâzımdır!

Efendiler! Üniversitemiz esersiz profesörle; iktidar makamlarımız, iş ve hareket selâhiyetini hangi çileye borçlu olduğu meçhul kabadayılarla doludur!

Efendiler! Ne sağ derken sağı ne sol derken solu tanıyoruz; ne severken niçin sevdiğimizi, ne de tiksinirken niçin tiksindiğimizi biliyoruz!

Efendiler! Ayda 30 lira taksitle radyo alır gibi kullandığımız, halbuki her çivisi insanî tefekkür emeğinin kanlı muhasebeleri neticesinde yerleştirilmiş medeniyet tâbirlerini, küstah cehlimize kalkan diye tutmaktan başka birşey yapamıyoruz!

Efendiler! Tam yüz senedir, demokrasya hürriyet, millet, medeniyet, inkılâp ve daha nice (izm, izm izm) âhikalarile bandrollü, içimize giren aşağılık (Erzats) garp idhal mallarını, büyük Türk tefekkür gümrüğünde muayene edecek ve iç ölçülere varacak mütehassıslar kadrosundan mahrumuz!...

Efendiler! Hattâ bütün tarihimizi dolduran büyük asker, büyük şair büyük mimar, büyük musikişinas ve büyük kopyacı âlim bolluğu içinde, büyük ve şahsiyetli dünya görüşümüzü iklimlendirecek büyük mütefekkirler kolunun eksikliğine acaba hangi ferdî veya içtimaî sebep engel oluyor? Bu suali nefsimize sormaktan bile âciz bulunuyoruz?

Fikirsizliğimizi idrâk ettiğimiz gün herşeyi idrâk ve her çareyi elde etmek imkânına ereceğiz amma bunun yolunu gösterecek olanları yaşatmamak için de herşeyi yapıyoruz!

İyi Niyetli Amerikalı

Ankara 26 (ANKA) — Bütün Dünya memleketlerinde (İyi niyet) gezisine çıkmış olan Amerikalı Mümessiller Meclisi Demokrat Saylavlarından Pepar Na-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Eminönü Halkevinin tahsisi üzerine

İşçi Sendikaları dert yanıyorlar

Talebe Federasyonu ile işçileri bir arada memnun etmek kabil değil midir?

Halkevleri intikal kanunu Halk evleri üzerindeki tasarruf hakkını hükûmete vermiştir. Şimdi de hükûmet bu hakkı valilere devret miştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Otobüsü soyanlar

Yakalanan üç kişi serbest bırakıldı, jandarma yeni iz üzerinde

Ankara 26 (Büyük Doğu) — Birkaç gün evvel Konyadan Ankaraya 40 kadar yolcu ile gelmekte iken 37 nci kilometrede meçhul şahıslar tarafından durdurulup içindeki yolcuların soyulması ile neticelenen otobüs soygunculuğu hâdisesi etrafındaki tahkikat derinleştirilmiştir. Şimdi

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

İsviçre - İtalya Millî Maçı

Otuzüç bin seyirci önünde oynanan oyun 1 — 1 berabere

Lugano (İsviçre) 26 (AP) — İsviçre ile İtalya, dün burada 33,000 seyirci önünde oynanan

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Büyük Millet Meclisinde müzakereler

Ceza kanunundaki değişiklik konuşuldu

Komünist niyetleri ve ona karşı tedbirler üzerinde heyecanlı münakaşalar cereyan etti

Büyük Millet Meclisi bugün toplanarak, Tekirdağ Milletvekili Şevket Mocan ve 53 arkadaşının T. C. Kanununun 141 inci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanunun müzakeresine devam etti.

Halil Özyörük hükûmetin 141 inci maddedeki cebir unsurunun kaldırılmasını isteyen teklifine karşılık uzun bir mü-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

1001 ÇERÇEVE

Necip Fazıl KISAKÜREK

Ana plân

İrfan dâvalarımızın, kemiyet çerçevesinde sürüsüne bereket!.. İlk mekteb, son mekteb, talebe, inzibat, ahlâk terbiye, bilgi, kitab, terüme, lûgat, usul (program), yabancı (Profesör), yerli muallim, filân, falan..

Bu karmakarışık kesret ifadesi, bence tam bir vahdet mânası belirtiyor. Mesele birçok değil, biricik:

İrfan cihazımızda kol kol şubelendirdiğimiz bütün meselelerin bağlı olduğu ve mihrak noktasında toplandığı kök telâkki ve bu telâkkiden doğma ana plân!!!

Tanzimattanberi böyle bir kök telâkki ve ana plân ıztırabile başı ağrıyan tek bir maarif büyüğü görmedik!

Herhangi bir dalın yaprağında küçük bir baygınlık alâmeti sezilir sezilmez, hatıra derhal kök gelmeli... Bir ağacın köküyle en uzak yaprağı arasındaki sıkı münasebet kadar, binlerce irfan meselesinin, onlara can veren ana görüş manzumesile alâkası var.

Yapılmış, yapılan yapılacak her şeyin kıymet hükmünü, aşağıdaki kıyasların terazisinde tartarak elde etmeliyiz:

1 — Dünya ilim ve fikir cereyanları karşısında durumuz nedir?

2 — Ruhumuz, iktibasçı mı, telifci mi?

3 — Ahlâk ölçümüz nerede ve nasıl?

4 — Hangi ruhî vasıflarda bir gençlik istiyoruz?

5 — Bu gençliği ne vasıflarda muallimler yetiştirir ve onlar nasıl yetişir?

6 — Milletler arası bir müessese olan ilim bu hassasına rağmen milli bir damgayla mühürlü değil midir?

7 — İlim tevzi işinde, onu en yukarıda dağıtan en üst elden, en aşağıda toplayan en küçük avuca kadar hükim esaslar ve usuller???

Kök telâkkiyi ve bu telâkkiden doğma ana plânı, bütün çizgilerin merkezde toplandığı bir mimarî (motif) i halinde örgüleştirmedikçe, irfan tatbik sahalarında zaaf daima göze çarpacaktır.

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. I. Tefrika : No. 12

Bunların arzuları, içimizdeki hainleri teşvik ederek millet arasına kan düşürmekti

Biz buna da tahammül edecektik. Ancak o zaman paytahtlık İstanbulda kalmazdı. Biz çekildik. Bizden sonraki kabine bir iki gün teessüs edemedi. Ancak tabiî malûmatınız var; bu kabinenin teşekkülü ile beraber benim temasa geçtiğim, gerek o kabine erkânından zevat gerekse harbiye nezaretinde bulunan bazı arkadaşlardan aldığım malûmata nazaran o kabineye taziyik icra ettiler. Fetvayi veriniz diye!.. Nihayet o fetvayı aldılar. Malûmunuz veçhile o fetva İngiliz süngüsiyle alınmış İslâmı sinesinden birbirine düşürmek için, ilk defa yazılmış acı bir vesikadır. Millettin hissi hakikabîni, ümit ederim ki, bundaki fecaati görecek ve bunun ehemmiyeti sıfıra inecektir. (Şüphesiz sedaları).

Refik Bey (Konya) — Zaten yoktur, inmiştir.

Fevzi Paşa (Devamla) — Efendiler, bendeniz İstanbuldan daha evvel çıkmak istiyordum. Ancak temasım evvela İngiliz siyasetini anlamak hususuna mâtuf idi. Anladım; bunda hiç şüphem kalmamıştır. Saniyen, İngilizlerin askerliğime ne yapacağını, tetkik etmek idi. Bunların en büyük arzuları, içimizde bazı hainleri teşvik ve terğip ederek millet arasına kan dü şürmekti. Bu kan ne kadar tevessû ederse o kadar kendi işleri suhulet bulacaktı. Bunu söylemekten de çekinmiyorlardı. Diyorlardı ki; siz madem ki bize arzu ettiğimiz imzayı vermiyorsunuz; yani ağır, ne olursa olsun sizi mahvedecek sulhü imza etmeğe rıza göstermiyorsunuz; biz buna rızadade olacak bir heyet bulacağız! Fakat bu rızadade olacak heyet millet namına olsun... Buraya dikkat isterim.

Müfit Efendi (Kırşehir) — Kabul etmez, millet!..

Fevzi Paşa — Yani diyorlar ki, sulhü milletle yapacağız! Bunun için siz milleti elinize alınız.

Millet emrimizdedir deyiniz. Ondan sonra biz sulh yaparız. Bu ne demektir, Efendiler! Birbirinizle boğazlasınız, kuvvetsiz kalınız, zebun kalınız; ki bir İngilizin burnu kanamadan Anadoluyu istilâ edelim, sizi esir edelim demektir. (Kahrolsun sesleri) Cenabı Hakkın lûtfünden kaviyyen ümit ederim ki, İngilizler şimdiye kadar birçok şeylerde aldandıkları gibi - Çanakkale hücumunda olduğu gibi - Bu meselede de tamamen aldanacaktır. (Alkışlar) Bunları aldatan efendiler, birkaç haindir. (Kahrolsun sesleri) Cenabı Hakkın lûtfünden kaviyyen ümit ederim ki, İngilizler şimdiye kadar birçok şeylerde aldandıkları gibi - Çanakkale hücumunda olduğu gibi - Bu meselede de tamamen aldanacaktır. (Alkışlar) Bunları aldatan efendiler, birkaç haindir. (Kahrolsun sedaları) ve bu hainler içimizde ne kadar az olursa ve biz birbirimizle bir vifak dahilinde ne kadar azimkârane hareket edersek İngiliz plânı tamamiyle ve o kadar çabuk suya düşecektir.

Nerede bir fenalık zuhur ederse derakap bastırılır. Ve İngilizler görürler ki, Türkler kütlei vahide halinde, İslâmlar kütlei vahide halinde kendi hakkı hayatlarını istiyorlar. Bunu görürlerse, efendiler, biz istikbalimizi kurtardık demektir! (alkışlar, İnşallah sadaları) Bendenizin hissiyatım bundan ibarettir. Ümit ve azim efendiler!

(Teşekkür ederiz sadaları alkışlar!)

Reis Paşa — Paşa Hazretlerinin verdiği bu izahatı tab ve neşretsek...

(Hay hay sadaları)

Reis Paşa — Çelebi Efendi Hazretleri İstanbula bir heyet izamı hakkında verdikleri takriri bu izahattan sonra geri alıyorlar. (alkışlar) efendim, Büyük Millet Meclisinin açılması münasebetiyle birçok yerlerden tebrik telgrafları vürut etmiştir. Yalnız nerelerden geldiğine vâkıf olalım. Müteakiben muameleyi tensip buyurunuz.

Kâtip Haydar bey (Kütahya) — Gelen tebrik telgrafları okuduk, evvelâ Hacı Bektaş Veli Pos Nişînî, Salih Niyazi Baba Hazretlerinden:

(Devamı var)

FIKRA

Manzaralar

Berber dükkânına girdim. Bu, ya birinci sınıfın mütevazilerinden, ya ikinci sınıfın en muteberlerinden bir berber dükkânıdır. Vakit, dükkânın en kalabalık olduğu bir saat değilse bile, tamamen boş bulunduğu bir saat da değil: Üç müşterinin saçları kesilmekte, iki müşteri traş olmakta.

Yâni üç kalfa meşgul ve öteki kalfalar işsiz. İşsiz kalfalardan biri ortada, elinde kahve fincanı, kahvesini içip ağzının şapırtısından hazzının derecesi belli.

Başka bir kalfa müşterilere mahsus koltuklardan birini işgal etmiş ve, eğilmiş, dişlerini oğmakla meşgul. Macunu da ağzına o kadar doldurmuş ki, iki dudağının arasında âdeta bir başka ve beyaz renkte dudak görünüyor. Bir başka kalfa, bir koltuğa oturmuş, kendi kendini traş etmekte.

Yandaki tahta kanapede bir başka kalfa, ayak ayak üstüne atmış, misafir mi, işi bitmiş gidecek bir müşteri mi, anlayamadım, biriyle çene yarıştırıyor. Tam camın önündeki koltukta, nisbeten yaşlı ve dolğun vücutlü bir adam - belli ki dükkânın sahibi - küvetin üzerine kâğıtlar yaymış ve alüminyum sahanları açmış, taam etmekte. Yediklerinin öyle çeşitli ve sert kokuları var ki, kendimi az önce ayrılmış olduğum lokantada sanıyorum. Traş suyum da ılık bile değil. Sebebini sordum ve öğrendim ki, şapka vesaireyi şaşıra aldana alıp veren ve patküt süpürür gibi yapıp bahşişe hak kazanan kalfa namzedi çırak, havagazı ocağında bir şeyini ütülüyormuş. Umumî bir sohbetin velveleleri ortasında işim bitip para vermem icabettiği sırada ise parayı ancak patron taammun en lezzetli lokmasını yutmakla meşguldü: Yemek kokan ağzı ve parmaklariyle hizmetime gelmesi için bütün bir dakika beklemek icap etti.

Vaktiyle dükkânlarda müşteriye saygı gösterilir, müşteri hürmet görürdü. Yıllardan beri gittikçe artan lâübaliliğin son haddine eriştik mi, yoksa bunun da ötesi, beteri olacak mı?

Nahid Sırrı Örik

TERBİYE VE RUHİYAT

Hâfıza ve Ezbercilik

YAZAN: Şükrü Hazım Timur

Bizde üzerinde durulması icabeden mevzulardan biri de ezberciliktir. Umumi hayatımızda ibdaa, araştırmaya değil; sadece öğrenmeye, bilgi edinmeye değer veriyoruz. (Üniversite)den ilk mektebe kadar teşkilâtımız hep bu esas üzerine kurulmuştur denebilir. (Üniversite)ye kadar bu sistemin müdafaa edilebilecek tarafları olsa da, (Üniversite)nin de bu çerçeve içinde çalışması onun ancak bir mektep hizasında kalmasiyle neticelenmektedir. Orada da araştırma ve yeni birşey bulma değil, müdevven bilgileri öğretip hıfzettirmek rağbette... Boynunun üstünde bir kütüphane taşımak, en büyük mârifet sayılıyor ve hayranlık uyandırıyor. Garpla aramızdaki bir fark da buradadır. Orada bilgi ibda için, yeni buluşlar için bir malzeme; bizde bir esas ve hattâ bir çokları içi ngayedir.

Garplılar sadece öğrendikleri ile değil, bulduklari ile iftihar eder, öğünürler. Bizde, istisnalar bir tarafa bırakılırsa, keşif ve buluş akla bile gelmiyor Garpta ilim, bizde malûmat aranıyor. Hakiki ilerleme için bu telâkki ve bu usulün değişmesine ihtiyaç vardır. Talim ve terbiye usullerimizde asıl inkılâp «araştırma ve yeni bir şey bulma» sisteminin kurulmasiyle olacaktır. Dimağımızda çalıştırdığımız ve tekâmülüne kıymet verdiğimiz, hep hâfızadır. Muhakem ve hükümlerimizi hâfızamızın emrine veriyoruz. Halbuki bunun aksi olmak, öbürüne çalışmak icap ederdi. Bilenle bilmeyen arasındaki fark, malûmat sahasına inhisar ettikçe, büyük olamaz. Dün okuduğu bir kitaptan yeni bir iki şey öğrenen, bugün hocasını imtihan edebilir. O kadar çok şeyler bulunmuş, malûmat o kadar genişlemiştir ki, onları bütün teferrüat ile öğrenmeye imkân ve ihtimal yoktur Ancak tek bir mevzuu teferrüatı ile okuyup, onun üzerinde çalışarak yeni bir görgü veya buluş elde eden tefevvuk edebilmelidir.

Esasen hâfıza ile ezberciliği birbirine karıştırmamak lâzımdır. Ezbercilik zihnin diğer bütün teşekküllerini hâfızanın emri altına vermektir. Hâfıza ise diğer zihnî melekeler gibi bir varlıktır. Kaba çizgileri ile ezbercilik bir papağanlık olduğu halde, hâfıza, bilginin esası, düşüncenin malzemesi, beynin (normal) çalışmasının bir neticesidir.

Her hücrenin kendine ait vazifesi vardır. Bu, hâfıza değildir. Gözün görmesini, kulağın duymasını, burnunun koku almasını bir hâfıza addedemeyiz. Fakat görülen, duyulan, tadılan şeyin beyinde iz bırakması hâfızadır. Bilgi ancak bu hâfızaların teşekkülü ve birbirleri ile bağlanması sayesinde elde edilir. Meselâ: İlk defa elmayı alan çocuk elindeki çeşitli duygularla onun sert mi, yumuşak mı; düz mü, pürtüklü mü; yuvarlak mı, köşeli mi; sıcak mı, soğuk mu olduğunu anlar. Gözleri ile rengini, biçimini, şeklini görür; burunu ile kokusunu, dili ile tadını, kulağı ile adını öğrenir. Bunun bir adım ötesi elma kelimesinin çocuk tarafından da telâffuzudur. Zihinde elma bilgisini temin eden bunların birbirleri ile ve şuurla bağlılığıdır. Bu çeşitli hâfızalar olmayınca bilgi de tam olamaz. Bu hâfızalardan birinin tenebbühü diğer hâfızaları ve şuuru faaliyete getirir. Eskiden bir nazariye olan bu izah, bugün artık müsbet ilmin çerçevesi içine girmiş bir hakikattir. Uzun araştırma ve çalışmalarla beynin topoğrafyası çizilmiş ve her bölgenin ayrı bir vazifesi olduğu görülmüştür. Hâfızanın da beyinde ayrı yerleri vardır. Bir misal: Göz, gören değil, görmeyi temin eden ilk alıcı uzuvdur. O olmazsa görme de olmaz. Fakat o var diye görme fiili de var demek değildir. Asıl gören beyindir; hattâ beyinin de arka kafada hudutları çizilmiş belli kesimidir. Burada, veya gözün topladığı intibaları nakleden sinir yollarında bir arıza, bir hasar olursa göz sağlam olduğu halde görme kalmaz. Görülen şeylerin sureti ise başka bir bölgede hıfzolunur... Orası görmenin değil, görülen şeylerin hâfızasının yeridir. Bu rasının ârızalarında hasta görür, fakat gördüğünü tanıyamaz. Faraza odasındaki sobayı görür, şeklini, rengini, biçimini söyler de soba diyemez.. Çünkü görmeyi değil, görme hâfızasını kaybetmiştir. Hekim dili ile buna «ruh körlüğü» diyoruz. Bu bile parçalanmıştır... Meselâ renk hâfızası ve renk körlüğü ayrıdır. Meşhur İngiliz hekiminin kendi üzerinde müşahedesi ile bildirdiği kırmızı renk körlüğü gibi... O zamandanberi buna Daltonizma denmektedir.

Görme hâfızasına mahsus saha hasara uğrayacağına tahriş edilerek fazla faaliyete getirilse bu defa gözün önünde çeşitli renk, manzara veya hayaller belirir. Hakikatte hiç aslı yokken böyle hayaller görülmesine (Hallucination) diyoruz. Bazı hastalıklarda bunlar o hastalığın belirtisinden olur. Beyinde muayyen herhangi bir tarzda, meselâ elektrikle tenbih ederek hastaya böyle (Hallucination)lar vermek, yahut tahrip ederek ruh körlüğü yapmak kabil olmuştur. Yâni mesele nazariye sahasından çıkmış, tecrübelik bilgiler sırasına girmiş, müsbet bir ilim olmuştur. Görme sahasında olduğu gibi işitme hâfızası bölgeleri vardır. Duyduğumuz kelime ve cümleleri hıfzeden bunların nasıl terkip edildiğini bildiren yerler vardır. İşitme sahasında bir hasar sağırlık yaparken, işitme hâfızasını temin eden sahanın harap olması hâfızayı bozar; hasta duyar, fakat ana dili kendisine hiç bilmediği bir yabancı dil gibi gelir. O kadarla da kalmaz, konuşur, söyler, fakat kendi söylediklerinin de mânasını anlayamaz. Bunun gibi (müzik) için de belli saha vardır. Konuşamıyan hasta şarkı söyliyebilir. Hattâ hepimizde olduğu gibi şarkının güftesi söylenemez de taganni ederken sözleri kendiliğinden gelir. Koku, tad ve saire için de aynı şeyleri söylemek kabildir. Şu halde hâfıza, beyinde muayyen yerlerin bir vazifesidir. Şuur altının en büyük kısmını bunlar teşkil eder. Şuur altının ehemmiyetini, (Freud)ün çalışmalarından beri duymayan okumuş kalmadı.

Bazılarında her kısmın hâfızası aynı tekâmülde olmaz. İnsan vardır ki, görme hâfızası kuvvetlidir. Diğer bazılarında da işitme hâfızası kuvvetli olabilir ve ilâ...

Bu bilgilerden müsbet bir netice çıkarmak kabildir. Çocuğa bir bilgiyi öğretirken onun en işlek hâfızası hangisi ise ona müracaat etmeli, onu kullanmalıdır. Sınıfında dikkatsiz ve geri gibi telâkki edilen bazı çocuklarda bu geriliğe sebep, mutad usullerin kullanılmasıdır. (Klâsik) usul bırakılıp da çocuğun muhtelif hâfızaları muayene ve tetkik edilse, tenbel notu alan çocuğun hakikatte bir dikkatsizliğe ,bir anlaşılamamaya kurban olduğu meydana çıkar. Bunu hayatımızda düşünce ve araştırmaya ehemmiyet vermemenin geniş mes'uliyetini bir kere daha belirtmek üzere bir misal olarak yazdım. Hoca demek, ezberlediğini talebeye nakleden demek değil; anlayarak, üzerinde düşünce ve muhakemesini işleterek benimsediği mevzuu, talebesine anlatan ve onları da düşünmiye, öğrendiklerinden bir netice çıkarmaya alıştıran bilgin demektir. Hoca ile talebe arasındaki fark, sadece aynı mevzuu senelerdenberi tekrar ede ede artık onunu hafızı olmuş bir insan, ve o mevzuyla yeni temasa gelen genç demek değildir. Kafanın içini malzeme ile doldurarak bir depo haline getirmiye çalışıyor fakat, bu malzemeden yeni bir bina yapmayı düşünmüyoruz. Yüzyıllar boyunca hep papağanlığa, yâni ezberciliğe yönelmiş, akıl hor görmüşüzdür. Bu yüzden dünya sesimizi merakla ve ısrarla bekliyor. Şairin dediği gibi...

Bakî kalan bu kubbede bir hoş sada imiş...

İSTANBUL

Sigara Fabrikaları

Amerikan firması ile Tekel arasındaki anlaşmazlığın yakında önleneceği söyleniyor

Bundan bir müddet evvel, Maltepedeki sigara fabrikasının inşaatı durdurulmuştu. Bu hususta Tekel ile Amerikan fabrikası arasında fesholdilen mukavelenin yenilenmesi, bugünlerde yeniden bahis mevzuu edilmektedir.

Haber aldığımıza göre, yakında mezkûr fabrika anlaşmazlığı izale için idare ile temas etmek üzere bir heyet gönderecektir. Gelecek heyet ile Tekel idaresi yeniden anlaşamadıkları takdirde, Amerikan fabrikasının talep ettiği tazminatla birlikte hükûmetin takriben yirmi milyon zarara girmesi muhtemeldir.

Horoz döğüştürürken kavga ettiler

Kumkapıda Daltaban yokuşunda oturan Ahmet adında bir şahıs, dün, Nuri, Remzi ve Rıza adındaki arkadaşlariyle bahçede horoz döğüştürürken, aralarında bir münakaşa çıkmıştır.

Az sonra iş kavgaya dökülmüş ve bu esnada fazla hiddetlenen Rıza, tabancasını çekerek Nuri ve Remziyi muhtelif yerlerinden ağır surette yaralamıştır.

Yaralılar Cerrahpaşa hastahanesine kaldırılmışlar, Rıza, yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

Lübnan ile Amerika arasında deniz seferleri

Lübnan ile Cenubî Amerika arasında yolcu nakliyatı günden güne artmaktadır. Öğrendiğimize göre, Denizyolları idaresi bu hat arasında yeni seferler ihdas etmek üzere ilgililer nezdinde teşebbüse geçmiştir.

Bir çocuk kuyuya düşüp öldü

Mecidiyeköyünde Avadis çiftliğinde oturan şoför Hüseyinin 5 yaşındaki kızı Tuncak, bahçe içerisindeki kuyuya düşerek boğulmuştur.

yurt

Irz düşmanı bir adam yakalandı

60 yaşında olduğu halde 8 yaşındaki çocuğu kandırdı

Niğde 26 (B.D.) — Rıza Beyba adında bir subay mütekaidi 8 yaşındaki ilkokul talebesi Ömer Özgüleri kandırmak suretiyle evine götürmüş ve zorla ırzına geçmiştir. Çocuğun feryatları üzerine hâdise mahalline yetişen halk, ırz düşmanı Rızayı yakalıyarak adalete teslim etmişlerdir.

İşçiler arasında dinî dersler

Zonguldak 26 (B. D.) — Şehrimiz müftülüğü halkın dinî bilgilerini tamamlamak gayesiyle, geceleri muayyen saatlerde dinî tedrisata başlamıştır. Birçok işçilerin de devam ettiği bu dersler halk tarafından sevinçle karşılanmıştır.

Sahte diplomalı genç

Niğde 26 (B.D.) — Höyük köyü Tarım Mahsulleri Ofisinde çalışan Hüseyin Bayrak adında bir şahsın sahte diplomalarla bu işe girdiği anlaşılarak derhal tevkif edilmiştir.

Ayrıca bulunduğu ofiste 550 lira kadar bir parayı da zimmetine geçirdiği iddia edilmektedir.

Bir kadın intihar etti

Bor 26 (B.D.) — Cumhuriyet mahallesinde ikamet eden Fatma Kıyıldı adında bir kadın, kumar için bağlarını satan kocasının bu haline üzülerek kendisini iple tavana asmıştır. Hâdise şehirde büyük bir teessür uyandırmıştır.

Mersin Elektrik işçilerine yüzde 10 zam yapıldı

Ankara 26 (B. D.) — Mersin Elektiritk Türk Anonim Şirketi ile işçileri arasında çıkan iş ihtilâfında İl Hakem kurulu işçilerin talep ettikleri yüzde 30 zam nisbetini fazla bularak bu nisbeti yüzde 10 olarak tesbit etmiştir.

beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika : No. 12

Koca Allahsız, şu ânda top atılsa duymak kudretine mâlik değildir.

Gece ilerliyor...

Koca kalenin içinde Firavun ile muhafızından başka tek fert yok.

— İmrân!

— Buradayım.

Dakikalar, yine sessizce geçiyor...

Muhafız yine Kalenin dış kapısını muayene ediyor. Tamam kapalı, ve hemen, piçin emrettiği yatak odası kapısının önüne geliyor. İçerden yine koca Allahsızın sesi:

— İmrân!

— Buradayım efendimiz.

Muhafız bir kere de sarayın, kalenin içine açılan kapısını muayene ediyor. Bu da kapalı. Firavunun ve kendisinin bulunduğu yere, kalenin ne içinden ne de dışından hiç kimsenin girmesine imkân yok.

Yine nöbet tuttuğu mevkie geliyor.

Firavun yine sık sık yatak odasımdan kendisini kontrol etmekte, her defasında da muhafızın cevabile karşılaşmaktadır. Artık yavaş yavaş göz kapaklarına uykunun ağırlığı çöküyor.

Saat gecenin üçü.

Firavun, horul horul uyuyor.

Onun horultusunu dışarıdan duydukça İmrânın da göz kapakları ağırlaşıyor.

Firavunun müsaadesini unutmamıştır. Kılıcını ve kalkanını başının altına, başını da kapı eşiğine koyuyor. Olduğu gibi yere büzülerek yatıyor.

***

İmrân'ın kale içindeki, şahsına mahsus evi...

Gece olup ta kale kapıları kapandıktan sonra, kocasının gelmediğini gören İmrân'ın karısını, merak almıştır.

Niçin gelmedi, acaba?

Kadıncağız, işin farkında değil, fakat kocasını merak ediyor ve uyumuyor. Ha geldi, ha geliyor diye. Ve saatler ilerledikçe kadının merakı, vesvesesi artmıştır. Uyku kalır mı artık! İçine bin türlü şüphe giriyor.

Karar: Şöyle, yavaşça sarayı doğru uzanacak, belki bir haber alır, ve yahut da merakını ve evhamını giderecek bir çare bulur?

Gecenin saat üçü.

Kimseye görünmeden evden çıkıyor. Saraya doğru yürüyor. Büyük kapıya şöyle bir dokunuyor. Kapı açılıyor. Kadın içeriye giriyor. Ve ilerliyor.

—A a a a!

Kadın duruyor. Hayret içindedir. İmrân bir kapının eşiğinde mışıl mışıl uyuyor. Bu ne hal? demeğe kalmıyor. İmrân gözlerini açmış ve başucunda karısını görmüştür. Çünkü gayet tetik bir uykudadır. Evvelâ şaşırıyor. Karısına bir şey söylemeden bakıyor. Kadın da öyle.. Karı koca bakışıyorlar. Sonra İmrân, yavaşça:

— Sssssus! diyor ve etrafı dinliyor:

Firavunun yatak odasından derinden derine geniş geniş horultular gelmektedir.

Koca Allahsız, şu anda top atılsa duymak kudretine mâlik değildir. En büyük ve lüzumlu gaflet, kâfiri tepesinden tırnağına kadar Allahın emriyle istilâ etmiştir.

İmrân, yattığı yerden kalkıyor ve yine yavaşça karısına soruyor:

— Kapıyı nasıl açtın da buraya girdin?

Kadın cevap veriyor:

— Ben kapıyı açmadım.

— Kim açtı?

— Kapı açıktı, ben de girdim.

— Hayret! Ben kendi elimle kapamıştım!

— Evet, hayret!

— Sen hayret ediyorsun. Fakat biraz sonra inanacak ve hayret etmiyeceksin.

Fakat ilâhî kudrete akıl erdiremeyenlerin hepsi, iymansızların her biri bu işe hâlâ hayret ediyorlar. Nasıl açılır, kapı efendim? diyorlar. Bırak. Nûrsuzları, hayret ve inkârlariyle başbaşa kalsınlar. Sen şimdi işine bak.

İmrân karısına soruyor:

— Niçin geldin?.

Genç kadın, gecenin şu en sakin ve acâip sessizliği içinde, bütün cazibesile cevap veriyor:

— Seni merak ettim de.

— Buraya gelmekle iyi yapmadın.

— Niçin?

— Emir öyle.

— Haydi evimize gidelim?

— Ben gidemem.

— Niçin?

— Emir öyle. Fakat sen, hemen buradan uzaklaş ve git!

— Ben de gitmem!

Zaman nazik... Mesele mühim... Kadın ısrar ediyor. Muhafız korkuyor, bir iki dakikalık bir tereddüt. Ve İmrân karısını elinden tuttuğu gibi, Firavunun yatak odasının kapısı önünden uzaklaşıyorlar. Hemen oracıkta karanlık ve boş bir odaya giriyorlar. Karı koca arasında on dakikalık en mahrem bir arkadaştık. Sonra adam karısına şöyle diyor:

— Aman, sakın buraya geldiğini ve benimle buluştuğunu kimseye söyleme, ikimizde mahvoluruz. Çünki Firavun, bu gece buna mâni olmak için beni eve göndermemişti.

— Yaaa?!

— Evet!

— Peki söylemem. Amma sebep?

— Bilmiyorum, fakat bundan menedilen yalnız biz değiliz. Bütün İsrâil oğulları.

— Yaa!

— Evet, bütün İsrâil oğullarının erkekleri, şimdi şu anda, şehrin haricinde yeni yapılan saraya hapsedilmiş bulunuyorlar. Her halde Firavunun bir korktuğu şey var.

— Nedir acaba?

— Sen kadınsın sana söylenemez.

— Söyle, korkma, ben kimseye söylemem.

— İstersen söyle, senin de kafan gider, benim de!

(Devamı var)

NOKTA

Heykel

Memleketteki heykel kıtlığı delilerin bile nazarını çekmiş olacak ki, timarhanede heykel yapmağa başlamışlar.

Haydi hayırlısı!

Heykel meraklılarına tavsiye ederiz; timarhaneye kadar zahmet buyursunlar!

Ömer ÖZTÜRKMEN

ikinci Abdülhamid

insan ve Sultan

Yazan: Nahit Sırrı ÖRİK Tefrika No: 1

Yarım asrı geçen bir müddet önce, yâni Otuz dördüncü Osmanlı padişahı ve Osmanoğullarından yirmi altıncı Halifei Müslimin II. Abdülhamid'in otuz yıllık saltanat devresinin yarıdan fazla müddeti geçmiş bulunurken, İstanbulda, Yıldız sarayı hümayûnunun eteklerindeki Ihlâmur semtinde dünyaya geldim. Dünyaya geliş yerimin Yıldıza pek yakın bir mahal, Ihlâmur olması, tesadüfî değildir. Zira Sultan Hamid'in mensupları ve sarayımın adamları arasında büyük ekseriyet Yıldız Beşiktaş, Ortaköy ve Nişantaşı, semtlerinde otururdu ve babam, Maarif Nezareti mektupçusu ve Hukuk Mektebinde hoca olmakla beraber, hemen hemen Mülkiye mektebini bitirişinden beri padişahın mütercimlerinden bulunuyordu. Bir iki arkadişiyle birlikte, Fransız ve İngiliz gazetelerinde padişah ve İmparatorluk hakkında çıkan yazıları tercümeye ve ecnebi hükümdarlarına Sultan Abdülhamit namına çekilecek telgrafları yazmağa memurdu. Bu vaziyette ve pek tabiî olarak evimizde adı en çok geçen ve her münasebetle bahsi edilen insan, Abdülhamit Handı. Fakat adı hiç zikredilmez ve kendisi hep (Efendimiz!) diye anılırdı. Hafızama ilk girmiş kelimelerden biri, bu (Efendimiz!) sözüdür.

Hattâ, ilk önce, bu Efendimizin benî ademden bir mahlûk olduğunu bile bilmedim ve onun da herhangi bir fânî olduğunu anlayışım küçük kafamın içinde zekâ ve muhakemenin ilk kımıldanışlarından birinin mahsulünü teşkil etti: Bir gün selâmlıkta, babamın yanında idim ve misafirlerle bilmem kimin yine Efendimizden bir ihsan ve inayete mazhar olduğu, fakat muhakkak ki yine doymıyacağı konuşuluyordu. Padişahın bu lûtuf ve ihsanlarına ait hikâyeleri çok duymuştum ve zihnimde birden bir ışık yandı. Bizim evimizde her şeyi babam temin eder, her şey babamdan alınır, onun sayesinde yapılırdı. Babama bu imkânı temin eden kudreti de kendisine ay başlarında - ve biliyorum ki, aylık ismini taşıyan - bir şey temin ederdi. Şu halde, her lûtuf ve inayetin kendinden geldiği söylenen ve kalın, yüksek duvarları evimizin üst tarafındaki tepelerden yükselmeğe başlayan bu Yıldızı hiç terk etmeyen bu Efendimiz, herkese böyle lûtuf ve inayette bulunmak imkânını nereden, nasıl buluyordu?

Bunu sordum: — Peki, herkese ihsan ettiği bu şeyler Efendimize gökten mi iniyor? dedim.

O zaman misafirlerden biri, - sonra öğrenecektim ki, İstanbul Müzesinin müstakbel U. Müdürü Halil bey: — Böyle şeyleri şimdi öğrenmeğe çalışma. Çocukluğunun kıymetini bil, dedi.

Ve sesinde garip bir hüzün bulunuşu içimde birden yeni bir muammaya vücut vermiş, yeni ve başka neviden bir şüphe halletmişti. Cevaptaki edadan anladım ki, bu kudret gökten inmiyor, hattâ bu kudretin haklı olup olmadığı bile meçhul demek ki, muhatabım böyle mahzun cevap vermiş ve beni böyle şeyleri düşünerek üzülmemeğe davet etmiştir.

Bir müddet daha geçtikten sonra Efendimizi saran meçhûllük ve esrar âleminde yeni gedikler açılmağa başladı. Pek uzun yıllardan, hemen hemen saltanatın başından beri Bahriye Nazırı olan bir paşa ölmüş, tabutu Eyübe götürülüp gömülmüştü. Gömüldükten bir iki gün sonra, şehirde bir yere mi bir çok yerlere mi bilmem, bir resim asılmış.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İSPİR
Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası
Abone : Seneliği 40, Altı ayhğı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi
1371 Safer 27	27	1367 Kasım 20 Gün 331

Kasım 1951 Salı

	Vasati	Ezani
Sabah	07 00	20 15
Öğle	12 01	07 17
İkindi	14 299	09 45
Akşam	16 44	12 00
Yatsı	18 20	01 37
İmsak	05 17	12 38

C. H. P. Kurultayı

(Baştarafı 1 ncide)

mış bulunuyordu.

Mevzuubahs hizipler mevcudiyetlerini henüz açıktan açığa hissettirmemekle beraber kongre taktiklerinin bütün icaplariyle faaliyetlere devam ettikleri de her hal ve hareketleriyle anlaşılıyordu.

Anlaşıldığına göre C. H. Partisinde asıl mücadele genel başkanlıktan ziyade ihdası mutasavver genel başkan vekilliği, genel yürütme kurulu üyelikleri ve nihayet genel sekreterlik gibi nisbeten tâli derecedeki mevkiler etrafında toplanmaktadır.

Öğrendiğimize göre genel başkan vekilliği ihdasına ait teklif kabul edildiği takdirde en kuvvetli namzet sabık Başbakan Şemsettin Günaltaydır. İstanbuldan delege olarak kurultaya iştirak etmiş bulunan eski dahiliye vekili Şükrü Kayanın ismi de biraz tereddütle de olsa ileri sürülmektedir.

Genel idare kuruluna gelince bu heyet için mücadele nisbeten daha açık ve daha şümullü olur. Eski Bakanlardan Şevket Raşit Hatiboğlu, Hakkı Oğuz, Mümtaz Ökmen, Grubu ile halen genel idare kurulunda bulunan şahıslar arasındaki mücadele daha çıktır. Genel sekreterlik için Cemil Sait Barlas, Reşat Şemsettin Sirer ve nihayet Kasım Gülek en kuvvetli rakipler addediliyor. Maamafih Kasım Külek grubunun ağır basacağı şimdiden seziliyor.

Kongre bugün mütad formalitelerden sonra açılış ve başkanlık divanı seçilmiştir.

Kongre başkanlığına İlhami Sancar, Başkan vekilliğine Malatya delegesi Nüred Yetkin seçildiler: Müteakiben parti genel başkanı partinin iç ve dış görüşlerini ifade eden nutkunu söylemiş ve Kasım Külek de genel idare kurulu raporunu okumuştur.

Bundan sonra komisyonlar teşkil edilmiştir. Bir delegenin Falih Rıfkı Atay, Hüseyin Cahit Yalçın ve Nihat Erime parti fikriyatı namına yaptıkları kalem mücadelesinden dolayı teşekkür edilmesine ait teklifi reddedilerek bu teşekkür bütün Türk matbuatına teşmil edilmiştir. Kongre bugünkü çalışmasını böylece nihayetlen dirmiştir. Müzakerelere yarın da devam edilecektir.

Büyük Millet Meclisinde

(Baş tarafı 1. incide)

talâa serdetti.

Şevket Moran, komünistlerle mücadeleyi müessir kılacak bu kanunun müzakerelerinin uzamasından duyduğu teessürü belirterek komünistlere ölüm istedi ve bu teklifinde ne derece haklı olduğunu belirtmek için, 1935 de Pravda'da çıkan bir yazıyı okudu.

Müteakiben Samet Ağaoğlu ve Cezmi Türk birer konuşma yaptılar. Dada sonra hatiplerin bir kısmı hükûmet görüşünün lehinde, az bir kısmı da aleyhin de konuştular. Söz alan Menderes kürsüye gelerek hükûmeti itham edenlere cevap verdi ve önergenin komisyona iade edilmesini istedi.

Vaktin gecikmesi üzerine Başkan Muhlis Tunay Çarşamba günü saat 15 de toplanmak üzere oturuma son verdi.

Eminönü Halkevinin

(Baştarafı 1 ncide)

Bu cümleden olarak, İstanbul valisi, Eminönü Halkevini Talebe federasyonuna vermeyi esas itibariyle kararlaştırmıştır.

İşçi sendika federasyonları ise bu hâdiseyi şiddetle protesto etmektedir.

Bu hususta her iki teşekkül elemanları ile temasa geçen bir arkadaşımıza Türk Talebe Federasyonu adına bir genç:

"Valiliğin Eminönü Halkevi hakkında vereceği yeni herhangi bir kararı şiddetle protesto edeceğiz. Talebimizden ancak bir suretle vazgeçebiliriz, o da üniversiteye yakın bir muhitte bize ikinci bir yer gösterilirse,, demiştir.

Aradaki ihtilâfın hallinin ancak iki tarafın da arzusunun yerine gelmesiyle kabil olacağı anlaşılmaktadır.

Bulgaristanda temizlik

(Baş tarafı 1. incide)

bazı sözde sendika şeflerinin azle dildikleri bildirilmiştir. Bu temizlik hadisesinin doğrudan doğruya işçiler arasında genişleyen memnuniyetsizlikle ilgili olduğu belirtilmiştir.

Tespit edilen yüksek istihsal rakkamlarına erişilecek diye Sovyet eksperleri tarafından yapılan baskı işçiler arasındaki memnuniyetsizliği arttırmaktadır.

İsviçre - İtalya

(Baştarafı 1 ncde)

millî futbol maçında 1-1 berabere kalmışlardır.

İlk devre 1-0 İsviçre lehine bitmiş fakat ikinci devrenin 38 inci dakikasında İtalya beraberliği temin etmiştir.

Türk kahramanları

(Baştarafı 1 ncide)

gideceklerdir. Kore kahramanları, Fransada, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Fransız hükûmeti ve Paris şehri tarafından ağırlanacaklardır.

1 Aralık Cumartesi günü Parise vâsıl olacak olan Türk kahramanları, kendileriyle birlikte seyahat etmekte olan diğer eski muhariplerle Pazar günü, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun tertip edeceği hususî davetlerde hüsnü kabul göreceklerdir. 48 eski muharip, Genel Kurul başkanı Louis Parilla Nevro ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie tarafından öğle yemeğinde ağırlanacaklardır.

Dolar karaborsası düşüyor

Karaborsada dolar fiatları düşmeğe başlamıştır. Bir aralık 415 kuruşa kadar yükselen dolar fiatı, bugün 390 kuruştur. Alâkadarların karaborsa ile yaptığı mücadele genişledikçe, dolar fiatlarının daha da düşeceği sanılmaktadır.

Amerikan filosu bugün gidiyor

Bir haftadan beri limanımızda misafir bulunan 8 inci Amerikan filosu, bugün ayrılacaktır.

Filo komutanı Vis Amiral Gardner dün Sultanahmet meydanındaki hafriyat yerini ve eski eserleri ziyaret etmiştir.

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZÜYLE MEDENİ İSTANBUL:

Yirminci asır havasiyle taş devri atmosferini nefsinde toplayan böyle bir şehir acaba dünyanın neresinde vardır? Belediyenin kulakları çınlasın!

Demir Perde

Peyk memleketlerinde gıda maddeleri sıkıntısı.

Londra 26 (Nafen) — Buraya gelen raporlara göre demir perde gerisinde ciddi bir gıda maddeleri buhranı hüküm sürmektedir. Peyk memleketlerde beş senelik plânların feci bir surette hezimete uğraması ve aynı zamanda şiddetli bir kuraklık böyle bir durumun husule gelmesine amil olmuştur.

Komünist idareciler vesika sistemini daha da şiddetlendirmişler ve bilhassa et istihkakını yeniden kısmışlardır.. Bu hal memnuniyetsizliği o derece arttırmıştır ki, komünist makamlar, "karaborsacılarla, tüccarlar,, durumdan mesuldur diyerek tevkifler yapmaya ve bunları teşhir ettikten sonra mahkûm etmeye başlamışlardır. Fakat bu komedi hedefine ulaşmamıştır..

Otobüsü soyanlar

(Baştarafı 1 ncde)

ye kadar nezaret altında bulundurulan 3 kişi bu şakavetle alâkaları bulunmadığı tesbit edilerek serbest bırakılmışlardır.

Eşkiyaların soyguculuğu mütealip Çavuş köyüne uğradıkları ve bir çiftçi çocuğundan ekmek istedikleri tesbit edildiğinden eşkâlleri tâyin edilmiştir,, Ayrıca Afyondan şehrimize getirilen (iz) mütehassısı da nalen eşkiyaların geçtikleri yollar da iz takibine devam etmektedir.

İyi niyetli Amerikalı

(Baş tarafı 1. incide)

çak, bugün saat 17 de uçakla Ankaraya gelmiştir.

35 yaşında olan Pepar Naçk, şimdiye kadar 5000 kilometrelik uçuş yapmıştır. Gezdiği memleketlerde Amerikan halkının iyi niyet ve dostluk hislerini izah etmektedir.

Dünya nüfusu

(Baştarafı 1 ncide)

dişle açlık tehlikesinin bertaraf edileceğini söylemiştir.

Yalnız Amerikalı alimin tetkiklerine göre, insanlar sentetik protein ve karbon hapları yutarak yaşarlarsa o zaman dünya rahat rahat 15 milyar insanı açlık tehlikesi olmadan yaşatabilir.

Bazı alimler nüfusun kontrol altına alınması lüzumuna işaret etmektedirler.

İtalyada

— Baş tarafı 1 incide —

vam edeceği ve suların tamamiyle çekileceği anlaşılmaktadır.

Muhtelif memleketlerden gelmiş olan yardım ekipleri Po vadisinde çalışmalara başlamışlardır. İspanya Yeni Zelanda Monako prensliği İrlanda para ve giyecek eşya yardımında bulunmuşlardır.

İngiliz Büyük Elçisi geldi

Memleketimizden ayrılmakta olan İngiliz Büyük Elçisi Sir Noel Charlesdün Ankaradan şehrimize gelmiştir. İstasyonda kendisini Vali ve Belediye Reisi ile bir çok zevat karşılamışlardır.

Tarım kursları açılıyor

Vilâyetçe halkın istifadesi için Tarım kursları açılmıştır. Önümüzdeki Cumartesi gününden itibaren başlıyacak olan bu kurslar, 3 ay devam edecektir. Burada halka ağaç dikimi ve muhafazası, budama, nakil ve diğer işler gösterilecektir.

Atlantik Paktı devletleri

(Baştarafı 1 ncde)

maktadırlar. Fakat talim ve silâh altına alınma şartlarındaki aksaklıklar yüzünden kifayet ve ehliyetleri engellenmektedir.

Kurmay başkanları bu güçlükleri tedkikle ortadan kaldırmak zaruretindedirler. Avrupada müttefik kuvvetleri başkomutanlığı Batı Avrupanın müdafaasında kullanılmak ihtimali olan yeni silâhların gelişmelerini hesaba katmaktadır, fakat hiçbir silâh herhangi bir tehlikenin baskısını azaltamaz veya kendi başına stratejik meseleleri halledemez.

Avrupanın kuzeyinden Afrikaya kadar uzanan bölgedeki Kuzey Atlantik Paktı kuvvetleri öyle hazırlıklı bir duruma getirilmelidirler ki, herhangi bir müsaadeliyet halinde derhal emre amade olabilsinler.

Roma 26 (AP) — Birleşik Amerika hariç, Kuzey Atlantik Paktına dahil olan bütün devletler, silâhlanma gayretinin yüzde 25 nisbetinde arttırılması teklifini, iktisadî bir iflasa götüreceği mülâhazası ile reddetmişlerdir.

Bu cihet, General Eisenhowerin, pakt devletlerinin müdafaa gayretlerini arttırmalarını talep edeceği sırada, pazar günü öğrenilmiştir.

Generalin ne iyimser ve ne de kötümser olmayan raporu, kendisinin Genel Komutanlıkta ne kadar kalacağı hakkında sarahat ihtiva etmektedir.

Sanıldığına göre, AAmerikalı vergi mükelleflerinden yeni ve geniş fedakârlıklar talep olunacaktır.

HAŞAN MELÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 12

Bunun üzerine Mari ile genç kız salona avdet ettiler. Konuşma bir müddet devam etti. Fakat Cüzella babasının yüzünü hiç de beğenmemişti. Bir şeye fena halde canının sıkılmış olduğu belli idi. Herhalde Pavlos ile yapmış olduğu konuşmanın neticesi kendisini hiç de memnun bırakmamış olacaktı.

Nihayet misafirler kalktılar Alfons Pavlosu kapıya kadar teşyi etti. Mari de izin aldı. Ve o da misafirlerle beraber gitti.

ALTINCI KISIM

Misafirler gidip de baba kız yalnız kaldıkları zaman, Cüzella babasının asık suratını gidermek ümidiyle:

— Bir şeye canınız mı sıkıldı babacığım? diye sordu.

Alfons kızına ters ters bakarak:

— Bilmiyormuş gibi bir de soruyorsun.. Sinyör Pavlosa yaptığın muamele nedir?

Genç kız hayret içinde kaldı:

— Ona ne yapmışım? diye sordu. Elimden gelen her itibarı gösterdim. Kendisine daha nasıl riayet edebilirdim?

— Evet, yemek sırasında terbiyeli hareket ettin. Fakat ya bu salonda?

— Burada da bir terbiyesizlik yaptığımı hatırlamıyorum.

— Öyle mi? Pek âlâ, söyliyeyim. Pavlosla burada yalnız kaldığımız sırada karşın da dize gelmiş. Sana evlenmek teklifinde bulunmuş. Sen kendisini yerden kaldırmak suretiyle onun bu arzusunu kabul ettiğini ifade etmişsin. Buraya kadar iyi.. Fakat nişan hatırası olmak üzere sana verdiği yüzüğü kabul etmemekle ona en büyük hakareti yapmışsın!

— Fakat ben onun evlenme ve nişanlanma teklifini kabul etmedim ki..

— Bu teklifi yapan bir kimseyi yerden kaldırmak onun arzularını kabul etmek demektir.

— Bunu nereden bilebilirdim. Şimdiye kadar böyle bir vaziyette kalmadım ki, bu gibi âdetlerden haberdar olayım!.

— Öyle bir bilirsin ki.. Bir genç kızın, hele senin gibi zeki olursa bu gibi incelikleri bilmemesine imkân yoktur. Bunu mahsus mu yaptın. Maksadın da kendisini tahkir etmek, değil mi?

— Yemin ederim ki böyle şey aklıma bile gelmedi.

— Ben evime gelen terbiyeli bir insanın bu şekilde ağır bir hakarete uğramasına tahammül edemem.. Anladın mı? Şimdi yaptığın bu terbiyesizlikten dolayı derhal kendisinden af dilemen, ona tarziye vermen lâzımdır..

— Ne suretle?

— Pavlos elbet bu eve bir defa daha gelecektir. O zaman ondan af dileyecek, nişan hediyesini de alacaksın!

— Fakat babacığım. Bunu yaptığım takdirde kendisinin evlenme teklifini de kabul etmiş sayılmam mı?

O zaman Alfons müthiş bir hiddete kapıldı. Gözleri adetâ yuvalarından uğrayarak haykırdı:

— Vay, kabul etmiyecek mi idin? Galiba beni sert tedbirler aldırmağa zorlamak istiyorsun? Ben senin baban değil miyim? İşte sana bu evlenmeyi teklif değil, emrediyorum. Eğer bu emrimi yerine getirmezsen.. Elimden neler gelir bilirsin!

Genç kız babasının bu halinden fena halde ürkmüş bulunuyordu. Titreyerek:

— Evet, biliyorum! diye cevap verdi.

— Madem ki, biliyorsun, inadı bırak diyorum.

— Henüz çocuk sayılırım baba.. Nasıl evlenebilirim?

— Peki peki.. Zaten hemen evlenecek değilsin!

Sadece nişanlanacaksın.. o kadar.. Düğün için istediğin kadar bekliyebilirsin! Tuhaf şey be.. Hem küçük hanımın mesut olması için çalışalım, hem de üstelik bu kadar naz çekelim!

Bir saniye kadar sustu sonra ilâve etti:

(Devamı var)

Bir Fransız gazetesine

(Baştarafı 1 ncide)

Bakan, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki münasebetlere ait soruya verdiği cevapta: "Bunlar, normal diplomatiks münasebetlerdir,, demiş ve şu noktayı tasrih eylemiştir-

Boğazlar rejiminin gözden geçirilmesi hususunda 1946 danberi yeni hiçbir teşebbüs yapılmamıştır.

Prf. Köprülü memleketinin Yunanistan ile "en iyi dostane münasebetler,, idame ettiğini söyledikten sonra Fransa ile Türkiyeyi birleştiren ve asırlardanberi sürüp gelmekte olan rabıtalardan bahsetmiştir.

Faili meçhul Bir cinayet daha

(Baştarafı 1 ncide)

sedi olduğunu görmüşlerdir.

Az sonra hâdiseden nöbetçi savcı Cahit Türesoy ile Adalet doktoru haberdar edilmiş ve ceset kuyudan çıkarılarak teşhisi için öğleye kadar civar halka gösterilmiştir.

Dün geç vakit morga kaldırılan cesedin, üzerindeki deri aksamının kısmen döküldüğü ve vücudun, birbuçuk ay kadar su içerisinde kalmasından teşhis edilemiyecek bir hale geldiği anlaşılmıştır.

Alâkadarların tahminine göre, bir müddet evvel civar bir vilâyetten çalışmak üzere memleketimize gelen bu şahsın, önce öldürüldüğü ve müteakiben de soyularak bir don ve gömleği ile bir gece yarısı bu kuyuya atılmış olması kuvvetle muhtemeldir.

Savcılık ve polis eşine ender rastlanan bu feci cinayetin meydana çıkarılması için dün geç vakte kadar hâdise etrafında tahkikata devam etmiştir. Bu cümleden olarak ,morga kaldırılan ceset, hâdisenin vukua geldiği Kazım Paşa ve Zeytinburnunda oturan 72 kişiye teşhis etmeleri için gösterilmiş. Ayrıca 6 kişinin ifadelerine müracaat edilmiştir.

Uçak sanayiinde son yenilikler

Londra 26 (Nafen) — Modern tepkili bombardıman uçaklarında umumiyetle plastikten yapılmakta olan hafif çıkıntının da kaldırılacağı bildirilmektedir. Pilotun oturmakta olduğu yerin üzerinde bulunan bu çıkıntının sürate tesir ettiği kabul edildiğinden şimdi bunun izalesine doğru gidilmektedir.

Muhabirlerin belirttiklerine göre, pilotun etrafını görebilmesi için de denizaltılar da olduğu gibi periskopu andıran bir alet yerleştirilecektir.

Şimdi inşa halinde olan Cometlerde, Hermeslerde ve Stralocruiserlerde esasen bu çıkıntı kaldırılmış ve yerine bu periskopu andıran alet yerleştirilmiştir.

Alemdar Buca kbinası

Alemdar Bucağının işgal etmekte olduğu bina yeni yapılan hapishane inşaatı sebebiyle istihlâk edilmiş olduğundon, bucak merkezinin Nuruosmaniyede Mengene sokağında 7 numaralı binaya nakline karar verilmiş ve keyfiyet dün Bucak müdürlüğüne tebliğ edilmiştir.

Tedavüldeki paramız

Merkez Bankasının son yayınladığı bültene göre tedavüldeki paramızın miktarı, 1,151,550,499 liradır. Emisyonda 9,275,499 lira bir azalma olmuştr.

Deri ihracatçılarının toplantısı

Dün deri ihracatçıları Bölge Ticaret Müdürü Muhsin Başın riyasetinde bir toplantı yaparak küçük baş hayvan derileri ithalâtının mürakabesi hususundaki tüzük kayıtlarını müzakere etmişlerdir. Deri ihracatçıları bu mevzuda bazı maddelerin tadilâtı cihetine gidilmesini istmişlerdir.

Tekel işçilerinin toplantısı

Bugün saat 10 da Cibali fabrikasında Tekel işçileri sendikasının bir toplantısı olacaktır.

Bölge kalkınma kongresi tehir edildi

21 Ocakta şehrimizde toplanması kararlaştırılan Bölge kalkınma kongresinin tertip komitesi, dün saat 15 de Ticaret ve Sanayi Odasında bir toplantı yapmıştır. Tertip komitesi, müzakereden sonra kongrenin daha iyi orğanize edilebilmesi için toplantının 10 Marta tehir edilmesine karar vermştr.

Pâkistanın sulh teşebbüsü

(Baştarafı 1 ncide)

ma plânlarını imtizaca çalışmalarını istemiştir.

Dr. Jessup, Siyasî Komitenin bu yolda bir karar vermesi halinde Amerikanın buna hazır olduğunu söylemiştir. Amerikan delegesi bununla beraber, dört devlet Dışbakan vekillerinin geçen ilkbaharda 14 hafta müddetle böyle bir anlaşmaya varmağa çalıştıklarını, fakat müzakerelerin neticesiz kaldığını hatırlatmıştır.

Sovyet delegesi Andrei Vichinsky ,gazetelerle yaptığı konuşmada, Asya - Arap blokunun Doğu - Batı gerginliğini azaltmak için giriştiği teşebbüse vereceği cevabı henüz karar laştırmadığını söylemiştir.

Sulh teşebbüsünün metni

Paris 26 (AP) — Bugün birer ayrı sulh teşebbüsüne geçen Hindistanla Pâkistan, dünya silâhsızlanma bahsında Doğu ile Batı arasında beliren ihtilâfı hal için Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna birer plân sunmuşlardır. Hindistanın plânı Asya ve Arap memleketleri tarafından desteklenmektedir. Bu grupun sözcüsü Hindistan delegesi Sir Benegal Rau, Kore harbine kesin olarak son verilmesi için bir tetkik grupu ve Batılı ve Rus silâhsızlanma tekliflerini imtizaç ettirmeğe çahşarak Genel Kurula bağlı bir tâli komisyon kurulmasını derpiş etmiştir.

Bunu takiben Pâkistan Dışişleri Bakanı Sir Mohammed Zafirullah da bir uzlaştırma grupu kurulması için Genel Kurulun 60 devletten müteşekkil Siyasî Komitesine resmî bir takrir sunmuştur. Pâkistanın teklifi mucibince ihdas edildiği takdirde, bu uzlaştırma grupu Genel Kurul başkanı Meksikalı Luis Padilla ile Rusya, Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Fransa delegelerinden müteşekkil olacaktır.

Grup kurulduğu takdirde, 3 haftadan beri Birleşmiş Milletler toplantılarında çok tartışmalı cereyan eden silâhsızlanma konusuna dair müzakereleri, gizli olarak yapacaktır.

Zafirullah Han'ın sunduğu takrir derhal Suriye ve Irak tarafından desteklenmiştir.

Kore'de

(Baştarafı 1 ncde)

Tümen Kurmay subayarından Sam Summerin, Çinlilerin beheri altı veya sekiz bin kişilik üç tümenden müteşekkil bir kolordu ile taarruz ettiklerini belirtmiştir.

Summerlin, «düşmanın, bir ordunun en büyük kısmı ile bu tepeyi almağa yeltendiği açıkça anlaşılmaktadır, ve bu ordu artık taarruz kabiliyetini haiz bir birlik olmaktan çıkmıştır» demiştir.

İlk tahminlere göre 1.500 Çinli ölmüş ve 3000 kişi de yaralanmıştır.

Bildirildiğine göre, Müttefik kayıpları şayanı hayret derecede azdır.

Munsan 26 (AP) — Bugün Müttefik ve Komünist kurmay subayları arasında Korenin bir sahilinden diğer sahiline kadar, uzanan takriben 250 kilometre uzunluğundaki bir ateş kesme hattı hakkında anlaşmaya varılmıştır.

30 güne kadar mütareke imzalandığı takdirde Çarpışmalar bu hat boyunca duracak ve 4 kilometre genişliğinde bir tampon - bölge kurulacaktır.

Vali, bugün Elektrik fabrikasında işçilerle görüşecek

Vali ve Belediye Reisi bugün saat 12 de Silâhtarağa Elektrik fabrikasına giderek tetkiklerde bulunacak, memur ve işçilerle görüşecek, ihtiyaçlarını dinliyecektir. Vali buradan civardaki köylere gidecek ve köylerin ihtiyaçlarını inceliyecektir.

Sahte not karnesi

İşbu havadis haylaz talebeler imizin babalarına ithaftır

Buenos Aires 26 (Nafen) — Arjantin polisi, Rosario şehrinde, lise talebelerinin sahte not karnesi basmak için işlettiği ufak bir matbaayı meydana çıkarmıştır.

14 aydanberi faaliyette olduğu tespit edilen bu matbaa şehrin belli başlı liselerinin talebeleri tarafından müştereken idare edilmekteydi. Her sınıf talebesi birer mümessil seçmekte ve bunlar da matbaanın idaresi işi ile meşgul olmaktaydılar.

Polis tarafından ele geçirilmiş olan sahte karnelerin asılları ile olan müşahebeti şaşılacak derecededir.

"Stalinden başka ne öküzüm var, ne de ineğim,,

Münih 26 (H. A. R.) — Tarlası Devlet Kooperatifine dahil edilmiş olan bir köylüye komünist partisinin mensuplarından biri sordu, «İşler nasıl gidiyor?» Köylü boynunu bükerek, «Çok kötü gidiyor» dedi ve ilâve etti; «Hiç bir şeyim kalmadı. Duvarda asılı Stalinden başka ne öküzüm var, ne de ineğim.»

Vakfın açtığı dâva

Vakıf idaresine ait iki arsayı bazı sahte evraklar ibraz etmek suretiyle kendi namına tescil ettiren Eyüpte Bakkal Naci Civelek aleyhine açılmış dâvaya, dün Fatih 2 inci Sulh Hukuk mahkemesinde başlanmıştır.

İddiaya göre Naci Civelek, Avni isminde ölübir şahsa ait vakıfa intikal etmiş iki arsayı sahte bir nüfus cüzdanı ile tapuya müracaat ederek, kendisi üzerine tescil ettirmiştir.

Dünkü duruşmada Vakıf idaresinin avukatı, istenen veraset ilâmını ibraz etmediği için mahkeme başka bir güne bırakılmıştır.

Halktan fazla para istiyen şoför

Son zamanlarda yine bazı şoförlerin müşterilerinden fazla para istedikleri vaki olan şikâyetlerden anlaşılmıştır. 6 ıncı şube müdürlüğü bu gibi şoförleri şiddetle takip etmektedir. Binek otomobillerinde taksi ücreti, taksimetrenin gösterdiği rakkamdan bir mislifazladır. 6 ıncı şube müdürlüğü bundan fazla para isteyen şoförlerin, şiddetle cezalandırılması için, yeniden bazı tedbirler almıştır.

Politika

Eski DİPLOMAT

İranın zor durumu

Dost ve komşu İran'ın Başbakanı Musaddık, İran'ın düştüğü buhranlı vaziyete, daha doğrusu İngiltere ile İran arasında petrol işinden dolayı çıkan ihtilâfa bir hal çaresi bulmak ümidiyle Amerika'ya gitti. Orada haftalarca kaldı. Birleşmiş Milletler Konseyinde de İran'ın haklarını müdafaa etti. Nihayet Tahran'a döndü.

Musaddık'ın bu seyahatinde, herhangi bir müsbet netice alabilmesine imkân yoktu. Nitekim de alamadı. Tahrana eli boş döndü. Yanında sadece dönüş yolunda Kahire'ye uğradığı zaman Mısır'la imzaladığı bir dostluk paktından başka bir şey getiremedi.

Bu seyahat bir defa daha şu hakikati meydana çıkarmış bulunmaktadır ki, Orta Şark devletleri ile büyük garp demokrasyaları arasında hâsıl olan uçurum, hiç de kolay kolay kapatılacak gibi değildir.

Diğer taraftan bu seyahatin bir gayesi de para bulmaktı. Zira komşu İran'ın maliyesi hiç de parlak değildir. Petrol ihtilâfı yüzünden İran petrol kaynakları da atıl kalınca, vaziyeti büsbütün zorlaşmıştır. Bu sırada Sovyet Rusya hükûmeti İran'a borç vermek teklifinde bulunmuş, fakat İran bunu almak cesaretini gösterememiştir. Şimdi İran hükûmeti Amerikadan da bir istikraz temin edemeyince, İran maliyesi muhakkak ki, bir kat daha müşkül bir duruma düşecektir.

Musaddık'ın Amerikadan eli boş dönmesi, bu itibarla mevkiini de adamakıllı sarsmış, İran Parlâmentosunda ancak ufak bir rey farkiyle mevkiini muhafaza edebilmiştir. Görünüşe göre, esasen hem çok yaşlı, hem de hasta bulunan Musaddık, bu mevkide daha uzun zaman da kalamıyacak, yerini başka bir şahsa bırakacaktır.

İşte İran'ın mukadderatı da bundan sonra belli olacaktır. Musaddık'ın yapamadığı işi, müstakbel halefi yapabilecek, İran'ı bulunduğu müşkül mevkiden kurtarabilecek mi?

Bütün İslâm devletleri ile birlikte buna dua edelim!

Bütün Dünya

Pâkistanın Petrol İstihsali

Pâkistan'ın petrol ihtiyacı seneden seneye artmaktadır. Buna mukabil bu memleket geçen sene 11,120.000 varil petrol istihsal etmiştir ki, şimdiye kadar yetişemediği bir hadde vâsıl olmuştur. Esasen Pâkistanın senelik istihlâkinin % 15 ini teşkil eden bu miktar üzerinde düşünülecek olursa, ihtiyaç şiddetinin derecesi meydana çıkar. Bütün Pâkistan'da, büyüklü küçüklü 33 muhtelif mıntakada petrol araştırmaları yapılmaktadır.

Bülûcistan'ın bir mıntakası olan Sui'de 176 mil karelik bir sahada petrol araştırmaları, müsbet bir neticeye varmış, hattâ istihsale bile başlanmıştır. Bu petrol işinin gelişmesiyle ayni mıntakada 40 mil yol yapılmış ve 40 millik mesafeye petrol boruları döşenmiştir. Diğer taraftan da İhelum bölgesinde de araştırmalara devam edilmektedir. Şarki Pâkistan'da, Patharia'da petrol araştırmaları neticelenmiş ve şimdi petrol istihsali için makinelerin yerleştirilmesiyle uğraşılmaktadır. Hükûmet, petrol sondajları için Pâkistan petrol araştırma şirketine Şahpur ve Pencab'ın Attuk mıntakalarında 736,18 mil kare sahada petrol araştırma müsaadesi vermiştir. Bu arada bazı müesseselere de petrol araştırma müsaadeleri verilmiştir. Bu müsaadeler muhtelif mıntakalar için verilmiş olup Bülûcistan'ın bazı mıntakalarına da şamildir. Petrol araştırma müesseselerinin işi müsbet bir neticeye vardığı zaman, Pâkistan, petrol sanayii bakımından dünyada mühim bir yer tutacaktır.

Ali GENCELİ

Radyo

İSTANBUL

12.57 Açılış ve programlar, 13.00 Haberler, 13.15 Öğle konseri (Pl), 13.45 Şarkılar, 14.15 Programlar ve dans müziği (Pl), 14.40 Türküler (Pl), 15.00 Kapanış. 17.57 Açılış ve programlar, 18.00 Dans müziği (Pl), 18.20 Konuşma, 18.30 Memleket havaları ses ve saz birliği, 19.00 Haberler, 19.15 Celâl İnce ve arkadaşlarından dans müziği, 19.45 Şarkılar, 20.15 Radyo Gazetesi, 20.30 Kısa şehir haberleri, 20.35 Küçük orkestradan melodiler, 21.00 Üniversite Talebe Birliği Topluluğu 21.40 Oda müziği, 22.00 Şiir dünyamız; 22.10 Şarkılar, 22.30 Zamanımızın müziğindenn örnekler (Pl) 22.45 Haberler, 23.00 Programlar ve dans müziği (Pl), 23.30 Kapanış.

ANKARA

7.28 Açılış ve Program, 7.30 M. S. Ayarı, 7.31 Müzik (Pl), 7.45 Haberler, 8.00 Müzik: Şarkılar, Türküler (Pl), 8.25 Günün programı ve hava raporu, 8.30 Müzik (Pl), 9.00 Kapanış. 12.15 - 13.15 Asker saati, 12.15 Memleketten selâm, 12.20 Memlekete selâm, 12.20 Memlekete selâm, 12.30 Müzik: Askerin istediği havalar, 13.00 M. S. Ayarı ve haberler. 13.15 Müzik: (Pl), 13.30 Öğle Gazetesi, 13.45 Müzik (Pl), 14.00 Hava raporu, akşam programı ve kapanış, 17.57 Açılış, program ve M. S. Ayarı, 18.00 Müzik: Şarkılar, 18.30 Müzik: 19.00 M. S. Ayarı ve kaberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19.20 Müzik, 19.45 Radyo ile İngilizce, 20.00 Müzik (Pl), 20.15 Radyo Gazetesi, 20.30 Müzik, 21.00 Temsil, 21.45 Serbest saat, 22.00 Konuşma: Birleşmiş Milletler Unesco saati, 22.15 Müzik (Pl), 22.45 M. S. Ayarı ve haberler, 23.00 Program ve kapanış.

Orta Doğu siyasetinde Yahudilerin nüfuzu

Ankaradaki Amerikan Büyük Elçisinin değiştirilmesinin sebepleri nelerdir

Yazan:

Avni Muhiddin

Ortaşark işleri bakan yardımcısı G. Mc. Gee

Hafta başında gazetelerde neşredilen bir haberde Birleşik Amerikanın Ankara Büyük Elçiliğine, Amerika Dışişleri Bakanı Orta Şark ve Afrika kısmı Bakan Yardımcısı Georges Mc Gee'nin tâyin edildiği bildirilmektedir. Ajanslara göre Mc Gee'nin Ankara elçiliğine tâyin sebebi İran - İngiltere teprol ihtilâfında arabuluculuk teşebbüsünde muvaffak olamamasından ileri gelmektedir. Bu haberin doğru olacağını zannetmiyoruz. İran - İngiltere petrol ihtilâfının anlaşma yolu ile halli için Musaddık, Mc Gee görüşmelerinin zemini bizzat Acheson tarafından hazırlanmıştı.

Mc, Gee'nin Ankaraya nakli sebepleri dört nokta etrafında toplanabilir:

1 — Mc. Gee'nin Dışişleri Bakanlığı yardımcılığından uzaklaştırılmasına 1951 şubatında karar verilmişti:

2 — Mc. Gee'nin vazifesinden uzaklaştırılması ve Amerika Dışişleri Bakanlığı yüksek simaları ne de Acheson tarafından arzu edilmiş, ancak ve ancak Amerika yahudileri ve İsrail tarafından istenmişti.

3— Yahudiler bu teşebbüsü yalnız Mc. Gee'yi vazifesinden uzaklaştırmak için değil, aynı zamanda Amerikanın Ankara elçisi Georges Wardworth'tan kurtulmak için yaptılar.

4 — Bu teşebbüsün hakikî sebebi bu iki şahsiyetin Arap - İsrail ihtilâfında Arap ve İslâm 'dâvalarını desteklemele - rinden ileri gelmiştir.

Şimdi bu dört sebebin tafsilâtını açıklıyoruz:

Yahudiler, Amerikanın gerek haricî ve gerek dahilî siyasetinde oynadıkları mühim rol inkâr edilmez bir hakikattir.

Bugüne kadar Yahudiler Amerikan dış siyasetinin, Filistinin bir Yahudi yurdu hali - ne getirilmesi için tanzim ve tevcihine çalıştılar. Onlar bu siyaseti o şekilde tanzim ve tevcih ettiler ki: İsrailin müdafaası Amerika için Kalifor - niya ve Nevyork kadar ehemmiyet kesbederek, ön plâna alındı. Yahudiler gayelerinde fazlasiyle muvaffak olabilmek için Amerikanın muhtelif Ba - kanlıklarındaki mühim vazife - lere, (Bilhassa Dışişleri, Maliye ve savunma) kendi adamlarını yerleştirdiler. Amerikan tâbiyetinde olan bu zatlar Amerikadan fazla yahudi emellerinin tahakkuku için çalışmayı bir vazife bilmekte - dir (1).

İsrailin kurulmasını müteakip aynı şahıslar bugüne kadar İsraile, 2 milyar dolar tutarında kredi ve hibe temininde gecikmediler. Dilenciliği şiar edinmiş yahudiler, bununla da kanaat getirmiyerek yeni kredi ve hibelerin temini için çalışmakta devam etmektedir. Yahudilerin karşılaştıkları yegâne müşkülât mezkûr bakanlıklar - da vazifeli birkaç vatanperver Amerikalı memurun gösterdikleri muhalefettir. Yahudiler, emellerinde bihakkın muvaffak olabilmek için bu vatanperver memurların ayaklarını kaydıra rak yerlerine kendi gayelerine hizmet edecekleri tâyin ettir - mek için vargüçleriyle çalış - maktadırlar.

Amerika Savunma Bakanlığı yardımcılığına ordu mensupla - rının şiddetli muhalefetine rağmen siyonist Bayan Rosenberg in tâyini bütün dünyanın bildiği bâriz bir hakikattir.

Dışişlri Bakanlığı Orta Şark Bakan yardımcılığı Yahudileri en fazla alâkadar eden bir mevkidir. 1948 yılında bu makamı işgal eden halihazır Amerikanın İran elçisi Henderson Filistin harbinde yahudi aleyhtarı bir durum takınıp, müslümanları destekleyince seferber olan Yahudiler, ellerinde bulunan bütün gazetelerle Henderson'un hususî hayatını ortaya atarak aleyhtar bir kampanya açtılar. Bu vaziyette Başkan Truman Henderson'u vazifesinden alarak Amerikanın Hindistan büyük elçiliğine tâyin zorunda kaldı. Henderson'un yerine tâyin edilen Georges Mc. Gee de Henderson'un siyasetini takip ederek Yahudileri hayâl sükûtuna uğrattı. Bu muhalefet bâriz bir şekilde ancak 951 şubatında İstanbulda toplanan Amerika Orta Şark elçileri konferansında tezahür ederek Mc. Gee İsrail lehine Arap ve İslâm dvletlerine baskı, İsraile askerî ve malî yardım yapılması talebini reddetti. Yahudiler o tarihten itibaren Mc. Gee'den kurtuluş çarelerini aramıya başladılar. Bu arada İslâm ve Arap âlemine sempatisi olan ve Kudüs'te bulunduğu sıralarda Yahudi emellerini açıkça görerek, ilerdenberi Yahudi aleyhtarı olarak tanınan Amerikanın Ankara elçisi Mr, Georges Wardworth'u da vazifesinden uzaklaştırmayı gaye edindiler. Mr. Wardoworth İstanbul konferansında Mc. Gee'yi destekliyen tek elçi idi. Bu meyanda Mr. Wardoworth İstanbul konferansında Amerikanın İslâm ve Arap devletlerine müteveccih siyasetini tenkit ederek bu siyasetin tâdilini istedi. Türkiyenin Amerikan hükûmetinden, bir daha Yahudi bir elçi gönderilmemesi talebine kadar hatırlanacağı gibi Ankaraya gönderilen Amerikan elçilerinin ekserisi yahudi idi.

Yahudiler, Wardoworth'u kendi emellerine âlet ittihaz etmek için çok uğraştılarsa da muvaffak olamadılar. Zira o Yahudi selinin çarparak dağıldığı bir kaya kadar sert ve imanlı idi. İstanbul konferansı sonunda gerek Mc. Gee ve gerek Wardoworth yahudilerin kara listesine ithal edildi. Yahudilerin bu iki dürüst şahsiyet aleyhinde giriştikleri ilk teşebbüsler akamete uğradı. Yapılan müteaddit teşebbüsler meyanında Amerikalı gazeteci ve radyo tefsircilerinden Drev Pearson Amerikan kisvesi altında Yahudi emellerine hizmet için Türkiyede bir buçuk gün kalmasına rağmen Amerikaya avdetinde «Elçimiz Ankarada golf oynamaktan başka bir şey yapmamaktadır» mânidar cümlesiyle Mr. Wardoworth'un mevkiini sarsmaya çalışarak, naklini istiyen makaleler yayınlamıştır.

İstanbul konferansını müteakip Orta Şark'ta bir gezi yaparak Amerikaya dönen Mc. Gee hükûmetine Orta Şarkta ki Amerikan siyasetinin tâdil lüzumunu belirterek, böylece Amerika Cumhuriyet prensiplerinin esasını teşkil eden hürriyet ve Adalet şiarının gerçekleştirilmiş olacağını beyan etmiştir. Amerikaya avdetini müteakip Mc. Gee yahudiler aleyhinde iki mühim zafer elde etti.

1 — Güvenlik Konseyine verdiği raporda son Suriye - İsrail - Hovle hudut çarpışmalarında mütecavizin İsrail devleti olduğunu isbat etti.

Amerikanın Ankara büyük elçisi Mr. Vardovorth

2 — Kongre, İsraile 150 milyon dolarlık yeni bir yardımı tasdik etmek üzere iken Mc Gee Başkan Truman nezdinde bütün nüfuzunu kullanarak bu yardımdan vazgeçilmesini ve yardımın müsavi olarak İran, Arap devletleri ve İsrail arasında taksimini temin etti. Bu arada Mc. Gee Başkan Truman, Amerikanın Arap - İsrail ihtilâfında bitaraf kalarak iki taraf arasında mevcut muvazenesinin bozulmamasına çalışılmasının daha hayırlı olacağını hatırlattı.

Georges Mc. Gee'nin hazırlamış olduğu Orta Şark kredi projesi kongreye arzedildiği gün, siyonist kongre âzası ve Başkan Trumanın ekalliyetler müstesarı David Milz istifa etti ve İsraile giderek Cumhurbaşkanı Weizmann'ın muavini oldu.

Bu muvaffakıyetlerden sonra Mc. Gee yahudilere bir umacı korkusu vermeye başladı. Yahudiler yorucu faaliyetlerden sonra Mc. Gee'yi vazifesinden uzaklaştırarak, Amerikanın Ankara elçiliğine tâyin ettirmeye muvaffak oldular. Böylece onlar hem Georges Mc. Gee ve hem Georges Wardoworth'tan kurtulmuş olduklarını zannediyorlar.

(1) İstanbulda toplanan kırkıncı Parlâmentolar konferansında Senatör Smith yaptıkları basın toplantısında Amerikada mevcut yahudi nüfuzunu açıkça itiraf etmiştir. Ayrıca Senatör Smith'le yaptığım bir konuşmada aynı mevzu etrafında sorduğum yazılı iki suale kendi el yazısı ile verdikleri cevapta hakikatleri itiraf büyüklüğünü gösterdiler. Cevapları bende mahfuzdur.

Bulmaca

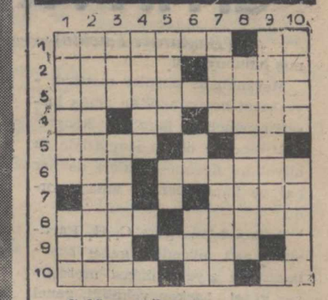

Soldan sağa:

1 — Bir Nehrimiz, Kısa zaman. 2 — Bir Bakanımızın soyadı, Bir renk. 3 — Bir ibadeti yapan "İki kelime,, 4 — Bir renk, Kuzunun bağırması, Bir çiçek. 5 — Duvarcı âleti, tersi bir nevi tuzak aracı. 6 — Çok iyi, elimizdeki. 7 — Tersi bir soru takısı, tersi hamurun kabarma vasıtası. 8 — Bilgi, tersi kadın ismi. 9 — Tren yolu, bir iş için sarfedilen gayret. 10 — Tersi çabuk, tersi bir soru takısı, bir nota.

Yukardan aşağı:

1 — Bir eğlence yeri, Büyük. 2 — İlgililer. 3 — Kötü manasına gelir, kadın ismi. 4 — Tehari, 5 — Bir vilâyetimiz, Rabıt edatı 6 — Anadolu ajansı, Tenbih edatı. 7 — İnsanı idare eden, tersi hüzün ve ümitsizlik. 8 — Karaca cinsinin bir nevi. 9 — Kavga edenleri bu hareketle idare ederiz. 10 — Kokulu bir şey, Namaz kıldırana.

LANOFiX

Yün ve iplik örgü Makineleri

Lanofix: Aile yuvalarının saadet kaynağıdır.

LANOFİX: her türlü yün ile çalışır ve arzunuza göre rengini ve örneğini değiştirebilirsiniz. 7.

LANOFİX bütün giyimlerinizde şahsî zevkinizi aksettirmenize yardım eden yegâne ideal makinedir.

Bir defa **LANOFİX** öğrenirseniz, bütün ahbaplarınıza ve arkadaşlarınıza takdim edersiniz. Çünkü çok kullanışlı ve makbul bir hediyedir.

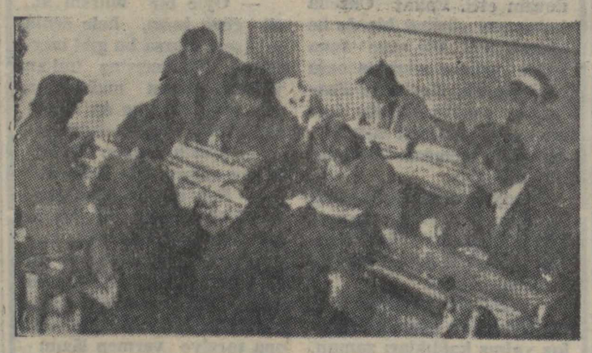

Satış Yerleri:

İzmir: Anafartalar caddesi 623
„ Ahmet Alevok-Mithat Paşa Cad. No. 10 Telefon: 4130

Yurdda Öğretim Yeri:

Bursa Emirhan içi 353

Lanofix: İşsiz ve bedbin bir aileyi refah ve neşeye kavuşturur.

LANOFİX Ev kadınının, Enstitü ve mekteplerin ve küçük fabrikaların ideal makinesidir..

LANOFİX Bir ömür boyunca dayanır. Hususi maddenden yapılmıştır. Fevkalâde doğru ve kat'i çalışır.

6 büyük işleri başaran fertlerdir. Bir **LANOFİX** ile zevkinize ve isteğinize göre giyinebilirsiniz.

En ince yünden makarna yününe kadar her çeşit yünü kolayca örer.

Türkiye Umumi Mümessili:

MUSTAFA DENLİSÖZ ve Y. DANYELOĞLU

Beyazıt Okçular başı caddesi No. 65-1

Telefon: 27603 - Telgraf MUSYER

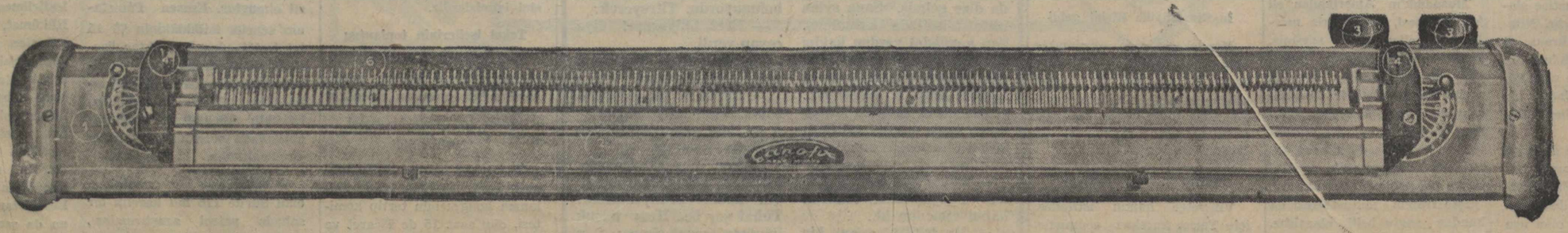

Pek yakında Ankara - Konya - Adana ve Mersinde Öğretim Kursları açılacaktır

Başmuharriri : Necip Fazıl KISAKÜREK
Adres : Cemal Nadir Sokağı No. 9 Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629
Birinci yıl
Sayı : 13

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi : Hacı Ali Rıza CANSU
Telefon : (Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul
ÇARŞAMBA
28 KASIM 1951

Her yerde 10 kuruş

Gnl. Eisenhover'in demeci

Atlantik Paktı üyeleri tam bir itimat tesis etmişlerdir

Batı Almanyanın silâhlanması lüzumu üzerinde ısrar ediliyor

Roma 27 (A.A.) — Avrupa müttefik kuvvetleri başkomutanı General Eisenhovere göre, kuzey Atlantik Paktı organizasyonu üyeleri şimdiye kadar hiçbir milletler gurubu tarafından gösterilmeyen karşılıklı bir itimat tesis etmişlerdir.

Bugün burada Kuzey Atlantik Paktı organizasyonu komitesi ve askeri komite ile bir görüşmede bulunan General Eisenhover Avrupa müdafaa ordusu kurulması nın acil edilmesi lâzımg ğini söyliyerek Almanyanın dahil olmadığı bir müdafaa kuvvetiyle Avrupada emniyetin sağlanamıya cağını bildirmiştir.

BATI ALMANYANIN SİLÂHLANMASI

Londra 27 (Nafen) — Romada Atlantik Paktı konseyi müzakerelerinde ele alınmış olan savunma projeleri arasında Batı Almanyanın silâhlanması ile ilgili bir kayıtın da mevcut olduğu bildirilmektedir.

Belirtildiğine göre, Almanya Avrupa savunmasına 12 birinci

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Yol Vergisi Kalkıyor!

Ankara 27 (ANKA) — Bakanlar kurulu yol mükellefiyeti kanununun yürürlükten kaldırılması hakkında bir kanun tasarısı hazırlamaktadır. Yol vergisinin kaldırılması daha ziyade özel idareler ve belediyeler bütçelerine tesir edecektir.

Bunun için hükûmet, özel idareler kanunu ile belediyeler gelirleri kanununda yapılacak değişiklikler hakkında tasarıların bütçe görüş

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Titonun Nutku

Sovyet Sulh Teklifleri Bir Maskeden İbarettir

Küçük milletler kendi hükûmet şekillerini seçmekte serbest bırakılmalıdır

Belgrat 27 (A.A.) — Mareşal Tito, 17 memleketi temsil eden 150 delege ve Belgrad'da memleketleri tarafından memur edilmiş bulunan kordiplomatik heyetinin huzuru ile Milletlerarası eski muharipler federasyonunun yıllık kongresini bu sabah bir nutukla açmıştır.

Mareşal Tito, bu münasebetle iradettiği nutukta, önce sulh işine temas etmiş ve beyanatı sırasında sulhun bazı devletler tarafından izhar edilen emperyalist temayüller yüzünden tehdide maruz kaldığını, fakat bütün milletler tecavüz karşısında birleştiği ve aralarında hukuk eşitliği kaidesini muhafaza ettiği takdirde harpten ka-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Almanlara Satılacak Buğdaylar

Ankara 2 (Büyük Doğu) — Batı Almanya hükûmetinin memleketimizdeki istihsal fazlası hububata talip olduğu hakkında verdiğimiz haber, hububat piyasası

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Hareketsizliğimiz

Necip Fazıl KISAKÜREK

Fikirsizlikten sonra, bir de, hareketsizlik derdimiz var!

Aksiyonculuk ruhuna, hiçbir kelimesinin son haddile uzak ve yabancı yaşıyor ve yaşatılıyoruz!

Teker teker fertleri kaplıyarak cemiyeti tehdit edici bir tehlike karşısında hemen uyanması ve şahlanması gereken içtimaî dayanışma ruhunu, münadi gezdirerek aradınız da bizde bulamadınız!

Bağırın:

— Neredesin ey cemiyet?

— Yoğum!

Diyecektir!

Bu hale gelmemizin sebebi, bütün bir tarih boyunca sırtımızda yaşayan ensemizdeki (ukdei hayat) dan canımızı emen, bizi, münfail, mahrem, derunî bir hayat yaşamaya zorlayan ve her defa birbirini tasfiye edip birbirinden daha baskın çıkan zorbalar ve ağalar kadrosu olsa gerek...

Anadolu halkı, hele son yüz yıllık taklit ve izmihlâl devrimizde her ân biraz daha kesifleşen bir yılgınlığa uğramış, uğratılmış ve apışıp kalmıştır!

Zira bizde her inkılâp, isterse gayesi sözde hürriyet olsun, kendi işini becerdikten sonra kendi hodgâm nefs selâmeti kaygısile, devirdiği rejimin baskısından daha ağır bir baskı koymayı ihmal etmemiş; böylece Anadolu halkının ruhuna kakılan yılgınlık çivisi, birbirine düşman hareketler tarafından da sadakatle, dikkatle, gayretle, müşterek eser halinde dibine kadar götürülmüştür!

Ve böylece ismine (efkârı umumiye) dedikleri a..., bizde, her ân harekete geçmeye hazır içtimaî bir hâkimiyet imkânı vâdetmekten uzak, içi saman dolu bir kuş haline getirilmiş ve bu kuşun tepesine, efendinin millet olduğu yazılmıştır!

Bir millet ve cemiyette hareket imkânları baltalanırken, sonuna kadar ulaşacak olan, ya tam hareket, ya tam hareketsizliktir. Bizde ikincisi olmuştur!

Bizim eksikliğini gördüğümüz ve hasretini çektiğimiz hareketse, herhangi bir rejimi kanun dışı yollarla devirmeyi hedef tutan bir iş ve aksiyon dehası değil, ona, her ân her şeye muktedir bir (efkârı umumiye) yaşadığını hissettiren, asla nöbet yerini bırakmayan içtimaî dayanışma ruhudur.

Demokrasya, getirdiğiniz siplerle, icap ederse kendi kendisini tepeletmek yolunu açık bırakan ve bu yolu hiç bir pahaya ve hiç bir fert veya zümreye kapattırmayan telâkki ve teşkilâtın ismidir ve sadece içtimaî dayanışma ruhunun temelleri üzerindedir.

Demokrasyanın tam hakkını isteyerek, kanun yoluyla, fakat sonuna kadar tam hareket ruhunu elde edemedikçe (ukdei hayat) mızdan bütün canımız emilecektir!

Rus notasına en mükemmel cevabı vereceğinden emin olduğumuz Başbakan Adnan Menderes

Rus Notasına Verilecek Cevap

Birleşik Amerika, İngiltere, Fransa ve Türkiye hükûmetleri arasında cevab hakkında mühim istişarelerde bulunulmakta

Dışişleri Bakanımız Fuad Köprülü nota hakkında izahat verdi

Ankara 27 (A.A.) — Sovyet Rusya hükûmetinin Orta Doğu komutanlığı meselesi ile ilgili olarak ahiren hükûmetimize tevdi ettiği nota hakkında Dışişleri Bakanlığından aşağıdaki malûmat alınmıştır:

Rus notasını Moskovada dört devlet büyükelçisine tevdi eden Sovyet Dışişleri Bakan Yardımcısı Gromyko

Sovyet Hariciye Nazırı yardımcısı Gromyko 24 Kasımda Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Fransa Büyük Elçilerine verdiği notanın aynını Moskova Büyük Elçiliğimize de tevdi eylemiştir. Bu notada Orta Doğu komutanlığının, Orta Doğu memleketlerini Atlantik bloku devletlerinin bir üssü olarak hazırlamak üzere, tecavüzî maksatlarla, kurulmak istendiği ve bu tasavvurun Orta Doğu devletlerinin istiklâllerini ellerinden almağa müncer olacağı iddia edilerek Sovyet hudutlarının yakınında böyle bir teşekkülün hazırlanmasından. tevellüt edebilecek mesuliyetin bu komutanlık fikrinde önayak olan devletlere yani Türkiye, Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Fransaya raci olacağı beyan edilmektedir.

Atlantik Paktı gibi Orta Doğuda komutanlık kurulması tasavvurunun da Birleşmiş Milletler anayasasına uygun olduğu ve sırf tedafüî maksatlara istinat ettiği şüphe götürmez bir hakikattır.

Orta Doğu komutanlığının, Orta Doğu devletlerinin istiklâllerini kaybetmesine müncer olacağı yolundaki iddia, mezkûr komutanlık meselesi hakkında dört devlet tarafından Suriye, Lübnan, Irak, Suudî Arabistan, Ürdün, Yemen, İsrail ve Mısır'a verilmiş ve matbuata da intikal etmiş olan yazı-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

Kore Mütarekesi

Cephede tam bir sükûnet var

Ateş kes hattı tesbit edildi ve bu hususta anlaşmaya varıldı

Kore cephesi 27 (A.A.) — Muvakkat tahdid hattının tesbitinden sonra, umumiyetle tahmin edildiği üzere Kore cephesinde sükûnet teessüs etmiştir. Dün akşam yayınlanan askeri tebliğ, Pukhan ırmağı doğusunda bir noktada dün kaybedilen iki ileri mevziin müttefik kuvvetler tarafından istirdadını bildirmektedir.

Bu hadiseden başka müttefik kuvvetler mevzilerini ve keşif müfrezelerini idameye devam etmişlerdir. Kayde değer bir hadise olmamıştır.

MÜŞTEREK KONTROL MESELESİ

Munsan (Kore) 27 (AP) — Müttefik ve komünist mütareke heyetleri bugün, geçici bir ateş kes hattını tayin ve bu anlaşmayı tas

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Hâl, Nasıl ıslâh edilir?

Meyva ve sebze kabzımalları yönetim kurulu (hal nasıl ıslâh edilebilir) mevzuunu incelemek üzere dün saat 17 de liman lokantasında bir toplantı tertip etmiştir.

Toplantıda belediye reis muavini, şehir meclisi âzaları, ticaret, manav, bahçıvan, müstahsil derneği üyeleri, nakliyeciler, hal ve iktisad işleri müdürleri hazır bulunmuşlardır.

Toplantı çok münakaşalı geçmiş ve bugünkü halin belediye hiçbir masraf yaptırılmadan en modern bir hale getirilebileceği ileri sürülmüş; bugünkü meyva ve sebze pahalılığının da son bulacağı ilâve edilmiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

C. H. P. Kurultayı

Sadece kuru laf! Başka bir şey yok!

Ankara 27 (Büyük Doğu) — Cumhuriyet Halk Partisi kurultayı toplantılarına bugün de devam edilmiştir.

Kurultayın bugünkü hususiyeti belli başlı bir mevzu üzerinde görüşlerden Mardin milletvekili Aziz Uras tarafından yapılan bir teklif üzerine cereyan eden münakaşalar olmuştur.

Söz alan Aziz Uras geçen yıl İstanbul teşkilâtınca partiden ihraç edilen Ekrem Turun dinlenmesini ve bu zatın müdafaasını yaptıktan sonra umumî heyetçe kat'î bir karara bağlanmasını öne sürmüştür.

Bu teklif İstanbul delegeleri tarafından şiddetle reddedilmesine rağmen kürsüye gelen Muhittin Baha Parsn Aziz Urasın fikrini desteklemiş olması havayı büsbütün elektriklendirmiştir. O kadar ki herkes ayağa kalkmış kimin ne istediği belli olmaz bir hal almıştı.

Bir aralık İstanbul delegeleri toplu bir halde salonu terkedecek sinemanın gazino kısmına geçtikleri görülmüştür. Bu sebeple toplantıya devam edilemiyeceğini an

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Tahranda yeni hâdiseler

Tahran 27 (A.A.) — Reuter) Dün gece Tahranda polis kuvvetleri ile Üniversiteli kız ve erkek talebeler arasında bir çarpışma olmuştur. Henüz teyit edilmiyen haberlere göre, dün

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Kahirede düşen uçağımız

Tetkik heyeti geldi!

Uçakla getirilen cenazeler de yarın Ankarada törenle defnedilecek

Ankara 27 (Büyük Doğu) — Kahireheki uçak kazasında ölen dört havacımızla uçağın tek yolcusu Antika Sevilin naaşları bugün saat 13.40 da uçakla şehrimize getirilmiştir.

Devlet Havayolları Genel Müdürü ile pilot Sabahattinin ailesi ve meslektaşları ile kalabalık bir halk kütlesi cenazeleri getiren uçağı hava meydanında karşılamış-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Eski Bakanlardan ve suistimal zamanında Tekel Umum Müdürü bulunan Tahsin Coşkan

Bulgaristanda Ayaklanma

Bütün hudut boylarında kızıl Bulgar askerleri ile isyan eden ve kaçmak isteyen köylüler arasında çarpışmalar oluyor

Edirne 27 (Büyük Doğu) — Gerek Yunanistandan ve gerekse Bulgaristandan buraya sızan haberlere göre:

Kışla beraber Yunan - Bulgar hududu üzerinde, Bulgar topraklarında çete ve ayaklanma hareketlerinin başladığı bildirilmektedir.

Hürriyetine ve toprağına çok bağlı olan Bulgar köylüsü, günden, güne artan kimünist tazyiki karşısında Rodop dağlarına iltica etmekte ve bir mukavemet grupu kurmağ çalışmaktadır. Rodop Balkanlarına çıkan mukavemetçiler, Yugoslav - Bulgar hududu boyunca mücadele eden mukavemetçilerle irtibatı sağlamağa muvaffak olmuşlardır.

Haberdardır ki, beş altı ay önce Yugoslavyadan yardım gördüğü iddia edilen bu mukavemetçi grupu Yugoslav - Bulgar hududu boyunca faaliyet halindedir ve Bulgar askeri bu mukavemeti kırmağa muvaffak olamamaktadır.

Gerek Yunan - Bulgar, gerekse Yugoslav - Bulgar hududu boyunca mukavemetçilerle askeri birlikler arasında cereyan eden çarpışmalarda askerler ağır kayıplara uğramaktadırlar Bunun başlıca sebebi halkın mukavemet gruplarının izlerini askeri erlerden saklamaları ve kılavuz olarak aldığı köylülerin bile, bile askerleri mukavemetçilerin kurduğu pusuya düşürmeleridir.

Diğer taraftan mukavemetçi gruplarının umumi merkezi Amerikada olan ve genel sekreterliğini Bulgar çiftçi partisi lideri D. G. M. Dimitrofun yaptığı yeşil enternasyonal ile temas ettikleri ve aynı yoldan mali ve silâh yardımı gördükleri söylenmektedir.

Suriye'de Kömünist faaliyeti artıyor

Halep 27 (Anka) — Suriyedeki komünist faaliyeti, Mısır hâdiseleri ile müvazi olarak artmıştır. Hemen her gün memlekette bir çok beyannameler dağıtılmakta ve muhtelif mevzularda halk, hükûmete karşı teşvik edilmektedir. Komünistlerin propaganda için bilhassa üzerinde çalıştıkları hususlar, Suriyenin istiklâli, açlık ve hükûmet büyüklerinin halkı istismar ettikleridir.

Anadolu Ajansı

Ankara 27 (Anka) — Anadolu Ajansına verilecek yeni şekil üzerinde ilk incelemelere başlanmış bulunulmaktadır. Bu incelemeler sonunda varılacak netice ye göre, Anadolu Ajansının çalışma sistemi üzerinde esaslı değişiklik yapılacaktır.

Bilindiği gibi, Devlet Bakanı

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Devletin 15 Milyon Lirası Yolsuz inşaatın Mesulleri

Eski Bakanlardan ve suistimal zamanında Tekel Umum Müdürü bulunan Tahsin Coşkan

Tekelin 1948/49 senelerinde 40 milyon liraya çıkacak büyük bir sigara fabrikası kurmak üzere karar aldığı ve Kartal Maltepesinde geniş bir arazi satın aldığı malûmdur.

Ancak Tahsin Çoşkanın Tekel genel müdürü bulunduğu sıralarda yapılmasına karar verilen bu fabrika Demokrat Parti hükûmetinin, yeni inşaat yapmamak hususundaki prensip kararına uyularak inşadan vazgeçildi:

Bu hususta ve bilhassa bu fabrika mevzuu etrafında çeşitli söylentiler cereyan etmiştir.

Ayni söylentiler hâlâ devam edegelmektedir.

Yaptığımız tahkikata göre; hadisede bir yolsuzluk olduğu anlaşılmış bulunmaktadır.

İddiaya göre Cibali fabrikaları

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Ankarada Döviz kaçakçılı davası

Ankara 27 (Anka) — Döviz kaçakçılığı yapmaktan sanık Robertson, Sabatay Benooya Kemal Karadayı ve Selâmi Balkanlının duruşmalarına İkinci Asliye Ceza mahkemesinde bugün devam edilmiştir.

Haklarında gıyaben tevkif kararı verilmiş olan Rafael ve Hanri Yahni'nin hâlâ bulunamadıkları ve kararın infaz edilemediği anlaşılmıştır. Maliye Bakanlığından gelen raporda. bu döviz kaçakçılığı meselesin-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

İngiltere Avusturya millî futbol maçı

Londra 27 (Nafen) — Yarın burada oynanacak olan İngiltere - Avusturya milli futbol maçına büyük bir ehemmiyet verilmektedir. Biletler çoktan satılmış bulunmaktadır.

Manş denizinde Tünel açılması için yeni teşebbüsler

Londra 27 (Nafen) — İngiltere ile Fransa anlaşıp Manş denizinin altından bir tünel yapmağı düşünmektedirler. Birçok mühendisler bu hususta temaslara geçmiş bulunmaktadırlar.

Böyle bir teşebbüs ilk defa olarak 1802 de Mathieu adında bir Fransız tarafından ortaya atılmıştır.

Beyaz kadın tüccarlarına karşı tedbirler istiyoruz!

Şebekeyi ifşa ediyoruz

Bundan bir buçuk ay önce Beyruttan gelen dört kişilik heyet - İstanbulda kimlerle temas edildi - maksadı gizlenen bir İzmir seyahati - artist sevki için vize veriliyor

Son aylar zarfında, İzmirde esrarlı bir şekilde kaybolan genç kız ve kadınların miktarının nazarı dikkati çekecek kadar çoğalması alakadar makamların gözünden kaçmamıştır. Nitekim ilgililerden öğrendiğimize göre, birbuçuk ay önce Beruttan Mehmet Ali, Hasan, Hüsnü ve Cevahir adında dört şahıs şehrimize gelerek buradaki birkaç bar sahibine kız almak üzere İstanbula geldiklerini söylemişlerdir.

"Ajans" adında şehri-

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

1001 ÇERÇEVE — Necip Fazıl KISAKÜREK

RADYO

Radyo nedir? Milyonlarca insanı tek odada toplıyan, tek insanın kollarını milyonlarca insanı kucaklıyacak kadar uzatan; minicik bir tohumla kocaman bir çınar arasındaki teksif sırrını, bir kutu ve dünya arasında canlandıran müthiş bir keşif!

Evinde, sesini uşağına duyurmaktan âciz öksürüklü garp diplomatı, ağzına takma bir diş halinde (mikrofon) u ilâve edince, Afrika çöllerini kükreyişiyle sindiren bir arslan olur.

Bir memleket ki, ayni dakikada bütün fabrikaları düdüklerini çalıyor, bütün hatibleri avaz avaz haykırıyor; tahtadan, madenden, deriden, kemikten bütün sesletleri çıldırıyor. Ve ses, manalı ses, söz halinde, a-henk halinde, ruh halinde tayfun gibi kaynıyor.

Radyo budur; insandaki buluş hamlisinin makine şeklinde en güzel remzi olan radyoya yakışacak kılık da bu Bir de gökleri ateşten yılanlar şeklinde dolaşan mânevi cereyanlar yanında, biçare ve mukallid, sönük ve maskara ateşböceklerini düşünün!

Dâva, radyo merkezlerinin maddi (kilovat) tâbirinde değil, manevi cereyan kuvvetinde, fikir ve ruh hamulesinde...

Yeryüzüne dinletecek sözü inandıracak fikri, öğretecek bilgisi, duyuracak sesi olmıyanların kurduğu radyo merkezleri, bana, Bedestenden satın alınmış vezir elbisesile (Karnaval) a çıkmak bedbahtlığını ihtar ediyor.

47

ZABITLARLA Tarih

Zapt ve tahkiye eden: B. C. İ. Tefrika : No. 13

Müslümanlarda da irşad vardır. Kuranı Azîmüşşan baştan başa bu irşad içindir

Mâruzu daiyanemizde bilûtfü Taalâ küşadı tebliğ buyurulan meclisi fevkalâde heyeti muhteremesinde yövmü küşadı olan şehri nisanın yirmi üçüncü cuma günü dergâhı şerif camiinde kasaba ve kurra ahalii mut'iyesi toplanarak mevlûdü hatmi şerîf kıraat ettirilerek şekerler şerbetler dağıtılmış ve akabinde âmali milliyeyi tevhid ve vatanı mukaddesemizin ebedîî âdadan halası uğrunda geceli gündüzlü cansiperane çalışan heyeti muhteremeyi her bir umurlarında muvaffakı bilhayreylesin dâvata icabet ayatı huzur Hazreti Pîr'de ref'i barikâr uhdiyet kılındığını umumu babegan ve dervişanı muhibanane arzeylerim, ferman 26 nisan 336

Eldaî Haci Bektaşı Veli Dergâhı Şerifi Postnişinî ve türbedarı Salih Niyazi baba.

Kâtip Haydar Bey — Efendim, sair telgraflarının nereden geldiklerini okuyacağım.

(Muhtelif tebrik telgrafları vesaire okunduktan sonra)

Şeyh Servet Efendi (Bursa) — Muhterem rüfekayi kiram bu mesele, yek nazarda o kadar ehemmiyeti nazara çarpmaz gibi görünüyorsa da, hakikat itibariyle ruhlara tesir ika eder. Bu mahiyette bir mesele olduğu için insanların harekatı cismaniyesini tevlit eden metaneti ruhiyelerini temin eder olduğundan zannederim ki, mesaili hayatiyenin en azamıdır.

Bunu tecaribi hayatiye ile takdir eden garplılar, takririmde arzettiğim veçhile pek büyük ehemmiyet atfetmişler ve bunun için hususiyle İngilizler, mesmuatı acizaneme nazaran bir nezareti mahsusa teşkil etmişler ve yalnız bu nezarete, tahsisatı mesture olarak yüz doksan beş milyon lira vermişlerdir.

Bunun azameti, pek büyük tür. Bunların bu hareketi tabiî beyan edildiği veçh üzere muğalata, safsata kaidelerini ibliskârane, bir keyfiyetle beşeriyeti ifsad etmek suretiyle tezahür ediyor. Bizde, yani Müslümanlarda da bir irşad vardır. Kur'anı Azîmüşşan, baştan başa bu irşad içindir.

İnsanların ruhlarını saadetlerine tevcih etmek ve saadetleri yolundan yürütmek içindir. Düşmanlarımızın en büyük silâhı olmak üzere bize kullandıkları bu cins silâha mukabil bizim mevcudiyetimiz, teessüs ettiği gündenberi elimize verilmiş bir silâh vardır ki, herhalde iyi kullandıktan sonra onların silâhına (tefevvuk) eder. Bendeniz bunu arzetmek isterim ki, bu nun azametini iyi takdir etmek lâzımdır. Bir şeyden nazarın alakasını katedilirse o şeydeki azametin hissedilmemesi beşerin âdatı gafilanesinedir. Bunu iyi tahkik ederek, iyi derkederek bu bapta lâzımgelen teşkilatı yapalım ve buna diğer şuabatı hayatiyemize verdiğimiz ehemmiyeti vererek bir şube küşad edelim, bir umur tesis edelim. Bu umur teessüs ettikten sonra şimdi hatırıma gelen üç şekildeki irşad zeminini arzetmeği faideden hali görmüyorum.

Bunun birincisi düşmanlarımızın, mel'unane yaptıkları propagandalar vasıtasiyle ifsad edilen bir miktar yerlerimiz var, onlar gerek bir takım tedabiri muslihane ile veya gerek maatteessüf bazı dindaşların birbirlerine karşı silâhlanıp çarpışmak suretiyle elde edilmiş, daha doğrusu diyebileceğim ki, fethedilmiş yerlerdir. Bunlar hali nekahatteki hastalar gibidir, ruhları henüz hastadır. Onların ruhları takviye edilmez se bugün takip ettiğimiz mukaddes emel, izzeti istiklâldeki azamet, ruhlarında adamakıllı tecelli ettirilmezse bu hakikat düşmanlar tarafından ne gibi perdelerle örtülmüş ise bu hakikatin cemali açıktan açığa gösterilmez. O perdeler kaldırılmazsa, bir kaç defa fiilen tecrübemizden geçtiği gibi o yerler fırsat buldukça o hastalığa müptelâ olabilirler.

(Devamı var)

FIKRA

Aktör ve reklâm

Siz de görmüş olacaksınız geçen gün bilmem hangi gazetenin sütunlarındaki bir resimdi. İstanbul radyosunun temsillerini Şehir Tiyatrosu sanatkârları galiba inhisar altına alıyorlarmış da bay müdürle birlikte bu münasebetle bir resim çıkarmışlar. Aktrislerin ikisi bay müdürün iki kolunda, ötekiler rastgele durmuşlar. Resmin hususiyeti, ise pek mühim bir keyfiyet manzarası ve hüviyeti vermek, yahut ayrı bir cazibe sağlamak üzere herkesin bir kahkahayı aksettirmek üzere ağzını açmış bulunmasıydı. Emektar sanatkârımız İ. Galip dahi bu umumî neşede hisse alıp bilmem hangi düşçinin maharetine borçlu bulunduğu tebessümünü cömertçe bezletmişti.

Aktörlerimizi pek sevmekle beraber, kendilerine yaptıkları reklâmlardan bazan sinirlendiğimi ve menfaatlerini korumak hususunda gösterdikleri maharete ise parmak ısırdığımı itiraf ederim. İşte meselâ, geçen sene, şimdi radyo temsilleri dolayısiyle sevimli tebessümünü bezleden Galib'in sayısı bilmem kaça varan ve büyük bir kısmının şöyle böyle tercüme edilmiş incecik piyesler olduğu malûm bulunan tercümeleri hasebile kendisine büyük bir tören sırasında bir ecnebi nişan veya madalyası taktırması ne demekti? Hemen hemen kendisinin teker perdelik piyes tercümeleri adedinde kalın ve pek mühim ciltleri dilimize kazandırmış meselâ Hamdi Varoğlu gibi nice mütercimimiz vardır ki, bu eserlerin listesini ecnebilere yollamak üzere değil kendi kendileri için bile tertibe lüzum görmemişler ve böyle törenlerde ortaya çıkıp seyirciler karşısında nişanlar, madalyalar takınmağı ise hatır ve hayallerinden geçirmemişlerdir.

Reklâm bahsinde jübile hikayelerine ise şimdi temas etmiyeceğim. Elbette bir vesile çıkacak; nasıl olsa bir dostumuzun yirmi yedinci, onaltıncı, otuzdördüncü veya dokuzuncu sanat yılı elbette ki gelip çatacaktır. Bu işten de o zaman bahsedilir.

Nahid Sırrı ÖRİK

Kültür Bahisleri

Uydurma Dil Babındadır

YAZAN: M. Raif Ogan

Bir Şark mütefekkirinin şu güzel sözünü ne kadar tekrarlasam ondaki geniş mânanın verdiği zevke doyamam: (Hak; kuvvetin, millet; hükûmetin üstündedir.) Hangi tarafa tatbik edilse neticesi sağlam çıkan bir kaziyyedir.

Öyle olunca, (Fikir hürriyeti; hürmet ve sevginin üstündedir. İnsanın fikir hürriyetine sadakati ise her türlü bağlılığın en üstündedir.)

Buna inandığımdan; sevgilerine ve bağlılıklarına daima sadık kalarak bunların aksilerini yayın sayfalarında dahi açıkça meydana koymaktan çekinmemekteki medenî cesaretini daima hayranlıkla karşıladığım Hikmet Bayur Beyin kanaatlerine aykırı bulunan görüşlerimi onun yaptığı gibi gazete sütunlarında umumî efkâra arzeylemekte hiç bir mahzur bulmadım.

Türk Dil Kurumu (!) nun çıkarmağa başladığı derginin ikinci sayısında muhterem üstadın ileri sürdüğü mütalâa ve tâhrizleri; yalnız kendi kanaatlerime değil, ilmî esaslara ve hele ihdas olunanların yürütülen şekillerini (Milliyet) ve (Hürriyet) mefhumlarını telâkkisini, anlayışına uygun bulamadık. Ya nılmak; insan içindir ve tek taraflı olamaz. Şu halde Hikmet Bayur'un yanıldığını ve tarafsız bir ilim görüşüne uyamadığını iddia ederken bizim yanlış olmamız dahi mümkündür. Hakikati örten bulutların kaldırılması için iddia ve itirazların karşılaştırılmasından ve susulacak yerde konuşulmasından başka yol yoktur .

Dil Kurumunun hizmeti ve dile kelime sokma ve çıkarma işinin lüzumu nereden başlar, nereye kadar gider ve nerede biter asla belli olmuş ve prensip ve usule bağlanmış değildir. Bir ilmi araştırma sayılmasına ihtimal verilemez. Çünkü; hükûmet otoritelerinin nüfuz ve kudretleriyle yayılmasına çalışılmış ve çalışılmaktadır. Önce Dil Kurultayının sonra ona halef olan Dil Kurumunun başladığına; Maarif, Müdafaa, vesair Bakanlıkların eli kalem tutan ve tutamayan bütün mensupları mevzua el atmışlar ve kendilerini değiştirmeye salâhiyetli sayarak hükûmet nüfuzunu kullanarak işi (vedilikle (?) çığırından çıkarmışlardır. Dilimize güç, lisanımıza yabancı kelimeler ve tâbirlerde öz Türkçe karşılıklar bulalım derken, dilde bir nevi irticai ırkçılığa, hem de uydurmacılık tarafından genişlik vermişlerdir. Tezad ve tenakuzlardan da kurtulamamışlardır. Maarif Vekilliğinin adını «Eğitim, Öğretim Bakanlığı» na çevirebilmiş ve fakat evvelinde (Ulusal) uydurmasını koyamayarak (Milli)liği ibka buyurmuşlar ve Bakanlığın ilmî istişare heyeti olan «Milli Talim ve Terbiye heyeti» nin de adını «Ulusal Eğitim ve Öğretim Kurumu veya Kurulu» biçimine sokamamışlardır. Lûgat ve lisan işinde en salâhiyetli sayılması iktiza eden makam; bu biçim tezadlardan kendini kurtaramamış bulunduğuna bakılınca, lisan ve edebiyat dâvası mesleki ihata ve salâhiyetlerinin dışında kalması iktiza eyleyen sairelerinden daha isabetli kararlar elbette beklenemezdi. Nitekim öyle de olmuştur. Türkçenin (ler) cemi edatı işe yaramazmış gibi (erler) denilebilirken Arapçada cami mücennes sâlim edatı olmak haysiyetiyle hakiki ve itibarî hiç bir müzekker isme takılamayan (at) eki ilâve olunarak ortaya erat gibi acaiplerin en acaibi uydurma bir tâbir çıkarılmıştır. (Alay) kelimesini (al) şeklinde acayip kısaltma kılığına sokup da buna yine Türkçe aslından olmayan (bay) lûgatını ekliyerek (albay) biçiminde mürekkep isim uydurulacağına (Alay beyi) denilemez miydi?

(Yar); Farscadır. Mevlâna Mesnevisinde (Herkesi gez zan ni hud şüd yari-men) der. Böyle (yarbay) ne biçim Türkçedir. (Bay)ı isim olarak kabul etsek (Yar-ıBay) demek lâzımgelir fakat o şeklinde de terkip Farsca olur, bunun Türkçeliği neresinde! (Ordu);(Or) olur mu? Ve olursa hangi kaideye göre olur! Sonra (Or), (Kor) gibi tâbirler kara birlikleri ünvanları olunca (Amiral)a nasıl takılır da, dritnot, kruvazör vesair deniz müdafaa vasıtalarının kumandanları ünvanlarının karşılığı olabilir, maksada daha uygun düşecek tâbirler ve kelimeleri bulabilmekten acze düşülecek derecede Türkçenin darlığını ben kabul etmemekte haklıyım.

Türk sarf ve nahvinden yabancı dillerin kaidelerini atmak keyfiyetine gelince, bu işte dahi Dil Kurumuna ve dil canbazlarına isabet edebilecek bir öğünme payı bulamamaktayız.. Yabancı kaideleri, terkipleri, tasrifleri atmak hareketi, Dil Kurumundan çok önce vâki bir emir haline gelmiş bulunuyordu. Fakat buna mukabil Dil Kurumunun bazı üyelerinin (âza demiyorum. Çünkü; kişiyi kendine taktığı ünvandan mahrum kılmağı doğru bulmam.) Türk nahvını, Fransız gramerine uydurmak üzere ortaya bir dönme konuşması şivesinde (sözüm ona) edebiyat yaratmağa özendiklerinin şımarıkça örneklerini Dil Kurumu dergisinde fazlasiyle bulmak kabil olduğuna bilhassa Hikmet Beyin dikkatini çekerken kendi yazılarının beş sayfa ilerisinde mebzulen rastlayabileceklerini hatırlatmaktan da kendimi alamam.

Bilindiği üzere Türkçeye fiilin, mefulün, fiile taallûk edenlerin nahvî yerleri Fransız gramerine asla uymamaktadır. Biz; «Ankaradan geldim» deriz, onlar «ben geldim den Ankara» derler. Dönme şişe ve şikasına da «oradaki destiden bir su doldur.» yerine, «doldur bir su, oradaki destiden» demek uygun gelir. Biz mütekellim zâmirini fiil kökünün sonuna ekleriz, Fransız grameri evveline getirir, mef'ul edatı (dan)ı biz taallûk eylediği kelimenin sonuna koruz, onlar evveline alırlar. Fransız grameri, bazı taraflarda yalnız dönmelerin şivesine uygunluk gösterir ama, Türk dilinin en temiz ve doğru konuşma tarzı elbette böyle değildir. Şu halde; Dil Kurumu üyesi ve dergisinin avâidli yazarı Nurullah Ataçan'ın tamamiyle Fransız gramerine uygun uydurma nahv kaideleriyle ve ancak dönme lehçesini andıran bir üslûpla Türkçemizin yüzlerce ve yüzlerce yıl lardanberi kurulmuş sağlam nahv kaidelerini ve bugünün en güzel şivesi ile konuşulma biçimini altüst ederek baltalamasına ne buyurulur?

(Terakki hamlesi) denilse, bir milleti millet olarak ayakta tutan başlıca unsur olan lisanın, milletin umumî tiksintisine rağmen karman çorman edilmesindeki ısrar ve inada; terakki sayılabilir mi, (irtica) tarafını tutmadır bile denilemez. Çünkü! dünya yaradılışından beri hiç bir toplulukta misli görülmemiş bu hareket;; irticaın iyi veya kötüye alınabilen her türlü mânasından dahi asırlar boyunca geri ve karanlık bir sapıklıktan başka birşey değildir.

Vaziyet bu olunca, Hikmet Bayur Beyin; uydurmacılığı beğenemiyenleri kasdeyliyerek «... En esaslı yön; Türkçeyi küçük ve öbür dilleri yüksek görmek zübbeliğidir.» buyurmalarındaki (zübbelik) vasfının kime ve kimlere tevcihi icab eylediği kolayca kestirilebilir.

(Zübbelik) sıfatı; Türk dilinin çok zengin ve daha da zenginleşmiş ve bütün yabancı kaideleri atarak tertemiz bir halk, bir edebiyat, bir ilim dili şeklini almak ve böylece kendiliğinden ilerilemekte iken, ilmî salâhiyetleri kendilerinden başka hiç bir ferd tarafından kabul olunamayan uydurma dilbaz ulemanın çelme takmalarına maruz kalmış bulunduğunu gören bizlere mi, yoksa dönme şivesi ve Fransız grameri usulleriyle uydurma lûgatları sıralayan ve edebiyat adına kazan kaldıranlara mı verilmek lâzım geldiğini her aklı başında

(Devamı 3 ncüde)

İSTANBUL

Kazlıçeşme Cinayeti

Tahkikata göre cinayetin, cesedin çıktığı kuyu civarında oturan gecekondularda işlendiği tahmin ediliyor.

Zeytinburnunda otuz yaşlarında bir gencin ,takriben 15 gün kadar önce kafatasısı parçalanarak öldürülüp kuyuya atılmasiyle neticelenen feci cinayet hakkında, dün de alâkadarlar tarafından gereken tahkikata devam olunmuştur.

Mahiyeti itibariyle çok esrarengiz görülen bu cinayetin maktulü olan şahsın, hüviyeti henüz tesbit edilememiştir. Yüz kısmı tamamen bozulmuş olan cesedin teşhiri için dün yüzden fazla şahıs Morga giderek cesede bakmışlarsa da, bunun kime ait olduğu henüz tesbit edilememiştir.

Diğer taraftan alâkadarlardan verilen malûmata göre, cesedin tip itibariyle bir Tatara ait olduğu ve cinayetin civarda ki gecekondularda oturan bir yahut iki şahıs tarafından işlendiği tahmin edilmektedir. Dün şüpheli görülen 4 şahıs nezaret altına alınmıştır.

Denizyolları anlaşmaları yeniliyor

Denizyolları idaresi, muhtelif bölgelerde yük nakliyatını tanzim için yaptığı anlaşmaları yenilemeğe karar vermiştir.

Dünya kalay istihsali azaldı mı?.

La Haye Milletlerarası kalay tetkik grupundan bildirildiğine göre, son günlerde dünya kalay istihsalinde bir azalma hâsıl olmuştur.

Dünya kalay istihsali Temmuz ayında 13,600 ton iken, Ağustos ayı içinde 13,200 tona düşmüştür.

yurt

İki Hırsızlık Vakası

Zarfçılık suretiyle 242,5 lira para çalan maruf hırsız yakalandı

Balıkesir 27 (B. D.) — Şehrimizde enteresan iki - hırsızlık vak'ası olmuştur.

Öğrendiğimize nazaran, Yenice köyden Ali Akbıyığın zarfçılık suretile 242,5 lira parasını çalan Arap Tahsin namile maruf İbrahim Ozar, şehrimizde yakalanarak tevkif edilmiştir. Sanık hakkında İstanbul adliyesince bir tevkif müzekkeresi bulunmaktadır.

Ayrıca Hisariçi mahallesinde Alaca sokak 6 numaralı eve sabaha karşı girerek ev sahibi Faize Poyraza ait bilezik, küpe ve alyans çalan Ankara Ayaş kazasından Havva Bozdemir de yakalanarak tevkif edilmiştir.

Sanık Havva dün yapılan duruşmasını müteakip koridorda düşüp bayılmıştır. Ayıltılan Havva, tekrar Cezaevine gönderilmiştir.

Amasyada ölümle biten feci bir kaza

Amasya 27 (B. D.) — Zara bucağına bağlı Kızseki köyünden Ömer oğlu Bekir ve üç oğlu yüksek bir yamaçta bulunan tarlalarının içindeki taşları temizlerden, büyük bir taşı dereye yuvarlamışlar, bunların işyaptığından habersiz olarak aşağıda odun kesen Kızılkışlacık köyünden Mustafa İkiz adında 15 yaşında bir delikanlı, bu taşın altında kalmış, feci bir şekilde ezilerek ölmüştür. Hâdiseye savcılık el koymuştur.

Zonguldak liman inşaatında kullanılacak beton bloklar

Zonguldak 27 (B. D.) — Zonguldak liman inşaatının 60 tonluk bloklarını denize yerleştirilmesi işi, Zonguldak limanının tamamlanması üzerine ele alınacaktır. Marshall planı tarafından yüzde 52,5 nisbetinde Finanse edilmekte olan bu liman inşaatında ilk altmış ton luk beton blok 1951 senesinin Mayıs ayında yerine konulmuş ve o tarihten beri de devamlı faaliyet gösterilmiştir.

Beni Israil

Yazan: Abdurrahman Şeref Lâç. Tefrika : No. 13

Bir şey yok efendiler, işittiğiniz gürültüler İsrail oğullarının feryatlarıdır

Dinle beni, Firavunun müneccimleri söylemişler ki, bu ayın içinde, İsrâil oğullarından birisinin karısı bir erkek çocuğa hâmile kalacak. Bu oğlan, Firavunu mahvedecek. İşte Firavun buna mâni olmak için, bütün bu tedbirleri aldı. Fakat biz, elimizde olmadan bu gece seninle buluştuk. Sakın o çocuğa sen şimdi hâmile kalmayasın?

— E... Ne olur?

— Firavun duyarsa ikimizi de öldürtür. İşte bu olur!

— Kimseye söylemem. Aman beni buradan kaçır?

— Haydi, yürü.

— İmrân, karısının elinden tutuyor, ikisi de, ayaklarının uçlarına basa basa, kapıya doğru gidiyorlar, koca, kapıyı yavaşça açıyor, karısını dışarıya bırakıyor.

Kadın, karanlıklarda uzaklaşarak evine gidiyor.

İmrân sarayın kapısını sıkı sıkı kapadıktan sonra yerine, Firavunun horul horul uyuduğu odanın önüne geliyor. Yere yatıyor. Başını kapının eşiğine koyuyor' Büzülüyor ve düşünüyor... Kendi kendine içinden söyleniyor:

— Bu işte bir hikmet var.

İmrân, ilâhî esrarın binbir tohumunu taşıyan karanlık ve korkunç gecenin şu ânında aklına gelen, «Hikmet» düğümünü kendi kendine çözmeğe çalışırken, uzaklardan gelen acı feryatlarla yerinden fırlamıştır.

Seslere, kulak veriyor;

Acı acı feryatlar, garip garip sesler.

Müdhiş bir vâveylâ...

Bir şey anlayamıyor.

Ne yapacak?

Bu nedir?

Acaba, karısını mı gördüler?.

Korkuyor, tekrar başını eşiğe koyarak yere yatıyor.

Ve büzülüyor.

Feryadlar devam ediyor.

Firavun uyanmıştır. Gürültüleri duyuyor.

Telâşla yatağından fırlıyor... Kapısını açıyor.

İmrân yerindedir.

Sesleniyor:

— İmrân!

İmrân uyanır gibi yapıyor ve hemen yerinden fırlıyor.

— Efendimiz, emredin?.

— Bu gürültüler ne?

İmrân dinler gibi, susuyor, sonra yeni duymuş gibi cevap veriyor:

— Bilmem, efendimiz. Benim de sizin gibi hiç bir şeyden haberim yok.

— Çabuk dışarıya çık, ne olduğunu anla, ve bana haber getir. Çabuk. Kale kapısını yine dışardan, anahtarla iyice kapamayı unutma!

— Başüstüne efendimiz.

İmrân derhal dışarıya fırlamıştır. Firavunu, iyice kaleye kilitledikten sonra, evvelâ şehrin içine, sonra dışına çıkıyor ve hâdiseyi tahkik ediyor.

Anladığı şudur:

İlâhî zukurun ilk alâmetleri... Göklerde, gecenin korkunç karanlığı içinde, Nûr'dan tecelliler...

Her şeyi, yıldızlardan öğreneceklerine inanan, en büyük Allahsızın Allahsız müneccimleri, ne olur ne olmaz diye daha bu ilk geceden, tarassud mevkilerine geçerek gökleri kontrol altına almışlardır. Bütün dikkatleriyle yıldızları takip ederlerken birdenbire zuhura gelen semavî bir hâdise ile şaşkına dönmüşlerdir.

— Eyvahhhh! diyorlar.

Ve sonra feryadı basıyorlar:

— Oldu!.. Oldu!.. Korktuğumuz oldu!.

— Mahvolduk.. Yandık. Devletimiz yıkıldı!

— Onun yıldızı parladı! Mahvolduk!

— Firavun, bizi öldürür!

Ve çıldırmış gibi bağırarak dövünüyorlar.

Korkunç feryadları duyanlar uyanıyor. Uyanan bağırıyor. Gürültü, alıp yürüyor. Mısırın bütün kıptileri ayaklanmıştır. Karanlık gecede herkes sokağa dökülmüştür. Kocalarından ayrı kalan İsrail kadınları da işin mahiyetini anlamadan, daha doğrusu, kocalarına bir şey oldu zannile, bu feryadu figana karışmışlardır.

Şehrin haricindeki sarayın içinde kapalı bulunan beni İsrail erkekleri de, dışarıdan gelen bu feryatlara iştirak etmekte, fakat dışarıya çıkamadıkları için işin mahiyetini bilememektedirler.

İmrân, derhal, müneccimleri bir araya topluyor ve soruyor:

— Nedir bu hal, halk niçin feryad ediyor, siz niçin bağırıyorsunuz?

Müneccimler, dövünerek cevap veriyorlar:

— Oldu.. olan oldu! Biz de mahvolduk!.

— Ne oldu?.

— Onun yıldızı parladı!.

— Kim o?

— Kim olacak. Mûsa! Devletimizi, milletimizi, Tanrımız Firavunu mahvedecek olan adam!

— Yaaa?

— Evet! Gördük.. Alâmetini gördük. O, bu gece ana rahmine düştü.

— Eyvahhh!

İmrân susuyor.

Nasıl susmaz ki, bütün kabahat kendisile karısında.

Olan olmuş demek:

Hele, Firavun duyarsa, yandı!.

Müneccimlere dönüyor.

— Sesinizi kesin, diyor, gece yarısında, halkı ve Sultanı rahatsız etmeyin. Lüzumsuz evhamları, kuruntuları bırakın!..

Ve dönüyor kaleye geliyor. Firavunun huzuruna çıkıyor.

Koca mel'un telâş ve heyecandadır. Hemen soruyor:

— Ne var, ne öğrendin İmrân?

İmrân, gayet soğuk kanlıdır. Cevap veriyor:

(Devamı var)

NOKTA

Faili meçhul

Haber verdiklerine göre; Son günlerde dördüncü şubeye müracaat ederek yurt dışına çıkmak için pasaport isteyen vatandaşların sayısı bir hayli artmış, bunun üzerine gazeteci arkadaşlar bu artışın sebebini sormuşlar... Biz de merak ediyoruz doğrusu.. Yoksa faili meçhul kalan cinayetlerin çoğalması yüzünden, önüne gelen yurt dışına mı çıkmak istiyor?

Ömer Öztürkmen

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Umumî Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü : Burhan Cahit İSPİR

Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası

Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)

İLÂN
Prensibimize uygun ilânlar kabul olunur.

İkinci Abdülhamid

İnsan ve Sultan

Yazan: Nahid Sırrı ÖRİK Tefrika No. 2

Bu resimde nazırın cenazesi, yıllar ve yıllar boyu gidip geldiği Bahriye Nezaretinin önünden istimbotla geçirilirken ölü tabuttan elini binaya doğru uzatıyor: «— Bir aylık daha verin de mezarıma götüreyim, paraya doymadım!» diye haykırıvermiş. Bu hikâyeyi takip eden sözler üzerine de şaşıp kalmış ve hattâ hayretimi: «Efendimizden korkmamış mı, Efendimiz kendisine bir şey söylememiş mi?» diye izhar etmiştim.

Bu sualime de açık bir cevap verilmemişti, yine ayni tavsiye veya nasihat tekrar edilmiş: — Böyle şeyleri düşünmek sana düşmez, denmişti.

Acaba niçin daha açık, daha kat'i bir cevap verilmiyor, (Efendimizin) şahsiyeti,varlığı üzerine bu şüphelerin yayılmasına müsaade ediliyordu?

On yaşına varmış bulunduğum bir sırada da jurnalcılığı ve jurnalcıların her tarafa saldıkları korkuyu pek yakın bir sebeple, bu korku evimize de girdiği için öğrenecektim. Bir iki seneden beri nakletmiş bulunduğumuz Nişantaşında evimize pek yakın bir eve o zaman ki ifade ile (Büyük Efendinin), yâni Veliahdın bir adamı taşındığı için etrafımda bir kaç gün büyük bir korku hüküm sürmüş, babam büyük anneme dert yanarak: «— Herifler müzevirlik edebilmek için ne uyduracaklarını bilmezlerken, böyle bir imkânı hiç kaçırırlar mı? Bu komşuluktan istifa edip Efendi ile münasebette bulunduğum hakkında jurnallar yağacaktır. Birinden biri de tesir ederse, kimbilir belki de Fizanı boylarız!» deyip durmuştu.

O, Fizanı boylamıyacak, fakat padişaha şahsı ve memleket hakkında yazılan şeyleri bildirmesi için evimize muntazaman gelen Fransızca ve İngilizce gazete ve mecmualarda gördüğüm rsimlerden bazıları da yaşım nisbeten büyüyüp Fransızca okuduğumu anlar haline geldikten sonra, bende garip hisler hâsıl edecekti. İyi hatırlıyorum ki, bunların en kuvvetlilerinden birini de Portekiz Kralının büyük oğluyla birlikte ve bir araba içinde katledilişlerini tasvir eden bir resmi dolayısile duyacaktım. Bu, (Lândo) denilen bir geniş araba idi ve içinde şişman bir erkekle, henüz bıyıkları terlemiş bir delikanlı gözleri kapanmış ve kanlar içinde yatıyorlardı. Yaralı bir ikinci delikanlı da, gözleri korkudan büyümüş bir halde ayakta bulunuyordu, vücudünü kendisine siper etmeğe çalışan bir kadın da elinde tuttuğu bir büketi o dehşet anında bir müdafaa âleti yapmağa kalkıp hâlâ rovelverleri işleyen katillere karşı uzatmıştı. Bu arabadakiler, Portekiz Kralığı hanedanı ve belki az önce kendisine takdim edilmiş buketle henüz hayatta bulunan ikinci oğlunun katillerini tehdit eden kadın - gazetede epey zamandan beri hastalığından bahsedilen - Portekiz Kraliçesiydi. Ve evimize her gün gelen (İkdam) da da, perşembe günleri gelen resimli (Servet-i Fünun) mecmuasında da bu hususta tek yazı, tek resim, tek satır görmeyince, hayret etmiş ve her olan şeyin bizim gazetelerimiz tarafından yazılamıyacaklarını, yazılmadıklarını, pek çok şeyin duyulmasından Sultan Hamid'in korktuğunu öğrenmiştim.

Bunları şunun için söylüyorum ki, Yıldız sarayının eteklerinde olmakla beraber, doğduğum ve büyüdüğüm o memleketin her ıstırabına bigâne ve içinde ancak mes'ut rüyalar görülen bir yer değildi. Hattâ babam Sırrı bey otuz iki yaşında (Bâlâ) rütbeli bir nezaret memurtupçusu olmuş bulunmakla beraber, bekârlığa avdetinden sonra Beyoğlunda fazlaca gezip tozması ve hocalarından

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicrî		Rumî
1371 Safer 28	28	1367 Kasım 21 Gün 332

Kasım 1951 Karşamba

	Vasatî	Ezanî
Sabah	07 01	20 17
Öğle	12 02	07 18
İkindi	14 29	09 45
Akşam	16 43	12 00
Yatsı	18 20	01 37
İmsak	05 18	12 34

Ankara Haberleri

İmam Hatip okulları mezunlarına verilecek iş

Ankara 27 (Büyük Doğu) — Diyanet işleri başkanının riyasetinde ve Milli Eğitim Bakanlığı mümessillerinden müteşekkil bir komisyon imam hatib okulları mezunlarının diyanet işleri başkanlığı teşkilâtı ile vakıflar ve milli eğitim kadrolarında vazife almalarını sağlayan bir tasarı hazırlamak üzere çalışmalara başlamıştır.

Türk Milliyetçiler Derneği

Ankara 27 (Büyük Doğu) — 36 milliyetçi teşekkülün birleşmesi ile meydana gelen Türk milliyetçiler Derneği genel kurulu önümüzdeki yaz aylarında toplanacaktır. Milliyetçi gençlerin ilk fikir ve birlik halinde kaplıyacak olan bu kongrenin hazırlıklarına ehemmiyetle devam edilmektedir.

Petrol Ofisin yeni şekli

Ankara 27 (T.H.A.) — İlgili makamlardan bildirildiğine göre, petrol ofisin statüsünün değiştirilmesine ve memur kadrolarının genişletilmesine karar verilmiştir.

Yeni İngiliz Büyük Elçisi

Ankara 27 (A.A.) — İngiltere nin Ankara büyükelçiliğine tayin edilmiş olan Sir Aleksander Knoks Helm önümüzdeki ayın sekizinde Kıbrıs yoluyla şehrimize gelerek yeni vazifesine başlıyacaktır.

Çikulata yerine müshil şekeri yiyen adam öldü

Berne 27 (Nafen) — Lausanne şehrinde 48 yaşında Pierre Mosie adında bir şahıs, farkında olmadan müshil çikulatalarından 4 tableti bir seferde yemiş ve kaldırılmış hastahanede ölmüştür.

105 yaşında Baba olan adam

Hong Kong 27 (Nafen) — Gazetelerin bildirdiklerine göre Şan Zi eyaletinde 105 yaşında bir adamın çocuğu olmuştur. Yeni doğan bebek, kardeşlerinin çocukları ve çocuklarının da torunları bulunduğundan büyük amca payesini almıştır.

İhracatımız artıyor

Kasım ayının ilk on günü içinde muhtelif memleketlere külliyetli miktarda tütün, fındık, küçük baş deri, fasulye, kuru meyva, ihraç edilmiştir. Müstehlik devletler arasında Amerika, İngiltere, Finlandiya, İsveç, Danimarka ve İtalya bulunmaktadır.

Anadolu Ajansı

(Baş tarafı 1. incide)

ve Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu, Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün 951 bütçesi görüşülürken bu hususta bir takım vaitlerde bulunmuştu. Aldığımız malûmata göre hükûmet Anadolu Ajansına yardım olarak bütçeye altı yüz bin lira tahsisat koymuştur.

Tahranda

(Baş tarafı 1 incide)

gece cereyan eden hadiseler sonunda 120 kişi yaralanmıştır. Talebelerden 10 kişi ve ayrıca 10 polis ağır surette yaralanmıştır. Kaç kişinin tevkif edildiği yolunda henüz kat'î bir şey bilinmemektedir.

Kahirede düşen uçağımız

(Baş tarafı 1. incide)

lardır. Türk bayrağına sarılı tabutların uçaktan çıkarılması meydanda bulunanların çok hazin tezahüratını mucib olmuş ve şehitlerimizin hatıralarını ta'zizen bir dakika ihtiram vakfesinde bulunulmuştur. Antika Sevilin naaşı doğruca İstanbula diğer kazazedelerin cenazeleri de şehrimizdeki nümune hastahanesine nakledilmiştir.

Şehit havacılarımızın cenazeleri yarın törenle kaldırılacaktır.

Diğer taraftan uçak kazası etrafında keşif ve tetkiklerde bulunmak üzere birkaç gün evvel Kahireye gitmiş bulunan Devlet Havayolları genel müdür muavininin başkanlığındaki ondört kişilik heyet de bugün uçakla şehrimize avdet etmiştir.

Heyet başkanı ve azaları kaza etrafında herhangi bir açıklamâda bulunmaktan şiddetle kaçınmışlardır. Kendisiyle görüştüğümüz bu heyet azasından bir zat yüksek makamlarla görüşmeden evvel herhangi bir beyanda bulunmağa imkân olmadığını, bunun la beraber kazanın suikast neticesinde meydana geldiği iddialarının asılsız olduğunu söylemekle iktifa etmiştir.

Öğrendiğimize göre Devlet Havayolları umum müdürlüğü, keşif heyetinin raporunu inceledikten sonra bir tebliğ yayınlıyarak durumu açıklıyacaktır.

Yol Vergisi

(Baştarafı 1 ncide)

melerinden önce kanuniyet kesbet mesine çalışacaktır.

Yol vergisi mart 1952 tarihinden itibaren kaldırılacak ve fakat bu tarihe kadar olan devlet vergilerinin tahsiline ve bedeni mükellefiyetin tatbikine devam olunacaktır.

Kore Mütarekesi

(Baş tarafı 1. incide)

dik etmişler ve Birleşmiş Milletler delegasyonu, müşterek bir kontrol hizmetinin ihdası için der hal teklifte bulunmuştur.

Gündemin, mütarekenin tatbiki cihetinin kontrolü maddesine geçen müttefikler, kontrol unsurlarının, Korenin her yerine serbest çe girmelerini talep etmişlerdir.

Hemen aynı zamanda, komünistler de kontrol için kendi tekliflerini ileri sürmüşlerdir.

Müttefiklerin bir sözcüsü, komünist teklifinin, bir mütareke komisyonunun teşkilini ve bunun kontrol işlerini tanzimini talep ettiklerini belirtmiştir.

Bu teklifte, askeri hatlar gerisinde kontrol için hüküm bulunmadığını da kaydetmiştir.

Tuğgeneral William Nuckels, teklifin, gayet kolaylıkla halli mümkün basit usul meseleleri ile uğraştığını belirtmiştir.

Gnl. BAKLEYİN ZİYARETİ

Kore 27 (Usis) — Amerika Cumhurbaşkanı muavini Barkley Kore cephesinin gerisinde bulunan bir hava meydanını ziyareti esnasında bir bölük askeri şeref kıtası olarak çıkmıştır.

Savaş hatlarını gezdikten sonra Barkley, Türk askerlerini gözden geçirmiş ve Türk tugay komutanı Tuğgeneral Namık Argüç ün samimiyetle elini sıkmıştır.

Barkleye Koredeki Birleşmiş Milletler kuvvetleri başkomutanı Matthev B. Ridgvay ve sekizinci ordu komutanı general James Van Fleet refakat etmiştir.

Karakedi

Milliyetçi ve mukaddesatçı ölçülere bağlı olan bu mizah gazetesini mutlaka okuyunuz.

Atlantik Paktı

(Baştarafı 1 ncde)

hat tümeni ile iştirak edecektir. Bu Alman tümenlerinin altısı zırhlı altısı da zırhlı olacaktır.

Bu plân etrafında Romada görüşmeler yapılmakta olduğu bildirilmektedir.

General Eisenhover de, Batı Almanyanın süratle Avrupa savunmasına bilfiil iştirakini istemiştir. Bu hususta yakında müspet kararlar alınması için devamlı temaslar yapılacağı bildirilmektedir.

DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANI MESELESİ

Roma 27 (A.A.) — İngiliz Dışişleri Bakanı Antony Eden ile General Eisenhover bu sabah Atlantik konseyi toplantısından önce bir saatten fazla süren bir görüşme yapmışlardır. Mülâkat bilhassa Atlantik teşkilâtı donanmasına tayin edilecek deniz komutanı meselesi üzerinde cereyan etmiştir.

Sanıldığına göre İngiliz Dışişleri Bakanı, bu konu üzerinde Atlantik deniz komutanlığına bir Amerikan amiralinin tayini lehinde bulunan Birleşik Amerika görüşüne muhalif bir noktai nazar ileri dafaa etmiştir.

Almanyaya satılacak Buğdaylar

— Baş tarafı 1 incide —

ile alâkalı mahfillerde tasviple karşılanmıştır.

Burada yaptığımız tahkikattan edindiğimiz malûmata göre:

Buğday alım işini müzakere etmeğe gelen Alman heyeti, toprak mahsulleri genel müdürlüğü mümessilleri ile yaptığı müzakereler de aşağı yukarı anlaşmaya varmış gibidir.

Toprak mahsulleri ile alâkalı çevreler müzakerelerin normalın fevkinde bir iyimserlik havası içerisinde cereyan ettiğini ifade etmektedirler.

Yine aynı çevrelerin beyan ettiğine göre, Alman mütehassıslar kendilerine teklif edilen ve bugün en yüksek olarak piyasada kabul edilen fiata itiraz etmemişlerdir.

Ancak toprak ofis tarafından teklif edilen fiat ne olursa olsun hububat tüccarları, satışın, mevcut rekolte fazlasının bir kısmının anlaşma ile ve diğer kısmının pazarlıkla satılması hususunda da israr edeceklerdir. Bu hususta hükûmete tekrar müracaat edecekleri söylenmektedir.

Fikir hareketleri

Uydurma dil babındadır

(Baş taarfı 2 incide)

kişinin insafına terkeyleriz. Ortada bir züppelik, bir özenti vardır ve bunların tevcih yerleri ve şahısları Dil Kurumu dergisinde, başka yerlerde uydurma lûgata, uydurma nahva yapışanlardadır. Hikmet Bey; züppeliği dürbünün ters tarafından bakarak görmezse tariflerinin tam haddiyle karşılıklarını uzaktakiler arasında aramak zahmetinden kurtulacaklardır.

Üstad; (Dilde ileriletici hamle; bu züppeliği, bu özentiyi kaldıracaktır. Türkçülük aşkının ve Türklüğün sarsılmak duygusunun gene üstün geleceği zaman uzak değildir.) buyurmaktadırlar. Dilde ileriletici hamle; Nurullah Atac'ın üslûbu ve kullandığı malzeme ise; Kolera, Veba gibi salgınların hamlesi nevindendir. Buna karşı korunuyoruz ve Türkiyede matbuat denilen bir fikir yayını vasıtası var kaldıkça korunma çarelerine malik bulunuyoruz. Türkçülük aşkı ve Türklüğe sarılmak duygusunun geleceği zamanı beklemeğe de muhtaç değiliz. Bu aşkın bağlılık meşalesi yüreğimizde dün kadar bugün yanıyor ve yarın da sönmiyecektir ve bundan dolayıdır ki, dilimizin bozulmasına sebep olacak hareket ve fiil kimden çıkacak olursa, (evet efendim) deyip eğilemiyecek, (Münasip buyuruldu şefim) diyemiyeceğiz. Muhterem Bayurun bu ibareleriyle (Züppelik), (özenti) yapanlar olarak mimlemek istediklerine gelince, onun üzerinde de gelecek yazımızda duracağız.

M. Raif Ogan

TEŞEKKÜR

Taksimde inşasına karar verilen camii şerifin yapılacağını haber alan o civar halkından bir heyet gazetemize gelerek müteşebbislerine teşekkürlerini ve ellerinden gelen yardımı yapacaklarını bildirmişlerdir.

BÜYÜK DOĞU FOTOĞRAFÇISININ GÖZİLE — MEDENİ İSTANBUL :

İstanbulun yürekler acısı manzaralarından bir intiba daha veriyoruz. Taksim meydanında domates satmağa çıkan ufacık tefecik valimiz, acaba belediye reisi bulunduğu şehrin, kuytu köşelerinin hiç farkına varmaz mı?

Titonun nutku

(Baş tarafı 1. incide)

çınmak imkânının sağlanabileceğini söylemiştir.

Sovyetlerin sulh tekliflerine temas eden Mareşal Tito, bunların muhtemel bir mütecavizin gerisinde saklandığı bir maskeden başka bir şey olmadığı kanaatini izhar eylemiştir.

Bundan sonra silâhsızlanma mevzuunu ele alan Yugoslav hükûmet Başkanı, bu sahadaki fikirlerini şöyle izah etmiştir:

Bu dâvanın tesirli surette halledilebilmesi için şu şartların mevcudiyeti lâzımdır:

1 —Birleşmiş Milletler kurulu üyesi olan her devlet kendine ait askıda kalmış meseleleri barış yolu ile tanzim için diğer üye devletlerle anlaşma yolu aramalıdır.

2 — Milletler arasında hukuk eşitliği tahakkuk sahasına çıkmalı ve küçük milletler kendi hükûmet şekillerini seçmekte serbest bırakılmalıdır.

Rus notasına verilecek cevap

(Baş tarafı 1. incide)

lardaki açık izahat karşısında her türlü mesnetten mahrum, çürük bir iddia mahiyetinde kalmaktadır. Maksat, mezkûr devletleri Orta Doğu komutanlığına iştirakten alıkoymağa matuf bir propaganda yapmaktan ibarettir.

Sovyet notası hakkında takip edilecek hareket tarzı hükûmetimizle Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Fransa hükûmetleri arasında bir istişare mevzuu olacaktır.

Nota, dört devlet arasında müzakere ediliyor

Ankara 27 (Büyük Doğu) — Hükûmetimize Ruslar tarafından verilen ve Orta Doğu savunması etrafındaki notanın metni evvelce de yazdığımız gibi, dün gece Hariciyemize tevdi edilmiştir.

Öğrendiğimize göre nota nisbeten mülâyim bir lisanla kaleme alınmış olup Orta Doğu savunmasıyle takip edilen gayenin doğrudan doğruya Rusyayı tehdide matuf olduğu belirtilmekte ve bunun iyi komşuluk münasebetleriyle bağdaşamıyacağı ifade edilmektedir.

Hariciyemiz, nota meali etrafındaki tetkiklere halen Amerika, Fransa ve İngilterenin şehrimizdeki temsilcileriyle müştereken devam olunmaktadır.. Bir kaç gün içinde kaleme alınacak cevabi notamız Moskova Büyük Elçimiz vasıtasiyle aynı günde diğer üç dost devletin temsilcileri ile müştereken Rusyaya tevdi olunacaktır.

Washington 27 (A.A) — (Usis) Bir Orta Doğu komutanlığı kurulmasına itiraz eden Sovyet notasına verilecek cevap hakkında Amerika, Türkiye, İngiltere ve Fransa ile görüşmeği tasarlamaktadır.

Amerika Dışişleri Bakanlığının bir sözcüsü hafta sonunda bir beyanatta bulunarak Sovyetlerin Amerika Dışişleri Bakanlığına bu hususta bir nota verdiğini ve Amerikanın buna cevap vermek için Orta Doğu komutanlığının diğer üç devleti ile görüşmeği tasarladığını açıklamıştır.

HASAN MELÂH

Özleştiren: Neslihan Kısakürek. Tefrika : 13

— Bakalım yarın mı olur, öbür gün mü? ne zaman gelirse mutlak surette kendisinden yaptığın terbiyesizlikten dolayı özür dileyeceksin! ve teklifini kabul ettiğini söyliyeceksin, işte o kadar..

Alfons sözlerini o kadar büyük bir şiddetle tamamlamıştı ki, zavallı kız ağız açmak cesaretini bile gösteremedi. İzin alarak hemen odasına çıktı ve yatağına kapanarak ağlamağa başladı..

Bu şekilde ne kadar müddet ağladığını bilmiyordu ki, odaya hizmetçi girdi ve yemeğin hazır olduğunu bildirdi.

Fakat Cüzellada yemek yiyecek takat mi vardı? Yemek yemiyeceğini söyliyerek hizmetçiyi savdı ve ancak o vakit vaktin ne kadar ilerlemiş olduğunu fark edebildi. Hava çoktan kararmış, gece yaklaşmıştı.

O zaman soyunarak yatağına girdi. Eline de avunmak için bir kitap aldı.

Gözleri kitabı okuyordu amma, okuduklarından hiç birşey anladığı yoktu. Mütemadiyen o günkü hâdiseleri düşünüyor, kendisini bu hale düşürdüğünden dolayı babasına içerleyip duruyordu.

Konakta ses seda yavaş yavaş kesildi. Belli ki herkes uykuya dalmıştı. Fakat Cüzellanın gözleri fal taşı gibi açıktı. Zerre kadar uykusu gelmiyordu. Yatağın da beyhude yere sağa sola döndü, durdu.

Uzaktan saat gece yarısını vurduğu halde onun hala uyumağa niyeti yoktu.

İşte tam bu sırada fevkalâde bir hal oldu. Bahçede pençeresi dibinde bazı kırtıplar duydu. Pençeresinin tam yanında yüksek bir ağaç vardı. Ve bu ağacın dalları, onun penceresine kadar uzanıyordu.

Biraz kulak verince çıtırtının yaklaşmakta olduğunu hissetti.. Bu çıtırdıları ağaca tırmanan bir adamın çıkardığı seslere pek benziyordu.

Az sonra bundan katiyen şüphesi kalmadı. Evet, meçhul bir şahıs ağaca tırmanıyordu.

Genç kız bunu hisseder etmez tarif edilmez bir heyecana kapıldı. Adeta eli ayağı dondu. Yatağından fırlayarak imdat istemek kararını verdi ise de yatağından kıpırdamak cesaretini bile bulamadı. Çünkü ses pencerenin dibine gelmiş ve kapalı olan camı kurcalamağa başlamıştı.

Zavallı Cüzella korku ve heyecanından ölmek derecesine gelmişti. Gecenin bu saatinde camına kadar çıkarak kurcalamağa başlayan adam bir hırsızdan başkası olamazdı. Herhalde odayı boş zannediyordu. Artık dışarı fırlayıp bağırmak, çağırmak çok geç idi. Çünkü o zaman hırsız derhal kendisini yakalayabilir ve öldüre bilirdi.

Binaenaleyh beklemekten başka yapacak iş yoktu. Belki de hırsız öteberi topladıktan sonra kendiliğinden gidecekti. Hattâ kendisini uyumakta görecek olursa belki de buna cesaret etmeden kaçmağa bakacaktı.

(Devamı var)

Hâl nasıl İslâh edilir

(Baş tarafı 1 incide)

Yönetim kurulunun hazırladığı raporda da bugünkü hal durumu ile arzu edilen hal durumunun mukayesesi yapılarak dilekler belediye ve yüksek makamlar tarafından nazarı dikkate alınması ve halin muhtar olması temenni edilmiştir.

Toplantı 3 saat devam etmiştir.

Ankarada Döviz kaçakcılığı

(Baş tarafı 1. incide)

den Hazinenin hiç bir zararı olmadığının bildirildiği görülmüştür. Sanık vekilleri bu rapor hakkında bir diyecekleri olmadığını söylemişlerdir. Duruşma bazı hususların tahkiki için başka bir güne bırakılmıştır.

P. T. T. Devlet iktisadi teşekkülü haline getirilecek

Ankara 27 (T.H.A.) — P. T. T. nin iktisadi devlet teşekkülü haline getirilmesi hususunda karar verilmiştir.

Teşekkür

Sevgili babamız

ALİ AKKOYUNLU

nun vefatı dolayısiyle cenazesine bizzat gelen, telefon, telgraf ve mektupla taziyede bulunmak suretile acılarımızı paylaşmak nezaketinde bulunan dost ve akrabalarımıza ayrı ayrı teşekkür acılarımız mâni olduğundan sayın gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

AKKOYUNLU, GÜNEY, HAMZALAY
aileleri.

Devletin 15 Milyon Lirası

(Baş tarafı 1. incide)

nın memleket ihtiyacını karşılamakt zorluk çektiğini gören Tekel idaresi hem memleket ihtiyacını karşılamak, hem de harice neflis Türk sigarası satmak gibi yerinde bir kararla bir fabrika kurmağa karar vermiştir. O zaman 40 milyina çıkacağı hesap edilen tesis 20 milyon kilo sigra ve sigar yapacak ve üç dört senede ikmal edilecekti.

Derhal faaliyete geçilmesi ve planların hazırlanması için gerekli encümen toplantıları başlamıştır.

Tahsin Çoşkanın başkanlığında bulunan encümen bu hususta tek muhalifle 50 - 60 bin dolara yaptırabilecek planları 250 bin dolara yaptırmağa karar vermiş, karara muhalif olan Tekel genel Md. nu basebecisi B. Baki (şimdi Astaş) şirketi müdürü) mezkûr evrakın altına (Bu bir yolsuzluktur) ibaresini koyduktan sonra imza etmiş ve bir müddet sonra da istifa ederek idareden ayrılmıştır.

Tekel idaresi büyük bir süratle fabrikayı ikmal için Amerikalaki bir fabrika ile, tesise lâzım olacak makinaları sipariş hususunda tam bir anlaşmaya varmış, mezkûr fabrika ilk makinaları tesilm ettikten kısa bir müddet sonra da hükûmet, fabrikayı kurmaktan vazgeçmiştir.

Hükûmetin kararını, Amerikadaki fabrikaya bildiren Tekel idaresi mukaveleyi feshettiğini bildirmiştir. Bu fesih üzerine, fabrika Tekel idaresine çektiği bir protesto ile 1,750,000 dolar tazminat talep etmiş, bütün makineleri mahfuz tutmak üzere de İsviçre.

C. H. P. Kurultayı

(Baştarafı 1 ncide)

layan başkan da celseyi tatil etti. Bunun üzerine diğer illere mensup delegelerin İstnbullu arkadaşlarını ikna için hayli uğraştıkları göze çarpıyordu. Neticede celse ikinci defa açıldığı zaman Aziz Urasın teklifi reye konuldu ve ittifakla reddedildi. Bu suretle Ekrem Turun partiden ihracı da kat'ileşti.

Bu münakaşalar uzun müddet devam ettiğinden vakit geçmiş bulunuyordu. Birkaç hatibin konuşmasından sonra celseye son verildi.

Penisilin tedavisinin çok garip neticesi

Nevyork 27 (Nafen) — Uzun müddet süren penisilin tedavisi neticesi olarak dilin üzerinde bir santim uzunluğunda kıllar çıktığı tesbit edilmiştir. Diğer taraftan bir klinikde uzun penisilin tedavisine tabi tutulan bir kadının da uzun kara sakalı çıkmıştır. Fakat penisilin tedavisi durduruldu mu kısa bir müddet sonra çenedeki kılların kaybolduğu da müşahede edilmiştir.

Bekâr odaları kontrol ediliyor

Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğüne mensup 7 hekim, şehrimiz sınırları dahilinde kenar mahalle kahvehanelerini ve bekâr odalarını kontrol etmekte ve icabı halinde bu mahallerde tifo- tifüs aşısı yapmaktadır.

Beyaz kadın ticareti

(Baştarafı 1 ncide)

mizde birkaç gün kalan bu dört, şahıs bu müddet zarfında Beyoğlunun tanınmış şahıslarından Z. O, ve bir bar sahibi 9, 11, 951 tarihinde Beruta artist kadın götürmek maskesi altında buradan İzmire gitmişlerdir.

Bir haftadan fazla bir müddet İzmirde kalan bu şahısların, ora da halen esrarlı şekilde kaybolunan kadınların kaybolma hâdiseleriyle alâkalı görülmektedir.

Şehrimiz zabıtası dünden itibaren bu hususta gereken araştırmalara başlamıştır.

Diğer taraftan, dün geç öğrendiğimize göre, şehrimizdeki Lübnan, Suriye ve Irak konsolosluları kendi hükûmetlerinden almış oldukları emir gereğince, İstanbuldan ve civar vilâyetlerden bu memleketlere artist adı altında gidecek olan kadınlara vize vermemektedirler.

Buna göre, İzmirde ve şehrimiz de son günlerde esrarlı şekilde kaybolan birçok genç kız ve kadının, bazı, şahıslar tarafından muhtelif emellerle kandırılıp kaçırıldıklarına muhakkak nazarı ile bakılmaktadır.

Yolda sigara içen Yahudi kadınları

Tel-Aviv 27 (T. H. A.) — Son zamanlarda İsrailde kadınlar arasında sigara içenlerin adedi artmış bir şekilde artmıştır.

Yapılan istatistiklere göre sokaklarda erkekler gibi serbest sigara içen kadınların sayısı ikiyüz bini bulmuştur. Hemen hemen İsrailde sigara içmeyen kadın yoktur.

Gene istatistiklerin bildirdiğine göre, Filistinde günde birbuçuk milyondan fazla sigara paketi satılmaktadır. Satılan sigaraların çeşidi yüzden fazladır. Bilhassa yabancı memleketlerden gelen sigaralara rağbet vardır. Diğer taraftan Filistin piyasalarında mühim miktarda Rus ve Bulgar sigaraları da satılmaktadır.

Politika

Eski DİPLOMAT

Bir Sulh tavassutu

Dünyanın umumi vaziyeti, üçüncü bir cihan harbi yolunda olduğu şeklindedir. Bir taraftan Sovyet Rusya, bir taraftan da büyük garp demokrasileri karşılıklı olarak silâhlanmakta ve hazırlanmaktadırlar. Her iki taraf bir taraftan atom bombası tecrübeleri yaparlar, top, tank, tayyare imaltlarına alabildiğine arttırırlarken, bir taraftan da şimdiden kendileri için en müsait stratejik noktaları elde etmeğe, hiç olmazsa bunlara yaklaşmağa çalışmaktadırlar.

İkinci Cihan Harbinin beşeriyet için ne büyük bir felâket olduğunu açıkça gördük. Üçüncü cihan harbi ise, muhakkak ki, beşeriyet için çok daha feci neticeler vermeğe namzettir. Bu harp belki de on beş, yirmi sene sürmek ve pek büyük harabilere sebep olmak istidadındadır. Neticede hangi taraf galip gelirse gelsin, beşeriyet sonsuz bir acı ve istiraba yuvarlanmış olacaktır.

Bunu hisseden ve bugünkü halde bitaraf bir vaziyette bulunan devletler, böyle yeni bir harp faciasına mâni olmak için iki taraf arasında tavassutta bulunmağa başlamışlardır. Bunların en mühimmi ve büyüğü, Pâkistandır. Filhakika yüz milyonu geçen nüfusu ile Pâkistan, bugün dünya siyasetinde sözü dinlenecek devletler arasında mühim bir mevki işgal etmektedir. Kendisinin ayrıca İslâm devletlerinin en büyüğü olmak vasfı da vardır. Bu itibarla Pâkistanın yapacağı bir tavassut aslâ ehemmiyetsiz bir teşebbüs olamaz. Diğer İslâm devletlerinin de topyekûn destekliyecekleri böyle bir teşebbüs eğer cihanı yeni bir harp faciasından kurtaracak olursa, bu ayni zamanda İslâmiyetin de eşsiz bir zaferi olacaktır.

Dost ve kardeş Pâkistanın bu teşebbüsünü hararetle alkışlarken neticeyi de alâka ile beklemekte olduğumuzu kaydetmek isteriz.

Bütün Dünya

Sovyet pilotlarının eğlenceli bir inşeri!

Birleşmiş Milletler toplantısına iştirak etmek üzere, 64 Sovyet delegesini Parise getiren uçağın meydana inmesi, uçak hakkında beynelmilel talimat ve nizamlara aykırı olduğu için Pariste âdeta günün mevzuu olmuştur. Kızıl yıldız işaretini taşıyan dört motörlü uçak, Parisin dokuz kilometre ilerisindeki Orley meydanında görülünce, bulut kesafetinin, çok aşağıda 80-130 metre olması ve ufki rüyet sahasının üç kilometre bulunması D. C. 3 tipindeki uçaklara kumanda verilmesini icap ettirdiğinden, Orley meydanında bu suretle lâzım gelen işaretleri vermiş, fakat Sovyet pilotlarına bunu anlatmak imkânı hâsil olamamıştır. Sonradan öğrenildiğine göre, Ruslar tarihe karışmış eski Radio - goniometro sistemine göre iniş yapmak islemişlerdir. Onlar çifte radyo işareti ile inişten de bihaber idiler. İ. 4. S. usulü ile otomatik radyo pilot iniş sistemini de kavrayamamışlardır. Esasen Rusların dalga uzunlukları Orley meydanının dalga uzunluğuna uymamıştı. Artık iş Radarlara kalmıştı.

Ne yazık ki, Ruslar beynelmilel işaretlerden de bihaberdiler. Meydanın Fransızca ve İngilizce verdiği talimattan da bir şey anlatmak imkânı hâsil olamıyordu. Bu sebeple meydanın üzerinde inmek için bekleyen Fransız ve daha bir çok ecnebi uçaklarının da yere inmelerine mâni oluyorlardı. Nihayet orada bulunan eski bir Fransız pilotu, evvelce Berlinde bulunması sebebile Rusların usullerine vukufu dolayısiyle kumanda mevkiine getirilmek istenildi ise de ,Ruslar buna da itiraz ettiklerinden başka birinin aranmasına lüzum hâsil oldu. En Nihayet, 007 işaretli Ukrayna delegesini getiren uçak, benzinin fazla olmasından dolayı, bekliyebileceklerini söyledi. 002 numaralı Sovyet delegesi Malik ile karısı M. Pavlovu da getiren uçak da ayni teraneyi tekrar etmesi üzerine, Rusların lisanına vakıf biri bulunarak getirildi ve bu iniş işi de bu suretle nihayet bulmuştur.

A. Genceli

Bulmaca

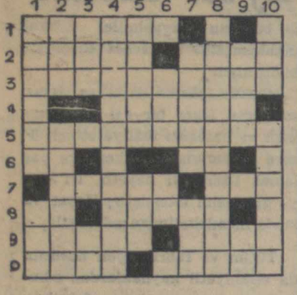

Soldan sağa:

1 — Daveti kabul etmek 2 — Tersi çıkışına, Bir erkek ismi 3 — Sonuna "i" gelirse bir nevi şeker leme olur. 4 — Tersi o zamana (Divan ıstılahı) 5 — Yaz yemişi değil. 6 — Beyaz, hane, 7 — Ter si Kürremizin, Hazreti Musanın attığı 8 — Tersi ailenin başı. Ter si bir nevi şekerdir. 9 — Gönlü çeker, Güzel bir çiçek aynı za - manda bir kız ismi. 10 — Tersi bir erkek ismi. Tersi bir nazım şekli.

Yukardan aşağı:

1 — Tersi Adapazar civarında bir kaza. Sıcaklık 2 — Küçültme eki. Kandır. 3 — Bir haşere, Ter si bir nevi spor. 4 — Sonuna i ge lirse çok nefis bir şekerdir. 5 — Bir erkek ismine. Almanyada sa - tayi bölgesi 6 — Öteberi. Beyaz — Tersi haneden. Olcaytonun başı 8 — Nefis bir nevi tatlılar. 9 — Eski Yunan ilahı, Edat 10 — İki değil. İnan.

Dünkü bulmacanın halli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	S	A	K	A	R	Y	A	■	A	N
2	İ	L	E	R	İ	■	K	A	R	A
3	N	A	M	A	Z	K	İ	L	A	N
4	A	K	■	M	E	■	L	A	L	E
5	M	A	L	A	■	A	■	G	A	■
6	A	L	A	■	K	A	L	E	M	İ
7	■	İ	M	■	İ	■	A	Y	A	M
8	İ	L	İ	M	■	E	L	İ	K	A
9	R	A	Y	■	E	M	E	K	■	M
10	İ	R	E	S	■	İ	M	■	L	A

Radyo

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7.30 M. S. ayarı, 7,31 Müzik, 7,45 Haberler, 8,00 Şarkılar, 8,25 H. raporu, 8,30 Müzik, 9.00 Kapanış,, 12,15 Memleketten selâm, 12,20 Memlekete selâm, 12.30 Şarkılar, 13,00 M. S. ayarı haberler, 13,15 Müzik, 13,30 Öğle gazetesi, 13,45 Müzik, 14,00 Hava raporu ve kapa nış. 17.58 Açılış ve M. S. ayarı, 18,00 Şarkılar, 21.00 Temsil, 21,45 Serbest saat, 22.00 Konuşma, 22, 15 Dans müziği, 22,45 M. S. ayarı haberler, 23,00 Program ve kapa nış.

İSTANBUL

12,57 Açılış ve program, 13,00 Haberler, 13.15 Radyo salon orkestrası konseri, 13,45 Şarkılar, 14.15 Dans müziği, 14,40 Taksim ve saz eserleri, 15,00 Kapanış, 17, 57 Açılış ve programlar, 18,00 Akşam konseri, 18,30 Konuşma 18,40 Dans müziği. 19,00 Haberler 19,15 Radyo incesaz heyeti, 20.00 Saz eserleri, 20,15 Radyo gazete si, 20,30 Şehir haberleri, 20.35 Radyo tiyatrosu, 21,25 Operalar - dan potpurriler, 21,45 Şarkılar, 22,00 Dinleyicilerle başbaşa, 22,10 Piyano dünyasında gezintiler, 22, 50 Filmlerden müzik, 22.45 Ha - berler, 23,00 Dans müziği, 23,30 Kapanış.

BORSA

1 sterlin	7.8550—7.8480
100 dolar	280,50—280.30
100 fr. fr.	0,80—0.80
100 liret	0,4489—0,4480
100 İsviçre fr.	64,03—64,03
100 Florin	73,6840—73.6840
100 Belç. fr.	5,60—5,60
100 Drahmi	0.01876—0,01876
100 Çek kr.	5,60—5,60
100 Zloti	70,00—70.00
100 Dinar	5,60—5,60
100 İsveç kr.	54,1250—54,1250
100 Ruble	70,00—70.00
100 Escuros	9,7390—9,7390

Esham ve tahvilât:

5	1938 ikramiyeli	24,25
5	1941 d. yolu 5	114,50
6	kalkınma 2	113,30
6	3	113,30
6	1948 istikrazı 2	113,30
7	m. müdafaa 4	25 15
7	t. c. ziraat b. 1	22,95
7	t. c. „ „ 2	21 35

Kongre

M. T. T. B. İstanbul Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu Derne ğinin senelik kongresi 30. 11. 951 cuma günü yapılacaktır.

Saz âleminden imamlığa geçen

Üstad, Sadettin Kaynağa Birkaç Sual Soruyorum!

Sayın, üstad, Sadettin Kaynak;

Gazetede bir mülâkatınızı o - kudum, Bu mülâkatın size ait olduğuna inanamadım. Acaba doğru mudur? Yoksa uydurma mıdır? Uydurma ise mesele yoktur, doğru ise aşağıdaki hu susları yazmakta beni mazur görünüz!

Muhabir, mülâkata başlar - ken şöyle bir başlangıç yapı - yor: «... Birden inanamadım, saz âlemimizin, filimlerimizin üstat musikişinası, nasıl olur da Beyoğlunun kalöriferli apar tımanlarını, sazı sözü terkeder ve gider bir camiye imam o - lur?»

Sizin gibi bir musiki üstadı bu fıkraların açık bir istihza ol duğunu elbet takdir eder. Fa - kat anlıyamadığım bir mesele var. Muhabir mi sizinle istihza ediyor, siz mi muhabirle istihza ediyorsunuz? Yoksa ikiniz el - birliği yaparak (500) milyonun bağlı bulunduğu dinimizle mi istihza ediyorsunuz?

Malûmunuzdur ki, âyeti ke - rime sarihtir. Buyuruluyor ki: «Mü'minlerle mülâki olunca, derler ki, biz iman ettik, şey - tanlariyle başbaşa kalınca der - ler ki, biz sizinle beraberiz, on - larla istihza ediyoruz. Halbuki Allah onlarla istihza ediyor ve onları tuğyanlarında hakikati görmekten mahrum, kör olarak bırakıyor.»

Sizin Sultanahmet Camii Şe - rifine imam tâyin olunduğunu - zu duyduğum vakit bir cihetten memnun oldum, bir cihetten korktum. Memnun olduğum ci het, senelerce Kur'anı Kerimin nûru altında hamleyi Kur'an rütbesine nail olmuştunuz. Bi - raz sonra bu mukaddes vazifeyi bırakarak tam onun zıddı bulu - nan sefahet âlemine girdiniz, sefahathanelerin sahnelerinde güzel nağmelerinizle halkın zev kini tahrik ederek dünyanızı, tam bir saadete gark ettiniz. Hakikaten gıpta edilecek dün - yevî bir hayata başladınız.. Memleketin kıymetli musiki üs - tadı oldunuz, bu yetmiyormuş gibi sinama perdelerine kadar geçerek bu hayatınızı tesbit e - dip ebedileştirdiniz ve öldükten sonra ayni perdede berhayat imiş gibi görünmenin gayesine nail olmuşsunuz. Bu kadar mü - şa'şa' bir hayattan sonra (her şey aslına rücu) eder kaidesine göre, bu sefih hayattan bıka - rak Kur'ana ve mabede iltica etmişsiniz, bu da din âlemimize bir kazançtır. Çünkü din hayatımız o kadar kötü bir vaziyete sokulmuştur ki, çok güzel sesli bir hafız zuhur edince cami ve mabet kapısında aç bırakıldığı için, hemen bir sefahathaneye kapağı atar, mabedi terkeder - di. Bu suretle mabetten sefa - hathanelere mühim bir göç baş lamıştı. (Her kemâlin bir zeva - li var) kaidesine göre, sizde aslınıza rücu ederek sefahatha neden ibadethaneye aksi bir is - tikametle Allaha muhaceret et - tiniz ve siz bu kabil muhacirle - rin evvelûn) larından olmuş - sunuz, bundan çok memnun ol - muştum.

Müsaadenizle korktuğum ci - heti de izah edeyim: İnkılâp na mı altında camilere de mi din - sizlik sokulacaktır? Senelerce Masonların gevelediği din tah - ribatını (reformu) kendileri ya - pamadılar ve yapmağa imkân bulamadılar da Diyanet işleri teşkilâtının saffetinden bilistifa de hafız ve imamlarla mı yapa - caklar? İbrahim Alâettin'in anlattığı gibi müezzin mahfelle rine birer piyano koyarak ha - hların yerine iskemle atarak kiliseye mi benzetecekler? Mu sikişinas bir üstadın camiye imam olması, bunun başlangıcı mıdır? Ne saklıyayım, korktu - ğum noktalar bunlar idi. Bu zihnime gelmekle beraber, si - zin gibi imanında şüphe edilmi - yen bir zatın buna âlet olacağı - na asla inanmam, bununla be - raber size isnat olunan mülâka tın bir kısmını sizinle birlikte tahlil edelim:

Muhabir sizden naklen diyor ki: «Musiki mabetlerden doğ - muş, mabetlerde yaşamış, ve mabetlerden hariç taşmıştır. Şark ve garp bu hakikati hiç bir zaman inkâr edemez,»

Biz islâm dininde böyle bir şey işitmedik, hattâ Kur'an-ı Kerimi teğanni ile okuyanlara, Kur'an-ı Kerim lânet eder mea lindeki hâdisi şerif malûmdur. Musiki bir ilimdir, onun ilim ol duğunu biz inkâr etmeyiz. Hat - tâ şehveti tahrik etmezse zevk - le dinlemekte beis yoktur, an - cak bunun bir din ilmi olduğu - na kani değiliz ve islâm mabet - lerinden böyle bir şey çıkma - mıştır. Edyanı batıla musikiye büyük ehemmiyet vermiş ve hâlen de vermektedir. Bunun sebebi onlar nağmatı ilâhiye - den mahrumdurlar da, insan nağmelerine arzı ihtiyaç edi - yorlar. Her imam ve her müez - zin musiki bilmelidir. Fakat bu - nu bilmek Kur'an-ı Kerimi (Acemaşıran, Hicazkârı kürdî) makamından okumak için de - ğildir. Bilâkis bu nağmelerden korunmak için musiki bilmeli - dir. Aksi takdirde kendisini musikiye kaptıran bir hafız, «çok Kur'an okuyanlar vardır ki, Kur'an onlara lânet eder» itabına uğrar. Bu cevap sizin ağzınıza yakışmıyordu. Yakışa cak cevap buydu: «Ben musiki - şinasım, ilhan ile Kur'an oku - yan ve camilerimizi hayıhûy curcunasiyle havra ve kiliseye benzeterek huzu' ve huşuu mâ - ni olan saffeti imaniyeye mu - ğayir hareket edenleri islâh edeceğim» maalesef bunun tam aksini söylemişsiniz.

Yine muhabir sizden naklen diyor ki: «Böyle şey yok, bir elimiz oradadır, ne film işlerini ve ne de musikiyi bırakmış de - giliz..»

Sinema ile sefahat salonları Sultanahmet Camii Şerifi mih - rabiyle bir araya cemolunama - maz. İkisinden birisini tercihe mecbursunuz. Nitekim bir A - merikalı sinema kralı, islâm dinini kabul ettiği vakit, «Sine - ma ile islâm dini bir arada ola - maz, senelerle mücadele ettim, nihayet Allah ruhuma ilham etti sanatımı dinime feda et - tim» diyordu. Yeni islâm olan bir Amerikalı bunu yapar da hamele-i Kur'andan bulunan ha fız Sadettin neye yapmasın!.

İki cümlenizi de çok çirkin görmüştüm. (İmamların yakası kirli..) şeklinde tavsif etmişsi - niz. Varlığı olan herhangi bir insan kirli gezmez, bilhassa ne - zafeti imandan sayan bir din adamı bunu asla yapmaz. Fa - kat zaruret her kötülüğün ba - şıdır. Böyle bir mecburiyeti din icabı gibi göstererek, bu vesile ile imamlara hücumunuz yakışır mı?

Teceddüt yapacağım? demiş - siniz. Sizin bu cümlenizle Emin Yalman'ın (reformü) arasında ne fark vardır? Sakallarınızın iki tarafını kesecekmişsiniz böy le sakallara bizim örf ve âdet - lerimizde (Frenk sakalı) der - ler. Herkes istediği gibi sakal bırakır. Ancak bir cami imamı olarak sakal bırakacak zatın, böyle sakal bırakması lâyık de ğildir. Sakal sünnettir. Fakat Efendimizin sakalı gibi cihar - yâri güzinin sakalları gibi eazımı İslâmın sakalları gibi olan - lar sünnetitr. Yoksa Kirkor efendinin sakalı imam sakalı olamaz.

Bütün dindaşlarınız sizden rencide olmuştur. Bu beyanatı - nızı tashih ve tekzip ediniz. Saygılar.

Abdürrahim Zapsu

Kumar yüzünden çıldıran genç

İzmir 27 (B. D.) — Kumar - da parasını kaybeden Hasan oğ lu Fikret bir aralık asabî buh - ranlar geçirmiş ve ondan sonra çıldırmıştır.

Fikret, evvelce çalıştığı usta - sından çaldığı paralarla kumar oynamış ve yenilmesi üzerine ustasından bir de dayak yemiş - ti. Bunun üzerine günlerce asa - bî buhranlar geçiren Fikret, son olarak kumar oynarken çıl dırmıştır.

Koca katilinin sorgusu yapıldı

Geçen hafta Mecidiyeköyünde 63 yaşındaki sağır ve dilsiz ko - casi Osman Kazancıyı, başına keser vurmak suretiyle feci şe kilde öldüren Ayşe Kazancının dün sabah tekrar sorgu yargıç lığı tarafından sorgusu yapıl - mıştır.

Koca katili Ayşe, 2 inci Sulh Cezadaki sorgusunda:

— Ben kocamı öldürmedim. Kocamın katili kasap Ahmetle esrarkeş Hasan adında iki sar - hoştur» demiştir.

Savcılık, Ayşenin bu sözleri üzerine ismi geçen iki şahsın yakalanması için polise gere - ken emri vermiştir.

Basıla basıla bitmeyen randevü evleri!..

Dün sabaha karşı yeniden, Beyoğlunda iki randevü evi ba - sılmıştır. Bunlardan Beyoğlu, Balyoz sokak 45-1 de oturan İs - hakın son günlerde evinde ran - devücülük yaptığı tesbit edi - lerek, dün sabaha karşı sivil memurlar tarafından eve bir baskın yapılmış ve üç çift suç üstü yakalanmıştır.

Ayrıca, Asmalı Mescit cadde si 60-9 sayılı evde oturan ran - devücü Emine Melâhatin evin - de yapılan aramada 5 kadınla 4 erkek yakalanarak Emrazi Zührevîye hastahanesine gönde rilmişlerdir.

Tütün işçilerinin toplantısı

Tekel işçileri sendikasının, dün saat 10 da Cibalide yap - mış olduğu toplantıda, şehri - mizde bulunan milletvekilleri de hazır bulunmuşlardır. Bu toplantıda işçiler, ücret baremi ile dahili talimatnamenin tadili mevzuuna temas etmişler ve fazla mesaiden vazgeçtiklerini, hiç olmazsa normal istirahatle - ri göz önünde tutularak idare - ce ücretlerine zam yapılmasını istemişlerdir.

Kıbrıs müftüsü ve Diyanet işleri

Diyanet işleri Başkanlığın - dan şu mektubu aldık:

«Gazetenizin 18-11-1951 gün - lü sayısının S. 1 ve süt. 6 da yayınlanan «Bir Müftü seçe - medik» başlıklı bir yazıda: «İs - tifa eden Kıbrıs Müftüsünün Diyanet İşleri tarafından tâyin edilmiş olduğu ve yine bu yer müftülüğü için yeni bir müf - tü tâyininde Diyanet İşlerince müşkülât çekildiği» bildiril - mektedir.

Kıbrısa müftü tâyini Başkan lığımızın salâhiyeti dahilinde ol madığı gibi, bundan evvel tâyin edilmiş olan müftü de Başkan - lığımızca tâyin olunmamıştır.»

İLAN

951/402

İstanbul Asliye İkinci Ticaret Mahkemesinden: İzmirde Mehmet Atuk tarafından keşide ve Yapı Kredi Bankası İzmir şubesince İs - tanbul şubesi üzerine tanzim olu - nan 3. 9. 951 tarih ve 605342/1179 /460 No: lu 1700 liralık çekin za - yi olduğundan bahisle iptaline ka - rar verilmesi lehdarı Nesim Sarta - ti tarafından talep edilmiş mah - kemece de keyfiyetin Ticaret Ka - nununun 638 inci maddesi muci - bince 45 gün müddetle üç defa res mî ve gayri resmî gazetelerle ilâ - nına karar verilmiş olmakla, bah - si geçen çekin bu müddet zarfın - da mahkemeye ibraz edilmesi aksi takdirde iptaline karar verileceği ilân olunur.

RÖPORTAJLARIMIZ

Yazan: Doğan Nail

Kahvehanede Talebeler

Beyazıttan Türbeye, hattâ Sultanahmed'e kadar yolun sağını takiben yürüyünüz. Sa - yısı bir hayli kabarık kahve göreceksiniz. Bunların içerisine bir göz atarsanız, ekseriyeti ve bir çoğunda tamamı teşkil e - den müöteriler, talebedir. Yahut Beyazıt camiinin bitişiğindeki - lere, Şehzadebaşında bulunan - lara, Aksaray ve Lâlelide olan - lara bir an için uğrayınız. Yi - ne karşınıza talebeler çıkacak - tır. Eğer bu kahvelere devam eden talebeler umumî bir boy - kot ilân ederlerse - ki, bugün - kü şartlar içinde bu imkânsız - dır - buraları işletenler kazanç imkânlarını tamamen kaybe - derler, kahvehanelerini kapa - mak mecburiyetini duyarlar.

Demek oluyor ki, İstanbul Üniversitesinin ana binası mer kez olmak üzere civarda bulu - nan kahvelerin ekserisi talebe kahveleridir. Ve bunlar günün her saatinde kalabalıktırlar.

***

Bu kahvelerden hangisi olur - sa olsun, birisinden içeri gire - lim. Görürüz ki, havayı yüzler - ce gencin nefesi, sigaraların dumanı, kahve ocağından çıkan buhar, tavla pullarının şakırtı - sı, kâğıt oynıyanların tâbirleri, ekserisi bir esasa istinat etmi - yen münakaşaların gürültüsü, garsonların «şekerli birr» gibi, (klâsik) feryadı doldurur, ke - sifleştirir, mayalaştırır. İşte gençlik, Üniversite talebeleri - nin çoğu, bu zehirli havanın içinde zamanını öldürmektedir. Bünyevî ve ruhî sağlamlık kay bedilir buralarda..

Etrafı meraklıca müşahede eden bir göz, müdavimlerin çe - şitli mesguliyetlerini sırasiyle farkeder. Üç beş hüsniniyet sa hibi ders çalışmağa savaşmak - tadır. Savaşmakta tâbirinin bu rada, bilhassa kullandım. Çün - kü, bu gürültü içinde ders ça - lışılmaz, ders çalışmaya sava - şılır. Diğer bir kaç meraklı, el - lerine geçirdikleri günlük ga - zateleri mütalâa etmekle mes - guldür. Bir kaç meraklı dedim, ne yalan söyliyeyim gazete o - kumayan münevver geçinenle - rimiz veya münevver olanları - mız, okuyanlardan çok daha fazladır. Arkadaşı olmayan ve tek oturan bir kaç kişi uyumak ta, uyuklamakta, yahut esne -

Talebe kahvelerinde işte hayat böyle geçer.

mektedir. Geri kalanları da u - mumî olarak ikiye ayırabiliriz: Bir kısım oyun oynıyanlar, di - ğer kısmı oyun oynamıyanlar - dır. Oyun oynamıyan gruplar, «dipsiz kile, boş anbar» müna - kaşalar yaparken, (argo) ları - nı ilerletmekten geri durmaz - lar. Konuşmalarına kulak ve - rirseniz, ortaya konmuş olan mevzuların çoğunun, kadın ve sinema olduğunu duyarsınız.

Oyun oynıyanlara gelince... Önce, iltifat edilmeleri sırasiy - la, buralarda oynanan oyunları sayalım: iskambil kâğıdiyle oy nayanların türlüsü (prafa, kap tıkaçtı, pişpirik, piket, maçakı - zı, briç, poker, altmışaltı, bom, v. s.), tavla, bilârdo, şatranç, dama, domino, aznif. Oyunları saydıktan sonra, oynama se - beplerinden bahsedebiliriz. Ön - ce vakit öldürmek için oyn - yanlar gelir. Burada kaybeden taraf, çay, kahve paralarını ö - der. Sonra yine vakit öldür - mek veya onlardan bazılarının tâbiriyle eğlenmek için oynıyan lar sırayı takip eder. Burada ortaya bir paket sigara, öğlen yemeği, yahut akşam rakısı ko nulur. Bunlara amatör kumar - bazlar da diyebiliriz. Amatör kumarbazları gerçek kumarbaz lar tâkip eder. Doğrudan doğ - ruya para için oynarlar, para... Partisi bir liradan on liraya kadar tavla partileri, kapiği on paradan bir kuruşa kadar pra - fa partileri, bobu beş kuruştan yirmi, yirmi beş kuruşa kadar poker partileri; ayni ayarda altmışaltı, bom partileri yapar - lar. Zarar ve kârın bilânçosu yapıldığı zaman beş, on liraylа elli, yüz lira arasında olduğu görülür. Ve bu oyuncular tale - belerdir, yâni henüz hayatları - nı kazanmayan kimseler.

***

Bir genç talebe kahveye tür - lü şekillerde alışır. Yakasını kaptıran da zor kurtulur. Alış - ma şekillerinin en raslananı ar kadaş zoruyla, zoruyla da de - miyelim de vasıtasiyle olur.

Arkadaşla beraber, bir iki ke re tesadüfen gidilir, oyun bili - niyorsa bir iki kere hatır kır - mamak için oynanır, ve der - ken.. alışıverilir. Bir çok taşralı gençler, tahsillerini tamamla - mak için bekâr hayatı sürer - ler, yahut pansiyon köşelerin - de sürterler. Fakat bu pansi - yonlar ekseriya yeme içme ha - riç, tutulan basit, kasvetli, ka - ranlık odacıklardır. Elbette in - san sabahleyin sıcak bir çay içmek ihtiyacını duyar. Ders - ten çıktıktan sonra da, bilhas - sa kışın barınacak sıcak bir yer.. Ve bu yer ekseriya kahve köşeleridir.

***

Talebe kahvelerinin iç yüzü - nü bir kaç kalem darbesiyle gös termeğe çalıştım. Hal ne olur - sa olsun, buralara devam eden gençleri takbih edemeyiz, ayıp lıyamayız. Çünkü; sıcak bir yuvadan mahrum insanlar, o - radan başka nereye gidebilir - ler? Ders çalışmak isteyen hüs nüniyet sahipleri umumî kü - tüphanelerde yer bulamazlarsa, yağmur altında Beyazıt meyda nında mı kitaplarını açsınlar?

Evet, kusur onlarda değil..

Kiralık Daire ve Yazıhane

Marpuççularda Cansu hanında yeni yapılmış bir kat gerek oda oda ve gerekse daire olarak kiralık - tır. Taliplerin hanın altın - daki Azmüsebat ticaret - hanesine müracaatları ri - ca olunur.

Ağızlarınızı tatlandırınız

Memleketimizde Türk şekerciliğinin babası ve üstadı olan rahmetli Hacı Bekirin halefi ve onun büyük eserini dünyanın en ıssız köşelerine ve memleketimizin en küçük köylerine ka - dar ulaştıran evladı **Ali Muhiddin Hacı Bekir**

Kış münasebetiyle halkımızın her gün akşamları ağızlarını yap - makta olduğu helvası ile tatlılandırmağa başlamıştır. Kaymak - lı, Fıstıklı, Hindistan cevizli lokumları ile helvalarını akşamları evlerinize dönerken götürmeyi unutmayınız.

MUHASEBE MÜDÜRÜ ARANIYOR

İstanbulda bir yünlü mensucat fabrikası için tecrübeli bir muhasebe müdürü aranmaktadır. Dolgun ücret verilecektir. Yünlü mensucat fabrikası muhasebeciliği yapmış olanlar ter cih edilecektir. Taliplerin tercümei hallerini bildiren bir mek - tupla İstanbul P. K. 801 adresine müracaatları.

NİTOR Markalı Çamaşır Tabletlerini muhakkak kullanınız

Çünkü kay - natmadan çamaşırları yıkar.

NİTOR

Kar gibi beyazlık, yenilik ve güzellik ve - rir. Kat'iyen çürüt - mez.

Şen Mersin : Ziya Ok. Mahmutpaşa caddesi : 156/ 158. Eczanelerde ve bakkallarda vardır. Telefon : 21826

YANARDAĞ SOBALARI

SAĞLAM

Kullanışlı

İdareli ve UCUZ

Fi: 65 lira

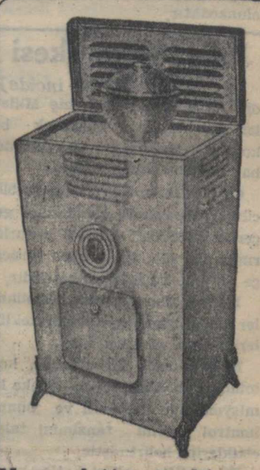

Yanardağ ocakları

Tekli : 20 Lira

Çiftli : 40 Lira

DİKKAT

6 Saatte 1 kilo gaz yakar

Bakır ve madenî Eşya fabrikası

Cağaoğlu Yanık Saraylar 7 - 15 Telefon : 20877

HAK DİNİ KUR'AN DİLİ

Yeni Mealli Türkçe Tefsir

Yazan:

Dersiâm'dan Elmalı'lı Muhammed Hamdi Yazır

Diyanet İşleri Reisliği tarafından 1938 yılında yeni yazı ile bastırılan

9 Cildlik Tefsiri Şerif

Satış yeri : Hacı Hulusi Topbaş ve Kardeşleri Sultanhamam Dikranyan han altında No: 47

Satış Bedeli :

Ciltsiz 30.- Tl dır

Taşra için ayrıca iki lira posta ücreti alınır.

DİKKAT

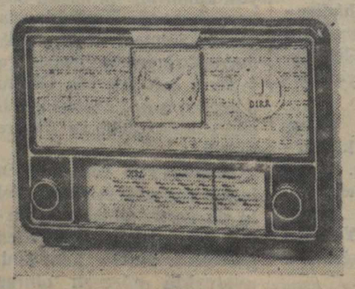

Otomatik Saatli Açıp ve kapayan Alman yeni model

DİRA SELGA Radyoları

★ Eşsiz Fevkalâde Pratik Sesli

(STELLA)

Modern Çorap Kaçık Tamir Makinaları

Mutedil Fiatlarda ve Tediyede kolaylık **Portatif kokusuz Gaz Sobaları**

SELVELLİ Beyoğlu, Tunel Yüksek Kaldırım başı Galip dede Cad, 23 Tel; 45885

50

Adres :
Cemal Nadir Sokağı No. 9
Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629

Gönderilen yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez

Birinci yıl
Sayı : 14

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi :
Hacı Ali Rıza CANSU

Telefon :
(Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul

PERŞEMBE
29 KASIM 1951

Her yerde
10
kuruş

141.nci Madde Mecliste kabul edildi

Komünistlik, Tasarının kabulü ile kanun dışı edildi

Çok ağır müeyyideler ihtiva eden kanun, bazı hallerde ölüm cezasının tatbikini kabul etti

Ankara 28 (B. D.) — B. M. Meclisi bugün saat onbeşte başkan vekillerinden Muhlis Tumayın başkanlığında toplandı. Bazı mevzuların müzakeresinden sonra T. C. kanunundaki aksak maddelerin değiştirilmesine ait kanun tasarısıyla Tekirdağ milletvekili Şevket Mocan ve 53 arkadaşının T. C. kanununun 141 inci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin müzakeresine geçildi.

Komisyonun yeni tadiller yaparak Meclise tekrar sunduğu tasarı okundu. Müteakiben söz alan Mahmut Güçbilmez kürsüye gelerek maddenin her bakımdan komünizm ile mücadelede mükemmel de

Takriri kabul edilen Şevket Mocan

recede müessir olabileceğini söyledi. Bundan sonra söz alan Sedat Zeki Öz Meclisin birkaç oturumundanberi sık sık hatip tarafından söylenmiş bulunan sözleri hülâsa ederek komünizm ve sosyalizm mevzuunda izahlarda bulundu ve Türkiyede komünist partisi gibi bir sosyalist partisinin kurulamıyacağının ge

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Kahraman Komutan

Gnrl. Tahsin Yazıcı 4 aralıkta İstanbula gelecek.

Ankara 28 (Anka) — Koredeki Savaş birliğimizin komutanı Tümgeneral Tahsin Yazıcı'nın 4 Aralıkta İstanbula muvasalat edeceği resmen teeyyüt etmiştir.

Generalin Yeşilköy hava alanında lâyık olduğu törenle karşılanması için alâkalı makamlarca şimdiden bir program hazırlanmasına başlanmıştır. Bu münasebetle muhtelif illerimizi temsilen heyetler İstanbula hareket için hazırlık yapmaktadırlar. Generalin eşi de ekspresle İstanbula gitmiştir.

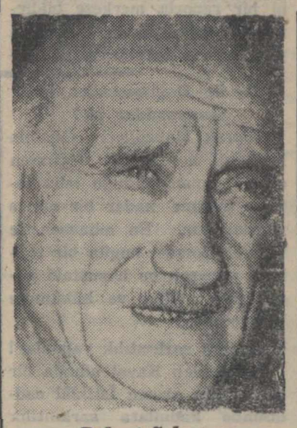

Robert Schuman

Avrupa Ordusu

Schuman, 6 devletin Strazburg da toplanacaklarını söyledi

Roma 28 (AP) — Fransa Dış işleri Bakanı Robert Schuman bir Avrupa ordusu kurmağa ça-

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Kore mütarekesi çıkmaza mı girdi?

Kızıl başdeleğe Nam-İl, Kore tamamen tahliye edilmedikçe mütareke yapılamaz, diyor

Seul 28 (AP) Ateş kesme emri, muvakkat bir ateş kesme hattına dair 24 saat evvel varılan anlaşmayı takip etmiştir. Munsandan verilen malûmata göre, emir kara kuvvetleri tarafından süratle tatbik edilmiştir. Fakat havada harp devam etmektedir.

Tokyo 28 (A.A.) — (United Press) Komünist deleğeler bu günkü toplantıda müttefiklerin bütün Korenin kontrol edilmesi yolunda dün ileri sürdükleri teklifi reddetmişlerdir ve yabancı kuvvetlerin Koreden çekilmesini bir kere daha talep etmişlerdir.

Kuzey Kore kuvvetleri temsilcisi General Nam il, Birleşmiş Milletler tekliflerini «gayri kabili tatbik» olarak vasıflandırmış ve Koreden bütün yabancı kuvvetler çekildiği takdirde kontrol ve teftiş mesele

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Karabük Fabrikası Zarar mı Ediyor?

Dünya piyasasından çok ucuza alınan Karabük demirlerinin karaborsaya düştüğü iddia ediliyor

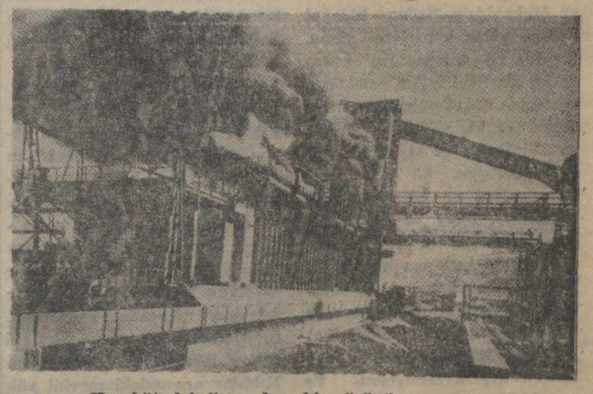

Karabük fabrikasından bir görünüş.

Karabük demir ve çelik fabrikası imâl ettiği malları yeni hükûmetin ucuzluk politikasına uyarak beynelmilel fiatlara nazaran yüzde yirmi beş noksanına satmaktadır. Böyle olduğu halde dahili piyasada yerli ve yabancı demir fiatlarının birbirine müsavi olduğu söylenmektedir. Piyasada yaptığımız tahkikattan çıkan neticeye

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Orta Şark Menderes'den Tavassut Bekliyor

İzzet MÜHÜRDAROĞLU

Tarihin benzerlerini kaydetmediği buhranlı ve çok tehlikeli günler yaşıyoruz. Bu buhranlı günler, Allah esirgesin, dünyayı bir ateşe sürüklediği takdirde medeniyetin karşılaşacağı cehennemi insan aklına dahi getirmek istemiyor. Halbuki bugün kaybedilecek günlerimiz de kalmamıştır. İkinci Dünya Harbinin icadı olan ve milletleri içerden yıkmak için rakipsiz silâh sayılan beşinci kol, bugün bütün atom kudretlerine rağmen en ön mevkii işgal etmekte devam ediyor.

Bu silâhın bundan dört beş sene evvel en fazla tahribat yaptığı Balkanlar ve merkezi Avrupa, bugün demir perde gerisinde kalmış ve bu mıntakayı tamamen komünist baskısına soktuktan sonra vazifesini bitiren beşinci kızıl kol, bugün bütün sikletini merkezini Asyaya bilhassa Ortaşarka nakletmiş bulunmaktadır.

Son günlerde Büyük Millet Meclisimizin başlıca çalışma mevzuunu teşkil eden ve ceza kanunumuzda komünistleri ağır surette hedef tutan değişiklik hep bu endişeden ileri geliyor ve haklı olarak hükûmeti tedbir almağa sevkediyor. Bu tedbir yerindedir. Ancak kanunda komünizmin tam tarifini yapması şartiyle.. Türkiyemiz esasen bu sinsi cereyanlara karşı mücehhez bulunmaktaydı, nasıl bulunmasın ki serhadlerimiz, vatanımıza asırlardır göz diken şimal komşumuzun açtığı harplerde şehit düşmüş ecdat kemikleriyle doludur. Bu mazhariyet her devlete nasip olmamış ve olamıyacaktır.

İşte Ortaşark davasında rol alırken hükûmet olarak bu noktaları gözönüne getirmek mecburiyetindeyiz. Her millet bu mazhariyete erişememiş diye, o milletlere acz atfetmek siyasî görüş değildir. O memleketler ki, istiklâlerini daha henüz tam olarak ellerine alamamış, kuvvetli ve istikrarlı bir devlet kuramamış ve millî hâkimiyetin gurur verici mesuliyetini tadamamışlardır. Eğer bu milletler, ruhan, tarihen ahlâkan bizden uzak olmuş olsalardı, onlar üzerinde fazla durmaz ve dâvalarına karışmak için kendimizde ruhî ehliyet görmezdik. Fakat bu milletler, asırlar boyunca bizlerle beraber yaşadı, aynı terbiyeyi aldı aynı heyecanı duydu. Onlarla nasıl alâkadar olamayız?

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

KORE şehitleri

Yeni şehit ve yaralı listesini neşrediyoruz

Ankara 28 (T. H. A.) — Kore Birliğimizden 28 Kasım 951 gününe kadar muhtelif sebeplerle yaralananlarla şehit olanların adları aşağıda gösterilmiştir:

Şehitler:

Piyade Üsteğmeni Hikmet Özdemir, Makinist Üstçavuş Necmi Arar, Topçu Üsteğmeni Ömer Oğuzkan, Onbaşı Salâhat

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Necip Fazıl Kısakürek'in gazetemizle hiç bir alâka ve münasebeti kalmadı

Muhterem ve kıymetli okuyucularımıza:

Necip Fazıl Kısakürek'in gazetemizle hiçbir alâkası kalmadığı cihetle, mumaileyhin isminin bir mütemmimi halinde gelen gazetemiz adının da değiştirilmesi kaçınılmaz bir zaruret haline gelmiş bulunmaktadır.

Türk milletinin huzur ve refahı ve Müslümanlık ruhunun daima en yükseklerde dolup muhafazası olan esas dâvasını tam bir itidal ve ağır başlılıkla yürütmek isteyen gazetemiz bu yolda çalışırken okuyucularını daima rehber ittihaz etmeği de bir prensip edinmiştir. Bu prensibimize uygun olarak ilk da nışmamızı yeni ismimiz üzerinde yapmağı kararlaştırmış bulunuyoruz.

Okuyucularımızın gazetemiz için münasip gördükleri ismi en kısa zamanda idarehanemize bildirmelerini rica ediyoruz. Kıymetli profesör muharrir gibi memleketin tanınmış fikir ve kalem sahiplerinden teşekkül edecek bir heyetin tetkikinden geçecek bu isimlerden en münasip görüleni intihap olunarak gazetemize isim olarak alınacak ve ismi takdim eden okuyucumuz, gazetemizle umumî efkâra bildirilecektir. Kıymetli okuyucularımıza bu hayırlı müsabakada muvaffakiyetler dileriz.

Ankarada işçilerin yapacağı miting

Tarım Bakanı N. Ökmen Türk işçilerini komünistlikle mi itham etti?

Ankara 28 (Büyük Doğu) — Bugün hükûmet çevrelerini meşgul eden en mühim mesele,

Tarım Bakanı Nedim Ökmen

Tarım Bakanı Nedim Ökmenin bir grup işçi mümessilini komünistlikle itham etmesidir.

İşçi muhitlerinde iddia edildiğine göre Nedim Ökmen 3 ncü sendika üyelerini komünistlikle ithamla kalmamış, kendisine müracaatta bulunan işçi mümessillerine kendilerinin, Türklüklerinden de şüphe ettiğini, ve sendika mümessillerinin bu gibi müracaatların yalnız Şovyet Rusyada olduğunu söyliyerek işçi mümessillerini hovmuştur.

Hâdise Devlet Dretme çiftlik lerinin merkez atölyesindeki 300 işçinin fazla mesai ücretleri hakkında Tarım Bakanına bir ziyaretlerinde vuku bulmuş tur.

Hâdise etrafında Tarım Ba-

(Devamı Sa. 3 Sü. 8 de)

Suikast

Danimarka meclisini yakmak istediler

Kopenhag 28 (A.A.) — (Reuter) Bugün bildirildiğine göre meçhul eller, Danimarka parlâmentosu binasını yakmak istemiş ise de iki parlâmento üyesi, encümen odalarının birinin önünde kâğıt ve odun yı-

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Necip Fazıl

Necip Fazılın kararı:

Sahibi ve bu kadar yıllık çehre ve ruhunun mümessili bulunduğu Büyük Doğu isminı tüccardan Ali Rıza Cansu'ya devir ve yalnız fikir riyasetini üzerine alarak gürlük Büyük Doğu'nun başına geçen Necip Fazıl Kısakürek aşağıdaki kararı vermiştir:

Necip Fazıl Kısakürek, Büyük Doğu isminin gerektirdiği hamle, hareket, heyecan ve hak uğrunda ataklık, müvazeneli cesaret gibi ana prensiplerine ortaklarının iştirâk etmediğini görmekle müteessirdir. Ortakları, sadece ilmî hudut, temkin ve sükûnet sınırını muhafaza lüzumunda musirdirler. Esas bakımından beraber olmalarına rağmen usulde büyük bir ihtilât belirten bu hal muvacehesinde, Necip Fazıl manevî sahibi olduğu isim ve firmayı tek bir ivaz ve menfaat mukabili ol-

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

İngiliz Dışişleri bakanının nutku

İngiliz Dışbakanı, Sovyetlerle isterlerse müzakereye hazırız diyor

Roma 28 (AP) — İngiltere Dışişleri Bakanı Antony Eden, Atlantik Paktına dahil müttefik devletlerin 5 gün süren ve bugün sona ermiş bulunan Atlantik Konseyi toplantısında, Sovyet bloku ile müzakerelere mani olacak kararlar ittihaz etmediklerini söylemiştir.

Eden Sovyetleri kastettiğini açıkça belirterek: «Müzakere etmek arzusunda iseler, müzakereleri güçleştirmiş değiliz»

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

Türk Ordusu

Bir İsviçre mecmuası ordumuzun kudretini övüyor

Dünyanın hayranlığını kazanan kahraman ordumuz Türkiye hazırdır.

İsviçrenin en meşhur resimli mecmuası L'Illustre memleketimize hususî muhabir göndererek ve ordumuzu över ve metheder bir makale neşretmiştir:

Türkiye ve Yunanistanın Atlantik Paktına girmeleri batılı devletler tarafından bir kazanç olmuştur diye söze başlayan gazeteci hülâsaten Yunanistanın durumunu bahis mevzuu ederek Yunan ordusunun birkaç sene komünist çetecilerile savaşıklarını ve İkinci Dünya Harbinde İ-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Kore'de Amerikan zayiatı

Washington 28 (AP) — Koredeki Amerikan zayiatı son haftaya kadar ölü, yaralı ve kayıp 100.883 e yükseldiği bu gün Birleşik Amerika Savunma Bakanlığından açıklanmıştır.

Uçak Faciası

Şehitler dün Ankarada hazin bir törenle defnedildi.

Ankara 28 (B. D.) — Kahire hava meydanında iniş yaparken bir kum tepesine çarparak parçalanan hava yollarına ait uçakta şehit düşen pilot Sabahattin Sayman ikinci pilot İbrahim Pireli, Telsizci Mahmut Yüksel, Mali-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

Zeytinburnu Cinayeti

Maktulün kim olduğu hâlâ teşhis edilemedi

Zeytinburnunda meydana çıkarılan cinayet, halâ esrarını muhafaza etmektedir. Ala kadarlar nezdinde yaptığımız tahkikata göre, dün sabahki Hürriyet ve Vatan gazetesinin de intişar eden, maktulün teş

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Göz Görünce:

Yürü Ya Şeyh!

Amerikada tetkik, bilmem neredeki filanca kongrede bulunma seyahatlerine imrenen C. H. P. ; yerinde rahat durumuna bir türlü geçemiyor. Beylerbeyi şeyhliğinden parti çığırtkanlığına getirilen Nurettin Artam, diyar diyar dolaşıyor! Zümrüdü Anka kuşu gibi adı olup da kendisi aslâ mevcut olmayan (irtica) ın hortlamaması (?) için köylerde toplantılar yaptırıyor, söylüyor ve yazıyor! Şimdi de Boluya gitmiş ve yol yorgunluğunu şöylece tatlı sert düşünce ve konuşmalarla bir hoşça geçirmiş!

İstiklâl Savaşı günlerinde Vahap Hoca isimli bir yobazı, onun gözleri dönerek saldıran yardakçılarını vesaireyi hatırlıyor da, "Boluda Vahap Hoca zihniyeti ile Kemalist zihniyeti hâlâ mücadelede!,, buyuruyor!

(Kim söylüyor ona bakma, ne söylüyor ona bak!) kelâmını hatırlasaydı, geçmiş günlerden sapıklıklar arayacağına Başvekil Menderes'in daha dün söylediklerine bakardı!

Ne yapalım, Menderes C. H. P. li değildir, ve oralı olmayınca da ne söylese Artam için makbul değildir. Şeyhefendi mutlâka hatıralardan bahsolunmak arzu buyuruyorlarsa bazılarını ona hatırlatıverelim:

Erenler! Sıvas kongresine ait fotoğrafta sağda senin sabık kiyafetin gibi kıllıktaki bir şeyhin solda bir hocanın oturduğunu hele bir düşün!

Büyük açılış merasiminde sarığı ve cübbesi ile el kaldırıp dua eden hocaya senin dün ve bugün beğendiklerin ve beğenmediklerinin el kaldırıp (âmin!) dediklerini de şöyle bir gözönüne getir. Ondan sonra, hatırlama kuvvetindeki zaifliğe sen de üzülürsün!

(Zihniyet mücadelesi) diyorsun, bak burası doğrudur. Variddir, ama senin söylediğin gibi değil ki..

Bu mücadele; C. H. P. yardakçılarının bu derece Hezimetlerinden sonra nasıl olup da ağız açabildiklerine şaşanlar ile şaşmayanlar arasındaki karşılıklı zihniyet mücadelesidir. Bunu anlamayacak ne var!

Hoca.

Yolumuz!

İstikametsiz fikir mücadelesi hiç bir zaman hiç bir yerde muvaffak olamamıştır.

Fikirler menfaat kayğulariyle rahatsızlığa hiç gelemezler. Kedilerin cılız kabak yavruları gibi, ilk soğuklarda telef olurlar..

Fikir mücadelesi için yüksek ruhlar lâzımdır. Çünkü fikir mücadeleleri cemiyetin en iyi şekilde idaresi, cemiyeti teşkil eden fertlerin rahat, huzur içinde yaşamaları için yapılır, bu gayenin dışına çıkan tasavvurlar muzırdır ve bizlerden uzaktır.

Müslümanlıktan bahsederken işte bu ulvi ideali kasdediyoruz. Büyük fedakârlıklarla muhterem vatandaşlarımız ve dindaşlarımızın hizmetine arzettiğimiz gazetemizde dini polemikler ve kışkırtmalar ve din maskesi altında istismarlar görmiyeceksiniz. Gazetemiz büyük milletimizi asırlar boyunca her sahada muvaffakiyetlere ulaştıran ve onu cihanın yıldızı yapan Müslümanlık ruhunun müdafii olacaktır. Bu ruhun milletimizin ve milletimizle beraber çarpan diğer kalplerin üzerinden hiç bir zaman eksilmemesine bütün samimiyetimizle çalışacağız. Bu çalışmalarımızda yalnız hakka istinat edecek ve hiç bir parti endişesiyle hareket etmiyeceğiz, Fikir çalışmalarımızda istikametimiz; Türk milletinin ecdadından kalma mukaddesatına, tarihine, ananelerine sadakatle bağlı olarak ilerlemesine yardım ve şarkla garbı sulh ve müsalemet içinde birleştirmek-

Hacı Ali Rıza CANSU

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

Emanat-ı Mukaddese Münasebeti ile

YAZAN:

Prof. Kâmil Miras

Geçenlerde Emanat-ı Mukaddese'den bahseder ve bunların nerede olduklarını sorarken, Allahın Resulü ve Kâinatın Fahri tarafından Mısır meliki Mukavkis'e gönderilen bir nameyi belirtmiş ve bunun klişesini neşretmiştik. Şimdi bu bahis etrafındaki dinî ve ilmî bilgiyi, üstad Profesör Kâmil Miras'ın kaleminden takdim ediyoruz:

*

Hatıb, bir dâvetname ile ve Ebû Zer Gıfari hazretlerinin azadlısı Câbir refakatiyle Mısır Meliki Mukavkis Cüreyc bin Minâ'ya gönderildi. O vakitler Mısır hükûmeti Şarki Roma İmparatorluğuna tâbi olup Mısır Meliki Roma Kayseri tarafından tayin olunurdu. Ve Mukavkisler İskenderiyede otururlardı. Bu cihetle Mukavkisler Arap müellefatında ekseriyetle İskenderiye Meliki diye anılırlar. Hatıb da Resûlü Ekremin mektubunu Cüreyc bin Minâ'ya İskenderiyede verdi. Hatıb'ın hâmil bulunduğu dâvetnamenin meali şöyledir:

«Bismillâhirrahmanirrahim. Allahın kulu ve Resûlü Muhammed (Sallâllahü aleyhi ve sellem) den Kıbt milletinin ulusu Mukavkis'e. Selâm hidayet yoluna giden kimselere olsun. Bu dua ve temenniden sonra derim ki: Seni İslâm camiasına ve dinine davet ediyorum. Müslüman ol ki, selâmete eresin ve Müslüman ol ki, Allah ecir ve mükâfatını iki kat vere (Nasraniyet ve İslâmiyet mükâfatları). Eğer bu davetim - den yüz çevirirsen Kıbt kavminin günahı boynuna olsun! Ey Ehli Kitab bizimle sizin aramızda müsavi ve müşterek olan bir söze (Tevhid kelimesine) geliniz! Birleşip Allahtan başkasına ibadet etmiyelim. Ve ona hiçbir şeyi şerik koşmıyalım. Allahı bırakıp da biribirimizi Rab ittihaz etmiyelim. Eğer Kıbt kavmi bu tevhide yüz çevirirlerse ey Müslümanlar siz de onlara: «Şahit olunuz biz Müslümanız!» deyiniz.

Hatıb Resûlü Ekremin dâvetnamesini Mukavkise verip müsarünileyh mealine muttali olunca: Bu zat Peygamberse düşmanlarına (Kureyş müşriklerine) dua edip de onları niçin mahvetmiyor? diye münkirane bir çehre ile karşıladı. Hatıb (r. a.) da şöyle hâkimane ve müskit cevap verdi:

— Ey Kıbt kavminin ulusu! Senden önce bu Mısır tahtında bulunan bir hükümdar (Firavun) kendisini Rabbi âlâ=Ulu Tanrı zannetmişti, fakat Cenabı Hak onu (derhal helâk etmedi. Nihayet mev'ud vakti gelince) dünya ve ahret azabile yakaladı, ve ondan intikam aldı. Ey hükümdar, başkasından ibret al da başkasına ibret olma! Hatıb'ın bu hâkimane mütaleaları üzerine Mukavkis:

— Bugün için bizim bir dinimiz var, biz bu dinimizi bundan daha hayırlı bir din olmadıkça bırakamayız! dedi. Buna da şöyle cevap verdi:

**— Biz sizi bir İslâm dinine davet ediyoruz ki, Allah bugün beşeriyete din olmak üzere bu dini mübini ikame edip ondan başkalarını neshetmiştir. Sizi İslâm dinine davet eden bu muhterem Nebi bütün insanları dâvet etmiştir. Ona karşı en şiddetli husumeti Kureyş müşrikleri göstermiştir. En azgın düşmanı da Yahudilerdir. Ona diyanet hususunda en yakın millet hıristiyanlar bulunuyor.. Hayatıma yemin ederim ki, Musanın İsa'yı ve kudumünü tebşir etmesi İsa'nın Muhammed'i müjdelemesi gibidir. Binaenaleyh ben de sizi Allahın dinine davet ediyorum. Müslüman olun ki selâmete eresiniz. Ben de sizin dininizin hilâfına bir şey söylemiyorum. Ben de sizin gibi Allaha inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın kulu ve Resûlüyüm. Ben de sizin gibi Allahın emirlerine inanıyorum. Ben de sizin gibi ölümden sonra dirileceğime inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın kitabına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın meleklerine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın kazasına ve kaderine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın cennetine ve cehennemine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın sırat köprüsüne inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın mizanına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın hesabına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın affına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın rahmetine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın azabına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın gazabına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın lütfuna inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın ihsanına inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın nimetlerine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın kudretine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın ilmine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın hikmetine inanıyorum. Ben de sizin gibi Allahın adaletine

POLİTİKA

Mısırdan yükselen bir teklif

Dünyanın bu en buhranlı devrinde Mısır'dan yükselen bir ses bilmeyiz, büyük garp demokrasilerinin kulağına vâsıl olacak mı? Mısır Dışişleri Bakanı, İngiliz kuvvetlerinin Süveyşten çekilmeleri şartiyle Mısır'ın Orta Doğu müdafaa sistemine iltihak etmeyi derpiş edebileceğini ima etti. Henüz ortada kat'i taahhüt ifade eden bir beyanat yok. Fakat büyük garp demokrasilerine açılmış bir kapı var.

Açıkçası Mısır şunu ifade ediyor:

Eğer memleketimden ve topraklarımdan kat'i olarak çekilir, Sudan üzerinde de hükümranlığımı kabul ve tasdik ederseniz, müstakbel tehlikelere karşı Orta Doğuyu müdafaa etme işinde sizlerle işbirliği yapabilirim.

Eğer Mısır'la bu hususta anlaşmak mümkün olursa, diğer Arap milletleri de şüphe yok ki, onu takip edecekler ve bu suretle Orta Doğuda muhtemel bir Sovyet taarruzuna karşı, kuvvetli bir blok tesis edebilecektir.

Mısır'dan yükselen bu sesten az evvel Sovyet Rusyanın Mısır dahil, Orta Doğu memleketlerine birer nota tevdi etmiş olduğunu biliyoruz. Sovyet Rusya bu notasında, Arap devletlerine Orta Doğu müdafaa sisteminde yer almamaları hakkında ihtarda bulunmuş, Orta Doğu müdafaa sistemine dahil oldukları takdirde bu hareketlerini kendisine karşı düşmanca bir hareket telâkki edeceğini açıkça bildirmişti. Bu açık Sovyet tehdidine rağmen Mısır'ın garp demokrasileriyle anlaşmak yolunda bir kapı açmaları, Mısır hükûmetinin Sovyet Rusyadan korkmamakta olduğunu göstermektedir.

Filhakika Sovyet Rusya ile büyük garp demokrasileri arasında silâhlı bir çatışma eğer mukadder ise, bu müthiş harp sonunda Sovyet Rusyanın nihaî zaferi kazanabilmesine imkân ve ihtimal yoktur. Bu hakikati elbette de Mısır da idrak etmektedir. Eğer Rusya her şeye rağmen harbin neticesinden emin olsaydı, çoktan taarruza geçerdi. Tıpkı İkinci Cihan Harbi başlarında Finlandiya'ya taarruz etmiş olduğu gibi, Orta Doğuyu da ele geçirmeğe çalışırdı.

Halbuki bugün her geçen gün Sovyet Rusya aleyhinde inkişaf etmektedir. İkinci Cihan harbi sırasında pek açık bir şekilde belli olduğu gibi eğer tek başına olsa, Almanya tarafından bile mağlûp edileceği muhakkak olan Sovyet Rusya her gün daha zebun bir hale düşmektedir.

Bu itibarla Mısır'ın bu teklifi akılhca bir tekliftir. Eğer büyük garp demokrasileri de aynî akılselimi gösterecek olurlarsa, dünya sulhüne herhalde yardım etmiş olacaklardır.

Eski DİPLOMAT

Kiralık daire ve yazıhane

Marpuççularda Cansu Hanında yeni yapılmış bir kat gerek oda oda ve gerekse daire olarak kiralıktır. Taliplerin hanın altındaki Azmüsebat ticarethanesine müracaatları rica olunur.

Ortaşark Menderesden tavassut bekliyor

(Başmakaleden devam)

Bir çocuk izdırap çektiği zaman daima anne ve babasını sayıklar. Zannedersem Ortaşark devletleri de yalnız bizi hürmetle dinleyebilirlerdi. Lâkin bizim samimiyet ve yakınlık ifade eden sıcak eli miz bir türlü çeyrek asırlık tek parti devrimizde Şark hudutlarımızı aşamadı. Komşunun toprağında gözü olmamak, onunla tesanüt ve sevgi hisleri içinde yaşamamak demek değildi.

C. H. P. bu farkı bir türlü göremedi, yahut bazı kendisince malûm hesaplardan bu yakınlaşmayı arzu etmedi. Fakat bugün iş başında bulunan hükûmet bu zihniyete son vermelidir. Ortaşark politikamızda tamamen değişiklik yapmak ve bu sahada faal bir rol oynamak lâzımdır. Bunun için de tek çare bu mıntakada yerleşmiş milletlere emniyet telkin etmemiz ve onların dâvasına kendi dâvamız imiş gibi yakın alaka göstermemiz lâzımdır. Bu hareket tarzı, komünizm tehlikesine en büyük sed teşkil ettiği gibi, kominform plânlarını alt üst edecek ve Ortaşarktaki müstereddit politika ortadan kalkacaktır.

Zannedersem, insaniyet yolunda çalıştıklarına inanmak arzusunda bulunduğumuz garp demokrasileri de bu hal tarzından büyük istifadeler temin edeceklerdir.

Türkiye büyük bir devlettir. Bunu evvelâ kendisinin idrâk etmesi ve inanması lazımdır. Adnan Menderes bu davaya şahsen müdahale etmeli ve İtalyan Başbakanı De Gasperi'ye aracılığı için lüzum kalmadığını isbat etmelidir. Adnan Menderes bu tavassutta muvaffak olduğu gün İslâm âleminin de büyük adamı olarak tarihe geçecek ve demokrasilerle birlikte memleketine de en büyük hizmeti yapacaktır.

Ortadoğu âlemi Türkiyenin müşfik alâkasını beklemektedir. Bu davanın başka türlü ve kolay kolay halledilebileceği çok şüphelidir. Başbakan derhal süratle şahsî tavassuta geçmekle Moskovada Mecliste hazırlanan komünistlere karşı kanundan daha tesirli bir hareket yapmış olacaktır.

Menderes'e en dostça tavsiyemiz de budur.

M. Edenin Beyanatı

(Baş tarafı 1. incide)

demiş ve şöyle devam etmiştir: «Bunlara devam edilecektir. Bir bölge esası üzerinden devamı arzuladığımız için değil, fakat Doğu bizlere başka çare bırakmamıştır.»

Eden Roma görüşmeleri sırasında esaslı terakkiler kaydedildiğini, bunun Konsey 2 Şubatta Lizbonda yeniden toplandığı zaman tarihî kararlara yol açacağını söylemiştir.

Eden, Fransanın teşebbüsü ile kurulması tasavvur edilen Avrupa ordusuna İngiliz birlikleri iştirak etmiyeceğini fakat İngiltere ile bu ordu arasında başka şekilde bir irtibat kurulabileceğini belirtmiştir.

Suikast

(Baştarafı 1 ncde)

ğının tutuşturulmasiyle çıkarılan yangını vaktiyle görüp söndürtmüşlerdir.

141 nci madde Mecliste kabul edildi

(Baştarafı 1 ncde)

rektiğini belirterek sözlerine nihayet verdi.

Bilâhare Adalet komisyonu sözcüsü Vacit Asena birinci fıkradaki ifadeye temas ederek önerge sahiplerine hitaben değiştirilmesini istedikleri birinci fıkra hakkında açıklamalarda bulundu ve yanlış bir anlama saikiyle böyle bir teklifte bulunduklarını belirterek teklif sahiplerinden önergelerini geri istemelerini rica etti. Böylece önergeler geri alındı.

Bunun üzerine 141 inci maddenin birinci fıkrasını Meclisin tasvibine sundu ve kabul olundu. 141 inci maddenin birinci fıkrası aynen şöyledir: "Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeğe veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmağa veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeğe matûf cemiyetleri her ne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül edenler ve ya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim, sevk ve idare edenler yahut bu hususlarda yol gösterenler 8 seneden 15 seneye kadar ağır hapis cezasiyle cezalandırılırlar. Bu kabil cemiyetlerin bir kaçını veya hepsini sevk ve idare edenler hakkında ölüm cezası hükmolunur.,,

Bunu müteakip Kâmil Boran (C. H. P.) 141 inci maddenin 2 nci fıkrasına temas ederek bu fıkranın anarşizmi istihdaf ettiğini belirtti. Adalet komisyonu sözcüsü Vacit Asena Kâmil Boranın sözlerindeki doğruluğa işaret etti ve "tasarıyı istenen tadilleri yapmak üzere geri alıyoruz,, dedi.

Vakit gecikmişti, oturuma başkan tarafından son verildi. Meclis cuma günü saat 1, de tekrar toplanarak müzakerelere devam edecek ve bu ara 141 inci maddenin 2 nci fıkrası da komisyon tarafından tadil edilmiş olacaktır.

Necip Fazıl

(Baştarafı 1 ncde)

maksızın kendilerine terketmek ve çekilmek kararını vermiştir.

Necip Fazıl, daha evvel akt ve imza edilen mukaveledeki bütün haklarını da ortaklarına devir ve irca ve maddi ve manevî hiç bir talebi bulunmadığını bildirirken kendilerine muvaffakiyet diler ve Allahtan Müslümanları ve Müslümanlığı korumasını dua eder.

Necip Fazıl

Ankara Haberleri

Hastahanelerde alınan muayene ücretleri

Ankara 28 (B. D.) — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığın da teşkil oluna nbir komisyon hastahanede muayene ücretlerinin tenzili veya tamamen kaldırılmasını temin etmek üzere çalışmalarına başlıyacaktır.

Fuhuşla mücadele

Ankara 28 (B. D.) — Emniyet Genel Müdürlüğünce bilhassa son senelerde mühim şehirlerde fuhşun korkunç bir şekilde arttığı tesbit edilmiştir. Fuhşun bu artışı karşısındaEmniyet Genel Müdürlüğü bu gibi hâdiseler için daha tiz davranılmasını ve fuhşun sıkı surette takip edilmesine, karar vermiştir.

Kore mütarekesi

(Baş tarafı 1. incide)

si de kendiliğinden ortadan kalkacaktır»» demiştir.

Müttefik kuvvetlerbaş delegesi Amiral Joy Nam ile verdiği cevapta şunları söylemiştir: «Muhasemata yeniden başlanılması ihtimallerini ortadan kaldırmıyacak olan bir mütarekeyi müttefik kuvvetler komutanlığı kabul edemez. Korede yabancı kuvvetlerin çekilmesi meselesi ise ancak hükûmetlerin müzakere edebil ecekleri bir meseledir ve bu hususta askeri liderler bir karar alamazlar.»

Sabahki toplantı mahalli saatle on birde başlamış ve bir saat 39 dakika sonra sona ermiştir.

Öğleden sonra mahalli saat le 15 de toplanan delegeler görüşmelerine mahalli saatle 17.15 de son vermişlerdir.

Wasington 28 (A.A.) — (United Press) Savunma Bakanlığı şahsiyetleri Korede fiili bir mütareke yapıldığına dair gelen haberler hakkında herhangi bir şey söylemeyi reddetmişlerdir.

Dışişleri Bakanlığı şahsiyetleri de Birleşmiş Milletler kuvvetlerine muhasematı durdurmaları hususunda resmî bir emir verildiği hakkında bir şey bilmediklerini, bunu gazetelerden öğrendiklerini söylemişlerdir.

Roma 28 (A.A.) — United Uress) Üç büyük batı devleti Dışişleri Bakanları, Acheson, Eden ve Schuman bu akşam hususî bir toplantı yaparak Korede resmen mütareke yapıldığına dair gelen haberler hakkında görüşmüşlerdir.

New-York 28 (A.A.) — (United Press) Uzakdoğudaki eski Birleşmiş Milletler kuvvetleri Başkomutanı General Mac Arthur Korede fiilen ateş kesilmiş olduğuna dair gelen haberler hakkında herhangi bir tefsirde bulunmayı reddetmiştir.

Kore Şehitleri

(Baştarafı 1 ncide)

tin Burçoğlu, onbaşı Hüseyin Seyyar, Çavuş Haydar Doğan, onbaşı Bahri Kurnaz, er Abdüllâtif Çelik, er Mehmet Koral.

Yaralılar:

Çavuş Abdullah Şencl, onbaşı Hikmet Aydınbaş.

Erler:

Kemal Yıldız, İsmail Evci, Emin Kılıçaslan, Ahmet Susaçar, Mehmet Ali Sönmez, Ali Toykan, Kâzım Bayraktar, Mustafa Öksüz, Avdullah Baykuş, Ahmet Gürlek, Fehmi Diler, Abdurrahman Biltek, İsmail Çakır, Kâzım Mengültekin, Mehmet Şen, Ali Karayılan, Dursun Ali, Üner, Halik Karakaş, Mahmut Aşçı, İbrahim Ceylân, İbrahim Kalkan.

Yolumuz!

(Baştarafı 1 ncide)

tir. Müslümanlık, esasen kardeşlik, adalet, tesanüt, terakki ve fikir hürriyeti dindir. Bu çalışmalarımızda, hangi partiyi bu gayede çalışır görürsek, onu desteklemek ve bu gayede olmıyanları da tenkit etmek vazifemiz oluyor demektir.

Çalışmalarımızda rehberimiz evvelâ Hak sonra ona bağlı milletimizdir. Fikir mücadelemiz, tam bir itidal havası içinde cereyan edecek ve Müslümanlığın terakki ruhu ışığımız olacaktır. İrtica damgasiyle bizleri vurmak ve hedefe yuvarlamak istiyen siyasi mürtecîler ve Başbakan Menderes'in güzel ve yerinde tâbiriyle İnkılâp softaları) tabiidir ki. hasımlarımız olacaktır.

Garp âleminin yüksek fikir ve ilim hareketlerine göstereceğimiz yakınlık ve hayranlık kadar ayni âlemin asrilik maskaralıklarını ve cemiyetleri ve aileleri tefessühe götüren gayri ahlâkî icatlarına ve şarkın müslümanlığiyle zerre kadar, alâkası bulunmayan taassupları na da arka çevirecek ve körpe nesillerimizi bu tehlikelerden uzak tutmağa çalışacağız.

Evet, bütün bu ağır yükler, hep bu cılız omuzlarımızda!.. Tek teselliniz imanlı milletimizin alâkasıdır. Henüz büyük matbaalarımız, yüz binlik makinelerimiz yok fakat yalnız hakka ve milletimize bağlılığımız var.

Efkârı avlamak ve tirajımızı yükseltmek için heyecan verici ,samimî ve memleketi vadimizle zerre kadar alâkası bulunmıyan küçük hareketlere tevessül etmiyeceğiz. İş olsun diye hükûmeti tenkidsiz lüzumsuz iz'aç asla etmiyecek, hatalarını vatanperver bir dille ve açık kalple ortaya atmak için de tereddüt etmiyeceğiz.

Dünyanın tarihte eşine henüz rastlamadığı bu buhranlı günlerde milletin yanıbaşında, hattâ ruhunun içinde olacak, memleketi içerden dışarıdan sinsice vurmak hayâsızlığını gösterecek düşük ruhlara, mesul makamlarla birlikte en şiddetli darbeyi vurmakta asla tereddüt etmiyeceğiz. Allah, cümlemizi gayretlerimizde muzafer eylesin...

Hacı Ali Rıza CANSU

Uçak faciası

(Baştarafı 1 ncde)

nist Mahmut Tuzcu özel bir uçakla şehrimize getirilmiş ve dün Hacıbayram camiinde öğle namazını müteakip cenaze namazları kılınmış ve halkın gözyaşları arasında sethitliğe defnedilmişlerdir.

Cenaze törenine Ulaştırma Bakanı, Devlet Havayolları Genel Müdürü, havayolları mensupları, şehitlerin akrabalariyle kalabalık bir halk kütlesi iştirak etmiştir.

Köy sağlık memurları

Ankara (B. D.) Millî Savunma Bakanlığı askere alınan köy çocuklarını bu maksatla tercihan hastanelerde vazifelendirerek köylerde sıhhat işlerinde yardımcı elemanlar yetiştirilmesini sağlıyacaktır.

Türk Ordusu

(Baştarafı 1 ncde)

şı koyduğunu ilâve ederek sözü Türkiyeye ve Türk ordusuna getirmektedir.

Türkiye 1939 danberi büyük bir orduyu ayakta tutmaktadır. Bugün Türkiyenin yarım milyon sağlam ve motörlü ve iyi yetiştirilmiş ordu mevcudu vardır. Seferberlik ânında bu ordu sayısı iki üç hatta dört misline çıkabilecektir.

Harp devamı boyunca Türkler hem Bulgaristan hudutlarında Almanların müstakbel taarruzlarına karşı tahkimat yapmışlar ve ayni zamanda onlara karşı koyabilecek ordu hazırlamışlardır. Şark hududunda ise Ruslarla Almanların anlaştığı sırada şarktan bir tehlike sezen Türkler Kars hududunda da hazırlıklar ve tahkimat yapmışlar ve hazırlamışlardır.

Böylelikle 1939 dan bugüne kadar hiç bir zaman 300 ve 400 binden az ordu efradı Türkiyede silâh altında bulunmamıştır. Hele harpten sonra Rusların bazı fikirler ortaya atıp Türkiyeden üç vilâyet istemeğe kalktıkları zaman Türkler daha fazla uyanık davrandı. Modern teknik vasıtalarla mücehhez Türk ordusu Avrupada komünist olmayan devlet arasında sayılı yer tutmaktadır. Küçük memleketler meyanında Türkiyenin ordusu hemen hemen en mümtaz ordudur. Türkiye bugün ordusuna lâzım olan birçok maddeleri de hazırlamış olduğundan bu bakımdan da Türkiyenin ordusu mükemmel bir durumdadır.

İşte 1947 de Başkan Truman Türk ordusunu dost ve Türkiyeye askerî yardım yapılmasının lâzım olduğunu beyan etmiştir. Bu ifadeden itibaren Türkiyede Amerikan yardımı da her hususta devam ettiğinden Türkiyenin ordusu harp zamanındakinden daha mükemmel bir duruma girmiş bulunuyor. Bu tarihten bugüne kadar geçen dört sene zarfında Türk ordusu modern harp tekniğini mükemmel bir surette benimsemiş ve nitekim Korede Türk ordusu nasıl harbedebileceğini herkese isbat etmiştir.

Türkiye Birleşmiş Milletlerin istediği yardım üzerine, Rusyaya komşu olmasına rağmen korkmadan, çekinmeden derhal Birleşmiş Milletlerin emrine 5000 lişi vermiştir.

Türkiyede bir hayli askerî kampları dolaştık, bunlar harikulâde idi. Ve yalnız askerî kampları gezmekle kalmadık birkaç gün de Türk ordusunun içinde yaşadık, bize orduyu görme müsaadesini veren Türk idarecilerine teşekkür ederiz. Biz Türk ordusunun kamplarını gezebilen ilk ecnebi gazeteci olmakla şeref duyarız. Bir motörize bölüğünün manevralarını gördük ve birkaç fotoğraf da aldık. İşte ananevî Türk askerlerinin muharipliğini böylelikle öğrendik.

Makaleyi yazan: V. Bretholz
Foto: H. Keusen.

Karabük Fabrikası

(Baştarafı 1 ncide)

göre, mezkûr fabrikanın yaptığı mübayaalarda mutavassıtlar dünya piyasası ölçüsüne nazaran yüzde yirmi beş ucuzlukla almış oldukları demirleri hakikî ihtiyaç sahiplerine satarken yüzde seksen gibi anormal bir kâr teminine çalışmaktadırlar. Bilhassa son günlerde piyasada başgösteren talep çokluğu, bu halin zuhuruna meydan vermiştir.

Piyasa mahfiline hâkim kanaatlere bakılırsa, yerli demir mübayaalarından mutavassıtlar kaldırıldığı vakit, hükûmet ancak bulduğu ucuzluk formülünün tahakkukuna kavuşabilecektir. Kaldı ki, bugün Avrupalı müstahsil devletler bile aralarındaki rekabeti kaldırmış, demire yüzde 1-2 nisbetinde aşağı ve yukarı fiatlar tesbit etmişlerdir. Bugün dünya demir piyasası yakın bir harp tehlikesiyle ihraç kabiliyetini kaybetmiş bir durumdadır. Düne kadar demir ihracatı yapan Amerika bugün demir ithaline başlamıştır. Karabük fabrikasının yıllık kapasitesini göz önüne getirirsek, Türkiye demir mevzuunda tam mânasiyle müstahsil bir devlet sayılamaz. Binaenaleyh, yarın demir ithali azaldığı takdirde - ki, bu mümkündür - dünya piyasasına nazaran yüzde yirmi beş noksanına mübayaa yapan Karabük fabrikasının zarara girmesi muhtemeldir.

Eksperlerin kanaatine göre, hükûmet, şayet demir piyasasında bir müvazene yapmak istiyorsa, ya mübayaalardan mutavassıtları, veyahut da dünya piyasasına asla uymıyan fiat tarifesini kaldırmalıdır. ÇÇünkü belirttiğimiz gibi yüzde 25 ucuzlukla mutavassıtlara testim edilen demirler hakiki ihtiyaç sahiplerine yüzde 80 kârla satıtılmakta ve böylece kendiliğinden bir karaborsa mevzuu zuhur etmektedir.

NOKTA

Telepati!

Lausanne, şehrinde bir mat baada bizzat İsviçreliler tarafından hazırlanan bir Türkçe gramer kitabı basılmış..

Sevindik! Zira bir gramer kitabına, çok, ama pek çok ihtiyacımız vardı. Fakat bilmiyor musunuz halâ merak içindeyim: Öğrencisinden öğretmenine, öğretmeninden bakanına kadar hissolunan bu ihtiyacımızı, İsviçreliler nasıl öğrendiler acaba?!

Zafer Sülek

Ankarada işçilerin yapacağı miting

(Baştarafı 1 ncide)

kanı Nedim Ökmen bugün kendisiyle görüşen gazetecilere şunları söylemiştir:

«Gazetelerin bazılarında çıkan yazıları hayretle okumuş bulunuyorum. Bunları yazan arkadaşların ne düşünce ile hareket ettiklerini bilmem. Sadece bildiğim ve benim bildiğim kadar herkesin de pekâlâ bileceği bir şey varsa, o da benim böyle şeyler söylemiyeceğimdir. Şunu takdir edersiniz, bugün başında bulunduğum teşkilât, memleketin saf ve temiz insanları ile teşriki mesai eden bir müessesedir. Hal böyle iken başka türlü düşüneceğimi idda etmek herhalde gülünç olur. Memleketin ekmek dâvasında çalışan, tarla ve atölyelerdeki Türk işçilerini her türlü kötü söz ve yazılardan tenzih ederim.» »

Diğer taraftan Ankara sendikalar birliği bir miting yapmak istemişse de, vilâyetçe buna müsaade edilmemiştir.

Bunun üzerine Sendikalar birliği bir tebliğ yayınlıyarak, 2 Aralık Pazar günü Ankarada bir miting yapacağını bildirmiştir.

Zeytinburnu cinayeti

(Baştarafı 1 ncide)

his edildiği hakkındaki haberin tamamen asılsız olduğu öğrenilmiştir.

Vücudunun muhtelif yerleri çürümeğe ve dökülmeğe yüz tutmuş olan cesedin 18. 20 gün bir yerde saklatıldıktan sonra bir gece yarısı mezkûr kör kuyuya atıldığı tespit edilmiştir. Dün akşama kadar ifadesine müracaat edilenlerin sayısı 67 yi bulmuştur.

Cinayetin Zeytinburnunda işlendiğine kat'î nazarla bakılmaktadır.

Buna göre, cesedin kime ait olduğunun bugün meydana çıkması kuvvetle muhtemeldir.

Avrupa ordusu

(Baştarafı 1 ncide)

lışan 6 devletin yakında Strosburg'da toplanıp böyle bir ordu sevk ve idare için gerekli siyasî birliğin bünyesini müzakere edeceklerini söylemiştir. Schuman demiştir ki: «Tam bir siyasî federasyon elzem telâkki edilmekle beraber Avrupa siyasî birliği fikri Avrupa ordusu projesiyle çok yakından ilgilidir.»

Schuman 6 devlet kuvvetlerinden müteşekkil «Süpranasyonal» bir ordunun, Atlantik Paktının derpiş ettiği bir koalisyon ordusu fikrine kıyasen bazı faikiyetler arzettiğini fakat iki proje arasında aykırılıklar olmadığını söylemiştir.

Köylü sigarasının adı değişecek

Ankara 28 (B.D.) — Tekel Bakanlığınca köylü sigarasının adının değiştirilmesine karar verilmiştir. Bakanlık Köylü adiyle piyasaya arzedilen bu sigaraları isim dolayısiyle müsbet karşılanmayışı ve yadırganışı yüzünden satışın düştüğünü tesbit etmiştir. Köylü sigarasının münasip bir ad bulunduktan ve bu adın Bakanlıkça kabulünden sonra yeni bir ambalâj şekli düşünülecektir.

Brüksel Fuarı

26 Nisanda açılacak olan Brüksel Fuarına hükûmetimiz de iştirak edecektir. Bu itibarla iktisadî devlet teşekkülleri şimdiden hazırlıklara başlamıştır.

Bütün Dünya

Orta Doğu İslâm Dünyasında

Pâkistanın pamuk ve kenevir istihsali:

Dünyanın kenevir istihsalinin büyük bir kısmını Hindistan yarımadasının temin ettiği malûmdur. Ancak bu yarımadada kenevir ekilmekte olan arazinin % 85 i Pâkistan topraklarındadır. Pâkistan toprakları bu mahsulün en iyisini yetiştirmektedir demek de mümkündür ki aşağı yukarı mânen bu maddeyi dünyada inhisarı altında bulundurmaktadır. Ancak Hindistan ve Pâkistan arazisi taksim edildiği zaman çuval imali fabrikaları hemen hemen hepsi Hindistan kısmında kaldı. Hattâ kenevirleri balya yapacak fabrikalar bile, Hindistan kısmında kalmıştı. Kenevir istihsal bölgesinin çoğu Şarki Pâkistandadır. Bu memleket öyle bir hudut çizgisi ile ayrılmıştır ki, oldukça acaiptir. Pâkistan çuval imali için büyük adımlar atmıştır. İlk çuval fabrikası bundan bir kaç ay evvel işe başladı ve ikinci fabrikanın işe başladığı haberi, bir kaç gün önce alındı. Üçüncü fabrikanın da makineleri kurulmakta ve bir kaç ay sonra işe başlıyacaktır. Bu fabrikaların her biri 1000 tezgâhlı olup, mühim bir miktar istihsal yapabilmektedir. Bu üç fabrikanın kurulma masrafı 65 milyon Pâkistan Rupiyesine mal olmuştur. (Tahminen 60 milyon lira. Bu sermayenin nısfı hususî şahıslar tarafından ve diğer nısfı da devlet tarafından temin edilmiştir. Pâkistan hükûmeti 3 senelik kalkınma plânında bu fabrikaların sayısını 15 e çıkaracak ve tezgâhlarının adedini de 15 bine yükseltecektir. Bu seneki kenevir rekoltesi 6,5 milyon balye olmuştur.

Pamuk:

Garbî Pâkistan dünyanın en eski pamuk yetiştiren memleketlerinden olduğu arkeoloji hafriyattan anlaşılmıştır. Pâkistan bu mahsulün de aşağı yukarı en büyük müstahsili sayılmaktadır. Senelik rekolte 1,5 milyon balye civarındadır. Pamuk sanayii müesseseleri ve pamuk tarlaları 1947 de gayri müslimlerin Hindistana göç etikleri zaman dağılmış olmasına rağmen, Pâkistan devleti az bir zamanda bu işi tekrar organize etmiştir.

Pâkistan devletinin istiklâl sırasında yani Ağustos 1947 de 178.000 dok olmasına rağmen, bugün bu sayı 372.000 dir. Bu tezgâhların az bir zamanda iki misli artması, küçümsenecek bir iş değildir. Şimdi, Pâkistan hükûmeti 250.000 dokuma doku kurmağa karar vermiştir. Bundan maada, 250.000 dokuma doku da husûsi müesseseler tarafından kurulmaktadır. Bu tesisatın devlet tarafından olanı 80 milyon Rupiyeye mal olmuştur. Bu işler az zamanda başarıldığına göre, bu memleketin âtisinden ümitli olmak lâzımdır.

Ali Gencell

HAŞAN MELİÂH

Yazan: Ahmet Mithat — Tefrika No: 14

Hırsız nihayet camı açtı. Cüzellâ bunun genç bir adam olduğunu gördü. Ve hemen gözlerini sıkı sıkı kapadı. Maksadı kendisini uyur göstermekti.

Adam evvelâ odaya bir göz gezdirdi. Sonra da camdan süzülerek içeri girdi. Genç kızın kalbi âdeta kopacakmış gibi atıyordu. Yine tahammül edemiyerk, gözlerini hafif açtı. Hırsızın ne yapacağını gözlemeğe başladı. Eğer adam dışarı koridora çıkacak olursa, hemen arkasından kapısını sürmeliyecek, ve feryada başlıyacaktı. Bu suretle hırsız da kapana kısılmış bir fare gibi konağın içinde yakayı ele verecekti.

Şimdi onu daha güzel görüyordu. Bu, uzun boylu yakışıklı bir gençti. Üzerin de yamalı bir gemici pantalonu ile eski bir ceket vardı. Belindeki gemici kuşağında ise bir kamanın kabzesi görünüyordu.

Adam evvelâ odaya göz gezdirdi. Sonra tekrar pencereye yaklaşarak başını uzattı ve boğuk bir sesle anlaşılmaz bazı lâkırdılar mırıldandı.

Cüzellâ o zaman herifin yalnız da olmadığını anladı. Demek, aşağıda kendisini bekleyen bazı arkadaşları vardı.

Bunu anlamak, pek tabii olarak onun korkusunu bir kat daha arttırdı. Daha büyük bir telâş ve heyecana kapıldı.

Hırsız sonra tekrar döndü. Genç kızın karyolasına doğru yaklaştı. Ve bir anda göz göze geldiler.

Birbirlerinin sadece gözlerine değil, tâ göz bebeklerinin içine kadar bakıştılar..

BİRİNCİ KİTABIN SONU

. . . . . .

İKİNCİ KİTAP

Birinci Kısım

Maltadan hareket ederek Septe boğazına doğru giden bir gemi, Tunus körfezinin şark sahilini takip edecek olursa Bona burnunu geçer geçmez mamur Cezair şehirlerini seyretmeğe başlar. Yola devam edilecek olursa, denize bir boynuz gibi uzanan Forkas burnuna vasıl olunur. Bunun hemen dibinde Melile şehri vardır ki, mühim bir ticaret şehridir.

İşte bu noktalar o sıralar da en büyük korsan gemilerinin seyredip en büyük vurgunları yaptıkları mıntakalardı. Bu civarda eksik olmayan küçük koylarda daima bir kaç şüpheli gemi görünürdü ki, bunlar hep korsan gemileri olup, av beklerlerdi. Uzaktan dişleri ne göre bir gemi göründü mü derhal koydan çıkarak önünü kesmeğe âmade olarak kısmet beklerlerdi.

Yine Melile şehrinin otuz mil kadar ötesindeki bir küçük koyda, bu cinsten iki direkli bir gemi demir atmış öylece duruyordu.

Bir gün öğleye doğru çöl cihetinden bir atlı göründü. İşi farkeden gemi adamları - ki bunlar âdi korsanlardı - bunu hisseder etmez hemen alâkadar oldular. Atlı hayvanını çatlatırcasına kendilerinin bulunduğu yere doğru geliyordu.

Belki bir kısmet;

Belki de bir tehlike karşısındaydılar.

Ne olur ne olmaz çabucak demir almak üzere hazırlandılar.

Atlı büyük bir süratle sahile yaklaştı. Denizle arasında pek az bir mesafe kalınca, at çatlıyarak yere yuvarlandı. Süvarisi de kendisile birlikte yere düşerek hareketsiz kaldı.

(Devamı var)

53

Bulmaca

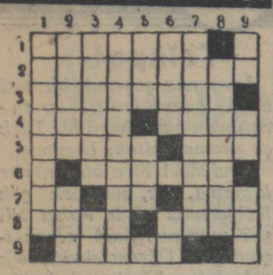

Soldan sağa:

1 — Us sahibi olanlara yakışır tarzda. 2 — Etrafını kuşatamamak. 3 — Pata haline gelip ...ca ğı v...eceği kalmama durumu, Yer siz ve manasız, 4 — Kalitesi yük sek muharrir, "getirerek veya gö türerek ulaştır!„ manasına bir emir. 5 — On sekiz yaşını geçip ha reket serbestliğini kazanmış insan, bir erkek adının kısaltılışı. 6 — Eh oldukça sarhoş değil 7 — Dahilî kısım. Kızılay mutbahlarının bazan yoksullara dağıttığı, şimdiki apartmanlarda bu kısım lar öyle küçük ve dar ki, sormayın! 8 — İllerimizden biri, İrmakların hiç durmadan gösterdikleri marifet. 9 — Manevî yükseklikler (eski usul çoğul).

Yukardan aşağı:

1 — Her yurddaşın yapmak mecburiyetinde olduğu kutsal vazife 2 — Esas ve temel usul, pot kırıcıların sık sık devirdikleri 3 — Rüşvet yeme hareketini yapma (eski terim), çok eski Tanrılardan. 4 — Nota, Malların alınıp satıldıkları yer. 5 — Malullerden, Harici kısım. 6 — Eski Divan şairlerimizden, Bir hayvanın bağırtısı. 7 — Tatlı arzuları boş (iki kelime). 8 — İskambil kâğıdı birlisinin boyu posu (iki kelime) 9 — Bir renk, çevrilince hayvan yemlerinden olur, Bulaşık hastalıklara karşı önceden tatbik olunan.

Radyo

İSTANBUL

12,57 Açılış ve programlar, 13. Haberler, 13.15 Öğle konseri, 13. 45 Şarkılar, 14.15 Programlar ve dans müziği, 14.00 Oyun havaları 15.00 Kapanış, 17,57 Açılış ve programlar, 18,00 Memleket havaları, 18,30 Konuşma, 18,40 Dans müziği, 19,00 Haberler, 19,15 Hafif müzik, 19.35 Konuşma, 19.45 Şarkılar, 20,15 Radyo gazetesi, 20.30 Şehir haberleri, 20,35 Müzik dünyası, 21,10 Radyo klasik Türk musikisi topluluğu, 21,50 Konuşma, 22,00 Şarkılar, 22,15 Gece konseri, 22,30 Melodiler, 22,45 Haberler, 23.00 Dans müziği, 23.30 Kapanış.

ANKARA

7,28 Açılış ve program, 7,30 M. S. ayarı 7,31 Müzik, 7,45 Haberler, 8,00 Şarkılar, 8,25 Hava raporu, 8,30 Müzik, 9,00 Kapanış. 12.15 Memleketten selâm, 12,20 Memlekete selâm, 12.30 Türk kahramanlığı, 12,40 Saz eserleri, 13. M. S. ayarı haberler, 13,15 Müzik 13,30 Öğle gazetesi, 13,45 Müzik, 14.00 Hava raporu, 17,58 Açılış M. S. ayarı, 18.00 Dans müziği, 18,20 Konuşma, 18,30 İncesaz, 19. M. S. ayarı haberler, 19,15 Tarihten bir yaprak, 19,20 Türküler, 19,45 Radyo ile İngilizce, 20,00 Müzik, 20.15 Radyo gazetesi, 20. 30 Şarkılar, 21,00 Konuşma, 21. 15 Müzik, 21,30 Hazırcevap adam 21,45 Müzik, 22.00 Konuşma, 22. 15 Dans müziği, 22,45 M. S. ayarı haberler, 23,00 Program ve kapanış.

BORSA

1 sterlin	7.8550—7.87
100 dolar	280,30—280,30
100 fr, fr,	0,80—0,80
100 liret	0,4480—0,4480
100 İsviçre fr,	64,03 64,03
100 florin	73,6840—73,6840
100 bel. fr.	5.60—5.60
100 drahmi	0,01876—0,01876
100 çek. kr.	5,60—5,60
100 zloti	70,00—70,00
100 dinar	5,60—5.60
100 isveç kr.	54,1250—54,1250
100 ruble	70,00—70,00
100 esoudos	9,7390—9,7390
6 1941 demiryolu ikr. Esham ve tahvilât.	6 113,30
7 1934 Sıvar Erzurum	2-7 25,10
7 1941 demiryolu	1 23,70
7 „ „	2 24.75
7 „ „	3 24,35
7 milli müdafaa	1 24,—
7 „ „	2 24,68
7 „ „	3 24.95
7 „ „	4 25,18

İSLÂMIN NURU
MECMUASI
Dünyada eşine rastlanmayan biricik İLİM ve AHLÂK mecmuasının MEVLİD sayısı, size her şeyi öğretecek harikulâde ilâvesile çıkıyor.

Nuhun Gemisi Bulunacak mı?

Rusların ve bir Türk heyetinin gördüğü gemi enkazı nedir?

Bir Fransız heyeti Nuhun gemisini arıyacak

Nuhun gemisi ve bir Rus muamması:

Bir Fransız tekneyi Ağrı dağının karları arasında bulacağı ümidinde:

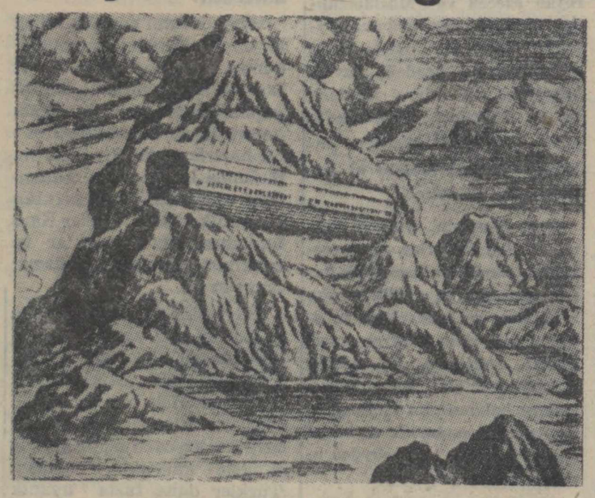

Monblan (Beyaz tepe) den yüksek, Sovyetlerle İran hududu civarında, Türkiye topraklarında bulunan Ağrı dağı (Ararat) da Hazreti Nuhun gemisinin karlar arasında yattığına dair bir yığın efsanevî rivayetler dolaşmaktadır.

Mukaddes kitapların beyanına göre, Hazreti Nuh bu gemi ile Tûfandan yalnız kendi kurtulmamış aynı zamanda bir ayli yeryüzünde bugün görmüğümüz hayvanları da kurtarmıştır. Birkaç ecnebi araştırma heyetinin çalışmalarına refakat etmiş olan bir Fransız da kendi sırasınca bu muammayı çözmek ümidinde. Oloron belediyesinin başkâtibi Jean de Riquer - ki evvelki sene Groenland heyetinin maiyetinde bulunmuştu - bu muammayı çözmek için önümüzdeki ilkbahar işe girişeceğini bildiriyor. Onun ekibi iki yüksek dağ keşf rehberi, bir sinema fotoğrafçısı, ve bir Türk rehber olacaktır.

Keşfiyat havanın en müsait bir zamanında yapılacaktır. Zira dağın en az karlı bulunduğu zaman seçilmelidir.

Esas keşif kampı İran transit şosesi üzerinde bulunan

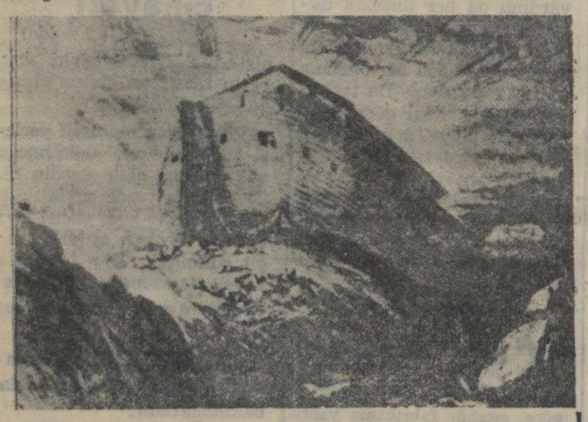

Nuhun gemisinin Ağrıda mutasavver duruşu.

Bayezidde kurulacak ve Jean de Riquer burada hava şartlarını tetkik edecek, hava şartları müsait olduğu takdirde gemiyi aramağa çıkacak, yoksa sadece dağın hava durumunu öğrenmekle iktifa edecektir.

Kitabı mukaddesten; ve Tanrı Nuha dedi : Bütün mahlûkatın sonu gelmiştir. Zira onlar dünyayı kötülükle doldurdular. Ben onların hepsini yoketmek istiyorum, yer de dahil. Kendine sağlam tahtadan bir tekne yap. Bu tekneyi oda oda böleceksin ve böyle hazır bıra kacaksın. Bana gelince yeryüzüne tûfanı getireceğim.„ Tûfan 40 gün yeryüzünde devam etti. Tekne suların üzerinde yuvarlanıyordu, 7 inci ayın 17 inci günü, tekne Ararat dağının (Ağrı dağının üzerine oturdu.

Kitabı mukaddeseye göre bu hadiseden 4 bin sene geçiyor.

Ararat dağı (Ağrı dağı) ki en yüksek tepesi 5.165 metre dir, Türkiye topraklarında, İran Rus hududu civarında bulunmaktadır. İki sene evvel tekneyi bulmak ümidiyle bir Amerikalı arkeoloji heyeti burada bir keşif yaptı. Fakat bir netice elde edemedi.. Bugün ise onların yerine Fransızlar bu işe hazırlanıyorlar, Tekneyi bulmak ümidile hazırlıklara devam ediyorlar. Zira kitabı mukaddeste Cenabıhakkın bildirdiğine göre teknenin ölçüleri de verilmiştir. 300 zira boy (158 metre) 50 zira genişlik (27 metre) ve 30 zira yüksekllik (17 metre) .

İlk bakışta bu biraz akla uzak geliyordu. Zira bundan maada teknenin bu kadar bin sene durabilmesi de meseledir. Fakat cevabı gayet basit: Sibirya buzları arasında bulunan Mamut etini soğuk olduğu gibi muhafaza edebilmiştir. Tabiî Ağrı dağının

Nuhun gemisinin bir başka resmi.

karları ve buzları arasında tahtalar haydi haydi bu kadar sene durabilir. Bundan maada teknenin orada bulunduğuna dair birçok eski ve yeni şahitler vardır.

Bir volkanik inficar tekneyi yerinden oynatmıştır:

Ancak bu hadiseye ait olan şahitlik delili bir asrı tecavüz ediyor:

1833 de dağın volkanik inficarını gözetlemeğe memur bir Türk heyeti "büyük bir teknenin gövdesinin buzlardan çıkmakta olduğunu„ bildirmiştir.

1892 de Fratın menbaları hakkında tetkikatta bulunan

Heyet başkanı Jean de Riquer

mata yeni birşey ilâve etmiyecektir. Fakat bir meseleyi aydınlatacaktır ki, tûfandan evvel meseleleri üzerinde bir hayli kalem yürütülmüştür. Bugüne kadar Nuhun gemisi hakkında 72 dilde 80.000 eser yazılmıştır. Hattâ bunların en esaslısı olan kitabı mukaddesten bile daha eskileri vardır. Kitabı mukaddesten daha eski olan ve tûfana ait malûmat veren eserlerin birinde Nuhun ismi Ziussudu ve bir diğerinde de Ut-Napistitin zikredilmektedir.

1929 Tûfanın bir tecrübesi yapılmıştır.

Fakat gene ayni Nuh insanların neslinin türemesine memur edilmişti. Bu iki muhtelif rivayet , insana tûfanın bir efsane olmadığı düşüncesini veriyor. Zira bu bugün anlaşılmıştır. 1929 da Mesopotamyada Bur'da ve Kish'de iki tuhaf arkeolojik keşif yapıldı. Eski bir yer kazısında itina ile kaba yerleştirilmiş Limon'a rastlandı. Daha sonra başka bir kazıda daha yeni bir kab ve daha yeni zamana ait olan diğer bir Limona rastlandı. Tahmin edildiğine göre Milâdı İsadan 3000 sene evveline ait olduğu fikrine varıldı. Ancak bunların bu şekilde bir yere yerleştirilmiş olması ve şekli bir gemiden çıkmış olması ihtimalini veriyordu ki, bu da Nuhun gemisi olması ihtimalinden başka değildir.

Amerikanın Yale üniversitesi profesörlerinden Flint Mumyaların ölüm tarihlerine on bin sene kadar tahminle yaklaşabilmiştir. Bu da radyo aktiv şualar vasıtasiyle olmuştur. Tabiî bir ağaç teknenin ağacının ömrünün de bu vasıta ile tayin etmek zor olmayacaktır.

Fakat teknenin muammasını halletmek için üç şart lazımdır. Birincisi, bean Riquer'ye bu keşfini yapmak hazırlığına çıkmak için 10 milyon frank lâzımdır. O bu iş için bir para toplama defteri açmıştır.

İkincisi, böyle bir işe girişecek olanların semavî ateşe çarpılacaklarına dair bir Ermeni rivayetidir.

Fakat zannedilir ki, çarpacak olan semavî ateşten daha acaip Kremlinin vetosudur, Zira Ararat (Ağrı) dağı Rus hududundan 20 kilometre mesafededir. Ve Kremlinin fikrine göre Nuhun gemisi bir casusluk bahanesidir.. Nitekim bir İngiliz heyeti Türkiye hükûmetinden bu keşif için müsaade istediği zaman Rus gazeteleri yazdılar. Bunun üzerine de Türkiye hükûmeti Rusyadaki akisleri düşünerek müsaadeyi vermedi. Fakat Jean Riquer bu defa bu müsaadeyi alacağı ümidindedir.

Ali Genceli

AKTUALİTE RESİMLERİ

Birleşik Amerika Dışişleri Bakanı Acheson, Fransa Dışişleri Bakanı Schuman ve İngiltere Dışişleri Bakanı Eden kendilerine has pozlariyle, Paristeki üçlü konferans toplantısından sonra..

Süveyş'de, Port - Said - İsmailiye yolu üzerinde tevkif edilen Mısırlı halk üzerinde arama yapan İngiliz devriyesi.

UCUZLUK BAYRAMI

Bu seferki UCUZ SATIŞIMIZ BÜTÜN AVRUPA, YERLİ İPEKLİ-YÜNLÜ, FANTAZİ KUMAŞLARIMIZA ŞAMİLDİR. UCUZ FİATLARA DİKKAT!

MELE. ROBLUK	5,50
MEDYENA ROBLUK	7,15
ONDE ROBLUK	12,90
TEKSİTİL ANA ROBLUK	11,50
DUVİTİN MANTOLUK	19,90
DUVİTİN AĞIR ROBLUK	26,75
MELE MANTOLUK	25,50
SİRE SATEN	4,60
İPEK BİRMAN	5,80
ROMEN SATEN	7,50
ANVER SATEN	5,50
İPEKİŞ AMAROZA	16,—
İPEKİŞ KREP SATEN	10,—
İPEK KADİFE FANTEZİ	15,—
Fransız Mantoluklar	30 ilâ 65

STOK KUMAŞ MAĞAZASINDA
SULTAN HAMAM 11-13

HAK DİNİ
KUR'AN DİLİ
Yeni Mealli Türkçe Tefsir
Yazan:
Dersiâm'dan Elmalı'lı
Muhammed Hamdi Yazır
Diyanet İşleri Reisliği tarafından 1938 yılında yeni yazı ile bastırılan
9 Cildlik Tefsiri Şerif
Satış yeri : Hacı Hulusi Topbaş ve Kardeşleri
Sultanhamam Dikranyan han altında No: 47
Satış Bedeli :
Cildsiz 30.- Tl dır
Taşra için ayrıca iki lira posta ücreti alınır.

TAKSİTLE
Hernevi Karyola — Battaniye — Gazocakları — Düdüklü tencere — Radyo ve hassas İsviçre saatleri satılır.
PERTEV ZAPSU
Sultan Hamam Dikranyan Han 15
Tel. 26920

Adres :
Cemal Nadir Sokağı No. 9
Cağaloğlu İstanbul
Posta Kutusu : 629

Gönderilen yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez

Birinci yıl
Sayı : 15

BÜYÜK DOĞU

Hakka ve yeni bir dünya görüşüne bağlı Müslüman Türklerin gazetesi

Sahibi :
Hacı Ali Rıza CANSU

Telefon :
(Muvakkat) : 22895
İmtiyaz sahibi : 26383
Tel : Büyük Doğu İstanbul

CUMA
30 KASIM 1951

Her yerde
10
kuruş

Suriyede Yine İhtilâl Patlak Verdi

Ordu Kuvvetleri idareyi Tekrar Ele Aldı

İhtilâl, Savunma Bakanlığını askerlerden alan Davalibiyi yıkmak için yapıldı!

Cumhurbaşkanı El Attası, Başbakan Davalibi, Bakanlar ve halkçı partinin ileri gelenleri tevkif edildi. Zırhlı birlikler şehre hakim oldular. Şamda çok mânalı bir sükûnet havası esiyor

Şam 29 (Hususî muhabirimizden) — Suriyede 23 gün süren buhrandan sonra kabineyi kurmaya memur edilen Mağruf Devalibi yeni Suriye kabinesini kurmaya muvaffak olabilmiş ve yüksek tasdike iktiran etmiştir. Kurulan kabine azalarının 7 si Halk, ikisi Müstakillerden, biri Müslüman kardeşler partisinden teşekkül etmişti.

Gene Suriye ordusu vaziyete müdahale etmiş. Cumhurbaşkanlığı köşkü muhasara edilerek, yeni kabinenin kurulmasına dair tasdik edilmiş olan karar yırtılmıştır. Bu arada Mağruf Davalibi diğer kabine azaları ve başta N. El Kutsi ile Rüştü Reyha olmak üzere Halk partisi liderleri tevkif edilerek, Mezze hapishanesine sevkedilmiştir.

Tevkiflerin hitama ermesinden sonra Suriye ordusu erkını harbiye reisi yarbay Edip Çiçekli halka bir beyanname yayınlamıştır. Bu beyannamede Halk partisi liderlerinin memleketin hayatî meselelerini kendi menfaatleri için istismar ettikleri zikredilerek vatanın selâmeti namına vaziyete müdahale lüzu -

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Yukarıda solda Suriye Genel kurmay başkanı Albay Çiçekli, sağda Dr. Maruf Davalibi aşağıda Suriye Cumhurreisi Haşim Atasi Bey.

Ticaret Bakanı

Almanya C. Başkanı tarafından kabul edildi.

Bonn 29 (AP) — Türkiye İktisat Bakanı Profesör Muhlis Ete bugün Batı Almanya Cumhurbaşkanı Theodor Heuss tarafından kabul edilmiştir.. Profesör, Ete, Batı Almanyada 10 gün kalacak ve bu memleketin iktisadî şartlarını inceliyecektir. Profesör Ete Federal Batı Almanya İktisat Bakanı Ludwig Erhard tarafından da vet edilmiytir.

General Tahsin Yazıcı

Tahsin Yazıcı

General yakında Tokyodan ayrılıyor

Tokyo 29 (Usis) — Türkiyeye dönmeden önce Tokyoda bir kaç gün kalacak olan General Tahsin Yazıcı, şunları söylemiştir;

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Kore Mütarekesi

Harp şiddetle devam ediyor. Komünistler mütarekeye yanaşmak istemiyorlar

8 inci ordu komutanı General Van Fleed de bu sabah yaptığı bir konuşmada, emrindeki birliklerden bazılarının kendilerine dün verilen talimatı yanlış tefsir ettiklerini ve bunu bir ateş kesme emri telâkki etmiş olduklarını söylemiştir.

General, bu konuda Vaşingtonda Beyaz Saray ve General Ridgway'in genel karargâhından verilen beyanatı teyit etmiş ve Korede herhangi bir ateş kesme emri verilmediğini söylemiştir.

5 inci Hava Gücü karargâhı (Kore) 29 (AP) — Komünistler bugün Kuzey Koredeki

(Devamı Sa. 3 Sü. 2 de)

General Ridgway

Adalet Komisyonu çalışmalarını bitirdi

141 nci maddenin 2 nci bendinde esasda bir tadilât yapılamadı

Ankara 29 (B. D.) — Adalet komisyonu bugün toplanarak Meclisin geçen birleşiminde tadillerde bulunmak üzere geri aldığı T. C. Kanunu tadil tasarısı üzerinde çalışmıştır.

Komisyon, 141 inci madde-

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Muhabirimiz Suriyede

Suriye'de kısa bir zaman zarfında cereyan eden kanlı hükûmet darbeleri; Cenup komşumuz olması bakımından bizi birinci derecede alâkadar etmektedir. Yeni atıldığımız neşir hayatımızda, önümüze çıkan bu hâdise, umumî efkâra özlü ve doğru haberler vermek prensibimizi, hudut dışında da olsa tatbik etmeğe sevketmiştir. Gazetecilik mesleğin de şiar edindiğimiz doğruluk yolunda, Suriye hâdiselerini yerinde tetkike karar verdik ve Avni Muhiddin'i Suriyeye gönderdik. Arkadaşımız bugün Berut yolu ile ve uçakla hareket edecektir. Hükûmet darbesi hakkındaki en son ve en doğru haberleri vereceğimizden emin olun!. Suriye muhabirimizle iki kişilik bir ekip halinde çalışacak olan Avni Muhiddinden gelecek haberleri her gün, siz aziz okuyucularımıza bildirmekle, sadece vazifemizi değil bir memleket hizmeti de gördüğümüze kaniiz.

Büyük Doğu.

Ahlâk nizamını bozanlara karşı şiddetli tedbir ihtiyacı

İzzet MUHURDAROĞLU

Türkiyede komünizm denilen beynelmilel âfete karşı milletin hissiyatına uyularak hükûmetçe alınan ağır tedbirler şüphesiz ki, yerinde idi. Çünkü bu cereyanın beslendiği kökün yanbaşında bulunan memleketimiz bakasını sağlamak için bu ceryanla savaşmağa tarihen de mahkûmdu ve Büyük Millet Meclisi ancak vazifesini yaptı. Lâkin, Büyük Millet Meclisimiz ve ona kanun tekliflerini getiren hükûmetimiz bu 141 inci maddeyi ağır hüküm leriyle kabul etmekle meseleyi kökünden hallettiklerini zannediyor ve nazarlarını tâli meselelere çeviriyorlarsa, büyük, siyasî görüş hatasına düşmüş oluyorlar.

Türkiyenin mukadderatını elinde tutan idarenin, komünizme karşı savaşta alacağı ilk tedbir şüphesiz ki, kanundu, fakat bu kanunu köklü bir millî ve manevî terbiyeye istinad ettiremeyen hükûmetler tesirli bir mücadele bayrağı açmış olamazlar.

Bugün vatanımızda bilhassa manevî sahada büyük ve gözden kaçmaz bir buhran hüküm sürmektedir. Gün geçmiyor ki, gazetelerde iğrenç bir ırza tecavüz otomobil durdurup soyma, zimmete para geçirme, bir lira için arkadaşını canavarca ve şayanı hayret bir soğukkanlılıkla doğrama, öz kiziyle karı-koca gibi yaşama vakalarına şahit olmayalım ve tüylerimiz diken diken olmasın!

İnsan gayri ihtiyarî ürküyor ve şehrin biraz haricine ailesi efradiyle gezmek için dahi çıkmağa tereddüt ediyor. Şimdi bu yazdıklarımdan eski iktidar mensubiyni memnun olacak ve yeni iktidarın demokratik bazı zaruretler neticesi gevşek davrandığını ileri sürerek, onları beceriksizlikle itham edeceklerdir.. Tahmin ederim. Fakat ne hazindir ki, yukarda saydığım o korkunç ve elim vakaları bugün bizlere hazırlayan maalesef o eski iktidar mesulleridir. Manevî hislere hakaretin bir ilerilik sayıldığı o aslâ geri gelmesini arzu etmediği miz devirlerde atılan bu muzir tohumlar bugün yer yer yeşermiştir. Kanun belki ilk tedbirdir, fakat asla son tedbir olamaz. Eğer bir cemiyet yalnız kanunların kuvvetiyle ayakta durabilseydi, C. H. P. bugün gene iktidarda olurdu. Lâkin cemiyetleri ayakta

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Almanyanın Silâhlanması

General Eisenhover, silâhlanmanın elzem olduğunu söyledi

Roma 29 (A.A.) — Atlantik Paktı teşkilâtı konferansına katılan askerî ve sivil şahsiyetler Almanyanın bir orduya sahip olmasındaki müstaceliyeti bilhassa işaret etmişlerdir.

General Eisenhover ve halen burada bulunan diğer Amerikalı şahsiyetler zamanın geçmekte olduğuna ve Alman askerlerinin savunma teşkilâtına dahil edilmesindeki her gecikmenin tehlike ifade ettiğini ihtar eylemişlerdir.

Roma, 29 (A.A.) — Bugün burada açıklandığına göre, Avrupa ordusu başkomutanı General Eisenhover, Ruslar taarruz ettiği takdirde küçük Atlantik Paktı ordusunun dövüşeceğini batılı liderlere temin etmiş, fakat harbi ancak Almanların yardımı ile kazanabileceğini söylemiştir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

Süveyş İhtilâfı

Senatörler Misafirlerimiz dün gittiler

İstanbul 29 (A.A.) Dün uçakla şehrimize gelen Birleşik Amerika Temsilciler Meclisi Cumhuriyetçi üyelerinden Joseph Martin ve Leonard Hall, bugün saat 16 da Amerikan Haber-

(Devamı Sa. 3 Sü. 1 de)

Dean Acheson

Romada dört büyük devletin elçileri ile görüştü.

Roma 29 (AP) — Birleşik Amerika Dışişleri Bakanı Dean Acheson bugün Romada Dört devletin diplomatik temsilcileriyle görüşmüş ve Dünya Gıda ve Tarım teşkilâtında bir demeç vermiştir.

Bakan ilk görüşmeyi Türki-

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de)

İngilizler, ihtilâfın içyüzünü açıklayan bir beyaz kitap neşretti

İhtilâf mevzuu Süveyşten bir görünüş.

Londra 29 (AP) — Büyük Britanya bugün 20000 kelimelik bir beyaz kitap yayınlamıştır.

Bu İngilterenin Mısıra yalnız başına yaptığı son teklif tir. 13 ekimde Birleşik Amerika, Büyük Britanya, Türkiye ve Fransa, Mısıra Ortadoğuda 5 devletten müteşekkil bir müdafaa teşkilâtı kurulmasını teklif etmişlerdir.

Mısır her iki planı reddetmiş ve İngiltere ile arasında ki muahedeleri yırtmıştır.

İngilterenin 11 nisanda ileri sürdüğü teklif şunları sağlamaktaydı:

1 — İngiliz kuvvetlerinin 1956 ya kadar Mısırdan geri çekilmeleri.

(Devamı Sa. 3 Sü. 3 de)

C. H. P. Kurultayının dünkü toplantısı

Ankara 29 (A.A.) — Bugünkü C. H. Partisi Kurultayının toplantısında, hesap komisyonu raporunun kabulünü müte-

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Bir ihbar

Zeytinburnunda kuyu içerisin de bulunan cesedin, Tekel bekçilerinden Ali'ye ait olduğu söyleniyor.

Zeytinburnu ile Kazlıçeşme arasında, bir kuyunun içerisinde bulunan cesedin tahkikatına dün de savcılık ve jandarma tarafından devam olunmuştur.

Bütün ısrarlı arama ve soruşturmalara rağmen iki yüz den fazla şahıs, morga giderek, cesedin kime ait olduğunu tespit edememiştir.

Diğer taraftan dün savcılığa İsmail adında bir Tekel işçisi tarafından dikkati çekecek mahiyette bir müracaat yapılmıştır.

İddiaya göre, Tekelin Ahır-

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de)

Tarım Bakanı

İstifa edeceği şayiaları yalanlanıyor.

Ankara 29 (B. D.) — Bugün Tarım Bakanı Nedim Ökmenin önümüzdeki günlerde istifa edeceğine dair bir şayia çıkmışsa da haber temas edilen makamlarca teyit edilmemiştir. Tarım Bakanının istifa şayiaları geçen gün kendisine müracaat eden sendika temsilcilerini "komünistlikle,, itham ettiği iddialarının basındaki akislerinden galat olduğu tahmin edilmektedir.

Türk Gazetecileri dönüyor

Londra 29 (Nafen) — İngiltereyi ziyaret etmiş olan Türk gazeteciler heyeti bugün uçakla buradan ayrılmış lardır. Türk gazetecileri memleketlerine dönmektedirler.

(Devamı Sa. 3 Sü. 6 da)

Köprülünün, Paristeki demeci

Dış Bakanımız dediki, Türkiye bütün varlığı ile sulhperverdir kendi topraklarının dışında hiç bir emelleri yoktur

Ankara 29 (A. A.) — Dışişleri Bakanı Prof. Fuat Köprülü vatandaşlarına hitaben Pariste bir beyanat vermiştir.

Dışişleri Bakanımız demiştir ki:

«Sevgili vatandaşlar,

Hepinizin bildiğiniz gibi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bir haftadan beri toplantı halindedir. Bu umumî müzakereler sırasında ben de bugün söz alarak bu arada şunları söyledim. Türkiye esasen sulhperver olan tecavüz fikrinin ve genişleme emellerinin tamamen yabancısı bulunan ve yegâne gayesi halkının refahını arttıracak çalışmalara devam etmekten ibaret olan bir memlekettir.

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

İsim Anketimize cevaplar gelmeğe başladı

Dünkü sayımızda gazetemiz isminin değiştirileceğini okuyucularımıza arzederken, kendilerinden münasip gördükleri ismi de en kısa zamanda idarehanemize bildirmelerini rica etmiştik. Daha ilk günden muhterem ve kıymetli kardeşlerimizden alâka ve bağlılık ifade eden tavsiyeler gelmeğe başlamıştır. Profesör, muharrir vesair kıymetli ilim adamlarından teşekkül edecek bir heyetin tetkikinden geçecek olan bu isimler arasından müstakbel ismimiz seçilmiş olacaktır. Okuyucularımızın tavsiyelerini bir an evvel bildirmelerini rica ederiz.

Polonya Rusya hududu kapatıldı

Hudud, Polonya hükûmeti tarafından kapatıldı

Münih 29 (T. H. A. - H. A. R.) — Doğu Polonyanın Şovyet Polonya hududu tamamiyle kapatılmış ve sıkı bir muhafaza altına alınmıştır. Ayni zamanda hudut boyuna «Ateş topları» denilen elektrikli bir

(Devamı Sa. 3 Sü. 7 de)

Göz Görünce:

Gayrı Ahlâkî Eserler!

Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin bazı gayri ahlâkî neşriyatın mekteplere sokulması üzerine bunların yasak edilmesi için bir tamim yayınladığını öğrendik.

Kızıl komünistliğin ilim müesseselerine sokulmaması, bir taraftan nasılsa sızmış kızıl bulaşıklarının süpürülüp atılması işlerinde pek hassas ve titiz davranan bakanın bu son emri çok yerindedir ve hattâ biraz da geç kalmıştır. Ancak bu kadarının maksadı tamamlamağa yetmeyeceği de bir hakikattir. Hâkim Acem şairi Sâ'di; (yılanı öldürüp de yavrusunu yaşamağa terkeylemek akıllı işi değildir.) der.

Bu hikmeti şu suretle bir değiştirmeye tâbi tutarsak çıkacak netice;; gene aynı hükmü ifade eder: (Yavrusunu öldürüp, ana yılanı yaşatmak da akıllı kâri sayılmaz.) Gayri ahlâki neşriyatı mekteplere sokmamak elbette lâzımdır ve şarttır. Ancak en çirkin ve kaba şehvet sahnelerini gıcıklayıcı bir uslûpla roman biçimine sokup da, Pitgirilli'nin fuhş ve rezalet tasvir eden hayasızlık edebiyatının yerli örneklerini verenlerin eserlerine okul kitaplıkları yasak edilirken, bunları her yaştaki bütün Türklerin ve temiz ailelerin gözlerine arzedenlerin mekteplerimizde edebiyat hocalığı edebilmelerine edep namına ne kadar teaccüp ve teessüf olunsa sezâdır.

Edepsiz kitapları kaldırmağı tamim eden Maarif Bakanının edepsizlikleri yazan ve yayan edip öğretmenlerle de meşgul olması zamanı gelmiştir sanırız.

Zehrini yok etmek düşünü lürken yılanların kökünü kazanmakta gecikmekteki tehlikeyi Tevfik İlerinin en az bizden ileri görebileceğini ümit eylemekteyiz.

Hoca

MİLLİ KÜTÜPHANE
APR 1946

Din ve Dünya

Mekteplerde Din ve ahlâk dersleri

YAZAN:

M. Abdülkahir

Mekteplerde din ve ahlâk derslerinin programlara konul - muş olması artık emrivaki'dir. 14 Mayıs inkilâbının bu güzel başarışından umumun memnuniyet duymakta olması tabii - dir. Ancak bu kadarı ile yapılacak iş tamamlanmış sayıla - maz. Bu işin iyi devamı ve beklenilen neticeyi vermesi için gerekli teşebbüslere bir an evvel başvurulmalıdır. Bunlar üç kısımda toplanabilir:

1) Ders müfredat program - larının bir kere daha gözden geçirilerek ve başlang çtan bugüne kadarki denemeler dikkate alınarak icabeden tadillerin ve ilâvelerin yapılması 2) Öğrenmenlere ilk zamanlarda kılavuzluk ve hattâ hocalık edebilecek şekilde tafsilâtlı muallim kitapları hazırlanması, 3) Din ve ahlâk derslerini kendisi etraflı bilen ve bu işe inanarak gönül veren muktedir muallimlerin yetiştirilmesi.

Bu üç mevzu birbirine o derece bağlıdır ki, birini ihmal edince diğerleri de verimsizliğe düşer.

Her biri hakkındaki düşün - celerimizi sırasiyle arzedeceğiz.

Talim ve terbiye; bir ihtisas ve meslek işidir. Yüksek tahsil görmüş bulunmak kâfi gelmez. Tıp Fakültesinden çıkmayan tabib, Hukuk tahsilini bitirmeyen hâkim ve avukat, Harbiyeyi tamamlayamayan subay ve general olamayacağı gibi, her hangi bir yüksek ilim müessesesini ikmal etmiş bulunmak da (muallimlik) mesleğinde kifayet ve liyakat sebebi olamaz.

Her halimizde biz bize benzediğimiz, yâni ilim ve tecrübe ile sabit olanlardan birine benzememekliğimiz mutad olduğun dan bu hususta dahi, menşei neresi olursa olsun yüksekçe bir mektepten alınmış şehadetname sahibi ilk ve orta tedrisatta hakiye ve salâhiyetle muallim olabileceği dâvasındadır!

Olduğu da çoktur, amma hiç olmazsa (din ve ahlâk) dersleri mevzuunda batılın mukisi aleyh olamamasını temin et - mek lüzumludur.

Böyle olunca, (muallim ol - mak) üzere mesleki bilgi ile hazırlanmamış bulunanlara din tedrisatını tevdi etmekle beklenilen faydanın elde edilebileceğini ummamaktayız. İnan - mak, bilmek başkadır, bildiklerinin içinden ne kadarını nereye kadar talebesine öğretebileceğini ve bunu nasıl me - todlarla öğretebileceğini bil - mek gene başkadır. Yâni, başka mesleklerde olduğu gibi, muallimlik işinde de ilim ile öğretme ihtisasını birbirinden ayırmak icab eylemektedir. Böyle olunca muallimliği kendine meslek yapmak üzere ha - zırlanmış olan zatlar; ne kadar yaşlı ve nederece bilgili o - lurlarsa olsunlar; bilhassa ilk-okul çocuğunu yetiştirmetke ilimden evvel lâzımgelen mes - lek metodlara vakıf bulunma - dıkça, gayretleri tesadüfe bağlı kalır. Halbuki din ve ahlâkı çocuklarımıza küçükten taş üzerine yazı kazar gibi köklü ve derin surette verebilmek hususunda yalnız tesadüfe yürek bağlamak doğru değildir.

Genç muallimlerimize gelin - ce: Bunlar da öğretme ve yetiştirme metodlarında ihtisas sahibidirler, fakat din bilgisi mevzuunda kifayetsizdirler. Şu halde yapılacak iş basittir: Maarif Bakanlığı Diyanet İşleri makamı ile elele vererek mevcut muallimleri kabil olabildiği kadar kısa zamanda yetiştirecek esaslı kurslar açmalı ve bunlara devamı mecburi kıl - malı. Diğer taraftan Muallim mektepleri ve Lise programlarına Kur'an ve Tecvid, basit surette Tefsir ve Hadis, Fıkıh ve Kelâm ilimleri, İslâm tarihi, İslâm ve Türk medeniyeti, ahlâk dersleri konulmalıdır. Felsefe derslerinde İslâm felsefesi kısmına fazla yer ve ehemmiyet verilmelidir. Hepsi de ileride muallim vazifesini üzerine alacaklara birer anahtar ver - mek mahiyetinde olacağından nihayet haftada birkaç saatin içindedir. Bazı derslerdeki lü - zumsuz tafsilâttan sarfınazar eylemek, bazılarının saatlerinden tasarrufunda gidilmek suretiyle pekâlâ temin olunabilir. Böylelikle bir taraftan mevcut muallimlerimizi din ve ahlâk tedrisatını da kifayetle yapa - bilecek ehliyete eriştirmiş, diğer taraftan lüzumlu tedris elemanlarını iki üç sene içinde yetiştirme yolunu tutmuş oluruz. Yoksa; elde mevcut mu - allimlerimiz bu işi lâyıkile başa rabilecek surette yetiştirilmemiş olduklarından, hariçten alınıp talime memur edilecekler ise meslek bilgisinden mahrum bulunduklarından (din ve ahlâk) dersleri ismen mevcut, hakikatte nâmevcut olmaktan kurtulmuş sayılamaz.

Ders ve muallim kitaplarına gelince, bunlar bir dereceye kadar hazırlanmış bulunmaktadır. Fakat, (muallim kitapları) nın daha etraflı ve tafsilâtlı bir surette erbabı tarafından ha - zırlanmasında zaman kaybet - memek lâzım olduğu da açıktır.

Yukarıda saydığımız İslâmî ilim ve fenlerin en lüzumlu bahisleri; fazla tafsilât için icabeden mehazları da göstermek şartile muallimlerimizin işlerine yarayabilecek yolda tertip olun muş birkaç esere şiddetle muhtacız. En mühimmi de, evvelâ muallimlere, sonra talebeye Kur'anı nazil olduğu lisanın harfleriyle yazılmış asıl metinden süratle suhuletle ve yanlış sız okumanın imkânlarını ve - ren basit bir rehber kitap lâzımdır. Telifi oldukça güç ve çok dikkati mucip olabilir, ama yapılamayacak işlerden değildir.

Beyrutta Protestan papaz - ları mektebinde, Arapçayı Ca - hille edebiyatını anlayabilecek kudreti vermek üzere üç sene - de yapabiliyorlar, biz evvelce bu işi yirmi beş yılda yapamı - yorduk. (Kur'an)ı okutmak da öyle senelerce uğraşılacak zor nesnelerden değildir.

Mü'minin niyeti; amelinden hayırlıdır. Münafıkın ameli, ni - yetinden iyidir. Hayra delâlet eden hayrı işleyen gibi oldu - ğundan mekteplerimize din ve ahlâk derslerinin konulmasın - da ısrar eden halkımız kadar, bu lüzumu yerine getiren salâ - hiyetli makamların hem niyet - lerinin, hem amellerinin hayır - lı olduğuna hiç şüphe yoktur. Ancak iyi niyetin, iyi başarılar - la kemâle ulaştırılması da lâ - zım olduğundan yukarıda açık - lanan ihtiyaçların da kısa bir zamanda tamamlanmasını, Eği - tim Bakanlığı ile Diyanet İşleri makamının müşterek himmetle - rinden beklemekteyiz.

Bunlar da tamamlanarak İs - lâm Türk çocuğu Kur'anı oku - yabilecek ve doğuştan mevcut imanını talim ve telkin ile de tamamlamış ve kökleştirmiş duruma gelince artık yıllardan - beri vicdanımızı ve imanımızı zedeleyen baskıların kesin ola - rak hükümsüz bırakılmış oldu - ğuna hükmedebiliriz. Ve Âkifin dediği gibi Hakkın vadettiği bu günün güneşi doğmağa başla - mıştır, aydınlık ve hararetinin yüreklere canlılık verişinin gün den güne arttığı da görülmek - tedir.

ŞİKAYET

Aylığını alamıyormuş

İstanbul Vakıflar Başmüdür lüğünde odacılık yapan İsmail Koçoğlu adında bir şahıs, dün gazetemize gelerek şunları söy lemiştir:

«— Bursada polis memuru bulunan oğlumdan, her ay Bur sa icrası vasıtasiyle 20 lira nafaka almaktayım. Son bir kaç aydan beri, bu para bana bazan çok geç ve bazan da hiç gelmemektedir.

Bu işin tahkiki için, paranın İstanbulda ödendiği yer olan 3 ncü İcra memurluğuna bir kaç defa uğradımsa da, hiç bir fayda vermemiştir.

Bugünkü hayat şartları hepimize malûmdur. Çalıştığım daireden elime geçen küçük bir aylığa yardım olacak olan Bursadan gönderilen 20 liranın icra dairelerinde fazla bek letilmeden elime geçmesi için, alâkadarların dikkat nazarını çekmenizi rica ederim.

yurt

Akhisarda kurulan kooperatif

Akhisar, 29 (B.D.) — İlçeye bir saat mesafede bulunan Beyoba köyünde Tarım Kredi Kooperatifi kurulmuş, ilçeden giden ilgili heyet tarafından resmî formalitesi tamamlanarak açılma töreni yapılmıştır. Arazisi münbit, nüfusu kalabalık olan bu köyde kooperatifin yakın zamanda inkişaf edeceği faydalar sağlayacağı umulmaktadır.

Kaçak rakı yakalandı

İskenderun, 29 (B.D.) — Uzun müddettenberi faaliyette bulunan, civar il ve ilçelere kaçak rakı sevkeden şebeke nihayet suçüstü yakalanmıştır.

Bu kaçak rakı imalâthanesi İskenderun'un Arsuz bucağına bağ lı Alakop köyünde faaliyette bulunmakta olup, Tekel memurları tarafından yapılan ani bir baskın neticesinde 950 litre tahammür etmiş incir rakısı, 18 küp, 10 tes ti ve 10 teneke içinde saklı eski rakı ele geçirilmiş ve şebekeyi idare eden Hüsnü Gümüş adındaki kadınla Reşit Uzun ve Sahhut Cebbar isimli suç şerikleri savcılığa teslim edilmiştir.

Göçmen Evleri

Susurluk, 29 (B.D.) — Susurluğa gelen 954 göçmen vatandaşın buraya yerleştirilmesi ve müs tahsil hale gelmeleri hususunda gereken bütün tedbirler alınmış - tır. Bu cümleden olarak şimdiye kadar 179 göçmen evinin temeli atılmış ve 55 evin inşası da sona ermiştir. Göçmenlere 82.000 lira nakdi yardım yapılmış ve 90 ton tohumluk tevzi edilmiştir. Ziraat Bankasından temin edilen kredi ile zirai donatım kurumundan ziraat âletleri sağlanmıştır.

ŞEHİR HABERLERİ

işçi Sendikalar Birliğinin toplantısı

Dün akşam işçi sendikalar birliği toplanarak grev kanunu tasarısı ve E. Halkevinin kendilerine tahsisini istediler.

Sendikalar Birliği dün saat 19 da mühim bir toplantı ya - parak işçi mevzuunda önemli bazı kararlar almıştır.

Bu arada İş konfederasyo - nunun kurulması hususunda, Ankara Sendikalar Birliğinin yaptığı teklif incelenmiş, grev kanun tasarısının işçiyi tat - min etmekten çok uzak oldu - ğu belirtilerek kanunun ıslâhı için alâkalılar nezdinde teşeb - büse geçilmesine karar veril - miştir.

Dün akşamki toplantının en enteresan mevzuu, Eminönü Halkevinin gençlere tahsisi teş kil etmiştir. Bu hususta serde dilen fikirler arasında işçinin gençlerden daha fazla toplan - mıya ve tenvire ihtiyacı oldu - ğu belirtilmiş, gençlere Fakül - te civarında bir Halkevinin tahsisi ve Eminönü Halkevi - nin merkeziyeti göz önünde tu - tularak Sendikalar Birliğine verilmesi hususunda alâkalılar nezdinde teşebbüse geçilmesi, karar altına alınmıştır.

Hamamlar kontrol edil - miyor mu?

Okuyucularımızın devamlı şikâyetlerinden öğrendiğimize göre, şehrimizin hamamları kir ve pislik içindedir. Havlılar ve peştemallar nemli veya sırsık - lam ıslaktır. Kabinelerin dö - şeme ve duvarları pislik içinde olduğu kadar, duvarlar müsteh cen ve müstekreh yazılarla do ludur. Yıkanılacak yerlerin pis liği okadar fazladır ki, hamam böcekleri buralarda cirit oyna - maktadır. Tellâk, natır ve di - ğer hamam müstahdemleri, hakları olmadığı halde, garson ondalıkları gibi bahşiş almak tadırlar. Alâkadarların bu hu - susta nazarı dikkatini çekeriz.

Amerikan senatörlerinin ziyareti

İki gün evvel şehrimize ge - len Amerika Temsilciler mecli si Cumhuriyetçi parti lideri Joseph W. Martin Tr. ve üye - lerden Leonard W. Holl dün Va li ve Belediye Reisini ziyaret et - mişlerdir. Vali Amerikan Sena - törlerini öğle yemeğine alıkoy muştur.

Bu da başkası!.

İsmail Sabri adında bir şa - hıs, Beyoğlu Duvarcı Adem so - kağı 41 sayılı apartımanın 1 nci dairesinde randevuculuk yaparken ahlâk zabıtası me - murları tarafından suçüstü ya kalanmıştır.

Çamlıcanın imarına başlandı

Belediye Çamlıcanın imarı için verdiği kararları tatbik sahasına koymaktadır. Çamlıca turistik yolundan sonra Üsküdar ile Kısıklı arasındaki yo - lun da asfalt olarak yapılması - na karar verilmiştir. Kısıklı yo lu ikmal edilince, Üsküdar is - kelesinde karaya çıkan otomo - biller muntazam bir asfalt yol - la Çamlıca tepesine kadar çı - kabileceklerdir.

Diğer taraftan Kısıklı koru - su tanzimine başlanılmıştır. Yakında halka serbest giriş yoluyla açılacaktır.

İngiliz Büyük Elçisi Valiyi ziyaret etti

Memleketimizden ayrılmakta olan İngiliz Sefiri Sir Noel Charles dün Vali ve Belediye Reisini vilâyetteki makamın - da ziyaret ederek veda etmiş - tir.

Levent İlkokulu yarın açılıyor

Levent İlkokulu 1 Aralık Cu martesi günü saat 16 da İstan bul Vali ve Belediye Reisi F. Kerim Gökay tarafından tören le açılacaktır.

Şoförler Cemiyetinin güzel bir teşebbüsü

Şoförler, elektrik ve motörlü taşıt sendikası ölüm, hastalık ve kaza hâdiseleri karşısın - da mağdur duruma düşmeme - lerini sağlamak üzere kendi aralarında sigorta kooperatifi, kurabilmeleri için hükûmete müracaatla 250 bin liralık kre - di istemişlerdir. Sendika, ayda 1247 lira tediye suretiyle bor - cu ödemeyi taahhüt etmekte - dir. Bu hususta alâkalı ma - kamların cevabı beklenmekte - dir.

Köylerin sağlık kontrolü

Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğünün köylerde yap - tırdığı sağlık kontrolü işlerine devam edilmektedir. Bu cümle den olma küzere, Eyüp ve Ba - kırköy kazalarına bağlı köyle - rin sağlık kontrolleri, sağlık e - kipleri tarafından sona erdiril miştir. Ayni zamanda Kartal kazasındaki köylerin de sağlık kontrolleri bitirilerek, Beykoz köylerine geçilmiştir. Bu dört kazada şimdiye kadar 75 köy gezilmiş ve sarî bir hastalığa rastlanılmamıştır.

Japonyaya tuz satıyoruz

Öğrendiğimize göre, Japon - ya bu hafta içinde memleketi - mizden 10.000 ton tuz satın alacaktır.

Japonyadan gelecek gemiye, Çamaltı tuzlarından ihracat ya pılacaktır.

Tuz istihsalimiz artıyor

Koçhisar Tuz Gölü'nün Mav - şahan Tuzlası, Marşal yardı - mından istifade edilerek, yeni makinelerle modern bir hale getirilmektedir.

Eşya çalarken fare kapanına yakalandı

Evvelki gece Üsküdarda ga - rip bir hırsızlık vak'ası olmuş - tur.

Üsküdarda Gündoğdu cadde - so 74 No. lu bakkal dükkânı - na tavanı delerek giren Haya - ti İldeniz, dükkândan eşya ça - larken, fare yakalamak üzere kurulu kapana elini kaptırmış ve feryada başlamıştır. Bağır - maları dışardan duyan bekçi - ler, hırsızı suçüstü yakalıya - rak karakola teslim etmişler - dir.

Kore şehitleri için Mevlût

Beyoğlu Firuzağa semtinin hayırseverleri, önümüzdeki pa zar günü öğle namazını mütea kip, Firuzağa Camiinde, şehri - mizin tanınmış hafızları tara - fından Korede şehit olan kah - ramanlarımızın ruhu için bir Mevlût okutmağa karar vermiş lerdir.

FIKRA

Bir çocuk daha öldü!

Evvelsi günkü gazetelerin birinde okudum: Bir yaşın - daki bir çocuk evinde suya düşüp haşlanarak ölmüş! Bu esnada babası işinin başında ise annesi nerdeymiş, acaba komşu bayanlarla pek tatlı bir sohbet kendisine dünyayı unuttürmuş da çocuğun uğ - radığı feci kazadan ancak feryatları üzerine mi haber - dar olmuş? Gazete bunu yaz - mıyor.

Anne ve babaların tedbir sizlikleri ve dikkatsizlikleri yüzünden bir kazaya uğraya - rak şairane ifade ile beşikten tabuta geçen minininilerin sayısı, gerçekten korkunç miktarlara varmaktadır.

Tedavisi fevkalâde masraf - lı hastalıklara uğramış çocuk - larını ölümden kurtarama - yan fakir ebeveynin ızdırap - ları ve felâketleri karşısında duyulacak his, ancak merha - met, hicap ve saygıdır. Fa - kat yavrularının tabutunu mezarlığa götürüp dönen a - na babalar arasında suçlu nisbeti cidden yüksek oldu - ğu gibi, bu nisbet ve derece - nin daha da yüksek olmayışı ancak Allahın lütuf ve ina - yetinde görmek lâzımdır. Ken di hesabıma ve bilhassa yaz mevsimleri Boğaz vapurunda çançana dalmış birkaç hanım - ın tek başına dolaşmağa kalkarak denize düşmelerine ramak kalmış çocuğunu yaka layıp annelerine götürdüğü - mü, hattâ bu hanımlardan bi rini tevbih etmeğe kalkınca: "— Mademki çocuklarla meş gul olmağa bu kadar hevesiniz var. Buyurun alın da bü - yütün!„ diye üstelik alayına mâruz kaldığımı hatırlıyo - rum.

Herhalde, kaza neticesinde ölmüş çocukların bu çok ha - zin akibetlerinde anne ve ba - balarının, veli ve vasilerinin sorumluluk dereceleri şimdi olduğundan çok daha sıkı ve titiz bir tetkik ve tahkika tâ bi tutulmalı ve bu yavruların ölümlerine ait mesuliyet - bel ki velvelelerinin şiddeti nis - betinde çabuk unutulacak - bir feryat ve figan, gözyaşla rı içinde bir döğünüş sahne - sinden ibaret kalmamalıdır.

Nahid Sırrı Örik

Milliyetçi gençliğin toplantısı

Çanakkale 29 (B.D.) — Ge çen yıl Ankarada kurulmuş olan Türk Milliyetçiler derne - ğinin şubesi ilk yıllık toplan - tısını yaparak Milliyetçilik ça - lışmaları üzerinde durmuş ve memleketin şuurlu milliyetçili - ğe olan ihtiyacını belirttikten sonra Anadolunun kültürel kal kınması hususunda yapılması lâzım gelen faaliyetlerden bah solunmuştur .

Bilindiği üzere bugüne ka - dar Türk Milliyetçler derneği, yurdun muhletif yerlerinde o - tuz şube kurmuştur.

Köy okulları hakkında

Köy okulları hakkında tetkik lerde bulunmak ve konferans - lar vermek üzere memleketimi - ze gelmiş olan Florida Üniversi tesi Prof. Miss K. Woffard, dün Vali ve Belediye Reisini ziyaret etmiştir. Miss K. Wof - fard Gökay'la köy okulları hak kında bir görüşme yapmıştır.

Emirülmüminin

İmam-ı Alinin Şahadeti

Büyük Tarihî Hikâye

Yazan: "Medeniyeti İslâmiye tarihi müellifi Corci Zeydan„

— 2 —

Şam askerlerine; mızrakları uçlarına Kur'anı Kerim nüsha - larını, yahut sayfalarını astır - dı. Askerin epsi bir ağızdan:

— Artık İslâm kanı dökül - mesin. İşte Kur'an. Allahın ki - tabına sizleri davet ediyoruz. Allahkın hükümleri yerini bul - sun!

Feryadına başladılar. Bu; bir harb hilesiydi. Harbde, hud'a meşrudur, amma bunun meşruiytini yahud gayri meş - ru olduğunu muhakeme etme - nin burası yeri değildi.

Muaviye; halkı ve ordusunu kendisine bağlamağa nizam ve itaate alıştırmış, bağlılıklarını tecrübelerden geçirerek emni - yet hasıl etmiş, gayesinin «Hak kı yerine getirmek ve hududı şer'iyeyi tatbik eylemek» olduğuna onları inandırmıştı.

Hazreti Ali ise;; ordusunu tanzim ve tensike, körü körüne itaatlarını temin eylemeğe he - nüz vakit bulamamıştı. Hileyi hemen anladı, fakat adamları - nın bir kısmına, ve ordusu ef - radının çoğuna bunu anlatama - dı. Asker; ikiye ayrıldı, çok - luğu:

— Bizi Allahın kitabının hü - kümlerine davet eden din kar - deşlerimizle çarpışmak doğru değildir

Dediler. Uğraşıldı, söz geçi - rilemedi, düşman saflarını boz - muş ve galebeyi ilân etmek üze re bulunmuş olanları da geri döndürmeğe Aliyi mecbur bı - raktılar.

Müzakere başladı, iki taraftan hakemler seçilerek onların Ki - tabullah hükümlerine uygun olarak verecekleri karara bo - yun eğilmesi muvafık görüle - rek, tahkimnâmeler teati olun - du.

Muaviye; Âmr Bin Âs ha - kem seçti. Hazreti Ali; kendi ashabı arasındaki kifayetli ve dirayetli zatları askerine kabul ettiremiyerek Ebu Musâ Ala -ş'arî'yi mendup olarak tayinine mecbur bırakıldı.

Âmr ne kadar zeki ve cin fikir - li ise Ebu Musâ da — müte - verri' ve müttekı olmasına rağ - men — o derece saf ve çekin - gen idi. İki hasım; yalnız zekâ ve kavrayış bakımından değil, sahipelrine bağlılık noktasın - dan da farklı idiler. Âmr; Mı - sır valiliği ve Haracı vaadın - dan dolayı Muaiveyeye sımsı - kı bağlı, Ebu musâ ise daha evvelki bazı şahsî vaziyetlerden dolayı Hazreti Aliye karşı muğber idi. Ancak, tartışmada mağlûp oluşunu bu iğbırârın - dan ziyade, böyle bir işin ehl olmamasında ve hasmının zekâ ve kiyasetçe ona faikiyetinde aramak doğrudur.

Ortada hilâfet sözü açıktan açığa dolaşmıyordu. Muaviye taraftarları Osmanın katilleri - nin derdestiyle şer'i haddın tatbiki iddiasına bağlanmışlar. Alinin taraflıları ise Müslü - manların arasındaki kanlı boğuşmaya, Allahın kitabının hükmü ile son verilmesine göz dikmişlerdi.

Muayyen zamanda mendup - ların karşılaşmasına karar ve - rildi, iki ordu yerlerine döndü - ler.

***

Nihayet! Ezrah'da Muaviye - nin hakemi Âmr ile Alinin mendubu Ebu Musâ; maiyet - leriyle birlikte buluştular. Ez - rah; Maan ileButrâ arasında, Şam ile Irak'a ortalama bir yerdir.

Uzun müzakerelerden ve Âmr tarafından Ebu Musânın zihni iyice karıştırılarak iki zatın da hal' olunarak yenisi - nin intihabını İslâmların reyi - ne bırakmakta sözbirliği etti - ler. Tartışma başlayınca, Âmr; sözde kendisine hürmeten Ebu Musâyı söze başlattı.

Ebu Musâ; önce kendisine vâki olan nasihatlara aldırma - yarak bu hileye de kapıldı. İlk olarak kendini müekkilini azl ve hal' eyledi. Âmr'ın da öyle yapacağını umar ve beklerken, Âmr «Alinin kendi vekili tara - fından hal' olunduğunu teyid ve tekrar ederek ondan münhal kalan makama» Muaviyeyi nasbediverdi.

Bu bir sözden dönme, emni - yeti suiistimal, açık bir hak - sızlık ve aldatma idi; ama, olan olmuştu.

Âmr ile Muaviye taraftarları sevinerek Şam yolunu tuttular. Ebu Musâ; teşniata uğraya - rak firara mecbur kaldı. Fakat iş bu kadarla bitmedi. Ali or - dusunda bulunanlardan bir kı - sım çoğunluk tahkîmi Kur'ana aykırı buldular ve:

— Hüküm; ancak Allahın - dır. Hüküm hususunda insan - lara yetki vermek küfürdür. Kur'ana karşı gelerek büyük günah işledik. Büyük günah iş - leyenler kâfirdir. Biz de kâfir olduk; tövbe etmeliyiz.

Diyerek fikirlerince tövbekâr olmağa başladılar. Bu kadarla da kalmayarak, Hazreti Aliye,

— Bizler, insanların hüküm - lerine rıza vermekten dolayı kâfir olduk. Tövbe edip kurtul duk. Sen de kâfir oldun, tövbe et, gene seninle beraber olup Bağîler üzerine yürüyelim.

Teklifinde bulundular. Hazreti Ali,

— Ben size Şamlıların yap - tıkları hiledir, kapılmayın, da - yanın harbi kazanacağız dedim, sözümü dinletemedim. Beni tahkime raz olmağa zorladınız. Şimdi tövbe et diyorsunuz. Ben her kusurdan dolayı daima Al - lahu Taalâya tövbe ederim. Fa kat kâfirliği asla kabul etmem, ki küfürü ikrar ile tövbekâr olarak İslâma rücu' eyliyelim.

Deyince, sözlerinde ısrar et - tiler ve kâfir olup tövbe etme - diğinden dolayı cemaatleriyle birlikte Hazreti Aliden ayrıl - dılar.

İşte İslâm mezhep fırkaları arasında «Havaric» adiyle anı - lan fırka bu suretle doğdu.

Büyük İslâm âlimi Şehrista - nî ile mezhepler üzerinde ince yapmış diğedleri Havaric için:

«Savmı ve salât ehlidirler, çokları hafız ve Kur'anın zâhi - rine bağlı adamlardır.» diyor.

Elmüberrid de «Araların - daki bütün halk tabakaları, hepsi yalandan ve günahtan çekinir insanlardı.» suretinde anlatılıyor.

Hakikat budur ki; ibadete ve Kur'ana sarılmakta ifrata varıyor, fakat fıkıh bilmiyor - lar ve cahil olduklarından nas - lardan lâzım gelen hükümleri çıkaramıyorlardı. Brunow, Wel - havzen gibi müsteşrikler ile muasır İslâm tarihçilerinin tet - kiklerine göre, Havaric: ilk te - tihler sırasında Küfe ve Basra havalisinde iskân edilmiş Bede - vilerdir. Ve bazılarının fikrince de «Ebubekir zamanında ten - kil olunan irtidad edenlerin halefleridir».

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU
GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Umumi Neşriyatı filen idare eden mes'ul müdürü :
Raif KARADAĞ
Basıldığı yer : Son Telgraf Matbaası
Abone : Seneliği 40, Altı aylığı 20 lira (Dışarıya bir misli)
İLÂN
Pazarlığa tâbidir. İdarehaneye müracaat.

İkinci Abdülhamid

İnsan ve Sultan

Yazan: Nahid Sırrı ORİK Tefrika No. 4

II. Abdülhamit talihli bir hükümdar değildir. Talihli hükümdar, babasının veya bir başka bir yakininin yerine huzur ve sükûn içinde geçen ve hudutları dışında pusu kurmuş düşmanlara karşı mülkünü ko rumağa muktedir kuvvetlere sahip bir mülkü devralan hükümdar, selefi rahat döşeğinde can verdiği, yahut saltanattan isteğile çekildiği için tahta çı - kan hükümdardır. Halbuki, II. Abdülhamid'in 1876 yazı için - de ve otuz üç yaşında tahta çıkışını selefi rahat döşeğinde can verdiği yahut da tahtını isteğiyle bıraktığı için olmamış tır. Sultan Hamit iki selefi üç aylık bir fasıla içinde, biri gaf let uykusunda bastırılarak di - ğeri çıldırmış ve dünyadan ha - bersiz bir hale düşmüş bir hal - de, tahttan indirildikleri için, padişah olacaktır. Kendi culûsundan üç ay evvelme kadar tahtta bulunan amcası Abdül - âziz'in sukutundan bir kaç gün sonra intiharına, bundan pek az sonra da Abdülâziz'in iddia edildiği gibi «ölümünde» otma - sa bile tahttan atılmasında en büyük rolü bulunan bir Ser - askerin, Hüseyin Avni paşa - nın öldürüldüğüne şahit olmuş - tur. Bundan sonra da, amcası - nın yerine padişah yapılan ve bir kaç gün nihayetinde zırdeli haline gelen büyük biraderinin yerine çıkarılması veya çıkarıl maması vükelâ ile bir pazar - lık mevzuu teşkil edecek, II. Abdülhamid'i diller döküp şart lar kabul etmeğe mecbur bıra - kacaktır. Culûsunu takip eden inkişaflarda II. Abdülhamid'i kuvvetleri devletininkilerden, kat kat üstün bir düşmanla çarpışmak zorunda bırakacak, Rus ordusunun payıtahtından üç buçuk adım ötede bulundu - ğu bir sırada da Sadrâzamiyle birlik olduğu hâlâ muhtemel olan bir maceracı, bazılarına göre, «Büyük inkılâpçı» Ali Suavi efendi, mecnun biraderi - ni kapatılmış bulunduğu Çıra - ğan sarayından çıkarıp tahta geçirmeyi hedef tutan bir hare - kete kalkışacak padişah bir an bu hareketin muzaffer olduğu - nu sanıp sokaklarda savaşa ha zırlanacaktır. II. Abdülhamid'in fıtrî vehhamlığını bazan bir çılgınlık nisbetlerin kadar gö - türen hallerde culûsunun ve culûsunu takip etmiş zamanlara ait şartların büyük rolü bu - lunduğunu unutmamak bir borç tur. Kaldı ki, II. Abdülhamit büyük biraderi V. Murada tabiî ve ananelere uygun bir şekil - de, onun eceliyle ölümü veya isteğiyle çekilmesi neticesin - de halef olsaydı da bu culûs yi - ne bu mutlu bir culûs olmaz - dı, Sultan Hamit asûde bir saltanat sürmeğe koyulamaz - dı. Zira, mülkünün bir kısmın - da isyan ateşi yanıyor, kendi - sine tâbi bulunan iki devlet, Sırbistanla Karadağ bu isyanı görüklüyor, Bulgaristan prens - liğini teşkil edecek topraklar - da başka bir isyan müzminleş - iyor ve bütün bu isyanlar, Slav milletleri tarafından ya - pıldıkları için bu Slavların bü - yük koruyucuları olan büyük ve tarihî düşman, Çarlar Rus - yası tetikte duruyor, pusuda bekliyordu. Hem bu devletin idaresinin fevkalâde çetin bir dâva teşkil etmesi için Rume - lini sarmış olan bu isyan ate - şine ihtiyaç da yoktu. Zira her biri başka sevdadaki ırk ve milliyetlerden vücuda gelmiş bulunan bu perişan ve âzası a - rasında irtibat gayetle noksan bedeni sadece yaşatmakta ar - tık mucizeler isteyen bir şey - di. Milliyet şuurları gittikçe artan ekalliyetler, iştiha ve ih - tirasları gittikçe büyüyen kom - şular, kifayetsiz bir ordu, gay - ri tabiî şekilde ayrı ve fayda - lanılamaz bir bahriye, demir - yolundan ve hattâ şoseden mah rum bir cesim ülke, iflâs ha - line gelmiş bir maliye, nüfusun kahir ekseriyeti okuyup yaz - ma bilmezken ileri meşrutiyet isteyen bazı münevverler, asır - lar gerisinde kalmış bir cihan - girliğin hâlâ gururunu duya - rak hıristiyan ekalliyetlere karşı hiç bir müsaadekârlığı kabul etmiyenler, II. Abdülha mit'ten istenen şey, Rusyayı hiçe sayarak isyan etmiş Slav ları itaata mecbur etmesi, Rus ya ile harp edilecekse kendi devletinden çok kuvvetli bir devleti mutlaka mağlûp etme - si, meşrutiyetin bütün icapla - rını yerine getirmek şartiyle hükûmetin kudretini muhafa - za etmesi ve istiklâl, hiç değil - se muhtariyet istiyen ekalli - yetlerin hepsini memnun et - mek şartiyle Türk ırkının hâki miyetini korumasıydı. O aynı zamanda, yüz milyonlara va - ran ehli islâmın halifesi olmak gibi ezici bir mes'uliyet de yük leniyordu. Halbuki tahta tec - rübesiz bir genç olarak çıkı - yordu.

(Devamı var)

BÜYÜK DOĞU Takvimi

Hicri		Rumi	
1371	30	1367	
Safer 30		Kasım 23 Gün 334	

Kasım 1951 Cuma

	Vasati	Ezani
Sabah	07 03	02
Öğle	12 03	07 20
İkindi	14 28	09 46
Akşam	16 42	12 00
Yatsı	18 19	01 37
İmsak	50 19	12 37

56

DOLİTİKA

Suriyede kopan ihtilâl

Suriyedeki yeni hükûmet darbesiyle bu komşu memleket galiba bir hükûmet darbesi rekoru kırmış bulunuyor. Beş sene içinde bu kaçıncı ihtilâl? Evvelâ Albay Zaim bir hükûmet darbesi yaptı. İktidarı eline aldı. Cumhurbaşkanı Şükrü Elkuwetli'yi hapis, sonra da nefyettirdi.

Derken arkasından Albay Hannavi bir ihtilâl çıkardı. Albay Zaim'i öldürdü. Adamlarını katletti. Yeni bir ihtilâl hükûmeti kurdu.

Fakat bu da uzun sürmedi. Bu sefer Albay Edip Çiçekli yeni bir ihtilâl ile iktidarı ele aldı. Hannavi de Beyrut'ta katledildi.

Nihayet yeni seçimler falan yapıldı. Suriyedeki hükûmet darbelerine bir son verildiği kanaati hâsıl oldu ki, yeniden ordunun memleket işlerine karıştığına şahit oluyoruz.

Suriye yeni bir hükûmet darbesi hareketine sahne olmuştur.

Hükûmet darbeleri memleketin bünyelerini sarsan hareketlerdir. Bunlar ne kadar çok tekerrür ederse, memleket o kadar sarsılır. Ordusunu siyasete karıştığı memleketlerde tam bir sulh ve nizam hiç bir zaman teessüs edemez.

Ne kadar yazık ki, bu hâdise Suriyede devamlı bir şekilde tekerrür edip durmaktadır.

Bu noktayı böylece kaydettikten sonra şimdi gelelim istikbale.. Bugün Suriyenin mukadderatına bilfiil hâkim olanların hakiki niyet ve maksatları hakkında henüz vazih bir kanaatimiz yoktur. Sadece iş başına gelmiş olan zümrenin, müfrit komünist aleyhtarı bir grup olduğu hakkında mühim bir bilgimiz var. Eğer bu doğru ise, hissetmemiz tabii olan endişeler azalacaktır. Nihayet, hükûmete bilfiil hâkim olan bu yeni idarenin diğer Arap milletleriyle münasebetinin ne olacağını da bilmiyoruz. Elhasıl Suriyedeki son ihtilâl hareketi hakkında şimdiden esaslı bir fikir serdetmeğe imkân yoktur. Şimdilik bize düşen sadece intizar ve bu hareketin komşu Suriye için bahtlı bir hareket olmasını temenni etmekten ibarettir.

Eski DİPLOMAT

Senatörler

(Başlarafı 1 ncide)

ler merkezinde bir basın toplantısı yapmışlardır.

Joseph Martin, memleketimize geldiğinden dolayı duyduğu memnuniyeti ifade etmiş ve şunları söylemiştir:

Muazzam inkişaf kaydetmekte olan kara ve deniz kuvvetleriniz harici herhangi bir taarruz vukuunda Türkiyeyi koruyacak olan unsurlardır.

Koreyi ziyaretimiz esnasında Türk askerlerinin cesaret ve savaş kudretinin bizde çok derin intibalar bıraktığını ilâve etmek isteriz.

Alpullu'da bir hırsızlık

Uzunköprü 29 (B. D.- — Alpullu şeker fabrikasında 95 çuval şekerin fabrikada çalışan ve henüz ismi açıklanmayan bazı müstahdemler tarafından çalındığı tesbit olunmuştur. Öğrendiğimize göre, suçlular yakalanmalarını müteakip gayri tabi hareketlerde bulundukların dan İstanbul akıl hastahanesine sevkedilmişlerdir.

KORE MÜTAREKESİ

(Baştarafı 1 ncde)

hava hâkimiyeti için cereyan eden savaşlara an az 320 tepkili MİG uçağı sokmuşlardır. 5 inci hava gücünden yayınlanan tebliğde, şimdiye kadar, Korede bir tek gün zarfında düşmanın bu kadar avcı uçağı birden kullanmadığı kaydedilmiştir.

Paris 29 (AP) — Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trgyve Lie, Korede ateş kesilmesi hakkında durum aydınlanıncıya kadar her hangi bir tefsirde bulunmıyacağını belittmiştir.

Birleşmiş Milletler resmî çevreleri, kendisinin, Başkomutan General Ridgway'dan malûmat beklediğini bildirmişlerdir.

Washington 29 (AP) — Müdafaa Bakanlığı, dün, Korede ateş kesilmesine dair haberler hakkında kendisine bir malûmat verilmemiş olduğunu bildirmiş ve 'General Ridgway'dan açıklamada bulunmasını istediğini belirtmiştir. Bakan:

«Seul haberleri hakkında resmî malûmat almadık. Hattâ tesbit edilmiş olması ateş kesilmesini intaç edici bir keyfiyet değildir» demiştir.

Key-West 29 (A.A.) — (United Press) Beyaz Saray basın sekreteri Joseph hort Korede «Ateş kes emri» verildiği yolunda çıkan haberleri müteakip gazetecilere verdiği beyanatta; «Mütareke imzalanmadıkça Korede ateş kesilemez» demiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«Associated Press tarafından çekilen Seul mahreçli telgraf nazarı dikatimi celbetmiş bulunuyor».

Associated Press muhabiri John Randolph, sansürden geçmi şolan telgrafından, şöyle demektedir:

«Yüksek makamlardan, muhtemel olarak Beyaz Saraydan verilen emir mucibince Korede çarpışmalar muvakkaten olmakla beraber, tamamile sona ermiştir.»

«Associated Press muhabirinin bu haberi asılsızdır. Ve mütareke imzalanmadığı müddetçe Korede ateş kesilemez.»

Bunun üzerine gazeteciler Joseph Short'a şu suali sormuşlardır:

«Başkan Truman Koredeki çarpışmalarla ilgili bir emir verdi mi? Veya Başkan Truman Koredeki Amerikan kuvvetlerine taarruza geçmemeleri yolunda herhangi bir emir mi verdi?»

Bu suale cevabn Joseph Short elinde tutmakta olduğu kâğıtları göstererek: «Burada yazılı bulunan cümleler dışına çıkamam» demekle iktifa etmiştir.

Beyaz Saray basın sekreteri gazetecilere beyanat vermeden evvel, Başkan Truman ordu Kurmay Başkanı yardımcısı General John Hull ile üç buçuk saat süren gizli bir görüşme yapmıştır.

Short bu toplantı hakkında herhangi bir beyanatta bulunmayı reddetmiştir.

Tokyo 29 (A.A.) — United Press) Müttefik kuvvetlere Korede ateş kes emri verildiği yolunda çıkan haberler, General Ridgway'in genel karargâhı tarafından tekzip edilmiştir.

General Ridgway'in sözcüsü, Albay Jorj Patrick Welich şunları söylemiştir:

«General Ridgway'in sözcüsü olarak şunu söyliyebilirim ki, 8 inci ordu veya Birleşmiş Milletler komutanlığı tarafından Korede «Ateş kes» emri verilmemiştir.

Tokyo 29 (A.A.) — United Press) Kore mütareke konferansının bu sabahki toplantısında, Kuzey Kore kuvvetleri temsilcisi General Nam İl bugün ileri sürdüğü teklifte mütarekeyi müteakip yabancı kuvvetlerin Koreden tedricî surette çekilmelerini teklif etmiştir.

Komünistler ilk defa olarak yabancı kuvvetlerin Koreden derhal çekilmeleri hususunda ısrar etmişlerdir.

Amiral Turner Joy, gazetecilere verdiği beyanatta Komünistlerin sulh andlaşması ile mütareke anlaşması arasında bir tefrik yapmadıklarını ve bu şekilde yabancı kuvvetlerin Koreden çekilmelerini ileri sürdüklerini söylemiş ve bu meselenin hükûmetler arasında müzakere edilebileceğini sözlerine ilâve etmiştir.

Yarın mahallî saatle saat 11 de tekrar toplanacak ve müzakerelere devam edilecektir.

Tokyo 29 (A.A.) (Afp) — 5 inci hava kuvvetleri karargâhı tarafından yayınlanan tebliğde bildirildiğine göre Mütte fik hava kuvvetleri bu sabah da düşmanın münakalât ve iaşe merkezlerini bombalamıya devam etmişlerdir.

Tokyo 29 (A.A.) — (United Press) General Ridgway'in genel karargâhı tarafından bu sabah yayınlanan tebliğde bildirildiğine göre komünistler merkez cephesinin doğu kesiminde dün iki kere hücuma geçmişlerdir ve bu hücumlar müttefik kuvvetler tarafından püskürtülmüştür.

Keşmir ihtilafı

B. Milletler komisyonu ihtilâfı halle çalışıyıyor

Karaşi 29 — Pazartesi günü Ravalpindi'de, Keşmir İçişleri Bakanı Dr. Mahmud Hüseyinin açıkladığına göre, Birleşmiş Milletler Keşmir Arabulucusu Dr. Frank Graham'ın, Keşmir hakkındaki müzakerelerin devam edeceği 6 hafta zarfında Pariste kalması beklenmektedir. Dr. Mahmud Hüseyin, Frank Graham'ın Hint Yarımadasına tekrar gelmesini beklemenin yanlış olduğunu söylemiştir.

Pâkistanın Dr. Graham'ın çalışmalarının neticesi hakkında ümitli olup olmadığı hakkında bir suale cevaben Mahmud Hüseyin, bunun neticesini beklemeyi kabul ettikleri bir teşebbüs olduğunu söylemiştir.

Süveyş ihtilâfı

(Baş tarafı 1. incide)

2 — Süveyş kanalı bölgesindeki İngiliz üslerinin Mısır silahlı kuvvetlerine devir ve teslimi ve bu üslerin bir İngiliz - Mısır kontrol heyeti tarafından idaresi.

3 — Müşterek bir İngiliz - Mısır hava müdafaa sisteni kurulması.

4 — Mısırlı kuvvetlerin İngiltere tarafından silâhlandırılması ve donatılması.

5 — Harp halinde veya bir harp tehlikesi karşısında İngiliz kuvvetleriyle İngilterenin müttefiki devletlere ait kuvvetlerin Mısır toprağına dönebilmeleri.

Almanyanın silâhlanması

(Baş tarafı 1. incide)

Pazartesi günü Kuzey Atlantik Paktı teşkilâtında konuşmuş olan General Eisenhover, ordusundan bir taarruz karşısında kendisini kahramanca göstereceğine eminim,, diye bahsetmiş, Kuzey Atlantik Paktı teşkilâtının Avrupada haklı bir siyasî, askerî ve iktisadî birlik kurmak ve Almanyayı ikinci sınıf bir memleket olarak değil de eşit haklarla bu birliğe almak cihetine gitmesini ısrarla belirtmiştir.

Kuzey Atlantik Paktı teşkilatı konferansına iştirak etmiş olan selahiyetli bir şahsiyete göre Birleşik Amerika Almanyanın silâhlanması hakkında bir anlaşmaya varılmadığı takdirde batıyı müdafaa da Alman yardımını elden kaçırmak ihtimali olduğunu diğer Atlantik Paktı üyelerine bildirmiş bulunmaktadır.

Bir ihbar

(Baş tarafı 1. incide)

kapı deposu bekçisi Ali, bütün aramalara rağmen 20 gündür kayıptır.

Bunun , Zeytinburnunda, kuyu içerisinden çıkarılan cesetle alâkası olup olmadığı üzerinde durulmaktadır.

Öğrendiğimize göre savcılık bu müracaat üzerinde hassasiyetle durarak kayıp bekçi Aliyi tanıyanların morga gelerek, bu cesede bakmaları için, alâkadarlara gereken talimatı vermiştir.

Cesedin hakikî hüviyetinin bugün meydana çıkması kuvvetle muhtemeldir.

NİKTA

San'at!

Size dünya matbuatından bir haber: "Scotland Yard memurlarının 1946 senesinde Vindsor Düşesinden çalınan mücevherleri hâla aramakta olduğu bildirilmektedir. Scotland Yard'ın bir müddettenberi yeni bir iz üzerinde yürümekte olduğu da bu habere ilâve edilmektedir.,,

İster misiniz Scotland Yardın bu âczi karşısında emniyet ikinci şube memurlarımız kendilerini mazur göstersinler. Fakat siz, gene de aramızdaki farkı unutmayınız: Malûm, "faili meçhul,, ile "meçhûlü fail,, meselesi!

Zafer Sülek

Dean Acheson

(Baştarafı 1 ncde)

ye Büyük Elçisi Hüseyin Ragıp Baydur'la yapmıştır. Acheson son günlerde İngiliz ve Fransızlarla Akdeniz Bölgesinde yeni bir müttefik müdafaa sistemi kuuruluşunu müzakere etmişti. Bugün Türk Elçisine, bu konuda ilk elden malûmat verdiği tahmin edilmektedir.

Bir doktorun icadı

Paris 29 (Nafen) — Bir Fransız doktoru, soğuktan mütevellit burun kızarmasına çare bulmuştur. Burnu kızaran insan ayaklarını evvelâ çok sıcak ve hemen akabinde çok soğuk suya sokarsa ve bu tedaviye on gün devam ederse, en soğuk havalarda bile burnu kızarmamaktadır.

Suriyede ihtilâl

(Baştarafı 1 ncide)

mu karşısında ordunun vazifesini yaparak iktidarı ele aldığı zikredilmektedir.

Başbakan Hasan Halimin istifası üzerine sıra ile Zeki, Hatip, Mağruf Davalibi, Sait Haydar, Abdulbaki Nizameddin yeni Suriye kabinesini kurmaya memur edilmiş ve hiçbiri muvaffak olamamıştır.

Hüsnü Zaim darbei hükûmetinden beri kendi reyi ile hareket eden bir kabine kurulamamıştır. Kurulan her kabine ordunun müdahalesi ile kukla durumundan kurtulamamıştır. Son kabinenin istifa sebebi bildirildiği gibi orta şark müdafaasına teallûk eden dörtlü teklif dolayısiyle değil, dahilî ihtilâflardan ileri gelmiştir.

Hasan Halim kabinesi esasli mevzuun gerçekleşmesine çalışmakta idi. Bunlar sırasile:

1 — Millî Savunma Bakanlığına bir sivil mebusun getirilmesi,

2 — Jandarma ve polis kuvvetlerinin dahiliye vekâletine bağlanması,

3 — Seyyar aşiretlerin dahiliye vekâletine bağlanması.

Hasan Halim kabinesi bu üç mevzuun gerçekleştirilmesine ordu tarafından müsaade edilmediği için istifa etti. Parlamentoda ekseriyeti teşkil eden Halk Partisi (Şaab) bu üç mevzuun tatbikini deruhte etmiyen hiçbir kabineye iştirak etmemeye karar verdiler. Şaab partisinin iştiraki olmaksızın kabinenin kurulmasına imkân olamıyacağına göre, kabine 23 günlük bir buhrana rağmen kurulamadı. Dün yeni kabineyi kurmağa muvaffak olan Mağruf Davalibi ordunun arzusu hilâfına Millî Savunma Bakanlığına bir sivil mebus getirdiği gibi, diğer iki mevzuun tahakkuettirilmesini prensip olarak kabul etmiş bulunuyordu.

Kendi arzularına boyun eğmiyen yeni kabineyi, ordu yıkarak bildirdiğimiz şekilde, Suriyede iktidarı ele almış bulunuyor.

Şam 29 (Nafen) — Rus taraftarı olarak tanılan ve son zamanlarda Batının Ortdoğu projesine şiddetli hücumlarda bulunan Ahali partisi lideri Davalibinin dün akşam bir hükûmet kurması ve bu hükûmette Millî Savunma Bakanlığını da üzerine alması üzerine Suriyede ihtilâl çıkmıştır. Davalibinin kontrolü altına girmek istemeyen ordu Rus taraftarı hükûmeti devirmiş ve idareyi ele almıştır.

Memleketin bazı yerlerinde ufak tefek çarpışmalar olduğu bildirilmiştir. Ahali partisi mensuplarından bazıları tevkif edilmişlerdir.

Paris (Radyo) — Gazetecilere beyanatta bulunan Suriye Birleşmiş Milletler delegasyon başkanı Faris El Huri bugünkü darbei hükûmetten bahsederek Suriyenin dış siyasetinde hiçbir değişiklik olmayacağını bildirmiştir.

Pâkistan Başbakanının katli hâdisesinin tahkikatı

Karaşi 28 — Kaid-i Millet Liyakat Ali Han'a yapılan suikast ile ilgili olarak araştırmalarda bulunmak üzere teşkil edilen komite, bu mesele etrafındaki tetkikatına devam etmektedir. Bu arada, Salı günü, Ravalpindi polis müdürü ile Ravalpinda kaymakamının mevzu ile ilgili olarak malûmatlarına müracaat edilmiştir.

Ahlâk nizamını bozanlara karşı şiddetli tedbir ihtiyacı

(Başmakaleden devam)

tutan, onlara rahat ve saadet ve terakki temin eden en büyük âmil terbiyedir ve onun da istinat ettiği yegâne kök maneviyattır.

Demokrat Parti hükûmeti dahilde hüküm süren bu ahlâk buhranını yerinde tutmak için ilk tedbir olarak ceza kanununa çok ağır hükümler koyacak tekliflerini bir an evvel Meclise getirmek mecburiyetindedir.

Esasen Demokrat Parti büyük kongresi de bu ihtiyacı ittifakla hissetmiş ve direktifler vermişti. Gözleri yeni açılmış bir çocuğa hunharca tecavüz eden, kocasının gözleri önünde ve tehdit yoliyle karısını kirleten, bir hiç yüzünden vatandaşını parçalayan, yüzleri maskeli ve elleri tabancalı yol kesen yerli malı komünistlere de bu vatanda hayat hakkı tanınmamalıdır. Ceza kanunumuz bu cihetlerden süratle tadile ve teşdide muhtaçtır.

Kanun nihayet önleyici ilk tedbirdir. Fakat ahlâk buhranı ahlak nizamiyle önlenir. Kanunun giremediği ve tesir edemediği yere, yani beşer vicdanına , ancak maneviyat girer ve tesir eder. Bu hakikat böylece anlaşılıp kabul edildikten sonra inkılap sofalarına (dur!) işaretini veren ve Müslümanlığın bütün icaplarının yerine getirilecek parolasını cesaretle ilân eden hükûmet deisinden icraat bekliyoruz. Maariften komünist ayıklamak nihayet ilk tedbirdir, komünistin yerine ikame edilecek milliyetçi ve maneviyatçı da son ve en mü essir tedbir olacaktır.

Ahlâk buhranından muztarip vatandaşlar ve umumî efkâra tercüman olarak, hükûmeti , ahlak nizamını bir an evvel tesise davet ve muvaffakiyet temennî ediyoruz.

Partilerde Faaliyet

Karagümrük Kongresi

Millet Partisi Karagümrük ocağının yıllık kongresi 2 Aralık Pazar günü kendi lokallerinde yapılacak ve bu münasebetle davet olunan parti hatipleri topluluğa siyasî nutuklar verecektir.

Bu ocağın; son zamanlarda faaliyetini arttırmış, gece dersleri açmış, bir de millî saz heyeti teşkil eylemiş bulunduğu haber verilmektedir.

Tahsin Yazıcı

(Başlarafı 1 ncde)

«Komünistler belki cephe hatlarımıza sızabilirler, fakat onları asla yıkamazlar.

«Bu hususta artık komünistler bile hiç şüphe etmemektedirler.

Türk kuvvetlerini zaferden zafere sürükleyen General Tahsin Yazıcı, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin, «halihazırda tutukları mevzileri, gerektiği takdirde kış boyunca müdafaaya hazır olduklarını ve herhangi bir taarruza şiddetle karşı koyup bu taarruzu muvaffakiyetle geri püskürteceklerini» ilâve etmiştir.

Korede Amerikan kuvvetleriyle yaptığı sıkı işbirliğini hatırlatan General, «Türklerle Amerikalılar arasında candan bir işbirliği mevcut olduğunu» belirterek, bu mevzuu da şükran ve takdir hislerini ifade etmiştir.

Önümüzdeki günlerde Tokyodan ayrılacak olan General Tahsin Yazıcı, Türkiyeye müteveccihen hareket edecektir.

Türk Gazetecileri

(Baştarafı 1 ncide)

Bu heyte dahil olan gazeteciler şerefine dün Türkiye büyük elçiliğinde Cevat Açıkalın tarafından bir ziyafet verilmiş ve burada İngilterenin bütün Türk dostları da hazır bulunmuşlardır.

C. H. P. Kurultayı

(Baştarafı 1 ncide)

akip başlayan tüzük tasarısı komisyonu raporunun müzakeresine öğleden sonra da devam edilmiş ve 24 e kadar olan tasarı maddeleri bazı fikralar ilâvesi ve tadiller yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Maddelerin müzakeresi sırasında verilen yüz imzalı bir önrge ile sabahleyin kabul edilmiş olan birinci madde hakkında tekrar müzakere açılmış, hukukî sebepler dolapısile madeye konmamış bulunan Atatürkün ebedi başkanlığına ait kaydın eksik bulunmasının yapacağı tesir ve bunun maddede muhafaza edilmesinin lüzum ve faydası ileri sürülmüş ve bu kaydın maddeye ilâvesi teklifi ittifakla kabul edilmiştir.

M. P. İl Başkanlığındaki faaliyet

Millet Partisi İl merkezinin program ve tüzük maddelerinin gerçek bir anlayışla ve tam bir intizam dairesinde yürürlüğü ve Partiyi içten ve dıştan alâkalandıran ehemmiyetli siyasî ve millî meseleler üzerinde fikirler karşılaştırara kmüsbet kararalara varılması için İlçe, ocak, bucaklarile sıkı bir temasa giriştiği ve alınacak kararların basına da bildirileceği haber alınmıştır.

Köprülünün Paristeki demeci

(Baştarafı 1 ncide)

Dünyanın barışsever milletleri sulhu ve müşterek emniyeti sağlamak için yeni andlaşmanın ruhunda ve metninde diğer bir vaitte bulunmuşlardır. Böyle anlaşmalarından ve hassaten Atlantik paktından bahsetmek istiyorum. Türkiye bütün varlığı ile sulhperverdir. Ekseriyeti çiftçi olan Türkler, hiç bir tecavüz fikri beslemedikleri gibi, kendi topraklarının dışında herhangi bir emelleri de yoktur. Türkiyenin yegâne gayesi vatandaşlarına refah temin etmektir. Halbuki harp bu refahı ancak yokedebilir. Bununla beraber Türkiye varlığı ve haysiyeti bahasına bir sulhu kabul edemez.»

BUGÜNLÜK

İhmal

Cemiyet hayatımızı çerçeveliyen ve onu tahdit eden kanunlarımıza karşı gösterilen saygısızlık, üzerinde ehemmiyetle durulması lâzım gelen meselelerden birini teşkil etmektedir. Tatbikinde hiç bir mazeret tanımıyan kanun maalesef bizde şahsa göre değişmektedir.

Ecnebi tab'alı işçilerin çalışmasını meneden 2007 sayılı kanunda bunların en bahtsızıdır. Şimdiye kadar gelmiş geçmiş bütün hükûmet adamlariyle idare âmirleri, bu vatanın öz evlâtları "iş" diye haykırırken kanunu tatbik etmek yolundan daima kaçınmışlardır. Hakikaten atalarının kaniyle ıslanmış bu topraklarda yetişmiş, gelişmiş ve hayata atılmış bir insanın bilmem hangi ecnebi memleketten gelmiş şahıslardan aşağı ve kakir görülmesi hazindir.

Bunun en yakın misalini şehrimizde yerleşmiş ecnebi garson ve müzisyenler arasında görüyoruz. Garson ve müzisyenlerimizden eksik tarafları olmasına rağmen fakiyetleri bulunmıyan kimselerin iş verenlerle birlikte hükûmet organları tarafından himaye edilmesi bilmem ne derecede kadar doğru olur. Üstelik Türkiye de doğru dürüst telâffuz edemiyen veya hiç bilmiyen bir kimsenin Türk müşterilerini tatmin ettiğine inanmak da fazla safdillik olur.

Türk garsonlarının gerek ferden ve gerekse sendika tarafından kanunun tatbik edilmesini istiyen müracaatlerine bütün idare makamları bunların hakh oldukları nı bile bile kulaklarını tıkamışlardır. Bu vatanın öz çocuklarını işsizliğe mahkûm edenlere söylenecek yegâne söz "Vazifenizi yapınız,, olacaktır.

Erdoğan MENGÜ

Adalet Komisyonu

(Baştarafı 1 ncide)

nin 2 nci bendinde esasa müessir hiç bir değişiklik yapmamış yalnızca tevessül,i tanzim, sevk ve idare tbirlerini maddenin 1 nci bendindeki «kurmaya tevessül, tanzim, sevk ve idare» tabirleri olarak 2 nci bendinde 1 nci bende mütenazır olarak tadil etmiştir. Komisyon sabah 142 madde üzerinde çalışacak ve öğleye kadar çalışmalarını bitirirse tasarıyı yaptığı tadillerle birlikte Meclise sunacaktır.

Polonya hududu

(Baş tarafı 1 incide)

tertibat yapılmıştır. Mezkûr «Ateş topları» nı bir tel birbirine bağlamakta ve hududu geçerek kaçmak istiyen biri bu tellere dokunur dokunmaz ateş topları yanarak kuvvetli bir ışık neşretmekte, böylelikle de nöbetçiler firarilerin yerini hemen görmektedirler.

İzmit teşkilâtı genişliyor

İzmit (B. D.) — Millet Partisi vilâyetimizin en uzak köylerine kadar günden güne genişletmekte, gerçek ve samimî muhalefetin varlığı, iktidarı zedelemekten ziyade, ona hatırlatmak ve ciddi tenkitlerle doğrunun bulunmasına hizmet eylemek bakımından memleket çapında bir menfaat temin edeceği kanaati umumileşmektedir. Millet partililerin son günlerdeki muvaffakiyetlerinin sırrını bu noktada da aramalıdır.

Bütün Dünya

Suriyede pamuk istihsali

Suriyede iki sene içinde bir kaç defa hükûmet darbesi ve hükûmet değişmesi bir taratta oladursun, biz de bir aralık Suriye iktisadiyatına bir göz atalım. Bir çok şark memleketlerinde olduğu gibi, Suriyenin iktisadiyatı, ziraat üzerine kurulmuştur. Ağır sanayi hemen hemen bu memlekette daha yeni teşekkül etmek halindedir. Bu memleketin ahalisinin % 90 ı ziraatle geçinmektedir. Şimdi pamuk ziraati bu memlekette mühim bir ilerleme kaydetmiş bulunuyor. Suriye Ziraat Vekâletinin resmî istatistiklerine göre, pamuk istihsali, her sene Suriyede bir miktar daha artmakta ve ilerlemededir. Bu sene aşağı yukarı 100.000 tona yaklaşmıştır. Suriyenin pamuk istihsalini aşağıdaki liste göstermektedir.

Sene	Ton
1937	15.113
1938	22.122
1939	17.220
1940	12.350
1941	8. 27
1942	12.879
1943	8.807
1944	8.863
1945	12.435
1946	14.100
1947	15.523
1948	25.567
1949	70.978
1950	96.000

Suriyede ziraatın iptidai vasıtalarla yapılması, ve mahsulün de iptidaî bir şekilde toplanması için modern vasıtalar olmadığı nazarı itibara alındığı zaman bu istihsalin çok mühim olduğunu anlamak kabildir. Bunu da hatırlamak lâzımdır ki, Suriye pamuğu iyi cinstendir. Bu mahsul daha fazla İtalya, ve Fransaya gönderilmektedir. Ancak son zamanda Suriyenin Garbî Almanyanın hükûmet merkezi Bonn'da bulunan mümessilinin bildirdiğine göre Garbî Almanya da Suriye pamuklarına talip olduğunu bildirmiştir.

Suriyede son iki senede pamuk istihsalinin yüksek bir rakkama ulaşmasının sebebi de bu seneler zarfında pamuk piyasasının yükselmesi sebebile olmuştur. Geçen sene pamuk piyasası yüksek olduğundan bir çok Suriye ziraatçıları pamuk ekimini diğer hububat ve buğday ve sair ziraat mahsullerine tercih etmişlerdir. Fakat bu için de küçük bir tehlikesi vardır. Zira yiyecek hububat az ekildiği takdirde, Suriye bu defa yiyecek maddesi aramak zorunda kalacaktır. Maamafih elindeki pahalı maddeyi satıp ucuz yiyecek madde ithal etmek bu memleket için büyük bir ziyan olmasa gerektir.

Ali Gencell

HASAN MELLÂH

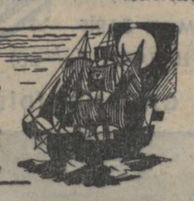

Yazan: Ahmet Mithat

Tefrika: No. 15

Korsanlar bu gelen adam kim olursa olsun, elbette üstünde para edecek birşey bulunabileceğini hesap ederek kendisini soymağa karar verdiler. Bir sandal içinde sahile çabucak üç kişi gönderdiler. Bunlardan biri çatlayan atın eğerini, dizginini aldı. Diğer ikisi de baygın mı, ölü mü, pek de anlaşılmayan vaziyette olan adamı sırtladıkları gibi kayığa attılar. Ve sahile bir sürü atlı yaklaşmakta olduğundan hemen de mir alarak yelken açtılar ve denize açıldılar.

Kuvvetli bir şark rüzgarı gemiyi süratle sürüklüyordu. Bir müddet sadece uzaklaşmağa baktıklarından gemiye naklettikleri esir ile meşgul olamamışlardı. Fakat artık tam bir emniyet içine girince , hala güvertede hareketsiz yatmakta olan adamın yanına yaklaştılar. İlk defa olarak kendisini tetkik ediyorlardı. Bu, üstü başı temiz, genç bir araptı. Korsan gemisinin Piyetro adındaki reisi ile Zemo adındaki ortağı hemen gencin yanına çöktüler. Üstünü başını aramağa koyuldular.

Delikanlının ceplerinden bir hayli para ile bir sürü yazılı kâğıtlar çıkmıştı. Korsanların içinde okuma yazma bilen olmadığından bu kâğıtları bir köşeye koydular. Üzerindeki bütün elbiseleri çıkardılar. Sıra nihayet ayaklarındaki çizmelere geldi. Fakat uğraştıkları halde bunu bir türlü çıkaramadılar.

O zaman korsan gemisinin reisi :

— Ayaklarını dizlerinden kesmeli! çizmeleri ayağından çıkarmak mümkün olamadığına göre, ayaklarını çizmelerin içinden çıkarmağa bak malı! Getirin şu baltayı! emrini verdi.

Zerno:

— Fena akıl değil! diye ortağını tasdik etti.

Fakat bu sırada onların yanlarında bulunan Alonzo adındaki tayfa itiraz etti:

— Bir insanın diri diri ayaklarını kesmek olur mu?. Hem ayaklar kesilse o zaman büsbütün donar ve katiyyen çizmeden çıkmaz.

Piyetro:

— Diri mi bu adam? diye sordu.

— Diri ya.. Sadece baygın.

— İster diri olsun, ister ölü. Nasıl olsa kendisini deniz atacak değil miyiz?

— Fakat kendine gelir, ayılırsa, o zaman çizmeleri kolayca ayağından çıkarabiliriz. Ondan sonra denize atarız.

Zerno:

— Doğru söylüyor, dedi. Ayılmasını bekliyelim.

Alonzo devam etti:

— Hem onu denize atmakta da acele etmemeli!

Piyetro homurdandı:

— Bedava adam mı besleyelim.

— Ammada yaptın be kaptan! ya zengin bir aileye mensupsa?

— E, ne olacak?

— Ne olacağı var mı? Mükemmel bir fidye almak mümkün olur.

(Devamı var)

57

Bulmaca

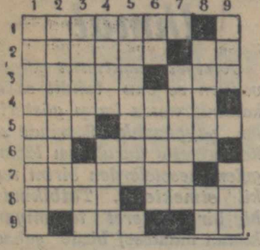

Soldan sağa:

1 — Suratı kavi (iki kelime). 2 — Silindirin altına isabet eden şeylerin maruz kaldığı akibet, Nota, 3 — Sırasına göre tavlada atılan en yüksek zar, Ahşap evlerde pek fazla yoktur. 4 — Sonradan takılmış parçalar (çoğul) 5 — Bir edatın kısaltılmışı, Geri dönme, 6 — Külhanbeyi dilinin yarısı, Edebiyatı Cedide topluluğuna mensup merhum şairlerimizden biri. 7 — Kibarca hareket etme yolu 8 — Döl hasıl etmek kudretinden mahrum, Hem komünist hem Mareşal hem de despot olanlardan biri. 9 — Bitki ipliği, Bir emir.

Yukardan aşağı:

1 — Düzineden beş eksik insan elile açılmış boğaz (iki kelime) 2 — Endişe ve iztirap içinde kalarak. 3 — Ünlü (kadın ismi de olarak kullanılan bir eski terim)ı Sevinç içinde olanların eteklerinin çaldığı. 4 — Deniz yolları idaresinin duvarlarından biri, İbadet yerlerinden 5 — iyilik durumundan kurtularak. 6 — Bir hayvanın yarısı, Yumuşaklık (eski terim). 7 — Bir erkek adı. 8 — Çölün yolculara oynadığı oyunlardan biri, Bir harfin okunuşu. 9 — Bir soru edatı, Yazın sokaklarımızın bazılarından bol bol kalkan.

Dünkü bulmacanın halli

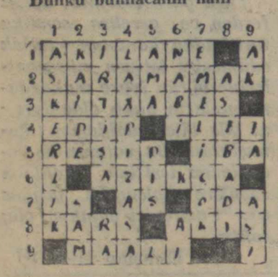

Radyo

12.57 Açılış ve programlar, 13. Haberler, 13.15 Müzik, 13.45 Şarkılar, 14.15 Dans müziği, 14.40 Şarkılar, 15.00 Kapanış, 17.57 Açılış ve programlar, 18.00 Dans müziği, 18.20 Konuşma, 18.30 Sevilmiş solo parçaları, 19.00 Haberler, 19.15 Radyo senfoni orkestrası, 20.00 Şarkılar, 20.15 Radyo gazetesi, 20.30 Şehir haberleri, 20.35 Şehnaz fasıl, 21.10 Şan soloları, 21.30 Şarkılar, 22.00 Sohbetler, 22.10 Saz eserleri, 22.30 Haftanın film yıldızları, 22.45 Haberler, 23.00 Dans müziği, 23.30 Kapanış.

ANKARA

7.30 Açılış M. S. ayarı, 7.35 Kuranı Kerim 7.45 Haberler 8.00 Müzik, 8.25 Hava raporu, 8.30 Müzik, 9.00 Kapanış, 12.15 Memleketten selâm, 12.20 Şarkılar, 13.00 M. S. ayarı ve haberler, 13.15 Müzik, 13.30 Öğle gazetesi, 13.45 Müzik, 14. Hava raporu ve kapanış, 17.58 Açılış ve program, 18.00 Şarkılar, 18.15 Yurttan sesler, 19.00 M. S. ayarı ve haberler, 19.15 Tarihten bir yaprak, 19.20 Müzik, 20.00 Konuşma, 20.05 Müzik 20.15 Radyo gazetesi, 20.30 Müzik, 21.00 Konuşma, 21.15 Müzik, 21.30 Haftanın turizm konuşması, 21.40 Dans müziği, 22.00 Konuşma, 22.15 Müzik, 22.45 M. S. ayarı haberler, 23.00 Program ve kapanış.

BORSA

1 sterlin	7.8550—7.8480
100 dolar	280.50—280.30
100 fr. fr.	0.80—0.80
100 liret	0.4480—0.4480
100 İsviçre fr.	64.05—64.03
100 florin	75.6840—75.6840
100 bel. fr.	5.60—5.60
100 drahmi	0.01876—0.01876
100 çek. kr.	5.60—5.60
100 zloti	70.00—70.00
100 dinar	5.60—5.60
100 isveç kr.	54.1250—54.1250
100 ruble	70.00—70.00
100 escudos	9.7390—9.7390
Esham ve tahvilât yüzde	
5 1941 d. yolu ikr. 4	113.50
7 m. müdafaa 2	24.50
7 „ 3	24.62
t. c. merkez b. (h.s)	198.75
iş bank. (hamiline)	85.—

Esmerlere müjde

Londra 29 (Nafen) — Yapılan tetkiklere göre, dünyada sarışınlar azalmaktadır. İngiltere'de sarışınlar bütün nüfusun yüzde 25 ni teşkil etmektedir. İskandinavyada da sarışınlar azalmaktadır.

Endonezya da Cehalete karşı açılan mücadele

Endonezya Cumhuriyeti istiklalini ilân ettiği zaman bu memleketin 80 milyon ahalisinin ancak yüzde 6 sı okuyup yazma biliyordu. O günden bu güne bu memleketin cehalete karşı giriştiği mücadelede 9 milyon ahali yani nüfusun onda birinden fazlası okuyup yazmasını öğrenmiş ve bu memlekette okuyup yazma nisbeti yüzde 18 - 20 ye yükselmiştir.

Endonezya Cumhuriyeti teşekkül etmeden önce mektebe gitmek ve okuyup yazma öğrenmek orta halli Endonezyalı ailelere bile çok müşkül idi. Felemenk hakimiyeti devrinde Endonezyada ilk ve orta mekteplerde okuyan bütün Endonezyalı talebelerin sayısı 1,916,588 idi.

Yalnız Cavada ve Somatra da okuma çağında bulunan yani 6 - 12 yaş arasında 5,500.000 çocuk vardı. Bunların mektebe alınmaları hakkında hiç bir teşebbüs yapılmazdı. Şimdi hükûmetin plânında bütün bu çocukları mektebe almak ve bunlara okuyup yazma öğretmek esas gayelerden birini teşkil ediyor.

Şarkî Cavada (Endonezyanın nüfusca en kalabalık bölgelerinden biri) cehalete ve okuyup yazma bilmemeğe karşı girişilen mücadele tam bir muvaffakiyetle neticelenmiş sayılır. Surabajanın cenubu garbinde 40 mil mesafede bulunan ve küçük bir kasaba olan Madjavarnoda aşağı yukarı okuyup yazma bilmemek tamamiyle ortadan kalkmış bulunuyor,

Yeni Cumhuriyetin kuruluşundan iki buçuk sene sonra bu memlekette mektep çocuklarının sayısı 2,774,513 idi. Bu müddet zarfında bir çok siyasî ve askerî hâdiseler dolayısiyle hükûmet iktiza ettiği kadar bu mesele üzerinde duramamış ve maarif ve talim terbiye hususuna fazla ehemmiyet verememişti. İlk günden o güne kadar açılan mekteplerin sayısı 16,328 den 16,390 a çıkarılmıştı ve muallimlerin sayıları da 33,869 dan 54,858 e ancak yükseltilebilmişti.

Bugün ise 50.000 ilk mektep hocası Endonezyada tedris ile meşgul olup cehaleti ortadan kaldırmağa çalışmaktadırlar. Muallim yetiştirmek için de 300 yeni muallim mektebi açılmıştır. Bu mektepler ilk mezunlarını verdiği takdirde muallim sayısı 120.000 e çıkabilecektir. Bundan maada yakında 50 diğer muallim yetiştirme mektebi açılması da kararlaştırılmıştır. Bu mektepler cenubî Garbî Celebes adasında açılacaktır.

Bir sene tahsil gördükten sonra bu mekteplerden çıkan mezunlar ilk mekteplerde hocalık etmek salâhiyetini haiz olacaklar. Fakat asıl programa göre gelecekte bu mekteplerde öğrenme süresi 3 sene olacaktır. Ancak şimdi devletin fazla muallime ihtiyacı olduğundan bu mesele bu şekilde kararlaştırılmıştır.

Bu işlere Endonezya devleti şimdilik esas hususlar üzerinde durmaktadır. Yani ancak talebelere yazıp okumayı ve esas bilgileri öğretmektedir. 13 - 14 yaşına kadar çocuklar ilk mekteplere alınarak okuyup yazmak ve temel bilgiler öğretiliyor. Daha sonra kolejler veya liseler gelmektedir. Ancak bina buhranı, kitap, kalem, defter gibi tahsil malzemesinin birden bire büyük bir talep karşısında azlığı da bir müşkülât olmuştur. Buna karşı da hükûmet tedbir almış ve bir çok yerlerde açık hava mektepleri tesis etmiştir. Birçok köylerde ve kasabalarda mektepler açık hava kursları şeklinde çalışmaktadır.

Cumhurreisi Ahmet Sokarno ve karısı da vakitlerinden bir kısmını bu işe hasretmişler ve civarlarındaki okuyup yazma bilmeyenlere ders vermeğe başlamışlardır.

Üniversite talebesine gelince vakitlerini buna göre ayarlamış ve birçoğu ilk mektep hocalığı yaparak diğer zamanlarında üniversitede derslerine devam ediyorlar, hattâ bunlardan bazıları haftanın muayyen günlerini işte bu işe hasretmişlerdir.

İki buçuk milyon lira bir taleb mahallesi kurulması için ayrılmıştır. Bu mahalle Endonezyanın hükûmet merkezi olan Jakartanın civarında Kebajaran denilen yerde yapılacaktır. Ve bu mahallenin inşaatına bu sene başlanmış olup inşaat devam etmektedir.

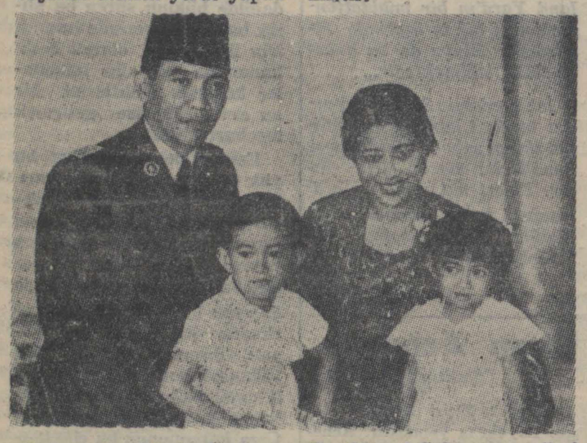

Endonezya Cumhurbaşkanı Dr. Ahmed Sokarno ve ailesi

Bundan maada Endonezyanın kalabalık şehirlerinde o meyanda Tjeribon, Tjiamis Purvakarta, Bogor ve Sukabumi'de garbî cadde de açılmıştır.

Bir ziraat mühendisi yetiştirme mektebi de 1950 senesi sonbaharında Bogorda açılmıştır. Bir yeni güzel sanatler akademisi ve konservatuvar Jogjartada açılmış ve bir yüksek musiki akademisi de merkezî Javada Surakartada açılmıştır.

Hükûmetin on senelik talim ve terbiye plânında Cavada sanayi mekteplerinin sayısı 21 e çıkarılacaktır.

Sumatrada bir modern dil ler mektebi açılmış ve muhtelif mektepler Sumatrada ve Celeb'de inşa halindedir.

Endonezya hükûmetini Endonezyalılar ellerine aldıkları zaman 16 yüksek talim ve terbiye lisesi vardı, bugün 18 üniversite ve yüksek talim ve terbiye lisesi vardır.

Cumhurreisi Sokarnonun beyanatına göre "milletimizi en serî adımlarla en kısa bir zamanda cehaletten kurtaracak ve herkese okuyup yazma öğreteceğiz. Endonezyadan cehaleti ve okuyup yazma bilememeği az bir zaman da tamamen silmiş olacağız.,,

Bu şekilde Cenubî garbî Asyada cehalete karşı açılan mücadele muvaffakiyetle neticelenmiş olup 1960 da Endonezya tamamiyle okuyup yazma bilmemekten kurtulmuş olacaktır.

Ali GENCELİ

Köylü Köşesi

Gazete ve mecmualardaki yazıların ekserisi yüksek seviyede yazıldığı için muayyen zümreler onlardan istifade ediyor, halbuki halkın en çok tenvire muhtaç olduğu köylülerdir. Bugüne kadar muharrirlerimizin bir coğu bu seviyeye inmeğe tenezzül etmemiştir ve bu yüzden köylümüzü tenvir imkânı bulunmamıştır, Biz bu noksanı görerek bu İslâm gazetemizde bunlara hitaba başladık. Allah tesirini hak etsin.

Abdurahim [illegible]su

Kardeşler sizinle bir takım hasbihaller ve bu hasbihaller le de yurt vazifesini yapmak istiyorum. Çünkü: Hükûmetinin gayesi halkı yükseltmek ve onun bütün bilgi ihtiyacını öğrenmek ister. Herkes bildiğini kardeşine ve arkadaşına öğretirse memlekette bilgisiz kimse kalmaz. Bilgili bir memleket te çabuk ilerler. Size bu yazımla yüksek ilmî esaslardan bahsedecek değilim size ancak bugünkü hayat ve yaşayışımıza lâzım olan şeylerden bahsedeceğim ve bu yazılarımda anlaşılmıyacak ecnebi kelimeler bulamazsınız, size bildiklerimi köyde konuştuğunuz sade bir dille anlatmağa çalışacağım. Bu yazılarım size faideli olursa ne mutlu bana..

Kardeşler köy ne demektir?

Köy yurdumuzun en ufak parçası demektir. Köyler bir araya gelir nahiye; nahiyeler bir araya gelir kaza; kazalar bir araya gelir vilâyet; vilayetler bir araya gelir yurt (vatan) olur. Şu halde yurdumu seviyorum demek onun başlangıcı olan köyümü seviyorum demektir. Köyünü sevmiyen nahiyesini sevmez. Nahiyesini sevmiyen kazasını sevmez. Kazasını sevmiyen vilâyetini sevmez. Vilayetini sevmiyen (vatan hini) ismini alır.

Köy yurdun en küçük parçası olduğu için daha fazla sevilmeğe muhtaçtır. Çünkü insan en küçük evladını en büyük evladından fazla sever. Onu yetiştirmeğe daha ziyade dikkat eder. Onun terbiyesine, yemesine içmesine ve yaşamasına daha fazla itina ederki istikbal için iyi yetişmiş olsun da vatan ve millete daha faydalı olsun. Bunun içindir ki, vatan severler köyleri şehirlerden fazla severler ve köylülerin yüksel mesi için fazla çalışırlar.

Ancak onların sevmesi kâfi değildir. Biraz da köylülerin kendi köylerini sevmesi lâzımdır. Mesela iki çocuğu muz olursa:

Birisi; üstüne başına dikkat eder kirletmez daima temiz tutar ve şık gezer; derslerine fazla çalışır; verilen vazifeyi seve seve yapar, söz dinler, akıllı ve uslu olur.. Diğeri üstü ve başını kirletir, temiz tutmaz miskin miskin gezer; derslerine çalışmaz; verilen vazifeleri yapmaz; söz dinlemez; tenbel olur; düşüncesi kıt olur? Ayni zamanda yaramaz olur.

Bu iki çocuktan hangisini seversiniz. Elbette birincisini seversiniz. İkincisini terbiye etmeğe çalışırsınız, icabın da cezalandırırsınız. Şu halde bir çocuğun nasıl anası ve babası yanında sevgili olması için çalışıp çabalaması lazım ise köylünün de diğer köylülerden fazla sevgili olması için çalışması icabeder.

Baba hiç bir vakit evladından vaz geçmez, atalarımız (Et tırnaktan ayrılmaz derler.) Babalar ve anneler kadar evladını seven yoktur.

Bu sevgi onlar için Tanrının vergisidir. Bunun önüne geçilmez. Bu sevginin kıymetini bilmek ona göre çalışmak da evladın vazifesidir. İşte köylülerden istenilen vazifeler de ancak bu sevgi dolayısiledir. Bu uzun sözden böylece kısa bir söz çıkar.

(Yurdumuzu sevmek ve kendimizi sevdirmek için köyümüzü sevelim ve köyümüzün yükselmesi için çalışalım.) Bu sevgiyi isbat için yapacağımız işler pek çoktur.. Bunlardan bir kaçını sıralıyalım:

1 — Köyün içinde pislik bırakmıyacağız;

2 — Yollara süprüntü atmıyacağız;

3 — Köy yollarımızı temiz tutacağız;

4 — Köylüler bir araya gelip köy içindeki yolları el birliğiyle döşemeğe çalışacağız;

5 — Yol ortasında suların toplantısına meydan vermiyeceğiz. Bu yollar çeşme ayağı ise çeşmenin akacağı yerde bir mecra açacağız? Eğer yağmur birikintilerinden toplanıyorsa buna da bir çare bulmağa çalışacağız. Yolun iki yanında birer hendek açarak yağmur sularını bir yere akıtmak için yol açacağız;

6 — Köyde yıkılmağa yüz tutmuş yerleri ve duvarları öyle bırakmıyacağız. Çünkü birisinin üstüne yıkılırsa bir felâkete sebep olur. Sahibine yaptıracağız. Olmazsa yıktırıp el birliğiyle yeniden yaptıracağız;

7 — Köyün su yollarına bakacağız. Bu sulara pis sular karışmamak için tedbir alacağız ve suyun çıktığı yere kadar hiç bir yeri açık bulundurmıyacağız. Çünkü üstü açık olan yerlerde sulara fena ve pis şeyler girer, biz de farkına varmadan pis su içmiş oluruz, bu ise bize hastalıklar getirir.

8 — Sokak ortasına bulaşık suları akıtmıyacağız böyle sulara bir yol yapıp köyün lağımı var ise oraya kadar kuru duvar örer yol açacağız. Köyün lağımı yoksa birer çukur kazacağız, suları meydanda bırakmıyarak onu kurlara akıtacağız, çünkü böyle çirkefli sulr bize birçok hastalıklar getirebilir.

9 — Mümkün olduğu kadar evlerimizin içini ve dışını biraz kireçle badana yapacağız. Kireç birçok fena hastalıkların kalabalık şehirlerinde o tuvar Jogjartada açılmış ve bir yüksek musiki akademisi de merkezî Javada Surakartada açılmıştır.

Hükûmetin on senelik talim ve terbiye plânında Cavada sanayi mekteplerinin sayısı 21 e çıkarılacaktır.

Sumatrada bir modern dil ler mektebi açılmış ve muhtelif mektepler Sumatrada ve Celeb'de inşa halindedir.

Endonezya hükûmetini Endonezyalılar ellerine aldıkları zaman 16 yüksek talim ve terbiye lisesi vardı, bugün 18 üniversite ve yüksek talim ve terbiye lisesi vardır.

Cumhurreisi Sokarnonun beyanatına göre "milletimizi en serî adımlarla en kısa bir zamanda cehaletten kurtaracak ve herkese okuyup yazma öğreteceğiz. Endonezyadan cehaleti ve okuyup yazma bilememeği az bir zaman da tamamen silmiş olacağız.,,

Bu şekilde Cenubî garbî Asyada cehalete karşı açılan mücadele muvaffakiyetle neticelenmiş olup 1960 da Endonezya tamamiyle okuyup yazma bilmemekten kurtulmuş olacaktır.

Ali GENCELİ

Garip Hâdiseler

Buckingham soyulacak mı

Londra 29 — Londrada Buckingham Sarayında her hangi bir soygunculuk hareketine mâni olmak için yeni tedbirler alınmıştır.

Otomatik aydınlatma tertibatı ile tehlike işaretinin verildiği yer aydınlanmaktadır. Sonra polis köpekleri tehlike bölgesine salınmaktadır.

Cennetten firar!

Viyana 29 (Nafen) — Dün bir Macar papazı demir perdeyi aşmaya muvaffak olmuştur. Nunas adında olan bu papaz bir müddet evvel «Amerikan propagandası» yapmakla itham edilmiş ve kendisine süpheli listesine dahil edildiği bildirilmişti. Bundan sonra papaz kaçmayı kararlaştırmış ve bir gece yola çıkmıştır

Batı Almanyanın Amerikan işgal bölgesine geldiği zaman, papaz çıplak ayakları ile uzun yol yürüdüğünü, bitap bir hale geldiğini söylemiştir. Papazın nasıl firar ettiği hakkında malûmat verilmemiştir.

Oda içinde bahçe

New-York 29 (Nafen) — Bir Amerikan firması, ultra viole ışık veren ampuller ve lâmbalarla ev ve oda içinde bahçe yetiştirmeye muvaffak olmuştur.

Bundan sonra 12 ayda çiçek açacak güller, altı sene devamlı surette çiçek verecek lâleler, senede iki mahsul yetiştirecek domatesler ev ve oda içi bahçelerinde mümkün olabilecektir.

Dalgınlığın bu kadarı

New-York 29 (Nafen) — Dünyanın dalgınlık rekoru geçenlerde New-Yorkta bir yeraltı treninde kırılmıştır. Bir karikatür mecmuası okumakta olan meşhur bir mücevherci, kutu içinde bulunan 77 milyon Frank değerinde kıymetli taşlarla süslü bir bileziği yeraltı treninde unutmuştu. New-York polisi bilezigi aramaktadır.

AKTUALİTE RESİMLERİ

Bir müddet evvel İsviçreye tedaviye giden Devlet Bakanı ve İçişleri Bakan vekili Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu dün bir İsviçre tayyaresi ile gelmiştir. Resim İç Bakanını karşılayıcılar arasında göstermektedir.

Mr. Eden Asamble toplantısına gittiği zaman, Vychinsky uzun, uzun elini sıkmış ve bu hareket bir hâdise olmuştur. Resimde iki bakan el sıkışırlarken görülmektedir.

Birleşmiş Milletler asamblesindeki Sovyet delegasyonunun en tipik siması M. Pavlov'dur. Kendisi resimde görüldüğü gibi sakallıdır ve sakalı ile oynamayı adet edinmiştir.

Orijinal Amerikan karbüratörlü

EREL
GAZ SOBALARI

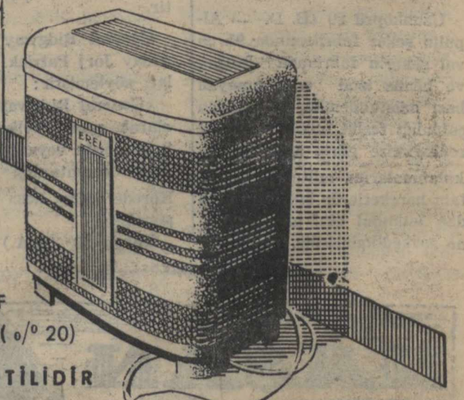

EMSALİNE NİSBETEN
DAHA UCUZ (o/o 40)
SAĞLAM VE ZARİF
FAZLA HARARET (o/o 20)
EREL SOBALARI GARANTİLİDİR
MODEL 52
350 TL.
İSTANBULDA
ŞİŞHANE TUTSAK SOK. 25
Tel: 40177

Muhasebe Müdürü Aranıyor

İstanbulda bir yünlü mensucat fabrikası için tecrübeli bir muhasebe müdürü aranmaktadır. Dolgun ücret verilecektir. Yünlü mensucat fabrikası muhasebeciliği yapmış olanlar tercih edilecektir. Taliplerin tercümei hallerini bildiren bir mektupla İstanbul P. K. 801 adresine müracaatları.

OKU!
Bir seneyi bir güne indiren ve harika bir buluş olan İSLÂMIN NÛRU Mecmuası ilâvesini mutlaka görünüz.